ANCA DAVIDOIU-ROMAN MIHAELA DOBOȘ DUMITRIȚA STOICA

Rîmbu Jasmina

limba și literatura română

evaluarea națională 2017

Clasa a VIII-a

- Noțiuni teoretice și aplicații
- Ghid de redactare a compunerilor
- 90 de variante de subiecte (25 de variante fără sugestii de rezolvare), după modelul elaborat de M.E.N.C.S.

Editura Paralela 45

Lucrarea este elaborată conform programei școlare pentru Evaluarea Națională 2017, reconfirmată prin OMENCS nr. 5071/31.08.2016.

Editor: Călin Vlasie

Redactare: Amalia Mărășescu, Cristina Miron
Tehnoredactare: Iuliana Ene
Prepress: Marius Badea
Coperta colecției: Ionuț Broștianu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DAVIDOIU-ROMAN, ANCA
Evaluarea națională 2017 : limba și literatura română - consolidare : clasa a VIII-a : noțiuni teoretice și aplicații : 90 de teste după modelul M.E.N.C.S. / Anca Davidoiu-Roman, Mihaela Doboș, Dumitrița Stoica. - Ed. a 2-a, rev. - Pitești : Paralela 45, 2016
ISBN 978-973-47-2467-3

I. Doboș, Mihaela
II. Stoica, Dumitrița

371.26:811.135.1+821.135.1.09:373.3

Precizări privind structura subiectelor de la
EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A

Anul școlar 2016 – 2017
Probă scrisă
Limba și literatura română

Subiectul I: 40 de puncte
– text-suport: literar (liric, epic, dramatic)

A. (item semiobiectiv: întrebări structurate) – 24 de puncte

Competența de evaluat:
1. Receptarea mesajului scris, din texte literare și nonliterare, în scopuri diverse
6 cerințe a câte 4 puncte: 4 cerințe vizează probleme de limba română, 2 cerințe vizează înțelegerea textului.

Item	Competența de evaluat	Conținuturi asociate
1	1.2 sesizarea corectitudinii și a valorii expresive a categoriilor morfosintactice, a mijloacelor de îmbogățire a vocabularului și a categoriilor semantice studiate, a ortografiei și a punctuației	– arhaisme, regionalisme și neologisme; – categorii semantice studiate: sinonime, antonime, omonime, cuvinte polisemantice; construcții pleonastice; sensurile cuvintelor în contexte diferite;
2		– semne de punctuație: punctul, virgula, două puncte, ghilimelele, linia de dialog, semnul întrebării, semnul exclamării, cratima, punctul și virgula, linia de pauză; – semne ortografice: cratima, punctul;
3		– mijloacele interne de îmbogățire a vocabularului (derivarea, compunerea, schimbarea valorii gramaticale/conversiunea), familia de cuvinte; – mijloacele externe de îmbogățire a vocabularului;
4		– ortografierea diftongilor, a triftongilor și a vocalelor în hiat; – despărțirea cuvintelor în silabe; – valori expresive ale nivelurilor limbii (fonetic, lexical și morfosintactic) într-un text dat;
5 6	1.1 dovedirea înțelegerii unui text literar sau nonliterar, pornind de la cerințe date	– idei principale, idei secundare; ordinea logică și temporală a ideilor/a întâmplărilor dintr-un text; – moduri de expunere (narațiune, descriere, dialog); – structuri în textele epice (logica acțiunii, timp, spațiu, modalități de caracterizare a personajelor, relații dintre personaje, narator) și lirice (concordanța dintre forma grafică a poeziei și ideea transmisă de aceasta, eul liric); – subiectul operei literare, momentele subiectului; – procedee de expresivitate artistică în textele studiate (figuri de stil: personificarea, alegoria, repetiția fonetică/aliterația, metafora, hiperbola, epitetul, comparația, repetiția, enumerația, antiteza); – sensul propriu și sensul figurat al unor cuvinte într-un context dat; – elemente de versificație (măsura, rima, piciorul metric, ritmul, versul, strofa); – trăsăturile specifice genului epic, liric și dramatic în opere literare la prima vedere; – trăsături ale speciilor literare: basmul popular, pastelul, fabula, doina populară, balada populară.

B. (item subiectiv: eseu structurat sau nestructurat – producere de text) – 16 puncte

Competenţa de evaluat:

2. Utilizarea corectă şi adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse

Competenţa de evaluat	Conţinuturi asociate
2.1 redactarea diverselor texte, cu scopuri şi destinaţii diverse, adaptându-le la situaţia de comunicare concretă	– redactarea unor compuneri având ca suport texte literare la prima vedere – rezumat, caracterizare de personaj; – motivarea apartenenţei unui text la prima vedere la o specie literară (basm popular, pastel, fabulă, doină populară, baladă populară) sau la un gen literar (epic, liric, dramatic); – prezentarea unui punct de vedere asupra unor secvenţe din texte la prima vedere, pe baza unor cerinţe date (de exemplu: elemente de structură a operei literare, figurile de stil studiate, elemente de versificaţie etc.) sau prin exprimarea argumentată a opiniei personale privind structura textului, semnificaţia titlului, procedeele de expresivitate artistică învăţate şi semnificaţia/mesajul textului dat; – exprimarea argumentată a unui punct de vedere privind un text la prima vedere; aprecieri personale referitoare la fragmente din textele la prima vedere; – elemente de redactare a unor compuneri pe o anumită temă/urmărind un plan dat sau conceput de elev; – părţile componente ale unei compuneri; organizarea planului unei compuneri pe o temă dată; structurarea detaliilor în jurul ideii principale; dispunerea în pagină a diverselor texte;
2.2 utilizarea în redactarea unui text propriu a cunoştinţelor de lexic şi de morfosintaxă, folosind adecvat semnele ortografice şi de punctuaţie	– aplicarea corectă a cunoştinţelor de morfosintaxă în exprimarea scrisă; – folosirea corectă a semnelor de punctuaţie la nivelul propoziţiei şi al frazei (coordonare, subordonare, incidenţă);
1.3 identificarea valorilor etice şi culturale într-un text, cu exprimarea impresiilor şi a preferinţelor	– elemente etice şi culturale în texte literare şi exprimarea propriei atitudini faţă de acestea.

Itemii de la A şi B se vor raporta obligatoriu la textul-suport.

SUBIECTUL al II-lea: 36 de puncte

– text-suport: nonliterar

A. (item semiobiectiv: întrebări structurate) – 24 de puncte

Competenţa de evaluat:

1. Receptarea mesajului scris, din texte literare şi nonliterare, în scopuri diverse

6 cerinţe a câte 4 puncte: 2 cerinţe vizează înţelegerea textului, 4 cerinţe vizează probleme de limba română.

Item	Competenţa de evaluat	Conţinuturi asociate
1	1.1 dovedirea înţelegerii unui text literar sau nonliterar, pornind de la cerinţe date	– idei principale, idei secundare; – texte nonliterare;
2		

Item	Competenţa de evaluat	Conţinuturi asociate
3	1.2 sesizarea corectitudinii şi a valorii expresive a categoriilor morfosintactice, a mijloacelor de îmbogăţire a vocabularului şi a categoriilor semantice studiate, a ortografiei şi a punctuaţiei	– categorii morfologice specifice părţilor de vorbire (conform programelor şcolare pentru clasele a V-a – a VIII-a): părţile de vorbire flexibile (verbul, substantivul, articolul, pronumele, numeralul, adjectivul) şi neflexibile (adverbul, prepoziţia, conjuncţia, interjecţia);
4		– elemente de sintaxă a propoziţiei; – părţile de vorbire flexibile (verbul, substantivul, articolul, pronumele, numeralul, adjectivul) şi neflexibile (adverbul, prepoziţia, conjuncţia, interjecţia);
5		– elemente de sintaxă a frazei (tipuri de propoziţii – principale şi subordonatele indicate de programa şcolară; propoziţia regentă, elementul regent, cuvintele şi construcţiile incidente; relaţii sintactice; topică şi punctuaţie; valori stilistice ale folosirii acestora în textul dat);
6	2.2 utilizarea în redactarea unui text propriu a cunoştinţelor de lexic şi de morfosintaxă, folosind adecvat semnele ortografice şi de punctuaţie	– enunţul, fraza, părţile de propoziţie şi propoziţiile studiate (predicatul şi propoziţia subordonată predicativă, subiectul şi propoziţia subordonată subiectivă; atributul şi propoziţia subordonată atributivă; complementul direct şi propoziţia subordonată completivă directă; complementul indirect şi propoziţia subordonată completivă indirectă; complementele circumstanţiale şi propoziţiile subordonate circumstanţiale corespunzătoare (de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop); propoziţia subordonată circumstanţială condiţională, concesivă, consecutivă; expansiunea şi contragerea.

B. (item subiectiv: eseu structurat sau nestructurat – producere de text) – 12 puncte

Competenţa de evaluat:

2. Utilizarea corectă şi adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse

Competenţa de evaluat	Conţinuturi asociate
2.1 redactarea diverselor texte, cu scopuri şi destinaţii diverse, adaptându-le la situaţia de comunicare concretă	– redactarea unor texte reflexive şi imaginative (compuneri care presupun exprimarea propriilor sentimente cu ocazia unui eveniment personal, social sau cultural; evidenţierea unor trăsături ale unui obiect – peisaj, operă de artă, persoană – într-o descriere); – redactarea unor scurte naraţiuni; continuarea unor dialoguri; redactarea unor texte argumentative (susţinerea preferinţelor şi a opiniilor); – elemente de redactare a unor compuneri pe o anumită temă/urmărind un plan dat sau conceput de elev; părţile componente ale unei compuneri; organizarea planului unei compuneri pe o temă dată; structurarea detaliilor în jurul ideii principale; dispunerea în pagină a diverselor texte;
2.2 utilizarea în redactarea unui text propriu a cunoştinţelor de lexic şi de morfosintaxă, folosind adecvat semnele ortografice şi de punctuaţie	– aplicarea corectă a cunoştinţelor de morfosintaxă în exprimarea scrisă; – folosirea corectă a semnelor de punctuaţie la nivelul propoziţiei şi al frazei (coordonare, subordonare, incidenţă).

Itemii de la A şi B se vor raporta obligatoriu la textul-suport.

Vei primi 14 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei – 2 p.; coerenţa textului – 2 p.; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului – 2 p.; ortografia – 3 p.; punctuaţia – 3 p.; aşezarea corectă a textului în pagină – 1 p., lizibilitatea – 1 p.).

Se acordă zece puncte din oficiu.

EVALUAREA NAŢIONALĂ PENTRU ABSOLVENŢII CLASEI A VIII-A, 2017
PROGRAMA PENTRU DISCIPLINA
LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ

I. STATUTUL DISCIPLINEI

Limba şi literatura română are, în cadrul Evaluării Naţionale de la finalul clasei a VIII-a, statut de disciplină obligatorie.

Prezenta programă pentru evaluarea naţională de la finalul clasei a VIII-a la disciplina limba şi literatura română vizează evaluarea competenţelor elevilor de receptare a mesajului scris, din texte literare şi nonliterare, în scopuri diverse şi de exprimare scrisă/de utilizare corectă şi adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse. Deoarece competenţele de evaluat sunt definite ca ansambluri de cunoştinţe, deprinderi şi atitudini formate în clasele a V-a – a VIII-a, subiectele pentru Evaluarea Naţională vor evalua atât competenţele specifice şi conţinuturile asociate acestora, conform programei şcolare actualizate pentru clasa a VIII-a, cât şi conţinuturile din programele şcolare actualizate pentru clasele a V-a – a VII-a, ce sunt valorificate în clasa a VIII-a.

Prin evaluarea naţională la limba şi literatura română, în evaluarea unităţilor de conţinut care privesc domeniul *limba română* (*Elemente de construcţie a comunicării*), se are în vedere *viziunea comunicativ-pragmatică*, *abordarea funcţională şi aplicativă* a elementelor de construcţie a comunicării, cu accent pe identificarea rolului acestora în construirea mesajelor şi pe utilizarea lor corectă şi adecvată în propria exprimare scrisă. Sarcinile de lucru vizează exerciţii de tip analitic (de recunoaştere, de grupare, de motivare, de descriere, de diferenţiere) şi de tip sintetic (de modificare, de completare, de exemplificare, de construcţie), de subliniere a valorilor stilistice şi de evidenţiere a aspectelor ortografice şi de punctuaţie, în situaţiile care impun o asemenea abordare.

În evaluarea unităţilor de conţinut ale domeniului *lectură*, sarcinile de lucru implică cerinţe care privesc înţelegerea unui text dat, literar sau nonliterar (identificarea ideilor principale, a unor trăsături generale şi particulare ale textului şi exprimarea unui punct de vedere asupra acestora etc.), precum şi redactarea de către elev a unor compuneri vizând scrierea despre un text literar sau nonliterar (rezumat, caracterizare de personaj, comentarea sumară a unor secvenţe, identificarea ideilor principale, exprimarea unui punct de vedere privind ideile sau structurarea textului etc.). De asemenea, sarcinile de lucru vor avea în vedere evaluarea competenţelor de redactare a unor texte argumentative (exprimarea argumentată a unui punct de vedere privind textul studiat la prima vedere, motivarea apartenenţei la un gen literar sau la o specie literară), reflexive şi imaginative (compuneri care presupun exprimarea propriilor sentimente, evidenţierea trăsăturilor unui obiect într-o descriere/într-un portret, scurte naraţiuni, continuarea logică a unor dialoguri etc.).

Pentru competenţele de receptare şi de producere a mesajelor orale, profesorii vor organiza activităţi specifice şi vor realiza evaluarea de parcurs a progresului elevilor.

II. COMPETENŢE GENERALE, COMPETENŢE SPECIFICE ŞI CONŢINUTURI ASOCIATE

Tabelul următor cuprinde competenţele generale care vizează receptarea şi producerea mesajelor scrise din programa şcolară pentru clasa a VIII-a *(Receptarea mesajului scris, din texte literare şi nonliterare, în scopuri diverse; Utilizarea corectă şi adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse)*, detalierile lor în competenţele specifice şi conţinuturile asociate, din programele şcolare pentru clasele a V-a – a VIII-a.

1. Receptarea mesajului scris, din texte literare şi nonliterare, în scopuri diverse

	Competenţe specifice	Conţinuturi asociate
1.1	dovedirea înţelegerii unui text literar sau nonliterar, pornind de la cerinţe date	– idei principale, idei secundare; ordinea logică şi temporală a ideilor/a întâmplărilor dintr-un text; – moduri de expunere (naraţiune, descriere, dialog); – structuri în textele epice (logica acţiunii, timp, spaţiu, modalităţi de caracterizare a personajelor, relaţiile dintre personaje, naratorul) şi lirice (concordanţa dintre forma grafică a poeziei şi ideea transmisă de aceasta, eul liric); – subiectul operei literare, momentele subiectului; – procedee de expresivitate artistică în textele studiate (figuri de stil: personificarea, alegoria, repetiţia fonetică/aliteraţia, metafora, hiperbola, epitetul, comparaţia, repetiţia, enumeraţia, antiteza); – sensul propriu şi sensul figurat ale unor cuvinte într-un context dat; – elemente de versificaţie (măsura, rima, piciorul metric, ritmul, versul, strofa); – trăsăturile specifice genului epic, liric şi dramatic, în opere literare studiate sau în texte la prima vedere; – trăsături ale speciilor literare: schiţa, basmul popular, pastelul, fabula, nuvela, romanul, doina populară, balada populară în opere literare studiate; – texte literare (populare şi culte – aparţinând diverselor genuri şi specii); texte nonliterare (texte publicitare, articolul de ziar/de revistă, anunţul, ştirea);
1.2	sesizarea corectitudinii şi a valorii expresive a categoriilor morfosintactice, a mijloacelor de îmbogăţire a vocabularului şi a categoriilor semantice studiate, a ortografiei şi punctuaţiei	– arhaisme, regionalisme şi neologisme; cuvinte derivate, compuse sau obţinute prin schimbarea valorii gramaticale/conversiune; – categorii semantice studiate: sinonime, antonime, omonime, cuvinte polisemantice; construcţii pleonastice; sensurile cuvintelor în contexte diferite; – mijloacele interne de îmbogăţire a vocabularului (derivarea, compunerea, schimbarea valorii gramaticale/conversiunea), familia de cuvinte; mijloacele externe de îmbogăţire a vocabularului; – ortografierea diftongilor, a triftongilor şi a vocalelor în hiat; – despărţirea cuvintelor în silabe; – semne de punctuaţie: punctul, virgula, două puncte, ghilimelele, linia de dialog, semnul întrebării, semnul exclamării, cratima, punctul şi virgula, linia de pauză; – semne ortografice: cratima, punctul; – valori expresive ale nivelurilor limbii (fonetic, lexical şi morfosintactic) într-un text dat; elemente de limbă şi de stil în textul literar; figurile de stil, versificaţia; – categorii morfologice specifice părţilor de vorbire (conform programelor şcolare pentru clasele a V-a – a VIII-a): părţile de vorbire flexibile (verbul, substantivul, articolul, pronumele, numeralul, adjectivul) şi neflexibile (adverbul, prepoziţia, conjuncţia, interjecţia); relaţii şi funcţii sintactice; – elemente de sintaxă a propoziţiei şi a frazei (probleme de acord; funcţii sintactice; tipuri de propoziţii principale şi subordonatele indicate de programa şcolară; propoziţia regentă, elementul regent, cuvintele şi construcţiile incidente; relaţii sintactice; topică şi punctuaţie; valori stilistice ale folosirii acestora în textul dat);
1.3	identificarea valorilor etice şi culturale într-un text, cu exprimarea impresiilor şi preferinţelor	– elemente etice şi culturale în texte literare şi nonliterare şi exprimarea propriei atitudini faţă de acestea;

2. Utilizarea corectă şi adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse

	Competenţe specifice	Conţinuturi asociate
2.1	redactarea diverselor texte, cu scopuri şi destinaţii diverse, adaptându-le la situaţia de comunicare concretă	– elemente de redactare a unor compuneri pe o anumită temă/urmărind un plan dat sau conceput de elev; părţile componente ale unei compuneri; organizarea planului unei compuneri pe o temă dată; structurarea detaliilor în jurul ideii principale; dispunerea în pagină a diverselor texte; scrierea îngrijită, lizibilă şi corectă; – redactarea unor texte reflexive şi imaginative (compuneri care presupun exprimarea propriilor sentimente cu ocazia unui eveniment personal, social sau cultural; evidenţierea unor trăsături ale unui obiect – peisaj, operă de artă, persoană – într-o descriere/ într-un portret); – redactarea unor scurte naraţiuni; continuarea unor dialoguri; redactarea unor texte argumentative (susţinerea preferinţelor şi a opiniilor); redactarea unor compuneri având ca suport texte literare studiate sau la prima vedere – rezumat; caracterizare de personaj; – motivarea apartenenţei unui text studiat la o specie literară sau la un gen literar; – prezentarea unui punct de vedere asupra unor secvenţe din texte la prima vedere, pe baza unor cerinţe date (de exemplu: elemente de structură a operei literare, figurile de stil studiate, elemente de versificaţie etc.) sau prin exprimarea argumentată a opiniei personale privind structura textului, semnificaţia titlului, procedeele de expresivitate artistică învăţate şi semnificaţia/mesajul textului dat; – exprimarea argumentată a unui punct de vedere privind un text studiat sau textul la prima vedere; aprecieri personale referitoare la fragmente din textele studiate sau la prima vedere.
2.2	utilizarea în redactarea unui text propriu a cunoştinţelor de lexic şi de morfosintaxă, folosind adecvat semnele ortografice şi de punctuaţie	– elemente de lexic studiate în clasele V – VIII; – aplicarea corectă a cunoştinţelor de morfosintaxă în exprimarea scrisă; – folosirea corectă a semnelor de punctuaţie la nivelul propoziţiei şi al frazei (coordonare, subordonare, incidenţă); – enunţul, fraza, părţi de propoziţie şi propoziţii studiate (predicatul şi propoziţia subordonată predicativă, subiectul şi propoziţia subordonată subiectivă; atributul şi propoziţia subordonată atributivă; complementul direct şi propoziţia subordonată completivă directă; complementul indirect şi propoziţia subordonată completivă indirectă; complementele circumstanţiale şi propoziţiile subordonate circumstanţiale corespunzătoare (de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop); propoziţia subordonată circumstanţială condiţională, concesivă, consecutivă; expansiunea şi contragerea.

Partea I

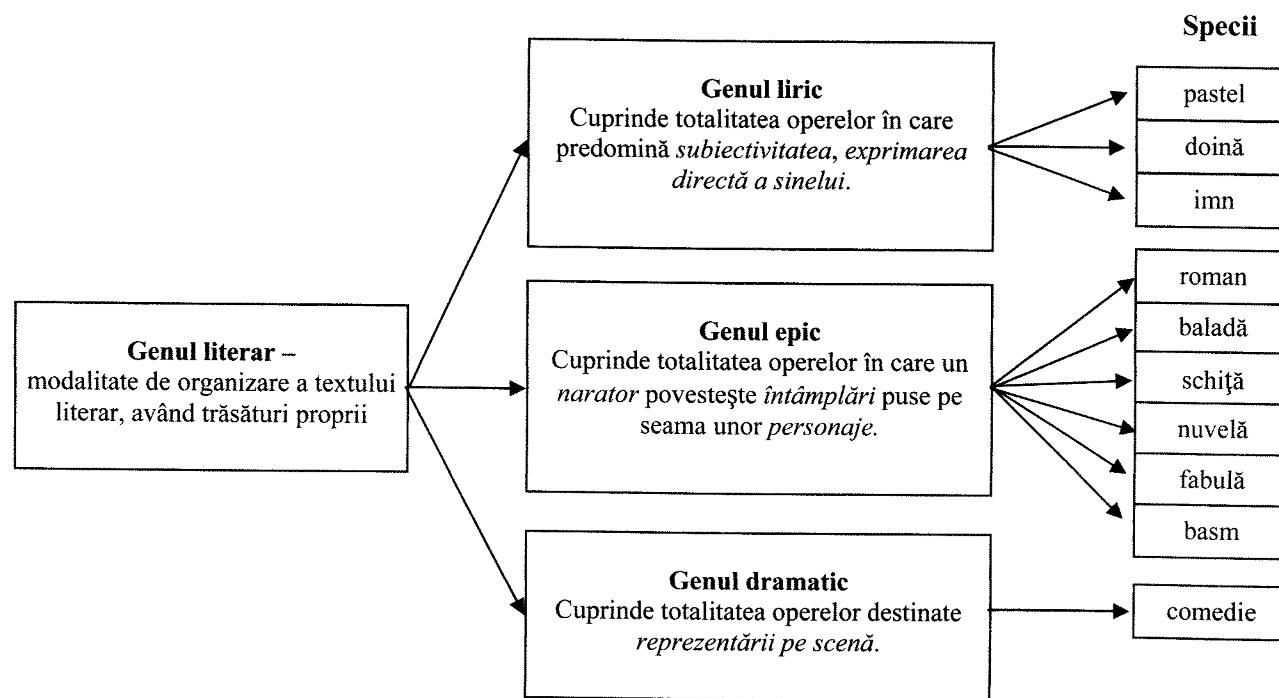
INIŢIERE

I.1. Noțiuni teoretice și aplicații

I. TEXTUL LITERAR

- ✓ are **caracter/statut ficțional** – este o plăsmuire a imaginației autorului;
- ✓ nu are ca scop transmiterea de informații exacte către cititor, ci provocarea fanteziei și a emoției acestuia, printr-o unitate deplină a conținutului cu forma (**scop estetic**);
- ✓ **expresivitatea** este o trăsătură fundamentală a textului literar, în funcție de sensibilitatea și imaginația autorului; este obținută prin diferite procedee artistice/figuri de stil;
- ✓ vehiculează valori general-umane prin diverse **teme și motive literare** (iubirea, adevărul, dreptatea, sinceritatea, emoția, nostalgia, creativitatea, jocul, războiul, tradiția, orașul, natura etc.);
- ✓ prezintă o mare varietate de forme: opere lirice, epice, dramatice, aparținând diverselor specii literare.

GENURI ȘI SPECII LITERARE

Exerciții

Citește textele de mai jos și răspunde apoi cerințelor:

1. — Cine ești tu? zise micul prinț. Ești tare frumoasă...
— Sunt o vulpe, zise vulpea.
— Vino să te joci cu mine, o pofti micul prinț. Sunt atât de trist...

— Nu pot să mă joc cu tine, zise vulpea. Nu sunt îmblânzită. [...]
— Ce înseamnă „a îmblânzi"? [...]
— E un lucru de mult dat uitării, zise vulpea. Înseamnă „a-ți crea legături" ...
— A-ți crea legături?
— Desigur, zise vulpea. Tu nu ești deocamdată pentru mine decât un băiețaș, aidoma cu o sută de mii de alți băiețași. Iar eu nu am nevoie de tine. Și nici tu n-ai nevoie de mine. Eu nu sunt pentru tine decât o vulpe, aidoma cu o sută de mii de alte vulpi. Dar dacă tu mă îmblânzești, vom avea nevoie unul de altul. Tu vei fi, pentru mine, fără seamăn în lume. Eu voi fi pentru tine fără seamăn în lume...[...] Și-apoi, privește! Vezi tu, colo, lanurile acelea de grâu? Eu nu mănânc pâine. Mie grâul nu mi-e de folos. Lanurile de grâu mie nu-mi trezesc nicio amintire. [...] Tu însă ai părul de culoarea aurului. Va fi, de aceea, minunat când mă vei fi îmblânzit! Grâul, auriu și el, îmi va aminti de tine. Și-mi va fi nespus de dragă murmurarea vântului prin grâu...
Vulpea tăcu și se uită îndelung la micul prinț.
— Te rog... îmblânzește-mă, zise apoi.

(Antoine de Saint-Exupéry, *Micul prinț*)

A.

- ♦ Identifică diftongii și vocalele în hiat din următoarele cuvinte: *frumoasă, aidoma, grâu, aurului.*
- ♦ Numește procedeul prin care s-au format următoarele cuvinte din text: *a îmblânzi, băiețaș, îndelung, nicio (amintire).*
- ♦ Explică folosirea semnelor de punctuație din enunțul: — *Sunt o vulpe, zise vulpea.*
- ♦ Transcrie două adjective la gradul superlativ absolut.
- ♦ Indică modul și timpul (unde este cazul) următoarelor verbe din text: *pofti, să mă joc, a (-ți) crea, (mă) vei fi îmblânzit, (te) rog.*
- ♦ Menționează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din sintagmele: *aidoma cu o sută de mii de alți băiețași; eu voi fi pentru tine fără seamăn.*
- ♦ Precizează funcțiile sintactice ale cuvintelor din enunțul: *Ce înseamnă „a îmblânzi"?*
- ♦ Numește felul propoziției subordonate din fraza: *Vino să te joci cu mine, o pofti micul prinț.*

B.

- ♦ Numește personajele prezente în fragmentul citat.
- ♦ Precizează figura de stil pe baza căreia este conturat portretul vulpii.
- ♦ Transcrie o imagine poetică vizuală și una auditivă din textul propus.
- ♦ Explică în 30-50 de cuvinte definiția pe care o dă vulpea termenului *a îmblânzi.*
- ♦ Care este scopul acestui text? Bifează toate răspunsurile posibile: ☐ să descrie; ☐ să informeze; ☐ să ne determine să reflectăm; ☐ să explice; ☐ să convingă; ☐ să povestească o întâmplare; ☐ să amuze; ☐ să ne facă să visăm; ☐ să șocheze; ☐ să emoționeze.
- ♦ Scoate ideile principale din fragmentul dat.
- ♦ Exprimă un punct de vedere, într-o compunere de 100-150 de cuvinte, despre valoarea prieteniei în viață, susținut printr-un argument.
- ♦ Imaginează-ți ce s-a întâmplat mai departe cu personajele: A reușit micul prinț să îmblânzească vulpea? Ce au făcut împreună? Scrie un text scurt în care să incluzi și un dialog construit din patru replici.

2. Ne uitam ca doi copii
În oglinda stelei vii.
Unde-i oare clipa cea
De-o sorbeam și ne sorbea?!

Ne uitam nebuni și goi
În oglinda stelei noi.
Unde-i oare clipa cea
De-o sorbeam și ne sorbea?!

Ne uitam ca doi bătrâni
În oglinda unei pâini.
Unde-i clipa de cândva
De-o sorbeam și ne sorbea?!

(Grigore Vieru, *Oglinda clipelor*)

A.

- Alcătuieşte derivate cu sufixe diminutivale de la substantivele: *copii, oglindă, stea, bătrâni, pâine.*
- Precizează valoarea morfologică a cuvintelor: *cea, unei, unde, -i.*
- Menţionează funcţia sintactică a cuvintelor: *stelei, noi, de cândva.*
- Transcrie din textul dat o propoziţie principală.
- Menţionează felul propoziţiilor din fraza: *Unde-i clipa de cândva/ De-o sorbeam şi ne sorbea?!*, precizând şi raporturile sintactice dintre ele.
- Construieşte o frază în care să existe şi o propoziţie subordonată introdusă prin *de*, diferită de cele din text; precizează felul acesteia.

B.

- Precizează măsura, ritmul şi rima versurilor.
- Transcrie din text o comparaţie şi un epitet.
- Care sunt sentimentele pe care le transmite vocea lirică? Bifează toate răspunsurile posibile: ☐ tristeţea legată de trecerea timpului; ☐ nostalgie; ☐ regret; ☐ bucuria de a fi împreună cu persoana iubită; ☐ admiraţie faţă de măreţia naturii; ☐ uimire.
- Explică, în 30-50 de cuvinte, rolul stilistic al repetiţiei în text.
- Exprimă un punct de vedere, într-o compunere de 100-150 de cuvinte, despre semnificaţia titlului, susţinut printr-un argument.

3.

SCENA II
PROFESORUL, DOMNIŞOARA CUCU, UDREA

[...]
PROFESORUL: Domnişoară Cucu... nu te supăra... e târziu... aş vrea să ştiu... cărui fapt datorez... înţelegi... la ora asta... [...]
DOMNIŞOARA CUCU *(continuând)*: ...trebuie să fie la mijloc o chestiune foarte gravă.
PROFESORUL: O chestiune gravă? Nu înţeleg nimic.
DOMNIŞOARA CUCU: Te faci că nu înţelegi. *(Către Udrea:)* Vorbeşte, domnule.
UDREA: Vorbesc, dar dacă nu mă lăsaţi... *(reluând firul)* Cum vă spusei... la cinematograf...
DOMNIŞOARA CUCU *(tăindu-l scurt)*: Lasă-mă pe mine. *(Către Profesor, inchizitoare[1]:)* Domnule Miroiu! Să nu încerci să negi, că-i de prisos. *(După o secundă, răspicat:)* E adevărat ce am aflat?
PROFESORUL *(cu nelinişte crescândă)*: Ce ai aflat?
DOMNIŞOARA CUCU: E adevărat ce mi-a spus Ispas, şeful gării?
PROFESORUL: Ce ţi-a spus?
DOMNIŞOARA CUCU: E adevărat că dumneata... *(subliniind)* dumneata... ai plătit douăzeci şi două de mii de lei pe o carte pe care ţi-a adus-o astăzi Pascu de la Bucureşti?
PROFESORUL *(care a fost torturat de acest interogator şi a privit mereu pe furiş, cu spaimă, spre uşa din dreapta, se luminează uşurat)*: Da.
DOMNIŞOARA CUCU *(triumfătoare, către Udrea)*: Ei! Acum vezi? [...]
DOMNIŞOARA CUCU: Nu vezi? *(Sentenţios[2]:)* Domnule Miroiu, când cineva – un profesor! – dă douăzeci şi două de mii de lei pentru o carte, asta nu e lucru curat.

(Mihail Sebastian, *Steaua fără nume*)

[1] *inchizitor* – (fig.) anchetator aspru
[2] *sentenţios* – grav, afectat, pretenţios

A.

- Notează câte litere şi câte sunete au cuvintele: *chestiune, înţelegi, cineva.*
- Propune câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *gravă, să negi, torturat, se luminează.*
- Scrie trei locuţiuni/expresii care să conţină substantivul *carte.*
- Transcrie două cuvinte/grupuri de cuvinte care sunt mărci ale adresării directe în fragmentul dat.
- Menţionează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din enunţul: *E <u>adevărat</u> <u>ce</u> mi-a spus Ispas, <u>şeful gării</u>?*
- Alcătuieşte o frază în care să ai şi o propoziţie dezvoltată, negativă, interogativă optativă, neexclamativă.
- Identifică propoziţiile din fraza următoare şi precizează felul lor: *E adevărat că dumneata...* [...] *dumneata... ai plătit douăzeci şi două de mii de lei pe o carte pe care ţi-a adus-o astăzi Pascu de la Bucureşti?*

B.

- Precizează modul de expunere din text.
- Cui aparţin notaţiile dintre paranteze? Ce rol au ele?
- Menţionează două modalităţi de caracterizare a personajului feminin, exemplificându-le cu secvenţe semnificative.
- Comentează ultima replică din text în 30-50 de cuvinte.
- Alege două cuvinte din vocabularul specific teatrului (de exemplu, *regizor, comedie, cortină, mască* etc.) şi scrie câte o ghicitoare care să se termine cu „Cine sunt?" Model: *Lovesc tare de trei ori, dar nu port arme. Cine sunt?*
- Scrie o scrisoare sau un e-mail unui prieten, în care să-i descrii impresiile lăsate de un spectacol de teatru la care ai asistat.

4. Imaginează-ţi că eşti scriitor şi ai nevoie de un personaj pentru opera la care lucrezi. Gândeşte-te la o persoană din realitate şi completează după model următorul tabel, realizând transformarea persoanei în personaj literar, altfel spus, a realităţii în ficţiune:

Persoana	*Personajul literar*
– este visătoare;	– într-o seară, în timp ce se întorcea spre casă, a stat de vorbă cu o stea;
– îi place aventura;	– a urcat în ultima secundă în tren, deşi nu avea bilet;
....	....

5. Motivează, într-o compunere de 80-100 de cuvinte, preferinţa ta pentru un scriitor anume.

6. Uneşte specia cu genul în care se încadrează:

- nuvela
- fabula — *genul liric*
- comedia
- romanul
- pastelul — *genul epic*
- imnul
- balada
- schiţa — *genul dramatic*
- basmul
- doina

FIGURI DE STIL

FIGURI DE STIL	DEFINIȚII	EXEMPLE
Personificarea	– atribuie însuşiri omeneşti unor fiinţe necuvântătoare, unor obiecte sau unor fenomene ale naturii. Ea se evidenţiază în text prin folosirea cuvintelor care exprimă acţiuni, sentimente, atitudini sau calităţi umane.	• *„Pomii simt dureri* de muguri" (Lucian Blaga) • „Iar *pădurea* lin *suspină...*" (Mihai Eminescu)
Comparaţia	– alăturarea a doi termeni, pe baza unei trăsături comune sau a unei asemănări, pentru a-l evidenţia pe primul prin intermediul celui de-al doilea. Prin comparaţie, termenul prezentat capătă o imagine nouă, este pus într-o lumină inedită.	• „Toamna prin văzduh *adie/ Ca un zbor de libelulă*" (George Topîrceanu) • „Ziua de ieri *s-a ţinut după mine*, crezând/ *Ca un câine flămând...*" (Tudor Arghezi)
Enumeraţia	– înşiruirea mai multor termeni de acelaşi fel, pentru accentuarea ideii exprimate sau sublinierea aspectelor descrise.	• „A poruncit *câinelui*, şi câinele *pisicii*, şi pisica *şoarecelui*, iar şoarecele şi-a atârnat porunca de coadă" (Folclor) • „Nu era *azi*, nici *mâine*, nici *ieri*, nici *totdeauna*" (Mihai Eminescu)
Repetiţia	– reluarea unui cuvânt sau a unui grup de cuvinte, pentru evidenţierea anumitor aspecte ale obiectelor sau ale acţiunilor prezentate.	• „Anii tăi se par ca *clipe,/ Clipe* dulci se par ca veacuri" (Mihai Eminescu)
Epitetul	– o însuşire deosebită, nouă, originală a unui obiect sau a unei acţiuni. La nivel gramatical, epitetul poate fi un adjectiv, un adverb, un substantiv, un verb; există epitete *ornante, cromatice, personificatoare* etc.	• „...e un ger *amar*, cumplit!" (Vasile Alecsandri) • „Suferinţă tu, *dureros de dulce*" (Mihai Eminescu) • „...Domnişoară/ *De cristal şi scorţişoară*" (Tudor Arghezi)
Metafora	– o semnificaţie nouă, insolită a unui obiect, pe baza unei comparaţii subînţelese; este figura de stil cu cea mai mare forţă plastică, considerată simbolul poeziei.	• „Soarele, *lacrima Domnului*/ Cade în *mările somnului*" (Lucian Blaga) • „Vibrau *scântei de vis ...noian de negru*" (George Bacovia)
Hiperbola	– o exagerare, prin amplificarea dimensiunilor unui obiect, fenomen, persoană.	• *„Pe pământ lor li se pare că se năruie tot cerul..."* (Mihai Eminescu)
Antiteza	– alăturarea a două cuvinte, fapte, personaje, idei aflate în opoziţie, care se pun reciproc în lumină, cu scopul de a sublinia contrastul dintre ele.	• „Ea – un *înger* ce se roagă –/ El un *demon* ce visează." (Mihai Eminescu) • *„Eu* veneam de *sus*, tu veneai de *jos*/ *Tu* soseai din *vieţi*, eu veneam din *morţi*." (Tudor Arghezi)
Inversiunea	– schimbarea ordinii obişnuite a cuvintelor dintr-un enunţ, pentru a obţine un anumit efect stilistic.	• *„Dragu-mi era satul* nostru, cu Ozana cea frumos curgătoare..." (Ion Creangă)

Exerciţii

Citeşte textele de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

1. A murit de congestie[1] pulmonară,
păpuşa, madonă[2] de ceară.
Păpuşile la căpătâi s-au strâns,
cu ochii ficşi, sticlind a plâns.

Biserica de mucava[3] pentru pitici
plânge în dangăte slabe şi mici.
Sicriul de carton e pregătit,
pe drum de hârtie convoiu-a pornit:

cai de lemn şi dric de ciocolată,
popa cu barbă de vată,
un arlechin, cu haine bizare
şi sora madonei, mai mare.

Unui pierrot[4], rămas în drum
îi cad tărâţele din coate.
Şi-abia se mai aude cum
clopotul stinse sunete scoate.

(Eugen Ionescu, *Moartea păpuşii*, în vol. *Elegii pentru fiinţe mici*)

[1] *congestie* – aflux excesiv de sânge într-o anumită parte a corpului; boală provocată de acest aflux
[2] *madonă* – 1. reprezentare plastică a Maicii Domnului. 2. femeie cu chip angelic, blând şi pur
[3] *mucava* – carton gros folosit la cartonarea cărţilor, la confecţionarea cutiilor şi a ambalajelor
[4] *pierrot* – personaj de pantomimă, îmbrăcat în alb şi cu o scufie pe cap

A.

- Notează numărul de litere şi sunete din cuvintele: *ceară, pitici, ciocolată, arlechin.*
- Scrie câte un sinonim potrivit cu sensul din text al termenilor: *s-au strâns, sticlind, bizare, stinse.*
- Selectează cinci termeni din câmpul lexico-semantic al obiectelor.
- Explică folosirea cratimei şi a celor două puncte în versul: *pe drum de hârtie convoiu-a pornit:*
- Precizează partea de vorbire pentru fiecare dintre cuvintele subliniate din text.
- Indică cele două valori morfologice cu care apare în text termenul *a.*
- Menţionează funcţiile sintactice ale cuvintelor din versurile: *Unui pierrot, rămas în drum/ îi cad tărâţele din coate.*
- Transcrie propoziţiile din ultimele două versuri şi precizează felul lor; contrage subordonata în partea de propoziţie corespunzătoare.

B.

- Transcrie, din text, o imagine auditivă şi o imagine vizuală.
- Extrage din poezie figurile de stil pe care le-ai recunoscut; comentează două dintre ele, la alegere.
- Explică folosirea literelor mici la începutul unor versuri.
- Ce părere ai despre alăturarea dintre lumea copilăriei, caracterizată de joc şi candoare, şi tragismul morţii? Ce sentimente îţi provoacă poezia?
- Exprimă-ţi opinia, în aproximativ 100 de cuvinte, despre următoarea afirmaţie a Ioanei Pârvulescu, referindu-te la textul propus: „Copiii din poezia lui Eugen Ionescu sunt nişte mici oameni mari. Trăiesc într-un univers complet şi complicat, redus la scară, la dimensiunile jucăriilor lor. [...] În poemele lui, «fiinţele mici» au toate grijile fiinţelor mari [...]." („Păpuşile lui Eugen Ionescu", în *România literară*, nr. 16/ 2003)

2. Pe când lunecau înainte, iarba îmbelşugată din lunca ce se întindea de fiece parte, părea în dimineaţa aceea de o prospeţime şi de o verdeaţă neîntrecută. Niciodată nu văzuseră trandafirii măcieşului atât de vii, florile de sub sălcii atât de multe, trifoiul din luncă atât de înmiresmat şi pătrunzător. [...]

Cam în mijlocul apei, în îmbrăţişarea scânteietoare a stăvilarului, era ancorată o mică insulă, împrejmuită des cu sălcii, cu mesteceni argintii şi cu anini. Tăcută, sfioasă, dar plină de înţeles, îşi ascundea parcă taina îndărătul unui val, până avea să sosească ceasul şi odată cu acesta, cei chemaţi şi aleşi.

Încet, dar fără niciun fel de îndoială sau ezitare, cu un fel de așteptare solemnă, cele două animale trecură prin apa sfâșiată și tumultuoasă și-și ancorară barca de marginea înflorită a insulei. Descinseră în tăcere și-și croiră drum prin flori, prin buruieni îmbălsămate și prin tufișuri, până se aflară pe o mică poiană de un verde minunat, împrejmuită cu arborii roditori ai Naturii: merișori, cireși sălbatici și porumbari.

„Âsta e locul visului meu, locul despre care ne-a cântat naiul", șopti Șoarecele, vrăjit. [...]

Văzu coarnele răsucite înapoi, lucind în lumina crescândă a dimineții, văzu nasul semeț, coroiat, între ochii blânzi, ce-și coborau șăgalnic privirea spre dânșii, în timp ce un zâmbet ușor plutea în colțurile gurii bărboase; văzu mușchii vibrând sub pielea brațului ce odihnea de-a curmezișul pieptului lat, mâna lungă și unduioasă, care mai ținea încă țevile naiului de trestie, abia desprins de pe buzele întredeschise; văzu curbele splendide ale mădularelor păroase așternute pe iarbă, în tihnă maiestuoasă. La urmă de tot, văzu cuibărită chiar la picioarele lui, dormind adânc, în pace și mulțumire deplină, făptura mică, rotundă, durdulie, copilăroasă, a puiului de Lutru[1].

(Kenneth Grahame, *Vântul prin sălcii*, trad. Frida Papadache)

[1] *lutru* – vidră

A.

- Transcrie grupurile vocalice din secvența: *cele două animale trecură prin apa sfâșiată și tumultuoasă și-și ancorară barca de marginea înflorită a insulei.*
- Subliniază silabele accentuate din cuvintele: *descinseră, flori, împrejmuită, durdulie.*
- Menționează cum s-au format cuvintele scrise îngroșat din secvențele: *de o **prospețime** și de o **verdeață neîntrecută**, de **un verde** minunat, arborii **roditori**, în lumina **crescândă** a dimineții, buzele **întredeschise**, dormind **adânc**.*
- Notează câte un antonim pentru cuvintele: *tăcere, sălbatici, vis, mică.*
- Precizează cazul cuvintelor subliniate din secvențele: *ne-a cântat naiul, sub pielea brațului ce odihnea de-a curmezișul pieptului lat.*
- Scrie valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din text.
- Transcrie propozițiile din următoarea frază, precizând felul lor: *„Âsta e locul visului meu, locul despre care ne-a cântat naiul", șopti Șoarecele, vrăjit.*

B.

- Transcrie o imagine artistică olfactivă.
- Subliniază în text o personificare, un epitet, o enumerație.
- Alege două adjective din text și compune pentru fiecare o comparație.
- Explică folosirea majusculei pentru cuvântul *Natură.*
- Care este taina insulei?
- Personajul nenumit în text este o zeitate greacă, Pan. Caracterizează-l în 100-150 de cuvinte, urmărind efectul său asupra personajelor și asupra naturii.
- Justifică prin două argumente că fragmentul este o descriere artistică.

VERSIFICAȚIA/PROZODIA
(tehnica alcătuirii versurilor)

Versul	➢ un rând dintr-o poezie, care poate să aibă înțeles deplin sau își poate completa sensul cu versurile următoare.
Strofa	➢ ansamblu de două sau mai multe versuri, definit prin unitate de sens; ➢ tipuri de strofă: *monovers/monostih, distih, terțină/terțet, catren, cvinarie/cvintet, sextină, septimă, octet, strofă polimorfă.*
Rima	➢ identitatea sunetelor de la sfârșitul a două sau mai multe versuri, începând cu ultima silabă accentuată; ➢ tipuri de rimă: *monorimă, împerecheată, încrucișată, îmbrățișată, albă, imperfectă, liberă.*
Piciorul metric	➢ unitatea ritmică formată dintr-un număr constant de silabe accentuate și neaccentuate care se repetă în mod regulat într-un vers; poate fi de două, trei sau patru silabe.
Ritmul	➢ succesiunea regulată a silabelor accentuate, neaccentuate și a pauzelor dintr-un vers; ➢ tipuri de ritm: *iambic* (– ´), *trohaic* (´ –).
Măsura	➢ numărul silabelor dintr-un vers.

Exerciții

Citește textele de mai jos și răspunde apoi cerințelor:

1. Nopți de veghe, nopți cu cerul
Limpede cum e cleștarul...
Umblă ziua alb ca varul
Cine v-a-nțeles misterul!

Albe nopți de insomnie,
Nopți de vis și doruri pline,
Mi-ați vrăjit, o, nopți senine,
Trista mea copilărie!

Și de-atuncea, nopți albastre,
Baldachinuri prinse-n stele,
Toate gândurile mele
Sunt la voi, sunt ale voastre...

Cu pleoapele deschise
Stau și astăzi lângă storuri,
Chinuit de-aceleași doruri,
Fermecat de-aceleași vise,

Până roșii prin perdele
Intră zorile și-anină
Fluturi palizi de lumină
De păreții casei mele...

(Șt. O. Iosif, *Nopți de veghe*)

A.

- Precizează numărul de silabe din versul: *Cine v-a-nțeles misterul!*
- Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *misterul, pline, trista, fermecat, anină.*
- Scrie un enunț în care să apară paronimul substantivului *storuri* din textul citat.
- Explică rolul virgulei în versul: *Mi-ați vrăjit, o, nopți senine.*
- Transcrie un substantiv defectiv de singular.
- Scrie valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în versurile: *Nopți de veghe, nopți cu cerul/ Limpede cum e cleștarul...*
- Precizează funcția sintactică pentru cuvintele subliniate din versurile: *Mi-ați vrăjit, o, nopți senine,/ Trista mea copilărie!*

- Transcrie propozițiile subordonate din următoarea frază, precizând felul lor: *Nopți de veghe, nopți cu cerul/ Limpede cum e cleștarul.../ Umblă ziua alb ca varul/ Cine v-a-nțeles misterul!*

B.

- Prezintă rolul prozodic al cratimei în versul: *Chinuit de-aceleași doruri.*
- Transcrie o comparație și o metaforă din text.
- Precizează ritmul, măsura, rima și tipul de strofă din textul dat.
- Menționează două trăsături ale genului liric, prezente în textul dat.
- Evidențiază, pe baza textului citat, două trăsături ale monologului liric.
- Alcătuiește două catrene pe o temă la alegere, în care adjectivele *roșii, albe, limpede* și *palizi* din textul dat să apară în rimă.

2. Am gândit un mod atâta de dulce
de a se întâlni două cuvinte
încât în jos înfloreau florile
și sus
înverzea iarba.
Am gândit un mod atâta de dulce
de a se izbi două cuvinte
de parcă iarba verde ar înflori
iar florile s-ar ierbi.

(Nichita Stănescu, *Nod 33*)

A.

- Transcrie un diftong și un triftong din poezia citată.
- Scrie două expresii/locuțiuni care să conțină substantivul *floare*.
- Transcrie o pereche de antonime din prima strofă.
- Evidențiază, în două enunțuri, caracterul polisemantic al cuvântului *dulce*.
- Transcrie două cuvinte derivate din textul citat.
- Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în secvența: *Am gândit un mod atâta de dulce/ de a se întâlni două cuvinte.*
- Scrie valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în secvența: *de parcă iarba verde ar înflori/ iar florile s-ar ierbi.*
- Transcrie propozițiile subordonate din strofa a doua, precizând felul lor.

B.

- Transcrie două cuvinte cu sens figurat din textul citat.
- Precizează o temă/un motiv poetic din textul citat.
- Prezintă semnificația unei metafore din textul citat.
- Explică, în 30-50 de cuvinte, versurile: *de parcă iarba verde ar înflori/ iar florile s-ar ierbi.*
- Exprimă-ți opinia, în 50-60 de cuvinte, despre absența semnelor de punctuație din interiorul strofelor poeziei citate.
- Identifică două elemente de simetrie sintactică în poezia citată.
- Dezvoltă, în 30-50 de cuvinte, două argumente privind modernitatea prozodică a textului citat.

GENUL EPIC

✓ cuprinde totalitatea operelor narative;
✓ relatează **fapte**, **evenimente**, **întâmplări** cu o anumită semnificație, puse pe seama unor **personaje** și povestite de un **narator**. Astfel, autorul își exprimă în mod **indirect** gândurile, sentimentele, valorile și atitudinile;
✓ acțiunea se organizează într-o succesiune de **momente ale subiectului**: expozițiunea/situația inițială; intriga/cauza ce declanșează acțiunea; desfășurarea acțiunii; punctul culminant/situația tensionată; deznodământul/situația finală;
✓ acțiunea poate fi relatată cronologic, prin înlănțuire și alternanță, sau cu întoarceri în timp și rememorări, prin inserție;
✓ întâmplările sunt plasate într-un **context spațio-temporal**, de aici prezența unor **indici spațiali** și **temporali** (adverbele și locuțiunile adverbiale de loc și de timp, substantive care exprimă circumstanțe temporale sau spațiale, nume de locuri etc.);
✓ acțiunea este pusă în mișcare de un **conflict**, care reprezintă o ciocnire de interese, valori, atitudini între personaje (conflict exterior) sau în sufletul unui personaj (conflict interior);
✓ **prezența naratorului** – o convenție textuală, vocea care relatează întâmplările, fie la persoana a III-a (narator obiectiv, impersonal, omniscient), fie la persoana I (narator subiectiv, implicat ca personaj sau ca martor);
✓ **prezența personajelor** – existențe fictive, create după modelul realității sau plăsmuite de fantezia scriitorului. Personajele participă la acțiune în diferite grade (principale, secundare, episodice, figurante) și sunt individuale sau colective. După natura faptelor săvârșite, pot fi pozitive sau negative.
✓ **modul de expunere dominant** este **narațiunea**, dar în mod obișnuit ea se împletește cu **descrierea** și cu **dialogul**. Descrierea care întrerupe o narațiune literară are mai multe funcții: creează atmosfera, particularizează cadrul în care au loc întâmplările, încetinește ritmul narațiunii sau conturează portretul unui personaj. Dialogul, într-o narațiune, asigură comunicarea dintre personaje și contribuie la caracterizarea acestora, punând în evidență atitudinile, ideile, comportamentul și limbajul lor.

Exerciții

Citește textele de mai jos și răspunde apoi cerințelor:

1. În crângul în care căruța celor trei negustori se oprise în sfârșit pentru masa de amiază, Stavru se lăsă rugat de tovarășii lui, care, de o oră, cereau să le spună povestea copilăriei sale și a surorii, pe care o evocase la începutul povestirii lui din pod. Nu-i lipsea pofta de a istorisi, căci sufletul îi era acum dispus să evoce această depărtată amintire, dar așa se întâmplă când vrei să te atingi de zăgazurile ruginite ce opresc trecerea apelor trecutului: îți place să te lași rugat.

Întinși pe iarba moale a tufișului, ei fumau tăcuți, în vreme ce calul păștea iarba și strănuta, mișcându-se cu pași mărunți în juru-le. Stavru se sculă, adună câteva crengi uscate și aprinse focul; și când jăraticul fu gata, căută în căruță sculele pentru preparat cafea, fierse apa și aruncă în ibricul de aramă zahărul și cafeaua necesară. După care, cu un talent de cafegiu, vărsă lichidul spumos și aromatic în trei filigene[1], se așeză turcește și începu:

— Nu-mi amintesc nici data, nici vârsta exactă ce aveam în momentul acela. Dar știu că evenimentul cel mai apropiat care urmă dramei ce vă voi povesti a fost războiul Crimeii.

(Panait Istrati, *Chira Chiralina*)

[1] *filigean, filigene* – ceașcă (turcească) de cafea neagră, fără toartă (fixată într-un suport)

A.

- Desparte în silabe cuvintele din secvenţa: *Nu-mi amintesc nici data, nici vârsta exactă.*
- Precizează numărul de litere şi numărul de sunete din cuvintele: *căci, ruginite, exactă, Chiralina.*
- Scrie enunţuri prin care să ilustrezi caracterul polisemantic al verbului *a lăsa.*
- Motivează utilizarea semnului de punctuaţie *două puncte* în secvenţa citată.
- Precizează modul şi timpul verbelor: *cereau, să spună, evocase, a istorisi, vrei, fu, voi povesti.*
- Scrie valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Dar ştiu că evenimentul cel mai apropiat care urmă dramei ce vă voi povesti a fost războiul Crimeii.*
- Scrie funcţia sintactică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Nu-i lipsea pofta de a istorisi, căci sufletul îi era acum dispus să evoce această depărtată amintire…*
- Precizează felul propoziţiilor subordonate din fraza: *dar aşa se întâmplă când vrei să te atingi de zăgazurile ruginite ce opresc trecerea apelor trecutului.*

B.

- Transcrie din textul dat două structuri care reprezintă indici de timp, respectiv de spaţiu.
- Precizează momentul/momentele subiectului corespunzătoare secvenţei citate. Motivează răspunsul.
- Formulează ideile principale din fragmentul dat.
- Explică în 5-6 rânduri secvenţa: *dar aşa se întâmplă când vrei să te atingi de zăgazurile ruginite ce opresc trecerea apelor trecutului: îţi place să te laşi rugat.*
- Transcrie o scurtă secvenţă din care să reiasă calitatea de personaj-povestitor a lui Stavru.
- Precizează modurile de expunere din fragmentul citat.
- Enumeră, din textul citat, trei verbe din câmpul lexical-semantic al povestirii.
- Exprimă-ţi opinia, într-o compunere de 100-150 de cuvinte, despre rolul poveştii în viaţa omului.

2. I. Vuietul scoicii

Băiatul blond îşi dădu drumul pe ultimul metru de stâncă şi începu să-şi croiască drum spre lagună. Deşi îşi scosese jerseul de şcoală şi-l târa acum într-o mână, cămaşa cenuşie îi asudase pe trup şi părul i se lipise de frunte. De jur împrejur, brazda lungă trasă prin junglă devenise o baie fierbinte. Se trudea să-şi facă loc printre liane şi printre trunchiurile zdrobite, când o pasăre, o apariţie roşie şi galbenă, ţâşni cu un ţipăt de vrăjitoare; ţipătului îi răspunse un altul.

— Hei! se auzi. Stai o clipă!

Desişurile din marginea brazdei se scuturară şi picături de ploaie căzură grindină.

— Stai niţel! zise vocea. M-am încurcat în liane.

Blondul se opri şi îşi trase ciorapii cu un gest automat, de parcă ar fi fost acasă, nu în junglă.

Vocea se auzi iar:

— De-abia mă pot mişca printre lianele astea.

Cel ce vorbise ieşi cu spatele dintre desişuri, iar crăcile îi zgâriară hanoracul slinos. Mărăcinii se agăţaseră şi îi zgâriaseră rotulele goale şi plinuţe ale genunchilor. Se aplecă, scoase cu grijă ţepii mărăcinilor şi se întoarse. Era mai scund decât băiatul blond şi foarte gras. Înaintă, uitându-se atent pe unde calcă, apoi înălţă capul şi privi prin lentilele groase ale ochelarilor.

— Unde-i omul cu megafonul?

Blondul clătină din cap.

— E o insulă. Cel puţin, aşa cred, zise el. Uite un colţ de stâncă în apă. Te pomeneşti că n-o fi niciun om mare pe aici.

(William Golding, *Împăratul muştelor*)

A.

- Transcrie grupurile de sunete (diftong, triftong, hiat) din cuvintele: *băiatul, croiască, liane, apariţie, ţepii.*

- Explică semnele de punctuaţie din secvenţa: *— Hei! se auzi. Stai o clipă!*
- Scrie antonime pentru cuvintele: *niţel, scund, atent, începu, fierbinte.*
- Transcrie un cuvânt derivat, unul compus şi unul format prin conversiune.
- Precizează cazul cuvintelor subliniate în secvenţa: *Se trudea să-şi facă loc printre liane şi printre trunchiurile zdrobite, când o pasăre, o apariţie roşie şi galbenă, ţâşni cu un ţipăt de vrăjitoare; ţipătului îi răspunse un altul.*
- Transcrie două predicate nominale din textul dat.
- Scrie valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru cuvintele subliniate în secvenţa: *Deşi îşi scosese jerseul de şcoală şi-l târa acum într-o mână, cămaşa cenuşie îi asudase pe trup şi părul i se lipise de frunte.*
- Precizează felul propoziţiilor din fraza: *Băiatul blond îşi dădu drumul pe ultimul metru de stâncă şi începu să-şi croiască drum spre lagună.*

B.

- Având în vedere apartenenţa fragmentului citat la un roman, ce indică structura: ***I. Vuietul scoicii***?
- Câte personaje apar în fragmentul citat? Care sunt acestea?
- La ce persoană se realizează naraţiunea?
- Precizează locul în care se află copiii.
- Transcrie din textul dat o scurtă secvenţă care conţine elemente de portret fizic.
- Formulează două idei principale/secundare din fragmentul citat.
- Scrie o naraţiune de 100-150 de cuvinte, în care să prezinţi o întâmplare imaginară, desfăşurată pe o insulă.

ROMANUL

- ✓ specie a genului epic în proză, de mari dimensiuni, cu o acţiune complexă desfăşurată pe mai multe planuri şi o intrigă complicată progresiv, la care participă numeroase personaje bine individualizate;
- ✓ fiind cea mai amplă specie a genului epic, romanul dezvoltă mai multe nuclee narative, iar conflictul este variat, luând atât o formă exterioară, cât şi una interioară;
- ✓ romanul prezintă, în general, o structură arborescentă, urmărind mai multe linii ale acţiunii şi chiar mai multe serii de personaje;
- ✓ faţă de celelalte specii epice, romanul nu are canoane sau reguli fixe, distingându-se prin capacitatea de adaptare la toate epocile şi curentele literare, într-o permanentă căutare de noi forme de exprimare;
- ✓ reflectă existenţa în toată complexitatea şi sub toate aspectele ei, de la nivelul social la cel individual, prezentând formele variate ale relaţiilor interumane, dar şi dimensiunea psihologic-afectivă a fiinţei;
- ✓ tipurile de roman sunt numeroase, clasificările realizându-se în funcţie de criterii diferite: romane *istorice/contemporane/de anticipaţie*; romane *rurale/urbane*; romane *sociale/psihologice/cavalereşti/de formare/de aventuri/poliţiste/istorice/alegorice/de spionaj* etc.; romane *ciclu/fluviu/frescă*; romane *tradiţionale/moderne* etc.

Exerciţii

1. Citeşte textul de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

Abia trecuseră două zile de la întâmplările istorisite în capitolul de mai sus, când Oliver se afla, la ceasurile trei după-amiaza, într-o trăsură care-l purta cu iuţeală spre oraşul său natal. Cu el erau şi doamna Maylie, şi Rose, şi doamna Bedwin, şi bunul doctor, iar domnul Brownlow îi urma într-o diligenţă, însoţit de cineva al cărui nume nu le fusese adus la cunoştinţă.

Nu vorbiră prea mult pe drum, căci Oliver se afla într-o stare de mare tulburare şi nelinişte care-l împiedica să lege două vorbe cum trebuie, lăsându-l aproape gângav. Nici tovarăşii săi de drum nu păreau mai puţin tulburaţi,

poate chiar mai mult decât el. Domnul Brownlow avusese grijă să nu le dezvăluie, nici lui Oliver, nici celor două doamne, mărturisirea pe care reuşise să i-o smulgă lui Monks. Dar, deşi ştiau că această călătorie era menită să desăvârşească acţiunea începută şi condusă de domnul Brownlow cu atâta măiestrie, miezul poveştii încă era învăluit în mister, ceea ce îi ţinea cu sufletul la gură, în aşteptarea celor ce vor urma.

Acelaşi prieten bun, ajutat şi de domnul Losberne, avusese grijă să împiedice orice mijloc prin care cei trei ar fi putut să afle groaznicele întâmplări petrecute de curând.

— Este foarte adevărat, spusese el, că mai devreme sau mai târziu tot or să afle, dar mai bine să nu ştie chiar acum, poate că or să vină şi vremuri mai bune.

Călătoreau aşadar în tăcere, frământaţi fiecare de lucrurile care îi aduseseră pe toţi acolo, dar niciunul neavând curajul să dea glas acelor gânduri.

Împărtăşind aceeaşi stare sufletească a tuturor, Oliver rămase tăcut, cât dură drumul care-l ducea înapoi, în locurile sale natale, un drum pe care parcă nu-l mai văzuse vreodată. Dar gândul îi zbură la vremurile de demult şi un şuvoi copleşitor de amintiri şi sentimente îi năpădi sufletul de îndată ce intrară pe drumul pe care îl străbătuse el, cu piciorul, pe când era doar un biet fugar sărman, fără un acoperiş deasupra capului, nevoit să rătăcească fără încetare, fără un prieten care să-l ajute.

(Charles Dickens, *Oliver Twist*)

A.

- Precizează mijlocul de îmbogăţire a vocabularului prin care s-au format cuvintele: *aşadar, copleşitor, un (biet) fugar*.
- Scrie câte un sinonim şi câte un antonim pentru cuvintele subliniate din fragmentul: *Acelaşi prieten bun, ajutat şi de domnul Losberne, avusese grijă să împiedice orice mijloc...*
- Prezintă rolul virgulei în secvenţa: *Este foarte adevărat, spusese el, că mai devreme sau mai târziu tot or să afle.*
- Subliniază predicatul şi subiectul din următoarea propoziţie: *Împărtăşind aceeaşi stare sufletească a tuturor, Oliver rămase tăcut.*
- Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru cuvintele subliniate din secvenţa: *Abia trecuseră două zile de la întâmplările istorisite în capitolul de mai sus, când Oliver se afla, la ceasurile trei după-amiaza, într-o trăsură care-l purta cu iuţeală spre oraşul său natal.*
- Desparte în propoziţii următoarea frază şi precizează felul subordonatelor: *Nu vorbiră prea mult pe drum, căci Oliver se afla într-o stare de mare tulburare şi nelinişte care-l împiedica să lege două vorbe cum trebuie, lăsându-l aproape gângav.*

B.

- Câte personaje apar în fragmentul citat?
- Care este personajul principal? Justifică răspunsul.
- Care este starea sufletească a lui Oliver Twist?
- Transcrie câte o scurtă secvenţă care conţine indici de timp, respectiv indici de spaţiu.
- Transcrie un fragment de 5-6 cuvinte care trimite către un alt plan al acţiunii romaneşti.
- Transcrie un fragment de 5-6 cuvinte din care reiese succesiunea întâmplărilor prezentate.
- Rezumă fragmentul în aproximativ 10 rânduri.
- Exprimă-ţi opinia, în 10-15 rânduri, despre atitudinea naratorului faţă de personajele din fragmentul citat.

2. Explică, în 6-10 rânduri, următoarea reflecţie despre *lumile narative* ale romanului:

Dacă lumile narative sunt atât de confortabile, de ce atunci să nu încercăm a citi însăşi lumea reală ca şi cum ar fi un roman? Sau, altfel spus, dacă lumile ficţiunii narative sunt atât de mici şi de înşelător confortabile, de ce să nu încercăm să construim lumi narative care să fie complexe, contradictorii şi provocatoare ca lumea reală?

(Umberto Eco, *Şase plimbări prin pădurea narativă*)

NUVELA

- ✓ specie epică în proză;
- ✓ dimensiuni relativ reduse faţă de roman, dar mai ample decât ale schiţei sau ale povestirii;
- ✓ acţiunea urmăreşte un singur fir narativ;
- ✓ intriga este complexă, riguros construită;
- ✓ conflictul care determină acţiunea este puternic şi antrenează mai multe personaje;
- ✓ numărul personajelor este relativ redus;
- ✓ obiectivitate sporită, pentru că păstrează o legătură destul de exactă cu realitatea, urmărind asigurarea caracterului veridic;
- ✓ accentul cade asupra evoluţiei personajelor şi nu asupra întâmplărilor;
- ✓ modul de expunere dominant este naraţiunea, îmbinată cu descrierea şi cu dialogul.

Exerciţii

Citeşte textele de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

1. Era sfârşitul unei zile frumoase din august. Peste o săptămână trebuia să plece. Grijnica mama pregătea rufele băieţilor, iar tineretul casei o luase domol spre pădure. Radu păşea alăturea cu Margareta.

Gheorghe cu Lina ceva mai înainte. În faţa lor, spre asfinţit, soarele părea că încremenise pe loc, încâlcit în crengile copacilor, aşa stătea de frumos, de aproape şi de nemişcat, aurind creştetul întunecosului codru.

— Nu-i aşa, Radule, că are să-ţi fie dor de Găiceni... când vei fi la Bucureşti?... Ori nici n-ai să-ţi mai aduci aminte de noi...

— De ce zici aşa, Margareto?...

El ar fi vrut să mai spună ceva, dar simţi că i se umplu ochii de lacrimi. Tăcu, se uită la ea dulce ca la un copil drăguţ, zâmbi dureros şi mâna lui fierbinte, nervoasă, stângace, atinse degetele subţiri ale Margaretei. Aceasta îi apucă mâna şi i-o strânse încetişor. Inima lui Radu îi zvâcni ca de spaimă, înfiorată de atâta noroc, avu o senzaţie nemaiîncercată, ceva... ca nişte alice de gheaţă, care năvăliră în trup, furnicându-l la inimă; gândurile-i înmărmuriră de farmec şi toată faţa i se roşi, aprinsă ca de beţie.

(Alexandru Vlahuţă, *Din durerile lumii*)

A.

- Precizează numărul de litere şi numărul de sunete din cuvintele: *Gheorghe, copacilor, Găiceni, degetele*.
- Numeşte procedeul prin care s-au format cuvintele: *tineretul, ceva, nemişcat, aurind, nemaiîncercată.*
- Scrie câte un enunţ prin care să evidenţiezi omonimele cuvintelor *era, are, dor* şi *mai*, subliniate în textul dat.
- Transcrie din text două neologisme şi alcătuieşte enunţuri cu acestea.
- Explică rolul semnelor de punctuaţie din enunţul: — *Nu-i aşa, Radule, că are să-ţi fie dor de Găiceni... când vei fi la Bucureşti?*
- Transcrie din fragment o locuţiune verbală.
- Precizează diateza, modul şi timpul verbelor din enunţul: *El ar fi vrut să mai spună ceva, dar simţi că i se umplu ochii de lacrimi.*
- Scrie valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru cuvintele subliniate în enunţul: *gândurile-i înmărmuriră de farmec şi toată faţa i se roşi, aprinsă ca de beţie.*
- Precizează felul subordonatei din fraza: *Peste o săptămână trebuia să plece.*

B.

- Transcrie două cuvinte/structuri care să indice timpul, respectiv spaţiul acţiunii.
- Enumeră personajele care apar în fragmentul citat.
- Formulează două idei principale/secundare din textul citat.

- Transcrie din fragment o comparație și o metaforă.
- Precizează motivul emoției lui Radu.
- Transformă cele două replici din fragment în vorbire indirectă.
- Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte, în care să motivezi apartenența fragmentului citat la o nuvelă.

2. În mijlocul orășelului cu clădiri înghesuite se află o casă teribil de mare, cu multe ferestre mici, cu trepte și paliere jalnic de uzate, pe jumătate respectabilă, pe jumătate ridicolă, la fel cum se simțea și tânărul Karl Bauer, un elev de șaisprezece ani, care intra acolo în fiecare zi, dimineața și la prânz, cu rucsacul plin de cărți. Acolo îl încântau frumoasa latină, limpede, fără ascunzișuri, și vechii poeți germani, acolo se chinuia cu greaca greoaie și cu algebra, care în al treilea an îi plăceau la fel de puțin ca și în primul, și tot acolo îl fermecau câțiva profesori bătrâni, cu bărbile sure, și avea necazuri cu alții mai tineri.

Nu departe de clădirea școlii era o prăvălie străveche; pe treptele ei înnegrite de umezeală și prin ușa deschisă tot timpul era o forfotă continuă, iar în coridorul casei, întunecat ca noaptea, mirosea a alcool, petrol și brânză. Însă Karl se descurca bine prin beznă fiindcă sus de tot, în aceeași clădire, era camera lui; acolo stătea el, pe casă și masă, la mama proprietarului prăvăliei. [...] Foarte puțin din feluritele bunătăți, de care prăvălia era plină, ajungea până sus, la Karl Bauer, fiindcă masa la bătrâna doamnă Kusterer era sărăcăcioasă și nu-l sătura niciodată. [...]

Așa stăteau lucrurile când, din întâmplare, existența lui a căpătat o nouă culoare și i s-au deschis alte porți spre viață.

Într-o seară, către sfârșitul toamnei, pentru că iar nu se săturase cu ceașca de cafea cu lapte, cam subțiată, împins de foame, Karl a pornit în căutare. A alunecat neauzit în josul scării și a adulmecat prin coridorul casei unde, după o scurtă cercetare, a văzut o farfurie de lut pe care două pere de iarnă, de încântătoare mărime și culoare, se rezemau de o felie de brânză de Olanda, tivită cu roșu. [...]

— Ei, nu se poate! a spus Babett în cele din urmă, privindu-l pe nelegiuitul chinuit de remușcări de parcă ar fi fost un monstru.

El n-a răspuns nimic.

— Frumoasă treabă! a continuat ea. Da' nu știi că asta se cheamă furat?

— Ba da.

— Doamne atotputernic, da' ce ți-a venit?

— Erau aici, Babett, și atunci m-am gândit...

— La ce te-ai gândit?

— Dacă tot mi-era atât de cumplit de foame...

La aceste cuvinte, slujnica a făcut ochii mari și l-a privit pe amărât cu nesfârșită înțelegere, uimire și milă.

(Hermann Hesse, *Elevul de la școala secundară*, în vol. *Cele mai frumoase povestiri*)

A.

- Precizează numărul de silabe din enunțul: *La ce te-ai gândit?*
- Subliniază silaba accentuată din cuvintele scrise îngroșat în secvența: ***încântătoare*** *mărime și culoare, se* ***rezemau*** *de o* ***felie*** *de brânză de Olanda,* ***tivită*** *cu roșu.*
- Transcrie grupurile de sunete din secvența: *Frumoasă treabă! a continuat ea. Da' nu știi că asta se cheamă furat?*
- Scrie cum s-au format cuvintele subliniate din secvența: *În mijlocul orășelului cu clădiri <u>înghesuite</u> se află o casă teribil de mare, cu multe ferestre mici, cu trepte și paliere <u>jalnic</u> de <u>uzate</u>, pe jumătate <u>respectabilă</u>, pe jumătate ridicolă, la fel cum se simțea și tânărul <u>Karl Bauer</u>, un elev de <u>șaisprezece</u> ani.*
- Scrie câte un antonim pentru cuvintele: *departe, străveche, continuă, beznă.*
- Precizează rolul apostrofului în enunțul: *Doamne atotputernic, da' ce ți-a venit?*
- Scrie valoarea morfologică și funcția sintactică pentru cuvintele din enunțul: *El n-a răspuns nimic.*

- Transcrie propozițiile subordonate din următoarea frază, precizând felul acestora: *Foarte puțin din feluritele bunătăți, de care prăvălia era plină, ajungea până sus, la Karl Bauer, fiindcă masa la bătrâna doamnă Kusterer era sărăcăcioasă și nu-l sătura niciodată.*

B.

- Ce materii școlare îi plăceau lui Karl?
- Cu care dintre profesori „avea necazuri" băiatul?
- Ce vârstă avea Karl?
- Transcrie două structuri care să conțină un indice de timp, respectiv unul de spațiu.
- Menționează momentul/momentele subiectului identificat/e în secvența citată. Motivează răspunsul în 50-80 de cuvinte.
- Prezintă, în 30-50 de cuvinte, semnificațiile fragmentului: *La aceste cuvinte, slujnica a făcut ochii mari și l-a privit pe amărât cu nesfârșită înțelegere, uimire și milă.*
- Precizează modurile de expunere din fragmentul citat.
- Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să caracterizezi personajul principal din fragmentul citat.

SCHIȚA

✓ specie epică de mică întindere;
✓ acțiune simplă, concentrată, limitată la un singur episod – semnificativ – din viața unuia sau a câtorva personaje;
✓ modul predominant de expunere este narațiunea, împletită cu dialogul.

Exerciții

1. Citește textul de mai jos și răspunde apoi cerințelor:

S-a hotărât, carevasăzică...

Madam' Georgescu – Mița Georgeasca – cu d. Georgescu – Mihalache – pleacă la Sinaia cu trenul de plăcere. Însă, de mult madam' Georgescu a promis „puiului" să-l ducă odată și pe el la Sinaia; prin urmare, trebuie să-l ia și pe puiul; dar puiul nu merge nicăieri fără „gramamă"; prin urmare, și pe gramamă trebuie s-o ia. Puiul este mititelul Ionel Georgescu, în etate de cinci anișori împliniți, unicul fruct până astăzi al amorului părinților săi; iar gramamă este cocoana Anica, mamița mamițichii puiului.

Trenul de plăcere pleacă din Gara de Nord sâmbătă după-amiazi, la orele trei fără cinci. Sâmbătă, așadar, de la amiazi, amândouă aceste doamne încep să se pregătească de plecare. Madam' Georgescu este pe deplin stabilită asupra toaletei sale: [...] Cât despre puiul, nici nu mai încape discuție – el va purta la Sinaia uniforma de ofițer de vânători ca prințul Carol. Până să potrivească mamița pe madam' Georgescu, până să-mbrace pe puiul și să-i puie sabia, iată că s-a făcut ceasul două fără douăzeci. La ceasurile două fără un sfert, iată că sosește și d. Georgescu cu un muscal[1] cu cauciuc. Cum intră și dă cu ochii de gramamă, strigă:

— Cocoană! încă n-ai plecat? să știi c-ai pierdut trenul! Până s-ajungi la tramvai, cum umbli d-ta; până să-l apuci, că poate n-ai noroc să-ți treacă tocmai atunci; până să ajungi la gară, – s-a isprăvit! n-are să te-aștepte trenul pe dumneata...

Apoi, văzând pe gramamă că tăndălește căutând niște chei:

— N-auzi, cocoană, că scapi trenul?

Cocoana Anica pornește, și madam' Georgescu după ea:

— Mamițo, știi unde am vorbit să ne-ntâlnim: în salon de clasa-ntâi... Ai auzit?

Gramamă a plecat să caute tramvaiul. D. Georgescu cu familia și cu un coșuleț elegant de provizii – salam, opt ouă răscoapte, un pui fript, două jimble[2], sare, piper, în sfârșit tot ce trebuiește – se urcă în birjă și:

— La gară, gaspadin[3]!

De douăzeci şi cinci minute, familia Georgescu stă în salon de clasa-ntâi, şi gramamà nu mai soseşte. Ceasornicul arată două şi jumătate... Madam' Georgescu începe să devie impacientă[4]. Trei fără douăzeci şi cinci... Mai sunt douăzeci de minute; la casă se dau bilete, şi cocoana Anica nu mai vine. D. Georgescu începe a bănui că n-are să trebuiască a mai lua patru bilete, poate că trei or s-ajungă, şi porneşte din salonul de aşteptare să meargă la ghişet. Dar în uşă-ntâlneşte piept în piept pe gramamà, care nu mai poate de gâfâială.

— Uf! nu mai poci! zice cocoana Anica.

Dar d. Georgescu îi numără parale potrivite pentru un bilet de dus şi-ntors clasa III, şi-i arată ghişetul respectiv.

Peste câteva minute, trenul zboară-nspre Carpaţi.

— Biletele, vă rog, domnilor, zice politicos conductorul, intrând în primul vagon de clasa-ntâia.

D. Georgescu arată două bilete.

— ... Mititelul... al dv.? întreabă conductorul arătând pe ofiţeraşul de vânători, care s-a suit cu picioarele pe bancheta de catifea.

— Da! dar n-a-mplinit patru ani... Nu trebuie să ne-nveţi dumneata pe noi regula, zice madam' Georgescu.

Conductorul salută politicos şi trece mai departe. [...]

(I.L. Caragiale, *Tren de plăcere*)

[1] *muscal* (înv.) – birjar (de origine rusă)
[2] *jimblă* (înv.) – franzelă
[3] *gaspadin* (slavonism) – domn
[4] *impacientă* – nerăbdătoare, neliniştită, îngrijorată

A.

- Selectează din text trei termeni cu formă neliterară şi precizează forma lor corectă.
- Scrie câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *uniformă, s-a isprăvit, politicos, parale.*
- Extrage din text un substantiv în cazul vocativ, un pronume personal de politeţe şi o interjecţie.
- Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din structurile: *mai sunt douăzeci de minute; că poate n-ai noroc să-ţi treacă tocmai atunci.*
- Notează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate: *el va purta la Sinaia uniforma de ofiţer de vânători ca prinţul Carol.*
- Transcrie propoziţiile subordonate din următoarea frază, precizând felul acestora: *Nu trebuie să ne-nveţi dumneata pe noi regula, zice madam' Georgescu.*
- Construieşte o frază în care să existe o propoziţie subordonată atributivă introdusă prin adverbul *când.*

B.

- Numeşte personajele din fragmentul dat.
- Transformă vorbirea directă în vorbire indirectă: *– Uf! nu mai poci! zice cocoana Anica.*
- Autorul este ironic cu personajele sale: transcrie un enunţ sau indică o astfel de situaţie.
- Selectează două structuri care să conţină un indice temporal, respectiv un indice spaţial al desfăşurării acţiunii.
- Menţionează modurile de expunere din fragmentul propus.
- Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificaţia titlului *Tren de plăcere.*
- Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte, în care să justifici, pe baza a două argumente, că fragmentul citat aparţine unei schiţe.

2. Alcătuieşte planul simplu de idei pentru o schiţă intitulată *La şcoală.*

3. Imaginează-ţi că trebuie să convingi un regizor să facă un film după textul schiţei studiate în clasă. Ce argumente ai folosi?

FABULA

- ✓ specie a genului epic, în versuri sau în proză;
- ✓ conţine o scurtă povestire alegorică în care sunt satirizate defecte omeneşti cu scopul de a le îndrepta;
- ✓ personajele fabulei sunt animale, plante, obiecte înzestrate cu însuşiri umane, aşadar figura de stil dominantă este personificarea;
- ✓ are, de regulă, două părţi: partea narativă, care cuprinde povestirea alegorică a faptelor, şi partea finală, morala, care este o învăţătură ce se desprinde din naraţiune.

Exerciţii

Citeşte textele de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

1. Cu-nălţată, mândră frunte,
Un deşert spic defăima
Pe un spic plin de grăunte
Ce în gios se atârna.
Zisă deci l-a lui vecin:
„De râs lucru-i curios
Că ţii capul aşa gios!"
Îns-atunce spicul plin
Au răspuns l-această ceartă:
„Nu doresc a mă schimba;
A mea frunte-aş rădica
Când c-a ta ar fi deşartă!"

(Gheorghe Asachi, *Două spice*)

A.

- Precizează numărul de silabe din versul: *A mea frunte-aş rădica.*
- Transcrie un cuvânt format prin derivare şi unul format prin conversiune.
- Scrie câte un sinonim şi câte un antonim pentru cuvintele: *înălţată, mândră, defăima, deşartă.*
- Transcrie două cuvinte cu formă neliterară şi precizează forma literară a acestora.
- Explică rolul cratimei în versul: *Cu-nălţată, mândră frunte.*
- Scrie două enunţuri în care cuvintele *un* şi *curios* să apară cu alte valori morfologice decât în textul dat, pe care le vei preciza.
- Alcătuieşte trei propoziţii în care adjectivul *plin* să apară la grade de comparaţie diferite.
- Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru cuvintele subliniate în enunţul: *Pe un spic plin de grăunte/ Ce în gios se atârna.*
- Realizează expansiunea cuvântului subliniat în următoarea propoziţie, precizând rezultatul obţinut: *Nu doresc a mă schimba.*

B.

- Precizează figura de stil care stă la baza textului citat.
- Motivează prezenţa ghilimelelor în interiorul textului.
- Transcrie două epitete care redau trăsături ale personajelor.
- Precizează tipurile de rimă identificate în textul citat.
- Explică, în 30-50 de cuvinte, morala fabulei.

2. Doi prieteni sara la un loc mergea,
Şi de-a lor interesuri între ei vorbea,
Şi iată,
Deodată,
De lângă o poartă,
Un câine au lătrat,
După care alţii, de prin alte curţi,
Sărind i-au împresurat.

Şi aşa erau de mulţi,
Că unul din trecători o piatră au apucat;
Atunci celălalt au strigat:
„O, frate, leapădă piatra şi mergi pe drum înainte,
Căci oricât ne-am bate capul, câinii nu pot avea minte!
Ce noi să-i lăsăm să latre cât le-a plăcea."
Şi adevărat, că-ndată
Ce drumeţii au purces şi nu s-au mai apărat,
Laia de câini toată
Au început a tăcea
Şi nu i-au mai supărat.

Acei carii sunt deprinşi să vorbească rău de toţi,
Orice văd în ochi hulesc, ca când lor nu le-ar plăcea,
Însă dacă eşti cu minte, cată-ţi de treabă cât poţi,
Căci ei oricât să te latre, dar, în sfârşit, vor tăcea. [...]

(Ivan Andreievici Krâlov, *Drumeţii şi câinii*)

A.

- Transcrie grupurile de sunete din versurile: *După care alţii, de prin alte curţi,/ Sărind i-au împresurat./ Şi aşa erau de mulţi.*
- Corectează cacofonia din a doua parte a textului.
- Transcrie patru cuvinte compuse din textul citat.
- Notează câte un sinonim pentru următoarele cuvinte din textul citat: *prieteni, deodată, au purces, deprinşi.*
- Precizează rolul semnelor de punctuaţie din versul: *O, frate, leapădă piatra şi mergi pe drum înainte.*
- Scrie valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în versul: *Căci oricât ne-am bate capul, câinii nu pot avea minte!*
- Scrie funcţia sintactică a cuvintelor subliniate în versurile: *Laia de câini toată/ Au început a tăcea/ Şi nu i-au mai supărat.*
- Realizează expansiunea cuvântului subliniat în următorul enunţ, precizând rezultatul obţinut: *Doi prieteni sara la un loc mergea.*

B.

- Care sunt personajele fabulei?
- Cum s-ar putea explica faptul că acestea nu au nume?
- Unde şi când se petrece întâmplarea prezentată?
- Cui se adresează autorul, la finalul textului, prin persoana a II-a?
- Precizează modul/modurile de expunere din textul citat.
- Rezumă în aproximativ 50 de cuvinte prima parte a fabulei.
- Explică titlul fabulei, prin raportare la mesajul acesteia.

BASMUL

- ✓ specie epică în proză, de dimensiuni relativ întinse;
- ✓ se povestesc întâmplări fantastice puse pe seama unor personaje cu însuşiri supranaturale, pozitive şi negative;
- ✓ acţiunea basmului se naşte din conflictul dintre forţele binelui şi ale răului, dintre adevăr şi minciună;
- ✓ sunt prezente formule tradiţionale (de început, mediane şi finale);
- ✓ timpul şi spaţiul acţiunii sunt vagi, nedeterminate;
- ✓ deznodământul aduce întotdeauna triumful eroilor pozitivi;
- ✓ apărut din cele mai vechi timpuri, basmul a reprezentat, pe de o parte, o modalitate de evadare din cotidian într-o lume unde totul este posibil, pe de altă parte, o necesitate de impunere a unor norme morale (binele, adevărul, curajul, dreptatea etc.);
- ✓ basmul popular este o creaţie anonimă, tradiţională, transmisă prin viu grai, în timp ce basmul cult este scris de un autor şi poartă amprenta originalităţii acestuia, a stilului său artistic individual.

Exerciţii

1. Citeşte textul de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

Către seară a apărut, ca de obicei, una din frumoasele prinţese, cu obişnuita-i cupă, îmbiindu-l pe noul peţitor cu vorbe alese să soarbă nectarul din ea ca semn al ospitalităţii împărăteşti.

Tânărul s-a închinat adânc în faţa prinţesei şi i-a vorbit ca un adevărat curtean, dar – aşa cum îl învăţase bătrâna – s-a prefăcut că bea licoarea din cupă şi a turnat-o pe ascuns în sân. Apoi s-a lungit pe perne sforăind din ce în ce mai tare, ca şi când ar fi fost furat de un somn adânc. Când a venit vremea plecării, prinţesele, sigure de şiretenia lor, şi-au pus straie de fir şi de catifea, giuvaiere şi coroniţe de nestemate şi au încălţat condurii cei noi. Pe urmă cea mai mare dintre surori s-a aplecat asupra covorului, rostind un descântec lung, din care flăcăul nostru n-a înţeles nimic. Dar imediat ce vorbele prinţesei s-au stins, în podeaua odăii s-a ivit o deschizătură cât să se strecoare un om, care se prelungea apoi într-o galerie lungă şi îngustă ce cobora în adâncul pământului. Prinţesele s-au strecurat una după alta, dispărând în galeria întunecoasă. Tânărul nostru n-a zăbovit nicio clipă; s-a ridicat, şi-a îmbrăcat abaua[1] şi s-a avântat şi el în urma prinţesei celei mici. Se ţinea după ele pas cu pas, fără să le scape din ochi şi fără ca ele să-l poată vedea. Deodată sora cea mică s-a oprit speriată şi s-a plâns:

— Eu am o presimţire ciudată! Simt o umbră care ne urmăreşte pretutindeni şi care n-o să ne aducă nimic bun. S-ar putea ca noul peţitor să ne descopere taina! [...]

De la o vreme drumul a început să se lumineze şi deodată s-au trezit cu toţii într-o vale strălucitoare, în care crengile pomilor păreau raze de lună, iar trilurile păsărilor o muzică cerească. Orbit de lumină, flăcăul s-a apropiat cu teamă de unul din copaci şi a văzut cu uimire că trunchiul, crengile şi frunzele lui erau cu totul şi cu totul din argint strălucitor.

(*Prinţesele dănţuitoare şi taina condurilor găuriţi*, în vol. *Basme arabe*)

[1] *aba* – obiect vestimentar popular arab, purtat îndeosebi de bărbaţi: o manta lungă şi foarte largă

A.

- Desparte în silabe cuvintele: *surori, imediat, podeaua, deodată, trunchiul.*
- Menţionează cum s-au format următorii termeni: *descântec, şiretenie, strălucitor.*
- Identifică în fragment trei structuri care conţin cuvântul *adânc* şi notează valorile sale morfologice.
- Precizează funcţiile sintactice ale cuvintelor din structura: *în care crengile pomilor păreau raze de lună.*
- Transcrie din textul citat: a) o propoziţie subordonată circumstanţială de timp; b) o propoziţie subordonată circumstanţială de mod; c) o propoziţie subordonată atributivă; d) o propoziţie subordonată subiectivă; e) o propoziţie subordonată completivă indirectă; f) două propoziţii principale aflate în raport de coordonare.

B.

- Alcătuieşte planul simplu de idei al fragmentului citat.
- Identifică termenul care dezvăluie implicarea afectivă a naratorului.
- Transcrie o imagine vizuală şi o imagine auditivă.
- Selectează două structuri care să conţină un indice temporal.
- Inventariază elementele care aparţin categoriei estetice a *miraculosului* în textul dat. Ce alte argumente oferă fragmentul citat pentru încadrarea în specia basmului?
- Indică două trăsături ale prinţeselor şi două trăsături ale tânărului peţitor.
- Având în vedere fragmentul dat şi cunoştinţele generale despre basm, recompune elementul declanşator al acţiunii şi deznodământul acestui basm.

2. Explică, în 4-5 rânduri, rolul formulelor iniţiale şi finale din basme. Exemplifică.

3. Dă exemple de personaje pozitive şi de personaje negative din basmele citite.

4. Descrie, în 10-15 rânduri, un loc fantastic din basme, la alegere: un palat lichid, o casă cu susul în jos, un ţinut fără culori, un castel de sticlă, o sală cu o mie de oglinzi magice etc.

5. Imaginează-ţi un obiect magic pe care l-ar deţine într-un basm: *nevasta unui căpcăun – fata cea mică a tâmplarului – un cocoşat – un dragon – Făt-Frumos – o împărăteasă.*

6. Pornind de la următoarea situaţie, construieşte schema narativă a unui basm modern: *Vrăjitoarea fu apelată pe Skype...*

7. Care este enunţul din poveste pe care îl parodiază Dina Goldstein în fotografia de mai jos („Albă-ca-Zăpada", 2010)? Comentează imaginea în 30-50 de cuvinte.

(www.ziaruldeiasi.ro, 8.08.2014)

BALADA

- ✓ specie epică în versuri, de mică întindere, populară sau cultă;
- ✓ balada populară relatează o acţiune eroică sau fapte neobişnuite din trecut şi în care intervin uneori elemente fabuloase;
- ✓ conflictul este puternic, acţiunea – dinamică şi tensionată –, de mică întindere, iar intriga este simplă;
- ✓ personaje puţine şi înzestrate câteodată cu puteri supranaturale;
- ✓ personajele pot fi construite prin antiteză şi prin hiperbolă;
- ✓ balada cultă porneşte de la modelul celei populare, dar se deosebeşte de aceasta prin dinamica desfăşurării acţiunii, ceea ce duce la o mai mare concentrare, şi printr-o versificaţie mai îngrijită;
- ✓ balada cultă modernă renunţă în mare măsură la epic, din care păstrează o schemă generală, preferând simbolurile lirice, metafora, alegoria.

Exerciţii

Citeşte următoarele texte şi răspunde apoi cerinţelor:

1. Pe Argeş în gios
Pe un mal frumos,
Negru-Vodă trece
Cu tovarăşi zece:
Nouă meşteri mari,
Calfe şi zidari
Şi Manoli – zece,
Care-i şi întrece.
Merg cu toţi pe cale
Să aleagă-n vale
Loc de monastire
Şi de pomenire.
Iată cum mergea
Că-n drum agiungea
Pe-un biet ciobănaş
Din fluier doinaş,
Şi cum îl videa,
Domnul îi zicea:
— Mândre ciobănaş
Din fluier doinaş,
Pe Argeş în sus
Cu turma te-ai dus,
Pe Argeş în gios
Cu turma ai fost.
Nu cumv-ai văzut,
Pe unde-ai trecut,
Un zid părăsit
Şi neisprăvit,
La loc de grindiş,
La verde-aluniş?
— Ba, doamne,-am văzut,
Pe unde-am trecut,
Un zid părăsit
Şi neisprăvit.
Câinii, cum îl văd,
La el se răped
Şi latră-a pustiu
Şi urlă-a morţiu.
Cât îl auzea,
Domnu-nveselea
Şi curând pleca,
Spre zid apuca
Cu nouă zidari,
Nouă meşteri mari
Şi Manoli – zece,
Care-i şi întrece.
— Iată zidul meu!
Aici aleg eu
Loc de monastire
Şi de pomenire.

(* * *, *Monastirea Argeşului*)

A.

- Precizează numărul de litere şi de sunete din cuvintele: *gios, zece, agiungea, ciobănaş.*
- Demonstrează, în câte două enunţuri, caracterul polisemantic al următoarelor cuvinte din text: *a trece, loc.*
- Selectează din text un cuvânt compus şi unul derivat.
- Precizează funcţia sintactică a cuvintelor din versurile: *Aici aleg eu/ Loc de monastire.*
- Indică felul propoziţiilor din versurile: *Iată cum mergea/ Că-n drum agiungea/ Pe-un biet ciobănaş/ Din fluier doinaş.*

B.

- Precizează rima, ritmul şi măsura versurilor.
- Identifică două momente ale subiectului în textul citat şi motivează răspunsul.
- Selectează din text două versuri care cuprind indici de spaţiu.
- Numeşte modurile de expunere care apar în text.
- Enumeră trei caracteristici ale unui text popular identificabile în fragment.
- Indică două argumente pentru apartenenţa fragmentului la specia baladei.

GENUL LIRIC

- ✓ cuprinde totalitatea operelor în care predomină **subiectivitatea, exprimarea directă a sinelui**;
- ✓ numele acestui gen literar (< lat., gr. *lyra* – „liră") provine din faptul că în Grecia antică recitarea poeziei era însoţită de acompaniamentul lirei;
- ✓ structurarea textului în strofe şi versuri este dominantă în genul liric, deşi nu neapărat specifică. Este valorificată astfel **muzicalitatea limbajului**, realizată prin elementele de **prozodie** (ritm, rimă, măsură), dar şi prin **figuri sintactice** (repetiţii, refrene) sau de **sunet** (aliteraţii, asonanţe);
- ✓ **eul creator** îşi exprimă în mod nemijlocit stările sufleteşti, emoţiile, reacţiile faţă de fenomenele lumii exterioare şi faţă de propriile metamorfoze interioare;
- ✓ vocea textuală este doar o convenţie numită **eu liric** sau **eu poetic**, care poate apărea în diverse ipostaze: *îndrăgostitul, revoltatul, gânditorul, contemplatorul, căutătorul unui ideal* etc.;
- ✓ modul dominant de expunere este **monologul liric** (adresat sau nu), dar poate apărea şi **descrierea**;
- ✓ subiectivitatea se exprimă la nivel lexico-gramatical prin **mărcile eului liric**: pronume, adjective pronominale şi verbe la persoana I, interjecţii afective (în cazul lirismului de tip confesiv) şi pronume, adjective pronominale, verbe la persoana a II-a, substantive în vocativ (în cazul lirismului de tip adresativ);
- ✓ limbajul este **sugestiv** şi **expresiv**, folosindu-se într-o măsură mai mare imaginile artistice şi figurile de stil, cuvintele cu sens figurat;
- ✓ există multe specii lirice, atât în literatura populară, cât şi în literatura cultă.

Exerciţii

Citeşte textele de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

1. Ţara <u>mea</u> părăsită de fructe,
Părăsită de frunze.
Părăsită de strugurii
Emigraţi prevăzători în vin,
Ţara mea trădată de păsările
Rostogolite în grabă
Pe cerul mirat şi <u>încă</u> senin,

Veşnic împăcată,
Mirosind a ierburi
Care-şi dau sfârşitu-n soarele domol,
Credincioşi păianjeni
Ţes pânzeturi albe
Ca să bandajeze
Locul frunzei, gol.

Noaptea stele coapte-ţi
Fermentează cerul,
Vântul curge ziua
Tare <u>şi-</u>amărui,
Orele-ţi măsoară
Nucile <u>căzând</u>
Şi <u>te</u> luminează
Cuviincios gutui.

(Ana Blandiana, *Pastel*)

A.

- Transcrie două neologisme din textul dat.
- Scrie procedeul prin care s-au format cuvintele: *părăsită, prevăzători, veşnic, credincioşi, ca să, ziua.*
- Realizează familia lexicală a cuvântului *frunză* (10 termeni).
- Transcrie o locuţiune adverbială din textul dat.
- Precizează rolul virgulei din primul vers al poeziei.
- Scrie valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în text: *mea, încă, şi-, căzând, te.*
- Precizează funcţia sintactică a cuvintelor din versul: *Care-şi dau sfârşitu-n soarele domol.*
- Realizează contragerea propoziţiei subordonate: *Ca să bandajeze/ Locul frunzei, gol*, precizând rezultatul obţinut.

B.

- Transcrie din textul citat o structură care reprezintă o marcă a eului liric.
- Numeşte anotimpul conturat în poezie.
- Precizează tema operei citate şi două motive literare ce o susţin.
- Transcrie două imagini poetice vizuale.
- Precizează un mod de expunere prezent în text.
- Explică în 30-50 de cuvinte o metaforă din textul citat.
- Prezintă în 50-80 de cuvinte semnificaţia secvenţei: *Ţara mea trădată de păsările/ Rostogolite în grabă/ Pe cerul mirat şi încă senin.*

2. Vezi tu vulturul falnic, o! scumpa mea iubită,
Cum saltă, se ridică şi zboară către nori?
Aşa sufletu-mi vesel în faţa ta slăvită
Se-nalţă către ceruri, plutind în dulci fiori.

Vezi printr-a nopţii stele ce rază luminoasă
Revarsă-n a sa cale luceafărul ceresc?
Aşa când vii, iubito, cu inima voioasă,
De gingaşă simţire aşa ochii-mi lucesc!

Auzi tu glasul tainic ce cântă-n miez de noapte
Şi prin văzduh pluteşte cu-a florilor miros?
Aşa răsună-n mine melodioase şoapte
Când sufletu-mi te simte, îngerul meu frumos!

Căci vulturului cerul a dat aripi să zboare,
Şi stelelor lumină, şi nopţilor suspin,
Iar ţie ţi-a dat farmec, plăceri încântătoare.
Şi mie mi-a dat suflet ca ţie să-l închin!

(Vasile Alecsandri, *Vezi tu vulturul...*)

A.

- Precizează numărul de silabe din ultimul vers al poeziei.
- Transcrie grupurile de sunete din versurile: *Aşa când vii, iubito, cu inima voioasă,/ De gingaşă simţire aşa ochii-mi lucesc!*
- Subliniază silabele accentuate din cuvintele scrise îngroşat în versul: ***Auzi** tu **glasul tainic** ce **cântă-n** miez de noapte.*
- Scrie două enunţuri în care cuvântul *dulce* să aibă altă valoare morfologică decât în textul dat.
- Precizează diateza verbelor din prima strofă.
- Scrie valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru cuvintele din versul: *De gingaşă simţire aşa ochii-mi lucesc!*
- Transcrie două propoziţii subordonate din strofa a treia, precizând felul lor.

B.

- Precizează tipul de strofă, rima şi măsura versurilor din textul citat.
- Evidenţiază două trăsături ale monologului liric prezente în textul citat.
- Precizează tema poeziei.
- Transcrie o imagine poetică auditivă.
- Prezintă rolul stilistic al semnelor de punctuaţie din primul vers.
- Transcrie din text: un epitet, o comparaţie, o metaforă, o inversiune.
- Exprimă-ţi opinia, în 50-80 de cuvinte, despre valoarea expresivă a interogaţiilor din textul citat.

PASTELUL

- ✓ specie lirică în versuri în care se prezintă, cu ajutorul descrierii, un tablou din natură;
- ✓ modurile de expunere sunt descrierea şi monologul liric;
- ✓ eul poetic, aflat într-o ipostază contemplativă, îşi exprimă sentimentele faţă de peisajul descris fie în mod direct, fie într-o manieră discretă;
- ✓ expresivitatea este conferită de folosirea imaginilor artistice vizuale, auditive, olfactive sau dinamice şi de utilizarea figurilor de stil;
- ✓ termenul de pastel desemnează la origine o tehnică picturală, un desen realizat cu un creion moale, uşor colorat, în tonuri palide, delicate.

Exerciţii

1. Caută imaginea pe internet şi descrie, în 100-150 de cuvinte, peisajul din tabloul de mai jos, ţinând cont de următoarele repere: prezentarea nuanţată a peisajului; perspectiva celui care contemplă (apropiat, depărtat); elemente sugerate ale cadrului spaţial şi temporal; jocuri de umbră şi lumină; culori; descriere dinamică/ descriere statică.

Iosif Iser, *Peisaj dobrogean*

2. Explică provenienţa termenului *pastel* în literatura română, cu ajutorul unui dicţionar de termeni literari.

3. Dă exemple de culori şi nuanţe pe care le-ar folosi un poet/un pictor pentru crearea unui tablou:
a) marin; b) montan; c) campestru; d) lacustru.

4. Citeşte textele de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

I. Noaptea-i dulce-n primăvară, liniştită, răcoroasă,
Ca-ntr-un suflet cu durere o gândire mângâioasă,
Ici, colo, cerul dispare sub mari insule de nori,
Scuturând din a lui poale lungi şi repezi meteori.

Pe un deal în depărtare un foc tainic străluceşte
Ca un ochi roş de balaur care-adoarme şi clipeşte.
Sunt păstori în şezătoare sau vro ceată de voinici?
E vro tabără de care sau un rond de tricolici[1]?

Către munţi prin întuneric un lung bucium se aude.
El aminte suvenirul celor timpuri negre, crude,
Când din culme-n culme noaptea buciumele răsunau
Şi la lupte sângeroase pe români îi deşteptau.

Acum însă viaţa-i lină; ţara doarme-n nepăsare!
Când şi când, un câine latră la o umbră ce-i apare,
Şi-ntr-o baltă mii de broaşte în lung hor orăcăiesc,
Holbând ochii cu ţintire la luceafărul ceresc!

(Vasile Alecsandri, *Noaptea*)

[1] *tricolici* (reg.; lit. *pricolici*) – fiinţă fabuloasă din folclorul românesc; vârcolac

A.
- Selectează doi termeni neliterari din text şi scrie, pentru fiecare, forma literară actuală.
- Notează câte un sinonim pentru termenii următori: *tainic, lină, tabără.*
- Identifică în text două cuvinte folosite cu sens figurat.
- Menţionează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *Când şi când, un câine latră la o umbră ce-i apare.*
- Extrage din prima strofă: a) un predicat nominal; b) un atribut substantival prepoziţional; c) un complement direct.
- Precizează felul ultimelor două propoziţii din strofa a treia.
- Realizează expansiunea termenului *ca un ochi* în propoziţia subordonată corespunzătoare, integrând-o adecvat în context, şi menţionează rezultatul obţinut.

B.
- Transcrie o imagine vizuală şi o imagine auditivă din textul dat.
- Există mărci lexico-gramaticale ale eului liric în text? Dacă da, exemplifică-le.
- Precizează modul de expunere prezent în text.
- Menţionează tipul de rimă şi măsura versurilor.
- Explică semnificaţia titlului prin raportare la conţinutul textului.
- Selectează două figuri de stil diferite din text.
- Scrie o compunere de 150-200 de cuvinte, în care să demonstrezi, pe baza a două argumente, că textul propus reprezintă un pastel.

II. Sub flori de măr
Ce mi se scutură în păr
Se umple sufletul de soare;
Pe orice frunţi suferitoare,
Oh! ningeţi, albe flori de măr.

Sub liliac
Sunt paseri dulci ce nu mai tac,
Concert de voci mângâietoare;
Sărmani cu inimi gemătoare,
Uitaţi, dormiţi sub liliac.

(Al. Macedonski, *Primăvara*)

A.
- Desparte în silabe cuvintele: *sufletul, concert, mângâietoare.*
- Alcătuieşte trei derivate diferite ca valoare morfologică de la cuvântul *alb.*
- Menţionează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din structurile: *Pe orice frunţi suferitoare; Oh! ningeţi, albe flori de măr.*
- Propune două interpretări morfo-sintactice diferite pentru termenul *uitaţi* din strofa a doua.

- Transcrie propoziţiile din fraza *Sub flori de măr/ Ce mi se scutură în păr/ Se umple sufletul de soare* şi precizează felul lor.
- Alcătuieşte o frază în care să existe şi o propoziţie subordonată circumstanţială concesivă, introdusă prin pronumele nehotărât *orice*.

B.

- Precizează două elemente de versificaţie ale textului citat.
- Transcrie două mărci ale eului liric prezente în text.
- Explică, în maximum 30-50 de cuvinte, construcţia *Se umple sufletul de soare*.
- Redactează o compunere de 150-200 de cuvinte în care să argumentezi apartenenţa textului citat la genul liric.

DOINA

- ✓ specie a liricii populare în care sunt exprimate, de obicei pe un fundal muzical, sentimente profunde de dor, de dragoste, de jale, de înstrăinare, de revoltă sau de tristeţe, proiectate într-un mediu rural şi pastoral;
- ✓ deşi este expresia artistică a unor trăiri individuale, intime (lirism subiectiv), mesajul doinei are o mare putere de generalizare, în el regăsindu-se, la modul simbolic, spiritul românesc din toate timpurile;
- ✓ ca ecou sensibil şi nuanţat al celor mai profunde trăiri omeneşti, doina îşi găseşte rezonanţa în lumea arhaică a satului românesc;
- ✓ doina populară se află la graniţa dintre literatură şi muzică, specia fiind revendicată de amândouă artele.

Exerciţii

1. Citeşte textul de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

Foicica macului,
Jelui-m-aş şi n-am cui.
Să mă jelui vântului,
Vântului, Crivăţului?
Bate vântul,
Arde câmpul,
Îmi lasă jelea şi gândul.
Jelui-m-aş câmpului,
Câmpului şi drumului,
Dar mi-e câmpul pustiit,
Tot de jalea mea pârlit.
Jelui-m-aş drumului,
Drumului pustiului,
Dar nici el n-are putinţă:
Chinul meu n-are credinţă.
Jelui-m-aş codrului,
Codrului voinicului:
Codrul are frunza verde
Şi pe mine nu mă vede,
Nu mă vede, nu mă crede.
„Foaie verde măr pitic,
Nu mai zi, flăcău, nimic.
N-ai pierit cât ai fost mic
Dar acum, când eşti voinic!"

(*Jelui-m-aş*)

A.

- Explică scrierea cu cratimă a cuvintelor: *jelui-m-aş, n-are*.
- Transcrie un verb la modul imperativ folosit cu formă greşită în text şi scrie forma corectă a acestuia.
- Alcătuieşte enunţuri în care cuvintele *pitic* şi *voinic* să apară cu alte valori morfologice decât în text.
- Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate în textul citat: *vântului, pe mine, nimic, voinic*.
- Alcătuieşte o frază în care adverbul relativ *cât* să introducă altă subordonată decât în text.
- Motivează utilizarea semnelor de punctuaţie din ultimul vers.

B.

- Numeşte sentimentul dominant în versurile citate.
- Precizează modul/modurile de expunere din textul dat.
- Transcrie o formulă stilistică specifică speciei doinei.
- Prezintă rolul stilistic al dativului posesiv în versul: *Dar mi-e câmpul pustiit.*
- Comentează în 5-6 rânduri ultimele patru versuri ale poeziei.
- Prezintă două argumente ale apartenenţei textului citat la specia doinei.
- Scrie o compunere de 15-25 de rânduri în care să prezinţi mesajul/semnificaţiile poeziei citate.

2. Exprimă-ţi opinia, în 10-15 rânduri, despre următoarea afirmaţie a lui Vasile Alecsandri:

Doina este cea mai vie expresie a sufletului românesc. Ea cuprinde simţirile sale de durere, de iubire şi de dor. Melodia doinei, pentru cine o înţelege, este chiar plângerea duioasă a patriei noastre după gloria sa trecută. Este cântecul cel mai frumos, cel mai jalnic, cel mai cu suflet ce-am auzit eu pe lume.

(Vasile Alecsandri, *Poezii poporale ale românilor*)

GENUL DRAMATIC

- ✓ cuprinde totalitatea operelor destinate punerii în scenă (**piese de teatru**);
- ✓ opera dramatică (piesa de teatru) este alcătuită din **acte**, **scene** şi, mai rar, **tablouri**: actul şi tabloul prezintă o parte din acţiune desfăşurată în acelaşi decor, iar scena marchează intrările şi ieşirile personajelor;
- ✓ modurile de expunere specifice sunt **dialogul** şi **monologul**, textul dramatic fiind, de cele mai multe ori, o succesiune de replici ale unor personaje (uneori textul întreg poate fi un monolog, alteori monologul se combină cu dialogul); apar, de asemenea, **indicaţii scenice** realizate, de obicei, prin **descriere**, prin care autorul oferă informaţii despre decor, mişcarea în scenă a personajelor şi comportamentul lor;
- ✓ **acţiunea** se desfăşoară în jurul unuia sau mai multor **conflicte**;
- ✓ la acţiune participă, de obicei, mai multe **personaje** (există şi piese cu personaj unic), care se definesc, ca şi în genul epic, prin mijloace directe şi indirecte de caracterizare;
- ✓ cele mai cunoscute specii dramatice sunt **tragedia**, **comedia** şi **drama**.

Exerciţii

1. Citeşte textul de mai jos şi rezolvă apoi exerciţiile:

IRINA: Anul trecut mă-ntâlnesc cu unul... Schimbasem cu el două, trei vorbe... demult, îl şi uitasem... mă priveşte lung, mă apucă de mână şi zice: „Vino să mai prindem anul ăsta." (*Râzând.*) Aşa, nitam-nisam!
MOŞUL: Era nebun?
IRINA: Nu... adică n-aş crede...
MOŞUL: I-ai dat peste mână?
IRINA: Da, dar mi-a rămas întipărită expresia lui de disperare... de om care parcă se îneacă... şi... eu ştiu! „Vino, să mai apucăm anul ăsta."
MOŞUL: Un stricat...
IRINA: Nu, că... ce-ai crezut? Nu voia cine ştie ce. Venise în sat cu caravana... şi dorea să mă ia la film... Ştii, ca să se laude c-a văzut un film cu mine... în anul care a trecut. Că, mă rog, a făcut ceva în anul care a trecut... o activitate oarecare...

(Marin Sorescu, *Matca*)

A.

- Precizează câte litere şi câte sunete au următoarele cuvinte: *trecut, schimbasem, ceva, oarecare.*
- Explică de ce sunt folosite punctele de suspensie.
- Construieşte două enunţuri care să ilustreze polisemia substantivului *nebun*.

- Transcrie patru termeni din vocabularul fundamental.
- Notează formele de G.-D. singular ale substantivelor următoare: *vorbă, mână, expresie, activitate.*
- Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate: *Că, mă rog, a făcut ceva în anul care a trecut...*
- Precizează valoarea sintactică a cuvintelor subliniate din enunţul de la exerciţiul anterior.

B.

- Rezumă fragmentul într-un enunţ.
- Precizează modurile de expunere.
- Motivează încadrarea textului în genul dramatic cu ajutorul a două argumente.
- Explică ce opinie au cele două personaje despre necunoscutul care o invită pe Irina la film.
- Indică două mijloace de caracterizare ale acestuia.
- Precizează care este rolul indicaţiei scenice din prima replică.

2.

SCENA II

Cei dinainte, CHIRIŢA, ARISTIŢA, CALIPSIŢA şi GUGULIŢĂ

(Toţi, în toaletă de bal, intră prin fund.)

CHIRIŢA: Of! slavă Domnului c-am agiuns cu capul teafăr... Sărut ochişorii, cucoană Nastasiică... Doamne! da rău îi pe uliţa d-tale!
AFIN: Ca pe toate uliţele.
CHIRIŢA: Lehamete!... am venit pân-aici cu zilele-n mână... uliţe îs aiste?... pave îi asta?... Nu poţi face doi paşi, făr-a fi... povestea vorbei: când cu capul de piatră, când cu piatra de cap... Ş-apoi vă mai lăudaţi cu Ieşul dumilor-voastre... Cică-i capitalie... aşa capitalie!... [...]
AFIN: Ha, ha, ha... Soro, tare te-ai mâniat pe bietul Iaşi.
CHIRIŢA: Aşa, soro, dacă vă place; tot ştiţi a vă bate gioc de provinţie şi nu vedeţi în ce păcat de coclaură trăiţi.
LULUŢA: Mătuşică... poate că ţi-a mai sărit un dinte pe drum?
CHIRIŢA: Ba n-a sări, că i-a fi ruşine, cu paveua asta pocită... Mi-am muşcat limba de vro şăpte ori pân-aici.
GUGULIŢĂ: Şi eu mi-am muşcat limba.
ARISTIŢA: Şi eu...
CALIPSIŢA: Şi eu...
CHIRIŢA: Iacă şi bietele copile şi-o muşcat limba, sărmănelele!... dar nu-ţi uita vorba, cucoană Nastasiică... parcă nu văd încă pe nime la bal?
AFIN: D-apoi încă nu-i vreme... Aice-n Iaşi, pe la noi, lumea se adună de-abia pe la nouă ceasuri... ş-acum îs de-abia opt.
CHIRIŢA: Elei!... măcar... nu mă mir... aice-n Ieşi, pe la d-voastră, toate lucrurile se fac pe dos... dar pe la noi, în provinţie, ne apucăm de gioc cum amurgeşte... şi, slavă Domnului, precum vezi d-ta, nu ne merge prea rău. (*Îşi arată talia.*)
AFIN (*zâmbind*): Cu adevărat.

(Vasile Alecsandri, *Chiriţa în Iaşi sau Două fete ş-o neneacă*)

A.

- Transcrie două interjecţii din fragmentul dat.
- Precizează numărul de silabe din secvenţa: *... am venit pân-aici cu zilele-n mână...*
- Explică rolul virgulei şi al semnului exclamării din secvenţa: *Sărut ochişorii, cucoană Nastasiică... Doamne! da rău îi pe uliţa d-tale!*
- Scrie câte un sinonim pentru cuvintele/expresiile următoare: *te-ai mâniat, a vă bate gioc, bietele, amurgeşte.*
- Precizează conjugarea verbelor din enunţul: *Aşa, soro, dacă vă place; tot ştiţi a vă bate gioc de provinţie şi nu vedeţi în ce păcat de coclaură trăiţi.*

- Scrie valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în secvenţa: *Aice-n Iaşi, pe la noi, lumea se adună de-abia pe la nouă ceasuri... ş-acum îs de-abia opt.*
- Scrie funcţia sintactică a cuvintelor subliniate în secvenţa: *Mătuşică... poate că ţi-a mai sărit un dinte pe drum.*
- Transcrie propoziţiile subordonate din fraza următoare, precizând felul acestora: *Elei!... măcar... nu mă mir... aice-n Ieşi, pe la d-voastră, toate lucrurile se fac pe dos... dar pe la noi, în provinţie, ne apucăm de gioc cum amurgeşte... şi, slavă Domnului, precum vezi d-ta, nu ne merge prea rău.*

B.

- Precizează timpul şi locul în care se petrece scena citată.
- Formulează trei idei principale din fragmentul citat.
- Transcrie din text patru regionalisme şi comentează succint (30-50 de cuvinte) rolul lor expresiv.
- Precizează două tipuri de comic identificate în text.
- Realizează în 50-60 de cuvinte caracterizarea Chiriţei.
- Prezintă rolul celor două indicaţii scenice din finalul textului.
- Scrie o compunere de 150-250 de cuvinte, în care să demonstrezi apartenenţa fragmentului citat la genul dramatic.

3. Imaginează un decor pentru personajele din fragmentul anterior şi motivează opţiunea.

4. Prezintă succint un personaj dintr-o piesă studiată sau citită.

5. Explică sensul următorilor termeni sau sintagme: *actorie, regie, scenografie, punere în scenă, reprezentaţie teatrală.*

6. Descrie succint un actor pe care-l cunoşti/un actor imaginar.

II. TEXTUL NONLITERAR

- ✓ este rezultatul observării realităţii;
- ✓ are un caracter nonficţional – este bazat pe aspecte adevărate, controlabile, concrete ale realităţii cotidiene;
- ✓ are drept scop informarea cititorului, dar şi transmiterea unor convingeri, încercarea de a-l determina pe acesta să facă/să creadă un anumit lucru;
- ✓ în general, este lipsit de expresivitate, dar unele specii, cum ar fi reclamele, mizează pe jocuri de cuvinte, figuri de stil, cuvinte polisemantice etc.;
- ✓ este folosit aspectul corect, îngrijit al limbii;
- ✓ obiectivitate, claritate, accesibilitate relativă, în funcţie de domeniu;
- ✓ sunt prezente uneori clişee de limbaj (formule fixe folosite în diverse acte oficiale, scrisori etc.);
- ✓ în textele ştiinţifice sunt prezenţi termeni specifici unui anumit domeniu de cercetare;
- ✓ se referă la persoane reale, din punct de vedere individual, comunitar, etnic, naţional etc.;
- ✓ prezintă o mare varietate de forme: texte de lege, reţete, prospecte de medicamente, instrucţiuni de montare/utilizare a aparatelor, ghiduri turistice, reclame, articole de ziar sau revistă, ştiri, interviuri, anunţuri de mică publicitate, lucrări ştiinţifice etc.

Exerciții

Citește textul de mai jos și răspunde apoi cerințelor:

Materialul din care este confecționată lucrarea constituie o componentă deloc neutră a operei. Marmura, piatra, lemnul cu care lucrează sculptorul sunt numai aparent inerte. Fiecare dintre ele își are timbrul propriu, asemenea unui instrument muzical care nu compune el muzica, dar îi conferă o culoare inconfundabilă. Există un „ce" care se degajă din materia primă a operei, un glas ce se cere ascultat și la care artistul autentic este întotdeauna atent. În cazul sculpturii, textura[1] materialului, niciodată izotropă[2], încurajează sau, dimpotrivă, opune rezistență elanurilor creatorului, îi dirijează gestul, dându-i impulsuri de care, dacă e un adevărat artist, nu se poate să nu țină cont. În pictură, modalitățile de rezolvare plastică, tratarea spațiului, concepția cromatică depind în mod hotărâtor de proprietățile materialului utilizat (acuarelă, ulei, pastel etc.).

(Mihai Dinu, *Comunicarea. Repere fundamentale*)

[1] *textură, texturi,* s. f. – constituția unei roci sau a unui aliaj din punctul de vedere al orientării în spațiu a părților componente
[2] *izotrop, -ă, izotropi, -e,* adj. – (despre corpuri, substanțe etc.) care prezintă proprietăți fizice identice în toate direcțiile

A.

- Desparte în silabe cuvintele: *confecționată, sculptorul, fiecare, proprietățile.*
- Transcrie din fragment două cuvinte derivate, două compuse și două formate prin conversiune.
- Scrie un enunț cu omonimul substantivului *timbru* din fragmentul citat.
- Transcrie patru neologisme din fragmentul citat.
- Precizează rolul semnelor de punctuație din propoziția: *Marmura, piatra, lemnul cu care lucrează sculptorul sunt numai aparent inerte.*
- Scrie valoarea morfologică și funcția sintactică pentru cuvintele subliniate în secvența: *Fiecare dintre ele își are timbrul propriu, asemenea unui instrument muzical care nu compune el muzica, dar îi conferă o culoare inconfundabilă.*
- Transcrie două propoziții subordonate din următoarea frază, precizând felul lor: *În cazul sculpturii, textura materialului, niciodată izotropă, încurajează sau, dimpotrivă, opune rezistență elanurilor creatorului, îi dirijează gestul, dându-i impulsuri de care, dacă e un adevărat artist, nu se poate să nu țină cont.*

B.

- Care este scopul fragmentului citat?
- În ce domeniu poate fi încadrat sub aspect tematic?
- Precizează artele la care face referire autorul.
- Enumeră materialele utilizate de pictor și materialele utilizate de sculptor.
- Transcrie o secvență de 1-2 rânduri din care să reiasă importanța „materiei prime" a operei.
- Scrie patru întrebări pe care ai vrea să i le adresezi unui sculptor/pictor.

TEXTUL PUBLICITAR

Situându-se în categoria discursului public, textul publicitar se caracterizează prin următoarele trăsături:
- ✓ prezintă într-un mod (cât mai) concis și atrăgător un produs (comercial, cultural, politic) pentru a convinge publicul de importanța și utilitatea sa;
- ✓ are o difuzare socială pe scară largă;
- ✓ codul cultural este cunoscut de toată lumea (de exemplu: familia, petrecerea timpului liber, sănătate, relații sociale, cuplu, ecologie etc.);
- ✓ publicitatea propune o imagine standard a bunăstării;
- ✓ publicitatea este o construcție unitară în care sloganul, textul și imaginea sunt dimensiuni inseparabile ale unui sens global;
- ✓ sloganul trebuie să fie frapant și ușor de ținut minte: se poate baza pe jocuri de cuvinte, repetiții, aliterații, hiperbole etc.

Exerciții

1. Analizează reclama de mai jos, comentând, pe rând, sloganul, textul și imaginea. Care este mesajul implicit al campaniei?

2. Identifică publicul-țintă al sloganurilor de mai jos:
a) Carrefour: *Pentru o viață mai bună!*
b) ACC: *Și tusea te lasă în pace.*
c) Baumax: *Alegerea meșterilor*
d) Bravo Girl: *Cea mai bună prietenă*
e) BRD: *Banca ta. Echipa ta.*
f) Cini Minis: *Gust irezistibil de scorțișoară*
g) La Dorna: *Sănătate din lapte*
h) Lukoil: *Energie pură*
i) M&M's: *Buline neserioase de ciocolată*
j) National Geographic Channel: *Mai gândește-te*
k) Radio 21: *Stație de distracție*
l) Snickers: *Nu ești tu când ți-e foame.*
m) Vanish: *Ai încredere în roz. Uită de pete.*
n) Velux: *Expertul tău personal în soluții pentru mansardă.*

3. Precizează care sunt procedeele artistice pe care se bazează următoarele texte publicitare, după modelul dat:
Model: „Bun venit, hidratare! Herbal Essences" – *personificare*
- Alpinism Serv: *Servicii la înălțime*
- Restaurant Ambasador: *Ambasadorul bunului gust.*
- Stejar (bere): *De esență tare*

4. Caută 10 reclame diferite în mass-media (presă, internet, bannere, afișe stradale etc.), colecționează ideile promovate, apoi scrie o compunere despre cum crezi că arată viața în universul propus de reclame.

5. Citește textul de mai jos și răspunde cerințelor:

Ai auzit de brățișoare? Până de curând nu auzisem nici eu. Dar recunosc că mi s-au părut o idee extrem de ingenioasă care se pare că își are originile în tradiția Mărțișorului pe rit moldovenesc. Căci dacă nu știați, atunci aflați că în Moldova, nu doamnele și domnișoarele primesc mărțișor de 1 martie, ci bărbații. Pornind de la această idee, cu o săptămână înainte de 1 martie, Kiss FM a lansat campania de promovare a **BRĂȚIȘORULUI**, un mărțișor de tip brățară. Campania derulată în perioada 24-27 februarie 2015 a constat în oferirea a 1000 de brățișoare, ediție limitată pentru 1000 de îndrăgostiți, ca premiu într-un concurs la care ascultătorii puteau participa prin trimiterea unui SMS.

Succesul de care s-a bucurat campania a pornit de la ideea că, dacă la rândul lor bărbații ar primi mărțișoare, atunci aceștia și-ar da mai mult interesul atunci când cumpără unul pentru a-l dărui.

(Loredana Buru, *Mărțișoare pentru fiecare: campanii de început de primăvară*, 10 martie 2015, http://romaniancopywriter.ro/)

A.

- Formulează câte un enunț, în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
  – numele autoarei;
  – titlul articolului din care a fost extras fragmentul dat;
  – instituția care a organizat campania de promovare a brățișorului;
  – data lansării campaniei;
  – numărul de brățișoare oferite;
  – modalitatea prin care publicul a putut participa la concurs.
- Explică modul în care a fost format cuvântul *brățișor*.
- Selectează patru termeni care aparțin vocabularului fundamental.
- Caracterizează propoziția *Ai auzit de brățișoare?* după structură, aspect și scopul comunicării.
- Menționează valoarea morfologică și funcția sintactică a cuvintelor subliniate din următoarele structuri: *mi s-au părut o idee extrem de ingenioasă; la care ascultătorii puteau participa.*
- Transcrie propozițiile din ultima frază a textului și precizează felul lor.

B.

- Indică scopul textului citat.
- Ce obicei a determinat ideea inventării brățișorului?
- Precizează două argumente pentru care consideri că textul propus aparține categoriei textelor nonliterare.
- Compune un slogan concis și atractiv pentru această campanie.

ANUNȚUL PUBLICITAR

Anunțul publicitar este textul nonliterar prezent în ziare, reviste sau pe internet, al cărui specific constă în informația clară privind vânzarea/cumpărarea unui produs sau a unui serviciu pe baza activării principiului cererii și ofertei de către un emițător și un receptor nediferențiat.

Trăsături:

✓ stil concis, fără echivoc, accesibil publicului larg;
✓ scop informativ, dar și scop persuasiv;
✓ informațiile transmise răspund la întrebări implicite de tipul: „Ce?" (obiectul/serviciul care reprezintă subiectul anunțului), „Cât?" (prețul), „Cum?" (modalitatea prin care se poate intra în posesia obiectului/ a serviciului), „Unde?" (locul din care poate fi achiziționat), „Când?" (valabilitatea anunțului);
✓ structură compactă, simplă și logică;
✓ cuvintele sunt folosite cu sensul de bază, pentru a nu se produce ambiguități.

Exerciții

1. Scrie anunțuri publicitare despre:

- vânzarea unui pian;
- pierderea unei pisici;
- înființarea unui hotel pentru animale;
- îngrijirea plantelor la domiciliu;
- organizarea unor concerte în școli, de către trupa din care faci parte;
- inițierea unei campanii pentru descurajarea vânzătorilor ambulanți;
- înființarea unei firme de curierat pe bicicletă;
- cumpărarea unui binoclu.

2. Citește cu atenție textul de mai jos și răspunde în scris sarcinilor de lucru:

WORKSHOP Salsa ÎNCEPĂTORI – 13-15 septembrie

Acest workshop tematic de ÎNCEPĂTORI va aborda stilul de dans **Salsa**, modulul intensiv concentrând atât partea teoretică, cât și latura practică a acestui bine-cunoscut stil de dans. Lecțiile de dans se vor desfășura în **weekendul 13-15 septembrie**, pe parcursul a **9 ore** (Vineri, orele 18:30-21:30; Sâmbătă și Duminică, orele 18:30-21:30). Numărul participanților regăsiți în cadrul acestui workshop este de 14, locurile atribuindu-se în funcție de rapiditatea cu care se vor rezerva toate opțiunile disponibile. Dorim să vă informăm faptul că **Tariful Standard** al workshopului are o valoare de **225 RON/1 participant** (toate taxele sunt incluse), iar persoanele înscrise în cadrul școlii noastre de dans vor avea prioritate în ocuparea locurilor, beneficiind la înscriere și de un **discount** în valoare de **50 RON** aplicat Tarifului Standard în valoare de 225 RON.

(http://www.latino-time.ro/workshop-salsa-incepatori)

A.

- Explică motivul pentru care unele cuvinte sunt scrise îngroșat.
- Răspunde, pe baza textului, la următoarele întrebări aplicabile unui anunț publicitar: „Ce?", „Unde?", „Când?", „Cât?".
- Câte locuri sunt disponibile pentru workshop?
- Ce stil de dans este prezentat în anunț?
- Prezintă un motiv pentru care anunțul citat este mai lung decât altele.
- Ce te-ar determina să te înscrii/să nu te înscrii la acest curs?

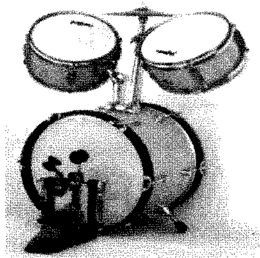
B.

- Identifică și corectează cacofonia din text.
- Desparte în silabe cuvintele: *discount, participant, desfășura, teoretică.*
- Precizează valoarea morfologică și funcția sintactică pentru cuvintele din secvența: *persoanele înscrise în cadrul școlii noastre de dans vor avea prioritate în ocuparea locurilor.*
- Motivează utilizarea parantezei în secvența: *(toate taxele sunt incluse).*
- Contrage subordonata din următoarea frază, precizând rezultatul obținut: *Numărul participanților regăsiți în cadrul acestui workshop este de 14, locurile atribuindu-se în funcție de rapiditatea cu care se vor rezerva toate opțiunile disponibile.*

3. Privește imaginile de mai jos și compune în spațiul alăturat, împreună cu colegul de bancă, anunțuri publicitare inspirate de realitățile prezentate:

....
....
....
....
....

....
....
....
....
....
....

....
....
....
....
....
....
....
....

....
....
....
....
....

2. Observă particularităţile anunţului de mai jos şi răspunde cerinţelor:

Radio Expert Dance Romania
Suntem un post de radio care difuzează muzică dance pe toate gusturile... vrem să ne mărim *gaşka* de prieteni în fiecare zi. Ne puteţi asculta în toată lumea la cea mai înaltă calitate a sunetului... Pentru a ne putea asculta, vizitaţi pagina oficială... Vă aşteptăm în număr mare!!!
Vizionări: 73
16/04/2013
Judeţ: Bucureşti
Nume: Radio Expert Dance Ro
Telefon: 0733 *** ***
E-mail: Trimiteţi

(http://anunturi.3x.ro/index.php?page=out&id=193693)

A.

- Prezintă structura anunţului de mai sus.
- Precizează scopul anunţului citat.
- Cărei categorii de public se adresează anunţul? Motivează răspunsul.
- Transcrie trei elemente specifice anunţurilor de pe internet.
- De ce crezi că autorii anunţului preferă forma neliterară *gaşka* în locul unui termen literar?
- Care este utilitatea secvenţei: ***E-mail:*** *Trimiteţi*?
- Cum se explică prezenţa în text a secvenţei: ***Judeţ:*** *Bucureşti*?
- Ce elemente importante consideri că lipsesc din textul anunţului dat?
- Dacă ar fi să foloseşti butonul *Trimiteţi*, ce mesaj ai transmite postului de radio prezentat în anunţ?

B.

- Prezintă rolul celor trei semne de exclamare de la finalul anunţului.
- Precizează numărul de litere şi numărul de sunete din cuvintele: *dance, pagina, oficială, Expert.*

- Scrie sinonime contextuale pentru cuvintele: *difuzează, înaltă, a asculta, vizitaţi.*
- Menţionează valoarea morfologică pentru cuvintele din secvenţa: *Vă aşteptăm în număr mare.*
- Precizează funcţia sintactică pentru cuvintele din secvenţa: *care difuzează muzică dance pe toate gusturile.*
- Motivează frecvenţa punctelor de suspensie în interiorul textului citat.
- Alcătuieşte două enunţuri în care cuvintele *gust* şi *lume* să fie folosite cu alt sens decât în textul dat.

ARTICOLUL DE ZIAR / DE REVISTĂ

- ✓ expunere scrisă (de proporţii mai reduse) cu caracter publicistic, pe o temă politică, socială, economică, sportivă, artistică, ştiinţifică etc.;
- ✓ temele abordate în articole interesează, de obicei, un public destul de numeros;
- ✓ articolul de fond al unui ziar sau al unei reviste este textul care exprimă punctul de vedere al redacţiei unei publicaţii periodice în cele mai importante probleme ale actualităţii;
- ✓ comentariile sau impresiile personale ale jurnalistului se organizează adesea într-o argumentaţie;
- ✓ limbajul este foarte variat, în funcţie de tematică şi de personalitatea autorilor;
- ✓ apar forme de captare a atenţiei cititorilor, cum ar fi titlurile sau construcţiile surprinzătoare, limbajul familiar, figurile de stil, jocurile de cuvinte;
- ✓ folosirea limbii literare este obligatorie.

Exerciţii

1. Citeşte cu atenţie textul de mai jos şi răspunde în scris sarcinilor de lucru:

Când îi vezi figura, îţi spui: „Mamă, ce golan trebuie să fie ăsta." Are faţă de băiat rău, de cartier, iar din ce spun cei care l-au cunoscut şi chiar el însuşi, de multe ori se comportă pe măsura înfăţişării. Dar este un fotbalist genial, probabil unul dintre primii trei de pe planetă, la ora actuală. Poate nu e la fel de eficient ca Messi, dar jocul lui e extrem de spectaculos. Deţine şi recordul de cel mai scump jucător din istorie, luându-se în considerare totalitatea sumelor plătite de echipe de-a lungul timpului pentru cumpărarea sa. Poate că „scumpetea" asta are legătură şi cu o calitate specială pe care o are, aceea de a-şi face mulţi fani. Fenomenul a primit la un moment dat şi un nume: febra Zlatan. Sigur, acum are 34 de ani, e la apusul carierei, dar continuă să-i încânte pe spectatorii şi pe telespectatorii din toată lumea prin jocul său inimitabil, la PSG şi în Naţionala Suediei.

Aşa cum fac azi marile vedete din sport, a scris o carte – *Eu sunt Zlatan*, bineînţeles, nu el singur, ci „împreună cu David Lagercrantz", un autor specializat în scrierea de cărţi despre oameni excepţionali. A fost recent tradusă şi la noi, la Editura Publica, şi se citeşte pe nerăsuflate. Este povestea copilului provenit dintr-o familie săracă, emigrantă din fosta Iugoslavie în Suedia. A crescut într-un cartier „cu probleme" din Malmö. Părinţii nu prea aveau timp să-l răsfeţe, iar mama obişnuia să-l bată cu o lingură de lemn, până când, uneori, aceasta se rupea. „La noi acasă" – povesteşte el – „nu existau conversaţii civilizate în stilul suedez, de genul: «Dragul meu, vrei să-mi dai şi mie untul, te rog?», ci mai degrabă: «Dă-ncoa laptele, boule!» Uşile se trânteau şi mama plângea. Plângea mult. O iubesc. A trebuit să muncească din greu toată viaţa." Într-o astfel de lume, Zlatan a învăţat să se descurce pe cont propriu, fără alinturi şi fără vreun sprijin. [...]

Dar în acea copilărie complicată a existat mereu fotbalul. A fost un fel de colac de salvare. Zlatan a învăţat să jongleze cu mingea, să dribleze, pentru a-şi câştiga aprecierea tovarăşilor de joacă. A făcut treaba asta atât de bine, încât în cele din urmă, fotbalul său i-a adus aprecierea a milioane de fani. În cartierul său, orgoliul era esenţial. Şi, drept urmare, şi el s-a format ca un tip orgolios, temperamental, dar nu lipsit de corectitudine şi de onoare în relaţiile cu ceilalţi. [...] Sportul de mare performanţă poate canaliza o asemenea personalitate neliniştită într-o direcţie benefică. În loc să ajungă nişte indivizi cu mari probleme, astfel de oameni pot deveni mari vedete internaţionale. Partea „rea" a personalităţii lor poate ajunge să fascineze mii de oameni.

(Andrei Manolescu, „El e Zlatan", în *Dilema veche*, nr. 586/7-13 mai 2015)

A.

- Formulează câte un enunț, în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
  – numele autorului și al revistei din care a fost preluat;
  – titlul cărții autobiografice la care se face referire;
  – vârsta fotbalistului;
  – locul de origine al lui Zlatan.
- Extrage din text trei cuvinte/sintagme prin care autorul apreciază calitatea de fotbalist a lui Zlatan.
- Precizează care este, în opinia ta, publicul-țintă căruia i se adresează textul.
- Motivează succint de ce ai citi/nu ai citi cartea scrisă de Zlatan (Ibrahimović).
- Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Sportul de mare performanță poate canaliza o asemenea personalitate neliniștită într-o direcție benefică.*

B.

- Desparte în silabe cuvintele: *telespectatori, inimitabil, excepționali, relațiile.*
- Selectează patru neologisme din fragmentul citat.
- Explică folosirea ghilimelelor diferite în enunțul: *„La noi acasă" – povestește el – „nu existau conversații civilizate în stilul suedez, de genul: «Dragul meu, vrei să-mi dai și mie untul, te rog?», ci mai degrabă: «Dă-ncoa laptele, boule!» Ușile se trânteau și mama plângea. Plângea mult. O iubesc. A trebuit să muncească din greu toată viața."*
- Cu ce sens este folosit termenul *apus* în text? Alcătuiește un enunț în care cuvântul să fie folosit cu alt sens.
- Menționează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din structurile: *Poate că „scumpetea" asta; pe nerăsuflate; plângea mult; în acea copilărie complicată.*
- Precizează diatezele verbelor din fraza: *A fost recent tradusă și la noi, la Editura Publica, și se citește pe nerăsuflate.*
- Transcrie propoziția subordonată din fraza următoare și menționează felul ei: *Partea „rea" a personalității lor poate ajunge să fascineze mii de oameni.*

2. Selectează dintre următoarele teme pe acelea care ți se par mai adecvate pentru un articol publicat într-un ziar și motivează alegerea:

a) căderea unui guvern;
b) apariția unei stele căzătoare;
c) un incendiu la o fabrică de încălțăminte;
d) examenul de admitere la liceu;
e) campionatul mondial de fotbal;
f) dispariția unui câine.

3. Scrie un articol de 150-200 de cuvinte pentru revista școlii, pe o temă la alegere. Citește mai întâi câteva sfaturi dintr-un ghid american celebru pentru scriitorii de nonficțiune:

De aceea, puneți-vă câteva întrebări de bază înainte de a începe să scrieți. De exemplu: „În ce calitate mă voi adresa cititorului?" (Reporter? Sursă de informații? Om obișnuit?), „Ce pronume și timp verbal voi folosi?", „Ce stil?" (Relatare impersonală? Personal, dar oficial? Personal și neoficial?), „Ce atitudine să adopt față de material?" (Implicată? Detașată? Critică? Ironică? Amuzată?), „Cât de mult vreau să relatez?", „Ce unică idee vreau să evidențiez?".

(William Zinsser, *Cum să scriem bine*)

ȘTIREA

Știrea este un text scurt, dens și concis, conținând o informație care îndeplinește mai multe condiții:
– trebuie să fie de actualitate, nouă și autentică (informație reală și verificată);
– evenimentul prezentat să fie important, să aibă un caracter semnificativ ori neobișnuit;
– indică impactul pe care faptele, evenimentele prezentate îl au sau îl pot avea asupra oamenilor;
– trebuie să intereseze un mare număr de oameni.

✓ vizează teme majore precum: politica, economia, relațiile internaționale, probleme naționale (sociale, culturale), evenimente ocazionale (fenomene naturale, dezastre etc.), sport;
✓ este adusă la cunoștința publicului larg prin mijloacele de informare în masă (mass-media);
✓ răspunde următoarelor întrebări: Cine? Ce? Când? Unde? De ce?
✓ se distinge prin utilizarea unui limbaj standard, în care cuvintele apar cu sens propriu, plasate, de regulă, în expresii specifice mediului jurnalistic;
✓ vocabularul este accesibil, adecvat mesajului și publicului-țintă;
✓ așezarea în pagină se face în funcție de importanța știrii; ideile principale sunt marcate prin paragrafe diferite, acestea putând fi dispuse pe coloane;
✓ este redactată în mod obiectiv, fără implicare afectivă din partea jurnalistului;
✓ are un titlu sugestiv, pentru a-l determina pe receptor s-o citească; titlul poate fi urmat și de un subtitlu;
✓ uneori este însoțită de imagini, fotografii, grafice, tabele etc.

Exerciții

1. Citește știrea de mai jos, apoi răspunde cerințelor formulate:

DIGI FILM și DIGI PLAY vă invită la CINE PARK, proiecții de film în aer liber
Seri plăcute de vară, filme bune și multă relaxare! Digi Film îi invită pe amatorii de film, în perioada 3 iulie – 9 august, la Cine Park

În aer liber, în parcul Herăstrău, canalul de film din portofoliul **RCS & RDS** va oferi fanilor săi seri de neuitat. **„The November Man"**, cu Pierce Brosnan în rolul principal, difuzat vineri, 24 iulie, de la 19:30, **„O săptămână de pomină" (The Longest Week)** sau **„Fury"**, ultimul film al lui Brad Pitt, difuzat sâmbătă, 4 iulie, de la 19:30, sunt doar câteva dintre blockbusterele ce pot fi urmărite la Cine Park. **Intrarea este gratuită.**

Oferta de a viziona filme de box-office continuă, în lunile iulie și august, cu proiecții ale unor pelicule oferite de **Digi Play**, serviciul de video la cerere din portofoliul **RCS & RDS**. Filme de acțiune, comedii, animații pentru cei mici sau drame, toate pot fi urmărite la cel mai mare festival de film în aer liber din București. Printre pelicule accesibile gratuit cinefililor se numără și **„Luptătorul" (The Wrestler), „Fata care s-a jucat cu focul" (The Girl Who Played with Fire)** sau **„Concertul" (The Concert)**. Pentru cei mici oferta **Digi Play** este una foarte bogată. Ei sunt invitați să intre în dulapul lui Chloe, să se scufunde alături de Olly și să ia parte la aventurile fraților Staines.

Vara aceasta **Digi Film** și **Digi Play** dau tonul aventurii și deschid apetitul pentru filme la **Cine Park.** Vino la cel mai tare cinema în aer liber, **în perioada 3 iulie – 9 august 2015 în parcul Herăstrău, intrarea Charles de Gaulle**!

(www.digi24.ro, 3.07.2015)

A.

- Transcrie subtitlul știrii.
- Formulează enunțuri complete, pe baza textului, la întrebările: *Cine? Ce? Când? Unde? De ce?*
- Ce genuri de filme se proiectează la Cine Park?

- Motivează, în 30-50 de cuvinte, de ce ai dori să vezi unul dintre filmele proiectate, la alegere.
- Notează două argumente pentru încadrarea textului citat în categoria știrilor.

B.

- Extrage din text patru termeni aparținând masei vocabularului.
- Selectează din text un verb la modul imperativ și un verb la modul infinitiv.
- Menționează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din structurile: *proiecții ale unor pelicule oferite de **Digi Play**, vara aceasta.*
- Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din următoarele structuri: *toate pot fi urmărite la cel mai mare festival de film.*
- Transcrie propozițiile subordonate din fraza următoare și notează felul lor: *Ei sunt invitați să intre în dulapul lui Chloe, să se scufunde alături de Olly și să ia parte la aventurile fraților Staines.*

2. Grupează titlurile știrilor următoare, selectate de pe site-ul **digi24.ro**, în funcție de teme (actualitate, sport, financiar, internațional, societate):

- „Profit de un milion de euro cu zero angajați" (24.06.2015)
- „Fața întunecată a internetului invizibil. Cazul Ross Ulbricht" (25.20.2015)
- „Prietenii discreți ai Coreei de Nord" (25.06.2015)
- „Din paradoxurile României. Autostradă pe șine" (26.06.2015)
- „Google Chrome, spionul digital" (27.07.2015)
- „Bonțida. Afacere electrizantă cu cizme de cauciuc" (27.06.2015)
- „Vinerea neagră a terorii. Peste 134 de morți, în patru atentate comise de islamiști pe trei continente" (27.06.2015)
- „Greșeala recunoscută, pe 30% iertată. Ordonanța care micșorează amenzile." (30.06. 2015)
- „Mica Grecie din curtea lui Obama" (1.07.2015)
- „Marea balerină Maia Plisețkaia a murit la 89 de ani" (2.07.2015)
- „Muzician român, medaliat cu aur la Moscova" (2.07.2015)
- „Monica Niculescu a răzbunat-o pe Simona Halep" (3.07.2015)

3. Găsește un titlu pentru următoarea imagine:

(sursa: *The Telegraph*, 3.07.2015)

4. Redactează o știre de 80-100 de cuvinte despre un eveniment din școala ta.

I.2. Redactare de texte

I. Cum se poate scrie o compunere narativă

Introducere **Timpul verbal de bază** al narațiunii este, evident, la alegerea celui care scrie. Formele de trecut (perfect compus, imperfect, perfect simplu) se folosesc mai ușor decât prezentul (uneori neverosimil pentru că lasă impresia că întâmplarea se petrece chiar când este relatată).	**a. Un verb al existenței sau al acțiunii, timpul și spațiul + un personaj** (cel mai la îndemână, *eu*, dar fără îndoială că poate fi și altcineva) *Eram într-o vacanță la mare și închiriasem o cameră într-una din casele țărănești de la Vama Veche.* **b. O minidescriere a cadrului și a stării de spirit** *O cameră mică, numai bună de dormit. În plus, marea, cu mișcarea ritmică a valurilor, și soarele m-au relaxat mereu.* **Descrierea nu este, însă, întâmplătoare. Într-o narațiune, de la primul cuvânt, trebuie să pregătim surpriza întâmplării. Cititorul experimentat știe că urmează ceva care va infirma această liniște inițială.**
Cuprins **Momentele subiectului** ne ajută în realizarea suspansului. Ele pot fi folosite, însă, parțial (spre exemplu, putem renunța la partea introductivă – expozițiunea) sau în altă ordine.	**a. Intriga (faptul sau faptele care tulbură „liniștea" inițială) Aici apare întrebarea esențială: *Ce se întâmplă?* Cu condiția să nu-i spunem cititorului prea repede totul, chiar dacă avem de făcut o compunere scurtă.** *Am adormit, după prima zi de plajă, fără să mai am timp să număr oi și nici alte lucruri sau ființe absurde în situația dată. Și tot pe nesimțite m-am trezit într-un vis pe o planetă verde și foarte muzicală. Pașii trecătorilor și mai ales ai mei aveau un ecou ciudat, destul de familiar, și totuși ciudat. Nu reușeam – în vis – să-mi aduc aminte de unde știu sunetul acela ritmat, repetitiv, ca și cum niște dinți ar mărunți ceva. Ba da, știam: un șoarece!* **b. Desfășurarea acțiunii. Într-o narațiune obișnuită (care are, de obicei, o întindere mai mare decât compunerile noastre), această parte este destul de amplă. Noi trebuie să o comprimăm în câteva rânduri și să încercăm să menținem suspansul.** *L-am căutat peste tot, cu lanterna, căci becul din încăpere lumina foarte slab: pe sub pat, pe sub masă, pe sub dulapuri, încercând să descopăr vreo gaură în perete. Când am aprins lumina, s-a făcut tăcere...* **Și putem continua în aceeași manieră, preț de alte câteva cuvinte sau rânduri.**

	c. Punctul culminant (momentul de maximă tensiune): • **într-o variantă aproximativ comică, acțiunea fiind transpusă în planul imaginației:** *Am așteptat cu becul aprins zorile, făcând planuri de război. O cursă? Otravă? Zidite toate orificiile și crăpăturile?* • **într-o variantă mai dinamică, specifică acțiunii concrete:** *Am văzut, până la urmă, într-un colț al peretelui de lângă pat, o gaură și doi ochi scânteietori, între două urechi imense. O secundă sau două cât ne-am privit nu cred că a mai respirat vreunul dintre noi. Ne priveam frica în ochii unei ființe străine cu totul.* **d. Deznodământul (felul în care se încheie întâmplarea). Este important pentru semnificația întâmplării și pentru tipul de personaj pe care îl creăm.** • **o variantă care dezvăluie un personaj înțelept:** *Cum nu mai era cazul să-ncerc să dorm, am ascultat până dimineața jazz pe YouTube. Jazzul mă liniștește. Când a răsărit soarele, m-am hotărât să las războiul pe altădată.* • **o variantă care dezvăluie un personaj mai puțin înțelept:** *Când am reușit să mă desprind de privirea lui, am aruncat cu o neașteptată viteză lanterna exact în gaură. Nu știu dacă l-am lovit, dar am așteptat afară să răsară soarele și să găsesc ce-mi trebuie ca să-l zidesc acolo pe vecie.*
Încheiere	**Întâmplarea se-ncheie odată cu deznodământul, de aceea compunerea noastră se poate termina odată cu ultimul punct al rubricii de mai sus. Totuși, dacă simțim nevoia, putem include și un fragment care, de obicei, este o formă de comentariu, de felul (pentru prima variantă de mai sus):** *Tot pacea, fie și temporară, e mai bună. Și muzica.*

II. Cum se poate scrie o compunere descriptivă. Tabloul* de natură (peisajul)

Introducere	**a. Precizez locul care va fi descris și momentul din zi, anotimpul sau alt reper temporal. În plus, o imagine ne poate introduce în atmosfera peisajului.** *Imediat după apusul soarelui, peste mare se așternea o lumină tulbure, ca de ceață ușoară.* **b. Primul enunț impune, de asemenea, o perspectivă (un privitor). Poate fi unul neprecizat** (ca în enunțul de mai sus, nu știm cine spune „se așternea") sau putem vorbi în numele nostru: *Imediat după apusul soarelui, vedeam cum peste mare se așternea o lumină tulbure, ca de ceață ușoară.*

Cuprins **Înainte de a scrie, e bine să precizez următoarele aspecte:** **a. Din ce este alcătuit spațiul pe care vreau să-l prezint?** • valuri, plajă, turiști, pescăruși, un vapor în depărtare, lumini și umbre (din punct de vedere vizual) • zgomotul valurilor, voci, muzică (din punct de vedere auditiv)	**a. Descriu ce există în planul îndepărtat (e doar o alegere, puteam să încep cu planul apropiat, cu centrul etc.).** *În depărtare, un vapor ca o jucărie abandonată pare să stea pe loc. Nici marea nu se mai vede prea bine, apa are din loc în loc culoarea petrolului.*
b. Ce însușiri ale aspectelor enumerate la punctul *a* vreau să descriu? • mișcarea ritmică a valurilor, vocile și muzica îndepărtate, de fundal, luminile colorate ale barurilor	**b. Descriu ce există în planul apropiat.** *Dar aproape de țărm, se aude respirația grea de animal preistoric a mării. Valurile neliniștite se sparg pe nisip într-o spumă albă. Pe plajă, oameni în grupuri sau singuri, pescăruși, luminile colorate de la baruri, care se aprind și se sting la intervale regulate. Muzica și vocile abia se mai aud.*
c. Ce mijloace stilistice pot folosi pentru ca spațiul meu să aibă concretețe, să fie destul de bine „văzut" de cineva care-mi citește textul? • construcții alcătuite dintr-un substantiv și un adjectiv (*valuri puternice*), epitete (*valuri neliniștite*), enumerații (*oameni, pescăruși și valuri*), comparații (*un vapor în depărtare ca o jucărie abandonată*), metafore (*respirația grea de animal preistoric a mării*) etc. **d. Ce atitudine am față de ceea ce „văd"/ descriu? Pot fi un observator detașat sau unul implicat.**	**c. Reiau (eventual) un detaliu/o imagine care subliniază o anume perspectivă, ceea ce e mai important în perceperea spațiului descris.** *Nimic nu poate întrerupe zgomotul ritmic al valurilor. Frânturi de melodii și de chemări se topesc în el și se ascund, apoi, în nisipul care înghite apa.*
Încheiere	**Punctul *c* de la rubrica anterioară sau un fragment de comentariu care face mai clară perspectiva:** *Marea mi-a creat mereu impresia că natura e vie, că respiră și secretă un limbaj obscur pe care, poate, oamenii îl vor descifra cândva.*

*** Descrierea de tip tablou poate prezenta și alte spații (localități, străzi, clădiri, încăperi etc.)**

III. Cum se poate scrie o compunere descriptivă. Portretul

Introducere	**Enunț o caracteristică generală a obiectului descrierii (o persoană, o ființă, propria persoană, în cazul autoportretului) cu rolul unei idei principale, un fel de liant al textului + detalii de cadru (timp, spațiu ale percepției).** *Pisica prietenei mele mi-a lăsat impresia unui sfinx, când am văzut-o prima oară. A stat nemișcată într-un fotoliu toată vizita.*
Cuprins	**a. Fixez unele trăsături fizice cu ajutorul mijloacelor prezentate la cuprinsul compunerii descriptive de mai sus** (imaginile pe care le obținem sunt rareori pur fizice, dacă vrem să construim un portret care să atragă cu adevărat atenția cititorului).

	Avea o blană gri cu reflexe albăstrii, pufoasă. Capul mic, cam pătrățos, cu un nas ca o bilă puțin turtită părea ascuns în valurile de catifea. Când deschidea ochii de aceeași culoare, părea să privească un punct invizibil, mereu același, din încăpere. **b. Fixez unele trăsături morale în același fel ca la punctul *a*. Descrierea nu trebuie să se rezume strict la înșirarea unor trăsături. Pentru un oarecare dinamism, poate include gesturi și reacții.** *Am încercat să-i atrag atenția, privind-o mai mult. Zadarnic. Nici mâna care aluneca pe blănița cenușie nu i-a stârnit vreun interes major. Doar un fel de scuturare ca atunci când vrei să scapi de o scamă, de praf sau de un musafir nepoftit. Mă întrebam ce se întâmplă în mintea unei ființe care nu are nevoie de vorbe și de gesturi. Nimic? Sau se derula un film colorat și zgomotos, acela al lumii exterioare, pe care o privea impasibilă?*
Încheiere	**c. Un fragment care prezintă atitudinea noastră față de ființa descrisă.** *Am invidiat mereu ființele calme, pentru că au ceva aristocratic. Aysha era o regină sau poate fusese într-o viață anterioară.*

IV. Cum se poate scrie o compunere reflexivă (de exprimare a ideilor și sentimentelor în legătură cu un eveniment personal, social sau cultural)

Introducere	**Precizez evenimentul discutat și o primă impresie.** *Am plantat ieri, împreună cu câțiva colegi din clasa mea, zece salcâmi în părculețul de la intrarea în școală. A fost o dimineață minunată.*
Cuprins **Fiind o compunere care exprimă idei și sentimente, apar termeni specifici:** *a gândi, a crede, a considera, a simți, a se bucura, a se distra* etc.	**a. Ofer câteva amănunte în plus despre evenimentul discutat.** *Ideea a fost a lui Andrei, mare amator de plimbări în natură. La început am fost reticenți, pentru că sâmbăta eram obișnuiți să lenevim în fața calculatorului, dar până la urmă am constatat că a avut dreptate.* **b. Precizez și descriu ceea ce am simțit și ceea ce am gândit în timpul evenimentului.** *Ne-am distrat făcând un lucru foarte util și la care nu ne prea pricepeam. Eu cel puțin m-am simțit foarte bine. Am transpirat, săpând gropi și-apoi astupându-le și m-am tot gândit cum o să fie să intri în școală, peste câțiva ani, când vor înflori salcâmii. Știu niște copii de la țară care le mănâncă florile, pentru că sunt dulci. Și mirosul lor tot cam așa este. Apoi, știm toți cât de important este să respirăm un aer curat, de aceea simțeam că e bine ceea ce fac și nu doar pentru mine.*
Încheiere	**Formulez o concluzie** (în directă legătură cu ideea principală). *Chiar dacă nu a fost foarte simplu, m-am întors obosit și fericit acasă, pregătit pentru altă sâmbătă când aș vrea să propună cineva să plantăm niște magnolii.*

V. Cum se poate scrie o compunere argumentativă

Introducere	**a. Precizez tema supusă discuției** (spre exemplu, dacă tema argumentației este *educația*, putem începe cu o idee din categoria locurilor comune). *Educația este un fenomen complex, realizat în forme din cele mai diverse, formale sau informale, de aceea nu întâmplător se spune că omul învață cât trăiește.* **b. Formulez opinia.** *În opinia mea, unul dintre beneficiile majore ale educației este un stil de viață mai plăcut și mai confortabil, din anumite puncte de vedere.*
Cuprins • **Opinia trebuie susținută cu un argument sau mai multe, în funcție de cerințe;** • **E nevoie să fac diferența între opinie și argument:** opinia este o idee cu un caracter relativ personal, argumentul trebuie selectat din categoria ideilor în general acceptate (cum ar fi ideea că educația ne civilizează) sau a faptelor incontestabile (cum ar fi acela că trebuie să urmezi o facultate dacă vrei să fii profesor, medic etc.; în plus, opinia este marcată de conectori specifici).	**a. Formulez un argument.** *Educația ne oferă, printre altele, instrumentele necesare adaptării la viața socială.* **b. Precizez câteva exemple (situații de viață) care fac argumentul mai clar și îl întăresc.** *Cititul și scrisul, spre exemplu, sunt asemenea instrumente, absolut necesare pentru omul modern. Imaginați-vă un om singur, care ajunge din întâmplare în aeroportul Charles de Gaulle. Nu știe să citească, nici să scrie, nu cunoaște nicio limbă străină. E ca și cum s-ar trezi brusc într-un labirint sau pe altă planetă. Dacă ar ști să citească în franceză sau engleză ar descifra indicatoarele care-l ajută să-și găsească drumul.*
Încheiere • **Concluzia este o reluare nuanțată a ideii** (nu o reluare mecanică a ei, adică nu e recomandabil ca enunțul prin care am precizat opinia să mai apară o dată, în finalul compunerii).	**Formulez concluzia.** *În concluzie, educația ne civilizează și ne ajută să ne bucurăm de lumea în care trăim. Sintagma „un om educat" este sinonimă, într-unul din sensurile ei, cu „un om civilizat".*

VI. Cum se face un rezumat

Și apucând calea către răsărit, s-a dus, s-a dus, s-a dus, trei zile și trei nopți, până ce ajunse la o câmpie întinsă, unde era o mulțime de oase de oameni.

Stând să se odihnească, îi zise calul:

— Să știi, stăpâne, că aici suntem pe moșia unei Gheonoaie, care e atât de rea, încât nimeni nu calcă pe moșia ei, fără să fie omorât. [...]

A doua zi, când se revărsa zorile, ei se pregăteau să treacă pădurea. Făt-Frumos înșeuă și înfrână calul, și chinga o strânse mai mult decât altă dată, și porni; când auzi o ciocănitură groaznică. Atunci calul îi zise:

— Ține-te, stăpâne, gata, că iată se apropie Gheonoaia.

Și când venea ea, nene, dobora copacii; așa de iute mergea; iar calul se urcă ca vântul până cam dasupra ei și Făt-Frumos îi luă un picior cu săgeata, și, când era gata a o lovi cu a doua săgeată, strigă ea:

— Stai, Făt-Frumos, că nu-ți fac nimic!

Și văzând că nu o crede, îi dete înscris cu sângele său.

— Să-ți trăiască calul, Făt-Frumos, îi mai zise ea, ca un năzdrăvan ce este, căci de nu era el, te mâncam fript; acum însă m-ai mâncat tu pe mine; să știi că până azi nici un muritor n-a cutezat să calce hotarele mele până

aicea; câțiva nebuni carii s-au încumes a o face d-abia au ajuns până în câmpia unde ai văzut oasele cele multe.

Se duseră acasă la dânsa, unde Gheonoaia ospătă pe Făt-Frumos și-l omeni ca p-un călător. Dar pe când se aflau la masă și se chefuiau, iară Gheonoaia gemea de durere, deodată el îi scoase piciorul pe care îl păstra în traistă, i-l puse la loc și îndată se vindecă. [...]

(*Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte*)

Notă. Fragmentul de mai sus va fi folosit ca material al compunerilor următoare.

1. Extragerea informației esențiale din text Textul trebuie segmentat în unități logice și din fiecare unitate trebuie extrasă informația de bază (în exemplul de mai sus, fiind vorba de un text narativ, informația de bază are legătură cu derularea întâmplărilor). Informații la care am renunțat: • amănunte de cadru: *apucând calea către răsărit, (câmpie) întinsă* etc. • amănunte care au legătură cu relațiile dintre personaje: *Să știi, stăpâne..., văzând că nu o crede* etc. • amănunte care ar putea intra totuși în cadrul rezumatului, fiind parte din acțiunea propriu-zisă (există un grad oarecare de aproximație a esențialului unui text, pentru că orice lectură a lui, chiar și când e vorba de a rezuma, este dependentă de un anume cititor): *când era gata a o lovi cu a doua săgeată..., și îndată se vindecă.*	**a.** *(Făt-Frumos) s-a dus, trei zile și trei nopți, până ce ajunse la o câmpie..., unde era o mulțime de oase de oameni.* **b.** [...] *îi zise calul:* — [...] *aici suntem pe moșia unei Gheonoaie, care e atât de rea, încât nimeni nu calcă pe moșia ei, fără să fie omorât.* **c.** *A doua zi... iată se apropie Gheonoaia...* **d.** [...] *dobora copacii; așa de iute mergea; iar calul se urcă ca vântul până dasupra ei și Făt-Frumos îi luă un picior cu săgeata...* **e.** — *Stai, Făt-Frumos, că nu-ți fac nimic!* [...] *îi dete înscris cu sângele său.* **f.** [...] *acasă la dânsa, unde Gheonoaia ospătă pe Făt-Frumos... el îi scoase piciorul pe care îl păstra în traistă, i-l puse la loc...*
2. Redactarea rezumatului, ținând cont de câteva reguli: • se folosește limba literară; • se folosește prezentul sau perfectul compus ca timp verbal de bază; • exprimarea trebuie să fie simplă și clară, fără elemente ale expresivității literare (rezumatul este un text informativ); • se transformă vorbirea directă în vorbire indirectă; • nu se folosește citatul.	*După trei zile, Făt-Frumos a ajuns la o câmpie unde se aflau multe oase de om. Calul i-a spus că acolo este moșia Gheonoaiei, o ființă atât de rea, încât nimeni nu scapă viu din locurile ei.* *A doua zi a apărut Gheonoaia, doborând copacii în jurul ei, mergând foarte iute. Calul s-a înălțat deasupra ei, iar Făt-Frumos i-a tăiat un picior cu ajutorul unei săgeți. Atunci, aceasta a renunțat la luptă și i-a jurat pe sângele ei lui Făt-Frumos că nu-i va face nimic. Apoi l-a dus acasă la ea unde l-a ospătat. Făt-Frumos i-a dat piciorul înapoi.*

VII. Cum se caracterizează un personaj

Cerințe: două trăsături, două mijloace de caracterizare, fragmente ilustrative.

Introducere	**a. Ofer informații despre lumea textului, în general (a basmului, în cazul de față; în alte situații ne putem raporta la alte specii, la textul epic sau dramatic).** *Fragmentul aparține unui cunoscut basm românesc și, ca în orice basm, personajele aparțin unor categorii, în prim-plan situându-se forțele binelui și forțele răului.*
	b. Precizez personajul ales, realizând legătura logică cu punctul *a* și totodată o idee care ordonează compunerea mea. *Gheonoaia este o întruchipare a răului, a urâțeniei atât fizice, cât și morale. De altfel, această suprapunere a planurilor este alt motiv reprezentativ pentru lumea basmului.*
Cuprins Fiind vorba de o compunere – comentariu al unui text literar, trebuie să folosesc termeni și sintagme specifice: *personaj, personaj principal, personaj secundar, caracterizare directă, caracterizare indirectă, trăsături fizice, trăsături morale, expresivitate, episod, motiv* etc. (precizare valabilă și pentru compunerile de mai jos).	**a. Două mijloace de caracterizare + fragmente ilustrative** *Personajul este caracterizat direct prin ceea ce îi spune calul lui Făt-Frumos:* „— Să știi, stăpâne, că aici suntem pe moșia unei Gheonoaie, care e atât de rea, încât nimeni nu calcă pe moșia ei, fără să fie omorât." *Comportamentul ei, un mijloc indirect de caracterizare, confirmă această cruzime. Gheonoaia intră furioasă în scenă, hotărâtă să-l omoare pe călător, dar de data aceasta nu mai reușește. De altfel, imaginea inițială a câmpiei pline de oase anunță cititorul că eroul a pătruns pe un tărâm primejdios.* **b. Două trăsături comentate** *Cruzimea este, evident, trăsătura principală. Ea caracterizează, în principiu, antagonistul basmului, imaginat de multe ori ca o figură monstruoasă: balaur, zmeu, zgripsor sau zgripsoroaică etc. În lumea reală gheonoaia este o ciocănitoare, dar în basm intră în seria acestor ființe diforme, care distrug totul în jur.* *Pe de altă parte, Gheonoaia respectă regulile jocului și se supune celui mai puternic. Confruntarea dintre bine și rău, în basm, are, de multe ori, ceva cavaleresc. Învinsă, Gheonoaia îl poftește pe erou la un ospăț și, drept răsplată pentru că și-a ținut cuvântul, își primește înapoi piciorul și se vindecă.*
Încheiere	**Formulez o concluzie, în legătură cu ideea inițială.** *Gheonoaia este un personaj tipic pentru imaginea răului din basm, prin cruzimea ei și prin eșecul în confruntarea cu Făt-Frumos.*

VIII. Cum se scrie o compunere despre apartenența la gen sau la specie

Introducere	**a. Prezint sintetic câteva trăsături ale genului sau ale speciei.** • *Textul epic se caracterizează prin relatarea unor întâmplări, narațiunea fiind modul de expunere specific. Personajele angajate în acțiune, episoadele care compun acțiunea sunt alte caracteristici importante.* • *Basmul este o specie epică în care apar personaje simbolice pentru confruntarea dintre bine și rău. Miraculosul și triumful binelui sunt, de asemenea, caracteristici importante.* **b. Introduc în discuție textul analizat.** • *Fragmentul dat relatează un episod din ceea ce constituie acțiunea unui basm, adică a unui text epic: lupta dintre Făt-Frumos și Gheonoaie.* • *Fragmentul dat aparține unui basm și surprinde un episod caracteristic speciei.*

Cuprins	**a. Precizez şi comentez o trăsătură a genului sau a speciei.** • *În primul rând, acest episod prezintă trei personaje aflate în conflict. Ajungând pe teritoriul Gheonoaiei, Făt-Frumos ajutat de cal o învinge în luptă şi scapă de soarta tragică a tuturor celor care ajungeau în acel tărâm.* • *În primul rând, acest episod prezintă confruntarea obişnuită în basm între bine (întruchipat de erou şi de ajutorul său) şi răul care ia chipul Gheonoaiei. Eroul iese învingător, fapt care ar putea anunţa triumful final, dar basmul din care este reprodus fragmentul iese din tiparul speciei în această privinţă.* **b. Precizez şi comentez o a doua trăsătură a genului sau a speciei.** • *Apoi, se observă că modul de expunere specific este naraţiunea. Începutul este lămuritor prin apariţia repetată a verbelor acţiunii şi prin situarea în timp şi în spaţiu a întâmplării:* „Şi apucând calea către răsărit, s-a dus, s-a dus, s-a dus, trei zile şi trei nopţi, până ce ajunse la o câmpie întinsă, unde era o mulţime de oase de oameni." *Ca de obicei, apar şi fragmente mici de descriere, dar mai ales dialogul dintre personaje.* • *Apoi, se observă că apar imagini din categoria miraculosului, esenţială în orice basm. Gheonoaia are o putere ieşită din comun, doboară copacii din calea ei, iar calul eroului poate zbura ca vântul. În plus, un picior tăiat poate fi pus la loc şi rana dispare ca prin farmec.*
Încheiere	**Formulez sintetic o concluzie care are legătură cu ce e mai important în cuprins.** • *Textul dat aparţine genului epic prin suspansul pe care-l creează cu ajutorul personajelor angajate în acţiune şi al naraţiunii dinamice.* • *Textul dat aparţine unui basm prin personajele care întruchipează lupta dintre bine şi rău, personaje cu puteri supranaturale într-o lume în care învinge, de regulă binele.*

IX. Cum se poate scrie o compunere despre semnificaţia titlului

Introducere	**a. Formulez ideea conform căreia titlul este una dintre cheile importante de lectură a unui text.** *Titlul este, după cum se ştie, una dintre cheile importante de lectură (interpretare) a unui text.* **b. Precizez către ce aspect (de viaţă sau de construcţie a textului ficţional) ne îndreaptă atenţia titlul discutat.** „Tinereţe fără bătrâneţe şi viaţă fără de moarte" *este un titlu tipic pentru un basm deoarece vorbeşte despre un fenomen miraculos, o temă veche a literaturii fantastice.*
Cuprins	**a. Precizez legătura de conţinut dintre titlu şi textul dat.** *Titlul aparţine, evident, basmului, iar un fragment sau altul nu este obligatoriu să aibă o legătură strânsă cu el. Totuşi, această legătură semnificativă există în cazul multor episoade. În fragmentul dat, eroul apare angajat într-o călătorie spre răsărit, în căutarea, probabil* [dacă n-am citit basmul folosim acest „probabil"] *a nemuririi şi a tinereţii veşnice. Trebuie să lupte pentru ele, riscându-şi viaţa.* **b. Precizez o semnificaţie posibilă a titlului în relaţie cu textul.** *Fiind vorba de realitatea către care aspiră eroul, tinereţea fără bătrâneţe şi viaţa fără moarte este, prin urmare, binele despre care vorbeşte acest basm. Titlul exprimă o aspiraţie, un vis al omului, acela de a învinge moartea sau timpul.*

	c. Comentez semnificaţia precizată, făcând legătura cu textul dat. *În fragmentul citat, Făt-Frumos se luptă cu Gheonoaia, stăpână teribilă a unui ţinut al morţii. Câmpia ei întinsă este presărată cu oasele celor care au ajuns acolo şi au fost ucişi. Asemenea imagini subliniază într-o formă subtilă răul cu care se confruntă eroul. De data aceasta adversarul adevărat nu mai este un balaur sau un zmeu care vrea toată puterea şi toate bogăţiile lumii, ci chiar moartea.*
Încheiere	**Formulez sintetic o concluzie care are legătură cu ce e mai important în cuprins.** *În concluzie, titlul textului subliniază un aspect esenţial al basmului: aspiraţia eroului către un bine inexistent în lumea reală.*

X. Cum se poate scrie o compunere despre mesajul textului

Introducere • Mesajul este o idee mai importantă despre un aspect al lumii despre care vorbeşte textul. Spre exemplu, un pastel este o descriere de natură, iar un mesaj frecvent al acestui tip de text este ideea frumuseţii naturii. Nu confundaţi mesajul nici cu vreun secret al textului greu de pătruns, nici cu vreo poruncă morală.	**a. Ofer câteva informaţii despre tipul de text (liric, epic, dramatic, poezie de dragoste, pastel, comedie etc.).** *Fragmentul face parte dintr-un cunoscut basm românesc şi, ca în orice basm, personajele aparţin unor categorii, în prim-plan situându-se forţele binelui şi forţele răului.* **b. Fac legătura între tipul de text şi mesajul posibil.** *În general, un basm are ca mesaj evident ideea că, din această confruntare, binele iese învingător, în ciuda aparentei lui slăbiciuni în raport cu forţa şi cruzimea monstruoasă a răului. Fragmentul dat pune în valoare acest mesaj generos al basmului.*
Cuprins	**a. Precizez legătura dintre mesaj şi fragmentul dat.** *Făt-Frumos pătrunde pe moşia Gheonoaiei, o fiinţă atât de rea, încât îi ucide pe toţi cei care ajuns acolo. Nu ştie unde a ajuns, cel care pare înţeleptul, ştiutorul, fiind de fapt calul. De altfel, la sfârşitul luptei, Gheonoaia îi spune eroului că, dacă nu ar fi avut un asemenea cal, nu ar fi reuşit să câştige.* **b. Revin la mesajul textului, precizând nuanţe care reies din fragmentul dat.** *Făt-Frumos este, mai degrabă, o imagine a inocenţei şi a nevoii de a visa. În lupta cu răul, cel puternic, ştiutorul, va fi de partea inocenţei.*
Încheiere	**Formulez sintetic o concluzie care are legătură cu ce e mai important în cuprins.** *De aceea putem afirma că mesajul basmului este, ca de obicei, foarte generos: expresia încrederii în forţa valorilor morale.*

Partea a II-a

ANTRENAMENT

(teste rezolvate)

Trăsăturile textului literar (cult și popular)

TESTUL 1 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

M-a apucat un dor de frunze, în suflet și peste tot, că nu mai pot. Hai să căutăm una, că e vânt și că e ceață. Care o găsește primul, o să aibă noroc în viață.

Știam că frunzele astea toate sunt niște obraznice și jumătate. Cel puțin măturătorii de stradă, doamne, să nu le vadă.

Odată, unul s-a suit într-un castan pe o frânghie de viță și a pus în vârful fiecărei ramuri o piuliță. Să se oprească toate frunzele în interiorul copacului, ca într-un tub, și să nu răsară decât când o da el drumul la șurub.

Dar chiar și așa, până a doua zi dimineața pomul înflorise cu verdeață. Ba mai căzuseră și pe jos, ca în marile păduri, cinci coșuri de muguri și firimituri.

Că pământul acesta e atât de gras, încât prinzi rădăcini sub pas. Dacă oamenii nu s-ar mișca mereu, singuri ori în perechi, s-ar pomeni și ei cu mușchi și licheni pe frunte și pe urechi.

Însă în fiecare toamnă, e adevărat, se întâmplă ca acum, ceva neașteptat. Hai în pădure, n-au de unde afla părinții, să dezlegăm nodul misterului cu dinții.

Vedeți, acum totul e pustiu, asta nu e pădurea de astă-vară pe care o știu. Nicio frunză, numai câte un cuib se mai vede, dar din el nu poți cânta foaie verde. Cică, dacă rupi o frunză de pe ram, pică toate. E ca atunci când spargi un geam.

(Marin Sorescu, *Unde fugim de-acasă?*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Scrie două locuțiuni/expresii care să conțină cuvântul *ureche*. *(4p)*
2. Notează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *s-a suit, mereu*. *(4p)*
3. Transcrie grupurile de sunete din structura: *Hai să căutăm una...* *(4p)*
4. Menționează rolul virgulei din următoarea secvență: *Cel puțin măturătorii de stradă, doamne, să nu le vadă.* *(4p)*
5. Transcrie două figuri de stil diferite din textul dat. *(4p)*
6. Prezintă, în maximum 50 de cuvinte (aproximativ cinci rânduri), semnificația secvenței: *să dezlegăm nodul misterului cu dinții.* *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți *particularitățile unei opere literare*, utilizând, pentru exemplificare, fragmentul citat. *(16p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi patru trăsături ale operei literare;
- să prezinți detaliat două dintre aceste trăsături, cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

[...] comercianții egipteni amplasau de-a lungul drumurilor publice bucăți de stâncă în care erau sculptate diverse mesaje în scopul informării călătorilor în legătură cu produsele sau serviciile oferite. În perioada anilor **500 î.e.n.**, în vechea Romă, mesajele erau pictate pe pereți în scopul promovării jocurilor publice, afacerilor locale sau pentru a chema alegătorii la vot.

Perioada medievală se caracterizează prin apariția unor noi forme de publicitate, simplă, dar eficientă: folosirea așa-numiților „strigători". Aceștia erau cetățeni, angajați de către comercianți, care lăudau prin strigăte calitățile mărfurilor acestora. [...]

1453 – Odată cu inventarea presei tipografice de către Johann Gutenberg, tipografii și, mai târziu, comercianții, încep să utilizeze mici „fluturași" pentru a-și promova produsele. Aceste mici bucăți de hârtie adesea conțineau simboluri specifice breslei[1] și de multe ori erau lipite pe zidurile orașului. Această formă de publicitate a fost folosită foarte mult timp, până în epoca modernă și s-a caracterizat printr-o flexibilitate deosebită, afișele putând fi purtate cu ușurință dintr-o zonă în alta.

1472-1730 – prima reclamă a apărut în anul 1472, în limba engleză, sub forma unei mici bucăți de hârtie distribuită manual, anunțând vânzarea unei cărți de rugăciuni. 200 de ani mai târziu a fost publicat primul anunț în ziar prin care se oferea recompensă pentru recuperarea a 12 cai furați. În coloniile americane, în primul ziar publicat cu regularitate, *Boston Newsletter*, au început să se publice anunțuri din 1704.

(http://ro.wikipedia.org/wiki/Publicitate)

[1] *breaslă* – asociație de meșteri din aceeași ramură de activitate; corporație

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
- inventatorul tiparului;
- anul în care a apărut prima reclamă în limba engleză.

2. Selectează din text trei forme de publicitate diferite, manifestate de-a lungul timpului. *(4p)*
3. Menționează modul și timpul verbelor subliniate în ultimul paragraf al textului dat. *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Aceștia erau cetățeni, angajați de către comercianți, care lăudau prin strigăte calitățile mărfurilor acestora.* *(4p)*
5. Transcrie propozițiile din fraza următoare, precizând felul lor: *200 de ani mai târziu a fost publicat primul anunț în ziar prin care se oferea recompensă pentru recuperarea a 12 cai furați.* *(4p)*
6. Construiește o frază în care să existe o propoziție subordonată subiectivă având drept termen regent un adverb predicativ. *(4p)*

B. Scrie *o reclamă de 50-100 de cuvinte* la un produs real sau imaginar care se adresează copiilor (un obiect, o manifestare culturală etc.). *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să expui clar și concis calitățile produsului;
- să compui un slogan;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 2 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Plin de bucurie mare,
Oarecine îmi spunea
C-a vândut din întâmplare
Și cu un preț de mirare
Un cal prost ce el avea:
„Căci bietul cumpărător,
Zicea el, s-a înșelat
Și puțin cunoscător
Orice i-am cerut mi-a dat."
La acestea ce să-i zic?
Atunci n-am răspuns nimic:
Dar peste puține zile îl văz, însă furios,
Și-mi strigă: „Nu știi, frate, un mișel, un ticălos,
Ce semăna om de treabă, fără milă m-a-nșelat.
Mi-a vândut o sticlă proastă drept un diamant curat;
Cum ți se pare aceasta?". „Zău, așa cum mi-a părut
Întâmplarea de deunăzi cu calul ce ai vândut."

Strigăm și protestăm tare
Când nedreptatea cercăm,
Dar mulți urmăm la-ntâmplare
Fapta ce o defăimăm.

(Grigore Alexandrescu, *Calul vândut și diamantul cumpărat*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *furios*, *curat*. *(4p)*
2. Explică modul de formare a unui cuvânt obținut prin compunere și a unui cuvânt obținut prin derivare din textul dat. *(4p)*
3. Motivează utilizarea virgulei în secvența: *Căci bietul cumpărător,/ Zicea el, s-a înșelat.* *(4p)*
4. Subliniază silaba accentuată din cuvintele: *bucurie*, *cunoscător*. *(4p)*
5. Formulează două idei principale/secundare din textul dat. *(4p)*
6. Explică, în 5-6 rânduri, morala fabulei. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia despre *relația dintre instanțele comunicării literare (autor-narator-personaj-cititor)* în textul *Calul vândut și diamantul cumpărat* de Grigore Alexandrescu. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi patru trăsături ale comunicării literare;
- să prezinți detaliat două dintre aceste trăsături, cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Nu știu nimic despre „cititorul elev" de azi, dar am impresia că tânărul care-și face datoria față de școală n-are uneori nicio legătură cu cel de-acasă, care răsfoiește, pentru el, cărți sau reviste sau „navighează", devorator, printre site-uri de litere și muzici și imagini, „pagini" din „cartea" de zi cu zi care se deschide, cu un click, pe ecran.

Nici când eram eu elevă cititul de acasă nu se potrivea cu cel din târg, era paralel cu ce ni se cerea la școală, iar spre sfârșitul adolescenței, chiar împotriva ei. Nu dau vina pe profesori, făceau ce puteau, problema era că mare parte din ce găseai în manual era un decupaj impersonal din „aerul timpului": poezii funebre, în copilărie, mai târziu bătrâniciozități care aveau ca nucleu dur triada în alb-negru cronicari – Școala Ardeleană – pașoptiști. Unde erau culorile, culorile vieții?! [...]

„Cititorul elev" – dacă el e ființa aceea care primește note pentru citit – nici nu există, există doar omul care, mai mic sau mai mare, cu o carte în mână sau în fața computerului, cade pe gânduri. Cel mai mult îmi plac pe lume astfel de oameni, mai mici sau mai mari.

(Simona Popescu, „Alte vârste, alte încăperi (ale minții)", în *Perspective*, Anul XIV, nr. 1 (26), 2013)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
   - secvența care are la bază un proverb românesc;
   - publicația din care este preluat textul citat.
2. Precizează, printr-un citat din text, profilul omului prețuit de autoarea articolului. *(4p)*
3. Menționează genul și cazul cuvintelor subliniate în primul paragraf al textului dat. *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *...dacă el e ființa aceea care primește note pentru citit.* *(4p)*
5. Transcrie o propoziție predicativă din fraza următoare: *Nu dau vina pe profesori, făceau ce puteau, problema era că mare parte din ce găseai în manual era un decupaj impersonal din „aerul timpului".* *(4p)*
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o circumstanțială de mod introdusă printr-o locuțiune conjuncțională. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care *să descrii atmosfera dintr-o bibliotecă reală sau imaginară.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două caracteristici ale bibliotecii reale/imaginare;
- să utilizezi două imagini artistice diferite în descrierea bibliotecii;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 3 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Aho, aho, copii și frați,
Stați puțin și nu mânați
Și cuvântul mi-ascultați:
Am plecat să colindăm,
Pe la case să urăm
Plugușorul românesc,
Obiceiul strămoșesc.
Mânați, măi! Hăi, hăi...

Vă urăm cum se cuvine
Pentru anul care vine:
Holde mari
Cu bobul des
Și pe creste
Și pe șes!
Câte mere în livezi
Atâtea vite-n cirezi!
Câtă apă în izvoare
Atâta lapte-n șiștare[1]!
Să vă fie casa casă!
Să vă fie masa masă!
Ia mai mânați, flăcăi,
Și sunați din zurgălăi
Să răsune munți și văi:
Hăi, hăi...

(*Plugușorul*)

---

[1] *șiștár, șiștare*, s.n. – vas de lemn sau de metal cu toartă, cu gura mai largă decât baza, folosit mai ales pentru muls laptele

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *cuvântul, se cuvine.* *(4p)*
2. Explică modul de formare a două cuvinte obținute prin derivare din prima strofă a textului dat. *(4p)*
3. Transcrie două versuri care conțin structuri în cazul vocativ. *(4p)*
4. Explică folosirea semnelor de punctuație în secvența: *Mânați, măi!* *(4p)*
5. Transcrie, din text, o imagine vizuală și o imagine auditivă. *(4p)*
6. Comentează, în maximum 50 de cuvinte (aproximativ 5 rânduri), secvența: *Câte mere în livezi/ Atâtea vite-n cirezi!/ Câtă apă în izvoare/ Atâta lapte-n șiștare!* *(4p)*

B. Alcătuiește o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi apartenența textului propus la *literatura populară românească.* *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi patru trăsături ale literaturii populare;
- să prezinți detaliat două dintre aceste trăsături, cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Deosebit de interesantă este sărbătoarea Anului Nou. Din 1926 s-a adoptat și în Turcia sistemul gregorian, dar în anumite zone din Anatolia încă se mai întâmpină noul an în stilul vechi. Acesta se sărbătorește la 21 martie și înainte se săvârșește un ritual complex: se vizitează cimitirele, sunt așezate pietre funerare pe mormintele proaspete, iar pe mormintele celor viteji se ridică statui în formă de berbec. Tradiția se pare că ar proveni de la triburile *akkoyunlu* (oile albe) și *karakoyunlu* (oile negre). În ziua morților (ultima marți înainte de 21 martie), fiecare familie pregătește pilaf, halva, dulciuri, pe care le împarte săracilor adunați la cimitir. Tot în această perioadă se aprind mari focuri, numite *tongar*, rostindu-se cuvintele: „Bolile și necazurile să ardă în acest foc". Se dansează la lumina torțelor, iar fiecare bate în fața casei un țăruș despre care se spune că ar aduce noroc. Odată cu retragerea în casă începe petrecerea în familie, la care tatăl umple o tavă mare cu 7 feluri de bunătăți. La terminarea mesei, se trece la un alt moment de cumpănă: ghicirea viitorului. Fiecare persoană, având un vas plin cu apă și 7 chei, iese la gardul care dă în stradă și așteaptă o vorbă de la vecini. Dacă va auzi cuvinte binevoitoare, Anul Nou îi va aduce multe bucurii. Fetele aduc apă de la izvor pe care o toarnă într-un bazin, în care aruncă două ace de cusut înfășurate cu bumbac. Dacă cele două ace se apropie, înseamnă că fetele se vor căsători cu cei pe care îi iubesc. Iar băieții au obiceiul să se urce pe casă și să înmâneze prin horn un cadou iubitei. Interesant este că la ospățul de Anul Nou, pe lângă pilaf, se mai pregătesc și ouă roșii, de obicei înroșite cu coajă de ceapă.

(Irina-Maria Manea, *Obiceiuri și tradiții turcești*, www.historia.ro)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să indici următoarele elemente referitoare la textul dat: *(4p)*
- data sărbătoririi Anului Nou pe stil vechi;
- preparatele culinare care se împart săracilor de ziua morților.

2. Precizează, pe baza fragmentului, o formă ritualică de ghicire a viitorului practicată în anumite zone din Anatolia de Anul Nou. *(4p)*
3. Menționează cazul fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvența: *Dacă va auzi cuvinte binevoitoare, Anul Nou îi va aduce multe bucurii.* *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *La terminarea mesei, se trece la un alt moment de cumpănă: ghicirea viitorului.* *(4p)*
5. Transcrie propozițiile din ultima frază a fragmentului citat, precizând felul lor. *(4p)*
6. Realizează expansiunea/dezvoltarea părții de propoziție *în formă* din enunțul: *iar pe mormintele celor viteji se ridică statui în formă de berbec*, în propoziția corespunzătoare și precizează rezultatul obținut. *(4p)*

B. Scrie o compunere de 150-300 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia cu privire la *existența unor obiceiuri legate de Anul Nou* la toate popoarele lumii. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi două argumente în susținerea opiniei tale;
- să valorifici secvențe din text care te pot ajuta în formularea ideilor;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 4 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

În copilărie, am avut cu toții oameni de apartament pe care-i puneam să se joace în cuști, care se învârteau la nesfârșit printre niște roți, sau pe care îi țineam într-un acvariu în mijlocul unui frumos decor artificial.

Cu toate acestea, în afara acestor oameni de companie, mai există și unii care nu sunt domesticiți. N-au nimic în comun cu cei din canale sau cu cei din poduri care se înmulțesc și ne silesc să folosim umanicidul.

Se știe într-adevăr de câtva timp că există o planetă pe care trăiesc ființe umane în stare de sălbăticie, și care nici măcar nu bănuiesc prezența noastră. Acest loc straniu este situat lângă scurtătura 33. Acolo ei trăiesc împreună în totală libertate. Au creat niște cuiburi mari, știu să se folosească de unelte, dispun chiar de un sistem de comunicare pe bază de piuituri, care le este specific. Circulă multe legende în legătură cu această planetă mitică unde domnesc oamenii sălbatici. Se pretinde că posedă bombe capabile să facă să explodeze totul sau că folosesc drept monedă bucățele de hârtie. Unii povestesc că se mănâncă între ei sau că își fabrică orașe sub mare. Pentru a ține cumpăna între realitate și legendă, guvernul nostru trimite din 12 008 (în baza faimosului program intitulat: „Să nu-i ucidem fără să-i înțelegem") exploratori invizibili vederii lor și care i-au putut studia.

(Bernard Werber, *Să învățăm să-i iubim*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *nu bănuiesc, straniu.* *(4p)*
2. Transcrie, din al doilea paragraf al textului dat, un cuvânt format cu un element savant de compunere (sufixoid) și explică-l. *(4p)*
3. Scrie formele de plural ale următoarelor substantive: *acvariu, sistem.* *(4p)*
4. Menționează rolul parantezei de la finalul textului dat. *(4p)*
5. Numește modul de expunere din textul dat. *(4p)*
6. Explică, în maximum 50 de cuvinte, semnificația titlului, în legătură cu textul. *(4p)*

B. Scrie o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să-ți exprimi punctul de vedere despre *realitatea posibilă* pe care o propune textul SF citat, susținut printr-un argument distinct. *(16p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți opinia personală;
- să argumentezi alegerea făcută;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Scrie pentru antologia SRSFF din 2012! Ești fascinat de călătoria în timp? Ai visat să te așezi la comenzile fantasticei mașini concepute de H.G. Wells și să hoinărești prin secole? Ori să te înrolezi în Patrula Timpului înființată de Poul Anderson?

Mai întâi scrie o povestire science-fiction și urcă la bordul viitoarei antologii a SRSFF, care urmează să fie lansată în toamna acestui an. Tema? Călătoriile temporale. Dimensiunile? Între 50 000 și 80 000 de simboluri.

Termenul de predare a materialelor, într-un format compatibil Word sau OpenDocument, cu diacritice: 1 octombrie 2012. Lucrările pot fi expediate prin formularul de contact.

Titlul antologiei poate fi stabilit chiar de tine. Mașina timpului așteaptă până la sfârșitul lunii aprilie propunerea ta. Va avea loc un miniconcurs de titluri, iar câștigătorul va primi gratuit un exemplar al viitorului volum. Fă-ne cunoscută propunerea de titlu prin pagina de contact a Societății Române de Science Fiction și Fantasy.

Succes, inspirație, Forța fie cu tine!

(*Scrie pentru antologia SRSFF din 2012!*, http://www.srsff.ro/eveniment)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să indici următoarele elemente referitoare la textul dat: *(4p)*
- ce reprezintă prescurtarea SRSFF;
- modalitatea de expediere a povestirilor scrise de fanii acestui gen literar.

2. Precizează într-un enunț condițiile pe care trebuie să le îndeplinească povestirile care vor intra în antologia SRSFF. *(4p)*
3. Menționează genul și cazul termenilor subliniați din textul dat. *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Ești fascinat de călătoria în timp?* *(4p)*
5. Transcrie propozițiile din fraza următoare și precizează felul lor: *Mai întâi scrie o povestire science-fiction și urcă la bordul viitoarei antologii a SRSFF, care urmează să fie lansată în toamna acestui an.* *(4p)*
6. Dezvoltă într-o propoziție partea de propoziție subliniată din enunțul *Titlul antologiei poate fi stabilit chiar de tine* și precizează felul subordonatei obținute. *(4p)*

B. Alcătuiește o compunere de 150-300 de cuvinte cu titlul *Ficțiunea – o lume magică.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să menționezi înțelesul termenului „ficțiune";
- să explici rolul posibil al ficțiunii în dezvoltarea unei personalități;
- să ai conținutul și stilul adecvate cerinței;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 5 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Atunci sosi la popa Zahei orbul.

Un om de patruzeci de ani, voinic ca un taur, cu capul mare chel şi gogonat ca un bolovan, cu pieptul şi pântecul otova[1] de sub grumaz şi până-n vintre în chipul unui poloboc sprijinit pe bulumacele[2] coapselor. Ochii boboşaţi[3] alburii ca de piatră se clinteau. Şi în ciocanul nasului, ţevile nărilor se deschideau ruginite de tutun. Sub ele nişte fire ţepoase, mustăţile, ca la peşte.

Hamal de-a lungul tuturor schelelor până îngheţa Dunărea, salahor apoi pe la binalele oraşelor, se îmbătase în toate cârciumile, cântase, urlase, se bătuse, până ce după un chef straşnic se trezise orb. Băuse spirt otrăvit.

De atunci alergase zădarnic de la spitale la babe, de la vraci la biserici, să-şi recapete vederile. Când orbul a nimerit dus de mână la popă, slăbănogul sta afară pe prispă şi se sorea. La picioarele lui, atârnând gheaţă în vipiile arşiţei, fu călăuzit orbul, care căzu şi se lovi cu fruntea de ţurloaiele[4] uscate.

— Ce te aduce, Samsoane? îi agrăi preotul, privindu-i statura de uriaş.

— Mă cheamă Zahei, părinte, şi sunt un orb păcătos. Am venit să-mi dai vederile. Şi îşi apăsă berbecul frunţii în labele nesimţitoare.

(Vasile Voiculescu, *Zahei orbul*)

---

[1] *otova* – uniform; neted, egal, drept; care nu are talia marcată
[2] *bulumac* – stâlp de susţinere sau grindă de lemn care se întrebuinţează la case, la porţi etc.
[3] *boboşat* – bulbucat, căscat, holbat
[4] *ţurloaie* – fluierul piciorului; partea piciorului de la genunchi în jos

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *se bătuse, straşnic.* *(4p)*
2. Explică modul de formare a unui cuvânt obţinut prin conversiune şi a unui cuvânt obţinut prin derivare din secvenţa: *Mă cheamă Zahei, părinte, şi sunt un orb păcătos.* *(4p)*
3. Precizează numărul de litere şi numărul de sunete din cuvintele: *chel, bulumacele.* *(4p)*
4. Menţionează rolul virgulei în secvenţa: *Ce te aduce, Samsoane?* *(4p)*
5. Explică în maximum cinci rânduri în ce moment al subiectului s-ar putea încadra fragmentul citat. *(4p)*
6. Transformă din vorbire directă în vorbire indirectă cele două replici din finalul fragmentului. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte în care să argumentezi *caracterul de operă epică* al fragmentului citat. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi patru trăsături ale operei epice;
- să prezinţi detaliat două dintre aceste trăsături, cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

N-am ţinut niciodată socoteala cărţilor citite. Nu le-am notat totdeauna nici măcar titlurile. Cred că sunt un om care a citit foarte mult. Dar dacă mă înşel? Încercând să refac tabloul lecturilor din anumite perioade, mi-am dat seama ce goluri există în bugetul meu de cititor. Printre cunoscuţii mei sunt destui care au citit mai mult decât mine. Şi, totuşi, de unde mi se trage iluzia că sunt un mare cititor, în sensul în care vorbim despre marii fumători? Poate de acolo că lectura a reprezentat mereu pentru mine una dintre acele, câteva, ocupaţii pe care le-am simţit capabile să mă justifice în chip esenţial. Ani ca aceia de imediat după 1989, când am citit mai puţin, mi-au lăsat un gust amar. Destule dintre amintirile mele cu adevărat preţioase se leagă de cărţi.

(Nicolae Manolescu, *Viaţă şi cărţi. Amintirile unui cititor de cursă lungă*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la fragmentul citat: *(4p)*
   – tema fragmentului;
   – perioada în care autorul spune că a citit cel mai puţin.
2. Precizează rolul pe care l-a avut lectura în viaţa autorului. *(4p)*
3. Menţionează modul şi timpul verbelor subliniate în textul dat. *(4p)*
4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate, menţionând partea de vorbire prin care se exprimă: *Şi, totuşi, de unde mi se trage iluzia că sunt un mare cititor, în sensul în care vorbim despre marii fumători?* *(4p)*
5. Transcrie fiecare propoziţie din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Încercând să refac tabloul lecturilor din anumite perioade, mi-am dat seama ce goluri există în bugetul meu de cititor.* *(4p)*
6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii, în care să existe o completivă indirectă introdusă prin pronumele relativ *cine.* *(4p)*

B. Alcătuieşte o compunere de 150-300 de cuvinte, în care *să prezinţi o carte al cărei personaj principal este apropiat de vârsta ta.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinţi două caracteristici ale cărţii alese;
- să foloseşti un limbaj expresiv în prezentarea cărţii;
- să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 6 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

La scurt timp după aceea a sunat clopotul, trezindu-i și pe cei din urmă, pe cei morți, poate, ca să le amintească ce datorie aveau. Farmacistul s-a îmbrăcat, a scos niște găleți dintr-o cămară întunecoasă, a apucat încă o manta și a alergat la Jakob. I-a întins mantaua: „A lovit trăsnetul. Să mergem!"

În clipa aceea, de pe Neroer, a apărut un cal, într-o ploaie de scântei. Coada și coama îi erau cuprinse de flăcări și din părul de pe spate, arzând mocnit, ieșea fum. Tocmai acum, când ar fi fost mai multă nevoie de ea, ploaia se mai potolise. Animalul a trecut în galop chiar pe lângă ei. S-a izbit de ziduri și de garduri, s-a lovit de un copac, apoi a căzut vlăguit, a încercat să scoale iar, dar a rămas la pământ. A mai ridicat o dată capul, într-o ultimă încercare de a se împotrivi morții, și apoi totul s-a încheiat.

„Veniți! E nevoie de noi!", și-a reînnoit Neper îndemnul.

„Nu mă privește", a răspuns Jakob, privind în urma lui Neper, care o luase deja la fugă.

Când s-a luminat de ziuă, zbuciumul trecuse. Furtuna plecase mai departe, la primele vârfuri ale Carpaților ea avea să se mai semețească o dată, ca apoi să slăbească și să se împrăștie. Era o liniște ca și cum lumea ar fi fost creată tocmai atunci.

(Cătălin Dorian Florescu, *Jacob se hotărăște să iubească*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Transcrie din text doi termeni din câmpul lexico-semantic al focului. *(4p)*
2. Scrie câte un sinonim contextual pentru cuvintele subliniate în textul dat: *vlăguit, zbuciumul.* *(4p)*
3. Motivează folosirea ghilimelelor în interiorul fragmentului citat. *(4p)*
4. Transcrie o structură exclamativă din textul dat. *(4p)*
5. Rezumă fragmentul dat în maximum 50 de cuvinte. *(4p)*
6. Prezintă semnificația comparației din finalul fragmentului. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte în care să prezinți *particularitățile textului narativ*, utilizând, pentru exemplificare, fragmentul citat. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi patru trăsături ale textului narativ;
- să prezinți detaliat două dintre aceste trăsături, cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Proiectul I-BEST (Inquiry-Based Education in Science and Technology) își propune să constituie o modalitate de instruire atât pentru cadrele didactice, cât și pentru elevi, pentru ca aceștia să poată dezvolta propriile proiecte de cercetare referitoare la monitorizarea meteo, schimbări de mediu, poluare fonică, riscul determinat de radiația UV, calitatea apei etc. Această abordare constituie o metodă de studiu în domeniul științelor și un mijloc de informare a comunităților din care profesorii și elevii fac parte.

Pe parcursul derulării proiectului (2012-2015), se vor obține următoarele rezultate: modele experimentale de materiale didactice pentru predarea științelor la nivel primar/secundar; instruirea cadrelor didactice privind utilizarea acestor materiale; o platformă colaborativă pentru dezvoltarea de proiecte în domeniul științelor, la nivel preuniversitar; sondaje cu privire la atitudinea profesorilor/elevilor față de metoda de predare prin investigare științifică; comunități de profesori și elevi; concursuri/simpozioane pentru elevi etc.

Proiectul este coordonat de Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizica Laserilor, Plasmei și Radiației – Center for Science Education and Training (CSET), având drept parteneri Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi" din Iași și SC Computer Power SRL. Aflați cum este posibil să participați la activitățile proiectului consultând pagina noastră de internet.

(după http://education.inflpr.ro/ro/IBEST.htm)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
- numele partenerilor oficiali ai proiectului;
- perioada de derulare a proiectului.

2. Pe baza informațiilor din fragment, descrie pe scurt scopul proiectului I-BEST. *(4p)*
3. Menționează cazul pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența următoare: *...un mijloc de informare a comunităților din care profesorii și elevii fac parte.* *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *pentru ca aceștia să poată dezvolta propriile proiecte de cercetare.* *(4p)*
5. Transcrie propozițiile subordonate din fraza următoare, precizând felul lor: *Aflați cum este posibil să participați la activitățile proiectului consultând pagina noastră de internet.* *(4p)*
6. Construiește o frază în care să existe o propoziție subordonată subiectivă și o propoziție subordonată predicativă depinzând de același verb regent. *(4p)*

B. Scrie o compunere de 150-300 de cuvinte, în care să prezinți opinia ta cu privire la *beneficiile proiectului educativ I-BEST.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi două argumente în susținerea opiniei tale;
- să valorifici secvențe din text care te pot ajuta în formularea ideilor;
- să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 7 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Înaintau amândoi în vârful picioarelor, cu mare grijă, și de câte ori podeaua scârțâia mai puternic, se opreau brusc, ținându-și răsuflarea. Și în acea clipă, aproape fără să-și dea seama, Ieronim apăsa butonul lămpii de buzunar și rămâneau pe întuneric.

— Să nu-ți fie teamă, îi șopti când, puțin timp în urmă, se împiedică de o frânghie pe care nu o putuse vedea și, rezemându-se, ca să nu cadă, de un dulap, una din uși se deschise încet, scârțâind prelung, ca un geamăt înfundat. Să nu-ți fie teamă. Nu e nimeni în toată casa...

— Atunci de ce vorbești atât de încet? îl întrebă celălalt.

Ieronim reaprinse lanterna și roti de câteva ori conul de lumină în jurul băiatului, fără să-l înalțe totuși până în dreptul figurii. Dar nu avea nevoie. O vedea destul de bine: fața ofilită de licean, cu ochii adânciți nefiresc în orbite, buzele subțiri și părul tuns scurt, cu un început de breton pe frunte.

— Spuneai că te cheamă Vlad, nu e așa?

— Vlad. Vladimir Iconaru.

— Află de la mine, amice Iconaru, spuse apropiindu-și puțin capul, că niciodată, nimeni, în nici o piesă de teatru, în nici un roman, în nici o poezie, nimeni, repet, n-a cutezat să vorbească cu glas normal când se introduce noaptea în podul unei case străine și se introduce, ca noi, cu un scop bine precizat: să găsească lada în care văduva eroului de război, generalul Iancu Calomfir, a păstrat cu pietate uniformele de gală ale soțului ei; să găsească, zic, lada, să-i spargă lacătul. Să fure cele două uniforme. Repet, să fure două uniforme de general.

(Mircea Eliade, *Uniforme de general*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Scrie două enunțuri în care cuvintele *lumină* și *pod* să fie folosite cu sens figurat. *(4p)*
2. Explică modul de formare a două cuvinte obținute prin derivare din primul alineat al textului dat. *(4p)*
3. Transcrie diftongii din secvența: *Înaintau amândoi în vârful picioarelor.* *(4p)*
4. Menționează rolul a două semne de punctuație din secvența: *— Atunci de ce vorbești atât de încet? îl întrebă celălalt.* *(4p)*
5. Selectează o imagine auditivă și o imagine vizuală din textul dat. *(4p)*
6. Precizează o funcție a dialogului în fragmentul dat. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care *să argumentezi caracterul de operă epică* al fragmentului citat. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:

- să precizezi patru trăsături ale operei epice;
- să prezinți detaliat două dintre aceste trăsături, cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

O expoziție dedicată geniului lui Leonardo da Vinci, între 19 august și 29 septembrie, în Capitală

Expoziția prezintă aproape 30 de picturi, reproduse la dimensiunile originale, realizate de faimosul pictor, arhitect, sculptor, muzician, poet, chimist, anatomist, fizician, literat și inginer renascentist și peste 40 de mașinării care au deschis noi orizonturi în domenii-cheie precum mecanică, hidraulică[1], zbor și arta războiului.

Printre reproducerile expuse se regăsesc *Cina cea de Taină* (1495-1498) și *Mona Lisa* (cca. 1503-1506), două dintre tablourile reprezentative pentru perioada Renașterii și cele mai controversate lucrări ale lui Leonardo. [...] Mașinăriile tridimensionale prezentate în cadrul expoziției sunt reproduceri fidele care urmăresc schițele originale din Codexuri[2], caietele în care Leonardo își însemna toate descoperirile și ideile și care îl însoțeau în permanență. Cele mai multe dintre instalații sunt interactive, dând posibilitatea vizitatorului de a cerceta îndeaproape ideile revoluționare ale celui care avea să-și pună pentru totdeauna amprenta asupra existenței umane.

(http://www.mediafax.ro/cultura-media)

[1] *hidraulică* – știință care studiază legile de echilibru și de mișcare ale lichidelor și aplicarea lor în tehnică
[2] *codex* (lat.) – manuscris, document vechi, scris pe tabliță sau pe foi de pergament

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
   - curentul artistic/epoca în care se încadrează picturile lui Leonardo da Vinci;
   - numărul mașinăriilor expuse.
2. Precizează facilitățile pe care le oferă vizitatorului instalațiile interactive. *(4p)*
3. Menționează gradul de comparație al adjectivului din secvența: *...cele mai controversate lucrări ale lui Leonardo.* *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în următoarea secvență, menționând și partea de vorbire prin care se exprimă: *Printre reproducerile expuse se regăsesc* Cina cea de Taină *(1495-1498) și* Mona Lisa *(cca. 1503-1506), <u>două</u> dintre tablourile reprezentative <u>pentru perioada</u>* Renașterii. *(4p)*
5. Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Cele mai multe dintre instalații sunt interactive, dând posibilitatea vizitatorului de a cerceta îndeaproape ideile revoluționare ale celui care avea să-și pună pentru totdeauna amprenta asupra existenței umane.* *(4p)*
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o completivă indirectă având ca termen regent un adjectiv. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care să-ți exprimi *opinia despre importanța cultivării talentului.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

- să formulezi clar și logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
- să valorifici ideile din fragmentul citat;
- să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 8 (D.S.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Se ducea în fiecare zi la bibliotecă și cerea multe cărți și colecții de reviste vechi. Le răsfoia cu atenție, lua note, redacta fișele bibliografice, dar toată munca aceasta alcătuia un camuflaj. Îndată ce citea primele rânduri, *știa* ce va urma; fără să înțeleagă procesul de anamneză[1] (cum se obișnuise să-l numească), orice text pe care-l avea în față, dacă *dorea* să-i afle conținutul, descoperea că-l cunoaște. [...]

„Pe scurt, sunt un «mutant», își spuse, deșteptându-se. Anticipez existența omului postistoric[2] ca într-un roman de *science-fiction*", adăugă zâmbind amuzat. Asemenea reflecții ironice le făcea în primul rând pentru „puterile" care-i purtau de grijă. „Într-un anumit sens, e adevărat, se auzi gândind. Dar spre deosebire de personajele romanelor de *science-fiction*, ți-ai păstrat libertatea de a accepta sau refuza această nouă condiție. În clipa când, pentru un motiv sau altul, ai dori să reintegrezi cealaltă condiție, ești liber s-o faci..."

Respiră adânc. „Deci, sunt *liber*! exclamă după ce privi cu atenție în jurul lui. Sunt *liber*... Și totuși..." Dar nu îndrăzni să-și continue gândul.

(Mircea Eliade, *Tinerețe fără de tinerețe*)

---

[1] *anamneză* – reamintire
[2] *postistoric* – după ce istoria s-a încheiat

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Selectează două neologisme din textul dat. *(4p)*
2. Explică modul de formare a unui cuvânt obținut prin conversiune și a unui cuvânt obținut prin derivare din primul alineat al textului dat. *(4p)*
3. Transcrie două grupuri de sunete din secvența: *Le răsfoia cu atenție, lua note.* *(4p)*
4. Explică întrebuințarea ghilimelelor la începutul celui de-al doilea alineat. *(4p)*
5. Formulează două idei principale/secundare din textul dat. *(4p)*
6. Comentează în 50 de cuvinte (4-5 rânduri) fragmentul: *Sunt liber... Și totuși...* *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți două *particularități ale textului narativ*. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi patru trăsături ale textului narativ;
- să prezinți detaliat două dintre aceste trăsături, cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Într-o seară din decembrie 1989, în sătucul Simonfa din sudul Ungariei, J. Varga își plimba câinele pe o cărare din pădure. Dintr-odată s-a văzut abordat de două grupuri separate de câte șase entități scunde, de cel mult 120 centimetri, cu ochi negri, mergând în șir indian. În mod ciudat, fiecare grup părea să fie condus de câte un umanoid înalt de 2 metri, având pe cap excrescențe care păreau să fie un soi de antene. Varga s-a oprit, dar și-a

lăsat liber câinele care s-a repezit la intruși, dar numai după o clipă s-a poticnit, apoi a alergat îndărăt îngrozit și s-a culcat la pământ. Distras de pățania câinelui său, Varga nu a observat în ce fel ori în ce direcție au dispărut între timp ciudații vizitatori.

(http://www.revistamagazin.ro/content/view/10293/4/)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
- când și unde se petrece întâmplarea relatată;
- care este publicația unde apare textul.

2. Precizează care sunt amănuntele asociate, de obicei, cu imaginea unor extratereștri. *(4p)*
3. Menționează cazul cuvintelor subliniate în enunțul: *Dintr-odată s-a văzut abordat de două grupuri separate....* *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența următoare, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Distras de pățania câinelui său, Varga nu a observat....* *(4p)*
5. Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *În mod ciudat, fiecare grup părea să fie condus de câte un umanoid înalt de 2 metri, având pe cap excrescențe care păreau să fie un soi de antene.* *(4p)*
6. Construiește o frază care să aibă structura următoare: CZ + PP + CD. *(4p)*

B. Redactează *un dialog* imaginar de 150-300 de cuvinte între doi extratereștri care au ajuns, într-o noapte, printr-un accident, pe Pământ. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să respecți structura unui dialog;
- să valorifici secvențe din text care te pot ajuta în formularea ideilor;
- să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 9 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Târziu, când se trezi Stamati, buimăcit încă de somn, dădu cu ochii de scrisoarea lăsată de poștaș. O ridică surprins, o învârti între degete examinând adresa și timbrele străine. Rupse plicul și, dintr-o aruncătură de ochi, măsură toată lungimea scrisorii, până la capăt. Când descifră iscălitura de la urmă, tresări deodată. Își frecă ochii cu dosul palmei... E treaz?... Nu visează? Sufocat de emoție, începu să citească în fugă.

Scrisoarea venea de departe, tocmai din America de Sud.

Începea cu: *Iubite frate* și sfârșea cu: *Al tău frate mai mare care nu te-a uitat, Nicola.*

Amândoi frații, Stamati și Nicola Marulis, veniseră de copii împreună la Dunăre, plecați pe o corăbioară-trihandin din patrie, de la Hios. Stamati rămase la Dunăre, Nicola, îmbarcat ca marinar pe un vapor francez, își luase lumea în cap. Rudele nu mai știau nimic de soarta lui. Acum, după patruzeci de ani, scria că s-a săturat printre străini; nevasta i-a murit; nu are decât o fată; simțindu-se slab și bătrân, vrea să se întoarcă la Dunăre să-și petreacă bătrânețile între neamuri.

Scrisul era încâlcit, într-o grecească împestrițată cu vorbe franțuzești, pe care Stamati nu le prea înțelegea. O luă de la capăt, cu ochii lacomi, cătând să prindă mai mult decât era în scrisoarea care i se părea prea scurtă. Se chinuia, încrețindu-și fruntea, zburlindu-și sprâncenele stufoase. [...]

Hârtia îi tremura în mână. Se încercă a treia oară să citească. Îi jucau literele sub ochi și se împiedeca la fiecare cuvânt.

Se opri din citit. Îi veni deodată în minte o idee salvatoare. Și o luă la goană pe chei, cu scrisoarea în mână, cu capul gol, amețit, beat de emoție.

Se opri la ușa unui birou comercial.

— Logaridis e aici?

Un craniu socratic apăru desgolit în cadrul ferestrei.

Logaridis era socotit ca cel mai erudit[1] și mai înțelept bătrân al portului. Venise de la Atena ca profesor la școala comunității elene. După câțiva ani fu angajat *grammatikos*[2] la cel mai mare birou de comerț din port. Era consultat de compatrioți în toate chestiile grele. Da sfaturi și traducea acte și scrisori din limbi străine.

— *Horiste! horiste cumbaru!*[3] poftim, poftim, cumetre, la birou.

— Nu... e mai bine afară, îi răspunse Stamati arătându-i scrisoarea.

— Bre! bre! făcu bătrânul înțelept al portului, potrivindu-și ochelarii încălecați pe un nas enorm. Numai odată bate norocul la ușa omului... numai să știe să-i dea drumul la vreme.

(Jean Bart, *Europolis*)

---

[1] *erudit* – învățat, savant
[2] *grammatikos* – aici cu sensul de slujbaș într-o cancelarie
[3] *Horiste! horiste cumbaru!* – Poftim! poftim, cumetre!

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un antonim pentru sensul din text al cuvintelor: *târziu, încâlcit.* *(4p)*
2. Explică sensul expresiei *își luase lumea în cap.* *(4p)*
3. Precizează numărul de litere și de sunete din cuvintele *degete, ochi.* *(4p)*
4. Menționează rolul semnului întrebării în propoziția: *Logaridis e aici?* *(4p)*

5. Transcrie o propoziție/un enunț din care să reiasă starea personajului la primirea scrisorii. *(4p)*
6. Precizează locul din care este trimisă scrisoarea primită de Stamati. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care *să motivezi apartenența la genul epic a romanului **Europolis*** de Jean Bart, valorificând textul dat. *(16p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi patru trăsături ale genului epic;
- să prezinți detaliat două trăsături ale genului epic, valorificând fragmentul dat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Europa oferă tinerei generații multe experiențe deosebite. Proiectele pe termen scurt aduc în discuție probleme actuale, iar în multe orașe și sate au loc zile ale culturii. Mulți tineri învață să cunoască statele UE prin contact direct, adică prin intermediul excursiilor școlare și al proiectelor de schimb de elevi. Cu această ocazie pot fi realizate și proiecte comune. Taberele internaționale, întâlnirile culturale sau evenimentele sportive sunt locuri în care tinerii se întâlnesc pentru a se cunoaște între ei. Cine are vârsta cuprinsă între 18 și 25 de ani poate participa într-o altă țară membră UE ca voluntar la un proiect în folosul comunității: proiectele pentru restaurarea unei gospodării istorice din Italia, pentru lucrări de restaurare la o mănăstire din Ungaria sau colaborarea într-un cămin de copii din Finlanda, ca și proiecte de protecția mediului.

(*Europa*, de dr. Ulrike Reisach și dr. Rainer Köthe, traducere din limba germană de Ana Sylvester)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
- maniera în care tinerii învață să cunoască statele UE;
- vârsta la care tinerii pot deveni voluntari într-o țară UE.

2. Scrie titlul lucrării din care este extras fragmentul dat și numele traducătorului. *(4p)*
3. Notează forma de plural a substantivelor subliniate din text. *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Proiectele [...] aduc în discuție probleme actuale, iar în multe orașe și sate au loc zile ale culturii.* *(4p)*
5. Transcrie propoziția subordonată din fraza următoare, precizând felul ei: *Taberele internaționale, întâlnirile culturale sau evenimentele sportive sunt locuri în care tinerii se întâlnesc pentru a se cunoaște între ei.* *(4p)*
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată predicativă, introdusă prin adverbul relativ *când.* *(4p)*

B. Redactează, în 150-300 de cuvinte, o scurtă narațiune în care să prezinți *o întâmplare reală sau imaginară petrecută în timpul derulării unui proiect școlar.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să povestești o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 10 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

CAPITOLUL ÎNTÂI

Sosire

Un tânăr modest pleca în toiul verii de la Hamburg, orașul său natal, spre Davos-Platz, în Graubünden[1]. Se ducea în vizită pentru trei săptămâni.

Dar de la Hamburg și până acolo jos călătoria este lungă; de fapt, prea lungă pentru scurtimea şederii proiectate. Treci de pe platoul înalt al Germaniei Meridionale mai întâi prin diferite ținuturi, urcând și coborând, și în cele din urmă ajungi până la țărmul lacului Constanța[2], iar de aici plutești cu vaporul peste valurile săltărețe, dincolo de prăpăstii socotite odinioară ca fiind genuni fără fund. [...]

Hans Castorp – căci acesta este numele tânărului – stătea singur într-un compartiment capitonat în cenușiu, cu valiza din piele de crocodil, un dar din partea unchiului și tutorelui său Tienappel – ca să-l prezentăm de pe acum pe numele lui –, cu paltonul ce se legăna agățat de un cârlig și cu pătura făcută sul; stătea la fereastra cu geamul lăsat și, cum răcoarea după-amiezii se simțea din ce în ce mai tare, își ridică, asemenea unui copil răsfățat și plăpând ce era, gulerul pardesiului de o croială largă și modernă, căptușit cu mătase. [...] Două zile de călătorie îndepărtează omul – și cu atât mai mult pe un tânăr care încă nu și-a înfipt destul de puternic rădăcinile în viață – îl îndepărtează de universul său cotidian, de tot ceea ce el numea datorii, interese, griji, speranțe, îl îndepărtează infinit mai mult decât și-ar fi putut închipui în timpul drumului cu trăsura spre gară. [...] Hans Castorp avea să simtă toate acestea chiar pe pielea lui. Nu era dispus să ia prea în serios călătoria aceasta și să se angajeze sufletește. Intenția sa fusese, mai curând, să se achite cât mai iute de această obligație, pentru că trebuia să se achite, apoi să se întoarcă acasă la fel cum plecase și să-și reia traiul exact de acolo de unde, pentru scurtă vreme, fusese silit să-l părăsească. [...]

Era cam ora opt seara și lumina zilei încă mai dăinuia. În depărtare, la extremitatea peisajului, apăru un lac cu valuri cenușii, iar brazii se înălțau negri deasupra țărmurilor și de-a lungul povârnișurilor. Trenul se opri lângă o gară mică; era Davos-Dorf, după cum auzi Hans Castorp strigându-se pe peron, prin urmare, în curând avea să ajungă la capătul călătoriei. Și deodată, lângă el, răsună vocea lui Joachim Ziemssen, vocea potolită și hamburgheză a vărului său care-i spusese:

— Bună ziua, băiete, e timpul să cobori.

(Thomas Mann, *Muntele vrăjit*)

[1] *Graubünden* – canton din estul Elveției, renumit pentru stațiunile sale balneoclimaterice
[2] *Constanța* – lac alpin aflat între Germania, Austria și Elveția

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Transcrie două cuvinte din câmpul semantic al călătoriei. *(4p)*
2. Extrage din fragmentul citat două substantive neologice. *(4p)*
3. Marchează accentul în cuvintele subliniate din text. *(4p)*
4. Explică rolul liniei de dialog și al punctului din enunțul: *— Bună ziua, băiete, e timpul să cobori.* *(4p)*
5. Transcrie o propoziție/un enunț prin care se anticipează întâmplări viitoare. *(4p)*
6. Prezintă două trăsături ale personajului Hans Castorp, așa cum se desprind din fragmentul citat. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să motivezi *apartenența textului citat la genul epic.* *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
– să numești patru trăsături ale genului epic;
– să prezinți detaliat două trăsături ale genului epic, valorificând fragmentul dat;
– să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Recomandarea cinematografică din această săptămână vine sub forma unei povești emoționante, despre cum să devii adult, dar să-ți păstrezi copilăria.

Aveam așteptări mari de la ecranizarea *Micului Prinț*, una dintre cele mai frumoase cărți scrie vreodată, care se bucură de popularitate în rândul tinerilor, dar și al adulților, și mă bucur că nu mi-au fost înșelate. Era clar din start că avem de-a face cu o capodoperă literară greu de ecranizat, fiind aproape imposibil să transmiți prin imagini ce transmit cuvintele, concept subliniat chiar în carte: „ce e esențial în viață nu poate fi văzut cu ochiul liber".

Mark Osborne, regizorul lui *Kung Fu Panda*, a renunțat la adaptarea clasică și a venit cu o nouă abordare: mai exact, a decis să ne prezinte acțiunea dintr-un alt punct de vedere, aducând o nouă eroină în peisaj. Este vorba de o Fetiță (Mackenzie Foy), pe care mama sa (Rachel McAdams) încearcă să o învețe cum să se poarte în lumea adulților, fără să realizeze că, de fapt, îi răpește copilăria. Noroc cu noul vecin excentric[1] și visător, Aviatorul (Jeff Bridges) care îi prezintă micii sale prietene o lume extraordinară, în care totul este posibil: lumea pe care i-a prezentat-o, la rândul său, Micul Prinț. Și uite așa începe călătoria magică și emoționantă a Fetiței în universul Micului Prinț, unde își redescoperă copilăria și învață că cel mai important lucru este să ai prieteni și să înțelegi esențialul vieții prin prisma inimii.

(http://www.urban.ro/filme)

[1] *excentric* – care iese din limitele obișnuitului; original; neobișnuit, ciudat, bizar, extravagant

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
   – cartea care a fost ecranizată;
   – regizorul filmului prezentat.
2. Precizează, într-un enunț, motivul pentru care ai vrea/nu ai vrea să vizionezi acest film. *(4p)*
3. Transcrie din text două verbe copulative. *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Și uite așa începe călătoria magică și emoționantă a Fetiței în universul Micului Prinț.* *(4p)*
5. Transcrie o propoziție subordonată, precizând felul acesteia: *Era clar din start că avem de-a face cu o capodoperă literară greu de ecranizat, fiind aproape imposibil să transmiți prin imagini ce transmit cuvintele, concept subliniat chiar în carte: „ce e esențial în viață nu poate fi văzut cu ochiul liber".* *(4p)*
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată condițională al cărei termen regent să fie o locuțiune verbală. *(4p)*

B. Redactează, în 150-300 de cuvinte, o narațiune în care să prezinți *o întâlnire reală sau imaginară cu un regizor de film.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
– să relatezi întâmplarea, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
– să menționezi timpul și spațiul în care se petrece întâmplarea;
– să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 11 (D.S.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Locuitorii orașului Tim din gubernia[1] Kursk păstrează în amintire o legendă, foarte măgulitoare pentru mândria lor; într-o bună zi, nu se știe prin ce minune, dracu' îl adusese în orașul Tim pe un oarecare corespondent englez. Era pesemne în trecere pe acolo.

— Ce oraș e ăsta? – întrebă el birjarul, când intrară pe prima stradă.

— Tim, răspunse omul, căutând să se strecoare cât mai dibaci printre numeroasele băltoace și hârtoape.

Tot așteptându-l să iasă cu bine din noroaie, englezul se ghemui în spatele caprei[2] și ațipi. Când se trezi peste un ceas, văzu o piață mare și murdară, cu prăvălii, porci și un foișor.

— Dar ăsta ce oraș este? – întrebă dânsul.

— Ti... Tim! Dii, afurisitule! – îi răspunse birjarul sărind jos de pe capră ca să ajute călușul împotmolit într-o groapă.

Corespondentul căscă, închise ochii și adormi iar. Ca la vreo două ceasuri după aceea, trezit de o smucitură de toată nădejdea, el se frecă la ochi și văzu o stradă cu căsuțe albe. Vizitiul, înfundat până la genunchi în noroi, trăgea din răsputeri calul de dârlogi[3] și suduia[4].

— Dar ăsta ce oraș mai e? – întrebă iar corespondentul, cercetând casele.

— Tim!

Puțin după aceea, corespondentul trase la un han unde scrise următoarele: „Cel mai mare oraș din Rusia nu este nici Moscova, nici Petersburgul, ci Timul".

(A.P. Cehov, *Cel mai mare oraș*)

---

[1] *gubernie, -i*, s.f. – unitate teritorial-administrativă din vechea Rusie
[2] *capră, -e*, s.f. – scaun sau ladă în partea din față a trăsurii, pe care stă vizitiul
[3] *dârlog, -i*, s.m. – cureaua frâului la cal, cu care se conduce animalul
[4] *a sudui*, vb. – a înjura

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim pentru cuvintele *minune* și *ceasuri.* *(4p)*
2. Explică folosirea liniei de pauză în fragmentul: *— Ce oraș e ăsta? – întrebă el birjarul, când intrară pe prima stradă.* *(4p)*
3. Construiește un enunț cu omofonul cuvântului *aceea.* *(4p)*
4. Selectează două fragmente în care apar imagini ale orașului. *(4p)*
5. Explică în câteva rânduri umorul schiței. *(4p)*
6. Prezintă un motiv care explică afirmația personajului din finalul textului. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care *să argumentezi că textul reprodus mai sus este un text epic.* *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți patru trăsături ale operei epice;
- să prezinți detaliat două dintre aceste trăsături, valorificând textul dat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Deschis în martie 2015, Legoland este, după cum spune și numele, un parc tematic de distracții făcut din piese de lego. Poarta de acces, animalele geometrizate de la intrare, soldățeii de pe marginea aleilor, toate sunt concepute de artiști specializați și construite din milioane de piese mici de plastic. Deși este gândit în principal pentru copii, locul este foarte relaxant pentru vizitatorii de orice vârstă. Micuții învață animalele și se joacă cu nisip în zona Duplo, e plin de caruseluri și trenulețe. Noi am testat plimbarea cu barca pe un râu artificial și am râs până la lacrimi implicați într-o bătălie fără miză, împușcând cu apă, soldați din piese de lego. Am supraviețuit cascadei care ne-a surprins ambarcațiunea, atacurilor din grotă, ne-am udat până în... șosete. Am râs cât într-un an și ne-am întoarce la Orlando și dacă ar fi să repetăm doar această primă experiență. Dacă alegeți să ne călcați pe urme, vă recomandăm să stați la hotelul Lego deschis lângă parc, chiar cu câteva săptămâni înainte să-l vizităm. O să aveți ce face în una dintre cele 152 de camere, pe fiecare etaj existând teme și culori diferite care au inspirat designerii de interior. Ei au pus în valoare circa 2 milioane de piese pentru a construi circa 2000 de obiecte și spații ambientale: de la desk[1]-ul recepției, la paturile confortabile din camere ori ușile și interioarele din lifturi. Testate și garantate și de noi.

(Sînziana Constantinescu, „Orlando – Disney, Legoland și vrejul de fasole",
în *Traveller Magazin*, 14 iunie 2016)

---

[1] *desk* (engl.) – birou

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
   – ce este Legoland;
   – două posibilități de divertisment din Legoland.
2. Precizează un motiv pentru care ai vizita sau n-ai vizita un asemenea loc. *(4p)*
3. Menționează modul și timpul formelor verbale subliniate: *O să aveți ce face în una dintre cele 152 de camere ...* *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând și partea de vorbire prin care se exprimă: *O să aveți ce face în una dintre cele 152 de camere ...* *(4p)*
5. Transcrie propoziția principală din fraza: *Dacă alegeți să ne călcați pe urme, vă recomandăm să stați la hotelul Lego deschis lângă parc, chiar cu câteva săptămâni înainte să-l vizităm.* *(4p)*
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în raport de coordonare concluzivă. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia despre *rolul călătoriilor în cunoașterea altor țări*, valorificând ideile din fragmentul citat. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să formulezi clar și logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
- să susții cu citate argumentele prezentate;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 12 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Huțu însă nici nu mergea iute.

El era băiat de cinci ani când plecase maică-sa; o ținea bine minte, și, precum a așteptat zece ani ca să o vadă, mai putea aștepta încă cinci minute.

Când am ajuns apoi acasă, la Seca Lenca, dascălul era mișcat, Budulea iarăși râdea în el, Seca Lenca stătea cu fețele ei privind ca la o minune; iar eu nu cunoșteam pe mama lui Huțu, fiindcă n-o văzusem niciodată.

Huțu o cunoștea și s-a dus să-i sărute mâna, dar ea n-a primit, ci i-a zis că s-a făcut mare și s-a uitat la el. Și el s-a uitat la ea și i-a zis că a îmbătrânit. Apoi n-au mai zis nimic, ci au stat față în față și s-au uitat amândoi în vânt.

— Nu-ți pare bine că vezi pe maică-ta? a grăit atunci Budulea apropiindu-se.

— Îmi pare bine, taică, a răspuns Huțu, și și-a băgat mâna în buzunarul pantalonilor.

După aceea Huțu a ieșit afară și a început să plângă, iară maică-sa a ieșit după el, ca să plângă și ea; am început să plâng și eu, fiindcă nu mai văzusem pe Huțu niciodată plângând. Dar Budulea râdea acum și se uita la noi; pentru aceea am ieșit și eu afară și, când am văzut că Huțu plânge, iar mumă-sa îl ține în brațe și-l sărută, m-am oprit cuprins de fior înaintea lor.

(Ioan Slavici, *Budulea Taichii*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Precizează câte un sinonim contextual pentru următoarele cuvinte: *iute, aștepta, mișcat, n-a primit.* *(4p)*
2. Scrie trei locuțiuni/expresii care să conțină substantivul *fața.* *(4p)*
3. Explică întrebuințarea cratimei în construcția *n-o văzusem.* *(4p)*
4. Transcrie un enunț care arată starea personajelor. *(4p)*
5. Precizează la ce persoană gramaticală se realizează narațiunea. *(4p)*
6. Comentează în 4-5 rânduri semnificația ultimului enunț. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care *să argumentezi că textul reprodus mai sus aparține unei opere epice.* *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți patru trăsături ale operei epice;
- să prezinți detaliat două dintre aceste trăsături, valorificând textul dat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Concepția despre sine reprezintă ideea pe care o ai despre tine însuți și despre cine ești. Dacă nu am avea o concepție despre sine, ne-ar fi foarte dificil să luăm decizii în legătură cu ce avem de făcut (în definitiv, cine ar face-o?). Și ne-ar fi chiar și mai dificil să interacționăm cu alte persoane. De fiecare dată când spui „eu", îți formezi concepția despre sine: cunoștințele și ideile pe care le ai despre tine însuți. Concepția despre sine include tot ceea ce știi sau crezi despre tine însuți – credințele, dorințele, caracteristicile, sentimentele, chiar imaginea despre tine pe care o prezinți celorlalți. Cu alte cuvinte, concepția despre sine reprezintă modul tău intim de a te defini.

(Nicky Hayes, Sue Orrell, *Introducere în psihologie*, Editura All, 2003)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
- titlul cărții din care este selectat fragmentul;
- tema fragmentului dat.

2. Menționează două aspecte incluse în conștiința de sine. *(4p)*
3. Precizează modul verbelor din fragmentul: *...ne-ar fi foarte dificil să luăm decizii în legătură cu ce avem de făcut.* *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând și partea de vorbire prin care se exprimă: *Cu alte cuvinte, concepția despre sine reprezintă modul tău intim de a te defini.* *(4p)*
5. Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Concepția despre sine reprezintă ideea pe care o ai despre tine însuți și despre cine ești.* *(4p)*
6. Construiește o frază alcătuită din trei propoziții: o principală regentă și două subordonate în raport de coordonare disjunctivă. *(4p)*

B. Realizează *un autoportret* într-un text de 150-300 de cuvinte. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să întrebuințezi descrierea pe tema propusă;
- să valorifici idei sau fragmente din textul citat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 13 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Bobby încremeni și auzi limpede plesnitura unei cărți căzute pe dușumea sub banca lui. Silvestru porni rigid ca un prelat la procesiune mortuară și, oprindu-se lângă Bobby, ridică manualul de istorie de jos. Apoi, inspectând cutia pupitrului, trase un caiet cartonat ce i se păru suspect și-l răsfoi înghețat. Sufletul lui Bobby se prefăcu în frigider când din caiet zbură pe podea un vraf de fotografii de actrițe de cinematograf. Silvestru le ridică impasibil de jos, făcu o cruce pe foaia lui Bobby și se reîntoarse la catedră fără să spună o vorbă. [...]

Bobby puse în joc toată puterea sa de seducție spre a obține înapoi „oracolul".

— Domnule profesor – pledă el cu demnitate – este în joc o chestiune de onoare. Înțeleg că am făcut o imprudență aducându-l aici, dar vina este numai a mea, domnule profesor, și e penibil pentru mine să pierd... să n-a...

Silvestru îi tăie scurt vorba:

— Pentru încercarea de fraudă vei fi grav pedepsit. Cât privește depozitul d-tale sentimental, el poate fi ridicat de posesoare oricând de la mine personal...

— Ce ziceți, mă? se consultă Bobby cu colegii săi după plecarea lui Silvestru, o să-mi pună nota unu la extemporal?

— Asta n-ar fi nimic – zise Tocilescu – dar poate să te dea în conferință.

— Aiurea!

— Zău! Așa a pățit-o și Paraschivescu!

Dar Bobby era un optimist. După câteva clipe sumbre se însenină la față, își luă servieta și șapca și porni pe ușă regenerat de o „idee genială", aruncând clasei cobitoare un formidabil „Zexe!".

(G. Călinescu, *Cartea nunții*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Transcrie din text două neologisme. *(4p)*
2. Selectează din text doi termeni din câmpul lexico-semantic al *școlii*. *(4p)*
3. Explică folosirea liniei de pauză în secvența: *Domnule profesor – pledă el cu demnitate – este în joc o chestiune de onoare.* *(4p)*
4. Transcrie un enunț/o secvență care conține mărci ale adresării. *(4p)*
5. Sintetizează sub forma a două idei principale fragmentul citat. *(4p)*
6. Prezintă două argumente ale încadrării fragmentului citat într-un gen literar. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte în care *să caracterizezi personajul principal* din fragmentul citat. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi patru trăsături ale personajului;
- să prezinți detaliat două trăsături, cu exemple din fragmentul citat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Așezată în vârful dealului Straja, una dintre colinele împădurite ce urcă din oraș, Cetățuia Brașovului este un loc perfect de spectacol, iar împlinirea a 800 de ani de la venirea cavalerilor teutoni în Țara Bârsei, un prilej cum nu se poate mai bun pentru astfel de serbări medievale. Cu o istorie teribil de zbuciumată, distrusă și refăcută în repetate rânduri, după ce primele ziduri au fost ridicate în 1524, Cetățuia este acum un monument restaurat exemplar, un punct turistic ce nu trebuie neglijat.

Pe aici a trecut, la sfârșit de mai, „Turnirul cavalerilor", și, la început de august, festivalul itinerant „Turnirul cetăților medievale", ce a poposit la Bran, între 12 și 14 august, și va ajunge la Făgăraș, 18-21 august. Debutul a prilejuit o paradă a cavalerilor pe străzile din centrul Brașovului, apoi toată acțiunea s-a mutat în cetățuie.

(Iulian Ignat, „Brașovul își scoate istoria din muzeu – Turnirul cetăților", în *Formula As*, nr. 983, 2011)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
- prilejul serbărilor medievale menționate;
- secolul în care s-au ridicat primele ziduri ale Cetățuii Brașovului.

2. Menționează un element prezentat în fragment, care ar putea constitui un punct de atracție pentru turiști. *(4p)*
3. Menționează genul și cazul fiecăruia dintre cuvintele subliniate în textul dat. *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența următoare, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Pe aici a trecut, la sfârșit de mai, „Turnirul cavalerilor", și, la început de august, festivalul itinerant „Turnirul cetăților medievale"...* *(4p)*
5. Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Cu o istorie teribil de zbuciumată, distrusă și refăcută în repetate rânduri, după ce primele ziduri au fost ridicate în 1524, Cetățuia este acum un monument restaurat exemplar, un punct turistic ce nu trebuie neglijat.* *(4p)*
6. Construiește o frază alcătuită din trei propoziții, în care să existe o circumstanțială de timp și o circumstanțială cauzală. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte în care să demonstrezi, pe baza a două argumente, *caracterul nonliterar al textului citat.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să numești două dintre caracteristicile textului nonliterar;
- să ilustrezi aceste caracteristici cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 14 (D.S.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Din frageda lui tinereţe, Leonida a visat un Mizil mare, un Mizil cel puţin capitală de district deocamdată... Astfel, odată l-a-ntrebat profesorul la lecţia de geografie:

— Leonido, care e capitala judeţului Buzău?

— Mizilul, domnule! a răspuns cu mândrie tânărul Leonida, viitor primar al urbei sale natale.

— Nu-i adevărat, Leonido, a zis profesorul; e Buzăul... Dar capitala judeţului Prahova?

— Mizilul, domnule! a răspuns hotărât junele.

— Nu-i adevărat, Leonido; este Ploeştii! Dar a judeţului Ialomiţa?

— Mizilul, domnule! a răspuns desperat băiatul.

— Nu-i Mizilul; e Călăraşii... Treci la loc!

Leonida a tăcut, încruntându-şi sprâncenele – e foarte sprâncenat – şi a trecut la loc. Dar dacă a tăcut, asta nu înseamnă că n-a gândit...

„A! şi-a zis el în gândul lui. A! care va să zică, Mizilul nu e capitală de judeţ!"

De atunci tânărul n-a mai avut astâmpăr, şi, înainte chiar de vârsta legiuită, s-a aruncat cu pasiune în luptele politice...

(I.L. Caragiale, *O zi solemnă*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Construieşte două enunţuri în care să apară substantivul *gând* cu sensuri diferite. *(4p)*
2. Explică modul de formare a două cuvinte obţinute prin conversiune din ultimul alineat al textului dat. *(4p)*
3. Menţionează rolul virgulei în secvenţa: *Leonido, care e capitala judeţului Buzău?* *(4p)*
4. Transcrie diftongii din secvenţa: *A! şi-a zis el în gândul lui.* *(4p)*
5. Precizează, cu ajutorul unui argument, ce moment al subiectului dezvoltă fragmentul dat. *(4p)*
6. Rezumă textul în patru-cinci rânduri. *(4p)*

B. Dezvoltă, într-o compunere de minimum 150 de cuvinte, două argumente pentru care consideri că *Leonida este personajul principal al textului propus.* *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
- să susţii cu citate sau idei/imagini ale textului argumentele prezentate;
- să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei date;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

În opera lui Tonitza, tema <u>copilului</u> şi a copilăriei a găsit o întruchipare cu însemnătate <u>de simbol</u>. [...] Dintre puţinele elemente expresive ale unui cap de copil, el se opreşte cu precădere asupra ochilor. Printre aceştia întâlnim ochi cufundaţi în basmul propriu al vârstei; ochi istoviţi, trişti sau miraţi; ochi care privesc agitaţia lumii de care le e frică, ochi care nu înţeleg nimic, alţii ce par a şti că totul e în zadar. [...] Astfel fiul său devine *Copilul florăresei*, una din fiicele lui (Irina) – *Katiuşa lipoveanca*, nu ştim cine – *Fata pădurarului*, iar generalizarea copilului

poate fi *O fetiţă olandeză* sau *În exil*, ori pur şi simplu *Cap de fetiţă* sau un *Cap de copil.* Sentimentul dominant al acestor tablouri nu este concentrat în chipuri, ci dispersat în îmbinările cromatice ale întregii suprafeţe, în pete – alteori în tonuri de culoare, ţesut, ca în covoarele ţărăneşti, într-un spaţiu liric.

(Raoul Şerban, prefaţă la *Nicolae Tonitza,* Editura Meridiane, Bucureşti, 1973)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
   – tablourile pictorului Nicolae Tonitza enumerate în text;
   – o sursă de inspiraţie a tablourilor.
2. Transcrie un enunţ în care se precizează un element important de expresivitate a acestor tablouri. *(4p)*
3. Menţionează genul şi cazul cuvintelor subliniate în textul dat. *(4p)*
4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa următoare, menţionând partea de vorbire prin care se exprimă: *Sentimentul <u>dominant</u> al <u>acestor</u> tablouri nu este concentrat în chipuri.* *(4p)*
5. Construieşte o propoziţie în care să apară substantivul *pictură* cu funcţia sintactică de atribut substantival prepoziţional. *(4p)*
6. Indică numărul de propoziţii din a treia frază. *(4p)*

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să exprimi *opinia* ta în legătură cu *valoarea picturii lui Nicolae Tonitza*, utilizând informaţiile din textul dat. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
- să susţii cu citate sau idei/imagini din text argumentele prezentate;
- să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei date;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 15 (D.S.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Au fost odată-ntr-o şcoală de provincie doi buni camarazi – Niţă Ghiţescu şi Ghiţă Niţescu. Amândoi erau potriviţi la-nvăţătură şi la purtare. Niţă însă se deosebea, şi nu numai de Ghiţă, dar chiar de toţi copiii ceilalţi, prin talentul lui la scris, de care se minuna cu drept cuvânt toată lumea. În anul al patrulea de şcoală primară, Niţă ajunsese să scrie aşa de frumos, încât, adesea, puse alături, caietul lui ai fi zis că este modelul de caligrafie tipărit, iar modelul de caligrafie, scris de mână; pe câtă vreme, Ghiţă scria cum nu se poate mai urât; pe lângă că-i era mâna dreaptă şubredă, fiindcă-i degeraseră degetele de mic, n-avea băiatul nici apucătură din ochi la lucru de piguleală. Aşa, isprăvind clasele primare, s-au despărţit cei doi buni camarazi, ca să meargă fiecare după norocul lui. Ghiţă s-a dus la ţară pe lângă tată-său, care era negustor cu dare de mână; iar Niţă, copil sărman, a apucat spre capitală, ascultând de sfatul dascălului său:

— Fătul meu, tu părinţi n-ai, carte multă nu ţi-e dat să-nveţi, că nu prea eşti deştept, slugă nu te poţi face, că eşti cam leneş... Ţi-a dat şi ţie Dumnezeu un dar: ai icoană la scris; ţie cu condeiul ţi-e dat să te hrăneşti. Du-te la Bucureşti, acolo ai să intri copist în vreo canţilerie[1] şi-ncet-încet, cum te ştiu că n-ai purtări prea rele, cu vremea ai să-naintezi.

(I.L. Caragiale, *Triumful talentului*)

[1] *cancelarie* – birou

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Precizează câte un sinonim lexical pentru construcţiile *de piguleală* şi *cu dare de mână*, subliniate în textul dat. *(4p)*
2. Transcrie două expresii sau forme populare din textul dat. *(4p)*
3. Explică întrebuinţarea cratimei în secvenţa *ai să-naintezi.* *(4p)*
4. Precizează numărul de litere şi numărul de sunete din cuvintele: *Ghiţescu*, *chiar*. *(4p)*
5. Transcrie o structură din care reiese o calitate a lui Niţă. *(4p)*
6. Comentează succint numele celor doi „camarazi". *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte în care *să prezinţi unul dintre personajele din fragmentul dat.* *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi patru trăsături ale personajului;
- să prezinţi detaliat două trăsături, cu exemple din fragmentul citat;
- să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Învăţarea scrierii în şcoală nu va mai fi, poate, decât o amintire din vremuri trecute, afirmă jurnalista Émilie Lanez, în *Le Point*, numărul din această săptămână.

Acum când trimitem e-mailuri, textuleţe şi mesaje pe chat, în locul frumoaselor scrisori de mână este, totuşi, legitim să învăţăm scrierea la şcoală? Întrebarea poate surprinde. Totuşi, în Statele Unite răspunsul a fost deja dat: din 2014, scrierea de mână va fi opţională în şcolile din 45 de state. În locul ei, se va prefera învăţarea... Wordului.

În plus, în Marea Britanie, conform unui sondaj, 40% dintre cetăţeni declară că n-au mai scris nimic de mână de şase luni. Pentru Monica Baerg, 16 ani, elevă la Liceul „Arcadia" din California, intervievată de AP[1], nu serveşte la nimic să scrii în caiet. Temele sunt tastate mereu la calculator. Când este obligată să folosească un stilou, scrie cu litere de tipar. „Nimeni nu ne-a obligat să folosim scrisul de mână, deci este penibil să memorezi literele", afirmă adolescenta... care are în acelaşi timp dificultăţi în a descifra ce scriu părinţii ei.

A şti să scrii de mână înseamnă a şti să citeşti...

...afirmă cercetătorii de la CNRS[2], Jean-Luc Velay et Marieke Longchamps, intervievaţi de *Le Point.* Când citim, mai multe zone ale creierului simulează actul scrierii de mână. Când scriem cu ajutorul unei tastaturi, este altfel: oricare ar fi litera aleasă, gestul rămâne acelaşi: lovirea unei taste.

(http://actuwiki.fr/culture/31068/, text adaptat)

[1] *Associated Press* – agenţie de ştiri americană
[2] *Centre National de la Recherche Scientifique* – Centrul Naţional de Cercetare Ştiinţifică, organizaţie publică franceză

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
   - tema textului;
   - publicaţia din care au fost selectate intervenţii pe această temă.
2. Precizează, printr-un citat din textul dat, legătura dintre scrierea de mână şi citire. *(4p)*
3. Menţionează genul şi cazul cuvintelor subliniate în secvenţa: [...] *afirmă adolescenta... care are în acelaşi timp dificultăţi în a descifra ce scriu părinţii ei.* *(4p)*
4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa următoare, menţionând partea de vorbire prin care se exprimă: *Temele sunt tastate mereu la calculator.* *(4p)*
5. Transcrie fiecare propoziţie din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Acum când trimitem e-mailuri, textuleţe şi mesaje pe chat, în locul frumoaselor scrisori de mână este, totuşi, legitim să învăţăm scrierea la şcoală?* *(4p)*
6. Construieşte o frază alcătuită din trei propoziţii, după următoarea schemă: PP + PR + CD. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care *să povesteşti o întâmplare reală sau imaginară în legătură cu tema scrisului de mână.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să foloseşti naraţiunea ca mod de expunere;
- să valorifici creativ informaţiile din textul dat;
- să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 16 (D.S.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Se dădură jos de pe prispă şi o luară amândouă pe după colţul casei. Mergeau puţin aplecate, desculţe, cu fustele mari, înfoiate, două rotunzimi parcă ireale, cu mersul lor lipsit de grabă, indecis, parcă comandat. Se opriră în spatele casei. Vizitatoarea arătă cu jumătate de gest curtea vecină care zăcea la fel de tăcută în lumina grea a zilei, cu aceleaşi geamuri ale odăii deschise spre prispă şi şopti:

— Joiţo, nu e nimeni la mine acasă.

— Ei, murmură cealaltă.

— Tudor e pe la gară cu băiatu-ăla...

— Ei!

— Nu auzi?

— Ce?

— Maşina mea coase singură. O auzi?

Femeia îşi ascuţi urechea şi, ascultând, expresia chipului ei se schimbă treptat şi, pe măsură ce clipele treceau, această expresie semăna tot mai mult cu aceea pe care femeia o avusese mai înainte în timp ce dormea şi care, trezindu-se, dispăruse.

— Aud, şopti ea după câtva timp. Dido, o fi cineva înăuntru!

— Nu e nimeni, e odaia goală.

Rămaseră amândouă tăcute, absorbite, ascultând. Din salcâmul de alături zbură o vrabie şi în urma ei, legănându-se, o frunză pluti lent spre pământ.

(Marin Preda, *Amiază de vară*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Construieşte două enunţuri în care substantivul *expresie* să apară cu sensuri diferite. *(4p)*
2. Explică modul de formare a unui cuvânt obţinut prin conversiune şi a unui cuvânt obţinut prin derivare din primul alineat al textului dat. *(4p)*
3. Precizează rolul virgulei în enunţul: *— Aud, şopti ea după câtva timp.* *(4p)*
4. Transcrie două grupuri de sunete din secvenţa: *expresia chipului.* *(4p)*
5. Transcrie o construcţie cu valoarea unui indice temporal al acţiunii. *(4p)*
6. Rezumă textul în cel mult 4 rânduri. *(4p)*

B. Dezvoltă, într-o compunere de minimum 150 de cuvinte, două argumente pentru ideea că, în cazul acestui text, *cadrul acţiunii* are o importanţă deosebită. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
- să susţii cu citate idei/imagini ale textului argumentele prezentate;
- să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei date;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Căldură mare în august: temperaturile vor depăşi mediile multianuale

Temperaturile vor depăşi, în luna august, mediile multianuale lunare în estul, sud-estul şi local în vestul ţării, potrivit informaţiilor Centrului European pentru Prognoza Vremii (ECMWF), citate de Administraţia Naţională de Meteorologie (ANM).

„Pentru intervalul august–octombrie 2011, informaţiile de la Centrul European pentru Prognoza Vremii pe termen mediu (ECMWF) estimează pentru România următoarele: în luna august, regimul termic al aerului va înregistra valori peste mediile multianuale lunare în estul, sud-estul şi local în vestul ţării, iar în restul teritoriului valorile termice vor fi apropiate de normele climatologice. Cantităţile de precipitaţii se pot situa sub normele climatologice în sudul, sud-estul şi local în vestul teritoriului, iar în restul ţării, acestea vor fi apropiate de mediile multianuale lunare", conform ANM.

Luni, 1 august 2011, ora 13:01

(www.ziare.com)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
   - site-ul de pe care este preluată ştirea;
   - ziua difuzării acestei ştiri.
2. Selectează doi termeni din câmpul lexico-semantic al vremii. *(4p)*
3. Menţionează cazul substantivului din construcţia *potrivit informaţiilor.* *(4p)*
4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa următoare, menţionând partea de vorbire prin care se exprimă: *Cantităţile de precipitaţii se pot situa sub normele climatologice...* *(4p)*
5. Precizează care este valoarea sintactică a primului enunţ. *(4p)*
6. Construieşte o frază alcătuită dintr-o propoziţie principală şi trei subordonate. *(4p)*

B. Argumentează, într-o compunere de 150-300 de cuvinte, *apartenenţa la categoria textului nonficţional* a fragmentului dat. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să numeşti patru dintre trăsăturile textului nonficţional;
- să prezinţi detaliat două dintre aceste trăsături, cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 17 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

— De aceea m-am hotărât să declar, în faţa tuturor, pe conştiinţa mea şi pe cuvânt de onoare, că nu sunt nebun şi că pentru ce am făcut doresc să ispăşesc!

Doctorul Ursu rămase două clipe gânditor, murmurând:

— Da... da...

Şovăirea şi glasul lui absent întăriră pe Puiu. Se simţi obligat să accentueze mai energic:

— Nicio ezitare, domnule doctor! Te rog să iei notă imediat că nu sunt nebun!

— Fireşte că nu eşti... negreşit, dar... zise doctorul iar împăciuitor.

Atunci Puiu Faranga se dădu înapoi şi, cu ochii scânteietori, şopti:

— Vasăzică, nu vrei să crezi că nu sunt nebun? Vasăzică...

Deodată se repezi ca o fiară la gâtul doctorului, cu mâinile încleştate, răcnind:

— Taci!... Taci!... Taci!...

Internul şi gardianul săriră în ajutorul doctorului, care de altfel apucase braţele pacientului şi-l imobilizase. Sora de caritate fugi îngrozită. În braţele gardianului acuma, Puiu gemea întruna:

— Taci!... Taci!...

Doctorul Ursu îşi recăpătă îndată calmul complet, se retrase în anticameră şi, îndreptându-şi gulerul şi halatul, porunci celorlalţi:

— Daţi-i drumul şi închideţi uşa!

Puiu fu zvârlit pe pat, dar se destinse ca un resort şi se aruncă spre uşă urlând:

— Nu sunt nebun!... Nu sunt nebun!... Nu sunt nebun!...

(Liviu Rebreanu, *Ciuleandra*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Transcrie două neologisme din următoarea listă de cuvinte: *aceea, să declar, m-am hotărât, conştiinţă, să ispăşesc, murmurând, gardianul.* *(4p)*

2. Scrie două enunţuri prin care să demonstrezi caracterul polisemantic al cuvântului subliniat în secvenţa: *...apucase braţele pacientului...* *(4p)*

3. Precizează grupurile de sunete din secvenţa: *Internul şi gardianul săriră în ajutorul doctorului...* *(4p)*

4. Explică folosirea semnului exclamării în enunţul: *Te rog să iei notă imediat că nu sunt nebun*! *(4p)*

5. Transcrie din text o secvenţă de autocaracterizare (1-2 rânduri). *(4p)*

6. Motivează în maximum 50 de cuvinte frecvenţa punctelor de suspensie în fragmentul citat. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinţi *relaţiile dintre cele două personaje* ale fragmentului, prin raportare la semnificaţiile de ansamblu ale acestuia. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi două caracteristici ale relaţiei dintre personaje într-o operă epică;
- să ilustrezi caracteristicile relaţiei dintre personaje cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

În decursul timpului am publicat diverse ghiduri de achiziţionare de biciclete, însă aproape în fiecare an lucrurile din industrie se schimbă. Spre exemplu, începând de anul trecut, a intrat în joc noua roată de 27,5 inchi, o dimensiune care, alături de roata de 26 şi 29 de inchi, nu a făcut altceva decât să nască şi mai multe întrebări în momentul achiziţionării unei biciclete. Acest ghid de achiziţionare este dedicat **începătorilor** care nu sunt siguri de unde să înceapă, atunci când doresc să treacă la o bicicletă de calitate sau doresc să-şi achiziţioneze una nouă.

Am împărţit astfel acest ghid de achiziţionare în 3 capitole simple: scopul, bugetul şi alegerea dimensiunii corecte a cadrului. Să începem.

(„Cum alegi o bicicletă în 3 paşi simpli", http://www.freerider.ro)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
- cui se adresează textul citat;
- cum este organizat ghidul.

2. Precizează scopul textului citat. *(4p)*

3. Menţionează modul şi diateza verbelor subliniate în textul dat. *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate în următoarea secvenţă, menţionând partea de vorbire prin care se exprimă: *Am împărţit astfel acest ghid de achiziţionare în 3 capitole simple...* *(4p)*

5. Transcrie două propoziţii subordonate din fraza următoare, precizând felul lor: *Acest ghid de achiziţionare este dedicat* ***începătorilor*** *care nu sunt siguri de unde să înceapă, atunci când doresc să treacă la o bicicletă de calitate sau doresc să-şi achiziţioneze una nouă.* *(4p)*

6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată atributivă introdusă printr-o conjuncţie. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care să relatezi *o întâmplare reală sau imaginară petrecută într-un magazin de biciclete.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să relatezi întâmplarea, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- să menţionezi timpul şi spaţiul în care se petrece întâmplarea;
- să ai conţinutul adecvat cerinţei formulate;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 18 (D.S.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

— Ei ce ziceți, jucăm ceva? începu Cristina.

Marius știa ce-o să zică mai departe fata, așa că tăcu.

— Hai să ne jucăm un piiiic! insistă ea.

— De-a ce? întrebă plictisit.

— Omul Negru, anunță fata, apoi trecu imediat la rugăminți: Haaaai! Băi, nu fiți așa! Eu joc fotbal când vreți voi, nu?

Ce puteau să zică? Trebuiau să joace. Doar erau prieteni. Au tras la sorți și Paulică a fost ales Omul Negru, iar Cristina sfetnicul. Apoi Paulică s-a dus mai încolo, numărând cu voce tare cei zece pași mari pe care îi avea de făcut. Marius și Cristina s-au pus față în față, băiatul a apucat-o de ambele mâini, iar ea a început să intoneze:

Ora unu a sosit, Omul Negru n-a venit,
Ora două a sosit, Omul Negru n-a venit,
Ora trei a sosit, Omul Negru n-a venit,
Ora patru a sosit, Omul Negru n-a venit...

Și chiar atunci Marius a auzit dinspre cămin, de undeva din întuneric, o voce groasă, de bărbat, care a strigat amenințător:

— Măi! Ce faceți voi aici la ora asta?

În clipa aceea Cristina a țipat ascuțit:

— Omul Negru!

S-a desprins într-o clipită de Marius și s-a repezit înspre grădina de lângă cămin, dar în direcția opusă satului.

Marius ezită o clipă în fața căminului, apoi, instinctiv, se repezi pe urmele Cristinei, care fugea greu, și o ajunse după vreo trei metri, căci rochița ei albă era lucrul cel mai vizibil din jur. Puse mâna pe umărul ei, iar fata țipă iar.

— Stai, stai, că eu îs! zise Marius repede. Hai, hai încolo!

Cristina ridicase speriată brațul pe care i-l atinsese puștiul și Marius i-l prinse din mers. Se orientă rapid, se întoarse pe jumătate și țâșni în fugă, trăgând-o și pe fată după el.

— Încolo, în sat, îi șuieră el din goană.

Deși pare incredibil, toate astea s-au petrecut în doar câteva secunde, care celor doi li s-au părut lungi de vreun sfert de oră, căci spaima, spre deosebire de bucurie, dilată timpul.

(Radu Pavel Gheo, *Noapte bună, copii!*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Selectează doi termeni din fondul principal lexical. *(4p)*
2. Precizează numărul de silabe din structura: *Ora unu a sosit, Omul Negru n-a venit.* *(4p)*
3. Transcrie grupurile de sunete din secvența: *spre deosebire de bucurie.* *(4p)*
4. Explică rolul semnelor de punctuație din propoziția: *— Măi! Ce faceți voi aici la ora asta?* *(4p)*
5. Formulează două idei principale/secundare din textul dat. *(4p)*
6. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, semnificația finalului: *Deși pare incredibil, toate astea s-au petrecut în doar câteva secunde, care celor doi li s-au părut lungi de vreun sfert de oră, căci spaima, spre deosebire de bucurie, dilată timpul.* *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care *să caracterizezi un personaj* din fragmentul citat. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi patru trăsături ale personajului;
- să prezinți detaliat două trăsături, cu exemple din fragmentul citat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

În forma ei cea mai tipică, așa cum apare ea îndeosebi la tribul Kwakiutl, datina *potlatch* este o solemnitate mare, în timpul căreia unul dintre cele două grupuri face celuilalt, cu multă ostentație și cu tot felul de ceremonialuri, daruri la scară mare, fără alt scop decât acela de a-și dovedi astfel superioritatea față de celălalt. Unicul, dar atunci și obligatoriul contraserviciu este îndatorirea, pentru celălalt grup, de a se revanșa până la un anumit termen, încercând cu acest prilej să-l întreacă pe cel dintâi cât mai mult cu putință. [...] Nașterea, căsătoria, inițierea tânărului, moartea, tatuarea, instalarea unui semn funerar, totul este prilej pentru un *potlatch*. Un șef de trib dă un *potlatch* când își clădește o casă sau când înfige în pământ un stâlp totemic. La *potlatch* sexele și clanurile își recită cânturile sacre, își etalează măștile, îi pun pe vraci să izgonească din sânul clanului duhurile care îl posedă. Dar acțiunea principală rămâne împărțirea darurilor.

(Johan Huizinga, *Homo ludens*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
   - numele obiceiului descris;
   - în ce constă acest obicei.
2. Scrie numele autorului și titlul cărții din care este extras fragmentul. *(4p)*
3. Menționează numărul și cazul fiecăruia dintre cuvintele subliniate din enunțul: *Nașterea, căsătoria, inițierea tânărului, moartea, tatuarea, instalarea unui semn funerar, totul este prilej pentru un* potlatch. *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din următoarea secvență, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Dar acțiunea principală rămâne împărțirea darurilor.* *(4p)*
5. Transcrie propoziția subordonată din fraza următoare, precizând felul ei: *Unicul, dar atunci și obligatoriul contraserviciu este îndatorirea, pentru celălalt grup, de a se revanșa până la un anumit termen, încercând cu acest prilej să-l întreacă pe cel dintâi cât mai mult cu putință.* *(4p)*
6. Construiește o frază alcătuită dintr-o principală și o circumstanțială de scop. *(4p)*

B. Redactează, în 150-300 de cuvinte, o narațiune în care să prezinți *o întâmplare reală sau imaginară, petrecută în timpul unui joc.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 19 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Când Dan era mic, ce mincinos și ce alintat era! Mai era și gras ca o gogoașă, mai mult se rostogolea decât mergea. Părinții erau acasă și eu nu-l băteam, ci doar îl amenințam, dar era destul să încrunt numai un pic din sprâncene, că se punea imediat pe bocit. Mai bine zis, pe urlat, și cât mai tare, ca să vină mama în fuga mare să vadă ce s-a întâmplat și el îi spunea: „mi-a tras cu pumnul în burtă" sau „mi-a tras cu pumnul în cap". Mama se supăra rău de tot și mă întreba: „De ce l-ai bătut, și încă cu pumnii, nu vezi ce copil mic e?" Eu încercam să-i explic că nici nu l-am atins... Mama: „Atunci de ce țipă așa?" Cu cât mă certa mama mai mult, cu atât Dan era mai satisfăcut. [...]

Odată a spart o cană și a ascuns-o sub masă. A așteptat ca mama să mături și s-a apucat să strige, arătând cu degetul la mine: Tina, Tina! Adică eu, Cristina, a spart-o. Mama nu l-a crezut. Dar el stătea și aștepta ca mama să mă certe ori să mă bată. Mama m-a chemat, dar știa că nu eu, ci el e autorul faptei și se prefăcea că mă ceartă, să vadă ce va face Dan. El o imita pe mama care dădea din deget a mustrare, chipurile, vai, ai spart cana.

Eu am zis:

— Care cană, nu eu!

Atunci mama:

— Poate tu, Dan?

— Nu, Tina, Tina.

— Hai să întrebăm cana. Cană, cană, cine te-a spart?

Și eu șoptesc încetișor:

— Daaan!

— Vezi, cana zice că tu ai spart-o.

Și când a început Dan a plânge, nu-l mai puteam ogoi[1]. Cred că s-a speriat că a spus cana adevărul, nu că-i era rușine că e mincinos!

(Liliana Corobca, *Kinderland*)

---

[1] *ogoi* – a (se) liniști, a (se) potoli, a (se) domoli, a (se) calma.

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate în enunțul: *Mama m-a chemat, dar știa că nu eu, ci el e autorul faptei.* *(4p)*

2. Explică modul de formare a unui cuvânt obținut prin conversiune și a unui cuvânt obținut prin derivare din prima frază a textului dat. *(4p)*

3. Transcrie grupurile de sunete din secvența: *nu puteam ogoi.* *(4p)*

4. Explică rolul virgulei în propoziția: *Poate tu, Dan?* *(4p)*

5. Precizează modalitatea/procedeul de legare a secvențelor narative în fragmentul citat. *(4p)*

6. Explică, în 5-6 rânduri, secvența: *Și când a început Dan a plânge, nu-l mai puteam ogoi. Cred că s-a speriat că a spus cana adevărul, nu că-i era rușine că e mincinos!* *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care *să caracterizezi un personaj* din fragmentul de roman citat. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi patru trăsături ale personajului;
- să prezinți detaliat două trăsături, cu exemple din fragmentul citat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul următor:

Dragi părinți, învățători și copii,

În perioada 26 martie – 10 aprilie 2012, am organizat, în parteneriat cu platforma educațională Dragoni.ro, o competiție de desene pentru cei mici, intitulată *Povestea primăverii.*

Copiii cu vârsta până la 12 ani au reușit să ne surprindă plăcut cu povești minunate despre primăvară. [...] Premiile constau în câte o invitație dublă la premiera oficială a spectacolului *Carolina și poneiul* și, din partea Dragoni.ro, un abonament pe o durată de 6 luni pentru jocurile de pe site-ul Dragoni.ro, o mascotă, un smart-kit și o șapcă personalizată.

Premiile vor putea fi ridicate în cadrul premierei spectacolului *Carolina și poneiul* din data de 29 aprilie a.c, ora 11:00, și rugăm câștigătorii să ne confirme prezența printr-un e-mail la adresa concurs@teatrulioncreanga.ro, până joi, 26 aprilie a.c.

Veți putea ridica invitația de două locuri în ziua spectacolului de la casa de bilete a sălii Rapsodia de pe Lipscani, nr. 53.

Vă mulțumim tuturor și promitem noi concursuri!

(http://www.teatrulioncreanga.ro)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
- numele competiției organizate;
- cum pot fi ridicate premiile.

2. Precizează cui se adresează textul citat. *(4p)*

3. Menționează modul și timpul verbelor subliniate în textul dat. *(4p)*

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Vă mulțumim tuturor și promitem noi concursuri!* *(4p)*

5. Transcrie o propoziție subordonată din următoarea frază, precizând felul acesteia: *Copiii cu vârsta până la 12 ani au reușit să ne surprindă plăcut cu povești minunate despre primăvară.* *(4p)*

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o circumstanțială de timp al cărei termen regent să fie o locuțiune verbală. *(4p)*

B. Redactează, în 150-300 de cuvinte, o scurtă narațiune în care să prezinți *o întâmplare reală sau imaginară petrecută în timpul unui spectacol de teatru.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să relatezi întâmplarea, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- să menționezi timpul și spațiul în care se petrece întâmplarea;
- să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 20 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Anul, grozav de econom în ploi, se sfârşea şi mai zgârcit în zăpezi. Era iarnă plină, dar numai cu îngheţ. [...] Şi oamenii se îndreptau îngrijoraţi către un Crăciun negru şi uscat, semn rău pentru semănături, ca şi dinspre partea sănătăţii.

Cei mai necăjiţi erau copiii. În loc să zburde cu sania pe dărdăuşuri, ei trebuiau să care acasă, cu spinarea, croşnii[1] de crengi şi vreascuri. Noroc că în privinţa lemnelor satul era liniştit. Nu avea nevoie să pornească la păduri îndepărtate. Se încălzea aproape numai cu uscăturile ce-i da petecuţele de crâng, rămase codevălmăşite[2] din falnicul codru sub care odinioară se cuibărise cel dintâi strămoş. [...]

Într-o zi, copilaşul cel mai mic al lui Padeş sta la vatră şi se juca zvârlind în foc găteje[3], ca să le privească cum ţiuie şi se zvârcolesc, vii ca nişte şerpişori luminoşi. Umblând astfel cu mâna prin vreascuri să le aleagă, dete de o ramură mai moale şi mai cărnoasă, pe care încercă zadarnic să o rupă: vreascul, negru şi alunecos, se mlădia sub mânuţele lui în toate părţile. Tocmai se pregătea să-l arunce pe jar aşa întreg, când intrară pe uşă cei doi fraţi ai lui mai mărişori. Copilul le arătă creanga ciudată, pe care numaidecât cel mare i-o smulse.

— E o curea, ia să vedeţi cum mă încing eu cu ea!

Şi-şi încolăci brâul subţirel, peste cămaşă, cu mlădiţa ce se supunea ascultătoare ca o cordea, plimbându-se aşa, mândru, prin odaie. Mijlociul ceru să încerce şi el cureluşa, că şi el cărase crengile unde fusese găsită. Nu putea se facă numai unul singur stăpân pe ea. Fratele mai mare se împotrivi cu hotărâre să i-o împrumute. Celălalt puse mâna să i-o smulgă. De unde harţă şi încăierare. Cel mic, năpăstuit, se porni să se plângă şi să strige că dacă e pe bună dreptate, cureaua e a lui, că el a găsit-o întâi.

În toiul gâlcevei, când căteşitrei trăgeau de cureaua buclucaşă, se ivi sora mai mare, sărind să-i împace. Şi, cu autoritatea palmei ridicate, luă vreascul din mâinile celui mai arţăgos. Dar numaidecât îl azvârli, înspăimântată, ţipând ca luată de iele:

— E şarpe... Şarpele! Nu vă atingeţi!

Cei doi copii mai mărişori se deteră câţiva paşi îndărăt şi încremeniră. Mezinul, neştiutor, prinse prilejul şi-şi luă odorul înapoi, vârându-l repede în sân. Nimeni nu mai îndrăznea acum să se apropie de el. Era tabu[4].

(Vasile Voiculescu, *Şarpele Aliodor*)

[1] *croşnă* (lit. *crosnă*) – sarcină (de lemne sau de vreascuri) pe care o poartă cineva în spinare
[2] *codevălmăşit* (reg.) – stăpânit în comun
[3] *gătej* – creangă subţire şi uscată care serveşte la aprinderea focului, vreasc
[4] *tabu* – interdicţie rituală; (fig.) persoană, lucru despre care nu se discută

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *se mlădia, arţăgos.* (4p)
2. Explică modul de formare a unui cuvânt obţinut prin conversiune şi a unui cuvânt obţinut prin compunere din primul alineat al textului dat. (4p)
3. Transcrie doi diftongi din secvenţa: *În toiul gâlcevei, când căteşitrei trăgeau de cureaua buclucaşă...* (4p)
4. Explică folosirea semnului exclamării în replica surorii mai mari. (4p)
5. Precizează modalitatea/procedeul de legare a secvenţelor narative în fragmentul citat. (4p)
6. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, semnificaţia secvenţei: *Mezinul, neştiutor, prinse prilejul şi-şi luă odorul înapoi, vârându-l repede în sân. Nimeni nu mai îndrăznea acum să se apropie de el. Era tabu.* (4p)

B. Realizează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinţi *elementele care formează cadrul acţiunii* în textul de mai sus. *(16p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să precizezi patru elemente de structură specifice textului epic;
– să prezinţi elementele care formează cadrul acţiunii în textul propus, ilustrându-le cu exemple;
– să ai un conţinut adecvat cerinţei;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:
ŞARPELE CASEI

La români, şarpele casei este frecvent sculptat pe stâlpii porţilor, pictat pe fundul blidelor din lut smălţuit sau modelat în tencuiala pereţilor casei. [...] Fiecare casă are un şarpe protector, care trăieşte într-un ascunziş de temelie; se spune că el urmează îndeaproape respectiva familie, când aceasta părăseşte casa. Uciderea lui este considerată o nelegiuire, cu atât mai mult cât el era blând şi nu muşca. Dacă era omorât sau fugea de la casa cuiva, era semn că acea casă va rămâne pustie, că locatarii ei vor muri, chiar şi vitele din gospodărie având de suferit. Ucigaşul va fi, la rându-i, aspru pedepsit: va înnebuni, va paraliza sau chiar va muri. Conform acestor credinţe, şarpele casei locuieşte sub prag, sub vatră (locuri sacre), în peretele casei, în grindă (mai ales sub streaşină), prezenţa lui fiind semnalată de un ticăit ca de ceasornic. De regulă, ticăitul prevesteşte moartea sau altă nenorocire; totuşi, când bate regulat, se crede că e un semn bun. Frecvent se spune că însăşi prezenţa şarpelui în casă este aducătoare de noroc. Se arată în principal copiilor, deşi este văzut destul de rar.

(după Antoaneta Olteanu, *Metamorfozele sacrului. Dicţionar de mitologie populară*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: (4p)
– numele autoarei textului reprodus;
– locurile unde se ascunde şarpele casei.
2. Precizează, pe baza informaţiilor din text, modalităţile artistice prin care este înfăţişat şarpele casei la români. (4p)
3. Extrage din text un predicat verbal exprimat prin verb la diateza pasivă şi un predicat nominal. (4p)
4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate, menţionând partea de vorbire prin care se exprimă: *...va fi, la rându-i, aspru pedepsit; conform acestor credinţe.* (4p)
5. Transcrie propoziţia principală şi propoziţia subordonată din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Se arată în principal copiilor, deşi este văzut destul de rar.* (4p)
6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o subordonată circumstanţială de scop, având ca regent verbul *a părăsi.* (4p)

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte în care relatezi *o întâmplare legată de o superstiţie. (12p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a faptelor;
– să precizezi două elemente ale contextului spaţio-temporal;
– să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 21 (D.S.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Sf. Petre, ținând la băiatul ăsta, se duce la Domnul și zice:

— Doamne, iar a venit Poetul… Eu aș zice să-l primești și să-i dai și lui ceva, că prea a rămas fără parte pe lume…

— Ce să-i dau, Petre?… Nu i-am spus că nu mai am ce-i da, daca au luat ăilalți tot?… Eu stric, daca a umblat gură-cască și n-a mers și la-mpărțeală?… Poate să mijlocim pe pământ pentru vreo slujbă…

— Nu e de slujbă el, zice sfântul … e delicat…

— Atunci, ceva bani…

— Nu-i trebuiesc … e dezinteresat.

— Vreo decorație…

— Aș! se supără … e și mândru.

— Ei! zise Domnul; mi-am găsit beleaua cu omul ăsta…

— Doamne, zice Petre, eu știu ce i-ar trebui lui…

— Ce?

— Nu-i vreun lucru mare: o cutie cu penițe, un clondir cu cerneală și trei topuri mari de hârtie.

I le-a dat… A plecat Poetul foarte mulțumit.

Nu trec nici trei săptămâni, și iar se pomenește sfântul cu el:

— Iar, iubitule?… Ce mai poftești?

— Am isprăvit hârtia și cerneala…

— Cum se poate?

— … și am venit să vă rog, daca nu vă supărați, să-mi mai dați.

Sfântul se uită la el și, pe urmă:

— … Să-ți mai dăm…

I-a mai dat două clondire și patru topuri.

Peste o lună, iar…

(I.L. Caragiale, *Partea poetului*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Selectează două forme ale limbajului popular. *(4p)*

2. Explică modul de formare a unui cuvânt obținut prin conversiune și a unui cuvânt obținut prin compunere din primul alineat al textului dat. *(4p)*

3. Transcrie doi diftongi din secvența: *I-a mai dat două clondire.* *(4p)*

4. Explică folosirea punctelor de suspensie în textul dat. *(4p)*

5. Ilustrează un aspect al textului epic. *(4p)*

6. Comentează semnificația fragmentului:

Sfântul se uită la el și, pe urmă:
— … Să-ți mai dăm…
I-a mai dat două clondire și patru topuri.
Peste o lună, iar… *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia despre *semnificația titlului.* *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să formulezi o opinie despre semnificația titlului în textul citat;
- să-ți susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Diogo Morgado a fascinat milioane de oameni de la debutul seriei *The Bible*, produsă de postul History. Cu un succes nebun, *The Bible* este printre cele mai urmărite programe în SUA și a reușit audiențe record, strângând peste 10 milioane de spectatori în fața televizoarelor, la fiecare episod. Mai mult, miniseria a fost transformată în film de lungmetraj și a intrat în cinematografele din SUA, creând însă controverse puternice.

Actorul portughez, în vârstă de 32 de ani, le-a povestit celor de la Yahoo cât de grele au fost filmările, scena răstignirii și cum l-a marcat acest rol. Filmările au avut loc în Maroc.

„Am avut scorpioni și șerpi pe platouri și era un îmblânzitor de șerpi care se ocupa să adune șerpii de pe platou. În ziua în care am filmat scena răstignirii, erau 48 de șerpi pe platou, eram îngroziți. A fost copleșitor și epuizant pentru toți cei implicați, însă ne-am mobilizat pentru a oferi un moment unic telespectatorilor", a spus Roma Downey, co-producător al miniseriei.

(procinema.ro, 11 martie 2014)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
- personajul biblic despre care este vorba în filmul prezentat;
- naționalitatea actorului care-l interpretează.

2. Motivează într-un enunț dacă ai urmări sau nu un asemenea film. *(4p)*

3. Menționează genul și cazul cuvintelor subliniate în textul dat. *(4p)*

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Mai mult, miniseria a fost transformată în film de lungmetraj…* *(4p)*

5. Transcrie propozițiile din fraza următoare și precizează felul lor: *În ziua în care am filmat scena răstignirii, erau 48 de șerpi pe platou, eram îngroziți.* *(4p)*

6. Construiește o frază în care să apară o propoziție subiectivă cu regentul un adverb sau o locuțiune adverbială. *(4p)*

B. Redactează, în 150-300 de cuvinte, o narațiune în care să prezinți *o întâmplare reală în care să apară fantasticul.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a faptelor;
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 22 (D.S.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Ieșind din școală, Trică a luat-o, ca de obicei, drept spre pod, unde mumă-sa aduna creițarii și își vindea mărfurile. Cât s-a bătut cu Costi și cât a stat în genunchi, o singură lacrimă nu i se ivise în ochi, abia acum, după ce se văzu singur, începu să șteargă din când în când câte o lacrimă. Ah! cum ar fi voit să-l poată mușca pe Costi, încât urma dinților să-i rămâie toată viața! Costi era însă mai tare decât dânsul.

„O să-l spui eu mamei, își zise băiatul, și o să treacă el pe la pod!" Când însă vorba era s-o facă, el n-o putea. Degeaba i-ar fi spus: o făcea numai să se plângă, ca alte dăți, că e văduvă și că toți își bat joc de copiii ei, fiindcă n-au tată, ca să-i ocrotească.

„Ah! zise el suspinând, de ce nu mai e Sida aici?!" Da! singură ea putea să știe ce va să zică a fi bătut de Costi. El se strecură fără de veste pe lângă un car peste pod, apoi, trecut odată pe cellalt țărmure, se duse ca din pușcă până la mănăstirea de călugărițe, trase clopoțelul de la intrare și spuse, după ce i se deschise, că mumă-sa l-a trimis să-i aducă soră-sii ceva.

La călugărițele din Lipova nu puteai să vorbești cu orișicine orișicând și despre orișice. Sidi nu era însă oricine, și maica Aegidia cea aspră, fiind totodată și înțeleaptă, ținea să nu răscoale întreaga mănăstire, ceea ce ar fi făcut dacă ar fi oprit pe Sidi, care începuse să se vaiete când i s-a spus că acum, asupra mesei, nu poate să-și vadă fratele. Astfel Trică n-a avut să aștepte mult.

— Ce e?! întrebă ea răstită.

— Uite, zise el încet, ca să nu audă și sora Marta, care se afla în iatacul de alături, Costi m-a bătut.

— Te-a bătut el pe tine, și tu, prostule, te-ai lăsat să te bată!

— Dacă el e mai tare! Persida rămase câtva timp pe gânduri, cu răsuflarea oprită și cu ochii țintă la un colț.

— Haide!... zise apoi și îl apucă de braț, ca să-l ducă spre ieșire, unde cheia era în ușă.

— Sidi, Sidi! strigă sora Marta speriată și plecă s-o oprească.

— Haide! grăi Persida mai tare. Ea n-are voie să iasă după noi!

(Ioan Slavici, *Mara*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Construiește două enunțuri în care substantivul *soră* să apară cu sensuri diferite. *(4p)*
2. Explică modul de formare a termenilor *călugăriță* și *orișicând*. *(4p)*
3. Desparte în silabe cuvintele: *creițarii*, *mănăstirea*. *(4p)*
4. Menționează rolul semnelor de punctuație folosite în structura *Ce e?!* *(4p)*
5. Transcrie două cuvinte cu valoarea unor indici spațiali ai acțiunii. *(4p)*
6. Precizează motivul pentru care Trică merge la mănăstire să-și caute sora. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți *relația dintre cele două personaje* din fragmentul citat. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să identifici caracteristicile relației dintre cele două personaje;
- să susții cu idei/citate/secvențe din text caracteristicile identificate;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

O companie producătoare de jocuri pe computer ar putea lansa în 2014 *World of Moromeții*. Una dintre imaginile jocului, difuzată pe internet în scop publicitar, înfățișează un războinic costumat în stilul filmelor fantasy, prezentat ca agricultorul războinic, pe picior de luptă, în fața inamicului imobil, salcâmul. Imaginea este însoțită de un comentariu al celui care se ocupă de testarea produsului înainte de a fi lansat pe piață: „Experiența rurală nu a fost niciodată mai vie!", transmite Decebal Popescu, beta-tester. „Când începi jocul, poți alege dintr-o gamă foarte variată de skill-uri, vrăji și arme SF: lasere, mitraliere topoare ultrasonice. Apoi nu mai trebuie să faci nimic: stai în prispă, bombăni și te uiți cum îți pleacă membrii familiei pe măsură ce îmbătrânești. Există și elemente de gameplay economic: din când în când trebuie să plătești «fonciirea»[1] și devii tot mai sărac. În orice moment poți să ataci salcâmul cu arma aleasă, iar atunci se termină jocul. Cine rezistă cel mai mult câștigă, exact ca în carte."

(Dumitrița Stoica)

[1] *fonciire* – impozitul pe pământ

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
   – numele jocului pe computer;
   – ce este personajul principal.
2. Notează câte un argument pentru care ai vrea să participi/nu ai vrea să participi la acest joc, pe baza informațiilor din fragment. *(4p)*
3. Extrage din text două părți de vorbire neflexibile și notează felul lor. *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *În orice moment poți <u>să ataci</u> salcâmul cu arma aleasă, iar atunci se termină <u>jocul</u>.* *(4p)*
5. Transcrie propozițiile din penultima frază a textului, precizându-le felul. *(4p)*
6. Construiește o frază în care să apară o propoziție concesivă care să aibă ca regent verbul *a învăța* (la orice formă). *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care să descrii *unul dintre jocurile preferate*. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două caracteristici ale jocului preferat;
- să incluzi în compunere fragmente sau idei din textul dat;
- să ai conținutul și stilul adecvate unei descrieri;
- să te încadrezi în limitele de spațiu indicate.

TESTUL 23 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (4 0de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Tânăra și bogata și frumoasa văduvă Anne C. a ieșit deci la plimbare împreună cu prietena ei Polly într-o dimineață de august a anului 1914, după program. Erau cam obosite, dar aveau chef de o scurtă raită pe lacul Michigan cu vaporul, așa că au pornit-o pe jos spre cel mai apropiat loc de îmbarcare. În drum, Polly, care avea totdeauna idei neașteptate, s-a oprit la un chioșc și a cumpărat toate ziarele din acea dimineață, precum și două trabucuri. S-au îmbarcat și vaporașul a pornit-o spre Jackson Park. De cum se instalară pe punte, Polly își puse un picior peste altul, un trabuc neaprins între dinți și, cu aerul unui businessman de pe Wall Street, începu să răsfoiască jurnalele. Tot acest circ o făcea pe Anne să râdă tare și să atragă spre ele privirile celorlalți pasageri de pe vapor. Nu toată lumea le adresa priviri îngăduitoare sau zâmbete, dar lor prea puțin le păsa de asta. La un moment dat, Anne, care tot refuza trabucul oferit cu seriozitate mută de Polly, văzu pe pagina unuia dintre ziare o mutră cunoscută.

— Cine-i ăsta? o întrebă ea pe Polly. Erau destul de bune prietene, așa că Polly știa foarte bine că Anne habar n-are să scrie și să citească. După o scurtă silabisire, blonda zglobie rosti numele împăratului Austriei.

— Și ce-i cu el, a murit? mai întrebă Anne.

— Nu. A declarat război Rusiei și Serbiei.

— Aha! zise Anne și deveni dintr-odată foarte tăcută.

Deci țara ei, țara din care plecase, era în război. Ce avea să se întâmple cu tatăl său și cu celelalte rude lăsate acolo? Își aminti brusc de Liviuț, copilul vecinilor lor de la Lunga, băiețelul care-i spusese cândva că tot ce ai de făcut când ești în suferință este așteptarea. Să știi să aștepți! Iată, ea îl ascultase atunci când fusese silită să se mărite cu Mihail, iar acum totul se aranjase cum nu se poate mai bine. Acel copil e un înțelept – își zise ea. I se făcu deodată un dor nebun după el. Își aminti mângâierea lui. Se întristă. Plimbarea lor din acea dimineață era deja o plimbare ratată. Toate glumele lui Polly n-o mai înveseliră.

Dar în timp ce ele se întorceau mohorâte acasă pentru a se odihni, o perioadă de și mai importante câștiguri li se pregătea.

(Mircea Nedelciu, Adriana Babeți, Mircea Mihăieș, *Femeia în roșu*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *circ, mohorâte.* *(4p)*
2. Selectează din fragment două cuvinte derivate. *(4p)*
3. Transcrie diftongii și hiaturile din structura: [...] *blonda zglobie rosti numele împăratului Austriei.* *(4p)*
4. Explică rolul cratimei în secvența *ce-i cu el.* *(4p)*
5. Precizează personajele din fragmentul citat. *(4p)*
6. Explică schimbarea de stare a Annei. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care *să caracterizezi un personaj feminin* care apare în fragmentul citat din *Femeia în roșu*, la alegere. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale personajului, valorificând textul dat;
- să ilustrezi două modalități de caracterizare folosite în text;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Lacul Michigan este unul din cele cinci Mari Lacuri din America de Nord, singurul aflat în întregime pe teritoriul SUA. Se pare că numele său provine din limba amerindienilor ojibwe, în care *mishigami* înseamnă „apă mare". Cu o suprafață de 58.016 km², Lacul Michigan este cel mai mare lac (ca suprafață) aflat în întregime pe teritoriul unei singure țări (ca volum, Lacul Baikal din Rusia este mai mare). Are o lungime de 494 km și o lățime de 190 km, lungimea țărmurilor fiind de 2.633 km. Adâncimea medie este de 85 m, iar cea maximă de 281 m.

Plajele de pe coasta vestică și din nordul extrem al coastei estice sunt pietroase, pe când plajele din sud și est sunt nisipoase și acoperite de dune. Aceasta se datorează în parte vânturilor predominante dinspre vest, care iarna duc la acumulări mari de gheață pe malul estic al lacului. Nisipul de pe plajele lacului, de culoare alburie, este cunoscut ca „nisip cântător", datorită sunetului strident făcut atunci când se calcă pe el, cauzat de conținutul ridicat de cuarț. Țărmurile lacului Michigan sunt singurul loc din lume în care se găsesc așa-numitele „pietre petoskey", de fapt schelete pietrificate de corali, care au fost declarate pietre reprezentative ale statului Michigan.

(www.wikipedia.org)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
   – locul unde este situat Lacul Michigan;
   – lungimea țărmurilor acestui lac.
2. Notează un element neobișnuit legat de Lacul Michigan, așa cum apare în fragmentul citat. *(4p)*
3. Menționează genul și cazul fiecărui cuvânt subliniat din secvența: *Aceasta se datorează în parte vânturilor predominante dinspre vest, care iarna duc la acumulări mari de gheață...* *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând părțile de vorbire prin care se exprimă: *Plajele de pe coasta vestică și din nordul extrem al coastei estice sunt pietroase...* *(4p)*
5. Transcrie propozițiile subordonate din fraza următoare, precizând felul lor: *Se pare că numele său provine din limba amerindienilor ojibwe, în care* mishigami *înseamnă „apă mare".* *(4p)*
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată circumstanțială consecutivă având ca regent un adjectiv. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care *să descrii un peisaj acvatic, real sau imaginar.*

În compunerea ta, trebuie: *(12p)*
- să prezinți două caracteristici ale peisajului real/imaginar;
- să utilizezi două imagini artistice diferite în descrierea peisajului real/imaginar;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 24 (D.S.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Am tresărit. Să o văd din nou pe fata cu portocale, în acelaşi hanorac portocaliu, cu o pungă absolut identică în braţe, mi s-a părut la fel de ireal ca un miraj. Din acel moment povestea asta cu portocalele a devenit însăşi esenţa misterului pe care trebuia eu să încerc să îl dezleg. Apropo, ce fel de portocale erau? Aveam senzaţia că micii sori portocalii străluceau atât de puternic, încât a trebuit să mă frec la ochi. Aveau o strălucire galben-aurie cu totul diferită de portocalele pe care le văzusem până atunci. Mi se părea că puteam simţi chiar prin coajă cât de pline de suc erau. În orice caz, nu erau nişte portocale obişnuite!

M-am strecurat în local şi m-am aşezat la o masă cam la vreo patru-cinci metri de ea. Înainte de a mă hotărî ce să fac, am vrut să stau puţin şi să mă uit la ea, gustând plăcerea inexplicabilei imagini.

Am avut impresia că nu mă observase, însă şi-a ridicat dintr-odată privirea din cartea pe care o citea şi m-a privit drept în ochi. Şi astfel m-a surprins asupra faptului, pentru că şi-a dat seama că stătusem acolo o vreme tot uitându-mă la ea. Mi-a zâmbit cald şi acel zâmbet, Georg, putea să topească întreaga lume, căci, dacă lumea l-ar fi văzut, ar fi avut puterea să oprească toate războaiele şi toate duşmăniile de pe întreaga planetă, în orice caz s-ar fi încheiat îndelungate armistiţii.

(Jostein Gaarder, *Fata cu portocale*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Precizează câte un sinonim contextual pentru următoarele cuvinte: *ireal*, *m-am strecurat*. *(4p)*
2. Scrie două locuţiuni/expresii care să conţină substantivul *lume*. *(4p)*
3. Desparte în silabe cuvântul *inexplicabilei*. *(4p)*
4. Menţionează rolul cratimei din structura *patru-cinci (metri)*. *(4p)*
5. Numeşte două stări prin care trece personajul-narator. *(4p)*
6. Comentează semnificaţia ultimului enunţ din fragmentul citat. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care *să-ţi exprimi opinia despre semnificaţia titlului* în relaţie cu fragmentul citat. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să formulezi o opinie despre semnificaţia titlului în fragmentul dat;
- să-ţi susţii opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând fragmentul citat;
- să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

În anul 1886, când Maria avea 11 ani, tatăl său a fost numit la comanda flotei britanice din Marea Mediterană şi toată familia s-a mutat în Malta. Regina Maria a păstrat mereu în amintire, cu un drag nespus, acel loc şi zilele copilăriei petrecute acolo. Înainte de a pleca de la Castelul Eastwell, prinţesele au adunat toate jucăriile lor şi le-au dăruit altor copii. Erau mult prea multe pentru a le lua după ele în această nouă etapă a vieţii lor. Principesa Maria avea două jucării preferate, la care a renunţat cu greu: o bombonieră mică, din metal, aurie şi rotundă, câştigată la o tombolă, şi un căluţ din lemn, alb, cu coamă aurie şi ondulată, şi cu nasul roz.

În Malta, familia de Edinburgh locuia în localitatea San Antonio, într-o vilă foarte frumoasă, care avea anexate şi grajduri, unde caii familiei erau deja instalaţi când noii locatari au sosit. Peisajul era mirific: grădini cu toate tipurile de pomi şi de flori, de la trandafiri la crizanteme, până la narcise, muşcate şi flori de iasomie. Parfumul florilor de portocal este, însă, cel care a rămas cel mai puternic întipărit în memoria Reginei Maria din perioada copilăriei petrecute în San Antonio.

Şi măslinii din Malta au rămas adevărate simboluri ale copilăriei prinţesei. Chiar într-un Ajun de Crăciun, aceasta a descoperit împreună cu Ducky un crâng plin de măslini, împodobit de la un capăt la altul cu un covor de narcise. Cele două prinţese au sărit de pe cai şi au cules cu însufleţire mănunchiuri de flori pe care i le-au oferit mamei lor. Exista şi un cusur: lichidul foarte lipicios din cozile narciselor, care nu era tocmai benefic pentru hainele prinţeselor...

(Mihaela Simina, *Din copilăria Reginei Maria a României*, http://www.historia.ro/exclusiv_web/portret/articol/copilaria-reginei-maria-romaniei)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
   - când s-a născut regina Maria;
   - care este cea mai preţioasă amintire a reginei din perioada petrecută în Malta.
2. Explică, într-un enunţ, ce imagini din textul dat îţi sugerează mai mult decât altele ideea unei copilării fericite. *(4p)*
3. Transcrie, din text, două pronume personale în cazul genitiv, respectiv acuzativ. *(4p)*
4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate, menţionând partea de vorbire prin care se exprimă: ... *au culese <u>cu însufleţire</u> mănunchiuri de flori <u>pe care</u> i le-au oferit mamei lor.* *(4p)*
5. Realizează expansiunea părţii de propoziţie din fraza următoare, precizând rezultatul obţinut: *Şi măslinii <u>din Malta</u> au rămas adevărate simboluri ale copilăriei prinţesei.* *(4p)*
6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii aflate în raport de coordonare disjunctivă. *(4p)*

B. Redactează o compunere descriptivă de 150-300 de cuvinte având ca temă *copilăria*. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinţi două trăsături ale copilăriei;
- să foloseşti un limbaj expresiv;
- să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 25 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Ca să nu mai rămâie repetent și anul acesta, mam'mare, mamițica și tanti Mița au promis tânărului Goe să-l ducă-n București de 10 mai.

Puțin ne importă dacă aceste trei dame se hotărăsc a părăsi locul lor spre a veni în Capitală numai de hatârul fiului și nepoțelului lor. Destul că foarte de dimineață, dumnealor, frumos gătite, împreună cu tânărul Goe, așteaptă cu multă nerăbdare, pe peronul gării din urbea X, trenul accelerat care trebuie să le ducă la București. [...] D. Goe este foarte impacient[1] și, cu un ton de comandă, zice încruntat:

— Mam'mare! de ce nu mai vine?... Eu vreau să vie!

— Vine, vine acuma, puișorul mamii! răspunde cucoana.

Și sărută pe nepoțel; apoi îi potrivește pălăria.

Tânărul Goe poartă un frumos costum de marinar, pălărie de paie, cu inscripția pe pamblică: *le Formidable,* și sub pamblică biletul de călătorie înfipt de tanti Mița, că „așa țin bărbații biletul".

— Vezi ce bine-i șade lui – zice mam'mare – cu costumul de marinel?

— Mamițo, nu ți-am spus că nu se zice marinel?

— Da' cum?

— Marinal...

— Ei! ziceți voi cum știți; eu zic cum am apucat. Așa se zicea pe vremea mea, când a ieșit întâi moda asta la copii – marinel.

— Vezi, că sunteți proaste amândouă? întrerupe tânărul Goe. Nu se zice nici marinal, nici marinel...

— Da' cum, procopsitule[2]? întreabă tanti Mița cu un zâmbet simpatic.

— Mariner...

— Apoi de! n-a învățat toată lumea carte ca d-ta! zice mam'mare, și iar sărută pe nepoțel și iar îi potrivește pălăria de mariner.

Dar nu e vreme de discuții filologice: sosește trenul – și nu stă mult.

(I.L. Caragiale, *D-l Goe...*)

---

[1] *impacient* – nerăbdător; neliniștit, îngrijorat
[2] *procopsit* (înv.) – erudit, instruit

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Transcrie din text două cuvinte formate cu sufixe diminutivale. *(4p)*
2. Explică folosirea celor două puncte în secvența: *Dar nu e vreme de discuții filologice: sosește trenul – și nu stă mult.* *(4p)*
3. Selectează din text un scurt fragment care să ilustreze elemente de portret fizic. *(4p)*
4. Transcrie două substantive abreviate. *(4p)*
5. Notează modurile de expunere prezente în fragmentul propus. *(4p)*
6. Precizează care este sensul expresiei *discuții filologice.* *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care *să caracterizezi personajul principal* din fragmentul citat. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale personajului ales;
- să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Regii Indiei au înțeles cu mult timp în urmă că puterea era exercitată cel mai bine de pe spinarea unui elefant. Regii apăreau în fața supușilor uluiți pe elefanți acoperiți cu mătase și catifele, ai căror colți de fildeș sclipeau de aur și argint. „Un elefant ce poartă un rege e strălucitor; un rege călare pe un elefant este plin de splendoare" – proclama un manuscris istoric.

Acum turiștii sunt stăpâni, așa că la Festivalul Elefanților din Jaipur, Rajasthan, pompa[1] regală e înlocuită de polo cu elefanți, tras funia cu elefanți și concursuri de frumusețe pentru elefanți. Participanții la festival sunt animale de muncă și petrec majoritatea timpului transportând turiști la Palatul Amber, un sit istoric situat deasupra acestui oraș care atrage vizitatori din toată lumea. Pentru festivalul anual, elefanții sunt înveșmântați în cele mai frumoase costume. Primăvara trecută, fotograful Charles Fréger a călătorit la Jaipur pentru a-i surprinde în toată splendoarea lor – strălucind de vopsele, zorzoane și falduri. [...]

Elefantul este de multă vreme venerat de indieni. [...] Zeul Ganesh, cu cap de elefant, cel care înlătură obstacolele, este invocat de câte ori se întreprinde ceva. Elefanții sporesc aura templelor și aduc binecuvântarea asupra credincioșilor. [...] Însă animalele se confruntă cu un viitor nesigur. Aproximativ 3500-4000 de elefanți sunt ținuți în captivitate și – după cum spune Suparna Baksi Ganguly, o fostă membră a Grupului Operativ pentru Elefanți din India – „aproape toți provin din masivul trafic ilegal cu specii sălbatice".

(Rachel Hartigan Shea, „Parada elefanților pictați", *National Geographic România*, nr. 124/august 2013)

---

[1] *pompă* – alai, suită, cortegiu plin de fast, sărbătoresc; *p. ext.* fast, strălucire, splendoare

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
   - localitatea unde se desfășoară Festivalul Elefanților;
   - zeul hindus invocat pentru a înlătura obstacolele.
2. Notează câte un argument pentru care ai participa/nu ai participa la acest festival, pe baza informațiilor din fragment. *(4p)*
3. Menționează persoana și cazul pentru fiecare dintre cuvintele subliniate: *Primăvara trecută, fotograful Charles Fréger a călătorit la Jaipur pentru a-i surprinde în toată splendoarea lor.* *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând și partea de vorbire prin care se exprimă: *Pentru festivalul anual, elefanții sunt înveșmântați în cele mai frumoase costume.* *(4p)*
5. Transcrie propozițiile subordonate din fraza următoare, precizându-le felul: *Zeul Ganesh, cu cap de elefant, cel care înlătură obstacolele, este invocat de câte ori se întreprinde ceva.* *(4p)*
6. Construiește, în relație cu propoziția principală *Elefantul este de multă vreme venerat de indieni*, două subordonate diferite și precizează felul acestora. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi faptul că fragmentul citat este *un text nonliterar.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să numești două dintre caracteristicile textului nonliterar, care se întâlnesc în fragmentul dat;
- să ilustrezi aceste caracteristici cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 26 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

[...] Sângele i se ridică însă în cap; aceasta era o nemaipomenită necinstire pentru dânsul! Îi părea bine că logodna nu se face, dar seara, când ar fi trebuit să se facă, îl treceau fierbințelile. „Nu! își zicea umblând neastâmpărat prin casă, atât de departe nu ar fi trebuit să meargă; dintr-un lucru atât de mic cum au fost vorbele de la punte nu ar fi trebuit să facă unul atât de mare, cum este acela de a strica o logodnă."

Luni dimineață, văzându-l mai deschis, Safta începu a se învârti pe lângă dânsul. Atât îi vorbise Marta despre Miron, încât capul și inima îi erau pline de chipul frumosului păstor; sta însă la îndoială și nu credea că Mihu va voi să audă despre dorințele Martei. De când era încă în leagăn, tata și muma se mângâiau cu gândul că o vor mărita după Toderică, și acum nu putea să se împace cu gândul ca Marta să-și aleagă alt soț. Când își vedea însă fiica prăpădită și se uita în ochii ei stăruitori, începea să se înduioșeze; iară când Marta scăpa câte-o lacrimă, îndată îi zicea:

— Marto! vino, draga mamei, să mergem la el.

— Nu, îi zicea Marta. Nu pot! Du-te singură, căci mie îmi vine să mă ascund în fundul pământului.

Iar când Safta pleca, Marta fugea după dânsa și o ruga să nu meargă.

— Mihule! grăi Safta în cele din urmă. Am să-ți spun o vorbă.

Mihu dete din cap și intră cu dânsa în casă, apoi se așeză tăcut. [...]

(Ioan Slavici, *Gura satului*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează doi termeni din familia lexicală a termenului *vorbă*. (4p)
2. Explică folosirea semnelor de punctuație din secvența: — *Mihule! grăi Safta în cele din urmă.* (4p)
3. Desparte în silabe cuvintele *stăruitori* și *fiica.* (4p)
4. Construiește două enunțuri care să ilustreze polisemia cuvântului *gând.* (4p)
5. Explică starea sufletească a mamei, așa cum reiese din fragmentul propus. (4p)
6. Prezintă, în maximum 50 de cuvinte (aproximativ 5 rânduri), semnificația din context a enunțului *mie îmi vine să mă ascund în fundul pământului.* (4p)

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să caracterizezi unul dintre personajele din fragmentul citat. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale personajului ales;
- să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Cea de-a XVI-a ediție a Festivalului internațional de satiră și umor sătesc „Gura satului" de la Macea se va desfășura la sfârșitul acestei săptămâni, la eveniment urmând să fie prezent și caricaturistul Ștefan Popa Popa's, care va fi însoțit de elevi de la academia sa de caricatură, scrie *Foaia Românească*, preluată de Romanian Global News. La ediția din acest an vor participa peste 150 de membri ai unor grupuri de satiră și umor din Arad, Torac (Serbia), Ungaria, Bistrița-Năsăud, Timiș, Bihor, Sălaj, Dâmbovița, Prahova, Mehedinți, Iași, Constanța, București, Brașov, Sibiu, Vaslui.

Deschiderea festivalului va avea loc vineri, 9 august 2013, la ora 17:00, pe platoul din fața Căminului Cultural din Macea. Pe parcursul celor trei zile de festival, se va deschide „Salonul de caricatură", dotat cu premii, va avea loc concursul de interpretare, atât pentru umoriști individuali, cât și pentru grupuri, și, desigur, formația Căminului Cultural din Macea va prezenta un spectacol de cântece și dansuri populare. Duminică, în ultima zi a festivalului, de la ora 18:00, va avea loc premierea concursului de interpretare și creație, urmată de un spectacol susținut de Gabi Bârsăuan și invitații săi. Primarul comunei Macea, Ioan Mercea, a anunțat că, și în acest an, va urca pe scenă, în afara concursurilor, pentru a cânta la frunză și a spune poante.

Festivalul internațional de satiră și umor sătesc „Gura satului" de la Macea a luat ființă în urmă cu 32 de ani, după ce reprezentanții comunei au câștigat marele premiu la Festivalul de satiră și umor de la Vaslui, cu piesa *Don Quijote de la... Macea.* Ulterior, s-a decis ca, o dată la doi ani, un festival de satiră și umor să se desfășoare în comuna arădeană Macea.

(Festivalul internațional de satiră și umor sătesc „Gura satului" de la Macea, după Romanian Global News, http://www.rgnpress.ro)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să indici următoarele elemente referitoare la textul dat: (4p)
   – numele caricaturistului care participă la festivalul de la Macea;
   – numărul ediției din 2013 a festivalului.
2. Explică într-un enunț cum a luat naștere ideea unui festival de satiră și umor sătesc la Macea. (4p)
3. Menționează genul și cazul cuvintelor subliniate: ... *care va fi însoțit de elevi de la academia sa de caricatură.* (4p)
4. Precizează funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate, menționând și partea de vorbire prin care se exprimă: *Duminică, în ultima zi a festivalului, de la ora 18:00, va avea loc premierea concursului de interpretare...* (4p)
5. Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Ulterior, s-a decis ca, o dată la doi ani, un festival de satiră și umor să se desfășoare în comuna arădeană Macea.* (4p)
6. Realizează, într-o frază, expansiunea/dezvoltarea părților de propoziție subliniate din secvența: *...va urca pe scenă, în afara concursurilor, pentru a cânta la frunză și a spune poante,* precizând rezultatul obținut. (4p)

B. Alcătuiește o compunere de 150-300 de cuvinte în care să comentezi *semnificația afirmației* lui Victor Hugo: *Râsul e ca soarele, alungă iarna de pe chipul oamenilor.* (12p)

În compunerea ta, trebuie:
- să formulezi clar și logic explicația afirmației;
- să evidențiezi figurile de stil din enunț;
- să ai conținutul și stilul adecvate cerinței;
- să respecți limitele de spațiu indicate.

TESTUL 27 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Așa petrecu vieața Hagiul până la bătrânețe. Un șir necurmat de chinuri fericite, nebăgând nimic în el, nepunând nimic pe el. Fără foc; fără fiertură; neiubind pe nimeni; tresărind când umbra i se încurca în picioare; închizându-se ziua cu zăvorul în casă; robotind nopțile în odaie cu o lumânare de seu în mână, ca o stafie uscată. [...] Până la optzeci de ani nu i s-a întâmplat nimic serios Hagiului. Nu l-a durut un dinte măcar. I-au căzut toți de bătrânețe, perzându-i pe unii în coaje, pe alții în miez de pâine.

Tocmai în ăst an se puse o iarnă grea. Trosneau pomii în grădină. Pe geamurile Hagiului înflorise gheața cu frunze mari și groase. [...] A doua zi nepoată-sa îl găsi pe jumătate înghețat. Abia putu să zică: „Leano, foc, că mor", și îi întinse un bănuț de aur, închizând ochii. Îi fu rușine ca să nu-l vază acel ochi de aur cu câtă ușurință îl aruncă în mâinile nemiloase ale lumii. Oftă dureros. [...] Leana îl întrebă încetișor dacă n-ar vrea ceva.

— Aș vrea, răspunse trist Hagiul, aș vrea o ciorbă de găină... cu niţică lămâie... lămâia e scumpă... câteva boabe de sare de lămâie... Și vezi, găina să nu fie prea mare... mică și grea.

Pe seară, Leana întinse în mijlocul patului un ștergar. Pe ștergar o strachină de ciorbă caldă. Aburii se ridică din strachină. O aripă galbenă iese din zeama presărată cu steluțe de grăsime. [...] Hagiul privi cu lăcomie, se șterse pe frunte și zise cu o nespusă părere de rău:

— Ce poftă de copil!...

Se văzu topind, el, cu mâna lui, bulgări de aur, turnându-i în strachină și sorbindu-i cu lingura. [...] Și pe gât gustul aurului, sângele viu al aurului! Nefericit părinte, gustase din carnea copiilor lui. Ciorba îi mirosise a aur!

Când Leana intră în odaie, el se ridică în coate și-i strigă:

— Stinge focul... să dai cărbunii și cenușa înapoi!... Aruncă ciorba... și să dai fulgii și bucățelele înapoi... Vreau banii pe jumătate, dacă nu toți!

(Barbu Ștefănescu Delavrancea, *Hagi-Tudose*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Transcrie, din text, trei cuvinte cu sens figurat. *(4p)*
2. Explică rolul semnelor de punctuație din fragmentul: — *Ce poftă de copil!...* *(4p)*
3. Precizează care este numărul de litere și de sunete în cazul cuvintelor *optzeci* și *strachină.* *(4p)*
4. Menționează doi termeni din familia lexicală a verbului *a mânca.* *(4p)*
5. Transcrie, din text, doi indici temporali ai desfășurării acțiunii. *(4p)*
6. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația enunțului: *Nefericit părinte, gustase din carnea copiilor lui.* *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte, în care *să caracterizezi personajul principal* pe baza fragmentului citat din nuvela lui Barbu Ștefănescu Delavrancea. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale personajului, valorificând textul dat;
- să ilustrezi două modalități de caracterizare a personajului;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Călătoria 2: Insula misterioasă (2012) este continuarea filmului *Călătorie spre centrul Pământului* (2008). De această dată tânărul Sean Anderson (Josh Hutcherson) are de-a face cu o situație de-a dreptul ciudată: primește întâmplător un semnal bruiat, de pe un tărâm misterios, care practic nu ar trebui să existe.

Este vorba despre celebra insulă din scrierile lui Jules Verne, aceeași despre care bunicul său i-a spus nenumărate povești și în căutarea căreia și-a petrecut o mare parte din viață. Un loc magic, al viețuitoarelor ciudate, al munților de aur și al vulcanilor letali[1], insula ascunde un secret incredibil.

Însoțiți de un pilot de elicopter (Luis Guzman) și frumoasa, dar încăpățânata sa fiică, Sean și tatăl său vitreg, Hank (Dwayne Johnson, alias „The Rock") pornesc în căutarea ținutului legendar, o călătorie ce se dovedește a fi aventura vieții lor. Odată ajunși acolo, sunt nevoiți atât să protejeze speciile de-a dreptul unice, cât și să se salveze înainte ca insula să fie îngropată în ocean pentru totdeauna. [...]

Evenimentele de pe ecran sunt parțial inspirate de scrierile vizionarului autor din secolul al XIX-lea, Jules Verne. Romanele sale *Insula misterioasă* și *20 000 de leghe sub mări* au inspirat acțiunea și și-au pus amprenta asupra intrigii. [...] Spre deosebire de majoritatea filmelor inspirate de romane, *Călătoria 2: Insula misterioasă* face adesea referire la materialul original, care devine parte din povestire.

(după *Călătoria 2: Insula misterioasă/Journey 2: The Mysterious Island*, http://todoran.blogspot.com/)

[1] *letal* – care provoacă moartea, mortal

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
   – sursa de inspirație a filmului;
   – personajele din film.
2. Transcrie două construcții care identifică locul desfășurării acțiunii. *(4p)*
3. Menționează ce fel de articol au substantivele subliniate: *o călătorie ce se dovedește a fi aventura vieții lor.* *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând și partea de vorbire prin care se exprimă: *...în căutarea căreia și-a petrecut o mare parte din viață.* *(4p)*
5. Transcrie propozițiile din fraza următoare, precizând felul lor: *Odată ajunși acolo, sunt nevoiți atât să protejeze speciile de-a dreptul unice, cât și să se salveze înainte ca insula să fie îngropată în ocean pentru totdeauna.* *(4p)*
6. Construiește o frază în care să existe o propoziție subordonată atributivă introdusă prin adverbul relativ *unde.* *(4p)*

B. Redactează, în 150-300 de cuvinte, o *compunere narativă* în care să relatezi *o întâmplare posibilă petrecută pe o insulă misterioasă.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți pe scurt întâmplarea, folosind narațiunea și dialogul;
- să valorifici secvențe din text care te pot ajuta în descrierea imaginilor și a impresiilor trăite;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

Trăsăturile genului liric. Semnificația titlului. Semnificația textului

TESTUL 28 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Frumoasă ești, pădurea mea,
Când umbra-i încă rară
Și printre crengi adie-abia
Un vânt de primăvară...

Când de sub frunze moarte ies
În umbră viorele,
Iar eu străbat huceagul[1] des
Cu gândurile mele...

Când strălucesc sub rouă grea
Cărări de soare pline,
Frumoasă ești, pădurea mea.
Și singură ca mine...

(George Topîrceanu, *Cântec*)

[1] *huceag* (reg.) – pădure tânără și deasă; crâng

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *moarte*, *străbat*. *(4p)*
2. Formează trei derivate cu valori morfologice diferite de la substantivul *pădure*. *(4p)*
3. Notează câte silabe au cuvintele *crengi*, *viorele*, *cărări*. *(4p)*
4. Explică folosirea punctelor de suspensie la finalul fiecărui vers. *(4p)*
5. Indică semnificația stilistică a adjectivului posesiv *mea*. *(4p)*
6. Transcrie o imagine vizuală și o imagine dinamică din textul propus. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi *apartenența textului citat la genul liric.* *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi patru trăsături ale genului liric;
- să prezinți detaliat două dintre aceste trăsături, cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Despre pădure se spune că este aurul sau tezaurul verde al pământului. Menirea protectoare a pădurilor este foarte diversă. Două treimi din oxigenul planetei, consumat de industrie, autovehicule, animale și microorganisme este furnizat atmosferei de arbori și arbuști. În același timp, pădurea alcătuiește o fină „strecurătoare" naturală, reținând în coroanele copacilor particule de praf, cenușă etc. De aceea, în multe locuri, se poartă o grijă deosebită păstrării și chiar extinderii pădurilor. Ca și marea și câmpia, pădurea îl hrănește pe om, prin fructele ei, ciupercile comestibile, stupăritul pastoral și vânat. Fondul forestier al României însumează 6,37 milioane de hectare, adică aproximativ un sfert din suprafața țării [...] În proprietate privată se află cam 336 de mii de hectare, restul aparținând statului.

Specialiștii spun că, în trecut, suprafețele împădurite au fost mult mai întinse decât cele de astăzi. Unii cercetători afirmă chiar că pădurile ar fi ocupat, la un moment dat, trei sferturi din teritoriul actual al României. Până și Bărăganul era cândva plin de păduri, defrișate fără milă spre a face loc câmpiei și lanurilor sale. În vechime, pădurea Vlăsia se întindea de la Târgoviște până la Giurgiu, de la Mostiștea până la Argeș!

(Adrian Bucurescu, *Pădurile – tărâm miraculos și hrănitor*, www.romanialibera.ro)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
   – suprafața fondului forestier al României în trecut;
   – felul în care pădurea asigură o parte din hrana oamenilor.
2. Selectează informațiile din text care justifică metafora *aur verde* asociată de obicei pădurii. *(4p)*
3. Menționează modul și timpul verbelor subliniate în textul dat. *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Specialiștii spun că, în trecut, suprafețele împădurite au fost mult mai întinse decât cele de astăzi.* *(4p)*
5. Transcrie propozițiile din fraza următoare, precizând felul lor: *Despre pădure se spune că este aurul sau tezaurul verde al pământului.* *(4p)*
6. Realizează expansiunea/dezvoltarea părții de propoziție *spre a face loc* din penultimul enunț în propoziția corespunzătoare și precizează rezultatul obținut. *(4p)*

B. Scrie o compunere de 150-300 de cuvinte, în care să-ți prezinți opinia cu privire la *importanța conservării mediului natural.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi două argumente în susținerea opiniei tale;
- să valorifici secvențe din text care te pot ajuta în formularea ideilor;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 29 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Acuma cântecul s-a sfârșit.
Nu știu de-i bine ori rău.
Din frunze-am cântat, Dumnezeu,
lângă mine stând, mi-a șoptit.

De fapt nu era Dumnezeu, era pom.
Și câteodată-avea glas de om.
„Sărbătorește, mi-a spus el, aceste
câmpii dezmierdate și creste...”

Și ca o pasăre neînvățată
m-am apucat să cânt. Eram mirată
și bucuroasă, și nici n-am simțit
cum trece anotimpul fericit!

Zburați, cântece, zburați departe,
scuturați-mă de pământ și moarte,
și preamăriți natura-n care încă
e liniște și-nțelepciune-adâncă.

(Magda Isanos, *Acuma cântecul s-a sfârșit*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Scrie câte un sinonim contextual pentru cuvintele: *neînvățată, adâncă.* *(4p)*
2. Explică modul de formare a unui cuvânt obținut prin conversiune și a unui cuvânt obținut prin derivare din strofa a treia a textului dat. *(4p)*
3. Transcrie doi diftongi din versul: *Nu știu de-i bine ori rău.* *(4p)*
4. Explică folosirea virgulei în versul: *Zburați, cântece, zburați departe.* *(4p)*
5. Rescrie două figuri de stil diferite din poezia propusă și numește-le. *(4p)*
6. Comentează, în maximum 5 rânduri, versurile: *Zburați, cântece, zburați departe,/ scuturați-mă de pământ și moarte.* *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia despre *semnificațiile titlului poeziei*, în relație cu mesajul acesteia. *(16p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să ilustrezi relația dintre titlu și conținutul textului liric;
- să evidențiezi două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată în titlu;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Născut la Ulm în 1879, Albert Einstein a copilărit la München, unde, la insistențele mamei, începe să ia lecții de vioară (va rămâne până la sfârșitul vieții îndrăgostit de sonatele lui Mozart), în timp ce tatăl e cel care îi stârnește curiozitatea științifică dăruindu-i o busolă. Încă din adolescență închipuie un experiment mintal – un scenariu imposibil de înfăptuit practic, dar care scoate în evidență trăsături fundamentale ale legilor fizicii – prin care face primul pas spre teoria relativității. Studiază la Zürich, apoi lucrează la Biroul de brevete din Berna.

(*Catalogul cărții de știință Humanitas*, 2011)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la fragmentul citat: *(4p)*
- locul în care a studiat Albert Einstein;
- obiectul care îi stârnește copilului Einstein curiozitatea științifică.

2. Precizează pasiunea artistică a lui Albert Einstein și împrejurările în care a dobândit-o. *(4p)*
3. Menționează genul și cazul cuvintelor subliniate în textul dat. *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Studiază la Zürich, apoi lucrează la Biroul de brevete din Berna.* *(4p)*
5. Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Născut la Ulm în 1879, Albert Einstein a copilărit la München, unde, la insistențele mamei, începe să ia lecții de vioară...* *(4p)*
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o propoziție predicativă introdusă printr-un pronume nehotărât. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte în care să prezinți două argumente pentru *necesitatea studierii științelor de către copiii de vârsta ta.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să-ți exprimi opinia despre studierea științelor;
- să valorifici secvențe din text care ilustrează tema propusă;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 30 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Poete, să nu cauți la dragostea mulțimii,
Căci zgomotul de slavă va trece-ntr-un minut,
Vei auzi județul[1] și râsetul prostimii,
Dar să rămâi ca stânca posomorât, tăcut.

Ești crai: trăiește singur. Pe slobodul tău drum
Te du, unde te cheamă al minții tale zbor,
Desăvârșește-ți roada gândurilor de dor
Și n-aștepta răsplată a trudei nicidecum.

Ea este-n tine. Tu-ți ești înaltul tău județ
Ce aspru-ți hotărăște al muncii tale preț.
Ești mulțumit, artiste, ne-ndoios?... Atunci

Copilăroasa gloată hulească-te-n[2] zadar
Și clatine-ți temeiul sfințitului altar
Și pângărească-ți vatra înaltei tale munci.

(Aleksandr Pușkin, *Poetului*)

[1] *județ (judéțe)*, s.n. – (arh.) judecată
[2] *a huli, hulesc*, vb. IV. – (pop.) a spune vorbe de ocară sau de batjocură la adresa cuiva, a ocărî pe cineva

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *singur*, *slobodul*. *(4p)*
2. Transcrie două substantive colective din textul dat. *(4p)*
3. Motivează utilizarea semnelor de punctuație în secvența: *Ești mulțumit, artiste, ne-ndoios?* *(4p)*
4. Menționează rima primelor două strofe ale poeziei. *(4p)*
5. Transcrie două metafore din strofa a treia. *(4p)*
6. Explică, în 5-6 rânduri, versurile: *Poete, să nu cauți la dragostea mulțimii,/ Căci zgomotul de slavă va trece-ntr-un minut.* *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia despre *semnificațiile titlului poeziei*, în relație cu mesajul acesteia. *(16p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să ilustrezi relația dintre titlu și conținutul textului liric;
- să evidențiezi două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată în titlu;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Prunul constituie una din culturile pomicole de bază, care găsește condiții de creștere și fructificare pe tot cuprinsul țării. A fost cultivat din cele mai vechi timpuri pentru calitatea fructelor folosite în alimentație la nivel familial, ca materie primă pentru industrie, iar lemnul are o serie de utilizări în industria mobilei, industria chimică și în artizanat. Este o specie care se adaptează ușor la condiții variate de mediu, având capacitatea de a valorifica o gamă largă de soluri, cu grade diferite de fertilitate, unde alte specii nu dau rezultate corespunzătoare. Fructele se pot valorifica în cele mai diverse moduri, de la fructe de desert, la fructe uscate, compot, dulceață, marmeladă, magiun etc., având o compoziție chimică foarte complexă: 7-18% glucide, 0,16-2,30% acizi organici, 0,15-1,5% substanțe tanoide, 0,65% substanțe pectice, 0,5% albumină, 6% celuloză, vitaminele A, B, C, săruri minerale de Fe, Ca, P, Mg, K, Na, Mn etc.

Prunele se pot valorifica cu rezultate bune la export. Prin poziția geografică a țării noastre, la sfârșitul lunii iulie și prima jumătate a lunii august se maturează o serie de soiuri de valoare, iar în Europa Occidentală este o cerere mare de prune în această perioadă.

(*Cultura prunului*, http://www.managusamv.ro)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
- perioada coacerii/a maturării prunului;
- tipurile de vitamine conținute de prune.

2. Precizează, printr-un citat, modalitățile de valorificare a prunului. *(4p)*
3. Menționează modul și diateza verbelor subliniate în textul dat. *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Prunele se pot valorifica cu rezultate bune la export.* *(4p)*
5. Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Prunul constituie una din culturile pomicole de bază, care găsește condiții de creștere și fructificare pe tot cuprinsul țării.* *(4p)*
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o circumstanțială de cauză al cărei termen regent să fie o locuțiune verbală. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte în care să prezinți *o întâmplare, reală sau imaginară, petrecută într-o livadă de pruni.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a faptelor;
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 31 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Cu firea ei cea arzătoare
Sosit-a vara înapoi.
Toți pomii sunt în sărbătoare,
În tei stă floare lângă floare...
E dulce vara pe la noi!

Când dimineața se ivește
Din al văzduhurilor fund,
Tot câmpul parcă întinerește
Iar, deșteptată de pe prund[1],
Cireada satului pornește...

În urma ei un roi de grauri,
Ca niște valuri cenușii,
S-amestecă prin bălării.
S-așază-n coarne pe la tauri,
Fac fel de fel de nebunii.

Până ce-n zarea depărtată
Spre lacul trist se pun pe drum.
Și cum se duc, – acum ș-acum
Se mai zăresc încă o dată,
Ca rămășița unui fum.

(Duiliu Zamfirescu, *Vara*)

[1] *prund* – pietriș mărunt amestecat cu nisip, care se găsește pe fundul și pe malul apelor sau, în straturi, în scoarța pământului; albie, fund de apă (cu pietriș); mal, țărm, teren acoperit cu pietriș; prundiș; teren format din pietriș

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *arzătoare, deșteptată.* *(4p)*
2. Explică modul de formare a două cuvinte obținute prin derivare din strofa a treia a textului dat. *(4p)*
3. Notează grupurile vocalice care sunt prezente în cuvintele: *tauri, zarea.* *(4p)*
4. Precizează modul de expunere din textul citat. *(4p)*
5. Transcrie o comparație și un epitet din textul dat. *(4p)*
6. Justifică prin două argumente că textul aparține genului liric, în aproximativ 50 de cuvinte. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia despre *semnificația/mesajul textului* citat. *(16p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să formulezi clar și logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să susții cu citate argumentele prezentate;
– să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

După ce am stabilit că există, cel puțin în percepția populației, o legătură între valoarea școlii și calitățile profesorilor, următoarea întrebare este ce înseamnă că un profesor este bun? Pentru a răspunde la această întrebare, voi folosi din nou datele celor două studii citate anterior – Barometrul de Opinie Publică al Fundației Soros și cercetarea *Calitatea educației în învățământul preuniversitar* realizată de Agenția pentru Strategii Guvernamentale. În ambele cercetări întrebarea utilizată are o formă asemănătoare (*Care este cel mai important lucru pentru ca un profesor să fie considerat bun?*), fără listă de răspunsuri (întrebare deschisă). În BOP a fost solicitat răspunsul unui eșantion reprezentativ la nivel național, cu un singur răspuns posibil, iar în studiul ASG întrebarea a fost adresată unui eșantion reprezentativ de profesori, cu două răspunsuri și unui eșantion reprezentativ de elevi, cu un singur răspuns permis. Toate răspunsurile primite au fost ulterior grupate în mai multe categorii. [...]

Principala caracteristică a unui profesor bun, menționată de 32% dintre români, este buna pregătire profesională. Urmează apoi categoria pe care am numit-o „bun pedagog”, răspunsuri din această categorie fiind date de 14% dintre cei intervievați. Al treilea element important a ceea ce am putea numi portretul profesorului bun este vocația, dragostea pentru meserie, identificată ca principală calitate de 12% dintre respondenți. Alături de aceste trei calități importante – între care totuși rolul principal îl are pregătirea profesională – se numără o serie de atribute care completează imaginea unui profesor de succes, așa cum este văzut de societatea românească: corectitudine, exigență, dar și toleranță, dragoste pentru copii și toate celelalte.

(Ovidiu Voicu, „«Profesorul bun»: între mitologie și realitate”,
în *Școala așa cum este: portrete de elevi și de profesori*,
coord. Anca Nedelcu, Lucian Ciolan, Sorin Coman)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
– titlul studiului citat;
– întrebarea care a stat la baza sondajului de opinie.
2. Precizează, pe baza informațiilor din text, două trăsături ale „profesorului bun”, menționate de respondenții sondajului. *(4p)*
3. Menționează genul și cazul cuvintelor subliniate din textul dat. *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *rolul principal îl are pregătirea profesională.* *(4p)*
5. Transcrie propozițiile subordonate din următoarea frază și precizează felul lor: *După ce am stabilit că există, cel puțin în percepția populației, o legătură între valoarea școlii și calitățile profesorilor, următoarea întrebare este ce înseamnă că un profesor este bun?* *(4p)*
6. Construiește o frază în care să existe o propoziție circumstanțială de mod care să determine un adjectiv propriu-zis. *(4p)*

B. Alcătuiește o compunere de 150-300 de cuvinte în care să descrii *profesorul pe care îl admiri și care poate fi considerat un model.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți două trăsături ale profesorului admirat;
– să folosești un limbaj expresiv în descrierea personalității sale;
– să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 32 (D.S.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Seceta a ucis orice boare de vânt.
Soarele s-a topit şi a curs pe pământ.
A rămas cerul fierbinte şi <u>gol.</u>
Ciuturile scot din fântână nămol.
Peste păduri tot mai des focuri, focuri,
Dansează sălbatice, satanice jocuri.

Mă iau după tata la deal printre târşuri[1]
Şi brazii mă zgârie, răi şi uscaţi.
Pornim amândoi vânătoarea de capre,
Vânătoarea foametei în Munţii Carpaţi.
Setea mă năruie. Fierbe pe piatră
Firul de apă prelins din cişmea.
Tâmpla apasă pe umăr. Păşesc ca pe-o altă
Planetă, imensă, străină şi <u>grea</u>. [...]

Ea s-arată săltând şi se opri
Privind în jur c-un fel de teamă,
Şi nările-i subţiri înfiorară apa
Cu cercuri lunecoase de aramă.

Sticlea în ochii-i umezi ceva nelămurit,
Ştiam că va muri şi c-o s-o doară.
Mi se părea că retrăiesc un mit
Cu fata prefăcută-n căprioară.
De sus, lumina palidă, lunară,
Cernea pe blana-i caldă flori stinse de cireş.
Vai, cum doream ca pentru-întâia oară
Bătaia puştii tatii să dea greş! [...]

(Nicolae Labiş, *Moartea căprioarei*)

[1] *târş* – copac pipernicit, uscat; pădure cu astfel de copaci

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Precizează câte un sinonim contextual pentru cuvintele subliniate în textul dat: *gol*, *grea*. *(4p)*
2. Explică modul de formare a unui cuvânt obţinut prin conversiune şi a unui cuvânt obţinut prin derivare din strofa a doua a textului dat. *(4p)*
3. Transcrie grupurile de sunete din versul: *Ştiam că va muri şi c-o s-o doară.* *(4p)*
4. Explică întrebuinţarea punctului în prima strofă. *(4p)*
5. Explică semnificaţia unei figuri de stil din ultima strofă. *(4p)*
6. Comentează în 50 de cuvinte (4-5 rânduri) expresivitatea descrierii din primele două strofe. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să-ţi exprimi opinia în legătură cu *mesajul* textului. *(16p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să formulezi o opinie în legătură cu mesajul textului dat;
– să susţii opinia prin două argumente, valorificând textul;
– să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Ca să înţelegem mai bine evoluţia vieţii pe Pământ, să ne închipuim că vârsta Pământului corespunde unei zile şi unei nopţi, adică are 24 de ore. Acum este miezul nopţii. Apariţia omului va fi avut loc cu un minut înainte de miezul nopţii. Abia ne-am născut! Dinozaurii, însă, vor fi apărut către ora unsprezece. Dar multe alte animale existau înaintea lor.

Pământul a luat naştere în urmă cu 4 miliarde şi 600 de milioane de ani. Viaţa a apărut în mări. Nişte celule mici, algele şi bacteriile, au fost primele vieţuitoare. Pornind de la aceste celule, s-au dezvoltat plante şi animale mai mari. Procesul acesta s-a desfăşurat pe durata a milioane de ani. Apariţia dinozaurilor se situează cu 230 de milioane de ani în urmă. Au dispărut acum 65 milioane de ani. Primii oameni au trăit în urmă cu 5 milioane de ani.

(*** *Dinozaurii*, Enciclopedia RAO, 1998)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
– când a apărut omul pe Pământ;
– când au apărut dinozaurii pe Pământ.
2. Precizează în ce mediu a luat naştere viaţa pe Pământ. *(4p)*
3. Menţionează modul şi timpul verbelor/locuţiunilor verbale subliniate din fragmentul: *Apariţia omului <u>va fi avut loc</u> cu un minut înainte de miezul nopţii. Abia <u>ne-am născut</u>!* *(4p)*
4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate, menţionând partea de vorbire prin care se exprimă: *Dinozaurii, însă, vor fi apărut <u>către ora</u> <u>unsprezece</u>.* *(4p)*
5. Transcrie propoziţiile subordonate din fraza următoare, precizând felul lor: *Ca să înţelegem mai bine evoluţia vieţii pe Pământ, să ne închipuim că vârsta Pământului corespunde unei zile şi unei nopţi.* *(4p)*
6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii, care să conţină o circumstanţială temporală introdusă de *cum*. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care să-ţi exprimi opinia în legătură cu tema *protejării animalelor* de către om. *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să formulezi o opinie în legătură cu tema dată;
– să susţii opinia prin două argumente, valorificând textul dat;
– să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 33 (D.S.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Îți aduci aminte plaja
Acoperită cu cioburi amare
Pe care
Nu puteam merge desculți?
Felul în care
Te uitai la mare
Și spuneai că m-asculți?
Îți amintești
Pescărușii isterici
Rotindu-se-n dangătul
Clopotelor unor nevăzute biserici
Cu hramuri[1] de pești,
Felul în care
Te îndepărtai alergând
Înspre mare
Și-mi strigai că ai nevoie
De depărtare
Ca să mă privești?
Ninsoarea
Se stingea
Amestecată cu păsări
În apă,
Cu o aproape bucuroasă disperare
Priveam
Urmele tălpilor tale pe mare
Și marea
Se-nchidea ca o pleoapă
Peste ochiul în care-așteptam.

(Ana Blandiana, *Îți aduci aminte plaja?*)

[1] *hram* – sfântul ocrotitor al unei biserici; sărbătoarea dedicată acestui sfânt

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Transcrie trei cuvinte formate prin mijloace diferite de îmbogățire a vocabularului. *(4p)*
2. Construiește un enunț cu omonimul cuvântului *mare* din text. *(4p)*
3. Explică întrebuințarea semnului întrebării în finalul unor enunțuri. *(4p)*
4. Desparte în silabe cuvintele *aproape* și *pleoapă*. *(4p)*
5. Transcrie două fragmente în care apare imaginea mării. *(4p)*
6. Precizează în ce constă expresivitatea unei imagini poetice. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte în care să-ți exprimi punctul de vedere în legătură cu *semnificația titlului*, în relație cu textul poeziei citate. *(16p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să explici semnificația titlului;
- să prezinți legătura dintre titlu și conținutul textului;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

MAREA NEAGRĂ, mare intercontinentală situată între Europa de SE și Asia Mică, scăldând țărmurile României (234 km), Ucrainei, Rusiei, Georgiei, Turciei și Bulgariei; 413 488 km²; lungimea: 1 148 km; lățimea max.: 606 km. Ad. medie: 1282 m; ad. max.: 2 245 m. Comunică prin str. Bosfor cu Marea Marmara și mai departe cu Marea Egee prin str. Dardanele, iar prin str. Kerci cu Marea Azov. Are o formă ovală, cu țărmuri puțin crestate, cu numeroase limane[1] în NV. [...] Flora săracă, de origine mediteraneeană, este reprezentată prin alge și iarbă de mare. Faună bogată (c. 1 500 de specii) litorală (moluște, crustacee, amfipozi, acul de mare, călușul de mare), bentonică[2] (calcan, limbă de mare), pelagică[3] (hamsii, heringi, scrumbii, stavrizi, sturioni, delfini). Sub 200 m, din cauza lipsei oxigenului, trăiesc doar bacterii sulfuroase. [...]

(*Dicționar enciclopedic*, vol. IV, Editura Enciclopedică, București, 2001)

[1] *liman* – lac
[2] *bentonic* – care trăiește pe fundul apelor
[3] *pelagic* – situat la o adâncime de peste 200 de metri

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
- care sunt țările cu ieșire la Marea Neagră;
- două specii din fauna Mării Negre.

2. Menționează un aspect din text, pe care îl consideri important pentru un pasionat al călătoriilor prin lume. *(4p)*
3. Menționează cazul cuvintelor subliniate din enunțul: *Flora săracă, de origine mediteraneeană, este reprezentată prin alge și iarbă de mare.* *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Sub 200 m, din cauza lipsei oxigenului, trăiesc doar bacterii sulfuroase.* *(4p)*
5. Dezvoltă enunțul următor într-o frază, cu ajutorul expansiunii termenului subliniat: *Are o formă ovală, cu țărmuri puțin crestate, cu numeroase limane în NV.* *(4p)*
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, care să conțină o circumstanțială de mod, introdusă de *cum*. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi că *textul dat este informativ*. *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să formulezi două argumente relevante;
- să dai exemple pentru ele, valorificând textul;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 34 (D.S.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Deodată am auzit ploaia venind.
De sus, când vopseam balustrada, am auzit-o!
Blocuri de tăcere azvârlea înainte-i,
pe-acoperișe.

Deodată am auzit ploaia venind
ca o turmă de gazele în goană,
pe acoperișe.
Înaintea ei alerga tăcerea
cu torțe de praf.

Deodată am auzit ploaia venind.
De aceea mi-am smuls cămașa
arătându-mi bulgării lucitori ai umerilor
spre marele oraș, strigându-i:
iute, bătrâne,
să ne prindă și pe noi
o trâmbă de răcoare – și-apoi
mai departe!

(Nichita Stănescu, *Deodată am auzit ploaia venind...*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un antonim pentru sensul din text al cuvintelor: *venind*, *tăcere*, *arătând*. *(4p)*
2. Selectează o formă greșită de plural. *(4p)*
3. Transcrie două cuvinte la sensul figurat. *(4p)*
4. Precizează modul în care s-au format cuvintele *deodată* și *tăcere*. *(4p)*
5. Transcrie refrenul poeziei. *(4p)*
6. Explică semnificația exclamației finale *și-apoi mai departe!* *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia despre *mesajul/semnificația* poeziei *Deodată am auzit ploaia venind...* de Nichita Stănescu. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi o opinie despre mesajul/semnificația textului;
– să-ți susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
– să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Cel supranumit „Regele muzicii pop" avea să revină în România, în 1996, în ultimul său turneu. Adrian Ovidiu Ilie (50 de ani), din Oradea, avea 31 de ani când Michael a concertat în România pentru a doua oară. „Eu eram rocker, dar industria din jurul lui Michael m-a adus la București. Am ajuns la stadion cu patru ore înainte, aveam locuri la tribuna 1. Nu vă spun ce se întâmpla la intrările în stadion cu puțin timp înainte de spectacol. Se călca lumea în picioare. În deschidere a cântat DJ Bobo, o trupă în vogă la acea vreme. Chiar la DJ Bobo am coborât din tribune pe gazon. Simțeam cum ne duduie plămânii din cauza vibrațiilor. Atmosfera era sufocantă, așa că în scurt timp m-am întors în tribună. Când a apărut Michael, stadionul a explodat. Fetele au început să leșine, oamenii se împingeau, făceau valuri. Mi-a plăcut, nu mai văzusem niciodată așa ceva și nici nu cred că o să mai văd un astfel de concert în România. Atunci am înțeles că Michael e un artist complet. La acel concert am învățat că muzica este frumoasă indiferent de gen. Nu contează că ești rocker, depechar (*n.r.* – fan al trupei Depeche Mode) sau iubitor de jazz", își amintește Adrian Ovidiu Ilie.

(Mihai Mincan, „Cum și-a legat Michael Jackson definitiv numele de România", în *Adevărul*, 27 iunie 2015)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
   – anul și locul desfășurării celui de-al doilea concert al lui Michael Jackson în România;
   – genul de muzică ce l-a făcut celebru.
2. Motivează într-un enunț dacă ai participa sau nu la un asemenea concert. *(4p)*
3. Menționează persoana și numărul verbelor subliniate din enunțul: *Eu eram rocker, dar industria din jurul lui Michael m-a adus la București.* *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând și partea de vorbire prin care sunt exprimate: *În deschidere a cântat DJ Bobo, o trupă în vogă la acea vreme.* *(4p)*
5. Transcrie propozițiile din fraza următoare și precizează felul lor: *Fetele au început să leșine, oamenii se împingeau, făceau valuri.* *(4p)*
6. Construiește o frază din două propoziții în raport de coordonare adversativă. *(4p)*

B. Redactează, în 150-300 de cuvinte, o narațiune în care să prezinți *o întâmplare reală sau imaginară*, în care să incluzi o imagine sau un fragment *pe tema muzicii*. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a faptelor;
– să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
– să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 35 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Într-o zi, ciocârlanul-cel-cu-moț, care era rudă dar numai de departe cu neamul ciocârliilor, zise către soața sa, ciocârlana-cea-cu-moț:

— Măi, păsăruică, tu ai văzut ce-a ieșit din oul pe care l-ai clocit azi-noapte?

Ciocârlana-cea-moțată nu era prea ageră de minte, așa că se crezu datoare să întrebe:

— Ce vrei să zici, ciocârlan-cu-moț prost ce ești?

— Vino să vezi!

Ciocârlana-cea-cu-moț se uită cu atenție la cel din urmă ouat al ei. „Bărbatul ăsta prost al meu e prost de n-are pereche, se gândi ea, dar are dreptate. Ceva nu e în regulă aici..."

— Cine ești tu? se răsti ea la puiul care abia ieșise din găoace și încă nici nu se zbicise.

— Eu sunt Cristi, zise acesta.

Ciocârlanul-cel-cu-moț și ciocârlana-cea-moțată se uitară consternați unul la celălalt: „Cristi?!".

Numele ăsta nu-l purtase nimeni din neamul lor.

— Ce faci aici? întrebară amândoi deodată, și astfel ciocârlanul-cel-cu-moț avu bucuria să constate că soața sa, ciocârlana-cea-moțată, era tot atât de deșteaptă ca și el, altfel n-ar fi pus exact aceeași întrebare.

— Eu sunt ciocârlie, răspunse Cristi. Mâine am să zbor în soare și am să cânt.

(Ștefan Aug. Doinaș, *Țara fără ciocârlii*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Precizează mijlocul de îmbogățire a vocabularului prin care s-au format cuvintele: *ciocârlana-cea-cu-moț, aceeași (întrebare), păsăruică.* *(4p)*

2. Explică folosirea virgulei în enunțul: *Măi, păsăruică, tu ai văzut ce-a ieșit din oul pe care l-ai clocit azi-noapte?* *(4p)*

3. Transcrie din text o propoziție/o construcție incidentă. *(4p)*

4. Alcătuiește câte un enunț în care cuvintele *neam* și *a vedea* să fie folosite cu sens figurat. *(4p)*

5. Formulează două idei principale/secundare ale textului dat. *(4p)*

6. Explică în maximum 50 de cuvinte (aproximativ cinci rânduri) prezența în fragment a unui element de fantastic. *(4p)*

B. Realizează, într-o compunere de minimum 150 de cuvinte, *povestirea* fragmentului citat. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți întâmplările în acord cu sensul acestora;
- să respecți succesiunea întâmplărilor la care participă personajele;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Ciocârlia africană ar putea fi prima pasăre de pe teritoriul Africii care este inclusă în lista animalelor pe cale de dispariție, anunță BBC.

Un studiu recent arată că doar câteva exemplare mai trăiesc în prezent pe teritoriul Etiopiei. Oamenii de știință avertizează că ciocârlia ar putea fi doar prima dintr-o listă lungă de păsări ce vor intra pe lista roșie a animalelor pe cale de dispariție, din cauza limitării habitatului lor natural. Păsările mai au doar o bucată restrânsă de teritoriu dintre câmpia Liben și sudul Etiopiei unde mai pot trăi.

„Această extincție iminentă reflectă o criză socială și politică mai amplă, ce se repetă de-a lungul Africii", a declarat zoologul Claire Spottiswoode de la Universitatea Cambridge. Studiul pe care ea l-a condus a fost publicat în revista *Animal Conservation.* Cercetătorii avertizează că specia este o verigă esențială în evoluția întregii familii de ciocârlii.

(*Ciocârlia africană este amenințată cu dispariția*, text preluat de pe http://www.zooland.ro/Ciocarlia_africana_este_amenintata_cu_disparitia-5936.html)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
- țara în care mai trăiesc cele câteva exemplare de ciocârlie africană;
- revista care a publicat studiul privind dispariția acestei păsări.

2. Menționează cauza ce stă la baza dispariției păsărilor în Africa. *(4p)*

3. Precizează cazul pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în fragmentul: *Ciocârlia africană ar putea fi <u>prima</u> pasăre de pe teritoriul Africii <u>care</u> este inclusă în lista animalelor pe cale de dispariție, anunță BBC.* *(4p)*

4. Menționează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, precizând și valoarea lor morfologică: *Această extincție iminentă reflectă <u>o criză</u> socială și politică mai amplă, ce se repetă <u>de-a lungul Africii</u>.* *(4p)*

5. Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Oamenii de știință avertizează că ciocârlia ar putea fi doar prima dintr-o listă lungă de păsări ce vor intra pe lista roșie a animalelor pe cale de dispariție, din cauza limitării habitatului lor natural.* *(4p)*

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o circumstanțială de scop introdusă prin conjuncție compusă. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte în care, valorificând și textul de mai sus, să realizezi *descrierea artistică a unei ciocârlii.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să respecți trăsăturile descrierii artistice;
- să valorifici textul dat în realizarea descrierii artistice;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 36 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Ridicând ochii și privind departe, băgă de samă că se afla într-un loc cu totul pustiu, între stânci, între râpi, sub cerul înalt. Pădurea era aproape, în fundul prăpăstiilor se mai țineau ostroave de omăt. [...] Cu coada ochiului văzu lumina făcliei crescând în umbra văgăunii. Era o liniște neclintită, parcă toate împietriseră în asfințitul de soare. Stătu și el neclintit ca toate, ascultându-și bătăile inimii. Tresări numai când auzi sus, în aurul luminii, un strigăt de pajură. Chemase de două ori. O văzu deasupra, plutind lin pe aripi. Își mișca numai capul: parcă-l privea pe dânsul. Se auzi altă chemare mai îndepărtată. Pajura pluti într-acolo. Cerul rămase singur și în curând din cer păru că ninge înserarea. Judecându-se el singur pe sine, flăcăul se încredință că nu se simte în el vreo sfială; ar fi dorit numai să aibă în preajma lui un suflet viu. Cânele era, însă, la drum, sus. Lătrase numai o dată. Acuma tăcea și se făcuse noapte. Deci nu mai trecea niciun drumeț. Luceau stele. Porni o adiere de vânt. Auzi în prăpastie un scâncet de dihanie. Poate i s-a părut. O neliniște fierbinte i se porni din măruntaie și-l fulgeră în creștet.

(Mihail Sadoveanu, *Baltagul*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Menționează mijlocul de îmbogățire a vocabularului prin care s-a format fiecare dintre cuvintele următoare: *împietriseră*, *deasupra*, *lin*. *(4p)*
2. Selectează doi termeni cu sens figurat din textul dat. *(4p)*
3. Explică semnul de punctuație *[:]* din enunțul *Își mișca numai capul: parcă-l privea pe dânsul.* *(4p)*
4. Indică hiatul și triftongul din cuvintele următoare: *prăpăstiilor*, *se țineau.* *(4p)*
5. Transcrie două figuri de stil diferite din fragmentul citat. *(4p)*
6. Explică semnificația secvenței: *O neliniște fierbinte i se porni din măruntaie și-l fulgeră în creștet.* *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi faptul că fragmentul citat este *o descriere artistică.* *(16p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să numești două dintre caracteristicile descrierii artistice, care se întâlnesc în fragmentul dat;
- să ilustrezi aceste caracteristici cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Ghidul călătorului – Europa vă poartă prin cele mai frumoase locuri ale continentului nostru: orașe, castele, catedrale, munți, lacuri, păduri, zone de coastă. Fiecare capitol prezintă o destinație, cu atracțiile ei speciale și sfaturi utile pentru călătorie. Hărțile vă ajută să găsiți obiectivele principale, iar fotografiile extraordinare vă vor convinge că merită vizitate. Barcelona lui Gaudí, ghețarii Islandei, fiordurile din Norvegia, castelele din Boemia, pădurile Poloniei... toate vă așteaptă să le descoperiți. Europa nu înseamnă numai contraste sau aventură. Înseamnă și secole întregi de cultură a unor mari orașe: Paris, Roma, Budapesta, Atena și Istanbul. Cartea aceasta

vă invită în 50 de locuri pe care le consideră speciale. Ar fi putut fi cu ușurință 500. Europa este o poveste care nu se termină niciodată.

(Sebastian S. Eduard, „Să călătorim!”, în *Jurnalul național*, 6 noiembrie 2009)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
- destinatarul posibil al informațiilor prezentate;
- scopul textului.

2. Precizează în 40-50 de cuvinte (4-5 rânduri) care este structura cărții prezentate în articol. *(4p)*
3. Transcrie din text un adjectiv la gradul superlativ relativ, un pronume relativ în cazul acuzativ, un substantiv propriu în cazul genitiv și un adverb de timp. *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând și partea de vorbire prin care se exprimă: *Înseamnă și secole întregi de cultură a unor mari orașe: Paris, Roma, Budapesta, Atena și Istanbul.* *(4p)*
5. Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Cartea aceasta vă invită în 50 de locuri pe care le consideră speciale.* *(4p)*
6. Construiește o frază în care să existe o propoziție subordonată predicativă, al cărei termen regent să fie alt verb copulativ decât cele prezente în textul citat. *(4p)*

B. Exprimă-ți opinia despre *călătorie*, într-o compunere de 150-300 de cuvinte, în care să integrezi enunțul *Europa este o poveste care nu se termină niciodată.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să-ți exprimi opinia despre călătorie;
- să valorifici secvențe din text care ilustrează tema propusă;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 37 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Solemnă și gravă ne turbură noaptea
Curgând pe izvoare și-n codri fierbând
Cu nările largi din găvanele palmei
Sorbim răsuflarea-i de fum și pământ.
O stea se prelinge în sus către creasta
Înaltă a cerului, clopot gigant.
O altă se sparge cu flacără mută
Și țăndări astrale înfige-n neant.
Cu trosnet un brad a căzut și aud
Din lut cum un mugur trudește să vie,
Am ochii la veșnica trecere-a lumii,
Dar inima-mi plină-i de grea bucurie.
Mă bucur când moare o stea în înalt,
Mă bucur când steaua pe ceruri răsare,
Mă bucură tainic oricare apus
Și-aprinsă, oricare ivire de soare. [...]

(Nicolae Labiș, *Bucurie*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Transcrie grupurile de sunete (diftong, triftong, hiat) din versurile: *Sorbim răsuflarea-i de fum și pământ./ O stea se prelinge în sus către creasta.* *(4p)*
2. Alcătuiește câte un enunț în care cuvintele *răsare* și *apus* să apară cu alte sensuri decât în textul dat. *(4p)*
3. Transcrie din text două metafore. *(4p)*
4. Prezintă valoarea expresivă a verbelor la gerunziu din versul: *Curgând pe izvoare și-n codri fierbând.* *(4p)*
5. Indică două neologisme din textul dat. *(4p)*
6. Explică, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), titlul poeziei citate. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte în care să argumentezi că *textul citat reprezintă o descriere artistică.* *(16p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să numești două dintre trăsăturile descrierii artistice, care se întâlnesc în textul dat;
- să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Sportul este un domeniu de activitate umană care prezintă un grad înalt de interes pentru cetățenii Uniunii Europene și care deține un potențial imens de a-i reuni și de a se adresa tuturor, indiferent de vârstă sau origine socială. În conformitate cu un sondaj Eurobarometru efectuat în noiembrie 2004, aproximativ 60% dintre

cetățenii europeni participă în mod regulat la activități sportive organizate în cadrul sau în afara a circa 700 000 cluburi sportive care fac parte, la rândul lor, dintr-o serie de asociații și federații. Marea majoritate a activităților sportive se desfășoară în cadrul unor structuri nonprofesioniste. Sportul profesionist are o importanță din ce în ce mai mare și contribuie, de asemenea, la dezvoltarea rolului social al sportului. În afara aspectului de îmbunătățire a sănătății cetățenilor europeni, sportul are și o dimensiune educațională și un rol social, cultural și de recreere. Rolul social al sportului poate sprijini și consolidarea relațiilor externe ale Uniunii.

(Comisia Europeană, *Cartea albă privind sportul*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
- procentul de cetățeni europeni care participă în mod regulat la activități sportive;
- natura structurilor în cadrul cărora se desfășoară majoritatea activităților sportive.

2. Precizează rolurile pe care le are sportul, în viziunea Comisiei Europene. *(4p)*
3. Menționează genul și numărul pentru fiecare dintre cuvintele subliniate din enunțul: *Rolul social al sportului poate sprijini și consolidarea relațiilor externe ale Uniunii.* *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând și partea de vorbire prin care sunt exprimate: *Sportul profesionist are o importanță din ce în ce mai mare și contribuie, de asemenea, la dezvoltarea rolului social al sportului.* *(4p)*
5. Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Sportul este un domeniu de activitate umană care prezintă un grad înalt de interes pentru cetățenii Uniunii Europene și care deține un potențial imens de a-i reuni și de a se adresa tuturor, indiferent de vârstă sau origine socială.* *(4p)*
6. Realizează expansiunea termenului subliniat în propoziția subordonată corespunzătoare și precizează felul acesteia: *În conformitate cu un sondaj Eurobarometru efectuat în noiembrie 2004, aproximativ 60% dintre cetățenii europeni participă în mod regulat...* *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care *să prezinți sportivul preferat.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături fizice/morale ale sportivului preferat;
- să utilizezi două imagini artistice diferite în descrierea lui;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 38 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Flăcăul nostru stă pe prispă cu fruntea-ntre mâni, pe când, în picioare, drept, în față-i, stă tovarășul său de drum. Înecat de gânduri, tânărul ridică fruntea-n sus și-i pare că vede în întunerecul nopții strălucind ochiul ciudat care l-a stăpânit toată ziua.

— Ce-i de făcut? întreabă.

— Dorm toți butuc, șoptește cald șașiul... Ușa e scoasă din țâțâna de jos... Dacă o ridici binișor, poți intra pe dedesubt; poți pe urmă s-o descui pe dinăuntru și să ieși frumos. Intră încetinel; lasă-te pe vine; mergi pe dibuite la paturi; ascultă bine unde răsuflă, și trece-le cu basmaua asta pe la nas fiecăruia... Odată să tragă-n suflet din mirosul ăsta, și nu se mai deșteaptă până la ziuă, să-i tai cu ferestrăul.

Și zicând acestea, îi dă basmaua-n mână și-l împinge pe flăcău încet-încet spre ușă. Băiatul trece basmaua în mâna stângă și, ștergându-se de sudoare:

— Doamne! doamne! suspină el și cu dreapta-și face cruce. Atunci un hohot strașnic se aude... Flăcăul se-ntoarce-n loc. E beznă-mprejuru-i, și nicăieri ochiul luminos al tovarășului. Tânărul se moleșește din toate-ncheieturile și se prăbușește pe prispă.

...Se face ziuă...

— Scoală mă! aici ai adormit, procopsitule? zice un glas cunoscut.

Flăcăul se trezește buimăcit.

Unchiul îl cheamă în odaie; nepotul ascultă d-abia târându-se pe picioare.

— Cât ai pierdut, mă?

— ...Tot.

— Cât tot?

— Ce-am avut eu... și...

— Și ce mai?

— Și... arenda.

— Cincizeci de galbeni?

Nepotul dă din cap punând ochii în pământ.

— Cine te-a pus sa joci, dacă nu știi jocul?

— Dracul m-a pus!

— Nu ți-am spus de trei ori să pleci?

— Da.

— N-ai înțeles că te luam la sigur?

— Nu.

— Prostule!

Și unchiul trage din brâu un pungoi mare, scoate o mână de bani și numără pe masă.

— Numără-i și tu. Sunt cincizeci?

— ...Da.

După o tăcere, în timp ce băiatul a strâns banii, i-a legat și a vârât adânc legătura în sân:

— Cu mine să joci tu, mă! țângăule mucos?

Și-i arde părintește două palme strașnice.

— Altădată să nu te mai apuci să joci cu oameni bătrâni, dacă nu știi juca! Ia-ți acu banii și pleacă degrabă la boierul... Uite... mai ține doi lei de parale, să ai ce mânca pe drum.

(I.L. Caragiale, *La conac*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim pentru cuvintele: *strălucind, încetinel, buimăcit.* *(4p)*

2. Explică folosirea cratimei în secvența *din toate-ncheieturile.* *(4p)*

3. Transcrie din text un indice spațial și un indice temporal al întâmplării. *(4p)*

4. Formulează într-un enunț o idee principală sau secundară a fragmentului citat. *(4p)*

5. Construiește două enunțuri care să ilustreze polisemia cuvântului *a face.* *(4p)*

6. Explică semnificația secvenței: — *Doamne! doamne! suspină el și cu dreapta-și face cruce. Atunci un hohot strașnic se aude... Flăcăul se-ntoarce-n loc. E beznă-mprejuru-i, și nicăieri ochiul luminos al tovarășului.* *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte în care să prezinți *trăsăturile dialogului literar* în fragmentul citat. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să numești două trăsături ale dialogului literar, care se întâlnesc în text;
- să ilustrezi, cu exemple din text, aceste trăsături;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Descoperă Oltenia plăcerilor sofisticate: degustare de vinuri, lenevealā în piscină la Conacul Maldăr, ospăț decadent[1] la cină, lecție de ceramică, vizitare fortăreață de patrimoniu, o noapte de cazare în cramă de lux și o alta la conac! Vei avea parte de o experiență care nu seamănă cu nimic din turismul standard. Am creat special pentru clienții noștri un pachet de lux cu profundă identitate locală. Vei cunoaște nu doar priveliști de frumusețe rară, ci și spiritul locului, prin oamenii săi speciali. Ăsta e, știi prea bine, miezul fiecărei călătorii.

Conacul respiră cu fiecare detaliu parfumul unei Oltenii de altădată, cea a boierilor atenți la modele timpului – deci cu ochii pe soarele vremii, Parisul – și la tot ce înseamnă plăcerea vieții. Locul e compus din obiecte ce-și depășesc cu mult trebuința imediată. Ele spun povestea unui trecut de bun-gust – de la ușile originale din lemn sculptat, la arcadele brâncovenești, la covoarele țesute și perdelele cu broderie.

Însă marele pariu se dă, cititorule, chiar sub nasul tău: în farfurie. Întâlnirea cu bucatele și cu vinurile va naște o dulce uimire. Vei cunoaște meniuri cu istorie în spate, dintre cele așezate pe etajul nu țărănesc, ci boieresc al tradiției. Multe au rădăcini franțuzești, căci așa s-a născut în Regat mai toată bucătăria de secol XIX. La Domeniul Drăgași, de lângă Drăgășani, vei avea parte de o terapie cu vinuri și natură. Ai întâlnire cu trei vinuri de excepție. Le vei savura din vârful unor dealuri terasate cu viță-de-vie și vei primi vibrațiile Oltului, ce curge aproape. Aerul parfumat ce face bine podgoriei te va transporta și pe tine într-o stare de tihnă. Va fi o seară de infinită liniște.

(www.tastingromania.ro)

[1] *decadent* – aici, rafinat

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
- un obiectiv turistic;
- site-ul de unde a fost preluat anunțul.

2. Numește două activități propuse turiștilor potențiali de către organizatori. *(4p)*

3. Menționează cazul cuvintelor subliniate din enunțul: *Le vei savura din vârful unor dealuri terasate cu viță-de-vie...* *(4p)*

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând și partea de vorbire prin care se exprimă: *Ăsta e, știi prea bine, miezul fiecărei călătorii.* *(4p)*

5. Transcrie propozițiile din fraza următoare, precizând felul lor: *Aerul parfumat ce face bine podgoriei te va transporta și pe tine într-o stare de tihnă.* *(4p)*
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o subordonată subiectivă având ca regent un adverb predicativ. *(4p)*

B. Redactează, în 150-250 de cuvinte, o narațiune în care să prezinți *o întâmplare reală sau imaginară* petrecută în timpul unei excursii. *(12 p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 39 (D.S.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Din când în când, un trecător cu pălăria în mână, un copil cu bretelele încrucișate și cu picioarele goale taie perspectiva netulburată a străzii.

De la grădina superbă și pustie din centrul urbei se aude la intervale un zgomot surd de tobă mare. Căldura crește, se aprinde, devine copleșitoare. Deodată, în vârtejul unei coloane de praf, apare o trăsură hârbuită, în galopul fără spor a doi cai desperecheați. Un zvon străbate prin ușile deschise ale cafenelei, ale „Frizeriei de lux" ale „Farmaciei & Drogueriei", împrăștiindu-se fulgerător, oprind în aer cârpele de praf ale cucoanelor, trezind pe Lenuța din *Songe d'amour*[1], vals scris de mâna capelmaistrului *„à mademoiselle Hélène*[2]". Zvonul se întrupează într-o veste fantastică: „Vine doamna și domnul gheneral", lansată din trăsură de un ofițer în picioare, care se opri la confiserie[3] într-un grup de cucoane răsărite și adunate ca prin farmec. [...]

— Domnilor! deseară la ora 7:30 p.m. sosește domnul gheneral, comandantul diviziei, după cum mi-a depeșat[4], cu doamna. V-am adunat aci pentru că împreună cu soția mea și a domniei-voastre, noi, care formăm, precum se știe, familia militară, pentru că vine și soția domnului gheneral, să le pregătim o primire care să fie la înălțimea reghimentului. Iar nouă să ne facă cinste și să ne onoreze îndeosebi, mai ales că din capul locului, ca să zic așa...

— Fugi, frate, d-acilea! întrerupse coloneleasa. Vorbă multă, sărăcia omului... Timpul trece, acuși e noapte... Ce mai este până-n seară? Trebuie să le dăm masă... Când târguiești, când gătești? Cine-i cu popota[5]?

— Pârjolescu!

— Eu, săr't mâna. Dar piața e închisă... Azi e sărbătoare... De! Cine a știut? Ieri a fost berechet... Puteam să iau și pește; îl puneam la gheață frumos... Cu maioneză... Era o splendoare!... Au fost și fragi... o frumusețe. Da cine a știut?

— Ce-i facem, Elizo? întrebă îngrijorat colonelul.

— Pe mine mă întrebi?!... Ce ziceți, domnilor? Pe dumneavoastră vă privește; sunteți în casa dumneavoastră... noi suntem mosafiri.

— Să facem ceva la iuțeală! exclamă un sublocotenent.

— Să se rechiziționeze de la birt, propuse hotărât și încruntat un căpitan cu gradație.

— Da dac-am găti fiecari ci avem pi acasă? Am făcut așa un Mai la Călărași, ș-o fost tari bini! Am pitrecut admirabil, insinuă galeș[6] casierița.

— Bravo, dragă! Minunată idee! Gătim și trimetem la club, zise ușurată coloneleasa, sărutând-o zgomotos.

— Atunci fă mata o însemnărică: fiecare cu ci se angajează, ca să videm ci ni lipsești. Iacă, eu iau dulciurile pi conta me.

(Gh. Brăescu, *Vine doamna și domnul gheneral*)

---
[1] Vis de dragoste (fr.)
[2] domnișoarei Elena (fr.)
[3] cofetărie (franțuzism)
[4] *a depeșa* (înv.) – a expedia o depeșă, a telegrafia
[5] *popotă, -e*, subst. – cantina ofițerilor
[6] *galeș, -ă*, adj. – drăgăstos, duios

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:
1. Precizează câte un antonim pentru cuvintele *zgomot* și *apare.* *(4p)*
2. Indică formele corecte pentru cuvintele subliniate din enunțul *Da dac-am găti fiecari ci avem pi acasă?* *(4p)*

3. Explică întrebuinţarea virgulei în propoziţia *Fugi, frate, d-acilea!* ... *(4p)*
4. Desparte în silabe următoarele cuvinte: *minunată*, *idee*. *(4p)*
5. Menţionează două moduri de expunere din textul dat. *(4p)*
6. Comentează succint o trăsătură a unuia dintre personaje. *(4p)*

B. Realizează, într-o compunere de minimum 150 de cuvinte, *rezumatul* fragmentului citat. *(16p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să extragi din text informaţia esenţială;
- să respecţi succesiunea secvenţelor;
- să respecţi structura şi limbajul specifice tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Codul bunelor maniere, cel de pe vremea bunicilor şi străbunicilor, nu este deloc demodat. Manierele sunt mai în vogă ca niciodată!

„Cei şapte ani de-acasă" se văd cel mai bine când stăm la masă. Oricât ai fi de frumos îmbrăcată şi parfumată, dacă nu ştii să ţii furculiţa cu stânga şi cuţitul cu dreapta, dacă nu ştii să nu pui coatele pe masă şi să nu ridici paharul cu degetul mic în aer, n-ai făcut nimic. Cei care au maniere îşi vor da seama imediat că ceva îţi scapă.

Vestea bună, însă, este că bunele maniere sunt uşor de învăţat la orice vârstă. Pe cele simple le ştii deja: nu sorbi lichidele, nu zdrăngăneşti tacâmurile de marginea farfuriei, nu vorbeşti cu gura plină, nu tai toate bucăţile de carne de la început, ci pe rând, pe măsură ce mănânci... [...]

Pâinea

Este o obişnuinţă, mai ales în ţările europene, unde nu pare a lipsi de la vreun fel de mâncare. Fie că este feliată, sub formă de chifle, prăjită, **nu se va muşca niciodată din bucata întreagă**. Se va rupe cu mâna câte o bucăţică şi astfel se va băga în gură. Nu se adună firimiturile de pe masă, nu se fac cocoloaşe din pâine şi nu se adună sosul din farfurie (sau din salată) cu pâinea. O altă regulă spune să nu mâncăm pâine cu supă, dar nu este chiar atât de strictă. [...]

(Valentina Vuxanovici, „Codul bunelor maniere la masă", în *Psychologies magazine*, iulie 2015)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
   - o regulă din codul bunelor maniere la masă referitoare la ţinuta celui care mănâncă;
   - o regulă din codul bunelor maniere la masă referitoare la cum se mănâncă pâinea.
2. Explică într-un enunţ sensul expresiei *cei şapte ani de-acasă*. *(4p)*
3. Menţionează felul adjectivelor subliniate şi gradul lor: *Vestea <u>bună</u>, însă, este că bunele maniere sunt <u>uşor</u> de învăţat la <u>orice</u> vârstă.* *(4p)*
4. Precizează funcţiile sintactice ale cuvintelor subliniate, menţionând şi partea de vorbire prin care se exprimă: *Vestea <u>bună</u>, însă, <u>este</u> că bunele <u>maniere</u> sunt uşor de învăţat <u>la</u> orice <u>vârstă</u>.* *(4p)*
5. Transcrie propoziţiile din fraza următoare şi precizează felul lor: *Cei care au maniere îşi vor da seama imediat că ceva îţi scapă.* *(4p)*
6. Construieşte o frază în care să apară o atributivă intercalată. *(4p)*

B. Redactează *un dialog imaginar* de 150-300 de cuvinte *între doi sau mai mulţi membri ai unei familii, în timpul mesei de seară.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să respecţi structura unui dialog;
- să valorifici secvenţe din text care te pot ajuta în formularea ideilor;
- să respecţi structura şi limbajul specifice tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 40 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Se însera. Soarele cădea la orizont. Lumea, tot pe mal, nu se mişca, dar începuse să-şi piardă răbdarea. În câteva locuri, femeile aprinseseră focuri. Cădea noaptea. Bărbaţii porniră spre Şuşteru să-l întrebe ce e cu gârla, că nu vine, nu se vede.

— Dacă nu se vede, răspunse Şuşteru, aşezat pe marginea luntrii, s-aude. Pune urechea la pământ şi ascultă.

Cinci inşi <u>se trântiră</u> numaidecât în nisip, pe burtă. Şuşteru strigă la femeile de pe mal să nu mai facă zarvă şi trecu în rând cu cei cinci. Nimic. Pământul, uscat până la un stânjen în adâncime, era tăcut. Bolovanii n-au glas. Cei rămaşi în picioare aşteptau încordaţi. Le sticleau ochii în cap. Bărbile, vinete ca magiunul de prune, îi făceau fioroşi. Şuşteru se ridică <u>anevoie</u>.

— Adineauri, s-auzea, vorbi el. Venea aşa ca un bubuit de departe. Îl fulgeră o idee: Staţi! Să ştiţi că morarii din satele de sus ne-au tăiat apa. Hoţii de morari au pus mâna de-au săpat şanţuri mari, şi acum apa curge în iazurile lor. N-o să vie la noi nici într-o săptămână, dacă nu mergem să-i luăm de păr.

Oamenii se uitară unul la altul în tăcere. Şuşteru se părea să aibă dreptate. Îşi aduceau aminte că morarii le-au făcut greutăţi cu apa în toţi anii. [...]

Lăsară sculele ce le aveau şi se repeziră în sat să încalece caii. Trebuiau să aducă gârla, altfel piereau.

Într-un sfert de ceas se formă o ceată de vreo douăzeci de călăreţi. Cei de pe mal le strigară să ia cu ei topoare şi cazmale. Îşi închipuiau c-o să iasă cu bătaie.

Şuşteru dădu pinteni şi ceata porni, <u>răzleţită</u> la început, apoi strângându-se ca o unitate de cavalerie în aşteptarea semnalului de atac. Drumul era greu. Copitele se înfundau în nisip. [...] În faţă răsărise luna. Era galbenă şi vălurită ca obrazul unei bătrâne. Nisipul scânteia. Dunga lui albicioasă, ca de sidef, se isprăvea în lună. Sau poate de-acolo curgea în albia râului.

(Fănuş Neagu, *Dincolo de nisipuri*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru cuvintele: *se trântiră*, *anevoie*, *răzleţită*. *(4p)*
2. Explică folosirea semnului de punctuaţie [:] în secvenţa: *Îl fulgeră o idee: Staţi!* *(4p)*
3. Construieşte două enunţuri care să ilustreze polisemia substantivului *pământ*. *(4p)*
4. Precizează cum s-au format cuvintele *numaidecât* şi *altfel*. *(4p)*
5. Selectează din fragmentul dat o comparaţie şi un epitet. *(4p)*
6. Explică în 30-50 de cuvinte semnificaţia secvenţei: *Nisipul scânteia. Dunga lui albicioasă, ca de sidef, se isprăvea în lună.* *(4p)*

B. Realizează, într-o compunere de 150-250 de cuvinte, *povestirea* fragmentului citat din nuvela *Dincolo de nisipuri.* *(16p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să prezinţi întâmplările în acord cu sensul acestora;
- să respecţi succesiunea întâmplărilor la care participă personajele;
- să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Poate unul dintre cele mai premiate romane ale anului 2012, *Wonder (Minunea)*, volumul semnat de R.J. Palacio, are toate elementele necesare pentru a deveni un clasic al literaturii pentru copii. Romanul spune o poveste emoționantă a curajului și a acceptării. Personajul principal, August Pullman, este un copil de 10 ani care s-a născut cu o malformație care îi afectează fața, făcându-l să arate monstruos. În ciuda diformității sale, August trebuie să învețe să trăiască, iar cei din jurul său trebuie să învețe să-i vadă acestuia trăsăturile profunde pentru a-l accepta.

După nenumărate operații care l-au ținut acasă până la această vârstă, August trebuie să înceapă școala din clasa a V-a. Ceea ce înseamnă că va trebui să găsească curajul de a-i înfrunta pe copiii aflați la o vârstă critică, cea în care încep să devină conștienți de sine și de corpul lor. Deși este panicat, August acceptă provocarea tocmai pentru că știe că adevărata prietenie poate să vadă mai presus de aparențe. [...]

Mesajul cărții este acela <u>că prietenia nu este un dar</u> care ți se oferă fără niciun efort, că pentru a reuși să te apropii de cineva trebuie să dai dovadă de curaj, blândețe și bunătate, de sinceritate și de afecțiune, de naturalețe și de personalitate. Doar după ce reușești să te cunoști și să te accepți pe tine cu bune și rele vei putea să-ți faci prieteni.

<u>Cum naratorii diverselor fragmente fac trimiteri atât la melodii recente, cât și la cărți iubite de tânăra generație,</u> limbajul folosit fiind cel al adolescenților din zilele noastre, sunt foarte multe șanse ca, și la noi, cartea să-i prindă pe cei mici și să reușească să-i învețe nu numai să prețuiască prietenia și să se străduiască să vadă dincolo de aparențe, ci și să-i facă să-și dorească să citească mai mult, ceea ce nu-i puțin lucru.

(Evelina Bidea, *Despre curaj și acceptare:* Minunea, *de R.J. Palacio*, www.bookaholic.ro)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
   – site-ul de unde a fost preluat fragmentul;
   – numele personajului principal al romanului prezentat.
2. Explică, pe baza fragmentului propus, enunțul: *Romanul spune o poveste emoționantă a curajului și a acceptării.* *(4p)*
3. Menționează modul și timpul verbelor subliniate: *Personajul principal, August Pullman, <u>este</u> un copil de 10 ani care <u>s-a născut</u> cu o malformație...* *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând și partea de vorbire prin care se exprimă: *...pentru a deveni <u>un clasic</u> al literaturii <u>pentru copii</u>.* *(4p)*
5. Indică funcția sintactică a propozițiilor subordonate subliniate în text. *(4p)*
6. Construiește o frază în care să existe o propoziție subordonată completivă indirectă introdusă printr-un adverb relativ de timp. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia despre *tipul de receptor posibil* al romanului prezentat. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
– să formulezi clar și logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să susții cu citate argumentele prezentate;
– să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

Specii literare

a) Basmul

TESTUL 41 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

O, povești, povești... lumea toată este o poveste, căci ce-a fost odată ca niciodată o fi fost ca și astăzi, și ce este astăzi va fi odată ca niciodată.

Câte focuri, câte lumânări și câte văpaițe n-ai ars, poveste, și toate s-au stins, și multe se vor aprinde ca să se stingă iarăși, numai tu, poveste, nu te vei stinge decât cu cel din urmă om... și numai ăla va ști bine că lumea asta a fost o lungă și aceeași poveste.

A fost odată un împărat. Împăratul avea o nevastă. Amândoi aveau o fată. Împărăteasa își iubea fata ca luminile ochilor, dar împăratul se prăpădea după ea.

Împăratul, bătrân, bătrân, de câte ori o lua pe genunchi, zicea:

— Tu mi-ai deschis pleoapele, că, p-aci-p-aci, era să le închid de veci, fata tatei!

Iar peste capul fetei cu cosițe de aur cădea barba lui albă ca niște șuvoaie de apă. Și fata, despicând în două barba mai lungă ca ea, scotea capul, ca prin gura cămășii, și zicea râzând:

— Bau, tată... Și împăratul plângea de bucurie, și lacrimile alunecau de-a lungul bărbii până la piept, și de-acolo picurau, ca din niște feștile[1], pe genunchii goi ai domniței.

Iar împărăteasa avea haz, căci începea și ea, adunându-și lacrimile în pumni, și-l certa că prea plânge ca o muiere de fiece și orișicând. [...]

Așa au petrecut ei mulți ani, până când domnița a început a nu mai fi mică și barba împăratului de până la brâu i-a trecut peste genunchi.

(Barbu Ștefănescu Delavrancea, *Poveste*)

[1] *feștilă*, -e, s.f. – fitil (de lumânare, lampă, opaiț)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Scrie câte un sinonim pentru cuvintele: *poveste, odată, bătrân.* *(4p)*
2. Evidențiază, prin câte un enunț, sensul figurat al cuvintelor *lacrimi* și *domniță.* *(4p)*
3. Explică întrebuințarea celor două virgule din enunțul următor: *Câte focuri, câte lumânări și câte văpaițe n-ai ars, poveste...* *(4p)*
4. Indică numărul de litere și de sunete ale cuvintelor *niciodată* și *poveste.* *(4p)*
5. Transcrie, din fragment, o imagine artistică vizuală. *(4p)*
6. Formulează într-un enunț ideea următorului fragment: *Câte focuri, câte lumânări și câte văpaițe n-ai ars, poveste, și toate s-au stins, și multe se vor aprinde ca să se stingă iarăși, numai tu, poveste, nu te vei stinge decât cu cel din urmă om... și numai ăla va ști bine că lumea asta a fost o lungă și aceeași poveste.* *(4p)*

B. Redactează o compunere minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi că *fragmentul citat reprezintă expozițiunea unui basm.* *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să numeşti două dintre trăsăturile specifice expoziţiunii basmului, care se întâlnesc în fragmentul dat;
- să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Suntem uluiţi de fiecare dată când vedem cum copiii de doi-trei ani pun mâna pe iPad sau pe orice alt *device*[1] şi, din câteva mişcări, intră, activează şi folosesc aplicaţiile. Era tehnologiei şi a comunicaţiilor pare să fi produs o mutaţie genetică în evoluţia speciei. Ce şanse mai are teatrul să rămână în forma pe care o cunoaştem de două secole şi jumătate? În plină globalizare, în epoca multimedia şi a internetului, teatrul a preluat din mers noile mijloace. Ce se schimbă şi ce mai rămâne din arta dramatică? Deschidem în numărul acesta un dosar *in-progress*[2] despre modalităţile prin care teatrul s-a modificat şi continuă să se modifice sub presiunea noilor media.

În Festivalul Internaţional de Teatru de la Edinburgh, aflat în desfăşurare (2-26 august), în secţiunea *Fringe*, publicul are ocazia să urmărească spectacolul *Long Distance Affair*, conceput şi dezvoltat la New York de Ana Mărgineanu şi Tamilla Woodard, o producţie PopUP Theatrics. Spectacolul a fost creat ca *Skype performance*[3] cu ajutorul a şaptesprezece dramaturgi, unsprezece regizori, nouăsprezece actori, doi coregrafi şi doi muzicieni, toţi împrăştiaţi în diferite colţuri ale lumii.

(Cristina Rusiecki, „Teatru pe Skype", în *Cultura*, nr. 434/22 august 2013)

[1] *device*, s.n. (engl.) – aparat, dispozitiv, gadget
[2] *in-progress* (engl.) – în curs de...
[3] *performance* (engl.) – formă modernă de teatru

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
- perioada desfăşurării Festivalului de Teatru de la Edinburgh;
- numărul regizorilor implicaţi în realizarea spectacolului menţionat.

2. Precizează, printr-un citat din text, tema articolului. *(4p)*

3. Precizează dacă substantivele subliniate sunt articulate sau nu: *Ce şanse mai are teatrul să rămână în forma pe care o cunoaştem de două secole şi jumătate?* *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate, menţionând şi partea de vorbire prin care se exprimă: *În plină globalizare, în epoca multimedia şi a internetului, teatrul a preluat din mers noile mijloace.* *(4p)*

5. Transcrie fiecare propoziţie din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Deschidem în numărul acesta un dosar* in-progress *despre modalităţile prin care teatrul s-a modificat şi continuă să se modifice sub presiunea noilor media.* *(4p)*

6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii, în care să existe o circumstanţială de timp al cărei termen regent să fie o locuţiune verbală. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care să-ţi exprimi opinia despre *necesitatea inovaţiilor în arta spectacolului.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
- să valorifici ideile din fragmentul citat;
- să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 42 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

A fost odată ca niciodată etc.

A fost odată un împărat evlavios şi bun. El avea trei feciori. Pe lângă multe bunătăţi ce făcuse oamenilor din împărăţia lui, a ridicat şi o monastire de care să se ducă pomina. A împodobit-o cu aur, cu pietre nestemate şi cu tot ceea ce meşterii din acea ţară au socotit mai scump şi mai frumos. O mulţime de stâlpi de marmură şi poleiţi erau prin biserică şi pe dinaintea ei. Zugrăvelele cele mai preţioase, policandre de argint suflate cu aur, candele de argintul cel mai bun şi mari cât doniţa, cărţile cele mai alese erau zestrea monastirii aceleia. Cu cât se bucura împăratul de frumuseţea ei, cu atât se întrista că nu putea să o săvârşească pe deplin, căci turnul se surpa.

„Cum se poate, zise împăratul, să nu pot sfârşi astă sântă biserică? Iată, am cheltuit toată starea, şi ea nu este încă târnosită."

Şi dete sfară în ţară ca orice meşter se va găsi care să poată să-i ridice turnul, să ştie că va dobândi de la dânsul mari daruri şi boierie. Pe lângă acestea, poruncă dete ca în toate bisericile să se facă rugăciuni şi privegheri, ca să se îndure milostivul Dumnezeu a-i trimete un meşter bun.

Iară a treia noapte visă împăratul că daca va aduce cineva pasărea măiastră de pe tărâmul celălalt şi să-i aşeze cuibul în turn, se va putea face monastirea desăvârşit.

Spuse fiilor acest vis, iară ei se întreceau care de care să plece mai-nainte, şi să se închine cu slujba la tată-său împăratul. Atunci împăratul le zise:

— Eu văz, feţii mei, că toţi aveţi dorinţă de a vă face datoria către Dumnezeu; însă nu vă puteţi duce toţi deodată. Acum să se ducă fiul meu cel mai mare; şi daca nu va putea el să izbutească, să se ducă altul, şi tot aşa pe rând, până când Dumnezeu îşi va arăta mila Lui către noi.

(Petre Ispirescu, *Pasărea măiastră*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Scrie câte un enunţ cu omonimele cuvintelor subliniate în enunţul: *Dumnezeu îşi va arăta mila Lui către noi.* *(4p)*

2. Explică folosirea virgulelor în enunţul: *Cum se poate, zise împăratul, să nu pot sfârşi astă sântă biserică?* *(4p)*

3. Explică întrebuinţarea majusculei în scrierea celor două cuvinte din fragmentul *până când Dumnezeu îşi va arăta mila Lui către noi.* *(4p)*

4. Construieşte două enunţuri care să ilustreze polisemia substantivului *vis.* *(4p)*

5. Transcrie din text o secvenţă de aproximativ un rând în care apare un motiv fantastic. *(4p)*

6. Motivează insistenţa autorului asupra frumuseţii mănăstirii. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte, în care *să argumentezi că fragmentul citat reprezintă expoziţiunea/situaţia iniţială a unui basm.* *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să numeşti două dintre caracteristicile expoziţiunii/situaţiei iniţiale, care se întâlnesc în fragmentul dat;
- să ilustrezi aceste caracteristici cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Pian Steinway Sons condiție excelentă, nu a fost umblat niciodată la mecanică, ciocănele în perfectă stare. O piesă de colecție foarte rară, cu un sunet deosebit, specific pianelor Steinway. Pianul are o gravură japoneză realizată din foiță de aur. Accept verificare autorizată. Asigur transport autorizat de piane. Accept și unele variante. Preț: 10800 euro.

(http://www.publicitare.ro/anunturi/vanzari_electronice)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
- scopul anunțului;
- denumirea mărcii pianului.

2. Precizează un element ce particularizează pianul scos la vânzare. *(4p)*

3. Precizează care dintre cuvintele enunțului intră în categoria părților de vorbire flexibile sau neflexibile: *Accept și unele variante.* *(4p)*

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând și partea de vorbire prin care se exprimă: *Pian Steinway Sons condiție excelentă, nu a fost umblat niciodată la mecanică, ciocănele în perfectă stare.* *(4p)*

5. Realizează expansiunea părții de propoziție subliniate, precizând rezultatul obținut: *O piesă de colecție foarte rară, cu un sunet deosebit...* *(4p)*

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o circumstanțială de cauză introdusă prin adverbul relativ *cum*, cu valoare conjuncțională. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte, în care *să povestești o întâmplare petrecută în timpul transportării pianului către cumpărător*, valorificând și informații din anunțul citat. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a faptelor;
- să valorifici creativ informațiile din textul dat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 43 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Când intră în grădină, începu a se minuna din nou. Cât a umblat și pățit atâta frumusețā n-a mai văzut... [...] Parcă aici a fost stat lumea locului și era să fie pururea tot primăvară... Oare când vor înflori florile acestea, dacă n-au avut vreme să înflorească până acuma? Și dacă n-au înflorit pentru ce?... [...]

Între leagăn și fântână era o masă, pe masă un colac alb și moale, frământat cu lapte de căprioară, și un bocal de vin roșu și dulce ca visul de dimineață. Acesta era colacul puterii și celălalt vinul juneței...

Petru privi o dată la colac, o dată la vin și o dată la Zâna Zorilor, se apropiă după aceea cu încetul, păși doi pași către leagăn, masă și fântână.

Când Petru ajunse la leagăn își pierdu mințile și nu se mai putu răbda, ci sărută pe Zâna Zorilor... Zâna Zorilor deschise ochii și privi la Petru cu o privire, încât el își pierdu mințile încă mai tare...

Suflă după aceea în fluieraș, ca Zâna Zorilor s-adoarmă; luă cununa cea de aur și o puse pe fruntea Zânei Zorilor; luă o bucătură din colacul de pe masă, bău o înghițitură din vinul întineritor... și iarăși sărută, și iarăși luă o îmbucătură, iarăși bău o înghițitură... Așa de trei ori una după alta... de trei ori a sărutat pe Zâna Zorilor, de trei ori a îmbucat din colac și de trei ori a gustat din vin... După aceea și-a umplut ulcioarele cu apă din fântână și a perit cum piere vestea cea bună. Când Petru ajunse în grădină, dete de o lume cu totul nouă...

Florile erau flori; bobocii se desfăcuseră; izvoarele curgeau mai repede; razele soarelui se jucau mai vesel pe păreții cetății, și zânele aveau mai multă plăcere în fețele lor. Toate aceste din trei sărutări...

(Ioan Slavici, *Zâna Zorilor*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Propune sinonime pentru fiecare dintre termenii: *junețe* și *veste.* *(4p)*

2. Indică forma actuală a cuvintelor: *bocal* și *se apropiă.* *(4p)*

3. Numește modul/modurile de expunere din fragmentul citat. *(4p)*

4. Explică întrebuințarea punctelor de suspensie din ultimul enunț al textului. *(4p)*

5. Transcrie din ultimul paragraf două cuvinte la sensul propriu. *(4p)*

6. Explică semnificațiile sintagmelor: *colacul puterii* și *vinul juneței.* *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia despre *semnificația/mesajul* fragmentului citat. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să formulezi clar și logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
- să susții cu citate argumentele prezentate;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

[*Jean-Claude Carrière*]: Când a ieșit DVD-ul, credeam că deținem în sfârșit soluția ideală care va rezolva definitiv problemele de stocare și de vizionare individuală. Nu-mi făcusem până atunci o filmotecă personală. La apariția

DVD-ului, mi-am spus că dispuneam, în sfârşit, de „suportul meu durabil". Ei bine, nu, nici vorbă. Acum ni se anunţă apariţia unor discuri de format şi mai redus, pentru care vom cumpăra noi aparate de redare, ce vor putea stoca, la fel ca e-book-urile, un număr de filme considerabil. Aşadar, bătrânele DVD-uri vor dispărea şi ele sau, ca să le putem citi, va trebui să păstrăm vechile aparate. [...] Un prieten al meu, cineast belgian, păstrează în pivniţă optsprezece computere, doar ca să-şi poată privi lucrările mai vechi. Pentru că nu există nimic mai efemer decât suporturile durabile. [...] Deci încă mai putem citi un text tipărit în urmă cu cinci veacuri. În schimb, nu mai putem privi o casetă analogică sau un CD vechi de doar câţiva ani. Sau numai dacă păstrăm vechile aparate în pivniţă.

(Jean-Claude Carrière & Umberto Eco, *Nu speraţi că veţi scăpa de cărţi*, trad. Emanoil Marcu)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
– autorii volumului din care face parte;
– suporturile durabile menţionate.

2. Explică, folosind informaţiile din text, titlul cărţii. *(4p)*

3. Precizează felul şi cazul formelor pronominale subliniate în text. *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate, menţionând şi partea de vorbire prin care se exprimă: *...soluţia ideală care va rezolva definitiv problemele de stocare.* *(4p)*

5. Transcrie propoziţiile din fraza următoare, precizând felul lor: *Aşadar, bătrânele DVD-uri vor dispărea şi ele sau, ca să le putem citi, va trebui să păstrăm vechile aparate.* *(4p)*

6. Construieşte o frază în care să existe două subordonate circumstanţiale diferite, având drept regent verbul *a merge.* *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care să-ţi exprimi *opinia despre raportul dintre carte şi internet* în viaţa tinerilor. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
– să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să susţii cu citate argumentele prezentate;
– să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 44 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Nu-i nimic, zâmbi Slava. Să ne mai încercăm o dată puterile...

A chibzuit voinicul şi-a zis:

— Bine. Să ne-ntrecem în agerimea minţii... Ce se aude cel mai departe?

— Tunetul şi minciuna, a răspuns Slava, fără să stea pe gânduri. Dar cine sunt eu?

— Voinicul voinicilor, a răspuns celălalt, fără a se gândi nici el prea mult.

A început Slava să râdă şi şi-a scos coiful. Şuviţele negre ale pletelor i s-au revărsat pe umeri.

— O fată? a şoptit uluit voinicul. Apoi, înţelegând cine-l învinsese şi că se înşelase, a strigat fericit: Ai biruit! Ai biruit!

În clipa aceea s-au umplut de oameni uliţele cetăţii, s-au umplut de oameni casele şi dughenele, iar oamenii alergau cu flori şi cu flamuri, cântau, o înconjurau pe Slava şi i se aruncau la picioare.

— Ce-i asta?... De unde s-au ivit cu toţii? întrebă ea, şi voinicul cu care se luptase îi povesti că cetatea lui fusese blestemată de un maghiosnic[1].

— Cu vrăjile lui a prefăcut cetatea într-un nor şi a ridicat-o la cer, iar pe locuitori i-a blestemat să trăiască printre pietrele zidurilor, schimbându-i în şopârle. Doar eu, cel mai puternic din cetate, am rămas să aştept un voinic străin cu care trebuia să mă lupt. Dacă-l biruiam, toate rămâneau aşa cum erau. Dacă mă biruia, blestemul era spulberat. Tu, Slava, ne-ai mântuit şi niciodată nu-ţi vom putea mulţumi îndeajuns...

Pe când vorbeau, cetatea începu să coboare lin, plutind prin văzduh, şi tot lin se lăsă pe pământ, în locul unde fusese întemeiată. Oamenii deschiseră porţile zidurilor şi mulţimea se revărsă pe câmp.

— Iarbă... copaci..., şopti voinicul. De când n-am mai văzut verdeaţa câmpului!

Nici n-apucase bine să sfârşească vorba, că un tunet înspăimântător zgudui pereţii cetăţii şi maghiosnicul, călare pe un balaur, se ivi în văzduh.

(Vladimir Colin, *Slava, fiica pământului*, în *Basmele omului*)

[1] *maghiosnic* – vrăjitor, în limba bulgară

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim pentru cuvintele: *a chibzuit, uluit, îndeajuns.* *(4p)*

2. Explică folosirea cratimei în secvenţa: *Să ne-ntrecem...* *(4p)*

3. Transcrie din text două structuri care reprezintă indici temporali, respectiv spaţiali. *(4p)*

4. Construieşte două enunţuri care să ilustreze polisemia substantivului *vorbă.* *(4p)*

5. Formulează două idei principale/secundare din fragmentul dat. *(4p)*

6. Prezintă semnificaţia secvenţei: *Apoi, înţelegând cine-l învinsese şi că se înşelase, a strigat fericit: Ai biruit! Ai biruit!* *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să motivezi *apartenenţa la specie* a basmului popular *Slava, fiica pământului.* *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
– să precizezi patru trăsături ale basmului popular;
– să prezinţi detaliat două dintre aceste trăsături, valorificând textul dat;
– să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Muzeul Național de Istorie Naturală „Grigore Antipa" găzduiește în perioada **26 februarie – 5 iulie 2015** expoziția de păianjeni și scorpioni vii, intitulată „țesături periculoase". Cele peste 50 de specii au fascinat deja vizitatorii din mai multe orașe din lume, fiind prezentate în țări precum Spania, Portugalia, Finlanda, Germania sau Belgia.

Văduva Neagră, *Tarantula Mexicană* sau *Theraphosa blondi*, cel mai mare păianjen din lume, sunt doar câteva dintre exemplarele care pot fi admirate în această perioadă la Muzeul „Antipa". Doar 200 dintre cele 44.000 de specii de păianjeni cunoscute în prezent sunt considerate a fi periculoase. Aversiunea sau frica de păianjeni, alimentate de literatura și filmele comerciale, determină oamenii să aibă uneori reacții exagerate față de ei, generând frici patologice de tipul arahnofobiei. Intenția acestui proiect este să ofere o nouă perspectivă asupra comportamentului păianjenilor și să schimbe modul de raportare al publicului față de aceste specii destul de puțin cunoscute.

Cu ajutorul terariilor din sticlă, care permit o expunere în condiții de siguranță, „țesături periculoase" oferă o fascinantă incursiune în lumea acestor misterioase viețuitoare, punând la dispoziția vizitatorilor informații despre obiceiurile și principalele lor caracteristici, cum se adaptează ele la mediul înconjurător, rolul pe care-l joacă în ecosistem, precum și modul în care specialiștii le studiază.

(www.antipa.ro)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
   – numele expoziției prezentate de Muzeul Național de Istorie Naturală „Grigore Antipa";
   – numărul de specii expuse.
2. Scrie, pe baza informațiilor din text, o definiție a arahnofobiei și o posibilă sursă a ei. *(4p)*
3. Precizează genul și numărul cuvintelor subliniate: *sunt doar câteva dintre exemplarele care pot fi admirate în această perioadă la Muzeul „Antipa".* *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând și partea de vorbire prin care se exprimă: *„țesături periculoase" oferă o fascinantă incursiune în lumea acestor misterioase viețuitoare...* *(4p)*
5. Transcrie din text două propoziții subordonate diferite și precizează felul lor. *(4p)*
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată completivă directă, introdusă prin adjectivul pronominal nehotărât *orice*. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care să prezinți *o întâmplare, reală sau imaginară*, legată de *o vizită la muzeu.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
– să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
– să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
– să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

b) Balada

TESTUL 45 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Foaie verde lemn dubit[1],
Vestea-n țară a ieșit
De-un viteaz nebiruit
Care Pintea e numit,
De-un viteaz-afar' din seamă
Pe care Pintea mi-l cheamă.
Ține calea la strâmtori
Și oprește negustori
De-i scapă de gălbiori.
El izbânzi tot face nouă,
Cu ortaci o sută nouă,
Și din țară-n țară trece,
Cu ortaci o sută zece.
Mers-a vestea, să se știe,
Până sus, la-mpărăție,
Și cei domni, când auzeau,
Oaste mare pregăteau,
Oaste mare,-mpărătească,
Pe Pintea să-l oblicească[2]
Și viața să-i sfârșească: [...]
Cine însă cuteza,
Cine oare se-ncerca
Pe Pintea să-l prăpădească,
De el lumea s-o lipsească,
De-un viteaz așa fălos
Și la inimă milos,
De-un viteaz așa de mare
La sărmani de ajutoare?...
Pintea mult mai vitejea,
Mulți dușmani el mai culca
Și nimica nu-i păsa,
Glonț pe el nu-l vătăma,
Sabia nu mi-l tăia,
C-așa mi l-a fost vrăjit,
Maică-sa, când a fost mic; [...]

(* * *, *Pintea Viteazul*)

[1] *dubit* (reg.) – (aici) muiat, topit
[2] *să-l oblicească* (reg.) – să-l găsească, să-l afle

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Identifică diftongii din primul vers. *(4p)*
2. Selectează, din text, o formă de dativ etic și precizează valoarea ei stilistică. *(4p)*
3. Precizează câte un antonim pentru cuvintele *dușmani* și *nimica*. *(4p)*
4. Explică întrebuințarea apostrofului în scrierea cuvântului *afar'*. *(4p)*
5. Numește două trăsături ale personajului principal și justifică-le cu citate din fragmentul propus. *(4p)*
6. Identifică elementele de prozodie care caracterizează poezia: rimă, ritm, măsura versurilor. *(4p)*

B. Dezvoltă, într-o compunere de minimum 150 de cuvinte, două argumente pentru care consideri că fragmentul propus aparține unei *balade populare*. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
– să precizezi patru trăsături ale baladei populare;
– să prezinți detaliat două dintre aceste trăsături, valorificând textul dat;
– să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Arată-ne că eşti cetăţean model! **TaraluiAndrei.ro** este o comunitate a celor care îşi doresc o Românie mai bună şi, pentru asta, promovează o atitudine civică, protejează mediul şi rezolvă probleme din comunitatea lor.

Graniţele Ţării lui Andrei sunt deschise publicului larg, de la elevi şi profesori până la fundaţii şi artişti, de la oameni de cultură şi jurnalişti până la politicieni.

Petrom lansează astfel un apel către toată România de a se exprima deschis şi sincer în timp real, într-un spaţiu interactiv pentru a-şi uni ideile şi energiile în acţiuni concrete pentru o lume mai bună.

Acţiunile cetăţenilor Ţării lui Andrei sunt răsplătite cu puncte care se transformă în copaci ce vor fi plantaţi de către Petrom cu ajutorul voluntarilor, în fiecare primăvară şi toamnă.

Postează ideea ta pe www.taraluiAndrei.ro! În fiecare lună, Petrom finanţează cu 5000 de euro ideea care obţine cele mai multe voturi de la Cetăţenii Ţării lui Andrei.

Vrei să construieşti o ţară aşa cum îţi doreşti? Implică-te!

(preluat de pe site-ul EuropaFM,
http://www.europafm.ro/europa-fm/concursuri/)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
   – site-ul unde poţi posta ideile tale în legătură cu campania;
   – suma cu care este premiată ideea câştigătoare a lunii.
2. Transcrie unul dintre îndemnurile adresate cetăţenilor români de iniţiatorii acestei campanii publicitare. *(4p)*
3. Precizează diateza şi conjugarea pentru fiecare dintre verbele subliniate: *Acţiunile cetăţenilor Ţării lui Andrei sunt răsplătite cu puncte care se transformă în copaci...* *(4p)*
4. Indică funcţia sintactică a cuvintelor subliniate, menţionând şi partea de vorbire prin care se exprimă: ***TaraluiAndrei.ro** este o comunitate a celor care îşi doresc o Românie mai bună...* *(4p)*
5. Transcrie fiecare propoziţie din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Vrei să construieşti o ţară aşa cum îţi doreşti?* *(4p)*
6. Alcătuieşte o propoziţie circumstanţială condiţională introdusă printr-o locuţiune conjuncţională. *(4p)*

B. Alcătuieşte o compunere de 150-300 de cuvinte sub forma unui articol pentru revista şcolii, în care *să popularizezi ideea unui proiect ecologic*. Poţi semna cu numele de Alexandru/Alexandra Matei. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinţi proiectul ecologic;
– să dai un titlu adecvat;
– să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 46 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Pe-un picior de plai,
Pe-o gură de rai,
Iată vin în cale,
Se cobor la vale
Trei turme de miei
Cu trei ciobănei.
Unu-i moldovan,
Unu-i ungurean
Şi unu-i vrâncean.
Iar cel ungurean
Şi cu cel vrâncean,
Mări[1], se vorbiră,
Ei se sfătuiră
Pe l-apus de soare
Ca să mi-l omoare
Pe cel moldovan
Că-i mai ortoman[2]
Ş-are oi mai multe,
Mândre şi cornute,
Şi cai învăţaţi
Şi câini mai bărbaţi!...

(*Mioriţa*, în varianta publicată de Vasile Alecsandri)

[1] *mări*, interj. (pop.) – cuvânt care exprimă mirarea, surpriza
[2] *ortoman*, adj. (pop) – bogat

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Transcrie diftongii din primul vers. *(4p)*
2. Precizează câte un sinonim pentru cuvintele *rai* şi *asfinţit*. *(4p)*
3. Transcrie o formă verbală neliterară; precizează care este forma corectă. *(4p)*
4. Precizează măsura primelor două versuri. *(4p)*
5. Transcrie din text doi indici spaţiali ai desfăşurării acţiunii. *(4p)*
6. Explică în câteva enunţuri semnificaţia primelor două versuri. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi *apartenenţa textului citat la specia baladei.* *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
– să precizezi patru trăsături ale baladei populare;
– să prezinţi detaliat două dintre aceste trăsături, valorificând textul dat;
– să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Pădurea Baciu, de lângă Cluj-Napoca, şi-a creat o faimă aparte în România şi în lume din cauza fenomenelor paranormale care se presupune că au loc aici. Pădurea a devenit celebră în 1968, după ce tehnicianul militar Emil Barnea a fotografiat aici ceea ce se presupune a fi fost un OZN. Acest film documentar prezintă materiale foto şi video ale fenomenelor paranormale din pădure, dar şi mărturiile a doi cercetători care au studiat acest loc timp de zeci de ani.

Cercetările întreprinse de clujeanul Adrian Pătruţ au descoperit în pădure „structuri sau forme zburătoare la nivelul solului, vizibile sau invizibile cu ochiul liber, lumini nocturne simple sau colorate, zburătoare sau

staționare". Aparatele de măsură instalate în pădure au scos la iveală emisii radioactive, anomalii magnetice, perturbații electromagnetice, emisii de microunde, dar și emisii anormale în spectrul infraroșu. Din această cauză, foarte puține persoane se aventurează în pădurea Baciu, după ce mulți au raportat apariția inexplicabilă a unor cazuri de arsuri, dureri de cap, anxietate sau stări de vomă.

Ultima filmare a unui OZN deasupra pădurii Baciu a fost realizată în 2002 de către doi clujeni care locuiau la ultimul etaj al unui bloc de la marginea cartierului Mănăștur. Cei doi au surprins timp de 27 de secunde un obiect luminos cu o lungime de aproximativ 50 de metri. OZN-ul a urcat și a coborât pe cer, iar apoi a dispărut într-o masă de nori.

(*România secretă – fenomenele paranormale din pădurea Baciu*, www.filmedocumentare.com)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
- localizarea pădurii Baciu;
- anul în care a avut loc ultima filmare a unui presupus OZN deasupra pădurii.

2. Scrie un enunț în care să formulezi motivul pentru care pădurea Baciu este faimoasă. *(4p)*

3. Analizează din punct de vedere morfologic adjectivul subliniat: *...foarte puține persoane se aventurează în pădurea Baciu, după ce mulți au raportat...* *(4p)*

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând și partea de vorbire prin care se exprimă: *Ultima filmare a unui OZN deasupra pădurii Baciu a fost realizată...* *(4p)*

5. Transcrie o propoziție subordonată din fraza următoare, precizându-i felul: *Pădurea a devenit celebră în 1968, după ce tehnicianul militar Emil Barnea a fotografiat aici ceea ce se presupune a fi fost un OZN.* *(4p)*

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată atributivă introdusă prin adverbul relativ *unde*. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care relatezi *o întâmplare misterioasă*. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să relatezi întâmplarea, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- să menționezi timpul și spațiul în care se petrece întâmplarea;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 47 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Frunză verde de negară,
A ieșit Bujor în țară!
Bate, pradă, nu omoară,
Pe ciocoi îi bagă-n fiare
Să-i dea bani de cheltuială
Și haine de primeneală. [...]
— Anițico, draga mea,
Mult mi-e dor de-o floricea,
Floricică rumeoară
Care-o porți în buzișoară!
— Ștefănică Bujoraș,
Floricica da-ți-o-aș,
Na și na gurița mea,
De-o sărută cât îi vrea,
Iar de beut nu mai bea,
Că potira-i cât colea.
— Las să vie, că nu-mi pasă
Când mi-e paloșul pe masă
Și mândruța drăgăstoasă.
Sărutatul n-au sfârșit,
Potira c-au și sosit.
Luptat-a Bujor, luptat,
De potiră n-a scăpat!
Frunză verde de negară,
Pe Bujor mi-l duc prin țeară,
De-l arată ca pe-o fiară!
Și mi-l pun la închisoare,
Fără arme, fără soare!
Oliolio! codru frunzos,
Cât ești vara de frumos,
Iarna putrezești tu gios!
Ca tine, Bujor, în gros,
Stă culcat cu fața-n gios.
Frunză verde de negară,
Pe Bujor mi-l giudecară,
La divan îl întrebară:
Mulți creștini de-a omorât
Cât prin țeară de-a hoțit?
Iar Bujor cruce-și făcea
Și cu dreptul răspundea;
— Mort de om eu n-am făcut,
Dar ciocoi mulți am bătut!
— Ștefane Bujorule,
Unde-ți sunt averile,
Ca să-ți scapi tu zilele?
— Le-am ascuns pe la copaci,
De-agiutor la cei săraci,
Să-și cumpere boi și vaci!
Frunză verde de negară,
Bujor se suie pe-o scară...
Plâng săraci cu jale-amară,
Că nu-i scara domnilor,
Și e scara hoților,
Calea neagră-a morților!

(*Bujor*, text cules de Vasile Alecsandri)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Identifică două cuvinte cu forme regionale în textul propus. *(4p)*

2. Explică folosirea semnului exclamării în secvența *Oliolio! codru frunzos...* *(4p)*

3. Construiește un enunț cu omonimul cuvântului subliniat: *Dar ciocoi mulți am bătut!* *(4p)*

4. Precizează care sunt formele corecte ale următoarelor cuvinte: *beut, țeară, gios, giudecară.* *(4p)*

5. Transcrie două figuri de stil diferite din text și precizează felul lor. *(4p)*

6. Explică imaginea săracilor care plâng din finalul textului. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte, în care *să caracterizezi personajul principal* din textul dat. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale personajului, prin valorificarea textului dat;

– să ilustrezi două modalități de caracterizare folosite în text;
– să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Din punct de vedere științific, România beneficiază de o tradiție în cercetarea Antarcticii. Cercetătorul român Emil Racoviță, [...], fondatorul biospeologiei și al primului Institut de Speologie din lume, a participat la expediția *Belgica* (1897-1899), fiind primul biolog din lume care a studiat viața în Antarctica. [...] a fost prima expediție internațională din istoria omenirii care a iernat în Antarctica. La bordul unui mic vas cu trei punți, numit *Belgica*, 19 tineri au înfruntat condițiile aspre ale vânturilor Antarcticii. Multe specii și câteva insule din Țara Graham au primit numele biologului român.

Dorim să continuăm activitatea lui Emil Racoviță și pe cea lui Phillip Law în Antarctica. Pe 20 februarie 2006 s-a deschis o nouă eră de colaborări științifice și de prietenie internațională între Divizia Antarctică Australiană și Fundația Antarctică Română, ca un moment unic în Antarctica. Acest eveniment a avut loc în prezența cercetătorilor chinezi, ruși, australieni și români din stațiile Zhong Shan, Progress, Davis și Law–Racoviță, și a marcat stabilirea primei stații de cercetări științifice românești în Antarctica.

(Theodor Gh. Negoiță, *Ambasada României în Antarctica: Stația Law–Racoviță*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
– numele primei expediții științifice internaționale în Antarctica;
– savantul care a fondat biospeologia.

2. Precizează evenimentul la care se referă autorul cărții. *(4p)*

3. Precizează diateza, conjugarea, modul și timpul verbului subliniat: *Multe specii și câteva insule din Țara Graham au primit numele biologului român.* *(4p)*

4. Menționează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, precizând și partea de vorbire prin care se exprimă: *Acest eveniment... a marcat stabilirea primei stații de cercetări științifice românești în Antarctica.* *(4p)*

5. Transcrie propozițiile din fraza următoare și precizează felul lor: *Dorim să continuăm activitatea lui Emil Racoviță și pe cea lui Phillip Law în Antarctica.* *(4p)*

6. Realizează expansiunea părții de vorbire subliniate într-o subordonată corespunzătoare și menționează felul ei: *La bordul unui mic vas cu trei punți..., 19 tineri au înfruntat condițiile aspre ale vânturilor Antarcticii.* *(4p)*

B. Redactează, în 150-300 de cuvinte, o compunere în care să descrii *un peisaj de iarnă.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți două trăsături ale tabloului descris;
– să utilizezi două imagini artistice diferite;
– să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 48 (D.S.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Corbac zace la-nchisoare,
De trei ani lipsiți de soare,
În oraș la Țarigrad,
În beci la sultan Murad.
El oftează și jălește
Și pin gratii tot privește,
Când la nori purtați de vânt
Care ploă pe pământ,
Când la cârduri de cucoare
Ce mereu zbor către soare.
Iată, mări, că-ntr-un nor,
El zărea un corbușor,
Ce pe sus tot croncănea
Și din aripi tot bătea.
— Alelei! Corbac zicea,
Căci n-am durdă[1], pui de corb,
Sângele să mi ți-l sorb!
Ce tot zbori și croncănești?
Ori pe mine mă jălești,
Ori de mine tu-ți bați joc?
Rămâneare-ai fără cioc
Și ți-ar cădea unghiile,
Să n-acați cu dânsele!
Corbul cât îl auzea,
Din cel nor se repezea,
Pe fereastă se lăsa
Și pe limbă-i cuvânta:
— Corbăcele, dragul meu,
Ce mă blăstemi așa rău?
Că umblu de rândul tău
De trei ani fără-ncetare,
De când zaci la închisoare.
Maică-ta mi-a poruncit
Să tot zbor neobosit,
Pe spinarea vântului,
În giurul pământului,
Să te aflu, ca să știu
De ești mort, sau de ești viu.

(*Corbac*, publicat de Vasile Alecsandri)

[1] *durdă*, s.f. (reg.) – pușcă

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Transcrie patru cuvinte cu forme neliterare. *(4p)*

2. Explică folosirea virgulei în fragmentul: *Ori pe mine mă jălești,/ Ori de mine tu-și bați joc?* *(4p)*

3. Selectează două antonime din textul dat. *(4p)*

4. Explică valoarea expresivă a formelor pronominale de pesoana I și a II-a din versul *Sângele să mi ți-l sorb!* *(4p)*

5. Precizează care este principalul mod de expunere din acest fragment. *(4p)*

6. Indică un motiv pentru care eroul nu vede cu ochi buni corbul care zboară prin preajma închisorii. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi *apartenența textului citat la specia baladei populare.* *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
– să precizezi patru trăsături ale baladei populare;
– să prezinți detaliat două dintre aceste trăsături, valorificând textul dat;
– să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Pentru foarte mulți copii interacțiunea cu alți copii, în locuri în care supervizarea din partea unui adult este mai redusă (în curtea școlii, pe terenul de sport, în pauze, în vestiare sau pe drumul spre casă), reprezintă o lecție de viață foarte dureroasă.

Toate aceste experiențe în care un copil este pus să facă anumite lucruri umilitoare pentru distracția altor copii, este hărțuit, etichetat, amenințat, deposedat de anumite bunuri etc., își pun amprenta asupra modului în care el se va percepe pe sine și pe cei din jurul său. Unii dintre acești copii vor alege să adopte și ei același comportament, exploatându-i pe cei pe care îi percep că sunt „mai slabi" decât ei sau mai lipsiți de resurse (ex: nu au prieteni), alții rămân „ciuca bătăii de joc" pentru că le este frică să vorbească. Mai există și categoria copiilor care reușesc să își înfrunte frica și cer ajutorul unui adult.

Pentru că nu putem să ne însoțim permanent copiii în toate locurile în care aceștia sunt nevoiți să meargă, mai ales la vârsta adolescenței este foarte important să îi învățăm cum să facă față acestor situații.

Toate exemplele date mai sus sunt circumscrise fenomenului de **bullying**. **Bullying-ul** este un termen umbrelă care înglobează o serie de comportamente agresive prin intermediul cărora un copil încearcă să obțină unele beneficii cum ar fi: apreciere, valorizare, atenție din partea celorlalți colegi sau chiar o serie de bunuri. Se deosebește de celelalte tipuri de comportamente agresive (lovit, smuls, împins, înjurat) prin faptul că nu apare ca reacție la anumite emoții de disconfort (furie, tristețe, etc).

(Sorina Petrică, *Bullying. Cum să învățăm un copil să facă față umilirii, hărțuirii și intimidării, http://republica.ro/bullying-cum-sa-invatam-un-copil-sa-faca-fata-umilirii-hartuirii-si-intimidarii*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
- cum se numește comportamentul descris;
- de ce e bine să cunoaștem acest comportament.

2. Precizează, într-un enunț, cum ai reacționa dacă ai fi victima unui asemenea comportament. *(4p)*

3. Menționează cazul pentru fiecare dintre cuvintele subliniate: *Toate exemplele date mai sus sunt circumscrise fenomenului de bullying.* *(4p)*

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând și partea de vorbire prin care sunt exprimate: *...este foarte important să îi învățăm...* *(4p)*

5. Transcrie o propoziție subordonată din fraza următoare, precizându-i felul: *Mai există și categoria copiilor care reușesc să își înfrunte frica și cer ajutorul unui adult.* *(4p)*

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată atributivă introdusă prin conjuncția *dacă*. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care relatezi *o întâmplare ale cărei personaje sunt copii.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să relatezi întâmplarea, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- să menționezi timpul și spațiul în care se petrece întâmplarea;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 49 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Frunzuliță trei lămâi,
Trei lămâi și trei gutui,
Iancule, de unde vii?
Ia, de-aici de peste Jii!
Iancule, ce-ai târguit?
Câteva oca[1] de plumb,
Să duc la copii în crâng!
Am copiii cam zglobii,
Trag la gloanțe pe pustii!
Nu ca mine-n cărnuri vii!
La netezul părului,
În calea sufletului,
Unde-i pas ciocoiului!
Dă-te, Iancule, legat!
Și de plumbi[2] nevătămat!
Lasă haiduciile,
Că-ți dau boieriile!
Și-ai să mi te porți gătit,
Numa'n aur și-n argint
Din creștet până-n pământ!
Aoleu, ciocoi bălțat,
Sunt trei ani de când te cat!
Sunt trei ani și-o săptămână,
Dar azi mi te-am prins la mână!
Să-ți jupoi ale picioare,
Să-mi fac tocuri la pistoale!
Ia stați, voi, ciocoi, pe loc,
Să tragă Iancu de-un foc!
Că mi-e pușca ruginită,
De trei ani neslobozită!
În ciocoi o slobozea,
Care mai putea, fugea
Care nu, mort rămânea!

(*Iancu Jianul*, baladă populară culeasă de Gh. Dem. Theodorescu)

[1] *oca*, *-e*, s.f. – veche unitate de măsură pentru capacități și greutăți, egală cu circa un litru (sau un kilogram) și un sfert
[2] *plumb*, *-i*, s.m. (mai ales la pl.) – proiectil mic de metal la armele manuale de foc; glonț

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Alcătuiește două enunțuri cu omonime ale cuvântului *toc* din textul dat. *(4p)*

2. Explică rolul semnelor de punctuație din versul: *Iancule, de unde vii?* *(4p)*

3. Construiește un enunț cu substantivul *aur* la sensul figurat. *(4p)*

4. Transcrie un cuvânt format prin derivare și unul format prin compunere. *(4p)*

5. Precizează măsura și ritmul versurilor: *Și-ai să mi te porți gătit,/ Numa'n aur și-n argint.* *(4p)*

6. Prezintă o trăsătură morală a personajului din textul citat. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să motivezi *apartenența textului citat la specia baladei populare.* *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi patru trăsături ale baladei populare;
- să prezinți detaliat două dintre aceste trăsături, valorificând textul dat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Efigie[1] a oraşului Iaşi, Palatul Culturii a fost construit în stil neogotic şi a reprezentat una din ultimele expresii ale romantismului în arhitectura oficială. Ridicat între anii 1906-1925 şi inaugurat în 1926, de către Ferdinand de Hohenzollern, al doilea rege al României moderne, este creaţia cea mai importantă a arhitectului român I.D. Berindei, format la şcoala pariziană. În holul central se remarcă un mozaic figurativ, în care sunt dispuse concentric diverse reprezentări de bestiar[2] gotic: acvila bicefală, dragonul, grifonul, leul. Deasupra holului se găseşte un luminator în care, iniţial, a fost amenajată o seră.

În pofida aspectului arhaicizant, la construirea Palatului, blocurile de piatră au fost înlocuite cu materiale uşoare şi mai ieftine. În plus, la decorarea unor săli, s-a folosit în premieră un material brevetat de Henri Coandă, denumit *bois-ciment* şi care imită lemnul de stejar. Remarcabile sunt şi elementele de feronerie[3] decorativă, care pot fi admirate, de exemplu, la uşile de la Sala Voievozilor. Clădirea a fost, de asemenea, dotată cu facilităţi ultramoderne pentru epoca respectivă, cum ar fi iluminatul electric, încălzitul (pneumatic), ventilaţiile, termostatele, aspiratoarele, care porneau toate de la subsol, unde se afla centrala maşinilor. [...]

Clădirea a servit drept Palat Administrativ şi de Justiţie, până în 1955, când a fost destinat găzduirii unora din cele mai importante instituţii culturale ale oraşului Iaşi, reunite astăzi sub denumirea de Complexul Naţional Muzeal Moldova – Iaşi.

(http://www.turism-iasi.ro)

[1] *efigie, efigii*, s.f. – reprezentare în relief pe monede, medalii etc. a chipului unei persoane
[2] *bestiar, bestiare*, s.n. (livr.) – antologie medievală de fabule sau de povestiri alegorice cu animale
[3] *feronerie, feronerii*, s.f. – lucrare artistică executată din fier prin ciocănire sau prin deformare la cald, din care rezultă grilaje ornamentale, balustrade etc.

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
– anul inaugurării Palatului Culturii;
– materialul folosit în premieră la decorarea unor săli.

2. Precizează, într-un enunţ, numele arhitectului şi stilul în care se încadrează Palatul Culturii din Iaşi. *(4p)*

3. Precizează prin ce se caracterizează la nivelul articulării substantivele subliniate: *În holul central se remarcă un mozaic figurativ.* *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate, menţionând şi partea de vorbire prin care se exprimă: *Efigie a oraşului Iaşi, Palatul Culturii a fost construit în stil neogotic.* *(4p)*

5. Transcrie două propoziţii subordonate din fraza următoare, precizând felul acestora: *Clădirea a fost, de asemenea, dotată cu facilităţi ultramoderne pentru epoca respectivă, cum ar fi iluminatul electric, încălzitul (pneumatic), ventilaţiile, termostatele, aspiratoarele, care porneau toate de la subsol, unde se afla centrala maşinilor.* *(4p)*

6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată predicativă introdusă prin adverbul relativ *când.* *(4p)*

B. Redactează, în 150-300 de cuvinte, o naraţiune în care să prezinţi *o întâmplare reală sau imaginară petrecută în timpul vizitării Palatului Culturii.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
– să relatezi întâmplarea, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
– să menţionezi timpul şi spaţiul în care se petrece întâmplarea;
– să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

c) Fabula

TESTUL 50 (D.S.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Dreptatea celui tare e fără judecată
cum veţi vedea îndată.
Un Mieluşel venise să s-adape
în crâng, din limpezimea unei ape,
când se trezi că se răstea la el
un Lup lihnit, cu poftă de măcel:
— Cutezi să-mi tulburi apa tocmai mie?
Obraznicule, stai că-ţi dau eu ţie!...
— Cumplit mă dor dojenile Măriei Tale,
dar n-au deloc temei precum ai spus.
Când eu m-adap cu zece stânjeni[1] mai la vale,
cum aş putea să-ţi tulbur apa mai în sus?...
— Ba o tulburi! zise el, pornit[2],
iar acum un an m-ai şi bârfit!
— Măria Ta, fii bun şi ţine seama
că nici nu mă născusem! Eu încă sug la mama...
— Atunci a fost din fraţii tăi vreunul!
— Cum să fi fost, când eu nu am niciunul?...
— Chiar dacă n-ai, nu are-a face:
a fost vreunul dintr-ai tăi,
că sunteţi, toţi, la fel de răi,
de la ciobani pân' la dulăi,
şi niciodată nu-mi daţi pace!
Dar mă răzbun, ai înţeles?...
Şi fără altă formă de proces,
s-a repezit, ca un turbat,
la bietul Miel,
în codrul depărtat l-a dus cu el
şi l-a mâncat.

(Jean de La Fontaine, *Lupul şi mielul*)

[1] *stânjen* – unitate de măsură, anterioară introducerii sistemului metric, variind de la 1,96 m la 2,23 m
[2] *pornit* – furios, înverşunat

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Precizează câte un antonim pentru următorii termeni: *lihnit, să tulburi.* *(4p)*

2. Explică modul de formare a unui cuvânt obţinut prin conversiune şi a unui cuvânt obţinut prin derivare din primele şase versuri. *(4p)*

3. Desparte în silabe cuvintele: *niciodată, niciunul.* *(4p)*

4. Menţionează rolul celor două puncte utilizate în text. *(4p)*

5. Explică de ce substantivele comune *lup* şi *miel* sunt scrise în text cu majusculă. *(4p)*

6. Precizează două aspecte de versificaţie şi exemplifică-le. *(4p)*

B. Argumentează, într-o compunere de minimum 150 de cuvinte, *apartenenţa la specia literară a fabulei* a textului dat. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
– să precizezi patru dintre trăsăturile speciei;
– să prezinţi detaliat două dintre aceste trăsături, valorificând textul dat;
– să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Lupul îl întâlnim figurat și pe Columna lui Traian ca emblemă de stat în stindardul dac: un corp de balaur cu cap de lup. Totul alcătuit din aramă, de unde și supranumele *lupii de aramă ai dacilor.* Stegarul ținea ridicat lupul de aramă, care în mers făcea să șuiere aerul în gura lui deschisă și să freamăte solzii mobili de metal izbindu-se unii de alții. Dacă adăugăm că luptătorii din jurul stegarului purtau măști de tipul *tecta galea*[1] (de lupi și de urși), pe care le trăgeau pe cap, și mormăiau fioroși ca niște carnasieri, putem să intuim teroarea pe care o exercita acest corp de elită al armatei dace, temut de altfel pentru vitejia și cruzimea sa. [...]

Romanii au adus cu ei cultul imperial al *lupului*, ce ținea de întemeietorul Romei și al statului roman. În Dacia a pătruns colegiul preoților *Luperci*, care aici s-ar fi putut numi *Lupercii daci.* Lupercaliile erau sărbătorile în amintirea legendei lupoaicei care a alăptat pe cei doi frați, Romulus și Remus, aduși într-un coș pe apele Tibrului. [...] Mircea Eliade relevă nașterea poporului român sub însemnele zeului-lup dac, al lupoaicei mitice a lui Romulus și Remus, adică al fuziunii a două popoare ce-și trag obârșia mitică din *lupi.*

(Romulus Vulcănescu, *Mitologie română*)

---

[1] *tecta galea* (lat.) – coif-mască

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textele citate: *(4p)*
   – titlul textului din care a fost selectat fragmentul;
   – numele celor două popoare din care s-a născut poporul român.
2. Selectează informațiile din text pe care le consideri importante și justifică-ți opțiunea. *(4p)*
3. Menționează ce parte de vorbire este termenul subliniat în text și modifică enunțul așa încât să-i schimbi valoarea morfologică. *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Lupul îl întâlnim figurat și pe Columna lui Traian...* *(4p)*
5. Transcrie propoziția subordonată din fraza următoare și precizează-i felul: *Romanii au adus cu ei cultul imperial al lupului, ce ținea de întemeietorul Romei și al statului roman.* *(4p)*
6. Construiește o frază din două propoziții principale, în raport de coordonare adversativă. *(4p)*

B. Exprimă-ți opinia, într-un text de 150-300 de cuvinte, în legătură cu *ideea importanței pe care o au animalele în viața oamenilor.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
– să-ți exprimi opinia despre importanța pe care o au animalele în viața oamenilor;
– să valorifici secvențe din text care ilustrează tema propusă;
– să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 51 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Pribeagă și lihnită de foame, dă de-o vie
Cu niște struguri rumeni, frumoși, de razachie.
Ciorchinii-s plini, și vulpea, de sine înțeles,
Ar fi mâncat cu poftă și nici n-ar fi ales.

Dar, la-ndemâna labei, o-mpiedică s-ajungă
Până la ei zăbreaua ulucilor prea lungă
Și ghimpii-n care gardul e prins și împletit.
Ciorchinele i-aproape de bot. S-a tot sucit,
S-a ridicat, se-nțeapă și-i lasă gura apă.
„Ce struguri verzi și acri! oftează. Nu-s de teapă
Și-s prea cruzi. Mie, gustul ce-mi place-i de stafidă.
Nu-mi strepezesc eu dinții cu-această aguridă."

(Jean de La Fontaine, *Vulpea și strugurii*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Scrie câte un sinonim contextual pentru cuvintele: *pribeagă, cruzi.* *(4p)*
2. Extrage din text doi termeni din câmpul lexico-semantic al *viței-de-vie.* *(4p)*
3. Notează două grupuri vocalice din primul vers, menționând felul lor. *(4p)*
4. Explică folosirea virgulei în versul: *Cu niște struguri rumeni, frumoși, de razachie.* *(4p)*
5. Precizează două moduri de expunere din text. *(4p)*
6. Explică, în maximum 50 de cuvinte, morala fabulei. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care *să caracterizezi personajul* din fabula *Vulpea și strugurii* de La Fontaine. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți două trăsături ale personajului;
– să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat;
– să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Profesorul american Robert Traum (Marcel Iureș, într-un rol deopotrivă impresionant și inedit) își ia un concediu de un an și, renunțând la un prezent lipsit de surprize, decide să îmbrățișeze o aventură ce are strânsă legătură cu trecutul. Întors pe Bătrânul Continent, Robert încearcă să descâlcească misterul ce învăluie originile tatălui și unchiului său, faimoșii frați Traum: Rudolf, un celebru romancier, și Samuel, odinioară mare gangster la Chicago. În timpul călătoriei sale prin nordul României, Robert o cunoaște pe Tania (Mihaela Sîrbu), șefa

Arhivelor Bucovinei. Împreună, cei doi încearcă să-l găsească pe Sami (Valer Delakeza), ultimul prieten al familiei Traum aflat încă în viață, proiecționist la un mic cinematograf prăfuit de provincie. [...] *Road-movie* inițiatic, *Tatăl Fantomă* este o comedie dulce-amară, tandră și nostalgică, vorbită majoritar în limba engleză, cu dialoguri incidentale în limba română.

(http://www.cinemagia.ro/filme/tatal-fantoma)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la fragmentul citat: *(4p)*
- numele actorului care joacă rolul principal;
- două trăsături ale filmului prezentat.

2. Precizează caracteristicile rolului pe care îl joacă Marcel Ioureș. *(4p)*

3. Selectează 4 cuvinte cu rol de instrument gramatical din secvența următoare și notează felul lor: *Împreună, cei doi încearcă să-l găsească pe Sami (Valer Delakeza), ultimul prieten al familiei Traum aflat încă în viață...* *(4p)*

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Road-movie* *inițiatic*, Tatăl Fantomă *este o comedie dulce-amară...* *(4p)*

5. Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Întors pe Bătrânul Continent, Robert încearcă să descâlcească misterul ce învăluie originile tatălui și unchiului său, faimoșii frați Traum: Rudolf, un celebru romancier, și Samuel, odinioară mare gangster la Chicago.* *(4p)*

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o circumstanțială de timp introdusă printr-o locuțiune conjuncțională. *(4p)*

B. Alcătuiește o compunere de 150-300 de cuvinte, în care *să prezinți un film pe care l-ai vizionat/despre care ai citit.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două caracteristici ale filmului ales;
- să folosești un limbaj expresiv în prezentarea filmului;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 52 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Leul s-a-mbrăcat odată
Într-o piele de măgar,
Să colinde țara toată
Din hotar până-n hotar,
Ca să vadă cum se poartă lupii (marii dregători[1])
Cu noroadele[2]-i blajine de supuși rumegători.

Deci, trecând el într-o seară la o margine de crâng
Ca un biet măgar nătâng,
Niște lupi, cum îl văzură, se reped la el pe loc
Și-ntr-o clipă îl înșfacă, grămădindu-l la mijloc.

— Stați, mișeilor! Ajunge, – că vă rup în dinți acuși!
(Strigă leul, apărându-și pielea cea adevărată.)
Astfel vă purtați voi oare cu iubiții mei supuși?...

Lupii, cunoscându-i glasul, îndărăt s-au tras pe dată,
Și de frică se făcură mici, ca niște cățeluși.
— O, Măria Ta! Iertare!
Zise cel mai diplomat, –
Semănai așa de tare
C-un măgar adevărat!...

(George Topîrceanu, *Leul deghizat*)

[1] *dregător* – demnitar la curtea domnească, înalt funcționar; boier
[2] *norod* – popor

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Propune câte un antonim pentru fiecare dintre cuvintele: *blajin*, *îndărăt*. *(4p)*
2. Construiește o propoziție cu sensul figurat al cuvintelor: *a se îmbrăca*, *leu*. *(4p)*
3. Notează doi termeni din familia lexicală a cuvântului *glas*. *(4p)*
4. Selectează din text un neologism. *(4p)*
5. Transcrie o comparație și un epitet din textul citat. *(4p)*
6. Motivează folosirea parantezelor în cuprinsul textului dat. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi *apartenența textului citat la specia fabulei.* *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi patru dintre trăsăturile speciei;
- să prezinți detaliat două dintre aceste trăsături, valorificând textul dat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Adevărate lecturi *de plăcere* am „comis" doar între 5 şi 14 ani. Inocentă – căci în primii ani ai carierei de cititoare nu ştiam nici că Cineva a scris cartea şi nici ce se mai întâmplă înainte de a ajunge ea sub ochii mei –, socoteam cărţile un soi de fiinţe cu existenţă autonomă, care mă lăsau să mă apropii şi să le mângâi, ca şi cum ar fi fost pisici sau iepuraşi. Pe la vreo 8 ani, am aflat de existenţa *autorului* cu ajutorul fraţilor Grimm – ştire în stare să mă arunce în perplexitate, căci nu puteam pricepe (nu spun că azi aş înţelege mult mai bine) cum au reuşit să scrie *împreună* pe aceleaşi file şi cu nişte cuvinte care să se împace. Oricum, mintea îmi era atunci un burete gata să se îmbibe cu toate dulceţurile din poveşti, fără alegere şi fără precauţii. Pe la vreo 13-14 ani, trecutul de cititoare s-a impus ca temelie gureşă[1] pentru fiecare nouă carte. Cărţile îşi pierduseră autonomia, le descopeream rude şi cunoştinţe la tot pasul, zumzetul lor era tot mai armonic şi mai atrăgător în diversitatea lui întretăiată. Deşi plăcerea era mai complexă, ea se instituţionalizase, eu eram arhivar de teme şi motive, înregistram în caiete mari tot ce mi se părea demn de reţinut. Vorbeam în citate şi, desigur, impresionam asistenţa prin conexiunile de care eram în stare. Bună conducătoare de texte, mă jucam *de-a şcoala* cu toţi copiii din vecini şi le povesteam ce tocmai aflasem din cărţi. Am înţeles că statul-meu-cu-nasul-în-cărţi de dimineaţa până seara era urmărit în târg cu interesul pe care îl arăţi oricărei ciudăţenii, dar îmi asigura deja un ascendent[2]. Devenisem, încet-încet, *cea care ştie.* Nu mă simţeam superioară, ci mai greu de amăgit. Plăcerea era de-acum controlată, avea un plan, fie el şi primitiv. Cărţile primite ori împrumutate erau mici prăzi de cuceritor, le luam cu amândouă mâinile şi mă retrăgeam în vreun ungher să stăm singure, ochi în ochi. [...]

(Irina Petraş, *Lectura, închiderea deschisă*, www.irinapetras.ro)

---

[1] *gureş* – vorbăreţ, guraliv

[2] *ascendent* – autoritate, influenţă

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
- jocul preferat din copilărie al autoarei;
- modul în care cititoarea află de existenţa autorului.

2. Explică titlul acestui articol în maximum 40-50 de cuvinte (5 rânduri). *(4p)*

3. Selectează din text patru adjective fără grad de comparaţie. *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate, menţionând prin ce parte de vorbire se exprimă: *...zumzetul <u>lor</u> era tot <u>mai armonic şi mai atrăgător</u> în diversitatea lui întretăiată.* *(4p)*

5. Transcrie fiecare propoziţie din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Inocentă* [...], *socoteam cărţile un soi de fiinţe cu existenţă autonomă, care mă lăsau să mă apropii şi să le mângâi, ca şi cum ar fi fost pisici sau iepuraşi.* *(4p)*

6. Construieşte o frază în care să existe o subordonată circumstanţială de timp introdusă printr-o locuţiune conjuncţională. *(4p)*

B. Prezintă, într-o compunere de 150-300 de cuvinte, *o carte pe care ai citit-o recent şi care te-a impresionat.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinţi pe scurt tema, subiectul/imaginarul artistic;
- să argumentezi alegerea făcută;
- să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 53 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Cu urechea pleoştită, cu coada-ntre picioare,
Câinele, trist şi jalnic, mergea pe o cărare.
După îndestul umblet, iată că-l întâlneşte
Un măgar, şi-l opreşte:
„Unde te duci? îi zise,
Ce rău ţi s-a-ntâmplat? Ştii, parcă te-a plouat,
Aşa stai de mâhnit."

„Dar, sunt nemulţumit.
La împăratul Leu în slujbă m-am aflat:
Însă purtarea lui,
De e slobod s-o spui,
M-a silit în sfârşit să fug, să-l părăsesc,
Acum cat alt stăpân; bun, unde să-l găsesc?"

„Numai de-atât te plângi? măgarul întrebă;
Stăpânul l-ai găsit, îl vezi, de faţă stă.
Vino numaidecât la mine să te bagi:
Eu îţi făgăduiesc
Nu rău să te hrănesc;
Nimic n-o să lucrezi, nici grijă n-o să tragi."

Ascultă-mă să-ţi spui: e rău a fi supus
La oricare tiran; dar slugă la măgar
E mai umilitor, şi încă mai amar.

(Grigore Alexandrescu, *Câinele şi măgarul*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Scrie două sinonime pentru locuţiunea/expresia *cu coada-ntre picioare* din textul citat. *(4p)*

2. Selectează o pereche de antonime din text. *(4p)*

3. Numeşte procedeul de îmbogăţire a vocabularului prin care s-au format cuvintele: *numaidecât, umilitor.* *(4p)*

4. Explică folosirea ghilimelelor în interiorul textului. *(4p)*

5. Transcrie din text o structură ce reprezintă o interogaţie retorică. *(4p)*

6. Comentează elementele de portret din secvenţa: *Cu urechea pleoştită, cu coada-ntre picioare,/ Câinele, trist şi jalnic, mergea pe o cărare.* *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi faptul că *textul citat este o fabulă.* *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să numeşti patru dintre trăsăturile fabulei, ca specie literară;
- să prezinţi detaliat două dintre aceste trăsături, valorificând textul dat;
- să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Printre ultimele romane ecranizate înainte de 1989 erau două remarcabile. Stere Gulea realiza în 1988 cel mai bun film al lui, *Moromeţii*, adaptarea romanului lui Marin Preda (1955), expresie gravă, chiar naturalistă a punerii sub teascul istoriei a societăţii ţărăneşti ancestrale pe care ingineriile sociale ale anilor '50, colectivizarea forţată aveau s-o disloce, s-o mutileze iremediabil, căci lumea lui Moromete se pregătea să sombreze în neant. În 1989, în noiembrie, apărea filmul lui Dan Piţa, *Noiembrie, ultimul bal*, ecranizarea unuia dintre romanele cu parfum decadent ale lui Sadoveanu, *Locul unde nu s-a întâmplat nimic* (1933).

(Angelo Mitchievici, *Filmul şi naraţiunea românească. Povestea în imagini*, http://www.romaniaculturala.ro/images/articole/Dilemateca_pp.14-21.pdf)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
- numele autorilor celor două romane ecranizate;
- anii premierelor celor două filme.

2. Menţionează, pe baza citării unei structuri metaforice din text, viziunea regizorului asupra lumii prezente în romanul *Moromeţii*. *(4p)*

3. Notează cazul fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvenţa: *Printre ultimele romane ecranizate înainte de 1989 erau două remarcabile.* *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa următoare, menţionând partea de vorbire prin care se exprimă: *În 1989, în noiembrie, apărea filmul lui Dan Piţa...* *(4p)*

5. Realizează expansiunea părţii de propoziţie subliniate în următorul enunţ şi precizează rezultatul obţinut: *Printre ultimele romane ecranizate înainte de 1989 erau două remarcabile.* *(4p)*

6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii, în care să existe o completivă indirectă introdusă prin adverbul relativ *unde.* *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care să-ţi exprimi opinia despre *utilitatea vizionării ecranizării unui text literar, în timpul/înainte/după studierea acestuia la şcoală*, valorificând ideile din fragmentul citat. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
- să susţii cu citate argumentele prezentate;
- să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

d) Pastelul

TESTUL 54 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Galbene văpăi de soare
Peste deal acum se scurg,
Şi-n noptateca răcoare
Peste sat se nalţă fumul,
Codrii-alene cântă-n drumul
Vântului de-amurg.

În curând o să s-aline
Truda chinului de azi.
Vei privi prin zări senine
Stelele, sclipind mărunte,
Cum încet de peste munte,
Ies de printre brazi.

Ca şi ieri rotundă luna
O să ias-acum-acum,
Steag de aur pe cununa
Dealului, privind în luncă
Plopii doinitori ce-aruncă
Umbre peste drum.

Coasa va dormi şi sapa
Va tăcea cântarea-n grâu.
Şi-o s-auzi ca-n vis cum apa
Pe sub iaz se mai frământă,
Şi privighetori cum cântă
Dincolo de râu.

Noaptea-ntreag-o să-şi murmure
Apele povestea lor –
Şi ieşind de prin pădure,
Căprioarele pe creste
Vor cătă prin văi de este
Pace la izvor.

Şi va fi! De sus, va face
Dătătorul de vieţi
Parte tuturor de pace.
Şi-o să-ţi uiţi şi tu mâhnirea,
Suflete,-aşteptând ivirea
Albei dimineţi.

(George Coşbuc, *Pace*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Notează sinonime pentru cuvintele: *alene, iaz.* *(4p)*

2. Explică accentuarea cuvântului *murmure* din strofa a cincea. *(4p)*

3. Precizează numărul de litere şi numărul de sunete din cuvintele: *tăcea, privighetori.* *(4p)*

4. Motivează utilizarea cratimei în versul: *Va tăcea cântarea-n grâu.* *(4p)*

5. Transcrie o metaforă şi un epitet din prima strofă. *(4p)*

6. Prezintă semnificaţia versurilor: *Noaptea-ntreag-o să-şi murmure/Apele povestea lor.* *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi *apartenenţa textului citat la specia pastelului.* *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să numeşti patru dintre trăsăturile speciei pastelului;
- să prezinţi detaliat două dintre aceste trăsături, valorificând textul dat;
- să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Prima dată când am auzit rostit numele lui Eugeniu Coşeriu a fost în toamna anului 1997, la cursul de lingvistică[1] generală pe care profesorul Valentin Ţurlan îl preda pe atunci la Universitatea „Dunărea de Jos" din Galaţi studenţilor de anul I de la Litere, printre care mă aflam şi eu. [...] Pe Eugeniu Coşeriu aveam să-l întâlnesc – în carne şi oase, de această dată – un an mai târziu, pe 24 mai 2001 [...] Dintre studenţi, se pare că eram singurul care bănuia ce personalitate aveam în faţă şi ce norocoşi eram că îl putem cunoaşte. Nu doar că – pasionat fiind de lingvistică – citisem ceva din opera sa, dar ştiam şi despre om unele lucruri: bunăoară, din *Istoria*... lui Călinescu aflasem de precocitatea[2] lui Coşeriu şi de uşurinţa lui de a se mişca prin „toate ramurile culturii". Unui coleg de la specializarea istorie-filosofie, care îmi ceruse lămuriri cu privire la savantul care stârnise vâlvă prin venirea sa la Galaţi, i-am răspuns: „Imaginează-ţi că la banchetul vostru de absolvire ar veni Nicolae Iorga sau Mircea Eliade!".

(Cristinel Munteanu, „Amintiri şi reflecţii despre Coşeriu", în *Limba română*, Nr. 11-12, Anul XXII, 2012)

---

[1] *lingvistică* – ştiinţă care studiază limba şi legile ei de dezvoltare
[2] *precocitate* – însuşirea de a fi precoce, dezvoltare înainte de vreme, timpurie, prematură

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
- data la care autorul articolului îl întâlneşte pe Eugen Coşeriu;
- numele criticului literar care face aprecieri asupra omului Eugen Coşeriu.

2. Precizează domeniul ştiinţific în care s-a manifestat savantul prezentat în fragment. *(4p)*

3. Motivează utilizarea liniei de pauză în secvenţa: *Pe Eugeniu Coşeriu aveam să-l întâlnesc – în carne şi oase, de această dată – un an mai târziu, pe 24 mai 2001.* *(4p)*

4. Menţionează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Unui coleg <u>de la specializarea</u> istorie-filosofie, <u>care</u> <u>îmi</u> ceruse lămuriri cu privire la savantul care stârnise vâlvă prin venirea <u>sa</u> la Galaţi, i-am răspuns.* *(4p)*

5. Transcrie propoziţia principală şi propoziţia subiectivă din fraza: *Dintre studenţi, se pare că eram singurul care bănuia ce personalitate aveam în faţă şi ce norocoşi eram că îl putem cunoaşte.* *(4p)*

6. Realizează contragerea propoziţiei subordonate din următoarea frază, precizând rezultatul obţinut: *Imaginează-ţi că la banchetul vostru de absolvire ar veni Nicolae Iorga sau Mircea Eliade!* *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care *să realizezi portretul unui om de cultură/de ştiinţă român.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să motivezi alegerea omului de cultură/de ştiinţă portretizat;
- să numeşti trăsăturile morale/fizice care îl caracterizează;
- să respecţi convenţiile specifice unei descrieri tip portret;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 55 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Cât vezi cu ochiul, verde, păpurişul
Se-ndoaie-n vântul serii, foşnitor.
Din când în când şi-arată luminişul
Un ochi de apă moartă. Un cocor

Cu aripa deschisă se ridică
Din stuf, sfâşietor de trist scâncind,
Sau cai tătari, dând roată fără frică,
Sălbăticiţi, nechează pe un grind[1].

Amurgu-mbracă delta toată-n aur
Cu turla unui sat lipovenesc,
Dar umbrele ostroavelor de plaur[2]
Albastrul cenuşiu îl împânzesc.

Vaporul taie noaptea şoptitoare,
Şi valul ce se-ntunecă-ntruna,
Când cinci coline cresc în zare,
De aur vânăt cum e pruna.

(Ion Pillat, *Amurg în deltă*)

---

[1] *grind* – fâşie de teren mai ridicată, formată de-a lungul malurilor unui râu, al ţărmurilor marine sau la vărsarea marilor fluvii în mări din depuneri aluvionare
[2] *plaur* – insulă plutitoare la suprafaţa unei ape formată din vegetaţie acvatică (în special, din rădăcini, ierburi)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Menţionează cum s-au format următoarele cuvinte din text: *împânzesc*, *albastrul*. *(4p)*

2. Propune câte un sinonim pentru cuvintele: *amurg*, *ostroave*. *(4p)*

3. Precizează măsura versurilor *Amurgu-mbracă delta toată-n aur/ Cu turla unui sat lipovenesc.* *(4p)*

4. Explică folosirea virgulelor în primul vers. *(4p)*

5. Transcrie două figuri de stil diferite din ultima strofă, precizând felul lor. *(4p)*

6. Prezintă succint semnificaţia titlului poeziei. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi *apartenenţa textului citat la specia pastelului.* *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să numeşti patru dintre trăsăturile speciei pastelului;
- să prezinţi detaliat două dintre aceste trăsături, valorificând textul citat;
- să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Simbolul oraşului Târgovişte, Turnul Chindiei este cea mai importantă atracţie turistică a oraşului care a fost timp de mai bine de trei secole capitală a Ţării Româneşti.

Turnul Chindiei a fost construit de către Vlad Ţepeş în jurul anului 1460, în scop militar. În afară de rolul de apărare, în secolele XV–XVII turnul a îndeplinit şi rolul de închisoare a Curţii Domneşti, prin amenajarea în acest scop a încăperii de la parter.

Numele turnului vine de la cuvântul *chindie* („înserare"). După acest moment, în cetate trebuia să fie linişte, iar străjerii anunţau închiderea porţilor şi stingerea focului. Era interzisă intrarea sau ieşirea din oraş pe tot parcursul nopţii, iar locuitorii aveau obligaţia de a nu circula pe străzi.

Clădirea are 27 de metri înălţime şi 9 metri diametru. În interior, construcţia are trei etaje, accesul la terasa superioară făcându-se printr-o scară în spirală, situată pe axul vertical al turnului. Accesul până la platforma superioară se face urcând cele 122 de trepte de lemn. La fiecare etaj sunt expuse documente. Unul dintre cele mai interesante este documentul care prezintă arborele genealogic al familiilor care au domnit în Ţara Românească.

Turnul Chindiei nu este singura atracţie din Complexul Muzeal Curtea Domnească. Turiştii pot vizita Complexul Muzeal Curtea Domnească, Biserica Domnească Mare, Biserica Sf. Vineri sau Muzeul tiparului şi al cărţii vechi româneşti.

(*Turnul Chindiei, simbolul oraşului Târgovişte*, ww.tai-tai.net)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
– rolul Turnului Chindiei în vechime;
– dimensiunile construcţiei.

2. Explică, folosind informaţiile din text, numele turnului. *(4p)*

3. Selectează din text două verbe la diateza pasivă. *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică a termenilor subliniaţi din enunţul, menţionând partea de vorbire prin care se exprimă: *Turnul Chindiei nu este <u>singura</u> <u>atracţie</u> din Complexul Muzeal Curtea Domnească.* *(4p)*

5. Transcrie din fraza următoare o propoziţie principală şi o propoziţie subordonată, menţionând felul acesteia: *După acest moment, în cetate trebuia să fie linişte, iar străjerii anunţau închiderea porţilor şi stingerea focului.* *(4p)*

6. Realizează expansiunea/dezvoltarea termenului subliniat într-o propoziţie subordonată corespunzătoare şi precizează rezultatul obţinut: *locuitorii aveau obligaţia <u>de a nu circula</u> pe străzi.* *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, sub forma unui *articol pentru revista şcolii*, în care să relatezi impresiile pe care ţi le-a lăsat vizitarea unui obiectiv turistic. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinţi informaţii succinte despre locul, timpul şi desfăşurarea vizitei;
– să descrii imaginile care te-au impresionat şi impresiile trăite;
– să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 56 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Stă drept în sus; – iar sobra majestate
A ramurilor sale-n mlădiere
Vibrează calm în magica tăcere
Din visătoarea lui singurătate.

În crengi, uşor... tot mai uşor, străbate
Încetinel zefiru-n adiere...
Şi-un freamăt lin, un freamăt de mistere,
Foşneşte-n frunze-alene clătinate.

Ce simţitor e plopul meu din vale:
Când râzi, pătrunde-n ramurile sale
Un viu concert de râsete-n surdină;

Iar dacă plângi, în plop ecoul zboară...
Şi, frământat de jale, se-nfioară
Din vârf de crengi şi pân' la rădăcină.

(Mihai Codreanu, *Plopul*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Notează procedeul de îmbogăţire a vocabularului prin care s-au format cuvintele: *calm*, *(se)-nfioară*. *(4p)*

2. Selectează o pereche de antonime din text. *(4p)*

3. Precizează numărul de litere şi de sunete din cuvintele: *crengi*, *concert*. *(4p)*

4. Explică rolul virgulei în secvenţa: *Când râzi, pătrunde-n ramurile sale/ Un viu concert de râsete-n surdină.* *(4p)*

5. Menţionează două trăsături ale genului liric, prezente în textul dat. *(4p)*

6. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, specificul imaginilor artistice din poezia dată. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să-ţi exprimi opinia despre *semnificaţia/ mesajul* poeziei *Plopul* de Mihai Codreanu. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
– să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să susţii cu citate argumentele prezentate;
– să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Femeile Maramureșului și-au îmbrăcat familia, casele și bisericile cu arta țesutului în teară (război), cu migăleala acului de cusut și cu osteneala ochilor în nopțile lungi de iarnă, întrupând astfel straie și covoare, țoluri și cergi, traiste și trăistuțe, fețe de masă și îmbrăcăminte de pat.

În fiecare casă de gazde, se află în camera bună „ruda" – zestrea și mândria fetelor, cu țesături din lână și cânepă, cu toată îmbrăcămintea necesară unei case vrednice și frumoase. Țesăturile sunt lucrate și colorate diferit, în funcție de locul și cinstea date fiecăreia. Lucrate cu motive geometrice, în culori contrastante, covoarele au o bordură cu șiruri de reprezentări antropomorfe sau umane, cum ar fi „hora cu cătane" sau „calul și călărețul". Ștergurile[1] au un colorit puternic, în tonuri primare de roșu și negru, cu motive mari, asemănătoare celor de pe covoare. Cergile au o cromatică de două, până la patru culori. Țesăturile autentice sunt cele vopsite în culori naturale, extrase din plante și din coaja copacilor. La Botiza, femeile culeg peste vară flori și frunze, rădăcini și scoarță de copac, și cu ele vopsesc lâna, împletind apoi simboluri păgâne și creștine în covoare minunate.

Casele Maramureșului sunt așternute cu frumusețe și culoare, cu dragoste și respect pentru tradiție, cu căldură și ospitalitate în așteptare veșnică de oaspeți.

(http://www.visitmaramures.ro)

---

[1] *ștérgură, ștérguri*, s.f. (reg.) – 1. ștergar; 2. batistă; 3. năframă

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
- tonurile cromatice predominante în ștergurile maramureșene;
- două tipuri de reprezentări antropomorfe de pe covoare.

2. Scrie, pe baza textului dat, un enunț despre specificul vopsirii țesăturilor în Maramureș. *(4p)*

3. Menționează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din secvențele: *în <u>fiecare</u> casă; în funcție de locul și cinstea date <u>fiecăreia</u>.* *(4p)*

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența următoare, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Ștergurile au un colorit <u>puternic</u>, în tonuri primare de roșu și negru, cu motive mari, asemănătoare celor <u>de pe covoare</u>.* *(4p)*

5. Realizează expansiunea părții de propoziție subliniate, precizând rezultatul obținut: *La Botiza, femeile culeg <u>peste vară</u> flori și frunze, rădăcini și scoarță de copac.* *(4p)*

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o propoziție subordonată circumstanțială de mod introdusă printr-o locuțiune conjuncțională. *(4p)*

B. Redactează, în 150-300 de cuvinte, *descrierea unei case maramureșene văzute prin ochii unui turist.*
În compunerea ta, trebuie: *(12p)*
- să respecți trăsăturile descrierii artistice;
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 57 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Îmi place să privesc afară.
— Când au căzut aceste frunze?
Și arborii se scuturară,
Și-n vizuini adânci, ascunse

Stau vulpi roșcate. Stoluri, salbe,
Peste pădure nori de ceață,
Ca niște zburătoare albe
Plutind, de vârfuri se agață.

Negru pământul se arată;
Pe câmpuri vântul iar adoarme.
O ciută cade fulgerată
De trăsnetele unei arme.

Și liniștea cu-aripi ușoare,
Prin mii de pori respiră-n toamnă.
Doar plopii mistuiți în zare
Spre depărtare mă îndeamnă.

(A.E. Baconsky, *Desen*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Scrie câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: *se agață, îndeamnă.* *(4p)*

2. Numește mijloacele de îmbogățire a vocabularului prin care s-au format termenii: *trăsnet, fulgerată.* *(4p)*

3. Transcrie doi diftongi din a doua strofă. *(4p)*

4. Menționează ce rol are punctul și virgula din strofa a treia. *(4p)*

5. Precizează măsura versurilor și tipul de rimă din prima strofă. *(4p)*

6. Explică semnificația versurilor: *Și liniștea cu-aripi ușoare,/ Prin mii de pori respiră-n toamnă.* *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte în care să prezinți *semnificația titlului* poeziei *Desen* de A.E. Baconsky, prin raportare la conținutul textului. *(16p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să ilustrezi relația dintre titlu și conținutul textului liric;
- să evidențiezi două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată în titlu;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Jocul Pokemon Go a fost lansat și în România. [...] Ideea Pokemon Go e să combine explorarea lumii reale cu vânătoarea de pokemoni din joc. Adică în timp ce te plimbi pe stradă, pe ecranul telefonului vor apărea pokemoni pe care să-i prinzi. Miza jocului e să capturezi pokemoni sălbatici – creaturi care pot să arate ca niște șobolani, magneți, ouă sau dragoni – pe care să-i crești și să-i antrenezi pentru lupta cu pokemonii altor jucători. Misiunea unui jucător Pokemon e să captureze toate cele 151 de specii de pokemoni. Unele specii, cum sunt șobolanii și liliecii, se găsesc la tot pasul în București. Altele sunt rare și apariția lor produce isterii în masă – sute de oameni au blocat Central Park.

Pokemon a apărut în Japonia la sfârșitul anilor '90. Jocul a fost creat pentru consola Nintendo Game Boy și în timp a fost adaptat pentru mobil (IOS și Android). A crescut rapid în popularitate în Occident, iar în prezent franciza Pokemon cuprinde o serie de jocuri, un serial anime, 19 filme, un joc de cărți și, de săptămâna trecută, jocul de realitate augmentată. [...]

Vânătoarea de pokemoni nu se oprește niciodată, pentru că pokemonii virtuali trăiesc peste tot în realitatea noastră: pe stradă, la birou sau în muzee.

(Ștefania Matache, *Pokemon Go explicat*, www.digi24.ro)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
- când și unde a apărut jocul Pokemon;
- câte specii de pokemoni există.

2. Precizează scopul textului citat. *(4p)*

3. Selectează din text un verb la modul conjunctiv și o locuțiune adverbială. *(4p)*

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența următoare, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *...franciza Pokemon cuprinde o serie de jocuri, un serial anime, 19 filme, un joc de cărți...* *(4p)*

5. Extrage din text două propoziții subordonate predicative. *(4p)*

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o subordonată circumstanțială consecutivă având ca regent un adjectiv. *(4p)*

B. Redactează, în 150-300 de cuvinte, o narațiune în care *să imaginezi o întâmplare al cărei personaj principal să fie un copil care joacă Pokemon Go.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să povestești o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

e) Doina

TESTUL 58 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Drum la deal și drum la vale
Îmi fac veacul tot pe cale,
N-am în lume sărbătoare,
Nici n-am partea mea la soare.
Bat-o crucea ursitoare
Care s-a ursit pe mine
Să n-am nici o zi cu bine!
Ostenit mereu de ducă
Noaptea-n codri mă apucă,
Copacilor sunt nălucă!
Ochii-mi nu se mai usucă!
Unde merg, în orice parte
Dragostele-mi sunt deșarte,
Aolică, lică floare!
De n-ai fi fermecătoare
Nu m-ai abate din cale
Să calc pe urmele tale!

(*Drum la deal...*, text cules de Vasile Alecsandri)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Enumeră două cuvinte derivate de la substantivul *drum.* *(4p)*

2. Notează câte un sinonim pentru cuvintele subliniate. *(4p)*

3. Transcrie diftongii din cuvintele *veacul*, *sărbătoare.* *(4p)*

4. Motivează folosirea cratimei în structura *ochii-mi.* *(4p)*

5. Transcrie două versuri care conțin elemente de autoportret. *(4p)*

6. Explică semnificația versurilor: *Aolică, lică floare!/ De n-ai fi fermecătoare/ Nu m-ai abate din cale/ Să calc pe urmele tale!* *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care *să argumentezi apartenența textului citat la specia doinei populare.* *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să numești patru dintre trăsăturile speciei, care se întâlnesc în textul dat;
- să prezinți detaliat două trăsături ale doinei populare, valorificând textul dat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Toate semnele arată că satul românesc e pe cale de dispariție, cel puțin în forma în care s-a consacrat și în care a fost cunoscut până de curând. A dispărut portul, dispar tradițiile, s-au năruit casele vechi, se răresc animalele din curți și dispar și oamenii. Țăranii. Mai rămân doar locurile, dacă nu sunt prinse și ele în reorganizări administrative, comasări, fuziuni și alte asemenea. Oricum, rămân locuri cu altă față. Cu internet și canale TV din toată lumea. Cu străzi asfaltate. Cu fabrici și cu toată modernitatea pe care o poți găsi și la oraș. Un sat în satul global.

Satul românesc tradițional e pe cale de dispariție din memoria celor care l-au trăit și l-au făcut și foarte mult din ceea ce a fost el mai poate fi găsit doar în cărți. Unele dintre ele sunt monografiile, parcă tot mai des scoase de tipografii în ultima vreme.

Una dintre aceste monografii, lansată chiar ieri, este a comunei Runcu Salvei din județul Bistrița-Năsăud. Monografie al cărei titlu – *Fabricat în Runcu Salvei* – face chiar el trimitere, poate involuntar, la transformarea profundă a satului, la modernitatea care pune stăpânire pe el. La produsul de serie care devine și satul românesc.

(Septimiu Avram, „Satul românesc își caută viața de după moarte",
în *Transilvania Reporter*/decembrie 2013)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
– semnele care arată dispariția treptată a satului românesc;
– titlul monografiei la care face referire fragmentul.

2. Explică secvența *produsul de serie care devine și satul românesc*, prin raportare la mesajul fragmentului citat. *(4p)*

3. Extrage din text un pronume relativ și un pronume reflexiv. *(4p)*

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența următoare, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Mai rămân doar <u>locurile</u>, dacă nu sunt prinse și ele în reorganizări <u>administrative</u>, comasări...* *(4p)*

5. Transcrie două propoziții subordonate din fraza următoare, precizând felul lor: *Toate semnele arată că satul românesc e pe cale de dispariție, cel puțin în forma în care s-a consacrat și în care a fost cunoscut până de curând.* *(4p)*

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o atributivă al cărei termen regent să fie un pronume demonstrativ. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care *să relatezi o întâmplare reală sau imaginară petrecută la sat.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
– să relatezi întâmplarea, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
– să menționezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
– să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 59 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Foiliță de sulcină,
Mureșule, apă lină,
Cine-o bea apă din tine,
Rămâie străin ca mine.
C-am băut și eu o dată
Și-am rămas fără de tată.
Am băut o dată apă
Și-am rămas fără de maică.
Și-am băut apă din flori
N-am nici frați, n-am nici surori.
Și-am băut apă din brazi,
N-am nici surori, n-am nici frați.

Când se împărțea norocul
Eu eram în câmp cu plugul,
Și la toți le-o dat cu carul,
Numai mie cu paharul.
Nici acela n-o fost plin,
Jumătate-i cu pelin[1].
Necazul când s-o-mpărțit,
Drept acasă m-o găsit;
La toți le-o dat cu paharul,
Numai mie-mi da cu carul.

(* * *, *Doină*)

[1] *pelin* – plantă aromatică foarte amară; băutură amară preparată din frunzele acestei plante; vin cu gust amărui obținut prin tratarea cu planta respectivă

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează patru cuvinte din câmpul lexico-semantic al *naturii.* *(4p)*
2. Alcătuiește două enunțuri în care să demonstrezi polisemantismul verbului *a împărți.* *(4p)*
3. Selectează din textul dat două cuvinte care conțin diftongi. *(4p)*
4. Explică folosirea virgulelor din al doilea vers. *(4p)*
5. Menționează două trăsături ale genului liric, prezente în textul citat. *(4p)*
6. Prezintă semnificația secvenței următoare: *Și-am băut apă din flori/ N-am nici frați, n-am nici surori.* *(4p)*

B. Realizează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să-ți prezinți *opinia despre semnificația/ mesajul doinei* citate. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
– să formulezi o opinie despre semnificația/mesajul textului citat;
– să-ți susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
– să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Alpinistul român Alex Găvan a lansat, marți, în cadrul unei conferințe de presă, o campanie de strângere de fonduri, intitulată „Bucurie pentru Nepal", în cadrul operațiunilor de ajutorare a victimelor cutremurelor din Nepal și de reconstrucție a țării.

Campania inițiată de alpinistul român se va derula timp de 7 săptămâni și 9 zile, perioadă corespunzătoare cifrelor magnitudinii înregistrate de primul cutremur din Nepal, din 25 aprilie, atunci când Găvan se afla în Tabăra de Bază de pe Everest, în timpul expediției sale de ascensiune pe vârful Lhotse (8516 m).

Alex Găvan va colabora pentru această campanie cu organizația Kharuna-Shechen, condusă de un scriitor și călugăr budist, originar din Franța, Matthieu Ricard.

„Experiența de pe Everest a fost de viață și de moarte, dar pentru oamenii din Nepal fiecare zi presupune, în acest moment, o experiență de viață și de moarte. Vrem ca prin această campanie să finanțăm operațiuni de reconstrucție a unor comunități din Nepal și să îi ajutăm să se dezvolte. Este un proiect care deschide o perspectivă spre viitor, printre dărâmăturile și suferința din Nepal și îi ajută pe oamenii de acolo să-și refacă viața. Pornind de la acest principiu, am ales nu doar sloganul campaniei – «Repornim Vieți, Reclădim Bucuria» –, ci și partenerul care face implementarea în Nepal – organizația Kharuna-Shechen, fondată de reputatul autor Matthieu Ricard, care lucrează din anul 2000 pentru a sprijini dezvoltarea comunităților locale din Nepal și are experiență pe intervenție post-dezastru", a declarat Alex Găvan.

În cadrul campaniei, inițiatorii vor strânge fonduri prin intermediul unui SMS în valoare de 2 euro, trimis la numărul 8826, prin plata cu cardul pe site-ul alpinistului, www.alexgavan.ro/nepal, prin sponsorizări pe bază de contract și prin redirecționarea a 2 la sută din impozit.

(Adrian Țone, *Alpinistul Alex Găvan lansează o campanie de ajutorare a victimelor cutremurului din Nepal,* 19 mai 2015, www.mediafax.ro)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
- data primului cutremur din Nepal;
- sloganul campaniei desfășurate de Alex Găvan.

2. Explică, pe baza informațiilor din text, durata campaniei de strângere de fonduri. *(4p)*

3. Selectează din text două verbe auxiliare diferite și precizează timpul pentru care sunt utilizate. *(4p)*

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența următoare, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Este un proiect <u>care</u> deschide o perspectivă <u>spre viitor</u>* [...]. *(4p)*

5. Transcrie propoziția subordonată din fraza: *Vrem ca prin această campanie să finanțăm operațiuni de reconstrucție a unor comunități din Nepal* [...] și precizează felul ei. *(4p)*

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată predicativă, introdusă prin conjuncția *să*. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care *să prezinți o acțiune de voluntariat* la care ai participat sau ai dori să participi. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două aspecte diferite ale acțiunii de voluntariat;
- să valorifici secvențe din text care te pot ajuta în formularea ideilor;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 60 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Trandafir seara pe lună,
Du-i bădiții voie bună.
Trandafir seara pe nori,
Du-i bădiții sărutări.
Trandafir seara pe stele,
Du-i badei buzele mele
Și-i spune c-al meu noroc
L-au pus dușmanii pe foc;
Și-i spune că al meu bine
A plecat și nu mai vine,
A plecat în țări străine.

(* * *, *Doină*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Scrie câte un antonim pentru fiecare dintre următoarele cuvinte: *noroc*, *bine*. *(4p)*

2. Alcătuiește două enunțuri în care să folosești cuvântul *buză* cu sens secundar și cu sens figurat. *(4p)*

3. Notează accentele cuvintelor: *dușmanii*, *străine*. *(4p)*

4. Menționează rolul virgulei din primul vers. *(4p)*

5. Precizează modul de expunere prezent în text. *(4p)*

6. Numește figura de stil (de construcție) care apare în primele șase versuri. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte în care să-ți prezinți opinia despre *semnificația/ mesajul doinei* propuse. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să formulezi o opinie despre semnificația/mesajul doinei;
- să susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Zimbrăria Neagra din cadrul Ocolului silvic Bucșani, în județul Dâmbovița, este situată la mai puțin de 80 de kilometri de București, la 30 de kilometri de municipiul Târgoviște și la 35 de kilometri față de municipiul Ploiești.

În rezervația Neagra Bucșani, în luna mai 2010 exista un număr de 35 de zimbri, 16 masculi și 19 femele, ce trăiesc pe 166 de hectare de pădure. Toate cele 35 de animale au fost botezate cu nume care încep cu „RO". În anul 2014 exista un număr de 49 de exemplare, din care 25 de masculi și 24 de femele.

Zimbrăria Neagra s-a înființat în 1983, cu scopul adaptării speciei în zona de câmpie. În 1983 au fost aduși la Bucșani 18 zimbri din țară, dar și câteva exemplare din străinătate. După 1995, scopul zimbrăriei a fost de înmulțire și transfer către celelalte rezervații.

La maturitate, după 7-8 ani, zimbrul cântărește între 800 și 1000 de kilograme, iar femela în jur de 500-700 kilograme. Chiar dacă trăiește în captivitate, zimbrul este un animal mândru și sfios, căruia nu îi place să se apropie prea mult de oameni.

Zimbrul a dispărut de pe teritoriul actual al României în secolul al XIX-lea, din cauza vânării în exces și a scăderii drastice a fondului forestier. În 1958, țara noastră a importat câteva exemplare din Polonia, care au fost duse la rezervația de la Hațeg. În afară de Hațeg și Bucșani, în România mai sunt două rezervații de zimbri: la Dragoș-Vodă (Neamț) și la Vama Buzăului (Brașov).

Biletul de intrare în rezervație este de doar 2 lei pentru copii și 4 lei pentru adulți, iar cea mai bună oră de vizită este dimineața, pe la 10, când zimbrii vin să mănânce suplimentele de hrană.

(*Zimbrăria Neagra Bucșani*, www.bucsani.ro)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
– scopul înființării zimbrăriei Neagra;
– suprafața zimbrăriei.

2. Scrie într-un enunț cauzele care au dus la dispariția zimbrului românesc în secolul al XIX-lea. *(4p)*

3. Notează numărul și cazul cuvintelor subliniate din text. *(4p)*

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Zimbrăria Neagra s-a înființat în 1983.* *(4p)*

5. Transcrie două propoziții subordonate din fraza următoare și precizează felul lor: *Chiar dacă trăiește în captivitate, zimbrul este un animal mândru și sfios, căruia nu îi place să se apropie prea mult de oameni.* *(4p)*

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o subordonată completivă de agent. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care relatezi *o întâmplare personală care te-a impresionat.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
– să relatezi întâmplarea, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
– să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
– să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 61 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Frunză verde de cireș,
Lung e drumul pân' la Ieși,
Lung e drumul și bătut
Din Siret și pân-în Prut!
Nu-i bătut de car cu boi,
Ci-i bătut tot de nevoi
Și de păcatele mele
Cele multe, cele grele!
Ard-o focul răzeșie!
Eu chiteam că-i boierie,
Și-i numai o sărăcie!
Pentru-o palmă de pământ
Zilele mi-am dat în vânt.
Ani întregi m-am judecat
Și nimic n-am câștigat!
Eu umblam la judecată,
Copiii plângeau pe vatră,
Nevasta-mi zăcea lăsată.
Dare-ar Domnul Dumnezeu
Să fie pe gândul meu!
Lăsa-m-oi de răzeșie
Să apuc în haiducie
Ca să-mi fac sfânta dreptate
Cu cea ghioagă de pe spate,
Să-mi aleg judecători
Cei stejari nestrâmbători!

(*Cântecul răzeșului*, doină populară culeasă de Vasile Alecsandri)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un antonim contextual pentru cuvintele: *lung*, *n-am câștigat.* *(4p)*

2. Alcătuiește două derivate de la cuvântul de bază *pământ.* *(4p)*

3. Transcrie grupurile vocalice din cuvântul *boierie.* *(4p)*

4. Explică rolul cratimei în versul: *Dare-ar Domnul Dumnezeu.* *(4p)*

5. Prezintă, pe baza textului dat, două trăsături ale monologului. *(4p)*

6. Precizează, într-un enunț, motivul pentru care bărbatul vrea să se apuce de haiducie. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să motivezi *apartenența textului citat la specia doinei populare.* *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
– să numești patru dintre trăsăturile speciei;
– să prezinți detaliat două dintre aceste trăsături, valorificând textul dat;
– să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Groapa Ruginoasa este o ravenă uriașă de peste 600 de metri în diametru și 100 de metri adâncime, cu rupturi ruginii. S-a format prin eroziunea torențială, extrem de activă, a depozitelor de cuarțite, fresii și argile roșii. Între versanții gropii s-au creat văi foarte strâmte ce dau un aspect de canion fundului torentului. La precipitații, prin el se scurge apa în torent, contribuind la dezvoltarea acestuia. Interiorul Gropii este separat în patru sectoare mari, de către versanți înguști și ascuțiți ca lama. Suprafața pe care o ocupă este de aproape 20 ha, iar volumul de material erodat pe parcursul timpului se estimează la aproximativ 7 milioane de metri cubi.

Cum ajung la Groapa Ruginoasa?

Din şaua Vârtop pe bandă galbenă. Marcajul începe la 10 minute de şaua Vârtop spre Lunca. În dreptul intrării este amplasat şi un panou. Aici părăsim şoseaua, traversăm pârâul şi începem urcuşul de 40 de minute. Ajungem într-o poiană, de unde sus, în faţa noastră, se conturează o şa largă. Ajungem în şa, iar sub noi se vede Groapa Ruginoasa. Drumul de întoarcere este identic cu cel de acces şi este ultima parte a traseului.

În toamna 2014 a fost refăcut traseul ce urca din DN75 până la Groapa Ruginoasa. S-au făcut trepte de lemn şi piatră în locurile mai dificile şi balustrade de lemn. Astfel vom putea ajunge mai uşor la Groapa Ruginoasa şi în anotimpul alb.

(http://www.arieseni.pro/9-arieseni-obiective-turistice/20-groapa-ruginoasa)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
- când a fost refăcut traseul către Groapa Ruginoasa;
- volumul de material erodat de-a lungul timpului.

2. Precizează, într-un enunţ, motivul pentru care se foloseşte persoana I plural în al doilea paragraf din textul citat. *(4p)*

3. Menţionează două timpuri verbale folosite în text. *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din fragmentul următor, menţionând partea de vorbire prin care se exprimă: *Astfel vom putea <u>ajunge</u> <u>mai uşor</u> la Groapa Ruginoasa şi în anotimpul alb.* *(4p)*

5. Transcrie propoziţia subordonată din fraza următoare, precizând felul acesteia: *Ajungem într-o poiană, de unde sus, în faţa noastră, se conturează o şa largă.* *(4p)*

6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată subiectivă al cărei termen regent să fie o expresie verbală impersonală. *(4p)*

B. Redactează, în 150-300 de cuvinte, o naraţiune în care să prezinţi *o întâmplare reală sau imaginară petrecută în timpul unei expediţii montane.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să relatezi întâmplarea, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- să precizezi două elemente ale contextului spaţio-temporal;
- să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 62 (D.S.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

STĂPÂNUL CALULUI: Extraordinar! Cu cât trece vremea, cu atât mi se pare mai fantastic. Un cal de care nu ştiam cum să scap, o gloabă care îmi prăpădea ovăzul <u>degeaba</u>.

CHIRICĂ: Nimic mai simplu, cu toate astea. Calul era oropsit. Fiind din părinţi obscuri, nimeni nu se uita la el, nici chiar dumneata.

STĂPÂNUL CALULUI: Asta-i cam aşa.

CHIRICĂ: Îl îngrijeau de mântuială şi îl muştruluiau la fel. Eu l-am îngrijit cu răbdare. Asta-i tot. Avea bietul cal încheieturile prinse.

STĂPÂNUL CALULUI: Nu-mi intră mie în cap cum a putut să fugă aşa, pe patru mii de metri şi într-un lot atât de ridicat.

VARLAM: Şi ai văzut cum a bătut?

CHIRICĂ (*cu faţa luminată*): Ai văzut?

STĂPÂNUL CALULUI: La o mie de metri, avea zece lungimi înainte; la două mii, <u>cincizeci</u> de lungimi; iar la al doilea ocol, era în cap cu un sfert din întinderea câmpului.

CHIRICĂ: Gonea pentru întâia dată slobod. Gonea ca şi cum ar fi vrut să câştige dintr-odată toate miile de metri cu care rămăsese până atunci în coadă. Animalele au suflet şi ele. Gonea ca şi cum ar fi voit să se spele şi să mă spele de ruşine.

VARLAM: Ai văzut ce tăcere de mormânt? Calul sfârşise de mult şi niciun murmur, nicio şoaptă în toată marea aceea de capete. Doar când au apărut cele două cifre de foc: un unu şi un nouă – lumea s-a trezit. Un câmp întreg de oameni care-şi deşertaseră buzunarele şi care izbucniră deodată în urale.

(G. Ciprian, *Omul cu mârţoaga*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Transcrie două cuvinte din vocabularul fundamental. *(4p)*

2. Construieşte un enunţ cu omonimul cuvântului *mare* din text. *(4p)*

3. Precizează numărul de litere şi de sunete din cuvintele subliniate. *(4p)*

4. Explică întrebuinţarea cratimei în construcţia *s-a trezit.* *(4p)*

5. Formulează într-un enunţ o idee principală sau secundară a textului. *(4p)*

6. Explică semnificaţia ultimei replici. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care *să argumentezi că fragmentul dat aparţine unei piese de teatru* (genului dramatic). *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi patru aspecte caracteristice genului dramatic;
- să prezinţi detaliat două dintre aceste trăsături, valorificând textul dat;
- să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

TVR 2 îl aniversează pe maestrul Victor Rebengiuc, care împlineşte 81 de ani, prin difuzarea unui spectacol din Arhiva de Aur a Televiziunii Române, realizat după textul celebrei piese a marelui dramaturg I.L. Caragiale şi preluat de la Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra". Telespectatorii vor putea urmări la TVR 2, la ora 19, piesa *O scrisoare pierdută*, a cărei regie poartă semnătura unei personalităţi artistice care a marcat teatrul ultimului secol – Liviu Ciulei.

O scrisoare de amor trimisă de un „becher, persoană importantă", unei doamne respectabile, din lumea „bună", tulbură liniştea din „capitala unui judeţ de munte", în preajma alegerilor... În interpretarea personajelor comediei caragialeşti, lui Victor Rebengiuc i s-au alăturat alţi seniori ai artei teatrale româneşti: Mariana Mihuţ, Fory Etterle, Petre Gheorghiu, Dem Rădulescu, Mircea Diaconu, Octavian Cotescu, Jean Reder, Simion Hetea, Ştefan Bănică Sr., Aurel Cioranu.

(http://www.evzmonden.ro/recomandare/o-scrisoare-pierduta-regia-lui-liviu-ciulei/)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
- postul de televiziune care difuzează spectacolul teatral;
- regizorul spectacolului preluat de la teatrul „Bulandra".

2. Notează câte un argument pentru care ai vrea să vezi/nu ai vrea să vezi acest spectacol, pe baza informaţiilor din fragment. *(4p)*

3. Extrage din text două pronume relative la cazuri diferite. *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate, menţionând partea de vorbire prin care se exprimă: *În interpretarea personajelor comediei caragialeşti, lui Victor Rebengiuc i s-au alăturat alţi seniori ai artei teatrale româneşti.* *(4p)*

5. Transcrie propoziţiile din prima frază a textului, precizându-le felul. *(4p)*

6. Construieşte o frază în care să apară o propoziţie condiţională introdusă prin conjuncţia *dacă*. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care să îţi exprimi *opinia despre plăcerea de a viziona un spectacol de teatru sau de film.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să dezvolţi o opinie în legătură cu tema dată;
- să incluzi în compunere fragmente sau idei din textul dat;
- să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 63 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

DOAMNA HIGGINS (*în sfârşit, spre a face conversaţie*): Credeţi că are să plouă?
LIZA: E posibil ca uşoara depresiune din apusul arhipelagului să se îndrepte încetişor spre răsărit. Nu există indicii că s-ar petrece o mare schimbare barometrică.
FREDDY: Ha, ha! Ce caraghios!
LIZA: Am spus ceva greşit, tinere? Pun rămăşag că am spus-o bine.
FREDDY: Colosal!
DOAMNA EYNSFORD HILL: Sper că vremea nu se va răci. E atâta gripă în oraş. Toţi ai casei se îmbolnăvesc, unul după altul, în fiecare primăvară.
LIZA (*posomorâtă*): Mătuşa mea a murit de gripă; aşa se zice.
DOAMNA EYNSFORD HILL (*scoate sunete de simpatie*): !!!
LIZA (*cu acelaşi ton tragic*): Dar părerea mea este că i-au făcut de petrecanie bătrânei.
DOAMNA HIGGINS (*mirată*): I-au făcut de petrecanie?!
LIZA: Da-a-a! Aşa să fii mătăluţă sănătoasă. De ce să moară de gripă? Că doar scăpase de difterie destul de frumuşel cu un an înainte. Am văzut-o cu ochii mei. Era vânătă toată. Toţi o credeau moartă, dar tata i-a turnat gin cu polonicul pe gât de şi-a venit în fire aşa de subit încât a muşcat polonicul şi i-a rupt coada.
DOAMNA EYNSFORD HILL (*uimită*): Vai de mine!
LIZA (*întărindu-şi rechizitoriul*): Ce rost avea să moară o femeie aşa de zdravănă taman de gripă? Mă întreb ce s-a făcut cu pălăria ei cea nouă de pai pe care trebuia s-o moştenesc eu? Cineva a şutit-o şi eu zic că cine i-a şutit pălăria tot acela a curăţat-o.
DOAMNA EYNSFORD HILL: Ce înseamnă „a curăţat-o"?
HIGGINS (*în grabă*): Asta-i noua vorbire la modă. A curăţa pe cineva înseamnă a-l omorî, a-i face de petrecanie.
DOAMNA EYNSFORD HILL (*îngrozită, către Eliza*): Cum îţi vine să crezi că mătuşa dumitale a fost cu adevărat ucisă?
LIZA: Ba bine că nu! Acela cu care şedea ar fi omorât-o pentru un capăt de aţă, darmite pentru o pălărie.

(George Bernard Shaw, *Pygmalion*, Actul III)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Alcătuieşte două enunţuri în care să apară câte un omonim al cuvintelor subliniate din text. *(4p)*

2. Transcrie, din textul dat, doi termeni argotici. *(4p)*

3. Desparte în silabe: *arhipelagului*, *difterie*. *(4p)*

4. Explică rolul virgulei în secvenţa: *Am spus ceva greşit, tinere?* *(4p)*

5. Formulează două idei principale/secundare din fragmentul citat. *(4p)*

6. Ilustrează, pe baza fragmentului citat, două mijloace de caracterizare a personajului Liza. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care *să motivezi apartenenţa textului dat la genul dramatic.* *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi patru trăsături ale genului dramatic;
- să prezinţi detaliat două dintre aceste trăsături, valorificând textul dat;

– să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Principala motivaţie pentru care Delta Dunării nu a fost declarată, în scopul protecţiei, ca Parc Naţional, este existenţa pe teritoriul ei a 25 de localităţi însumând circa 15.000 de locuitori. Răspândirea lor aproape peste tot unde au fost locuri favorabile pentru întemeierea unor aşezări umane şi convieţuirea de secole cu natura, folosind-o sub toate formele ei atât de variate, justifică pe deplin afirmaţia că locuitorii deltei sunt parte integrantă din Rezervaţia Biosferei Delta Dunării.

În relaţie directă cu resursele naturale ale deltei, ocupaţiile tradiţionale ale locuitorilor sunt pescuitul, agricultura, creşterea animalelor, tăierea stufului, iar în unele zone, agroturismul.

Delta Dunării poate constitui un exemplu de convieţuire interetnică. Alături de români, care sunt majoritari, trăiesc în deplină armonie alte 21 de naţionalităţi, dintre care cel mai bine reprezentate sunt ruşii-lipoveni, ucrainienii, turcii şi tătarii. Datorită acestei particularităţi, Delta este considerată cea mai cosmopolită[1] unitate geografică de pe glob.

(http://www.info-delta.ro/traditii-in-dobrogea-28/)

[1] *cosmopolit*, adj. – care ţine de mai multe culturi, comun mai multor ţări; pestriţ, amestecat (prin prezenţa mai multor naţionalităţi şi limbi)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
– numărul de locuitori ai Deltei Dunării;
– ocupaţiile tradiţionale ale locuitorilor Deltei Dunării.

2. Precizează, pe baza textului dat, care sunt etniile cel mai bine reprezentate în Delta Dunării, în afara celei majoritare. *(4p)*

3. Extrage din text două exemple care ilustrează valori morfologice diferite ale verbului *a fi.* *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate, menţionând partea de vorbire prin care se exprimă: *Principala motivaţie* [...] *este existenţa pe teritoriul ei a 25 de localităţi însumând circa 15.000 de locuitori.* *(4p)*

5. Realizează expansiunea părţii de propoziţie subliniate în secvenţa: *Datorită acestei particularităţi, Delta este considerată cea mai cosmopolită unitate geografică de pe glob.* *(4p)*

6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată concesivă, introdusă printr-o locuţiune conjuncţională. *(4p)*

B. Redactează, în 150-300 de cuvinte, o scurtă *descriere a unui peisaj matinal din Delta Dunării.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să respecţi trăsăturile descrierii artistice;
– să precizezi două elemente ale contextului spaţio-temporal;
– să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 64 (D.S.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

FILIPPO: [...] Hai să fim cinstiţi, de ce crezi c-au ei nevoie de un clovn bătrân?
NICOLLO (*Însufleţit.*): Pentru că s-a uitat meseria, d-aia! S-au pierdut trucurile, o mulţime... S-a uitat arta! S-a dus pe apa sâmbetei şi vor s-o scoată-napoi de la noi.
FILIPPO: Canci[1].
NICOLLO: Îţi spun eu. Asta trebuie să fie. Pentru că circu' d-azi e un rahat, o buluceală, o-ncropeală, te-apucă răul... Zău, ăştia noi nu-s buni de nimic, nişte zăltaţi, i-am văzut pe toţi... Amatori... Ţi se face şi silă când îi vezi, să vomiţi nu alta. Scârboşi, grosolani... N-au fantezie, n-au forţă, n-au nimic din chestiile astea... Clovni de paie, umplutură râncedă, buah! Scobitori umplute, ha! Ascultă Filippo, ascultă ce-ţi spun... Dacă ne curăţăm şi noi, apoi s-a dus şi arta. Gata, se stinge totu'. D-aia zic să ne vindem scump, în aur. (*Se îneacă, sughiţă.*) În aur! Aur!
FILIPPO (*Dându-i dupaci[2] după ceafă*): Mai încet! Mai încet!
NICOLLO (*Pornit rău.*) Marţafoi, escroci, hoţi! Fură banii oamenilor cinstiţi. Ăsta e circ? Când am fost la *Humberto*? Luna trecută am fost. O ruşine. Nici nu mai râde nimeni, numa' stau şi mestecă gumă... D-aia zic... Aur!
FILIPPO: Şi dacă au nevoie d-un grăjdar?
NICOLLO: Cum?
FILIPPO: Tare mă tem c-au nevoie d-un grăjdar. Unu' mai ramolit ca să nu-i plătească cine ştie ce.
NICOLLO (*Furios.*): Cum adică grăjdar? Da' ce cred ei? Da' ce suntem noi? Cum vine asta?
FILIPPO: Stai băiatule! Nu-i încă sigur.

(Matei Vişniec, *Angajare de clovn*)

[1] *canci* – deloc, nimic
[2] *dupac* – pumn

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Construieşte două enunţuri care să ilustreze polisemia substantivului *clovn.* *(4p)*

2. Precizează sensul expresiei *s-a dus pe apa sâmbetei.* *(4p)*

3. Transcrie diftongii din enunţul subliniat în text. *(4p)*

4. Explică întrebuinţarea celor două puncte după numele personajelor. *(4p)*

5. Rezumă într-un enunţ opinia lui Nicollo despre clovnii tineri. *(4p)*

6. Explică semnificaţia fragmentului: *Dacă ne curăţăm şi noi, apoi s-a dus şi arta. Gata, se stinge totu'. D-aia zic să ne vindem scump, în aur.* (Se îneacă, sughiţă.) *În aur! Aur!* *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinţi *relaţia dintre cele două personaje* ale fragmentului citat. *(16p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să formulezi o opinie despre relaţia dintre cele două personaje;
– să ilustrezi specificul relaţiei dintre personaje cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Circ Variete Globus București vă invită sâmbătă 2 mai 2015 și duminică 3 mai 2015 de la ora 15 la cel mai nou spectacol „Globus Show". Cămilele, cățeii, tigrii sunt eroii unui spectacol în care comedia, arta circului și dresurile fac casă bună – timp de aproximativ 2 ore și jumătate – cu buna dispoziție. Elementele de recuzită de efect și momentele de comedie, precum și numerele de acrobație de mare dificultate sunt surprizele care întregesc acest spectacol de zile mari. Un spectacol extraordinar la care trebuie să vă grăbiți să prindeți un loc, pentru una dintre reprezentații – în fiecare sâmbătă și duminică de la ora 15! Prețurile pornesc de la 35 de RON și se opresc la 70 de RON în funcție de locul ales în sală, iar biletele au fost deja puse în vânzare la casa de bilete a Circ&Variete Globus București, deschisă de miercuri până duminică, între orele 10 și 18. Rezervări on-line www.circulglobus.ro.

(http://ro.circulglobus.ro/?p=4610)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
   - circul despre care este vorba în reclamă;
   - ce numere conține spectacolul anunțat.
2. Motivează într-un enunț dacă ai merge la un asemenea spectacol. *(4p)*
3. Transcrie un subiect multiplu exprimat prin substantive. *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Un spectacol extraordinar <u>la care</u> trebuie să vă grăbiți* [...] – *în <u>fiecare</u> sâmbătă și duminică de la ora 15!* *(4p)*
5. Transcrie propozițiile din fraza următoare și precizează felul lor: *Un spectacol extraordinar la care trebuie să vă grăbiți să prindeți un loc, pentru una dintre reprezentații – în fiecare sâmbătă și duminică de la ora 15!* *(4p)*
6. Construiește o frază în care să apară o propoziție completivă indirectă cu regentul un verb predicativ. *(4p)*

B. Redactează, în 150-300 de cuvinte, o narațiune în care să prezinți *o întâmplare reală care să includă și imaginea unui spectacol.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 65 (A.D.-R)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

ACTUL III
TABLOUL 5

PISICA (*salutând copacii pe rând*): Salut, tuturor copacilor!
MURMUR DE FRUNZE: Salut!...
PISICA: Astăzi e o zi mare!... Dușmanul nostru vine să vă răpească forțele și să se dea pe mâinile voastre. E vorba de Tyltyl, fiul tăietorului de lemne, care v-a făcut atâta rău... Caută Pasărea Albastră, pe care ați ascuns-o de ochii Omului de la facerea lumii și care numai ea cunoaște taina noastră... (*Murmur de frunze*) Poftim? Ah! vorbește Plopul. Da, așa e, are un Diamant care posedă darul de a ne descătușa pentru o clipă spiritele. Poate să ne silească să-i dăm Pasărea Albastră și atunci suntem pentru totdeauna la cheremul Omului. (*Murmur de frunze*) Cine vorbește? Ia te uită!... Stejarul... Ce mai faci? (*Murmurul frunzelor stejarului*) Tot nu ți-a trecut guturaiul? [...] Și tot cu reumatisme? Crede-mă, e din pricina mușchiului, prea îți pui mult mușchi pe picioare. Pasărea Albastră e tot la Dumneavoastră? (*Murmurul frunzelor stejarului*) Poftim? Da, nu trebuie să stăm pe gânduri, trebuie să profităm de acest prilej... trebuie să dispară... (*Murmur de frunze*) Poftim?... da, e cu soră-sa, trebuie să piară și ea... (*Murmur de frunze*) Da. Câinele îi însoțește; nu-l pot depărta de ei cu niciun chip... [...] (*Se aud bătăile tobei care se depărtează. Intră Tyltyl, Mytyl și Câinele*).
TYLTYL: Aici e?
PISICA (*slugarnică, mieroasă, iese repede în întâmpinarea copiilor*): Ah! Iată-te, micul meu stăpân. Ce bine arăți și ce frumușel ești astă-seară... V-am luat-o înainte ca să dau de veste că veniți... Totul merge bine. De rândul acesta sunt sigură că am pus mâna pe Pasărea Albastră. L-am trimis pe Șoldan[1] să bată toba să cheme cele mai de seamă animale din partea locului... Au și venit, aud foșnind frunzișul... Ascultă! Sunt sfioase și nu-ndrăznesc să se apropie.. (*Zvon de animale ca: vaci, porci, cai, măgari etc. Încet, către Tyltyl, luându-l deoparte.*) Dar ce ai mai adus și Câinele?... Ți-am mai spus că e la cuțite cu toată lumea, chiar și cu copacii... Tare mă tem că prezența lui nesuferită o să strice tot...
TYLTYL: N-am putut să scap de el... (*Către Câine, amenințându-l.*) Marș de-aici, n-auzi, potaie!...
CÂINELE: Cine?... Eu?... De ce?... Ce-am făcut?
TYLTYL: Ți-am spus să pleci!... N-avem nevoie de tine, asta e... La urma urmelor, ne plictisești.

(Maurice Maeterlinck, *Pasărea albastră*, trad. N. Massim)

[1] *șoldan* – pui de iepure, până la un an

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim, lexical sau frazeologic, pentru expresiile următoare: *suntem* [...] *la cheremul Omului*; *e la cuțite cu toată lumea.* *(4p)*
2. Notează numărul de litere și de sunete din cuvintele: *mușchi*, *picioare.* *(4p)*
3. Explică folosirea semnelor de punctuație în secvența: *Salut, tuturor copacilor!* *(4p)*
4. Formulează o idee principală/secundară din fragmentul citat. *(4p)*
5. Menționează două argumente care justifică încadrarea fragmentului dat în genul dramatic. *(4p)*
6. Explică semnificația secvenței „(*Murmur de frunze*)", repetată în prima parte a fragmentului citat. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte în care *să caracterizezi personajul Pisica* pe baza fragmentului citat din piesa lui Maurice Maeterlinck. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale personajului, valorificând textul dat;
- să ilustrezi două modalități de caracterizare a personajului;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Or fi pisicile animale domestice, dar ele nu sunt domesticite în întregime. Familia pisicilor – felinele – s-a separat de alte carnivore acum 11 milioane de ani și, în afara dimensiunilor, nu s-a modificat foarte mult de atunci, din moment ce chiar și astăzi toate speciile au aceleași trăsături „pisicești". Cele domestice au multe lucruri în comun cu verii lor sălbatici, de la nobilul leu până la micul (și rar întâlnitul) kodkod, din Chile.

Inițial, pisicile au fost domesticite pentru a ține șoarecii și șobolanii departe de fermele, casele și depozitele de grâne și, cu toate că astăzi nu ne mai încurajăm, în general, pisicile să facă asta, în capul lor ele sunt încă vânători. Modul în care se joacă demonstrează perfect acest lucru.

Spre deosebire de alte mamifere, toate pisicile au nevoie de cantități mari de câteva vitamine, cum sunt niacina, tiamina și retinolul, ce sunt extrase mai ușor din carne decât din plante. Și pentru că nu trebuie să cunoască diferența dintre fructe coapte și crude, ca alte mamifere, și-au pierdut abilitatea de a simți gustul zaharurilor.

Pisicile domestice și leii sunt singurele feline sociale. Pisicile domestice ne arată afecțiune la fel cum o arată și altor pisici – ridicându-și cozile drept și încercând să ne curețe – așa că poate că percep oamenii ca fiind feline mari, bipede.

Dintre toate felinele, numai gheparzii sunt specializați în vânatul pe timp de zi și, ca atare, au ochii relativ mici. Multe dintre pisicile mai mari au ochii un pic mai mari, sunt mai sensibili decât ai noștri, permițându-le să vâneze la lumina lunii, dar și pe timp de zi. Dar majoritatea speciilor mai mici, incluzând pisica domestică, sunt preponderent nocturne în sălbăticie. Deci, pentru a recepta destulă lumină ca să poată vedea, ochii sunt imenși în raport cu dimensiunile craniului – ochii unei pisici domestice sunt aproape la fel de mari ca ai noștri.

(după John Bradshaw, „6 motive pentru care pisica ta este mai sălbatică decât crezi",
în *BBC Science World România*, nr. 22/ianuarie–februarie 2015)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
- numele familiei din care fac parte pisicile;
- abilitatea pe care nu o mai posedă pisicile față de alte mamifere.

2. Scrie într-un enunț o asemănare dintre pisica domestică și felinele sălbatice, pe baza informațiilor din articol. *(4p)*

3. Transcrie două verbe la diateza reflexivă. *(4p)*

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența următoare, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Ochii unei pisici domestice sunt aproape la fel de mari ca ai noștri.* *(4p)*

5. Transcrie propoziția principală și propoziția subordonată din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Modul în care se joacă demonstrează perfect acest lucru.* *(4p)*

6. Realizează expansiunea termenului subliniat într-o propoziție subordonată corespunzătoare și menționează funcția acesteia: *Inițial, pisicile au fost domesticite pentru a ține șoarecii și șobolanii departe de fermele, casele și depozitele de grâne.* *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte, în care *să descrii animalul preferat.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi două trăsături caracteristice animalului preferat;
- să utilizezi două imagini artistice diferite în descrierea animalului preferat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

Partea a II-a ANTRENAMENT (sugestii de rezolvare)

Nota autorilor

Atenție! Din rațiuni de spațiu, formulările unor rezolvări pot fi lapidare; recomandăm însă elevilor să formuleze enunțuri complete în elaborarea propriilor răspunsuri.

Trăsăturile textului literar (cult și popular)

TESTUL 1

Subiectul I

A. 1. *a trage cu urechea, a fi ochi și urechi, până peste urechi, a fi într-o ureche* etc.
2. *s-a suit* = s-a urcat, s-a cățărat; *mereu* = necontenit, întruna etc.
3. *ai* (diftong), *ă-u* (hiat).
4. Virgula izolează un substantiv în cazul vocativ de restul enunțului și marchează o pauză în comunicare.
5. De exemplu: comparație: „să se oprească toate frunzele în interiorul copacului, ca într-un tub"; metaforă: „să dezlegăm nodul misterului cu dinții".
6. Secvența citată este construită pe baza unui joc de cuvinte, care îmbină abstractul (*misterul*) cu concretul (*a dezlega cu dinții un nod*) într-o metaforă expresivă. Rezultatul este un mod jucăuș de a vorbi despre curiozitatea copiilor, care pun întrebări de genul: „Unde se duc frunzele toamna?"

B. Literatura este o formă de cunoaștere a lumii și a vieții, care solicită din partea cititorilor săi inteligența, imaginația, sensibilitatea și disponibilitatea spre joc. Opera literară se definește prin câteva trăsături fundamentale: caracterul ficțional, expresivitatea și scopul estetic. Toate acestea se regăsesc în fragmentul citat.

În textul literar, scriitorul recreează realitatea conform talentului și fanteziei sale creatoare. Astfel, natura este văzută ca un mare mister care trebuie dezlegat de către copii. Încercările măturătorilor de stradă de a opri frunzele, descrise printr-un epitet personificator (*niște obraznice și jumătate*), să iasă din interiorul copacului cu ajutorul piulițelor și al șuruburilor sunt pe cât de amuzante, pe atât de originale. Căderea frunzelor, toamna, este explicată cu ajutorul unei comparații inedite: *e ca atunci când spargi un geam*. Forța naturii de a se manifesta este pusă pe seama unui pământ atât de fertil, *încât prinzi rădăcini sub pas*. Hiperbola continuă cu ideea că înșiși oamenii s-ar putea trezi cu *mușchi și licheni pe frunte și pe urechi* dacă nu s-ar mișca mereu.

Textul lui Marin Sorescu își dovedește expresivitatea și originalitatea nu doar prin figurile de stil, ci și prin forma rimată pe care o alege autorul pentru a-și transmite mesajul:

Că pământul acesta e atât de ***gras****,/ încât prinzi rădăcini sub* ***pas****.* Scopul unui astfel de text este, evident, ludic, dar nu lipsit de profunzime: el reușește să ne atragă atenția asupra frumuseții naturii, asupra faptului că oamenii trebuie să fie atenți la ce se întâmplă în jurul lor, fiindcă peste t-ot sunt mici și mari miracole.

Subiectul al II-lea

A. 1. Inventatorul tiparului este Johannes Gutenberg. Prima reclamă în limba engleză a apărut în 1472.
2. În Antichitate, produsele sau serviciile erau anunțate fie prin bucăți de stâncă sculptate și amplasate pe drumurile publice (Egipt), fie prin mesajele pictate pe pereții orașului (Roma). În Evul Mediu, „strigătorii" erau cei ce lăudau calitățile mărfurilor în piețele publice. Odată cu inventarea tiparului, se tipăresc „fluturași" și afișe care se distribuie manual. Din secolul al XVII-lea, anunțurile publicitare apar în ziare.
3. *a apărut* – modul indicativ, timpul perfect compus; *să se publice* – modul conjunctiv, timpul prezent.
4. *angajați* = atribut adjectival exprimat prin adjectiv participial; *care* = subiect, exprimat prin pronume relativ.
5. *200 de ani mai târziu a fost publicat primul anunț în ziar* = PP; *prin care se oferea recompensă pentru recuperarea a 12 cai furați* = AT.
6. Pesemne / *că va ploua mâine.* sau Desigur / *că mă bucură gestul tău.*

B. De acum, gata cu scrisul urât! Părinții și profesorii te vor lăuda pentru frumusețea și lizibilitatea scrisului tău! Cu noul pix magic Merlin, notițele, temele și lucrările tale vor arăta perfect, ca într-un manual de caligrafie. Disponibil în patru nuanțe de culori în toate magazinele de specialitate, la cel mai bun preț. *Merlin – aproape că scrie singur!*

TESTUL 2

Subiectul I

A. 1. *furios* – nervos, mânios; *curat* – veritabil, adevărat.
2. *căci* – compunere prin contopire (conjuncția „că" + conjuncția „ci"); *furios* – derivare cu sufix (substantivul „furie" + sufixul „-os").
3. Virgula izolează o propoziție incidentă de restul enunțului.
4. *bu-cu-ri-e, cu-nos-că-tor.*
5. De exemplu: Un om este bucuros că a vândut bine un cal prost. Vânzătorul este înșelat la rândul său.

6. Morala fabulei, sintetizată de autor în ultimele patru versuri, poate fi concentrată în provebul: „După faptă, și răsplată". Autorul transferă semnificația întâmplării prezentate în lumea oamenilor, condamnând obiceiul acestora de a face ei înșiși greșelile pe care le critică la semenii lor.

B. Comunicarea literară nu înseamnă, desigur, o simplă transmitere de informații de la un emițător către un receptor, ci un complex de emoții, trăiri și idei a căror vehiculare este mijlocită deopotrivă de un autor, un narator (sau un eu liric) ca proiecție a celui dintâi și unul sau mai multe personaje menite a pune în operă viziunea creatorului.

Consider că relația dintre instanțele comunicării literare cunoaște o realizare originală în fabula lui Grigore Alexandrescu.

În primul rând, autorul se inspiră din realitatea socială, transpunând moravurile omenești într-o istorisire cu tâlc, al cărei scop nu este, însă, doar unul moralizator. Prin intermediul personajelor-măști – intenționat lăsate în sfera anonimatului, întrucât întâmplarea este universală, iar „actorii" pot trăi oriunde și oricând –, se construiește o acțiune simplă, dar semnificativă.

În al doilea rând, prin faptul că narațiunea este la persoana I (*strigăm, protestăm, văz*), se poate afirma că autorul își asumă, prin medierea vocii naratoriale, mesajul operei, condamnând deschis și ferm defecte omenești precum ipocrizia, lipsa de măsură și lăcomia. Pe de altă parte, în această ecuație a comunicării literare, un rol foarte important are și cititorul. Pentru a înțelege semnificațiile operei și a rezona cu ideile creatorului acesteia, el nu trebuie să fie pasiv, ci implicat, cooperant și reflexiv. Se instituie, astfel, un dialog „mut" între orizontul operei și orizontul receptării, pentru că fabula pornește de la realitatea societății – din care fac parte și cititorii potențiali – și se întoarce la aceasta prin actul lecturii, risipindu-și ecourile de sens.

În concluzie, comunicarea literară este un act de cunoaștere și de trăire la realizarea căruia contribuie deopotrivă autorul, naratorul, personajul și cititorul.

Subiectul al II-lea

A. 1. Secvența care are la bază un proverb românesc este: *cititul de acasă nu se potrivea cu cel din târg*. Textul citat este preluat din revista *Perspective*, Anul XIV, nr. 1 (26), 2013.
2. *Omul care, mai mic sau mai mare, cu o carte în mână sau în fața computerului, cade pe gânduri.*
3. *tânărul* – genul masculin, cazul nominativ; *de litere* – genul feminin, cazul acuzativ.
4. *ființa* = nume predicativ exprimat prin substantiv comun, simplu; *pentru citit* = complement indirect exprimat prin verb la modul supin.
5. *că mare parte... era un decupaj impersonal din „aerul timpului".*
6. Elena se poartă[1]/ **ca și cum** nu ar avea nimic de pierdut[2]/.

B. Mi-ar fi plăcut să trăiesc în Florența, pe timpul Renașterii și, de câte ori am prilejul, „călătoresc" acolo cu mintea, intrând în casele oamenilor obișnuiți și în castelele nobililor, în piețe și în catedrale, amestecându-mă anonim în mulțime.

Acum mă găsesc într-o bibliotecă. Nimic nu poate fi mai interesant pentru un copil pasionat de istorie ca mine decât să privească oameni din alt veac și să atingă lucruri care azi nu mai există. În această bibliotecă florentină toți cititorii sunt bărbați. Curios! Toți cei șase care sunt acum aici, doi tineri și patru mai bătrâni, au bărbi lungi, pieptănate îngrijit și inele pe degete. Scriu cu niște stilouri speciale, pe care le înmoaie într-o călimară imensă, iar gesturile largi ale mâinii lasă să se vadă pliurile brodate ale hainelor prețioase. Ridic ochii și zăresc rafturile de cărți. Sunt înalte aproape cât pereții unei biserici, iar bibliotecarul se urcă pe o scară ca să caute volumele. Multe au muchii aurii, iar formatul este mai mare decât al cărților din biblioteca mea, seamănă cu un atlas de geografie. A, există și multe hărți, plasate într-un loc special, aproape de un fel de lunetă sau telescop prin care un domn se uită din când în când. Podeaua scârțâie de câte ori se mișcă, iar un cititor în vârstă – cred că vreun duce – tușește cu subînțeles. În aer se simte o aromă de levănțică, amestecată cu mirosul de cerneală și de carte veche.

Brusc, toți domnii din bibliotecă ridică ochii din carte, când pe ușa grea de lemn sculptat își face apariția o femeie tânără, cu ochelari și cu pălărie, care se așază în locul special rezervat doamnelor, din prima bancă. Ce-o mai fi și asta? Aflu eu în următoarea călătorie...

TESTUL 3

Subiectul I

A. 1. *cuvântul* – urarea, discursul; *se cuvine* – se cere, se cade.
2. *românesc* – derivare cu sufix (substantivul „român" + sufixul „-esc"); *plugușor* – derivare cu sufix (substantivul „plug" + sufixul „-ușor").
3. „Aho, aho, copii și frați"; „Ia mai mânați, flăcăi."

4. În secvenţa dată, virgula izolează o interjecţie apelativă, iar semnul exclamării marchează finalul unei propoziţii exclamative, cu verbul la modul imperativ.
5. *Holde mari/ Cu bobul des* (imagine vizuală); *Şi sunaţi din zurgălăi/ Să răsune munţi şi văi* (imagine auditivă).
6. Secvenţa citată reprezintă o urare de belşug către gospodarii care primesc ceata de colindători. Cele două hiperbole descriu într-o mod impresionant bogăţia de care se va bucura gospodarul, în urma muncii sale: vite la fel de multe ca merele, lapte la fel de mult precum apa din izvoare.
B. Folclorul reprezintă mulţimea operelor şi a manifestărilor artistice ale unei comunităţi, aparţinând culturii populare spirituale. Creaţiile literare folclorice au, din acest motiv, caracter tradiţional, oral, anonim, colectiv şi sincretic. În opinia mea, *Pluguşorul* este o poezie reprezentativă pentru literatura populară românească, întrunind toate trăsăturile amintite.

În primul rând, *Pluguşorul* este o poezie cu funcţie rituală, legată de obiceiurile de Anul Nou, care a circulat din vechime, păstrată prin viu grai, de la o generaţie la alta, în spaţiul rural românesc: *Pluguşorul românesc,/ Obiceiul strămoşesc.* El este opera mai multor creatori anonimi, circulă în mai multe variante şi are, de asemenea, caracter sincretic, în sensul că atunci când este rostit, aceasta se întâmplă cu ajutorul muzicii produse de buhai, al pocnetelor de bici (*Mânaţi, măi!*) şi al zurgălăilor (*Şi sunaţi din zurgălăi/ Să răsune munţi şi văi:/ Hăi, hăi...*). Se observă în text o temă de circulaţie populară: comuniunea dintre om şi natură. În mediul rural, se crede că gospodăria colindată de ceata de „plugari" va avea parte de prosperitate în anul următor. Pământul lucrat îşi oferă roadele pentru a spori belşugul casei. Imaginile artistice descriu un univers specific, cu lanuri de grâu, livezi şi cirezi de vite.

În al doilea rând, trăsăturile de formă încadrează şi ele textul în literatura populară. Urările de bunăstare sunt realizate prin intermediul unor hiperbole: *Câte mere în livezi/ Atâtea vite-n cirezi!/ Câtă apă în izvoare/ Atâta lapte-n şiştare!* şi al unor repetiţii: *Să vă fie casa casă!/ Să vă fie masa masă!*. Este folosit paralelismul, iar versurile sunt scurte. Intonaţia este exclamativă, potrivită cu funcţia de poezie rituală a *Pluguşorului*.

În concluzie, textul aparţine literaturii populare atât prin trăsăturile de conţinut, cât şi prin cele de formă.

Subiectul al II-lea

A. 1. Anul Nou se sărbătoreşte pe stil vechi la 21 martie. Preparatele culinare care se împart săracilor de ziua morţilor sunt: pilaf, halva şi dulciuri.
2. Pentru a-şi ghici viitorul, de Anul Nou fetele din anumite zone ale Anatoliei aduc apă de la izvor, pe care o toarnă într-un bazin şi în care aruncă două ace de cusut înfăşurate cu bumbac. Dacă acele se apropie, aceasta înseamnă că ele se vor căsători cu cel pe care-l iubesc.
3. *Anul Nou* – cazul nominativ; *îi* – cazul dativ.
4. *la terminarea* = complement circumstanţial de timp exprimat prin substantiv comun, simplu; *ghicirea* = atribut substantival apoziţional exprimat prin substantiv comun, simplu.
5. *Interesant este* = PP; *că la ospăţul de Anul Nou, pe lângă pilaf, se mai pregătesc şi ouă roşii, de obicei înroşite cu coajă de ceapă* = SB.
6. ...iar pe mormintele celor viteji se ridică statui [1]/ care *au formă de berbec.*[2]/ P2 = AT.
B. În opinia mea, existenţa unor obiceiuri specifice Anului Nou la toate popoarele lumii are legătură cu faptul că oamenii percep în mod simbolic acest moment, ca pe un prag între nou şi vechi. Deşi Anul Nou nu este sărbătorit peste tot la 1 ianuarie, există pretutindeni aceeaşi bucurie a renaşterii.

Credinţa că timpul se naşte anual, întinereşte, se maturizează şi moare se vede la poporul român din existenţa în calendarul popular a unor sfinţi bătrâni la sfârşitul anului (Moş Nicolae, Moş Ajun, Moş Crăciun) şi a unora tineri la începutul anului (Sfântul Vasile, Dragobetele, Sfântul Gheorghe). Speranţa unui nou început este reflectată de tradiţii precum Pluguşorul sau Sorcova şi de superstiţii ori practici magice precum aflarea ursitei, încercarea norocului, alcătuirea unui calendar meteorologic al lunilor ce vor urma etc. Unele dintre aceste practici se întâlnesc şi la alte popoare.

Toate lucrurile trebuie bine rânduite, iar spiritele rele alungate, de aceea turcii din Anatolia se îngrijesc întâi de mormintele familiei şi împart alimente săracilor, apoi aprind focuri în care să ardă simbolic bolile şi necazurile. Pentru a avea noroc, ei bat un ţăruş în faţa casei. Toată lumea petrece de Anul Nou, dansează şi se bucură de o noapte fie la „lumina torţelor", fie împodobită de lumini decorative şi artificii. Dacă românii mănâncă plăcinte cu răvaşe sau ghicesc vremea în foi de ceapă, turcii aşteaptă cuvinte binevoitoare de la vecini, ca să le meargă bine tot anul. Fetele încearcă şi ele să-şi ghicească ursita în fel şi chip. Petrecerile cu mâncare şi băutură sunt semnul unui an îmbelşugat.

În concluzie, deşi obiceiurile legate de Anul Nou pot fi diferite de la o zonă la alta, ideea de nou început este întâmpinată peste tot cu veselie şi cu inima deschisă.

TESTUL 4

Subiectul I

A. 1. *nu bănuiesc* = nu intuiesc; *straniu* = ciudat.
2. *umanicid* = care ucide, distruge oameni.
3. *acvarii, sisteme.*
4. Paranteza de la finalul textului delimitează/încadrează o explicaţie care are valoarea sintactică a unei construcţii incidente.
5. naraţiunea.
6. Titlul textului poate fi interpretat ca un îndemn la iubire, fiind în strânsă legătură cu ideile fragmentului. Textul prezintă o situaţie frapantă: oamenii sunt subordonaţii unor fiinţe supraevoluate din spaţiu. Dispreţul extratereştrilor faţă de oameni este atât de mare, încât îi tratează ca obiecte de decor în locuinţele lor, fiind gata oricând să îi omoare. În acest context, guvernul extratereştrilor propune un program care are drept scop schimbarea atitudinii faţă de oameni, lucru sugerat şi de titlu (*Să învăţăm să-i iubim*).
B. După părerea mea, fragmentul dat inventează o lume posibilă, în care oamenii sunt jucării de apartament ale unor fiinţe extraterestre mult mai evoluate. Se regăsesc motive specifice genului SF: universurile paralele, călătoria intergalactică, percepţia temporală diferită. Punctul de vedere îi aparţine unui personaj-narator extraterestru.

Astfel, fragmentul dat propune o realitate nu prea fericită, deoarece imaginea omului apare într-o lumină sumbră, dar foarte posibilă. De ce n-am putea fi noi, oamenii, animale de companie sau jucării ale unor fiinţe superevoluate mental şi tehnologic? Poate că există, printre miliardele de stele şi planete ale universului, o civilizaţie superioară, care ne urmăreşte, amuzată, cum fabricăm bombe care distrug totul sau cum comunicăm între noi. Privirea din afară sesizează uneori mai bine defectele sau calităţile cuiva. Pe de altă parte, cred că textul poate fi interpretat şi ca un mesaj adresat oamenilor de a fi mai buni unii cu alţii (*Unii povestesc că se mănâncă între ei*), mai iubitori faţă de tot ceea ce ne înconjoară (*Se pretinde că posedă bombe capabile să facă să explodeze totul*) şi, nu în ultimul rând, mai înţelepţi (*fiinţe umane în stare de sălbăticie, şi care nici măcar nu bănuiesc prezenţa noastră*).

În concluzie, nu putem spera decât că există lucruri pentru care să ne iubească, aşa cum afirmă şi titlul textului dat, sau că vom avea capacitatea de a dezvolta calităţile pe care le avem, dorind să fim mereu *mai oameni*.

Subiectul al II-lea

A. 1. SRSFF este abrevierea Societăţii Române de Science Fiction şi Fantasy. Povestirile pot fi expediate prin formularul de contact.
2. Povestirile trebuie să aibă ca temă călătoriile temporale, ca dimensiuni să fie între 50 000 şi 80 000 de simboluri. De asemenea, trebuie redactate într-un format compatibil Word sau OpenDocument, cu diacritice şi expediate până la termenul-limită 1 octombrie 2012.
3. *fantasticei* – genul feminin, cazul genitiv; *prin secole* – genul neutru, cazul acuzativ.
4. *de călătoria* = complement indirect exprimat prin substantiv comun, simplu; *în timp* = atribut substantival prepoziţional exprimat prin substantiv comun, simplu.
5. *Mai întâi scrie o povestire science-fiction* = PP; *şi urcă la bordul viitoarei antologii a SRSFF* = PP; *care urmează* = AT; *să fie lansată în toamna acestui an* = SB.
6. Titlul antologiei poate [1]/ să fie stabilit chiar de tine.[2]/ P2 = CD.
B. Ficţiunea poate reprezenta, într-adevăr, o lume magică pentru toţi cei care o descoperă. Fie că o întâlnim în textele literare, fie că o cunoaştem din filme sau din jocurile pe calculator, ea este o modalitate mai mult sau mai puţin credibilă de reinventare a realităţii. Ea are capacitatea de a ne dezvolta modul de a gândi sau de a acţiona pentru că, deşi prezintă situaţii care nu ţin de real, le imită pe acestea. Pe parcursul vieţii nu ajungem în toate colţurile lumii, dar le putem cunoaşte prin intermediul ficţiunii, care le foloseşte drept cadru; e posibil să nu avem anumite experienţe, dar avem şansa de a le înţelege dacă urmărim destinul eroilor ficţiunii.

Spre exemplu, atunci când citim o carte avem tendinţa să credem că tot ceea ce se întâmplă pe parcursul ei este adevărat. De fapt, scriitorul creează această senzaţie, pentru că toată literatura nu este altceva decât rodul imaginaţiei autorului.

Magia ficţiunii poate fi uşor trăită şi în faţa televizorului, atunci când urmărim un film şi ne bucurăm de reuşitele personajelor sau suferim alături de ele. Ficţiunea are forţa de a da naştere unei lumi atât de apropiate de realitate, încât uneori graniţa dintre cele două este greu de perceput.

Trăsăturile genului epic

TESTUL 5

Subiectul I

A. 1. *se bătuse* – se încăierase; *straşnic* – puternic.
2. *un orb* – conversiune (substantiv provenit din adjectiv); *păcătos* – derivare cu sufix (substantivul „păcat" + sufixul „-os").
3. *chel* – 4 litere, 3 sunete; *bulumacele* – 10 litere, 10 sunete.
4. Virgula izolează un substantiv în cazul vocativ de restul enunţului.
5. Fragmentul citat s-ar putea încadra în expoziţiune, întrucât prezintă personajul principal şi cadrul narativ în care se va desfăşura întâmplarea.
6. Privindu-i statura de uriaş, preotul îl întreabă ce îl aduce la el. Orbul îi răspunde cu umilinţă că se numeşte Zahei şi a venit să-i redea vederile.
B. Opera epică este textul literar în care autorul îşi transmite viziunea asupra realităţii indirect, prin intermediul acţiunii şi al personajelor, modul de expunere specific fiind naraţiunea.

În opinia mea, fragmentul citat respectă la toate nivelurile, de formă şi de conţinut, convenţiile specifice unui asemenea tip de text.

Un prim argument îl reprezintă existenţa celor două personaje, preotul şi orbul, dintre care al doilea este complex caracterizat, atât din punct de vedere fizic (*un om de patruzeci de ani, voinic ca un taur, cu capul mare chel şi gogonat ca un bolovan* etc.), cât şi moral (*sunt un orb păcătos*). Relaţiile dintre cele două personaje nu sunt încă bine conturate, naraţiunea aflându-se la început, dar intuim că ele vor conduce către o evoluţie ulterioară în crescendo a evenimentelor. Acţiunea prezentată – chiar dacă este sumară – este inserată prin indici de timp (*atunci, în vipiile arşiţei*) şi de spaţiu (*pe prispă*).

Al doilea argument constă în organizarea textului sub forma unei naraţiuni puse pe seama unui povestitor omniscient, care relatează faptele cu obiectivitate. Totodată, prin descrierea de tip portret (*ochii boboşaţi alburii*), se nuanţează caracterul protagonistului şi se anticipează şi faptele.

Aşadar, surprinzând realitatea în mod verosimil, graţie personajelor şi întâmplărilor conturate de un narator, fragmentul citat ilustrează trăsăturile unei opere epice.

Subiectul al II-lea

A. 1. Tema fragmentului este lectura. Perioada în care autorul spune că a citit cel mai puţin este imediat după 1989.
2. Rolul lecturii în viaţa autorului este de a-i fi justificat existenţa *în chip esenţial.*
3. *a reprezentat* – modul indicativ, timpul perfect compus; *să justifice* – modul conjunctiv, timpul prezent.
4. *iluzia* = subiect exprimat prin substantiv comun, simplu; *despre fumători* = complement indirect exprimat prin substantiv comun, simplu.
5. *Încercând... mi-am dat seama* = PP; *să refac tabloul lecturilor din anumite perioade* = CD; *ce goluri există în bugetul meu de cititor* = CI.
6. Mi-am amintit[1]/ **cine** era băiatul din fotografie.[2]/
B. O carte care mi-a plăcut în mod deosebit, citită în vacanţa de vară trecută este *Fata cu cercel de perlă* de Tracy Chevalier. Consider că este un roman absolut special din mai multe puncte de vedere.

În primul rând, prezintă o perioadă din viaţa unui celebru pictor olandez, Jan Vermeer, precum şi povestea reală a unuia dintre tablourile sale, care dă şi titlul cărţii. Dificultăţile materiale prin care pictorul trebuie să treacă, umilinţa de a satisface dorinţele unor cumpărători de tablouri bogaţi, dar inculţi şi insensibili, munca migăloasă asupra fiecărui detaliu sunt elemente care m-au impresionat.

În al doilea rând, modul în care o fată simplă, o servitoare fără şcoală ajunge să influenţeze crearea unei opere de artă ce nu încetează a ne fascina şi pe noi, oamenii din secolul XXI, mi se pare extraordinar. Apreciez, de asemenea, stilul accesibil şi firesc în care este scris romanul, ca şi finalul fericit al micuţei eroine.

Recomand această carte tuturor adolescenţilor care vor să evadeze din faţa calculatorului într-o lume mult mai interesantă.

TESTUL 6

Subiectul I

A. 1. De exemplu: *scântei, flăcări, arzând, fum.*
2. *vlăguit* = obosit, istovit, ostenit; *zbuciumul* = frământarea, tumultul.

3. Ghilimelele au fost folosite în interiorul fragmentului pentru a marca replicile rostite de cele două personaje.
4. „Veniţi! E nevoie de noi!"
5. Clopotul din sat sună pentru a le aminti oamenilor de datoria lor. Farmacistul se îmbracă, ia două găleţi şi-l îndeamnă şi pe Jakob să meargă să ajute, fiindcă a lovit trăsnetul. Un cal cuprins de flăcări îşi face apariţia şi, după ce se izbeşte de ziduri şi garduri, moare vlăguit. Neper îşi reînnoieşte îndemnul, dar Jakob refuză.
6. Comparaţia din finalul fragmentului propune o imagine auditivă deosebit de expresivă: după tumultul furtunii, după zgomotul ploii şi al trăsnetului, după moartea violentă a calului, natura îşi recapătă calmul şi măreţia. O linişte deplină se înstăpâneşte peste lume, de parcă schimbările dramatice produse de furtună ar fi remodelat universul.
B. Într-un text narativ, autorul reprezintă lumea şi viaţa printr-o relativă detaşare, obţinută prin disimularea sub masca personajelor şi a naratorului. Textul epic constă în relatarea de către un narator a unor întâmplări reale sau imaginare desfăşurate într-un anumit cadru spaţial şi temporal, la care participă mai multe personaje. Modul dominant de expunere este naraţiunea, care se împleteşte cu descrierea şi dialogul.

În fragmentul dat, naratorul evocă o întâmplare dramatică. O furtună violentă face ca trăsnetul să lovească undeva în sat, iar oamenii, chemaţi de clopotul bisericii, se mobilizează rapid, ca să stingă incendiul. Apar ca personaje farmacistul Neper şi Jakob, care refuză să dea o mână de ajutor. Fragmentul aparţine unei naraţiuni obiective; naratorul nu este implicat în acţiune, fapt vizibil prin prezenţa verbelor şi a pronumelor la persoana a III-a (*s-a îmbrăcat, a răspuns*).

Modul de expunere este naraţiunea, care se împleteşte cu dialogul personajelor, marcat prin ghilimele, dar şi scurte elemente descriptive. Moartea calului cuprins de flăcări este un episod impresionant, trasat în numai câteva linii de forţă: ploaia de scântei, pielea animalului arzând mocnit, agonia morţii, ultimul gest.

Indicii spaţio-temporali (*când s-a luminat de ziuă; mai departe; la primele vârfuri ale Carpaţilor*) reprezintă o altă marcă a genului epic.

În concluzie, fragmentul respectă toate trăsăturile de formă şi de conţinut ale unui text narativ.

Subiectul al II-lea

A. 1. Partenerii oficiali ai proiectului I-BEST sunt Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi" din Iaşi şi SC Computer Power SRL. Proiectul se va derula pe durata a trei ani, din 2012 până în 2015.
2. Proiectul I-BEST îşi propune să integreze proiectul de cercetare ştiinţifică în procesul educativ, pentru ca elevii să înţeleagă mai bine fenomenele ştiinţifice, iar profesorii să poată face lecţiile mai atractive prin această metodă de instruire.
3. *a comunităţilor* – cazul genitiv; *din care* – cazul acuzativ.
4. *dezvolta* = complement direct exprimat prin verb predicativ la mod nepersonal; *de cercetare* = atribut substantival prepoziţional exprimat prin substantiv comun, simplu.
5. *cum este posibil* = CD; *să participaţi la activităţile proiectului* = SB.
6. *Cum se poartă* [1]/ *e* [2]/ *ceea ce mă sperie.*[3]/ sau: *Dacă plânge* [1]/ *înseamnă* [2]/ *că-l doare.* [3]/ P1 = SB; P2= PP; P3 = PR.
B. Într-o societate modernă, dezvoltată, tehnologizată, şcoala nu poate rămâne în afara timpului. În opinia mea, proiectul I-BEST nu poate decât să fie benefic atât pentru profesori, cât şi pentru elevi, fiindcă îşi propune o abordare practică a temelor ştiinţifice de studiu în şcoală, prin folosirea metodelor care presupun investigarea ştiinţifică directă.

Orice copil de vârsta mea crede că ştiinţa poate fi un domeniu interesant şi captivant, dacă nu este o expunere seacă de teorii abstracte şi de formule plictisitoare. Se poate învăţa mult mai uşor despre fenomenele meteorologice, despre poluare fonică, despre schimbările de mediu, despre riscul determinat de radiaţia UV sau despre calitatea apei dacă ai posibilitatea de a investiga realitatea tu însuţi, de a observa pe viu fenomenele respective.

Profesorilor, proiectul le vine în ajutor cu modele experimentale de materiale didactice pentru predarea ştiinţelor la nivel primar sau secundar şi cu sesiuni de instruire privind utilizarea acestor materiale. De asemenea, o platformă colaborativă pentru dezvoltarea de proiecte în domeniul ştiinţelor, la nivel preuniversitar este o idee foarte bună.

În consecinţă, o asemenea iniţiativă nu poate decât să fie bine primită în şcoli şi apreciată atât de profesori, cât şi de elevi.

TESTUL 7

Subiectul I

A. 1. Lumina gândului este nesfârşită. În timpul furtunii, podul cerului s-a dărâmat.
2. De exemplu: *scârţâia* – derivare cu sufix (interjecţia „scârţ" + sufixul „-îi"); *puternic* – derivare cu sufix (substantivul „putere" + sufixul „-nic").
3. au, oi.

4. Linia de dialog introduce replica unui personaj, semnalând, implicit, vorbirea directă. Semnul întrebării marchează încheierea unei propoziții interogative. Punctul marchează sfârșitul unei propoziții enunțiative.
5. „podeaua scârțâia mai puternic" – imagine auditivă; „conul de lumină" – imagine vizuală.
6. Dialogul accentuează tensiunea momentului și contribuie la caracterizarea personajelor.
B. Opera epică este textul literar în care autorul își transmite viziunea asupra realității indirect, prin intermediul acțiunii și al personajelor, modul de expunere specific fiind narațiunea.

În opinia mea, fragmentul citat respectă la toate nivelurile, de formă și de conținut, convențiile specifice unui asemenea tip de text.

Un prim argument îl reprezintă existența celor două personaje, Ieronim și Vlad, implicate într-o acțiune tensionată. Cei doi pătrund pe ascuns în podul unei case, cu scopul de a fura, dintr-o ladă încuiată, două uniforme de general. Relațiile dintre ei nu sunt încă bine conturate, narațiunea aflându-se la început, dar intuim că ele vor conduce către o evoluție ulterioară în crescendo a evenimentelor. Personajul principal se conturează a fi Ieronim, din perspectiva acestuia realizându-i-se în fragment un portret fizic succint lui Vlad. În mod specific epicii, întâmplarea prezentată este inserată prin indici de timp și spațiu, chiar dacă aceștia sunt destul de vagi: *noaptea în podul unei case străine*.

Al doilea argument constă în organizarea textului sub forma unei narațiuni puse pe seama unui povestitor omniscient, care relatează faptele cu obiectivitate. Dialogul este viu, marcând tensiunea momentului și contribuind la crearea suspansului, după cum reiese din schimbul de replici: — *Să nu-ți fie teamă, îi șopti când, puțin timp în urmă, se împiedică de o frânghie pe care nu o putuse vedea* [...], — *Atunci de ce vorbești atât de încet? îl întrebă celălalt.* Totodată, prin descrierea de tip tablou (*podeaua scârțâia mai puternic*) se conturează cadrul narațiunii, iar prin cea portretistică (*fața ofilită de licean, cu ochii adânciți nefiresc în orbite, buzele subțiri și părul tuns scurt*) se nuanțează caracterul personajelor și se anticipează și faptele.

Așadar, surprinzând realitatea în mod verosimil, grație personajelor și întâmplărilor conturate de un narator, fragmentul citat ilustrează trăsăturile unei opere epice.

Subiectul al II-lea
A. 1. Picturile lui Leonardo da Vinci se încadrează în Renaștere. Au fost expuse peste 40 de mașinării.
2. Instalațiile interactive îi dau vizitatorului posibilitatea de a cerceta îndeaproape ideile revoluționare ale lui Leonardo da Vinci.
3. gradul de comparație superlativ relativ de superioritate.
4. *două* = atribut apozițional exprimat prin numeral cardinal cu valoare substantivală; *pentru perioada* = complement indirect exprimat prin substantiv comun, simplu.
5. *Cele mai multe dintre instalații sunt interactive, dând posibilitatea vizitatorului de a cerceta îndeaproape ideile revoluționare ale celui* = PP; *care avea să-și pună pentru totdeauna amprenta asupra existenței umane* = AT.
6. Fata este plictisită[1]/ de orice nu o interesează[2]/.
B. Talentul, indiferent de natura lui, este un dar care nu trebuie risipit, ci descoperit și cultivat în mod consecvent, deoarece, altfel, se poate pierde.

În opinia mea, talentul este șansa pe care o are fiecare dintre noi de a fi unic, de a-și găsi un echilibru interior și de a-și petrece plăcut timpul. De aceea, este important ca un copil, încă de mic, să fie ajutat de familie, iar apoi de grădiniță și de școală să-și afle talentul și să-l conștientizeze. Acest lucru se poate face înainte de toate prin joc, ca primă formă prin care interacționăm cu lumea din jur.

Sunt din ce în ce mai numeroase situațiile în care adolescenții aleg un profil liceal nepotrivit – fie pentru că nu sunt bine sfătuiți, fie pentru că vor să fie la modă sau împreună cu prietenii –, deoarece nu știu care este domeniul în care s-ar putea afirma mai târziu ori meseria pe care le-ar plăcea să o îmbrățișeze. Motivul opțiunilor greșite este tocmai lipsa cunoașterii de sine.

Consider, așadar, că fiecare dintre noi trebuie să testeze – chiar dacă la început doar privind, discutând sau jucându-se – cât mai multe aspecte ale realității, astfel încât, descoperindu-ne și cultivându-ne talentele, să devenim oamenii care ne dorim.

TESTUL 8

Subiectul I
A. 1. *anamneză*, *mutant*, *science-fiction*.
2. *răsfoia* – derivare (prefixul „răs-" + verbul „a foi"); *aceasta* – conversiune (adjectiv pronominal demonstrativ de apropiere provenit din pronume demonstrativ de apropiere).
3. *ia* (diftong), *i-e* (hiat).

4. Ghilimelele delimitează monologul personajului de narațiune.
5. De exemplu: Tânărul se ducea în fiecare zi la bibliotecă. El își dă seama că știa dinainte conținutul fiecărui text.
6. Afirmația personajului transmite bucuria că este liber, dar și ezitarea, îndoiala (*Și totuși...*). Puterile care-l ocrotesc îi spun că este liber să aleagă între condiția omului obișnuit și această posibilitate de a cunoaște cu ușurință totul. Este totuși o libertate sub semnul întrebării. Deși personajul nu-și duce gândul până la capăt, cititorul ar putea presupune că tentația unei asemenea puteri e prea mare și, prin urmare, constrângătoare.
B. Textul narativ relatează întâmplări, iar prin natura ei o întâmplare trezește interesul cititorului, implicând surprize variate și suspansul. În plus, personajele angajate în aceste întâmplări trec prin emoții și experiențe cu atât mai atractive, cu cât sunt mai imprevizibile. Fragmentul din *Tinerețe fără tinerețe* de Mircea Eliade este reprezentativ pentru aceste particularități ale textului narativ.

În prim-plan se află un personaj cu puteri fantastice: poate cunoaște conținutul oricărui text scris cândva de cineva. Această putere se ascunde în spatele unei aparențe modeste: un pasionat al cărților, care merge în fiecare zi la bibliotecă, ia note, redactează fișe bibliografice, ca și cum ar fi copleșit de volumul imens de informație depozitat în orice bibliotecă mare. Comportamentul personajului este surprins printr-o narațiune simplă, la persoana a treia.

Secvențele de monolog oferă cititorului o a doua surpriză. Personajul nu pare entuziasmat de puterea pe care a primit-o de la niște ființe obscure (*puterile*). Transformarea prin care trece este percepută ca o anomalie. Crede că a ajuns un mutant, adică un personaj de roman *science-fiction.* I se vorbește despre libertatea de a alege, dar se îndoiește, lăsându-se până la urmă în voia acestei puteri la care omul, sugerează textul, n-ar fi în stare să renunțe: puterea de a cunoaște totul.

Prin situația inedită pe care o relatează, prin concizia și claritatea narațiunii, textul lui Eliade poate captiva un cititor.

Subiectul al II-lea
A. 1. Întâmplarea se petrece într-o seară din decembrie 1989, în sătucul Simonfa din sudul Ungariei. Este relatată de revista *Magazin.*
2. Amănuntele asociate, de obicei, cu imaginea unor extratereștri sunt forma corpului asemănătoare cu a oamenilor și cele două antene din zona capului.
3. *s-* – cazul acuzativ; *două* – cazul acuzativ.
4. *său* = atribut adjectival exprimat prin adjectiv pronominal posesiv; *Varga* = subiect exprimat prin substantiv propriu.
5. *În mod ciudat, fiecare grup părea...* = PP; *...să fie condus de câte un umanoid înalt de 2 metri, având pe cap excrescențe...* = PR; *...care păreau...* = AT; *...să fie un soi de antene.* = PR.
6. Cum nu a înțeles nimic din text, l-a mai citit o dată, crezând că aceasta este soluția.
B. — Monitorul indică alte coordonate. Cred că ne-am rătăcit. Vezi ceva afară?
— Nu, dar se pare că n-avem nevoie de căști. Atmosfera este respirabilă.
— Vrei să ieșim? Nu știm ce e afară.
— Ce-ar putea fi? Oricum suntem nemuritori. Hai, nu te teme.
....
— Nu se vede nimic, dar e un zgomot asurzitor.
— Da, trebuie să fie vreun megapolis prin apropiere.
— Crezi?
— Păi, altfel, de unde atâta zgomot?
— Nu se vede nicio lumină. Ce fel de megapolis e ăla fără lumini?
— Poate pe planeta asta se vede pe întuneric.
— Da, ai dreptate. Așa este. Trebuie să ne-ntoarcem la supernavă și să ne schimbăm programul.
....
— Ce lumină orbitoare!
— Da, așa e. Dar nu mai aud nimic. Tu mai auzi?

TESTUL 9

Subiectul I
A. 1. De exemplu: *devreme*; *lizibil*, *clar*.
2. „Își luase lumea în cap" semnifică faptul că personajul plecase departe, părăsind tot ce avea.
3. *degete* = 6 litere, 6 sunete; *ochi* = 4 litere, 2 sunete.
4. Marchează încheierea unei propoziții interogative.
5. De exemplu: *Hârtia îi tremura în mână.*; *Sufocat de emoție, începu să citească în fugă.*
6. America de Sud.

B. Opera epică este textul literar în proză sau în versuri, bazat pe o întâmplare pusă pe seama unor personaje, plasată într-un cronotop ficțional și redată sub forma narațiunii.

Fără îndoială, fragmentul citat din opera *Europolis* de Jean Bart întrunește trăsăturile de bază ale genului, având în centru teme precum călătoria și familia, urmărite pe mai multe paliere narative.

În primul rând, în acțiune sunt implicate numeroase personaje, prezente în mod nemijlocit – cum sunt Stamati și Logaridis – sau construite *în absență*, cum este Nicola Marulis, al cărui portret sumar este reconstituit din amintirile fratelui și din intervențiile naratorului. Totodată, unele personaje beneficiază de portrete complexe, atât fizice, cât și morale, realizate prin mijloace diverse. La acest nivel, se detașează ca personaj principal Stamati, care primește o scrisoare de la fratele plecat în lume cu aproape jumătate de secol în urmă. Om simplu, el se dovedește o fire sensibilă (*sufocat de emoție*; *hârtia îi tremura în mână*), căruia veștile primite îi schimbă viața și îi deschid noi perspective.

În al doilea rând, mobilitatea de timp și de spațiu este vizibilă în fragment la nivelul unor indici precum *târziu*; *acum, după patruzeci de ani*; *America de Sud*; *la Dunăre*; *de la Hios*; *pe chei*; *de la Atena* etc., care atestă amploarea epică a evenimentelor ficționale. Acțiunea redată în fragment evoluează sub forma mai multor fire narative – unul principal și altele secundare –, care urmăresc destinul celor doi frați, veniți în copilărie de pe alte meleaguri, dar și istoria lui Logaridis, personaj secundar a cărui poveste de viață începe la Atena.

Nu în ultimul rând, modul de expunere principal este narațiunea, dar apar și dialogul și descrierea.

Prin urmare, întrucât surprinde o acțiune umană veridică, plasată între coordonate spațio-temporale generoase, săvârșită de personaje și redată prin narațiune, se poate afirma că fragmentul citat aparține genului epic.

Subiectul al II-lea

A. 1. *Tinerii învață să cunoască statele UE prin contact direct, adică prin intermediul excursiilor școlare și al proiectelor de schimb de elevi. Tinerii pot deveni voluntari UE dacă au vârsta cuprinsă între 18 și 25 de ani.*

2. *Europa*; traducător: Ana Sylvester.

3. *termen – termene*; *cămin – cămine.*

4. *probleme* = complement direct exprimat prin substantiv comun, simplu; *multe* = atribut adjectival exprimat prin adjectiv pronominal nehotărât.

5. *în care tinerii se întâlnesc pentru a se cunoaște între ei* – AT.

6. De exemplu: Curiozitatea mea este[1]/ când vom afla rezultatele.[2]/ P1 = PP; P2 = PR.

B. De cinci ani, în școala mea se derulează proiectul GREEN, inițiat de profesorii de geografie, dar și de elevii pasionați de natură și de mediu în general. Când vine primăvara, scoatem hârlețele și greblele de prin cotloane și ne împrietenim cu pământul plantând flori și amenajând cum putem mai bine spațiile din jurul școlii. Anul acesta ne-am extins activitățile și în afara perimetrului școlii, propunându-ne să ecologizăm lacul din Grădina Botanică a orașului.

Era o dimineață obișnuită de la începutul lui aprilie, când toți elevii clasei mele, cu mic, cu mare, intrau veseli nevoie mare în Grădina Botanică, îndreptându-se către lacul lăsat în paragină, pe apa căruia nu se mai vedeau demult nuferi sau rațe. Ajunși la fața locului, au început să lucreze sub privirea atentă a doamnei profesoare de geografie, când, deodată, un copil a strigat că a găsit o comoară.

Alergând, ne-am năpustit cu toții să vedem minunea. George, pasionat de istorie, se și vedea intrat în manuale prin descoperirea făcută. Elena, geologul clasei, dădea sfaturi privind tehnica de săpare, astfel încât „comoara" să nu fie afectată, iar eu, redactor la revista școlii, făceam poze cu telefonul și luam, deja, interviuri descoperitorilor. Ce mai, eram cu toții niște vedete. Anunțat de noi, a sosit și directorul Grădinii Botanice:

— Ce s-a întâmplat, copii, ce-ați găsit? întreabă omul nedumerit.

— O comoară, poate una dacică! strigă George entuziasmat.

— Vai, dar de ce ați pătruns în acest spațiu, nu vedeți că scrie „Accesul interzis!"? Aici a fost o casă demolată anul trecut…

Toți am făcut ochii mari, dezamăgiți că nu ni s-a arătat comoara visată. Dar mai sunt multe locuri de ecologizat prin împrejurimi…

TESTUL 10

Subiectul I

A. 1. De exemplu: *tren, vapor, gară, peron.*

2. De exemplu: *compartiment, crocodil, univers, speranțe* etc.

3. *șederii, cenușii.*

4. Linia de dialog introduce replica lui Joachim și marchează, implicit, începutul vorbirii directe. Punctul marchează încheierea unei propoziții enunțiative.

5. „Hans Castorp avea să simtă toate acestea chiar pe pielea lui."

6. Hans Castorp este protagonistul fragmentului citat, dezvăluindu-se – ca orice erou de roman – ca un personaj complex. El este prezentat încă de la început de narator ca „un tânăr modest" și rezervat, destul de convențional în relație cu cei din jur, deoarece face această călătorie obositoare pentru a se achita de o obligație familială. Pare, totodată, un om rațional, întrucât nu vrea să se lege sufletește de evenimente sau situații pe care le consideră nesemnificative – „nu era dispus să ia prea în serios călătoria aceasta și să se angajeze sufletește" –, deși autorul sugerează, subtil, că această călătorie îi va schimba viața.

B. Opera epică este textul literar în proză sau în versuri, bazat pe o întâmplare pusă pe seama unor personaje, plasată într-un cronotop ficțional și redată sub forma narațiunii.

Fragmentul citat din opera *Muntele vrăjit* de Thomas Mann respectă trăsăturile definitorii ale genului, având în centru tema călătoriei și a inițierii, care prind contur epic prin intermediul personajului Hans Castorp.

În primul rând, există un fir epic principal – constând în călătoria protagonistului de la Hamburg, orașul său natal, spre Davos-Platz, unde urma a-și vizita un văr, pe Joachim – dar și două secundare, care îl susțin pe primul: unul orientat înspre viitor, prin care este anticipată devenirea protagonistului, iar unul către trecut, făcând referiri la familia acestuia. Secvențele epice sunt legate prin tehnica înlănțuirii (*mai întâi*, *în cele din urmă*, *deodată*), iar subiectul este redat sub forma unui nucleu narativ aparținând expozițiunii, un argument în acest sens fiind numărul capitolului (I) și titlul acestuia (*Sosire*).

În al doilea rând, relațiile spațiale și temporale se disting prin amploare și mobilitate, în sensul că acțiunea prezentată în fragmentul citat pare să dureze mult timp (două zile ține călătoria lui Hans cu trenul, însă sunt anunțate evenimente care se vor desfășura pe o perioadă mai mare de timp: *Se ducea în vizită pentru trei săptămâni. Avea să simtă toate acestea chiar pe pielea lui*). Există, de asemenea, mai multe locuri legate de periplul eroului – Hamburg, Davos-Platz, *platoul înalt al Germaniei Meridionale*, *țărmul lacului Constanța* etc.

În al treilea rând, portretul personajului principal este complex, implicând atât trăsături fizice, legate de vestimentație (*pardesiul de o croială largă și modernă, căptușit cu mătase*), cât și detaliate trăsături morale, care surprind discreția și modestia tânărului ce pare să înceapă un proces inițiatic. În altă ordine de idei, caracterul epic este validat și de modul de expunere: narațiunea la persoana a III-a, cu elemente de descriere și dialog.

Prin urmare, deoarece surprinde o întâmplare pusă pe seama unui erou ce dezvoltă o multitudine de trăiri și participă la acțiuni care se țes pe mai multe planuri narative, se poate afirma că secvența din *Muntele vrăjit* de Thomas Mann ilustrează trăsăturile genului epic.

Subiectul al II-lea

A. 1. Cartea care a fost ecranizată este *Micul Prinț*. Regizorul filmului prezentat este Mark Osborne.

2. Mi-aș dori să vizionez acest film, pentru că, deși am citit de mai multe ori cartea *Micul Prinț*, mereu am avut impresia că-mi scapă mesajul ei, iar filmul – prin introducerea unui nou personaj – pare să o „tălmăcească" pe înțelesul tuturor.

3. verbe copulative: *să devii* (adult), *era* (clar), *fiind* (aproape imposibil).

4. *călătoria* – subiect simplu exprimat prin substantiv comun, simplu; *Micului Prinț* – atribut substantival genitival exprimat prin substantiv propriu compus.

5. De exemplu: *să transmiți prin imagini* – SB.

6. Dacă nu sună telefonul,[1]/ nu bag de seamă trecerea timpului.[2]/

B.

De-a filmul în curtea școlii

Deși am doar 14 ani și nu am intrat încă la liceu, știu sigur ce vreau să mă fac când voi fi mare: actor. Am luat această hotărâre încă de anul trecut, când m-am întâlnit, în cadrul unui proiect al școlii mele, cu regizorul Cristian Mungiu.

Auzisem multe despre el, mai ales la știri, unde s-a vorbit mult despre un film premiat în primăvara trecută la Cannes – *Bacalaureat* –, pe care, însă, nu l-am văzut. Aștept să mai cresc...

Am mers împreună cu colegii de clasă la întâlnirea cu el, așteptând să văd un om mândru de reușitele sale, rece și, poate, arogant. După câteva secunde, însă, mi-am dat seama că am în față un fel de prieten al tuturor, un coleg mai mare care vorbește cu noi pe limba noastră, a copiilor. După ce a fost prezentat de directorul școlii, Cristi Mungiu nu și-a enumerat premiile, ci ne-a întrebat pe noi ce urmărim într-un film, la ce suntem atenți, ce subiecte ne atrag etc. Apoi, încet-încet, a început să ne explice cum se face un film, câte zeci sau chiar sute de oameni contribuie la realizarea lui, cum capătă viață pe ecran un scenariu, cum sunt aleși actorii, care este rolul muzicii, al mișcării, al luminii. Am pus, desigur, multe întrebări și am primit, pe rând, răspuns. La final, invitatul a dat autografe pe miniafișele evenimentului și ne-a invitat să nu ocolim filmele românești.

Pentru mine, magia acelei întâlniri încă nu s-a risipit. M-am înscris la „Clubul micului actor" și mă pregătesc de admiterea la Liceul de Artă. Urmează-ți și tu visurile!

TESTUL 11

Subiectul I

A. 1. *taină, ore.*

2. Linia de pauză separă o frază incidentă, în care vocea îi aparţine naratorului, de propoziţia anterioară interogativă.

3. Băieţii aceia au întârziat.

4. *o piaţă mare şi murdară, cu prăvălii, porci şi un foişor; o stradă cu căsuţe albe.*

5. Un ziarist englez ajunge într-un oraş din Rusia, numit Tim, pe care-l străbate într-o trăsură. Drumul prin noroi, băltoace şi gropi e plictisitor şi călătorul adoarme din când în când, iar când se trezeşte află de la birjar că se află în acelaşi oraş. În final, călătorul trage concluzia că oraşul străbătut e mai mare decât Moscova şi Petersburgul, ceea ce nu e adevărat, oraşul i s-a părut mare pentru că drumul a durat mai mult decât ar fi trebuit.

6. Personajul afirmă că Tim este cel mai mare oraş din Rusia, pentru că, în realitate, nu a fost atent la drumul parcurs.

B. Un text epic se caracterizează prin relatarea unor întâmplări – acţiunea în care sunt angajate personaje. Naraţiunea ca mod de expunere, totalitatea întâmplărilor, personajele şi naratorul definesc genul. Textul lui Cehov este o schiţă, adică un text epic de dimensiuni reduse, semnificativ însă pentru genul epic în ansamblu.

În primul rând, în acţiunea schiţei *Cel mai mare oraş* de Cehov sunt angajate două personaje: corespondentul englez şi un birjar. Ceea ce se întâmplă şi dialogul întreţinut le conturează o imagine sumară şi amuzantă. Birjarul este preocupat tot timpul de drumul care-i creează necazuri, iar jurnalistul se comportă ca un client care nu doreşte altceva decât să fie cât mai repede şi cât mai bine servit. Al doilea personaj este amuzant prin orbirea lui: nu pare să-şi dea seama că a pătruns într-o lume unde nu-i uşor să ajungi dintr-un loc în altul. Orbirea e şi mai comică decât de obicei pentru că e un jurnalist, adică are o meserie care cere tocmai observarea atentă, lucidă a realităţii.

În al doilea rând, episodul relatat, un drum cu trăsura printr-un oraş oarecare din Rusia este semnificativ pentru existenţa acestor personaje. Englezul vine dintr-o lume diferită de aceea a birjarului, o altă cauză posibilă pentru orbirea lui. Lumea în care pătrunde este una fără drumuri bune. Băltoacele, hârtoapele, noroiul şi piaţa murdară sunt detalii caracteristice. În această lume trăieşte birjarul, într-un oraş mic, necunoscut şi mizer.

În concluzie, *Cel mai mare oraş* de Cehov este o schiţă de dimensiuni foarte reduse, care surprinde succint imaginea unui orăşel rusesc de altădată şi-un personaj comic, incapabil să observe lumea nouă în care a pătruns.

Subiectul al II-lea

A. 1. Legoland este numele unui parc de divertisment, construit din piese de lego. În Legoland poţi să te plimbi cu barca pe un râu artificial sau să te dai în carusel.

2. Aş vizita un asemenea parc deoarece m-aş simţi acolo ca Alice în Ţara Minunilor.

3. *o să aveţi* – indicativ viitor; *face* – infinitiv prezent.

4. *o să aveţi* – predicat verbal exprimat prin verb predicativ; *ce* – complement direct exprimat prin pronume relativ; (dintre cele) *152* – atribut substantival prepoziţional exprimat prin numeral cardinal; (de) *camere* – atribut substantival prepoziţional exprimat prin substantiv comun cu prepoziţie.

5. ... *vă recomandăm...*

6. Am muncit mult, deci ne vom odihni cu plăcere.

B. Turismul este foarte dezvoltat astăzi, pentru că mulţi oameni vor să călătorească şi să cunoască lumea. În opinia mea, o călătorie într-o ţară vecină sau depărtată poate fi o experienţă importantă pentru oricine.

În primul rând, mergând într-o ţară străină cunoşti oameni care vorbesc altă limbă, au altă cultură şi civilizaţie, alte tradiţii. Dacă le cunoşti limba poţi comunica mai bine cu ei şi probabilitatea de a înţelege viaţa lor e mai mare, de aceea este bine să învăţăm limbi străine. În plus, putem descoperi că avem şi multe lucruri importante comune. Spre exemplu, într-o conversaţie cu un francez, italian sau spaniol poţi să auzi cuvinte care seamănă cu acelea româneşti, fiindcă limbile respective au o origine comună.

În al doilea rând, călătorind poţi avea un contact mai viu cu istoria altor ţări prin muzee, case memoriale şi chiar locuri care păstrează memoria a ceea ce s-a întâmplat cândva. Spre exemplu, există în Strasbourg o catedrală în faţa căreia, la o anumită oră, se adună turiştii să asculte imnul Uniunii Europene pe fundalul unui joc de lumini. Este un mod tulburător de a celebra istoria comună a ţărilor care fac parte din această uniune.

În concluzie, călătoria poate fi o formă autentică de cunoaştere a altor comunităţi, a stilului lor de viaţă şi a istoriei lor.

TESTUL 12

Subiectul I

A. 1. *iute* = repede; *aştepta* = răbda; *mişcat* = tulburat; *n-a primit* = n-a vrut.

2. *faţă în faţă; a se schimba la faţă; a fi în faţă* etc.

3. Cratima marchează elidarea vocalei *u* (*nu*) şi pronunţarea într-o silabă a două cuvinte.

4. *Îmi pare bine, taică, a răspuns Huţu, şi şi-a băgat mâna în buzunarul pantalonilor.*

5. Naraţiunea se realizează la persoana a treia şi la persoana întâi singular.

6. Se observă că finalul surprinde personajele într-un moment de mare emoţie. Stilul naraţiunii este concis şi simplu. Tulburarea personajelor este prezentată prin insistenţa asupra unor manifestări ca râsul sau plânsul, semne clare ale emoţiei. Din perspectiva copilului care asistă la regăsirea unei mame şi a unui fiu, scena este cu totul neobişnuită.

B. Un text epic se caracterizează prin relatarea unor întâmplări – acţiunea în care sunt angajate personaje. Naraţiunea ca mod de expunere, totalitatea întâmplărilor, personajele şi naratorul definesc genul.

Fragmentul citat din opera *Budulea Taichii* de Ioan Slavici ilustrează pe deplin trăsăturile textului epic, având în centru tema familiei, susţinută de motivul regăsirii.

În primul rând, opera este focalizată asupra unui personaj – Huţu –, care trăieşte emoţia reîntâlnirii cu mama sa după o absenţă de zece ani a acesteia. Momentul este încărcat de tensiune, stare accentuată mai ales în finalul fragmentului, prin implicarea afectivă a naratorului-personaj: *După aceea Huţu a ieşit afară şi a început să plângă, iară maică-sa a ieşit după el, ca să plângă şi ea; am început să plâng şi eu, fiindcă nu mai văzusem pe Huţu niciodată plângând.*

În al doilea rând, protagonistul beneficiază de un portret complex, realizat cu deosebire prin mijloace indirecte. Băiatul îşi ascunde timiditatea în spatele gesturilor simple (*şi-a băgat mâna în buzunarul pantalonilor*) şi îşi reprimă, la început, emoţia, întrucât pe drum nu se grăbeşte (*precum a aşteptat zece ani ca să o vadă, mai putea aştepta încă cinci minute*), iar când o întâlneşte se uită *în vânt*. Apogeul psihologic al scenei citate este atins atunci când cei doi îşi arată tandru iubirea (*am văzut că Huţu plânge, iar mumă-sa îl ţine în braţe şi-l sărută*), fapt ce îl dezvăluie pe Huţu ca un copil sensibil.

În concluzie, deoarece decupează din realitatea fluidă o scenă veridică şi exemplară pentru condiţia umană, putem afirma că secvenţa citată aparţine unui text epic.

Subiectul al II-lea

A. 1. Fragmentul este selectat dintr-o carte intitulată *Introducere în psihologie.* Textul dezvoltă tema conştiinţei de sine.

2. Printre aspectele incluse în conştiinţa de sine se numără ceea ce crede cineva despre sine şi imaginea pe care le-o oferă celorlalţi.

3. *ar fi* = condiţional-optativ; *să luăm* = conjunctiv; *avem* = indicativ; *de făcut* = supin.

4. *despre sine* = atribut pronominal; *tău* = atribut adjectival.

5. P1 = *Concepţia despre sine reprezintă ideea...*; P2 = *pe care o ai despre tine însuţi...* = AT; P3 = *şi despre cine eşti.* = CI.

6. M-am gândit[1]/ fie să renunţ,[2]/ fie să mai aştept[3]/.

B. Ştiu că am părul negru şi ochii albaştri, dar nu ştiu dacă sunt bun, deştept şi puternic (nu din punct de vedere fizic, din punct de vedere fizic nu sunt). Aş vrea să fiu. La 14 ani, conştiinţa de sine există în mare parte prin acest „aş vrea să fiu". Cu alte cuvinte e mai mult proiect decât realitate.

Prin urmare, sunt bun. Le zâmbesc tuturor, am grijă să nu rănesc pe nimeni, când văd un cerşetor simt un impuls puternic să-i ofer viaţa mea în schimb. Nu strâmb din nas, cum fac alţii, nemulţumit de lume, convins că eu merit mult şi mi s-a dat prea puţin. Dimpotrivă, mi s-a dat prea mult şi sunt gata să renunţ, să fac schimb de vieţi cu primul cerşetor întâlnit în cale.

Dacă sunt atât de bun, fără îndoială că sunt şi cel mai puternic om din lume. Am crezut mereu că este o relaţie direct proporţională între talentul de a face bine şi puterea cuiva (morală, nu de alt fel). Cu cât faci mai mult bine, cu atât eşti mai plin de energie. De altfel, chiar am multă energie. Aproape că n-am astâmpăr. Aş face tot timpul câte ceva. Şi s-ar putea, cine ştie, ca într-o zi să fiu fericit.

Deştept? Nu ştiu, cred că da. În fond, conştiinţa de sine se defineşte mai mult prin ceea ce crezi decât prin ceea ce ştii. Pentru că e foarte greu să ştii ceva foarte sigur în ceea ce te priveşte. Cu excepţia, fireşte, a faptului că am părul negru, ochii albaştri, un metru şi şaizeci de centimetri...

Structuri în textele epice
(acțiune, timp și spațiu, personajul, relația dintre personaje)

TESTUL 13

Subiectul I

A. 1. *a inspecta, impasibil, cinematograf* etc.
2. *carte, manual, caiet, catedră* etc.
3. Linia de pauză izolează o propoziție/o construcție incidentă.
4. „— Ce ziceți, mă?".
5. Bobby este prins copiind de profesor și i se confiscă oracolul. Încearcă să recupereze caietul de la profesor, însă nu reușește.
6. Fragmentul citat se încadrează în genul epic, întrucât prezintă o acțiune la care participă personaje (Bobby, profesorul Silvestru, colegii), are la bază un conflict (între Bobby și profesor), iar modurile de expunere folosite de autor sunt narațiunea și dialogul.

B. Personajul principal în fragmentul citat este Bobby, un adolescent curajos și sigur pe sine, dar și iresponsabil, care caută cele mai ușoare căi de a ieși din diverse încurcături.

Eroul beneficiază de un portret moral complex, realizat prin mai multe mijloace de caracterizare. În prima parte a textului sunt evidențiate faptele acestuia, care îi pun în valoare trăsăturile. Astfel, obiceiul său de a copia la extemporale arată că nu era foarte studios, după cum insistența pe lângă profesor de a-i returna oracolul (*Domnule profesor – pledă el cu demnitate – este în joc o chestiune de onoare*) demonstrează că este sigur pe sine și destul de convingător, deși nu obține pe moment succesul.

Între procedeele de caracterizare indirectă un loc important îl ocupă și numele personajului, Bobby, care sugerează modernitatea și dorința de a fi la modă. De altfel, mai mult îi pasă că i-a fost descoperit „depozitul sentimental", decât frauda la lucrarea de control. Între colegi, se manifestă ca un tânăr de succes, un fel de vedetă a clasei, care nu se lasă intimidată de nimic, după cum reiese din interjecția „Zexe" pe care le-o aruncă la final.

Caracterizarea directă este pusă pe seama naratorului – *sufletul lui Bobby se prefăcu în frigider, Bobby era un optimist, pledă el cu demnitate* –, dar și a personajului însuși, sub forma autocaracterizării: *Înțeleg că am făcut o imprudență aducându-l aici, dar vina este numai a mea, domnule profesor, și e penibil pentru mine să pierd...* .

În concluzie, personajul lui Călinescu este credibil din punct de vedere uman și viabil sub raport artistic.

Subiectul al II-lea

A. 1. Prilejul serbărilor medievale menționate este împlinirea a 800 de ani de la venirea cavalerilor teutoni în Țara Bârsei. Secolul în care s-au ridicat primele ziduri ale Cetățuii Brașovului este secolul XVI.
2. Un element care ar putea constitui un punct de atracție pentru turiști este parada cavalerilor pe străzile din centrul Brașovului.
3. *a cavalerilor* – genul masculin, cazul genitiv; *din centrul* – genul neutru, cazul acuzativ.
4. *pe aici* = complement circumstanțial de loc exprimat prin adverb de loc; *itinerant* = atribut adjectival exprimat prin adjectiv propriu-zis.
5. *Cu o istorie teribil de zbuciumată, distrusă și refăcută în repetate rânduri... Cetățuia este acum un monument restaurat exemplar, un punct turistic* = PP; *după ce primele ziduri au fost ridicate în 1524* = CT; *ce nu trebuie neglijat* = AT.
6. Când va veni vara[1]/ voi pleca în excursie,[2]/ fiindcă rezultatele la examen vor fi bune[3]/.

B. Textul nonliterar se caracterizează prin prezentarea clară și obiectivă a realității, în scopul informării cititorului, al persuadării sau al destinderii acestuia.

Fragmentul citat respectă aceste trăsături, fiind o parte dintr-un text jurnalistic publicat într-o revistă de tip magazin, *Formula As*.

Un prim argument al caracterului nonliterar îl reprezintă scopul informativ al textului, care conține date precise despre Cetățuia Brașovului (*800 de ani de la venirea cavalerilor teutoni în Țara Bârsei, primele ziduri au fost ridicate în 1524*), dublat de cel persuasiv. Astfel, prin sublinierea frumuseților Cetățuii, precum și prin descrierea succintă a celor două evenimente culturale („Turnirul cavalerilor" și „Turnirul cetăților medievale"), cititorul este indirect îndemnat să viziteze, ca turist, acest loc.

Al doilea argument al încadrării fragmentului în categoria menționată constă în limbajul utilizat de autor, care se distinge prin simplitate și accesibilitate. Cuvintele sunt în majoritate folosite cu sensul propriu de bază, pentru a nu lăsa loc ambiguităților.

Așadar, fragmentul citat ilustrează la toate nivelurile caracteristicile unui text nonliterar.

TESTUL 14

Subiectul I

A. 1. Mi-a trecut prin cap un gând bizar. (idee).
N-avea de gând să plece astăzi. (intenție).
2. *tânărul* – conversiune (substantiv provenit din adjectiv); *legiuită* – conversiune (adjectiv provenit din verb la modul participiu).
3. Virgula izolează un substantiv în cazul vocativ de restul enunțului.
4. *ia, ui.*
5. Fragmentul dat dezvoltă intriga narațiunii, deoarece se conturează un personaj nemulțumit de o realitate (locul pe care-l ocupă Mizilul printre orașele țării) și hotărât să acționeze în așa fel încât să o schimbe. De altfel, ultimul anunț subliniază acest fapt.
6. Leonida a visat de când era copil ca Mizilul, orașul său, să devină important. La o lecție de geografie, profesorul l-a întrebat care este capitala județelor Buzău, Prahova și Ialomița, iar Leonida a răspuns de fiecare dată că este Mizilul. Mustrat de profesor, s-a gândit nemulțumit, după ce s-a întors în banca lui, că Mizilul nu este capitală de județ. De atunci, n-a mai avut liniște și, înainte de a avea vârsta necesară, a intrat în politică.

B. Leonida este personajul principal al textului dat, deoarece apare de-a lungul întregului fragment, iar imaginea lui este mai bogată decât a celuilalt personaj. În plus, finalul textului anunță o continuare – aventura politică –, având în centru același personaj.

Leonida este un personaj comic prin contrastul dintre planurile lui ambițioase și ignoranță. La întrebările profesorului răspunde automat: pentru elevul Leonida este de neînțeles cum Mizilul nu poate fi capitala vreunui județ, fie el și altul decât acela căruia îi aparține (Prahova sau Ialomița). În felul acesta, scriitorul subliniază latura amuzantă a unei aspirații care ia forma maniei, fixației.

Unele fragmente amintesc de lumea eroică a basmului: *din frageda lui tinerețe* sau *înainte chiar de vârsta legiuită.* Au, evident, tot funcție ironică. Idealul lui Leonida este modest, în comparație cu acela al lui Făt-Frumos care se luptă cu monștrii în numele binelui. Leonida nu vrea decât faimă și, eventual, avantaje economice pentru orașul său. Este o aspirație pragmatică, nu una eroică, de aceea tenacitatea aproape războinică a personajului pare caraghioasă.

Prin toate aceste aspecte, Leonida apare în postura personajului principal, la începutul unei întâmplări, după toate semnele, comice.

Subiectul al II-lea

A. 1. Tablourile enumerate în textul dat sunt următoarele: *Copilul florăresei, Katiușa lipoveanca, Fata pădurarului, O fetiță olandeză, În exil, Cap de fetiță, Cap de copil.* O sursă de inspirație este chiar viața pictorului: fiul lui, spre exemplu, apare în *Copilul florăresei.*
2. *Dintre puținele elemente expresive ale unui cap de copil, el se oprește cu precădere asupra ochilor.*
3. *copilului* – genul masculin, cazul genitiv; *de simbol* – genul neutru, cazul acuzativ.
4. *dominant* – atribut adjectival exprimat prin adjectiv propriu-zis; *acestor* – atribut adjectival exprimat prin adjectiv pronominal demonstrativ de apropiere.
5. Nicolae Grigorescu s-a format la școala de pictură a impresioniștilor.
6. șase propoziții.

B. În opinia mea, textul dat vorbește despre valoarea excepțională a picturii lui Nicolae Tonitza, oprindu-se doar la o categorie de tablouri, acelea care dezvoltă tema copilăriei, fiind niște portrete de copii.

Varietatea lor este un argument pentru importanța operei. Unele sunt intitulate generic – *Cap de fetiță* sau *Cap de copil* –, altele capătă o coloratură socială sau etnică: *Copilul florăresei, Fata pădurarului, Katiușa lipoveanca, O fetiță olandeză.* Toate sunt însă expresia unei trăiri interioare bogate, care-l fascinează pe pictor.

Argumentul esențial rămâne însă expresivitatea acestor tablouri. Este vorba, întâi, de forța ochilor din portrete, cu numeroasele lor nuanțe afective: visare, oboseală, tristețe, mirare, teamă etc. Apoi, există un joc al culorilor care apropie tablourile de niște covoare țărănești, cu un efect liric puternic.

În concluzie, Tonitza este unul dintre cei mai interesanți pictori români, mai ales prin acest talent de a surprinde cu mijloacele picturii interioritatea umană.

TESTUL 15

Subiectul I

A. 1. *de piguleală* = migălos; *cu dare de mână* = înstărit.
2. *cu drept cuvânt; apucătură din ochi; lucru de piguleală; cu dare de mână; ai icoană la scris; fătul meu; ai să intri* etc.

3. Cratima are legătură cu rostirea legată a celor două cuvinte, *să* și *înaintezi*; în plus, marchează elidarea vocalei *î*.
4. *Ghițescu* – 8 litere, 7 sunete; *chiar* – 5 litere, 3 sunete.
5. De exemplu: „talentul lui la scris".
6. Este evident jocul numelor, cu efect comic. Numele de familie al lui Niță este identic cu numele de botez al camaradului, la care se adaugă sufixul caracteristic categoriei, *-escu*. La fel se întâmplă și în cazul celălalt. Deși tot fragmentul insistă asupra deosebirii dintre cele două personaje, numele lor sugerează subtil că în profunzime ele seamănă și că aventura relatată mai târziu are ca eroi două ființe banale pe care cititorul ar putea să le confunde.
B. Personajul principal al fragmentului dat este Niță Ghițescu, caracterizat direct prin informațiile oferite de narator și prin vocea altui personaj, dascălul care-l sfătuiește să urmeze o carieră de copist.

Naratorul insistă asupra talentului la scris, ieșit din comun. Spre deosebire de camaradul său, Ghiță Nițescu, care scrie foarte urât, eroul scrie atât de frumos, încât atrage atenția tuturor. Antiteza dintre cele două personaje subliniază caracterul excepțional al acestui talent. În plus, începutul textului creează cititorului cunoscător de basme impresia că va urma ceva senzațional, întrucât este preluată formula consacrată, *a fost odată ca niciodată* (fără, evident, ultima parte, nepotrivită pentru o scriere care nu recurge la fantastic).

Portretul se completează în replica dascălului, într-o formă surprinzătoare: eroul este talentat la scris, dar *nu prea deștept* și *cam leneș*. Condiția de orfan sărman nu este compensată decât de acest dar al scrisului frumos, prea modest pentru șansa unei cariere strălucitoare. Niță Ghițescu nu va avea destinul unui Făt-Frumos, iar schița nu este basm, înțelege cititorul chiar din acest fragment expozitiv. Dacă în prezentarea naratorului, limbajul se caracterizează prin termeni sau structuri cu sens superlativ, în replica dascălului apar adverbe ale atenuării: *nu prea ești deștept, ești cam leneș, n-ai purtări prea rele*.

Prin urmare, fragmentul are în prim-plan imaginea veridică a unui om oarecare, caracterizat prin trăsături pozitive și negative deopotrivă.

Subiectul al II-lea
A. 1. Tema textului este învățarea scrierii în școală. Intervențiile au fost selectate din hebdomadarul (magazin săptămânal) *Le Point*.
2. *A ști să scrii de mână înseamnă a ști să citești.*
3. *adolescenta* – genul feminin, cazul nominativ; *ei* – genul feminin, cazul genitiv.
4. *temele* – subiect exprimat prin substantiv comun, simplu; *sunt tastate* – predicat verbal exprimat prin verb predicativ la diateza pasivă.
5. *Acum... este, totuși, legitim* = PP; *...când trimitem e-mailuri, textulețe și mesaje pe chat, în locul frumoaselor scrisori de mână...* = CT; *...să învățăm scrierea la școală?* = SB.
6. Problema este[1]/ că nu vrea[2]/ să locuiască în casa aceea, așezată în câmp.[3]/
B. Aveam cinci ani sau cam așa ceva. Era vară. În fiecare dimineață mergeam cu un caiet la un văr mai mare să mă învețe să scriu. Dimineața, după ce mâncam pâine cu ceai de mentă, foarte dulce, mă duceam la el cu caietul sub braț, pe partea cealaltă a uliței, la câteva case distanță.

Îmi desena câte-o literă mare, de mână, și mă punea s-o copiez, să umplu o foaie cu ea, la masa din umbrarul de lângă bucătărie. Apoi pleca să se culce. În fiecare seară mergea cu bicicleta într-un sat vecin, unde avea o iubită și se-ntorcea în zori. Până la prânz umpleam două-trei pagini și conversam cu cele patru pisici albe, cu pete roșcate, care se învârteau pe-acolo. Nicio literă nu semăna cu alta, iar cele cu bucle ca „e"-ul, „g"-ul sau „k"-ul mă făceau să mă gândesc la cercurile pe care le face apa, când arunci cu o piatră în ea. Pisicile nu-mi dădeau prea multă atenție, cu toate că vorbeam de-a binelea cu ele. Vorbeam singură.

Într-o zi, vărul meu mi-a desenat o literă, spunându-mi că este mai ușor de făcut decât celelalte. Pentru el era cea mai frumoasă: numele iubitei sale începea cu ea.

— E ca și cum ai face doi *A*, fără linia din mijloc.

Apoi, ca de obicei, m-a lăsat singură. În timp ce scriam, literă după literă, să umplu măcar o pagină, o rosteam cu voce tare, pentru că nu era doar greu de scris, era greu și de spus. Ieșea de pe buze cu o pocnitură ca atunci când ți se sparge balonul de chewing-gum. Am observat după o vreme că pisicile stăteau toate lângă mine, ca și cum ar aștepta să vadă ce scriu. Cred că litera nouă le era cunoscută.

TESTUL 16

Subiectul I
A. 1. Expresia posomorâtă a feței era o dovadă că obosise. (mimica)
Verbul *a fi* intră în alcătuirea multor expresii. (asocieri de cuvinte)

2. *înfoiate* – conversiune (adjectiv provenit din verb la modul participiu); *indecis* – derivare cu prefix (prefixul „in-" + adjectivul „decis").
3. Virgula delimitează vorbirea directă de vorbirea indirectă; izolează o propoziție/o construcție incidentă de restul enunțului.
4. *i-a* (hiat); *ui* (diftong).
5. *lumina grea a zilei.*
6. Două femei au coborât de pe o prispă și au mers în spatele unei case. Una i-a spus celeilalte că nu e nimeni la ea acasă și că mașina coase singură. După ce a ascultat cu atenție, cealaltă femeie a spus că o aude și ea.
B. În opinia mea, cadrul acțiunii are rolul, în acest caz, de a susține stranietatea întâmplării. Deși totul se petrece într-un spațiu rural oarecare, detaliile spațiale și temporale creează impresia neobișnuitului.

În primul rând, se sugerează o atmosferă somnolentă, la limita dintre vis și realitate: lumina de amiază este *grea* (epitet), o frunză plutește lent spre pământ. Sugestia este în acord cu mișcarea aproape de transă a personajelor: *Mergeau puțin aplecate, desculțe, cu fustele mari, înfoiate, două rotunzimi parcă ireale, cu mersul lor lipsit de grabă, indecis, parcă comandat. Se opriră în spatele casei.* Cu același sens apare dialogul alcătuit din replici scurte, unele eliptice.

Apoi, prin câteva amănunte se creează impresia unui spațiu pustiu: nu e nimeni acasă, curtea vecină *zăcea la fel de tăcută*. Interesant este faptul că pe acest fundal se aude o mașină care coase singură, în contrast cu tăcerea absolută a cadrului.

Prin detalii simple, veridice, textul reușește să transmită un fel de neliniște inexplicabilă, un mister al unei lumi cât se poate de familiare.

Subiectul al II-lea
A. 1. Știrea este preluată de pe site-ul www.ziare.com. Știrea a fost difuzată la 1 august 2011.
2. *temperaturi, precipitații, climatologic.*
3. dativ.
4. *de precipitații* – atribut substantival prepozițional exprimat prin substantiv comun, simplu; *climatologice* – atribut adjectival exprimat prin adjectiv propriu-zis.
5. o propoziție.
6. Exemplu: *M-am gândit*[1]/ *să plec la mare*[2]/ *ca să mă relaxez*[3]/ *și să-mi aduc aminte de tinerețe.*[4]/
B. Textul nonficțional prezintă fapte reale, în scop informativ sau persuasiv, de cele mai multe ori, într-un limbaj adecvat diverselor forme ale genului. Fragmentul dat este o știre referitoare la prognoza meteorologică dintr-o anumită perioadă și se încadrează în categoria amintită, atât prin realitatea pe care o prezintă, cât și prin limbaj.

În primul rând, se transmit informații despre vremea din luna august, în diversele zone ale țării. Se estimează temperaturile în raport cu media anilor trecuți. Se oferă informații despre cantitatea de precipitații. Sunt citate două surse importante: Administrația Națională de Meteorologie și Centrul European pentru Prognoza Vremii.

Apoi, apare un limbaj caracteristic domeniului, cu termeni și expresii de specialitate ca *temperaturi, precipitații, medii multianuale lunare, valori termice ale aerului, normele climatologice.*

Trăsăturile menționate dovedesc, prin urmare, apartenența fragmentului dat la categoria textului nonficțional.

TESTUL 17

Subiectul I
A. 1. *să declar, conștiință, gardianul.*
2. Elena a cules de pe câmp două brațe de flori.
Brațele Deltei Dunării pot fi vizitate cu barca.
3. *gar-di-a-nul* (hiatul *i-a*); *doc-to-ru-lui* (diftongul *ui*).
4. Semnul exclamării marchează încheierea unei propoziții enunțiative exclamative și accentuează, implicit, tonalitatea imperativă.
5. *M-am hotărât să declar, în fața tuturor, pe conștiința mea și pe cuvânt de onoare, că nu sunt nebun și că pentru ce am făcut doresc să ispășesc!*
6. În fragmentul citat, frecvența punctelor de suspensie indică starea de nervozitate maximă, nerăbdarea și agitația personajului Puiu. Prin intermediul lor, cititorul se poate transpune în atmosfera scenei tensionate dintre cele două personaje.
B. Relațiile dintre personaje sunt fundamentale într-o operă epică, pentru că ele declanșează, de obicei, conflictul și apoi suita de acțiuni care duce la rezolvarea acestuia.

În opinia mea, în fragmentul citat relațiile dintre cele două personaje sunt grăitoare pentru statutul psihologic și pentru rolul narativ al fiecăruia. De la o replică la alta tensiunea crește, culminând în momentul încercării lui Puiu de a-l strangula pe doctor, nemulțumit de relativa pasivitate a acestuia la declarația sa.

Pe de o parte, comunicarea dintre cei doi relevă dezechilibrul emoțional și psihic al lui Puiu. Acesta – pacient al doctorului Ursu – se hotărăște să mărturisească o faptă săvârșită (*pentru ce am făcut doresc să ispășesc*), vrând să arate, astfel, că este lucid și sigur pe sine. Gesturile îi contrazic, însă, declarațiile, deoarece se aruncă violent asupra medicului.

Pe de altă parte, doctorul Ursu impresionează prin deplina stăpânire de sine și gestionarea profesionistă a situației. Acesta nu se sperie și nici nu-i face rău pacientului răspunzând în aceeași manieră, ceea ce, de fapt, îl tulbură și mai tare pe acesta. Măiestria autorului constă în crearea unui efect de maximă autenticitate a acestui episod, prin intermediul construcțiilor exclamative, al punctelor de suspensie și al replicilor scurte.

Așadar, relațiile dintre cele două personaje din opera lui Liviu Rebreanu evidențiază o criză profundă trăită de unul dintre acestea.

Subiectul al II-lea

A. 1. Textul citat se adresează **începătorilor** care nu sunt siguri de unde să înceapă, atunci când doresc să treacă la o bicicletă de calitate sau doresc să-și achiziționeze una nouă. Ghidul este organizat în 3 capitole simple: scopul, bugetul și alegerea dimensiunii corecte a cadrului.
2. Scop informativ.
3. *am publicat* – modul indicativ, diateza activă; *se schimbă* – modul indicativ, diateza reflexivă.
4. *acest* = atribut adjectival exprimat prin adjectiv pronominal demonstrativ de apropiere; *3* = atribut adjectival exprimat prin numeral cardinal cu valoare adjectivală.
5. De exemplu: *care nu sunt siguri* – AT; *de unde să înceapă* – CI.
6. De exemplu: Mi-a făcut promisiunea[1]/că nu va mai întârzia.[2]/ P1 = PP; P2 =AT.

B. Ieri, după ce s-au afișat rezultatele la Evaluarea Națională, am plecat cu tata la magazinul de biciclete din cartier ca să-mi primesc premiul pentru media 9,30. Eram foarte emoționată, pentru că urma să am prima mea bicicletă „adevărată", de oameni mari! Ne-am urcat în tramvai – eu deja îi spusesem „Adio" în gând, știind că de a doua zi voi circula doar cu bicicleta – și am străbătut orașul prin soarele încins al lunii iulie.

Intrând în magazin, am fost opriți de un domn foarte prezentabil, cu cravată și ochelari de soare, care ne-a spus să nu cumpărăm cumva bicicletă din acel loc, pentru că ne poate el „procura" una specială, ieftină și ultraperformantă, echipată după ultima modă. Tata l-a rugat politicos să ne lase în pace, pentru că avem alte planuri, dar domnul a continuat din ce în ce mai vehement, scoțând din geantă niște fotografii foarte „convingătoare", cu fete bronzate și tineri plini de mușchi pedalând elegant, pe care ni le tot vâra sub ochi. Speriată, mă uitam când la unul, când la altul, văzându-mi visul spulberat. Sătul de atâta insistență, tata a apelat într-un sfârșit la șeful magazinului, care a și sunat la poliție, de unde am aflat că „domnul" respectiv era un hoț specializat în „tunarea" bicicletelor furate, adică în cosmetizarea și echiparea lor ostentativă.

Acum, plimbându-mă cu bicicleta, îmi amintesc ce scenă de film polițist am trăit!

TESTUL 18

Subiectul I

A. 1. *a zice, a se juca, a ști, a întreba, ea, ce, a vrea, nu* etc.
2. 14 silabe.
3. *e-o* (hiat); *i-e* (hiat).
4. Linia de dialog marchează vorbirea directă, semnul exclamării, intonația exclamativă, semnul întrebării, intonația interogativă.
5. Cristina le cere băieților să joace cu ea Omul Negru. Copiii se sperie la auzul unei voci de bărbat care îi întreabă ce fac acolo la ora aceea.
6. Textul se încheie cu ideea că timpul pare mai mare atunci când ceea ce se întâmplă ne înspăimântă. Copiii, înspăimântați de vocea necunoscută, au impresia că a trecut un sfert de oră de când fug, deși trecuseră doar câteva secunde. Interesantă este această percepție subiectivă asupra timpului, care se schimbă în funcție de starea noastră.

B. Personajele surprinse în acțiune, Marius și Cristina, sunt, în acest fragment, foarte apropiate ca imagine, deoarece comportamentul lor caracterizează o vârstă, copilăria. Bucuria jocului și spaima pe care o stârnește, cu ușurință, tot ceea ce întrerupe vraja acestuia sunt trăsături comune. Cristina pare însă și mai tipică decât Marius pentru o anume înțelegere a copilului: o ființă pentru care limita dintre fantezie și realitate nu e totdeauna categorică.

Deși băieții nu par prea încântați de ideea ei, Cristina insistă să joace Omul Negru. Le amintește că și ea acceptă să joace fotbal, atunci când ei au chef de așa ceva. Jocul lor se desfășoară la o oră târzie, poate de aceea alegerea ei surprinde, pentru că un Om Negru răsărind din întunericul care-i înconjoară este mai înspăimântător decât de obicei. Cristina îi provoacă, de fapt, la un joc care este din capul locului și un exercițiu al spaimei. Cu atât mai mult le va pune stăpânirea la încercare, jucat pe timp de noapte.

Tot ea este aceea care va trăi spaima mai intens decât ceilalți. Vocea necunoscutului pătrunde în jocul lor, dar pentru Cristina ea nu aparține unui intrus, ci chiar Omului Negru. Spaima este subliniată de amănunte ca *țipătul ascuțit*, fuga dezorientată spre grădina căminului, nu spre sat cum ar fi trebuit și, mai ales, de reacția la atingerea lui Marius: nici prietenul nu mai poate fi recunoscut, când spaima este maximă.

Deși jucat în trei, adică în prea puțini, jocul și-a atins scopul: a pus între paranteze lumea reală și i-a făcut pe copii să trăiască intens și să aibă impresia că pătrund într-o altă dimensiune, unde și timpul curge altfel.

Subiectul al II-lea

A. 1. Obiceiul se numește *potlatch*. În lumea primitivă a triburilor, *potlatch*-ul este împărțirea unor daruri, cu diverse prilejuri importante.
2. Autorul este Johan Huizinga, iar cartea se numește *Homo ludens*.
3. *unui semn* – numărul singular, cazul genitiv; *prilej* – numărul singular, cazul nominativ.
4. *acțiunea* = subiect exprimat prin substantiv comun, simplu; *darurilor* = atribut substantival genitival exprimat prin substantiv comun, simplu.
5. Completivă directă: *...să-l întreacă pe cel dintâi cât mai mult cu putință.*
6. *Ne-am jucat ca să ne distrăm.*

B.

Podul de piatră s-a dărâmat

Toată lumea mi-a spus că jocul nostru nu avea nicio legătură cu ce s-a întâmplat, dar multă vreme am avut impresia că nu este așa. Cine poate să știe unde se aud niște voci de copii și dacă nu le ia nimeni în serios?

Era o amiază de primăvară, cu soare, după zile nesfârșite de ploaie. Ne strânseserăm la locul nostru de joacă, un spațiu de trecere de la o uliță la alta, destul de larg, mai ferit, rareori trecea cineva pe acolo. Șotron nu se putea juca pe pământul care nu se zvântase îndeajuns, așa că am ales jocul cu podul. Pe sub mâinile mele și ale unei fetițe treceau ceilalți, în timp ce noi cântam:

Podul de piatră s-a dărâmat,
A venit apa și l-a luat,
Vom face altul pe mal în jos,
Altul mai trainic și mai frumos.

Nu văzusem niciun pod, nici de piatră, nici de altceva și nu era foarte clar despre ce e vorba. Cuvintele îmi erau cunoscute, mai puțin *trainic*, dar nici nu-mi băteam capul prea mult cu vreun sens. Cântecul era frumos, iar oamenii mari se strânseseră undeva departe și priveau câmpul gol, așteptând ceva. Noi nu așteptam nimic, era ca și cum tot ce trebuia să faci pe lume se făcea de la sine, dacă începeai să cânți. Dar nu era așa. Un strigăt înspăimântător ne-a stricat jocul:

— Măiculiță, Doamne! Viiine!

Am alergat ca niște păsări zburătăcite spre oamenii strânși pe mal. În depărtare, pe câmp se vedea apa înaintând și retrăgându-se, apoi iar înaintând și retrăgându-se, doi pași înainte, unul înapoi. Și nu era niciun pod pe-acolo. Doar câmpul deschis în fața noastră și noi privindu-l muți un timp, pregătindu-ne de fugă.

TESTUL 19

Subiectul I

A. 1. De exemplu: *a chemat* – a strigat, a invitat; *dar* – însă, deși.
2. De exemplu: *mincinos* – cuvânt format prin derivare: substantivul „minciună" + sufixul „-os"; *alintat* – cuvânt obținut prin conversiune (adjectiv provenit din verb la modul participiu).
3. *ea* – diftong; *o-i* – hiat.
4. Virgula izolează un substantiv în cazul vocativ de restul enunțului.
5. Înlănțuirea.
6. De exemplu: secvența citată esențializează mesajul fragmentului, referitor la obiceiul unor copii de a minți; mama și sora mai mare încearcă să-i dea o lecție lui Dan, spre a-l face mai responsabil în relațiile cu cei din jur; întâmplarea are pe de o parte o notă dramatică – datorată faptului că băiețelul plânge neîncetat –, iar pe de altă parte una hazlie,

constând în satisfacția Cristinei, care se vede răzbunată pentru umilințele din trecut; verbul *a ogoi* dă un accent familiar limbajului, susținut și prin construcția exclamativă etc.

B. Personajul este o instanță narativă definitorie pentru genul epic, o „ființă de hârtie" prin intermediul căreia autorul își transmite viziunea asupra realității transpuse în operă. Fără îndoială, personajul principal din secvența citată este Dan, imaginea copilului răsfățat, către care se îndreaptă toate firele narațiunii.

Dan este caracterizat, pe de o parte, prin mijloace directe, autorul urmărind maniera în care acesta este perceput de cei din jur. Semnificativă, în acest sens, este aprecierea Cristinei, sora sa, care îl consideră *mincinos* și *alintat*, întrucât voia să fie mereu în centrul atenției, chiar dacă ceilalți membri ai familiei aveau de suferit. În același timp, mama este foarte îngăduitoare cu Dan și se lasă copleșită de plânsul lui mincinos doar pentru că era *copil mic*. Portretul fizic al băiețelului este creionat tot în mod direct, prin comparația *mai era și gras ca o gogoașă, mai mult se rostogolea decât mergea*.

Pe de altă parte, un rol deosebit de sugestiv în conturarea imaginii personajului îl are caracterizarea indirectă, trăsăturile acestuia reieșind din fapte, reacții, vorbe și din relațiile cu cei din jur. Astfel, în fragment este inserată o întâmplare grăitoare pentru obiceiul copilului de a minți și de a exagera. După ce sparge cana, Dan o ascunde sub masă și apoi dă vina pe sora lui mai mare. Sigur pe slăbiciunea mamei, crede că o va putea manipula din nou și nu ezită, chiar, să o imite pe ascuns, transformând întâmplarea într-un fel de scenă de teatru pentru propriul amuzament: *El o imita pe mama care dădea din deget a mustrare, chipurile, vai, ai spart cana*. Deși este iresponsabil în legătură cu faptele sale, copilul se dovedește inventiv și curajos. Reacția sa atunci când îi este demascată minciuna – *când a început Dan a plânge, nu-l mai puteam ogoi* –, dovedește faptul că lecția primită de la mamă și de la soră începe să dea roade.

Prin urmare, Dan este un personaj ale cărui trăsături fizice și morale sunt bine evidențiate în fragment, portretul său fiind emblematic pentru categoria umană reprezentată, cea a copiilor care trăiesc o permanentă inițiere în sânul familiei.

Subiectul al II-lea

A. 1. Numele competiției organizate este *Povestea primăverii*. Premiile pot fi ridicate în cadrul premierei spectacolului „Carolina și poneiul" din data de 29 aprilie a.c, ora 11:00, după ce câștigătorii își confirmă prezența printr-un e-mail la adresa concurs@teatrulioncreanga.ro, până în data de joi, 26 aprilie a.c.

2. Textul se adresează părinților, învățătorilor și copiilor.

3. *veți putea* – modul indicativ, timpul viitor; *ridica* – modul infinitiv, timpul prezent.

4. *tuturor* – complement indirect exprimat prin pronume nehotărât; *noi* – atribut adjectival exprimat prin adjectiv propriu-zis.

5. *să ne surprindă plăcut cu povești minunate despre primăvară* – CD.

6. De exemplu: Când te-am zărit,[1]/ mi-am adus aminte de cartea împrumutată.[2]/ P1 = CT; P2 = PP.

B. A sosit, în sfârșit, ziua cea mare! Voi merge pentru prima dată la un spectacol de teatru adevărat, cu oameni mari, nu cu păpuși. Este sâmbătă și, chiar dacă primăvara mă îmbie să ies cu rolele sau cu bicicleta, eu stau în casă și urmăresc, pe ceas, apropierea orei de începere a piesei *Chirița în provinție*, de Vasile Alecsandri.

Cu emoție, pășesc în sala mare a Teatrului Național. Este un freamăt anume în jur, care mă face să mă gândesc că joc într-un film: doamne elegante își mișcă evantaiul, băieți cu papion și fete cu părul ondulat zâmbesc, se aud sunete de instrumente și șoapte discrete. Gong! Începe piesa. Chirița intră și iscă hohote de râs prin felul în care arată, vorbește și se poartă. Ceilalți actori se mișcă pe lângă ea ca niște pioni în jurul reginei. Iată și calul pe care vrea să încalece, adus de frâu de un servitor. Chirița își stinge țigara și suflă fumul cu grație, pregătindu-se să fie iarăși la modă...

Dintr-odată, calul se ridică în două picioare și începe să alerge pe scenă. Panică generală! Actorii țipă, spectatorii se ridică în picioare, muzica se oprește. Pe scenă intră un bărbat în vârstă, care face semn tuturor să se liniștească. Ca printr-o magie, se face tăcere. Doar copitele calului se aud pe podeaua de lemn. Cu blândețe, bărbatul mângâie calul pe grumaz și îi șoptește ceva. Animalul se scutură ușor și se calmează. Toată lumea respiră ușurată, iar piesa continuă de unde s-a întrerupt.

Pentru mine, este clar că nu o voi uita niciodată. Legănat de tramvai, o am încă în fața ochilor pe Chirița cea veselă, încremenind în fața calului din poveste...

TESTUL 20

Subiectul I

A. 1. *se mlădia* – se îndoia, se încovoia; *arțăgos* – certăreț, gâlcevitor.

2. De exemplu: *uscat* – conversiune (adjectiv provenit din verb la modul participiu); *dinspre* – compunere prin contopire/sudare: prepoziția „din" + prepoziția „spre".

3. *iu, ei, au, ua.*

4. Semnul exclamării este utilizat pentru a marca finalul celor două propoziții exclamative, prin care personajul își exprimă spaima la recunoașterea animalului periculos (*Șarpele!*) și dorința de a-și proteja frații, interzicându-le imperativ să-l atingă (*Nu vă atingeți!*).

5. Secvențele narative sunt legate prin înlănțuire.

6. Copilul cel mic este *neștiutor*, epitet ce desemnează inocența lui: nu se teme și nu simte repulsie față de șarpele găsit în vreascuri. El recuperează șarpele ca pe un trofeu (*își luă odorul înapoi*) și-l pune în sân, pe de o parte pentru a-l proteja, pe de altă parte fiindcă simte că este al său. Comentariul naratorului (*Era tabu.*) reflectă bucuria băiatului că nu mai poate fi atins sau prejudiciat de frații mai mari, dar are și o doză de ironie, prin utilizarea neologismului în raport cu universul rural descris anterior.

B. Textul epic construiește un univers imaginar în care au loc *evenimente* desfășurate într-un anumit *timp și spațiu*, relatate de către un *narator*, puse pe seama unor *personaje* și structurate conform unor *momente ale subiectului* (expozițiune, intrigă, desfășurarea acțiunii, punct culminant, deznodământ), a căror ordine sau chiar prezență integrală nu este totuși obligatorie.

Începutul textului fixează spațiul acțiunii în lumea rurală, fără a da detalii: *dărdăușuri*, *satul*, *păduri îndepărtate*, *petecuțele de crâng*, *falnicul codru de odinioară*. De la perspectiva generală asupra satului se trece la perspectiva particulară a spațiului interior: casa lui Padeș, vatra unde arde focul și unde se joacă mezinul familiei. Tot în expozițiune se descrie anotimpul, o iarnă grea, fără zăpadă, în apropierea Crăciunului: *era iarnă plină*, *anul... se sfârșea și mai zgârcit în zăpezi*. Sătenii sunt îngrijorați, fiindcă semnele naturii sunt rău prevestitoare (*semn rău pentru semănături, ca și dinspre partea sănătății*), iar copiii sunt triști pentru că nu se pot juca în zăpadă și sunt nevoiți să care lemne din pădure. Adverbul *odinioară* trimite la timpul mitic al întemeierii satului (*falnicul codru sub care odinioară se cuibărise cel dintâi strămoș*). Începutul acțiunii este semnalat de substantivul *într-o zi*, iar ritmul relatării se intensifică odată cu apariția evenimentului neobișnuit: găsirea șarpelui, cearta dintre copii (*numaidecât*, *tocmai se pregătea*).

Consider că toate aceste repere spațio-temporale – descrierea satului, a iernii cu semnele ei rele, a copiilor care trudesc aducând vreascuri din pădure în loc să se joace, momentul găsirii șarpelui – nu sunt banale, ci contribuie la crearea unei atmosfere sumbre, misterioase. Mi-ar plăcea să citesc restul prozei pentru a afla ce se întâmplă.

Subiectul al II-lea

A. 1. Numele autoarei este Antoaneta Olteanu. Șarpele casei se ascunde în locurile considerate sacre ale casei: sub prag, sub vatră, în perete sau în grindă, mai ales sub streașină.

2. Șarpele casei este o divinitate domestică pe care românii au sculptat-o pe stâlpii porților, au pictat-o pe fundul blidelor din lut smălțuit sau au modelat-o în tencuiala pereților casei.

3. Predicat verbal exprimat prin verb la diateza pasivă: *este sculptat, (este) pictat, (este) modelat*, *este considerată*, *era omorât*, *va fi pedepsit*; predicat nominal: *era blând, va rămâne pustie*.

4. *aspru* – complement circumstanțial de mod exprimat prin adverb de mod; *acestor* – atribut adjectival exprimat prin adjectiv pronominal demonstrativ de apropiere.

5. *Se arată în principal copiilor* – PP; *deși este văzut destul de rar* – CV.

6. Au părăsit orașul, [1]/ ca să trăiască la țară. [2]/ P1 = PP; P2 = CS.

B. M-am amuzat întotdeauna pe seama superstițiilor și a celor care cred că vei avea ghinion dacă îți taie calea o pisică neagră, dacă spargi o oglindă sau dacă treci pe sub o scară. Am un motan negru de toată frumusețea, care îmi taie calea de zece ori pe zi, și nu mi s-a întâmplat nimic rău. Nu îmi încrucișez degetele când urmează să se strige catalogul pentru ascultare și nici nu ies din casă cu piciorul drept, dar asta probabil și pentru că sunt stângaci.

De aceea, când copiii invitați la o petrecere în pijamale au vrut să jucăm Bloody Mary la miezul nopții, eram pregătit să fac haz pe seama lor, mai ales a fetelor, care speram să nu mă dezamăgească. Așa că am stins luminile și am aprins șapte (nepărat șapte!) lumânări. Cineva ne-a explicat că trebuie să o invocăm pe Bloody Mary de șapte ori, rostind: „Cred în Bloody Mary", iar fantoma va apărea în oglindă. Unii ziceau că ne va dezvălui viitorul, alții pretindeau că ne va lăsa să vorbim cu o persoană decedată, așa că am început să ne certăm pe tema spiritului pe care-l vom chema: Einstein? Eminescu? În cele din urmă ne-am decis să vedem mai întâi dacă apare fantoma. Ritualul a început, fetele chicoteau, toată lumea striga „Cred în Bloody Mary", dar nu prea tare, ca să nu vină părinții să întrebe ce se întâmplă. Când am strigat a șaptea oară, s-a auzit un zgomot, una dintre fete a țipat, iar noi ne-am oprit. M-am repezit să aprind lumina și, ce să vezi?! Se spărsese oglinda! Evident că părinții au apărut imediat, dar nu era nimeni rănit, așa că am scăpat ușor, doar cu o mustrare despre câte prostii ne trec prin cap și consecințele lor nedorite. Toată lumea însă era convinsă că Bloody Mary făcuse asta.

Ar trebui să vă spun că stăteam foarte aproape de oglindă?

TESTUL 21

Subiectul I

A. 1. *Ăsta, daca, ăilalţi, trebuiesc, beleaua.*

2. *Sf. Petre* – compunere prin alăturare: adjectivul *Sf.* (abreviere a cuvântului „sfânt") + substantivul propriu Petre; *ăsta* – conversiune: adjectiv pronominal demonstrativ de apropiere provenit din pronume demonstrativ de apropiere.

3. *ia, ai, uă.*

4. Punctele de suspensie marchează o pauză în vorbire. În textul dat, fiind frecvente, marchează de asemenea pauze cu funcţie stilistică (în legătură cu perspectiva ironică).

5. Prezenţa personajelor în acţiune este un aspect al textului epic. În cazul de faţă sunt trei personaje: Poetul, Domnul şi sfântul Petre.

6. Privirea sfântului şi replica încadrată de pauze exprimă mirarea personajului care nu înţelege de ce Poetul are nevoie de atâta cerneală şi de atâta hârtie. Efectul este comic, ca şi la nivelul ansamblului, dacă ţinem cont de faptul că Dumnezeu şi sfântul Petre (aşa cum şi-i imaginează Caragiale) se ocupă cu lucruri atât de lumeşti.

B. Titlul textului scris de Caragiale indică întâi care este personajul principal al textului (Poetul) şi orientează, de asemenea, atenţia cititorului către ceea ce are acesta diferit de ceilalţi oameni. Ca de obicei, în proza scurtă viziunea scriitorului este comică, de aceea citind textul ne dăm seama că portretul poetului este realizat în joacă.

În primul rând, este amuzant să-ţi imaginezi figuri importante ale religiei creştine ocupându-se de hârtia şi cerneala unui scriitor. Domnul şi sfântul Petre par doi moşnegi blânzi, dar cam plictisiţi de imaturitatea oamenilor. Poetul este un fel de pierde-vară (ca greierele lui Esop), care a ratat marea împărţeală de cândva: *Ce să-i dau, Petre?... Nu i-am spus că nu mai am ce-i da, daca au luat ăilalţi tot?... Eu stric, daca a umblat gură-cască şi n-a mers şi la-mpărţeală?...* Ceilalţi au luat tot ce se putea lua, prin urmare lui nu i-a mai rămas nimic sau aproape nimic (cutia cu peniţe, hârtia şi „clondirele" cu cerneală n-au fost, probabil, dorite de nimeni).

„Partea poetului" este evident scrisul. Îl practică continuu, aşa cum se întâmplă cu orice meserie sau vocaţie. Pe de altă parte, Poetul lui Caragiale s-ar putea să scrie prea mult. Faptul că tot cere hârtie şi cerneală, exasperând sfintele personaje, stârneşte râsul (sau zâmbetul) cititorului. Poate nu este tocmai un poet adevărat, ci doar cineva care îşi imaginează că are talent şi crede că a fi poet înseamnă să umpli sute de pagini săptămânal. Există, de altfel un cuvânt care caracterizează negativ această manie de a scrie, în absenţa talentului: *grafomanie.* De altfel, şi scrierea cu literă mare a substantivului comun *poet* e un semnal al ironiei lui Caragiale. Textul creează însă un portret subtil al poetului sau Poetului. Caragiale este un maestru al ambiguităţii ironice. Fie că este vorba de un poet de talent sau doar de un Poet închipuit, figura lui este simpatică şi amuzantă, prin această alegere „bizară" a scrisului, când toată lumea (cealaltă) se ocupă de lucruri „serioase".

Subiectul al II-lea

A. 1. Personajul biblic este Iisus. Actorul care-l interpretează este portughez.

2. Aş urmări un asemenea film, pentru că este foarte interesant scenariul, chiar dacă povestea lui Iisus este foarte cunoscută.

3. *cu un succes* – genul neutru, cazul acuzativ; *audienţe* – genul feminin, cazul acuzativ.

4. *Miniseria* – subiect exprimat prin substantiv comun, compus; *a fost transformată* – predicat verbal exprimat prin verb predicativ la diateza pasivă.

5. *În ziua ... erau 48 de şerpi pe platou...* – PP; *... în care am filmat scena răstignirii...* – AT; *.... eram îngroziţi.* – PP.

6. Fireşte că va veni. De bună seamă că va veni.

B. Cândva, la ţară, un copil afla devreme că nu există doar lumea asta, de aici, a oamenilor. Spre exemplu, în verile călduroase şi secetoase, el trebuia să se adune cu alţi copii şi să facă un caloian, un mesager din pământ umed către îndepărtatul cer al fiinţelor care puteau să dea ploaie când era atâta nevoie de ea sau, nu se ştie clar din ce motive, să nu dea.

În vara despre care vreau să vă povestesc se crăpase pământul de secetă. Era pământiu ca orice vietate bolnavă, fărâmiţos şi prăfos de-a lungul uliţelor. Într-o dimineaţă, când nu mai era niciun părinte acasă – de altfel lipseau cam toată ziua, dar nu le duceam dorul – , ne-am strâns sub casa ţaţii Anghelina (casa din lemn stătea pe nişte pari groşi, iar sub peretele dinspre mine era un spaţiu gol, dreptunghiular, de vreun metru în lăţime şi cam de cinci în lungime). Am făcut caloianul ca pe o mâncare: în castroane am pus pământ şi apă, le-am amestecat şi-apoi am făcut cu materialul obţinut o păpuşă neagră, cu ochi, gură şi nas, apoi l-am aşezat pe o bucată de plută, i-am înfipt nişte lumânări aprinse în burtă şi l-am dus cântând pe râul din apropiere, unde i-am dat drumul în apă. Apa l-a dus la vale până nu l-am mai văzut. Trebuia să îngropăm apoi în locul în care l-am făcut ceva la care ţineam. Era momentul cel mai dificil al întregii poveşti. Dacă trişai, adio ploaie! În ziua aceea cel mai drag lucru la care mă gândeam de dimineaţă de când le-am văzut erau două caise mari, cu coaja galben-roşcată, aduse de mama de pe undeva. Aş fi vrut să trişez, dar n-am avut curaj. Am îngropat una, iar pe cealaltă am mâncat-o după sacrificiu, topindu-mă de plăcere. Noaptea a plouat cu găleata, cu fulgere şi tunete.

TESTUL 22

Subiectul I

A. 1. *Sora* mea este în clasa a VII-a B. Am cunoscut o *soră* de la Mănăstirea Agapia.

2. „Călugăriţă" s-a format prin derivare cu sufixul moţional *–iţă* de la cuvântul de bază „călugăr", iar „orişicând" s-a format prin compunere prin contopire de tip coordonator de la „ori" + „şi" + „când".

3. *crei-ţa-rii, mă-năs-ti-rea.*

4. Structura respectivă este o propoziţie interogativă, dar şi exclamativă, aşa cum reiese foarte clar din precizarea naratorului: „întrebă ea răstită". Cele două semne de punctuaţie marchează intonaţia personajului: Sidi îşi întreabă fratele ce s-a întâmplat, dar, în acelaşi timp, pare deranjată de venirea lui inopinată.

5. *peste pod, mănăstirea, Lipova* etc.

6. Trică merge la mănăstire ca să-i spună surorii sale că a fost bătut de un coleg, să caute ajutor şi o eventuală răzbunare.

B. Personajul este o instanţă de comunicare specifică textelor epice şi dramatice. Importanţa acestei fiinţe ficţionale vine pe de o parte din faptul că relaţiile dintre personaje declanşează conflictul şi suita de acţiuni ce duc la rezolvarea situaţiei conflictuale, iar pe de altă parte din ideea că de multe ori personajul este purtătorul mesajului operei literare.

Secvenţa reprodusă îl are ca protagonist pe Trică, un copil supărat că altul, un tovarăş de joacă, probabil, este mai puternic decât el. Trică ştie că mama lui nu l-ar ajuta în „doborârea" adversarului, de aceea îi cere ajutorul surorii lui, Persida, aceasta fiind la fel de copilăroasă ca el. În finalul secvenţei, amândoi pleacă, probabil, să caute răzbunare.

Cele două personaje sunt surprinse prin acţiune, în special, dar şi prin limbajul lor laconic, care dezvăluie fie suferinţa şi dorinţa de a fi protejat în cazul lui Trică („«Ah! zise el suspinând, de ce nu mai e Sida aici?!» Da! singură ea putea să ştie ce va să zică a fi bătut de Costi."), fie hotărârea, în cazul Persidei („Haide!").

Relaţia dintre cele două personaje evidenţiază sentimentul puternic de dragoste fraternă. Trică este fratele cel mic şi neajutorat, iar fata îşi ia în serios rolul protector de soră mai mare. În ciuda regulamentului din mănăstire, ea vorbeşte cu Trică şi apoi pleacă împreună cu el, mânioasă, ceea ce demonstrează iubirea pe care i-o poartă fratelui său. Este schiţat deja un posibil conflict între copii, dar şi între copii şi adulţi (părinţi sau măicuţele de la mănăstirea din Lipova).

În concluzie, relaţiile dintre cei doi copii subliniază puterea dragostei fraterne, pe care naratorul o prezintă cu duioşie şi înţelegere.

Subiectul al II-lea

A. 1. Jocul se numeşte *World of Moromeţii.* Protagonistul este un războinic.

2. Nu aş vrea să particip la un asemenea joc, deoarece nu mă pricep la arme şi nici nu mă interesează prea mult comportamentul şi trăirile unui războinic.

3. *de (jocuri)* = prepoziţie simplă; *apoi* = adverb de timp etc.

4. *să ataci* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ; *jocul* = subiect exprimat prin substantiv comun, simplu.

5. *În orice moment poţi...* – P1 = propoziţie principală regentă;

... să ataci salcâmul cu arma aleasă... – P2 = propoziţie subordonată completivă directă;

... iar atunci se termină jocul. – P3 = propoziţie principală.

6. Chiar dacă va fi greu, voi învăţa pentru examenul acesta.

B. Chiar dacă nu par la fel de spectaculoase ca acelea pe computer, eu prefer jocurile de altădată, simple, în aer liber, la care participă mulţi copii. Un asemenea joc îl are ca protagonist pe Omul Negru, un fel de războinic ca acela din *World of Moromeţii*, dar singura lui armă este numele. Omul Negru este, de fapt, unul dintre copiii participanţi la joc, care se ascunde departe de grup şi apare la o oră ştiută doar de el, când trebuie să prindă pe cineva care să-i ia locul. Toată tensiunea jocului se concentrează în momentul de aşteptare a apariţiei Omului Negru. Copiii se prind în horă şi cântă: *Ora unu a sosit/ Omul Negru n-a venit./ Ora două a sosit/ Omul Negru n-a venit...* Şi tot aşa, până când înspăimântătorul necunoscut care a împrumutat faţa unui tovarăş de joacă soseşte ca vântul şi ca gândul şi hora se termină.

În jocul meu, Omul Negru sosea dintr-un loc numit „Între garduri", un spaţiu de trecere, mărginit de grădini, dintr-o uliţă în alta. Folosit destul de rar, pustiu în cea mai mare parte a timpului, umbrit de arborii de prin curţile oamenilor, era locul potrivit. Când ieşea de-acolo, Omul Negru părea cu adevărat negru: ieşeau din el ca nişte lumini umbrele altui tărâm.

TESTUL 23

Subiectul I

A. 1. *circ* – spectacol, reprezentaţie, purtare; *mohorâte* – posomorâte, triste, amărâte, mâhnite etc.

2. Cuvinte derivate: *vaporaşul, să răsfoiască, suferinţă* etc.

3. *zglobie* – hiatul *i-e*; *împăratului* – diftongul *ui*; *Austriei* – hiatul *a-u* şi diftongul *ei*.
4. În secvenţa dată, cratima marchează rostirea legată a două cuvinte, pronumele interogativ *ce* şi verbul *i*, o formă populară de la *a fi* prezentă în exprimarea orală.
5. În fragmentul citat, personajele care iau parte la acţiune sunt cele două prietene, Anne C. şi Polly, iar personajul evocat în amintirea Annei este Liviuţ, copilul vecinilor ei de la Lunga.
6. Cele două femei sunt, la început, vesele şi dornice să se relaxeze făcând o plimbare cu vaporul pe lacul Michigan, după program. Află însă din ziare că în dimineaţa aceea împăratul Austriei declarase război Rusiei şi Serbiei, cu alte cuvinte că începea Primul Război Mondial. Această veste o întristează pe Anne, care se gândeşte la familia ei, rămasă în satul românesc Lunga. Deşi Polly încearcă să o înveselească din nou, Anne rămâne cu gândul la suferinţa pe care avea s-o aducă războiul.
B. Într-un text epic, personajul – definit ca individualitate cu trăsături fizice şi morale distincte, puse în lumină de un şir de întâmplări situate într-un anumit cadru social şi temporal – este un reper semnificativ, alături de acţiune, narator, timp şi spaţiu.

Fragmentul citat prezintă două personaje feminine, dar accentul cade asupra Annei C., prezentate la început de către narator prin caracterizare directă: *tânăra şi bogata şi frumoasa văduvă Anne C.*. Despre calitatea de văduvă a tinerei femei aflăm şi prin intermediul gândurilor acesteia: *fusese silită să se mărite cu Mihail, iar acum totul se aranjase cum nu se poate mai bine*. Înţelegem, astfel, că mariajul impus nu-i adusese, firesc, fericire, şi că Anne era mulţumită că se sfârşise prin decesul soţului.

Un rol mai important în conturarea imaginii personajului în fragmentul citat îl are caracterizarea indirectă: felul de a gândi şi de a simţi al personajului, comportamentul său, relaţiile cu celelalte personaje, mediul în care trăieşte. Anne C. este emigrantă, trăieşte şi munceşte în America. Pare mai serioasă decât prietena ei, Polly, care, în acea dimineaţă de august, face un întreg spectacol pe vapor, imitând comportamentul unui businessman de pe Wall Street, care fumează trabuc şi citeşte cu seriozitate ziarele. Anne refuză trabucul, dar râde tare, deranjându-i pe ceilalţi călători de pe vapor. Nu sunt politicoase, exagerează cu râsul, însă scuza lor ar putea fi tinereţea sau oboseala unei nopţi de lucru. O informaţie importantă despre Anne o aflăm tot prin caracterizare indirectă: *Erau destul de bune prietene, aşa că Polly ştia foarte bine că Anne habar n-are să scrie şi să citească*. Analfabetismul nu este o trăsătură excepţională pentru o fată emigrantă de la ţară, la începutul secolului al XX-lea; mai curând provoacă admiraţie faptul că ajunsese bogată, chiar fiind analfabetă, aspect pe care îl ţine ascuns şi pe care Polly îl ştie numai pentru că sunt prietene.

Finalul textului sugerează profunzimea personajului. Anne nu este doar o tânără superficială, care vrea să se distreze, ci o fiinţă care nu şi-a uitat rădăcinile: *Deci ţara ei, ţara din care plecase, era în război. Ce avea să se întâmple cu tatăl său şi cu celelalte rude lăsate acolo?* La gândul războiului care avea să înceapă curând, ea se întristează, amintindu-şi de cei rămaşi acasă şi înţelegând că nu are nimic de făcut decât să aştepte. Polly nu mai reuşeşte s-o înveselească cu glumele ei, astfel că plimbarea lor este ratată.

Naratorul omniscient încheie totuşi optimist acest episod, sugerând că războiul le va aduce câştiguri însemnate ambelor femei.

Subiectul al II-lea
A. 1. Lacul Michigan este situat în întregime pe teritoriul SUA şi este unul dintre Marile Lacuri din America de Nord. Ţărmurile lui au o lungime de 2.633 de kilometri.
2. Un element neobişnuit despre Lacul Michigan este prezenţa pietrelor petoskey, schelete pietrificate de coral, care se găsesc numai aici. Un alt fapt interesant este sunetul strident al nisipului de pe plajele acestui lac, care a făcut să fie numit „nisip cântător".
3. *aceasta* – genul feminin, cazul N.; *vânturilor* – genul neutru, cazul D.
4. *din nordul* – atribut substantival prepoziţional exprimat prin substantiv comun, simplu, însoţit de prepoziţie; *pietroase* – nume predicativ exprimat prin adjectiv propriu-zis.
5. *că numele său provine din limba amerindienilor ojibwe* – SB; *în care* mishigami *înseamnă „apă mare"* – AT.
6. Locul era atât de frumos, [1]/ încât am rămas acolo până la sfârşitul vacanţei. [2]/ P1 = PP; P2 = CNS.
B. Abia auzeam explicaţiile ghidului: „Cheile Bicazului"..., „trecătoare"..., „Lacul Roşu"..., „cel mai mare lac natural din România"..., „1837"..., „surpare de teren"..., „legenda"..., „culoarea roşie"..., „doi îndrăgostiţi înecaţi"..., „lacul ucigaş"... . Mi-era somn şi locurile nu-mi plăceau. Autocarul trecea printr-o zonă de pădure, brazii pe care îi vedeam succedându-se cu repeziciune pe fereastră formau un fel de bandă întunecată care nu se mai termina. Alteori ne străjuiau pereţi masivi de stâncă, iar autocarul era ca un şoarece alergând printr-un labirint şi negăsind ieşirea. Dimineaţa era înnorată şi plouase cu o zi înainte. Poate acesta e motivul, mă gândeam. Soarele e zeul meu, iar atmosfera mohorâtă mă deprimă. Lacul o să fie mai frumos, cu siguranţă.

Când ne-am oprit pe malul Lacului Roşu, priveliştea s-a deschis. Am văzut, însă, un lac nici roşu, nici albastru, ca în poezia lui Eminescu, ci un lac murdar, argilos, aproape împietrit. Trunchiuri retezate, pietrificate, gri, ies sinistru la suprafaţă. Apele par nemişcate, însă pe marginile lacului pădurea e în mişcare: se scufundă. Coboară direct în apă valuri-valuri de copaci, atraşi de lacul acesta malefic, venind să fie înghiţiţi unul câte unul. Nişte bărci agonizează triste pe mal, legănate uşor. Cer plumburiu. Linişte, sfâşiată de vreun croncănit, de parcă am fi nimerit în regatul pustiu al unui vrăjitor.

M-am urcat în autocar, am închis ochii şi mi-am pus căştile.

TESTUL 24

Subiectul I
A. 1. *ireal* = fantomatic; *m-am strecurat* = m-am furişat.
2. De exemplu: a ieşi în lume, la capătul lumii.
3. i-nex-pli-ca-bi-lei / in-ex-pli-ca-bi-lei.
4. Cratima uneşte elementele unui cuvânt compus, numeralul cardinal aproximativ *patru-cinci*.
5. Sentimentele trăite de personajul-narator sunt surpriza şi încântarea.
6. Ultimul enunţ vorbeşte despre emoţia personajului care vedea femeia zâmbind. Pentru el, zâmbetul acela ar avea puterea să facă lumea mai bună, să ne scape de ură şi de violenţă. Totuşi, finalul este uşor ironic. Poate nu e chiar atât de mare această putere, ea există măcar atât cât să ne scape de ele temporar, pe durata unor „îndelungate armistiţii".
B. Titlul este, după cum se ştie, una dintre cheile importante de lectură şi de interpretare a unui text.

După părerea mea, titlul acestei opere literare se află în strânsă legătură cu conţinutul textului, el exprimând motivul central al fragmentului citat.

Astfel, personajul feminin indicat de titlu este o figură luminoasă, atât ca imagine concretă, fizică, cât şi prin detaliile care sugerează o stare de spirit şi un fel de a fi, fiind construit în jurul unui motiv pictural: o fată îmbrăcată într-un hanorac portocaliu stă la o masă într-un bar şi are în faţă o pungă cu portocale. Insistenţa asupra acestui motiv al portocalelor îi sugerează cititorului posibile trăsături morale, cum ar fi blândeţea, calmul, firea copilăroasă etc. Există, de asemenea, impresia unui miraj care poate să ţină pur şi simplu de frumuseţea tabloului, fără să aibă nimic supranatural: portocalele au o strălucire *galben-aurie cu totul diferită de portocalele pe care le văzusem până atunci*.

Portretul „fetei cu portocale" se încheie cu imaginea zâmbetului cald, zâmbet tulburător, care, din perspectiva naratorului, ne-ar putea vindeca de ură şi violenţă. Portretul se realizează în mare parte prin mijloace ale caracterizării indirecte: detalii fizice, cititul unei cărţi, privirea şi zâmbetul. Impresia de ansamblu, frumuseţea aproape ireală a personajului este surprinsă direct: *Să o văd din nou pe fata cu portocale, în acelaşi hanorac portocaliu, cu o pungă absolut identică în braţe, mi s-a părut la fel de ireal ca un miraj*.

În concluzie, titlul pune în evidenţă personajul principal al fragmentului, asigurând transparenţa mesajului textual.

Subiectul al II-lea
A. 1. Regina Maria s-a născut în 1875. Cea mai preţioasă amintire din perioada petrecută în Malta este aceea a parfumului de portocali.
2. Grădina bogată în flori pare un mic paradis în care un copil nu poate fi decât fericit.
3. pronume personale: (vieţii) *lor*, (mamei) *lor* – cazul G; *le*-(au dăruit), după *ele* – cazul Ac.
4. *cu însufleţire* = complement circumstanţial de mod exprimat prin substantiv comun, simplu; *pe care* = complement direct exprimat prin pronume relativ.
5. Şi măslinii [1]/ care se aflau în Malta [2]/ au rămas adevărate simboluri ale copilăriei prinţesei. [1]/ P2 = propoziţie subordonată atributivă.
6. Vă odihniţi puţin [1]/ sau mergeţi la plimbare? [2]/ P1 = PP, P2 = PP, coord. cu P1.
B. Se ştie că pentru multă lume copilăria ar putea să fie o vârstă fericită (acolo unde există şansa traiului decent). De altfel, ne e greu să gândim copilăria altfel decât ca o vârstă a jocului şi a descoperirii lumii.

Este nesfârşită lista jocurilor copilăreşti: şotron, ţintar, tabinet, macao, „podul de piatră s-a dărâmat", flori, fete şi băieţi, cândva, jocuri pe calculator astăzi. Jocuri sportive. Jocuri imaginative. Un copil e singur şi n-are decât un băţ, dar e convins că pleacă în lume pe cel mai frumos şi mai rapid cal. Acum pleacă efectiv cu mintea în toată lumea când deschide calculatorul şi intră în joc alături de prieteni din Australia sau din Alaska.

Acum e vremea pentru primul prieten, primul joc, primul cuvânt spus, primul cuvânt scris, prima carte, prima pasăre, primul fluture prins... Când lumea e la-nceput, e, de obicei, veselă (cu unele pauze, cum ar fi varicela...) şi convinsă că e frumoasă.

TESTUL 25

Subiectul I

A. 1. *nepoțel, puișor, mamițica/mamița.*

2. Cele două puncte s-au folosit pentru a ilustra caracterul explicativ al propoziției *sosește trenul.*

3. *Tânărul Goe poartă un frumos costum de marinar, pălărie de paie, cu inscripția pe pamblică:* le Formidable...

4. *D., d-ta, dl.*

5. dialogul și narațiunea.

6. *Discuții filologice* este, în text, o expresie ironică în legătură cu problema discutată: care este forma corectă a unui cuvânt, deci expresia se referă la interesul pentru comunicarea lingvistică.

B. Educația revine frecvent la I.L. Caragiale ca temă a schițelor sale, relevând mai ales aspectele ei negative. Caricatura urmărește, astfel, să sancționeze falsele modele, aroganța, prostia.

Este specifică pentru personajele unei schițe lipsa individualizării fizice și caracterologice de profunzime. Cu toate acestea, Caragiale reușește să contureze convingător, într-o singură scenă, tipul copilului răsfățat și obraznic. Goe este caracterizat direct, de către narator, și de către alte personaje. Deși este obiectiv, naratorul folosește pentru copil apelativele *tânărul* și *domnul*, prin care îl ironizează. Mam'mare și tanti Mița îl cred cultivat, cu toate că rămăsese repetent: *procopsitule, n-a învățat toată lumea carte ca dumneata.* Portretul copilului reiese mai ales prin caracterizare indirectă, din comportament, gesturi, mimică și limbaj, din relațiile cu celelalte personaje. Pe peron, Goe e nerăbdător și vorbește pe un ton agresiv, vrând să vină trenul după propriile capricii. Le apostrofează pe mam'mare și pe tanti Mița în legătură cu forma corectă a cuvântului *marinar*: — *Vezi că sunteți proaste amândouă? ...Nu se zice nici marinal, nici marinel..., ci... mariner*! Se conturează deja portretul unui copil răsfățat, insolent și certat cu învățătura. Faptele și gesturile sale reflectă lipsa de educație, iar limbajul evidențiază obrăznicia, lipsa de respect față de familie. Pe de altă parte, familia însăși se dovedește neinstruită, superficială și vulgară.

Consider că prin personajul Goe, Caragiale creează un tip uman memorabil, caricatură a tuturor trăsăturilor negative ale unui copil prost-crescut.

Subiectul al II-lea

A. 1. Festivalul Elefanților se desfășoară în localitatea Jaipur, din regiunea Rajasthan, India. Zeul hindus care înlătură obstacolele este Ganesh, cel cu cap de elefant.

2. Mi-ar plăcea să particip la Festivalul Elefanților din Jaipur pentru explozia de culori, pentru strălucirea cu care sunt înveșmântați elefanții. Nu mi-ar plăcea să particip la acest festival fiindcă știu că animalele sunt ținute în captivitate și dresate pentru turiști, ceea ce mi se pare trist.

3. *-i-* pers. a III-a, acuzativ; *lor* – pers. a III-a, genitiv.

4. *pentru festival* = complement circumstanțial de scop exprimat prin substantiv comun însoțit de prepoziție; *sunt înveșmântați* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ.

5. *care înlătură obstacolele* = AT; *de câte ori se întreprinde ceva* = CT.

6. Elefantul este de multă vreme venerat de indieni,[1]/ **întrucât** ei văd în el forța și înțelepciunea[2]/ (și) **ca să** fie protejați de zeul Ganesh. [3]/ P2 = CZ; P3 = CS.

B. Textele nonliterare reprezintă o categorie de texte nonficționale, bazate pe realitate, care au drept scop principal informarea cititorului, folosind, de regulă, un limbaj lipsit de expresivitate. După părerea mea, fragmentul citat reunește aceste trăsături.

În primul rând, el are caracter nonficțional: autoarea oferă informații cititorilor revistei *National Geographic România* despre Festivalul Elefanților, desfășurat primăvara la Jaipur, în India. Sunt amintite persoane cu existență reală, precum fotograful Charles Fréger, și o fostă membră a Grupului Operativ pentru Elefanți din India, Suparna Baksi Ganguly. Receptorul este informat asupra evenimentelor din timpul festivalului (polo cu elefanți, tras funia cu elefanți, concursul de frumusețe), dar și asupra realității dure, aceste animale provenind din traficul ilegal cu specii sălbatice și fiind dresate pentru muncă în turism sau pentru distracție. Se oferă, de asemenea, cifre (3500-4000 de elefanți captivi) și se citează opinii, pentru veridicitate.

În al doilea rând, fragmentul fiind extras dintr-un articol de revistă, limbajul este într-o mai mare măsură marcat afectiv: *în toată splendoarea lor – strălucind de vopsele, zorzoane și falduri.* De fapt, articolul semnalează discret atitudinea indienilor care organizează un festival ce poate să-ți ia ochii prin strălucire și culoare, dar care ascunde în profunzime suferința animalelor traficate, captive și dresate pentru distracția turiștilor și pentru bani.

În consecință, fragmentul se încadrează în categoria textelor nonliterare.

TESTUL 26

Subiectul I

A. 1. *vorbire, vorbitor, nevorbitor, vorbuliță* etc.

2. În această secvență, linia de dialog marchează vorbirea directă/replica personajului Safta, semnul exclamării se utilizează după substantivul în cazul vocativ și la sfârșitul propoziției exclamative a personajului, iar punctul marchează finalul unei propoziții enunțiative aparținând naratorului.

3. stă-ru-i-tori; fii-ca.

4. Gândul lui era să vină mai devreme la spectacol ca să găsească un loc în față. E carte făcută mai mult din gânduri.

5. Mama este neliniștită din pricina fetei sale, care s-a îndrăgostit de alt băiat decât cel pe care i-l aleseseră drept soț părinții. Pe de o parte, este înduioșată de suferința fetei, pe de altă parte, este îngrijorată de această altă alegere, dar și de reacția tatălui.

6. Expresia folosită de Marta traduce rușinea personajului, care ar vrea să se ascundă și să nu mai dea ochii cu nimeni, fiindcă în sufletul ei se duce o luptă între dragostea pentru un băiat și ascultarea față de părinți.

B. Personajul este, pentru cei mai mulți cititori, aspectul cel mai interesant dintr-o narațiune. Uman în cele mai multe cazuri, le oferă posibilitatea de a cunoaște doar citind experiențe de viață diverse și comportamente de tot felul. În textul lui Slavici, tatăl este un personaj interesant prin frământarea lui interioară și prin statutul de cap al familiei.

Fragmentul surprinde un episod tensionat din viața câtorva personaje. Marta este îndrăgostită de un alt băiat decât cel pe care i-l aleseseră drept soț părinții ei și se teme, pe de altă parte, să nu-i supere. Tatălui ei, Mihu, deși *îi părea bine că logodna nu se face*, i se părea totuși că ruperea logodnei îi necinstește casa. Mama este mai înțelegătoare cu sentimentele fetei și caută prilejul de a-i vorbi soțului ei. Cum se vede, conflictul este puternic. Titlul nuvelei exprimă și el ideea unui potențial conflict, între alegerile personale și cele dictate de dorința de a nu intra în *gura satului*. De altfel, începutul fragmentului subliniază acest conflict prin detalii fiziologice care sugerează adânca tulburare a tatălui (*sângele i se ridică însă în cap, îl treceau fierbințelile*).

Pe de altă parte, tatăl este acela care pare mai puternic afectat de acest conflict între normele sociale și dorințele individuale. Monologul interior subliniază teama de *necinstire*, iar supărarea lui se consumă în singurătate. Frământarea lui este, în același timp, o dovadă că dragostea pentru soție și pentru fiică e la fel de puternică precum interesul pentru imaginea publică. Imaginea finală exprimă subtil nevoia lui de comunicare cu ele și, de asemenea, dorința de regăsire a armoniei pierdute: *Mihu dete din cap și intră cu dânsa în casă, apoi se așeză tăcut.*

Subiectul al II-lea

A. 1. La festival, participă și caricaturistul Ștefan Popa Popa's. Ediția din 2013 a festivalului este ediția a XVI-a.

2. Festivalul internațional de satiră și umor sătesc „Gura satului" s-a organizat la Macea după ce, în urmă cu 32 de ani, reprezentanții acestei comune arădene au câștigat marele premiu la Festivalul de satiră și umor de la Vaslui, cu piesa *Don Quijote de la... Macea.*

3. *elevi* – masculin, acuzativ; *sa* – feminin, acuzativ.

4. *18:00* = atribut substantival apozițional (apoziție) exprimat prin numeral cardinal; *premierea* = subiect exprimat prin substantiv comun.

5. *Ulterior, s-a decis* = PP; *ca, o dată la doi ani, un festival de satiră și umor să se desfășoare în comuna arădeană Macea* = SB.

6. ...va urca pe scenă, în afara concursurilor,[1]/ ca să cânte la frunză[2]/ (și) să spună poante.[3]/ P2 = P3 = CS.

B. Afirmația lui Victor Hugo vorbește despre semnificația profundă a râsului, care este capabil să descrețească frunțile oamenilor, să alunge tristețea de pe chipurile și din sufletele lor.

Râsul este o reacție firească a oricărui om, care așteaptă să fie scoasă la lumină de o situație amuzantă, de o poznă, de un cuvânt caraghios, de o ironie... Înainte de a începe să vorbim, știm să zâmbim și să râdem. Umorul este capabil să ne facă să uităm, fie și pe moment, de probleme. O natură optimistă va învinge mai ușor necazurile la care Hugo se referă metaforic: *iarna de pe chipurile oamenilor*. Nu întâmplător, în maxima lui Hugo, râsul este comparat cu soarele, aducător de viață, lumină și bucurie, pentru că eliberează ființa umană de tristețe, de apăsare, de griji. Desigur, contează de ce, de cine, cum și cu cine râzi. Dar, ca semnificație generală, râsul ne menține echilibrul. Nu întâmplător, scrie Nikos Kazantzakis, spartanii – care nu știau să râdă – au înălțat o statuie pentru Zeul Râsului. Pentru că numai el este capabil să ajute un suflet profund să îndure viața.

Să privești lumea ca spectacol, cu imperfecțiunile, dar și cu frumusețea sa, făcând haz pe seama ei, dar fără răutate, poate însemna o formă de salvare.

TESTUL 27

Subiectul I

A. 1. *uscată, înflorise, mâinile, steluțe, sângele* etc.

2. Linia de dialog marchează vorbirea directă, replica unui personaj; semnul exclamării marchează sfârșitul unei propoziții exclamative, starea sufletească exprimată fiind una de părere de rău; punctele de suspensie întrerup șirul comunicării și evidențiază grafic oftatul personajului, regretul de a fi cheltuit banii în mod nechibzuit.

3. *optzeci* – 7 litere, 6 sunete; *strachină* – 9 litere, 8 sunete.

4. *mâncare, mâncat* (subst.), *mâncat* (adj.), *mâncărică* etc.

5. *până la bătrânețe, tocmai în ăst an, o iarnă grea, a doua zi, pe seară* etc.

6. Enunțul este metaforic, asemănând relația dintre zgârcit și banii săi cu relația părinte–copil; personajul simte gustul aurului în ciorbă și nu se poate bucura de gustul mâncării pe care cheltuise banii. Epitetul *nefericit* sugerează ironia naratorului. Secvența este, de asemenea, o trimitere savantă către un episod din mitologia greacă, titanul Cronos devorându-și copiii.

B. Într-o nuvelă, personajele sunt bine reliefate și, de regulă, prezentate obiectiv și veridic. Personajul principal este figura umană semnificativă pentru mesajul textului epic, caracterizată în mod complex prin faptele și gândurile sale, prin relațiile cu celelalte personaje. În fragmentul citat, protagonistul este Hagi-Tudose, cum înțelegem și din titlul nuvelei.

La începutul fragmentului, naratorul rezumă viața bizară a personajului său printr-un oximoron: *un șir necurmat de chinuri fericite*. Pe de o parte, o existență trudită, plină de lipsuri autoimpuse (*nepunând nimic pe el, fără foc, fără fiertură*), pe de altă parte fericirea de a strânge avere. Ironic, naratorul menționează că Hagi-Tudose își pierduse dinții *pe unii în coajă, pe alții în miez de pâine*, fiindcă nu mâncase altceva până la optzeci de ani. Relațiile cu alți oameni sunt guvernate de frica de a nu-și pierde averea, de neîncredere (*neiubind pe nimeni; tresărind când umbra i se încurca în picioare; închizându-se ziua cu zăvorul în casă*). Având în vedere trăsăturile fizice și morale sugerate de acest prim paragraf în care regăsim atât caracterizarea directă, cât și caracterizarea indirectă, Hagi-Tudose poate fi încadrat într-un tip uman, acela al zgârcitului.

Ideea se susține prin analiza întâmplării evocate în fragment. Personajul este caracterizat în mod indirect prin atitudinea și gândurile sale. Îmbolnăvindu-se în timpul unei ierni grele, pe jumătate înghețat, Hagi-Tudose renunță cu greu la un bănuț de aur (*îi fu rușine, oftă dureros*) în schimbul unei ciorbe grase de găină. Deprinderile de om avar sunt vizibile în ezitarea personajului: *...lămâia e scumpă... câteva boabe de sare de lămâie... Și vezi, găina să nu fie prea mare... mică și grea.* Odată pregătită ciorba, bătrânul se mustră pentru această slăbiciune, autocaracterizându-se: *Ce poftă de copil!*. Începe să halucineze, văzând strălucirea aurului în steluțele de grăsime din ciorbă și simțind pe gât gustul banilor topiți. El devine ridicol, în final, prin dorința de a-și recupera banul cheltuit înapoind cărbunii, cenușa, fulgii și bucățelele de găină...

Personajul principal al fragmentului este o dovadă că zgârcenia schimonosește ființa umană.

Subiectul al II-lea

A. 1. Filmul se inspiră din romanele lui Jules Verne *Insula misterioasă* și *20 000 de leghe sub mări*. Personajele din film sunt Sean Anderson și tatăl său vitreg, Hank, un pilot de elicopter și fiica acestuia.

2. *un tărâm misterios, care practic nu ar trebui să existe*; *un loc magic*; *insula ascunde un secret incredibil.*

3. *o călătorie* – articol nehotărât *o*; *vieții* – articol hotărât *-i*.

4. *căreia* = atribut pronominal genitival exprimat prin pronume relativ; *a petrecut* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ.

5. *Odată ajunși acolo, sunt nevoiți* = PP; *atât să protejeze speciile de-a dreptul unice* = CI; *cât și să se salveze* = CI; *înainte ca insula să fie îngropată în ocean pentru totdeauna* = CT.

6. Mi-am imaginat un tărâm[1]/ **unde** e mereu primăvară[2]/. P1 = PP; P2 = AT.

B. Ne-am trezit cam în același moment toți: eu, Luiza, Ali – pilotul bărcii care ne adusese aici în urma primirii unui semnal bruiat – și prietenul meu cel mai bun, Paul.

Nu fusese nimeni lovit prea rău. Ne aminteam încet-încet cum s-au petrecut lucrurile. O umbră uriașă învăluise barca, făcând-o să pară o coajă de nucă. Din senin, se iscase vântul și un val făcuse barca să se izbească de țărmul stâncos. Din fericire, ne-am revenit repede și am hotărât să explorăm insula. Pilotul susținea că nu era marcată pe hărțile lui. Am căutat printre rămășițele bărcii și am făcut rost de câteva provizii, care nu ne ajungeau pentru mult timp. Era necesar să plecăm în expediție.

După ce ne-am făcut loc cu o macetă printre plantele care mascau țărmul, am ajuns într-un loc magic:

— E un munte de aur?! a exclamat Paul. Suntem bogați!!!

— Important este să căutăm apă și apoi copaci din care să ne facem o plută. Degeaba vom fi bogați dacă o să murim aici, i-am răspuns eu, nemulțumit.

Nu am apucat să spun mai multe, că pământul a început să se cutremure. A apărut din nou umbra, de astă dată însoțită de un mârâit înspăimântător. Am închis ochii și am tras. S-a auzit un zgomot teribil, ca și cum s-ar fi produs o avalanșă de pietre. În fața noastră se prăbușise un animal imens, cum nu mai văzuserăm niciodată.

— Cina e servită, a murmurat Luiza.

Dar nu a mai fost timp pentru cină. Un elicopter ne zărise și ne-a cules de pe plajă. A doua zi aveam să ne întoarcem pe insulă, fără să știm că descoperiserăm infernul.

Trăsăturile genului liric. Semnificația titlului. Semnificația textului

TESTUL 28

Subiectul I

A. 1. *moarte* – uscate, veștejite; *străbat* – parcurg, cutreier.

2. *păduros, împădurit* (adjective); *a împăduri* (verb); *pădurice, împădurire* (substantive).

3. *crengi* – 1 silabă; *viorele* – 4 silabe; *cărări* – 2 silabe.

4. Punctele de suspensie indică întreruperea șirului vorbirii și accentuează, în plan stilistic, atitudinea eului poetic: admirația, starea meditativă, nostalgia, melancolia.

5. Adjectivul posesiv *mea* exprimă participarea afectivă a vocii lirice la un „destin" comun cu pădurea: frumusețea pădurii care renaște primăvara îi amintește omului de copilărie sau de tinerețe, iar sentimentul uman al singurătății este asociat naturii.

6. Imagine vizuală: *umbra-i încă rară*; *...de sub frunze moarte ies/ În umbră viorele*; imagine dinamică: *Și printre crengi adie-abia/ Un vânt de primăvară...*; *Iar eu străbat huceagul des* etc.

B. Genului liric îi sunt caracteristice: subiectivitatea, exprimarea directă a emoțiilor și a sentimentelor; prezența eului liric; limbajul figurat; structurarea în versuri, nespecifică, dar dominantă în genul liric. Toate aceste trăsături se regăsesc în poezia citată.

În primul rând, vocea lirică aparține unui om îndrăgostit de natură. Sentimentele – admirația față de peisajul silvestru, melancolia discretă, nostalgia trecerii timpului – sunt exprimate în mod direct. Mărcile eului liric sunt adjectivele pronominale posesive (*mea, mele*) și, pentru că textul este un monolog liric adresat, substantivul în vocativ *pădurea* și verbul la persoana a II-a *ești*.

În al doilea rând, limbajul artistic constituie substanța lirismului. Eul poetic se adresează, prin personificare, pădurii, uimit de frumusețea ei: *Frumoasă ești, pădurea mea.* În nuanțe pastelate, este zugrăvit un peisaj plin de prospețime și strălucire, cu ajutorul imaginilor vizuale: *Când de sub frunze moarte ies/ În umbră viorele*; *Când strălucesc sub rouă grea/ Cărări de soare pline*, și al imaginilor motorii: *printre crengi adie-abia/ Un vânt de primăvară...* .

În al treilea rând, textul este structurat în versuri scurte, de 7-8 silabe, cu rimă împerecheată și ritm iambic, elemente prozodice care oferă muzicalitate și armonie, alături de paralelismul sintactic ce structurează discursul liric.

În opinia mea, poezia exprimă delicate sentimente de admirație și melancolie, ale omului pus față în față cu misterul etern al naturii.

Subiectul al II-lea

A. 1. În trecut, suprafața împădurită a României ocupa trei sferturi din teritoriul actual. Pădurea asigură o parte din hrana oamenilor prin fructe, ciuperci comestibile, stupăritul pastoral și vânat.

2. Pădurea reprezintă „aurul verde" al planetei noastre, în primul rând pentru că asigură două treimi din oxigenul pe care îl consumă oamenii, animalele și toată industria. Pentru localități, pădurea alcătuiește o „strecurătoare" naturală, reținând în coroanele copacilor particulele de praf și cenușă. Ca și marea și câmpia, pădurea îl hrănește pe om, prin fructe, ciupercile comestibile, vânat și, indirect, prin stupăritul pastoral.

3. *se poartă* – modul indicativ, timpul prezent; *ar fi ocupat* – modul condițional-optativ, timpul perfect/trecut.

4. *decât cele* = complement circumstanțial de mod exprimat prin pronume demonstrativ de depărtare; *de astăzi* = atribut adverbial exprimat prin adverb de timp, compus.

5. *Despre pădure se spune* = PP; *că este aurul sau tezaurul verde al pământului* = SB.

6. [*ca să*] *facă loc câmpiei și lanurilor sale* – propoziție subordonată circumstanțială de scop.

B. Consider că importanța unui mediu natural curat nu e doar o modă a ultimelor decenii, ci o necesitate pe care fiecare dintre noi trebuie să o conștientizeze.

Cele mai importante cauze care au dus la deteriorarea mediului înconjurător sunt creșterea populației, dezvoltarea activităților industriale, poluarea etc. În aceste condiții, opinia mea este că defrișările fac un mare rău naturii. Pădurile

reprezintă tezaurul nostru verde: sunt „plămânii” prin care respiră planeta, două treimi din oxigen fiind asigurate de ele. Apoi, pădurile rețin în coroanele copacilor particule de praf și cenușă, fiind o adevărată barieră de noxe pentru orașe și sate.

Construind fabrici, dezvoltând orașele și transporturile, defrișând pădurile pentru a folosi lemnul și a mări suprafețele agricole, aruncând indiferent în jur cantități mari de deșeuri poluante, omul a stricat echilibrul natural existent în mediul înconjurător, iar uneori și-a pus în pericol viața. Multe specii de animale și plante au dispărut. Omul trebuie să înțeleagă că planeta este un sistem care poate fi foarte ușor dereglat.

În concluzie, armonia omului cu mediul în care trăiește este foarte importantă pentru a asigura un viitor mai curat, deoarece, așa cum spune o maximă, „Noi nu moștenim Pământul de la strămoși, ci îl împrumutăm de la copiii noștri”.

TESTUL 29

Subiectul I

A. 1. *neînvățată* = neinstruită, neexperimentată; *adâncă* = profundă, autentică etc.
2. *mirată* – conversiune: adjectiv provenit din verb la modul participiu; *bucuroasă* – derivare cu sufix: substantivul „bucurie” + sufixul „-oasă”.
3. *iu, ei, ău.*
4. Virgula izolează un substantiv în cazul vocativ.
5. Exemple: epitet: *câmpii dezmierdate*; comparație: *ca o pasăre neînvățată m-am apucat să cânt* etc.
6. Cântecele sunt un simbol pentru versuri, pentru creație în general, prin care poeta/eul liric dobândește șansa nemuririi, a eternității. Repetarea verbului *zburați* sugerează dorința creatorului de împlinire a menirii sale prin împărtășirea frumosului către cititori. „Pământul” este simbolul existenței materiale și al limitării căreia artistul i se sustrage (*scuturați-mă*) prin creație.
B. Titlul este un prag stilistic sugestiv prin care cititorul pătrunde în universul de semnificații al operei, modelând indirect așteptările estetice ale acestuia.

În cazul poeziei Magdei Isanos, titlul constă într-o propoziție enunțiativă, care la nivel expresiv este o metaforă. În centrul acestui element paratextual stă substantivul „cântec”, trimițând la mitul antic al lui Orfeu, care îmblânzea stihiile cu lira sa. Poetul modern reprezintă, sugerează autoarea, un continuator simbolic al lui Orfeu.

La nivelul textului, titlul este susținut prin imagini artistice delicat conturate, care proiectează creatorul într-o poveste ce asimilează arta cu viața. Astfel, prin versurile *Din frunze-am cântat, Dumnezeu,/ lângă mine stând, mi-a șoptit*, se transmite ideea naturii care a inspirat-o pe poetă, dar și a harului creator primit de la ființa divină. Simbolul păsării neinițiate este cuprins într-o comparație – *și ca o pasăre neînvățată/ m-am apucat să cânt* – prin care se evidențiază curajul eului creator de a-și depăși toate spaimele omenești, spre a-și împlini chemarea. Perfectul compus *s-a sfârșit* arată încheierea acestui proces al creației prin apropierea morții, dar dăinuirea versurilor în sufletele oamenilor.

În concluzie, titlul și textul *Acum cântecul s-a sfârșit* se află într-o unitate perfectă, punându-se reciproc în valoare.

Subiectul al II-lea

A. 1. Einstein a studiat la Zürich. Obiectul care îi stârnește copilului Einstein curiozitatea științifică este o busolă dăruită de tatăl său.
2. Pasiunea artistică a lui Einstein se naște când începe să ia lecții de vioară, la insistențele mamei, fiind reprezentată de sonatele lui Mozart.
3. *la insistențele* – genul feminin, cazul acuzativ; *mamei* – genul feminin, cazul genitiv.
4. *la Zürich* = complement circumstanțial de loc exprimat prin substantiv propriu, simplu; *din Berna* = atribut substantival prepozițional exprimat prin substantiv propriu, simplu.
5. *Născut la Ulm în 1879, Albert Einstein a copilărit la München* = PP; *unde, la insistențele mamei, începe* = AT; *să ia lecții de vioară...* = CD.
6. Alina va ajunge[1]/ **orice** își dorește[2]/.
B. Consider că niciodată nu este prea devreme să studiezi științele, chiar dacă o faci numai din curiozitate sau din dorința de a te juca. Cu atât mai mult este interesant să faci lucrul acesta la o vârstă la care începi să descoperi fenomenele din jurul tău, să le înțelegi și să le privești cu alți ochi, adică în adolescență.

Pe de o parte, studiind științele experimentale – chimia, fizica, biologia – te pregătești pentru o viitoare carieră, îți dai seama ce îți place cu adevărat și la ce ai talent, așa cum s-a întâmplat și cu Albert Einstein. În felul acesta, acumulezi cunoștințe și deprinderi foarte importante pentru mai târziu.

Pe de altă parte, căutând informații la bibliotecă și pe internet, mergând la cercuri științifice și la diverse concursuri, îți faci prieteni care au aceleași preocupări, faci schimb de informații și chiar poți realiza în echipă unele experimente. Nu mai pun la socoteală faptul că trebuie să dai și examene la aceste materii, iar studiul sistematic ți-ar asigura succesul.

În concluzie, ca să ajungi un om împlinit și mulțumit de tine însuți, este necesar să-ți completezi încă din adolescență cultura generală, în care științele ocupă un loc esențial.

TESTUL 30

Subiectul I

A. 1. *singur* – solitar, izolat; *slobodul* – liberul, independentul.
2. *mulțime, prostime, gloată.*
3. Virgula izolează un substantiv în cazul vocativ de restul enunțului, iar semnul întrebării marchează încheierea unei propoziții interogative.
4. În prima strofă rima este încrucișată, iar în cea de-a doua este îmbrățișată.
5. *al minții tale zbor, roada gândurilor.*
6. Secvența citată reprezintă premisa întregii poezii, deoarece concentrează mesajul acesteia, referitor la relația artistului cu lumea în care trăiește. În mod direct, poetul este îndemnat să nu caute dragostea facilă și imediată a oamenilor – care ar putea presupune unele compromisuri –, ci să rămână fidel vocației sale, deoarece succesul este efemer și inutil, așa cum reiese din metafora *zgomotul de slavă.*
B. Titlul este un element paratextual care introduce tema sau motivul central al poeziei și anticipează mesajul acesteia, reprezentând, pentru cititor, un prag simbolic în constituirea semnificațiilor operei.

În opinia mea, titlul poeziei citate, constând într-un substantiv în cazul dativ, este un indicator stilistic pentru destinatarul intratextual – generic – al acesteia, aflându-se într-o relație de maximă transparență cu textul propriu-zis.

În primul rând, sugestiile titlului se regăsesc la nivelul câmpului semantic al creației – *artist, poet, gând, zbor* – care predomină în operă. Totodată, imaginarul poetic prelungește și împlinește conotațiile titlului, sub forma imaginilor artistice care traduc antiteza dintre destinul solitar al geniului poet și *gloata* care nu-i înțelege efortul creator – *Copilăroasa gloată hulească-te-n zadar/ Și clatine-ți temeiul sfințitului altar* –, de unde și nota meditativ-filozofică a discursului poetic. Eul liric aflat în ipostază adhortativă (de îndemn) – *trăiește singur./ Pe slobodul tău drum/ Te du, unde te cheamă al minții tale zbor,/ Desăvârșește-ți roada gândurilor de dor/ Și n-aștepta răsplată a trudei nicidecum* – are rolul de purtător de mesaj al viziunii autorului, fiind un element distinct în interiorul ecuației autor–cititor.

În al doilea rând, legătura dintre titlu și text este explicabilă la nivelul mesajului poetic. Astfel, tema poeziei este raportul poetului cu lumea în care trăiește, iar motivele care o susțin sunt efemeritatea succesului, singurătatea artistului, jertfa de sine, ignoranța mulțimii etc., toate articulându-se într-o țesătură lirică plină de sens. Totodată, figurile de stil contribuie la modelarea expresivă a ideii din titlu, îndeosebi sub forma metaforelor: *zgomotul de slavă, roata gândurilor, temeiul sfințitului altar, vatra înaltei tale munci.*

În concluzie, titlul și textul *Poetului* de Aleksandr Pușkin se pun reciproc în valoare, potențându-și semnificațiile.

Subiectul al II-lea

A. 1. Perioada coacerii/a maturării prunului este sfârșitul lunii iulie – prima jumătate a lunii august. Prunele sunt bogate în vitaminele A, B și C.
2. Fructele sunt *folosite în alimentație la nivel familial, ca materie primă pentru industrie, iar lemnul are o serie de utilizări în industria mobilei, industria chimică și în artizanat.*
3. *găsește* – modul indicativ, diateza activă; *a fost cultivat* – modul indicativ, diateza pasivă.
4. *prunele* = subiect exprimat prin substantiv comun, simplu; *bune* = atribut adjectival exprimat prin adjectiv propriu-zis.
5. *Prunul constituie una din culturile pomicole de bază* = PP; *care găsește condiții de creștere și fructificare pe tot cuprinsul țării* = AT.
6. Fiindcă a fost certat pentru întârziere, a dat apă la șoricei.
B. Luna leneșă veghează parcă de o veșnicie livada bunicilor, îmbrăcând umbrele copacilor în urzeala sa difuză. Elena nu are somn și, ca în fiecare noapte, iese pe prispa casei și privește cerul. Simte că trăiește o aventură ce stă să înceapă, deși liniștea este străpunsă doar de cântecul greierilor...

Din spatele casei se aude un strigăt șoptit:

— Elena, ești pregătită? întreabă Dana, fata vecinilor și prietena sa dintotdeauna.

— Sigur, abia am așteptat să răsară luna, ca să vedem ce ne mai spune în noaptea aceasta Prunul cel Bătrân.

Când erau de 5-6 ani, cele două fete s-au împrietenit cu un copăcel plantat într-o primăvară chiar de ele, la îndemnul bunicii. De atunci au trecut 10 ani, copacul a ajuns „Prunul cel Bătrân”, iar ele, deși au crescut, așteaptă în fiecare

vacanţă întâlnirea cu el... Fiind Noaptea de Sânziene, fetele cred că prunul va face ceva anume. Pornesc, aşadar, către partea din deal a livezii, se apropie timid de copac şi se aşază sub el, aşteptând... Dana îşi aminteşte de toate nopţile de vară în care au stat sub copac, făcând planuri de viitor, povestind cărţi şi filme, împărtăşindu-şi întâmplările de peste an. Chiar dacă are destule prietene în sat, Elena are un loc special în inima ei, fiindcă se văd numai în vacanţa de vară şi niciodată nu le ajunge timpul ca să-şi povestească tot ce au făcut de-a lungul anului... Noapte de noapte înnoadă, aşadar, firul istorisirilor, ca nimic din ce au trăit să nu rămână nespus.

La fel au făcut şi în Noaptea de Sânziene, până când zorii au clipit la orizont şi cocoşii satului au început să cânte...

TESTUL 31

Subiectul I

A. 1. *arzătoare* = înfocată, toridă; *deşteptată* = trezită.

2. *cenuşiu* – derivare cu sufix: substantivul „cenuşă" + sufixul „iu"; *nebunii* – derivare cu sufix: adjectivul „nebun" + sufixul „ie".

3. *tauri*: hiatul *a-u*; *zarea*: diftongul *ea*.

4. descrierea.

5. *„un roi de grauri,/ Ca nişte valuri cenuşii"; „se mai zăresc* [...]*/ Ca rămăşiţa unui fum"* (comparaţie); *„firea ei cea arzătoare", „E dulce vara", „lacul trist"* (epitete).

6. Subiectivitatea, exprimarea directă a emoţiilor şi a sentimentelor (textul exprimă admiraţia pentru anotimpul estival); prezenţa eului liric (persoana I a pronumelui: *pe la noi;* exclamaţia retorică); limbajul figurat (imagini artistice bogate, figuri de stil ca metafora: *Toţi pomii sunt în sărbătoare;* epitetul: *firea ei cea arzătoare, E dulce vara;* comparaţia: *un roi de grauri,/ Ca nişte valuri cenuşii* etc.); structurarea în versuri, care conferă muzicalitate şi armonie – toate acestea reprezintă argumente pentru încadrarea textului dat în genul liric.

B. În opinia mea, poezia lui Duiliu Zamfirescu exprimă bucuria şi plenitudinea trăirii, legate de timpul verii, într-un peisaj rural.

Textul, alcătuit din patru cvintete, reprezintă un pastel, de aceea accentul cade asupra elementelor naturii care provoacă bucuria celui ce contemplă peisajul. Parfumurile şi bogăţia coloristică a anotimpului, surprinse dimineaţa, sugerează bucuria şi sărbătoarea unei naturi renăscute: *Toţi pomii sunt în sărbătoare* (metaforă)*; Tot câmpul parcă întinereşte* (personificare). Imaginile artistice sunt preponderent vizuale şi dinamice: *În tei stă floare lângă floare; un roi de grauri/* [...]*/ S-amestecă prin bălării,/ S-aşază-n coarne pe la tauri,/ Fac fel de fel de nebunii.* Jocul graurilor sugerează sentimentul libertăţii absolute pe care-l aduce anotimpul; toate fiinţele se bucură de vară. Finalul textului surprinde însă, prin epitetul *lacul trist* şi prin zborul către depărtări al păsărilor, un vag fior de tristeţe, o nostalgie inexplicabilă, legată poate de sentimentul că şi vara, ca toate în lume, este trecătoare: *Şi cum se duc, – acum ş-acum/ Se mai zăresc încă o dată,/ Ca rămăşiţa unui fum.*

Dincolo de toate, textul mărturiseşte admiraţia pentru natură, aflată vara în momentul ei de plenitudine.

Subiectul al II-lea

A. 1. Studiul citat se numeşte *Profesorul bun: între mitologie şi realitate.* Întrebarea care a stat la baza sondajului de opinie a fost: „Ce înseamnă un profesor bun?" / „Care este cel mai important lucru pentru ca un profesor să fie considerat bun?".

2. În răspunsurile acestui sondaj, se menţionează drept trăsături ale profesorului bun „buna pregătire profesională", „bun pedagog", „vocaţia", „dragostea pentru meserie" etc.

3. *o serie* – genul feminin, cazul nominativ; *de succes* – genul neutru, cazul acuzativ.

4. *rolul* = complement direct exprimat prin substantiv comun, simplu; *pregătirea* = subiect exprimat prin substantiv comun, simplu.

5. *După ce am stabilit* = CT; *că există, cel puţin în percepţia populaţiei, o legătură între valoarea şcolii şi calităţile profesorilor* = CD; <u>*ce înseamnă*</u> = PR; *că un profesor este bun* = SB.

6. Exemplu: *Bun* [1]/ **cum** <u>era</u>, [2]/ toată lumea <u>profita</u> de el. [1]/ P1 = PP; P2 = CM.

B. Un scriitor francez, André Gide, spunea că „un bun profesor are această grijă statornică: îi învaţă pe discipoli să se lipsească de el." Nu este un paradox: un profesor bun te determină într-adevăr să fii tu însuţi şi să porneşti în viaţă cu un pas sigur.

Profesorul model pentru mine este cel care reuşeşte să facă materia pe care o predă simplă, indiferent de dificultatea ei. Este cel care poate să-mi modeleze caracterul, punându-mi întrebări nu pentru a arăta ceea ce nu ştiu, ci pentru a-mi deschide ochii asupra lucrurilor pe care le ştiu. Este profesorul care mă strigă pe numele mic şi îmi vorbeşte blând, cel care găseşte calea de a-mi câştiga încrederea şi respectul prin ceea ce face cu pasiune oră de oră, cel care îmi zâmbeşte

atunci când drumurile cunoaşterii mi se par anevoioase. Este cel care mă stimulează să cunosc mai multe, dar îmi „predă" şi lecţii de comportament prin felul lui de a fi.

Profesorul model mă pregăteşte pentru viaţă şi nu doar pentru un examen, având puterea nu în catalog, ci în caracterul său. Este cel care mă fascinează doar cu prezenţa lui luminoasă şi care ştiu că mă va aştepta peste ani în pragul şcolii cu braţele deschise. Profesorul model este Omul.

Mă consider un elev fericit, am întâlnit un astfel de profesor!

TESTUL 32

Subiectul I

A. 1. *gol* = pustiu; *grea* = apăsătoare.

2. *prelins* – conversiune: adjectiv provenit din verb la modul participiu; *vânătoare* – derivare cu sufix: verbul „a vâna" + sufixul „-toare".

3. *i-a* (hiat), *oa* (diftong).

4. Punctul marchează încheierea unor enunţuri (propoziţii şi fraze).

5. Metafora *flori stinse de cireş* se referă la lumina lunii, care învăluie căprioara înainte de moarte. Semnificaţia ei are legătură, însă, cu ceea ce sugerează în plus: puritate, delicateţe, situare la graniţa dintre existenţă şi nonexistenţă.

6. Primele două strofe creează, prin descriere, imaginea extraordinară a unui spaţiu pustiit de secetă. Detaliile se înşiră aproape sec, cu o duritate adecvată contextului, prin propoziţii sau fraze enunţiative, de felul primului vers: *Seceta a ucis orice boare de vânt.* La fel de firească, în context, este hiperbola: *Soarele s-a topit şi a curs pe pământ.* Descrierea se încheie cu o imagine care rezumă perspectiva asupra acestui spaţiu straniu şi ostil: *Păşesc ca pe-o altă/ Planetă, imensă, străină şi grea.*

B. În opinia mea, *Moartea căprioarei* de Nicolae Labiş este o poezie care vorbeşte despre cruzimea existenţei, prin mijloace epice şi lirice deopotrivă. Cititorul rămâne cu impresia unui spaţiu în care inocenţa nu are şanse să supravieţuiască.

Un prim argument ar fi chiar întâmplarea relatată. Este secetă în *Munţii Carpaţi*, iar oamenii suferă de foame. Un copil şi tatăl lui pleacă la vânătoare de căprioare, iar, când apare una, primul dintre ei se roagă ca tatăl său să greşească ţinta. Cadrul desfăşurării acţiunii subliniază un fel de atotputernicie a morţii: soarele *ucide, se topeşte,* cerul e *gol,* brazii sunt *uscaţi* etc. Atmosfera apăsătoare pe care o sugerează versurile ne permite să anticipăm (dacă n-am citit textul în întregime): ţinta nu va fi ratată.

În al doilea rând, perspectiva asupra întâmplării aparţine copilului care face, îndurerat, ucenicia acestei cruzimi implacabile. Ceea ce tulbură cititorul este tocmai neputinţa de a accepta această ordine veche a lucrurilor. Copilul este solidar cu căprioara sacrificată. În contrast cu urâţenia şi pustiul lumii înconjurătoare, animalul îi apare ca o fantomă a frumuseţii. De altfel, nu apar detalii fizice, ci o situare a personajului într-un context cu evidente sugestii mitice. Apa şi luna sunt motive asociate, în mituri, cu viaţa şi cu feminitatea.

Textul impresionează prin această nevoie de inocenţă şi de frumuseţe, în ciuda legilor care guvernează lumea sau tocmai din cauza lor.

Subiectul al II-lea

A. 1. Omul a apărut pe Pământ în urmă cu 5 milioane de ani. Dinozaurii au apărut înaintea omului, acum 230 de milioane de ani.

2. Viaţa a luat naştere în mediul acvatic.

3. *va fi avut loc* = indicativ, viitor anterior; *ne-am născut* = indicativ, perfect compus.

4. *către ora* = complement circumstanţial de timp exprimat prin substantiv comun, simplu; *unsprezece* = atribut substantival apoziţional (apoziţie) exprimat prin numeral cardinal compus.

5. *Ca să înţelegem mai bine evoluţia vieţii pe Pământ,...* = CS; *că vârsta Pământului corespunde unei zile şi unei nopţi,* = CD.

6. **Cum** a intrat în casă[1]/, a auzit muzica din camera lui[2]/.

B. Tema protejării animalelor apare uneori în dezbaterile din presă, mai ales când este vorba de violenţă manifestată asupra acestora. Consider că, într-o lume civilizată, violenţa în sine ar trebui să dispară, cu atât mai mult cu cât, în cazul de faţă, este vorba de fiinţe mai vulnerabile decât omul.

În primul rând, grija faţă de animale este o faţă a respectului, dacă nu a iubirii, pentru viaţă, în general. De altfel, plăcerea de a avea un animal de companie este destul de răspândită, fapt care arată că putem convieţui paşnic cu fiinţe care nu comunică verbal, dar poate comunică altfel. Oricum, omul care pretinde că este superior animalelor trebuie să-şi confirme superioritatea ocrotind, nu dominând.

Apoi, este vorba, de asemenea, despre mediul de viaţă pe care ni-l putem construi. Violenţa naşte violenţă, chiar şi când se manifestă faţă de alte fiinţe decât noi. Uneori, din păcate, ea nu mai depinde doar de noi (vezi poezia lui Nicolae Labiş). Dar depinde de noi să găsim soluţii civilizate, spre exemplu, pentru câinii comunitari sau pentru curăţenia precară a străzilor pentru care sunt vinovaţi mulţi stăpâni de câini, nu animalele lor, care nu pot întrebuinţa nici o pungă de plastic, nici un făraş sau o măturică.

În concluzie, dorinţa de a proteja animalele este o caracteristică a omului civilizat al epocii noastre.

TESTUL 33

Subiectul I

A. 1. *acoperită* – schimbarea valorii gramaticale; *înspre* – compunere; *bucuroasă* – derivare.
2. Am traversat o pădure mare.
3. Semnul întrebării marchează finalul unor enunţuri interogative.
4. *A-proa-pe; pleoa-pă.*
5. „Ninsoarea/ Se stingea/ Amestecată cu păsări/ În apă...", „Şi marea/ Se-nchidea ca o pleoapă...".
6. Imaginea mării ca o pleoapă care se închide, din finalul poeziei, este realizată cu ajutorul comparaţiei. Creează impresia unui spaţiu închis, surprinzând cititorul, deoarece contrastează cu percepţia comună asupra acestei întinderi de apă. Sugerează, de aceea, intimitatea, retragerea în sine. În plus, sensurile imaginii se precizează în continuare prin ideea unei aşteptări nedefinite, într-un plan sufletesc imaginat ca un ochi peste care se aşterne marea ca o pleoapă.

B. *Îţi aduci aminte plaja?* de Ana Blandiana este o poezie de dragoste. Titlul, reluat în primul vers, creează cititorului impresia că textul este un fragment dintr-un dialog cu un partener a cărui voce nu se aude (sau nu există). În plus, motivul amintirii plasează de la început povestea de dragoste în trecut. Tristeţea şi nostalgia, sugerate de titlu, sunt apoi vizibile de-a lungul întregului text. Există, de asemenea, sugestia unei experienţe minunate, care face lumea mai vie şi mai misterioasă.

Plaja evocată este un spaţiu al iubirii de altădată. Imaginile nu compun un tablou estival, în genul ilustratelor de la mare, ci unul mai degrabă rece, al depărtărilor şi al ceţurilor. Plaja este acoperită de *cioburi amare* (epitet personificator), pescăruşii sunt *isterici*, ninsoarea *se stinge* în apă. Cuplul care apare în acest spaţiu este definit în aceeaşi termeni: *Şi-mi strigai/ Că ai nevoie de depărtare/ Ca să mă priveşti.*

Pe de altă parte, asemenea imagini ar putea sugera ideea iubirii ca perpetuă căutare a celuilalt. Urmele tălpilor pe mare, privirea care are nevoie de distanţă ca să vadă mai clar, mersul pe plajă, printre *cioburi amare*, aşteptarea fac parte din acest scenariu simbolic al căutării. Celălalt nu are un chip clar, pare să evadeze continuu, îndrăgostit de depărtări şi de mersul pe valuri. Monologul adresat, întrebările fără răspuns susţin această emoţie a unei căutări la limita bucuriei şi a disperării (vezi oximoronul *bucuroasă disperare*).

În concluzie, textul creează un imaginar al iubirii, expresiv prin sugestia unei experienţe a căutării şi a aşteptării unui sens care să lumineze *ochiul* acoperit de mare ca de o pleoapă.

Subiectul al II-lea

A. 1. Ţările cu ieşire la Marea Neagră sunt următoarele: România, Ucraina, Rusia, Georgia, Turcia şi Bulgaria. În Marea Neagră se găsesc sturioni şi delfini.
2. Marea Neagră comunică prin strâmtori cu alte trei mări: Marea Marmara, Marea Egee şi Marea Azov.
3. *flora* – cazul nominativ; *mediteraneeană* – cazul acuzativ.
4. *oxigenului* = atribut substantival genitival exprimat prin substantiv comun; *trăiesc* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ.
5. *Are o formă ovală, cu ţărmuri puţin crestate, cu limane, care sunt numeroase, în NV.*
6. Înţeleg şi eu[1]/ **cum** pot[2]/.

B. Orientarea exclusivă către informaţii deosebeşte textul informativ de alte tipuri de texte. În plus, informaţiile sunt transmise cu ajutorul unui limbaj concis şi exact. Fragmentul citat din *Dicţionarul enciclopedic* este reprezentativ pentru această categorie de text.

În primul rând, se observă faptul că majoritatea cuvintelor transmit informaţii exacte, de natură ştiinţifică despre situarea geografică, despre întindere, adâncime, floră şi faună. Aflăm că Marea Neagră este situată între Europa de SE şi Asia Mică, iar ţărmurile ei aparţin mai multor ţări. Comunică prin diverse strâmtori cu alte mări, are o floră destul de săracă, dar fauna este mai bogată.

Limbajul este foarte concis, fiind vorba de un articol dintr-un dicţionar. Apar mai multe prescurtări decât în alte texte: *max.* (maximă), *ad.* (adâncime), *str.* (strâmtoare). Apar, de asemenea, termeni ştiinţifici care asigură precizia informaţiei, alături de cifrele unor dimensiuni: *amfipod, bentonic, pelagic.*

Conţinutul strict informativ, pe de o parte, şi limbajul concis şi exact, pe de altă parte, dovedesc că textul de mai sus aparţine categoriei textelor informative.

TESTUL 34

Subiectul I

A. 1. *plecând, zgomot, ascunzând.*
2. *acoperişe.*
3. *torţe, bulgării.*
4. *deodată* – compunere; *tăcere* – derivare.
5. *Deodată am auzit ploaia venind...*
6. Exclamaţia din final este eliptică: *şi-apoi [să mergem] mai departe.* Astfel, miracolul ploii pare să întrerupă curgerea firească de până atunci a existenţei. În plus, răcoarea adusă de ploaie este similară unei revitalizări. După acest moment care ne energizează, putem să o luăm de la capăt.

B. Poezia lui Nichita Stănescu este construită în jurul imaginii din titlu, reluat la început de strofe, fiind astfel refrenul ei. Surpriza ploii care vine, marcată de adverbul *deodată* este, de fapt, surpriza de a descoperi frumuseţea simplă, concretă a lumii. Totodată, textul exprimă şi bucuria omului care descoperă această frumuseţe.

Miracolul ploii este sugerat, în prima şi în a doua strofă, prin forţa ei excepţională: înainte de a se manifesta se instalează tăcerea în lume (*Blocuri de tăcere azvârlea înainte-i...*), iar mai apoi zgomotul produs seamănă cu acela al unei turme de gazele, are şi dinamism, şi graţie. Metafora şi comparaţia creează imagini auditive de autentică expresivitate: contrastul dintre tăcere şi zgomot corespunde unui fenomen real (pe care limba l-a codificat în expresia „liniştea de dinaintea furtunii").

Omul lui Nichita Stănescu e solidar cu acest spectacol şi, prin urmare, cu lumea în care trăieşte. Ultima strofă este lămuritoare în acest sens prin imaginea metaforică a *bulgărilor lucioşi ai umerilor* dezveliţi, în contact epidermic cu ploaia, şi prin îndemnul adresat oraşului personificat: *iute, bătrâne,/ să ne prindă şi pe noi/ o trâmbă de răcoare – şi-apoi/ mai departe!* Interesantă este şi situarea acestui om undeva la înălţime (*pe acoperişe*), mai aproape de cer. Imaginea lui sugerează libertatea, încrederea, tinereţea şi forţa.

În ansamblu, textul exprimă o bucurie intensă de a trăi într-o lume percepută cu o remarcabilă acuitate a simţurilor.

Subiectul al II-lea

A. 1. Al doilea concert în România al lui Michael Jackson a avut loc în Bucureşti, în 1996. Michael Jackson este unul dintre marii interpreţi ai muzicii pop.
2. Aş participa la un asemenea concert, deoarece cred că te poţi bucura mai intens de muzică alături de ceilalţi.
3. *eram* – persoana I, singular; *a adus* – persoana a III-a, singular.
4. *DJ Bobo* – subiect exprimat prin substantiv propriu; *acea* – atribut adjectival exprimat prin adjectivul pronominal demonstrativ de depărtare.
5. *Fetele au început* – PP; *...să leşine* – CD; *oamenii se împingeau* – PP; *făceau valuri* – PP.
6. Am aşteptat mult concertul, dar nu a mai avut loc.

B.

La mare, la soare

Eram într-o vacanţă la mare şi închiriasem o cameră într-una din casele ţărăneşti de la Vama Veche. Marea şi atmosfera rurală m-au relaxat mereu şi aşteptam, pe lângă apă şi soare, somnul profund şi de multe ore, cu care mă obişnuisem în asemenea ocazii. În plus, camera nu era bună decât să dormi în ea, fiind de dimensiuni reduse, cât să încapă un pat, un dulap de haine şi o măsuţă pentru nimicuri.

Zis şi făcut. A fost soare în prima zi, iar apa, suportabilă. După o plimbare nocturnă prelungită cu prietenii, muream de somn şi camera închiriată mi s-a părut cea mai frumoasă din lume. Am adormit fără să mai am timp să număr oi şi nici alte lucruri sau fiinţe absurde în situaţia dată. Şi tot pe nesimţite m-am trezit într-un vis pe o planetă verde şi foarte muzicală. Paşii trecătorilor şi mai ales ai mei aveau un ecou ciudat, destul de familiar, şi totuşi ciudat. Nu reuşeam – în vis – să-mi aduc aminte de unde ştiu sunetul acela ritmat, repetitiv, ca şi cum nişte dinţi ar mărunţi ceva. Ba da, ştiam: un şoarece! Nicio alarmă nu putea să-mi alunge mai repede somnul. Am aprins toate luminile, adică becul de 40 de waţi din încăpere care nu bătea prea departe. Puţine şanse să găsesc fiinţa care mă tulbura, ascunsă probabil într-o gaură din perete, prin locuri din casă greu accesibile. Am aşteptat cu becul aprins zorile, făcând planuri de război. O cursă? Otravă? Zidite toate orificiile şi crăpăturile? Cum nu mai era cazul să-ncerc să dorm, am ascultat până dimineaţa jazz pe YouTube. Jazzul mă liniştea. Vine dintr-o lume străină, melodioasă şi ironică; oricât ar fi de trist, parcă se joacă tot timpul, ca şi cum ar spune *fii calm, lumea e veselă. Nu te ambala, renunţă la gânduri războinice. Poţi să dormi foarte bine ascultându-mă. S-ar putea ca din când în când să auzi sunetul unui instrument necunoscut, cam strident, dar ce mai contează? Fiecare cu muzica lui.* Când a răsărit soarele, m-am hotărât să las războiul pe altădată. Tot pacea, fie şi temporară, e mai bună. Şi muzica.

Moduri de expunere

TESTUL 35

Subiectul I

A. 1. *ciocârlana-cea-cu-moţ* = compunere prin alăturare cu cratimă; *aceeaşi (întrebare)* = conversiune: adjectiv pronominal demonstrativ provenit din pronume demonstrativ; *păsăruică* = derivare cu sufix.
2. Virgula izolează un substantiv în cazul vocativ de restul enunţului.
3. *zise acesta*
4. Întreg neamul frunzelor plânge plecarea păsărilor călătoare.
Norii văd supărarea mării şi îi trimit picături de încurajare.
5. Ciocârlanul-cel-cu-moţ şi-a întrebat soţia dacă a văzut ce a ieşit din oul pe care l-a clocit. Ciocârlana-cea-cu-moţ a privit oul şi a înţeles că ceva nu era în regulă.
6. Fragmentul citat are valoarea unei legende, deoarece în el se explică apariţia unei păsări, ciocârlia. Elementul fantastic pe baza căruia este construită povestea constă în faptul că personajele animaliere vorbesc şi gândesc asemenea oamenilor.
B. Într-o zi, ciocârlanul-cel-cu-moţ constată cu uimire că din oul clocit peste noapte de soţia sa a ieşit o pasăre stranie, care nu semăna cu ei şi o invită pe ciocârlana-cea-cu-moţ să se uite şi ea. Deşi se îndoia de inteligenţa soţului, pasărea recunoaşte, totuşi, că de data aceasta are dreptate şi că de bună seamă ceva nu este în ordine.
Îl întreabă neprietenoasă pe puiul abia ieşit din găoace cine este, iar acesta îi răspunde cu simplitate că se numeşte Cristi, ceea ce îi contrariază pe cei doi „părinţi", pentru că nimeni din neamul lor nu purtase vreodată un asemenea nume. Mai departe, cele două păsări îl interoghează la unison în legătură cu prezenţa sa în acel loc, ceea ce îi întăreşte ciocârlanului convingerea că soţia sa era la fel de deşteaptă ca el şi de aceea a reacţionat tot aşa de spontan.
Misterul este spulberat la final de puiul numit Cristi, care îi anunţă că este ciocârlie şi că mâine va zbura către soare şi va cânta.

Subiectul al II-lea

A. 1. Ţara în care mai trăiesc cele câteva exemplare de ciocârlie africană este Etiopia.
Revista care a publicat studiul privind dispariţia acestei păsări este *Animal Conservation.*
2. Cauza ce stă la baza dispariţiei păsărilor în Africa este limitarea habitatului lor natural.
3. *prima* – cazul nominativ; *care* – cazul nominativ.
4. *o criză* = complement direct; *de-a lungul Africii* = complement circumstanţial de loc.
5. *Oamenii de ştiinţă avertizează* = PP; *că ciocârlia ar putea fi doar prima dintr-o listă lungă de păsări* = CI; *ce vor intra pe lista roşie a animalelor pe cale de dispariţie, din cauza limitării habitatului lor natural* = AT.
6. Învăţ[1]/ **ca să** reuşesc la examene.[2]/
B. Din nou a venit în pădurea din spatele casei mele ciocârlia. Aşa face în fiecare vară, ca şi cum şi-ar fi dat întâlnire pe viaţă cu aceste locuri. Eu o cunosc de când mă ştiu, aşa că i-am pus şi un nume: o cheamă Zaria.
Deşi nu este foarte prietenoasă cu oamenii, pe mine mă lasă să o privesc de aproape, arătându-mi cu discreţie frumuseţea ei nepământească. Are un cioc galben, nişte ochişori neastâmpăraţi şi un penaj parcă desprins dintr-un tablou suprarealist: culorile se întrepătrund pierzându-şi conturile şi irizările luminii le dau o patină strălucitoare. Griul, verdele stins şi cafeniul dulce formează o armonie cromatică desăvârşită, cum numai natura poate face.
Cântecul Zariei este uneori tânguitor şi trist, alteori îndrăzneţ şi vesel, ca şi zborul ei fantastic, care parcă sparge văzduhul. Când poposeşte pe crengile stejarului care o adăposteşte an de an, îşi drege glasul în linişte, pentru câteva minute, apoi îşi reia cântecul, ce pare o fărâmă din muzica lui Orfeu, atât de puternic îmi pătrunde în suflet.
Zaria este prietena mea secretă, pentru că numai ei i-am mărturisit pasiunea mea pentru muzică, pe care sper să mi-o împlinesc într-o zi, ca să devin măcar pentru o clipă asemenea ei.

TESTUL 36

Subiectul I

A. 1. *împietriseră* = derivare parasintetică din *piatră*, cu pref. *îm- (în-)* şi suf. *-i*; *deasupra* = compunere prin contopire din *de + asupra*; *lin* = conversiune în adverb din adjectivul *lin.*
2. *ostroave, împietriseră, aurul, ninge* etc.
3. În enunţul dat, cele două puncte sunt folosite pentru a marca o explicaţie oferită de personaj prin vocea naratorului, referitoare la mişcările pajurii.

4. *prăpăstiilor* – hiatul *i-i*; *se ţineau* – triftongul *eau.*
5. metafore: *ostroave de omăt, aurul luminii*; epitete: *plutind lin, o nelinişte fierbinte*; personificare: *cerul rămase singur* etc.
6. Secvenţa citată descrie plastic frica personajului, rămas singur în pădure la căderea nopţii: tăcerea apăsătoare, pustietatea, scâncetul înspăimântător al unui animal sălbatic, lipsa câinelui, toate acestea contribuie la amplificarea neliniştii. Senzaţia se transformă în reacţie fizică: din măruntaie până în creştet spaima îl învăluie, fierbinte.
B. Descrierea reprezintă un mod de expunere folosit în operele narative pentru a fixa detaliile concrete ale unui spaţiu (descriere de tip tablou) sau trăsăturile unui personaj (descriere de tip portret).
Consider că, într-adevăr, fragmentul citat reprezintă o descriere artistică de tip tablou al cărei obiect este peisajul pustiu şi înspăimântător al unei păduri la lăsarea serii. Punctul de vedere îi aparţine personajului, care, cu simţurile la pândă, iscodeşte locurile în care se găseşte. Privirea lui îmbrăţişează mai întâi cadrul general, exprimat prin substantive cu formă de plural: *stânci, râpi, prăpăstii*, apoi spaţiul apropiat (*văzu lumina făcliei crescând în umbra văgăunii*). Auzul înregistrează doar liniştea, întreruptă de strigătul unei pajuri, de lătratul scurt al câinelui şi de scâncetul unei dihănii. Bătăile inimii traduc frica personajului. Imaginile vizuale (*sub cerul înalt, ostroave de omăt*) se îmbină armonios cu cele auditive.
Limbajul artistic este esenţa operei literare, aşadar, prezenţa figurilor de stil constituie un alt argument în favoarea descrierii artistice: metafore (*ostroave de omăt, aurul luminii*), inversiuni (*ninge înserarea, luceau stele*), epitete (*loc... pustiu* etc.). Enunţurile scurte din finalul fragmentului sugerează, de asemenea, în manieră expresivă, spaima de necunoscut.
Prin urmare, fragmentul constituie o descriere literară, având scopul de a contura trăsăturile unui colţ de natură sălbatică la căderea nopţii, din perspectiva subiectivă a eroului.

Subiectul al II-lea

A. 1. Destinatarul posibil al informaţiilor prezentate este acel cititor al ziarului *Jurnalul naţional* care este pasionat de călătorii, în special în Europa. Textul are atât un scop informativ, cât şi unul persuasiv: informaţiile despre volum îl pot convinge pe cititor să-l achiziţioneze pentru a călători nu numai fizic, ci şi cultural.
2. Cartea prezentată în articol ilustrează 50 de locuri pe care le consideră speciale, fiecare în câte un capitol. Capitolele înfăţişează câte o destinaţie, prin atracţiile speciale, sfaturi utile, hărţi şi fotografii.
3. *cele mai frumoase; pe care; lui Gaudí / Islandei / Poloniei; niciodată.*
4. *secole* = nume predicativ exprimat prin substantiv comun; *Paris* = atribut substantival apoziţional (apoziţie), exprimat prin substantiv propriu.
5. *Cartea aceasta vă invită în 50 de locuri* = PP; *pe care le consideră speciale* = AT.
6. În text sunt prezente verbele copulative *a fi* şi *a însemna.* Alte verbe copulative cu rol regent: <u>A devenit</u> / ceea ce şi-a propus. <u>A ajuns</u> / să nu mai poată vorbi.
B. Omul este o fiinţă neliniştită. Dorinţa lui de cunoaştere l-a făcut nu numai să exploreze spaţiul, ci şi să călătorească pe aripile gândului spre teritorii necunoscute. Fie că ne aventurăm în paginile cărţilor, fie că vizităm locuri noi, există întotdeauna ceva de învăţat, de simţit, de văzut, de iubit.
Pentru mine, Europa este o poveste care nu se termină niciodată. Munţii, fluviile, câmpiile, pădurile au poveştile lor. Marile oraşe europene înseamnă secole întregi de cultură: Parisul, Roma, Atena sau Istanbulul respiră istorie prin fiecare clădire, piaţă sau străduţă. Nu le-am vizitat pe toate, dar despre unele dintre ele am citit, mi le-am imaginat şi le port în suflet chipul pe care l-am construit. Uneori, se amestecă imaginea Barcelonei lui Gaudí cu insula vrăjitoarei Circe, Via Appia de la Roma cu fiordurile norvegiene, castelele din Boemia cu Valinor, ţinutul elfilor.
Călătoria poate fi aventură, îndrăzneală, risc, la fel de bine cum poate fi relaxare, destindere, plăcere. Oricum am privi-o, orice călătorie, reală sau imaginară, te face mai bogat sufleteşte.

TESTUL 37

Subiectul I

A. 1. *răsuflar<u>ea-i</u>*: triftong; *st<u>ea</u>*: diftong; *cr<u>ea</u>sta*: diftong.
2. Floarea plantată în ghiveci răsare primăvara târziu. Multe mode vin din Apus.
3. *creasta/ Înaltă a cerului; ţăndări astrale.*
4. Timp verbal cu certe virtuţi poetice şi muzicale, gerunziul contribuie, în versul citat, la accentuarea atmosferei contemplative creionate în tablou, întrucât plasează în atemporalitate mişcările nopţii. În asociere cu aliteraţia, verbele *curgând* şi *fierbând* au efecte eufonice, creând o imagine sonoră solemnă.
5. *solemnă, gravă, gigantic, astrale, neant.*

6. Valoarea expresivă şi bogăţia de semnificaţie a titlului *Bucurie* vin din extrema sa simplitate, susţinută şi prin forma nearticulată a substantivului. Reluat în text (*Dar inima-mi plină-i de grea bucurie.*), el rezumă şi, totodată, anticipează starea de încântare a fiinţei umane în faţa nesfârşitului spectacol al naturii cosmice şi terestre.

B. Descrierea artistică este un mod de expunere specific textelor literare, constând în surprinderea unui element din realitate în mod subiectiv, prin apelul la procedee de expresivitate deosebite.

Fragmentul citat este o descriere artistică, având ca obiect natura cosmică în timpul nopţii, receptată într-un mod particular de poet, predominant afectiv, şi conturată în linii artistice originale.

Într-o asimilare surprinzătoare a planului vizual (*O stea se prelinge în sus*) cu cel auditiv (*Cu trosnet un brad a căzut*), autorul transformă o noapte obişnuită într-o feerie lirică, în care conotaţiile pictural-muzicale sunt redate prin epitete personificatoare (*Solemnă şi gravă ne turbură noaptea*) şi prin inversiuni (*aprinsă, oricare ivire de soare*).

Ceea ce unicizează însă acest tablou sunt metaforele, care, prin forţa lor transfiguratorie, modelează universul contemplat într-un adevărat mit al renaşterii perpetue. Astfel, prin structura *clopot gigant* se creează sugestia imensităţii cosmice, aflate în subtil contrast cu fragilitatea umană. De asemenea, metafora *răsuflarea-i de fum şi pământ* are rolul de a umaniza noaptea, care absoarbe, aidoma unei fiinţe, toate ecourile naturii.

În concluzie, întrucât înlocuieşte observarea strictă şi obiectivă a realităţii cu o receptare subiectivă, pe care autorul o modelează prin structuri artistice originale, transformând-o într-un text literar, fragmentul din opera *Bucurie* de Nicolae Labiş este o descriere artistică.

Subiectul al II-lea

A. 1. Aproximativ 60% dintre cetăţenii europeni participă în mod regulat la activităţi sportive. Majoritatea activităţilor sportive se desfăşoară în cadrul unor structuri non-profesioniste.

2. În viziunea Comisiei Europene, sportul are „un rol social, cultural şi de recreere".

3. neutru, singular, în ambele cazuri.

4. *profesionist* = atribut adjectival exprimat prin adjectiv propriu-zis; *la dezvoltarea* = complement indirect exprimat prin substantiv comun însoţit de prepoziţie.

5. *Sportul este un domeniu de activitate umană* = PP; *care prezintă un grad înalt de interes pentru cetăţenii Uniunii Europene* = AT; *care deţine un potenţial imens de a-i reuni şi de a se adresa tuturor, indiferent de vârstă sau origine socială* = AT.

6. *europeni* – care trăiesc în Europa (atributivă).

B. Nu sunt un copil care iubeşte mişcarea în mod deosebit, de vină fiind, desigur, *mouse-ul*... Aşa că nu am înţeles niciodată pasiunea părinţilor mei pentru gimnastică şi, implicit, pentru Nadia Comăneci.

Această situaţie s-a schimbat, însă, în ultimul an, de când am descoperit şi eu – tot din fotoliu – tenisul. Iată-mă, aşadar, cel mai mare fan al Simonei Halep. Meciurile ei mi-au umplut nopţile vacanţei de vară şi m-au făcut să visez la podium.

Simona Halep este o fată de 24 de ani din Constanţa, de înălţime medie, cu păr blond-şaten şi cu o privire prietenoasă. Practică tenisul de la vârsta de 4 ani, iar de la 6 ani are zilnic antrenament. Imediat după majorat s-a mutat la Bucureşti, unde a continuat pregătirea cu cei mai buni sportivi şi a început să participe la cele mai importante competiţii. Astăzi face parte din top 10 cele mai bune tenismene din lume. Aşa cum a declarat în numeroase interviuri, secretul succesului ei este munca neobosită, care dublează talentul cu care s-a născut. Deşi în prezent câştigă foarte mulţi bani, Simona şi-a păstrat modestia şi simplitatea.

Toate acestea mă fac să o preţuiesc şi să o iubesc. Pentru mine, Simona este modelul sportivului desăvârşit.

TESTUL 38

Subiectul I

A. 1. *strălucind* = lucind, scânteind, sclipind; *încetinel* = domol, uşor; *buimăcit* = zăpăcit, ameţit etc.

2. În secvenţa dată, cratima marchează rostirea legată a două cuvinte, prin elidarea vocalei „î" şi deci prin evitarea unui hiat.

3. Indici spaţiali: „pe prispă", „la paturi", „spre uşă", „în odaie" etc.; indici temporali: „în întunericul nopţii", „toată ziua", „se face ziuă" etc.

4. Omul saşiu îl îndeamnă pe flăcău să-i adoarmă pe călători cu o basma pe care să le-o treacă pe la nas. Când tânărul îşi face cruce, omul cu ochi ciudaţi dispare în mod misterios. Unchiul îi dă înapoi flăcăului banii pierduţi la joc, mustrându-l în acelaşi timp pentru nesocotinţă. (idei principale).

5. *Şi-a făcut o casă frumoasă. Îmi place să fac focul iarna.*

6. Secvenţa dată conţine replica flăcăului care-l invocă pe Dumnezeu în timp ce-şi face semnul crucii şi consecinţa acestui gest: omul saşiu dispare brusc, enigmatic, în beznă. Epitetele „hohot straşnic" şi „ochi luminos" evidenţiază caracterul straniu al omului. Sugestia legăturii sale cu Necuratul este dată de motivul privirii care deoache şi de motivul întunericului.

B. Dialogul, ca mod de expunere specific textelor literare, în special epice sau dramatice, constă în reproducerea convorbirii dintre două sau mai multe personaje care comunică între ele fără intervenţia unui narator. Dialogul are la bază un schimb de replici şi este marcat, din punct de vedere grafic, de semnul de punctuaţie numit linie de dialog.

În fragmentul citat din textul *La conac* de I.L. Caragiale, dialogul se împleteşte cu naraţiunea, fapt specific operelor epice.

În primul rând, la nivel formal, este evidentă prezenţa dialogului prin schimburile de replici dintre personaje, notate cu linie de dialog. Accentul cade asupra stărilor sufleteşti, asupra gândurilor şi a comportamentului personajelor. Mai întâi, schimbul de replici dintre flăcăul îngândurat şi omul saşiu arată disperarea tânărului, care este sfătuit să-i adoarmă pe călători. Ca şi în cazul limbii vorbite, există aspecte nerostite, dar subînţelese, ale unui dialog: intenţia ascunsă a personajului malefic este de a-l îndemna pe flăcău să-i jefuiască pe oameni. În finalul fragmentului, convorbirea dintre băiat şi unchiul său rezolvă în mod fericit imprudenţa tânărului care pierduse toţi banii la jocul de cărţi: unchiul îi înapoiază banii, dar îl ceartă pentru purtarea sa nesocotită. Replica tânărului „Dracul m-a pus!" este şi cheia dezlegării semnificaţiei întregii întâmplări.

În al doilea rând, o caracteristică a folosirii dialogului în operele literare este oralitatea, iluzia graiului viu fiind obţinută prin diverse mijloace: substantive în vocativ, specifice limbajului popular (*procopsitule*, *ţângăule*), interjecţii apelative (*mă!*), verbe la imperativ (*scoală*, *ia*, *pleacă*), interogaţii şi exclamaţii (— *Cu mine să joci tu, mă! ţângăule mucos?*), elipsa (— *Cât tot?*; — *Şi ce mai?*). În acest fel, naraţiunea este dinamizată, devine mai colorată, mai sugestivă, mai autentică.

Nu în ultimul rând, rolul dialogului literar este de a caracteriza personajele. De exemplu, răspunsurile scurte, uneori monosilabice, cu pauze, ale tânărului, scot în relief starea deznădăjduită în care se află cel care a pierdut tot dintr-o neghiobie (*...Tot*; *...Da.*; *Nu.*)

Aşadar, dialogul literar este un important mod de expunere în fragmentul propus, fiindcă pune în lumină relaţiile dintre personaje, comportamentul şi trăsăturile acestora.

Subiectul al II-lea

A. 1. Conacul Maldăr sau Domeniul Drăgaşi reprezintă obiective din pachetul turistic pregătit. Site-ul de unde a fost preluat anunţul este www.tastingromania.ro.

2. Printre activităţile propuse de organizatori potenţialilor turişti se numără o degustare de vinuri şi o lecţie de ceramică.

3. *le* – cazul acuzativ; *unor dealuri* – cazul genitiv.

4. *miezul* = subiect exprimat prin substantiv comun; *fiecărei* = atribut adjectival exprimat prin adjectiv nehotărât.

5. *Aerul parfumat... te va transporta şi pe tine într-o stare de tihnă.* = PP; *ce face bine podgoriei* = AT.

6. Fireşte ^{1}/ că voi pleca în vacanţă la mare! ^{2}/ P1 = PP; P2 = SB.

B. Doamna mea dirigintă din gimnaziu este profesoară de educaţie fizică şi sport; poate de aceea ne spunea mereu cât de importantă este mişcarea pentru sănătate şi, mai mult, organiza excursii în care activitatea fizică era pe primul loc. Îmi amintesc una dintre aceste excursii, în nordul Olteniei, într-un weekend din această primăvară. A fost o excursie specială, fiindcă...

...După ce am vizitat câteva obiective turistice, precum Mănăstirea Tismana şi Peştera Muierii, ne-am cazat la o pensiune. Ştiind că tuturor ne plac jocurile, doamna dirigintă ne-a împărţit pe echipe de câte cinci, iar fiecărei echipe i-a dat câte o hartă. Aveam de străbătut un drum prin pădure, pentru a găsi o destinaţie necunoscută, cu ajutorul unor ghicitori şi al unor semne presărate pe traseu în anumite puncte. Eu şi echipa mea ne-am descurcat destul de bine şi am trecut prin primele două puncte de verificare, unde am găsit indicii şi parole. Se însera deja când ne îndreptam spre ultimul obiectiv, iar un coleg a început să strige speriat: „Ursul! Ursul!!". Toţi am înmărmurit şi în clipa următoare am rupt-o la fugă, ţipând şi împrăştiindu-ne care încotro... Alergam de parcă aveam aripi la picioare, dar, din păcate s-a dovedit că nu era chiar aşa: după ce am fugit o bună bucată de drum, m-am împiedicat de o creangă uscată şi am căzut. Nu mă mai puteam mişca de durere! Piciorul stâng era rănit. Nu ştiam unde mă aflu. Mă gândeam că o să mor acolo, devorat de urşi, de lupi şi de mistreţi! Îmi treceau tot felul de gânduri prin minte, care de care mai înspăimântător, dar în acelaşi timp am găsit puterea să suflu într-un fluier pe care-l luasem la mine fiindcă voiam să fac nişte farse colegilor. Nu după multă vreme, deşi mie mi s-a părut că am stat acolo ore în şir, de după nişte copaci şi-au făcut apariţia doamna dirigintă şi încă doi angajaţi ai pensiunii. M-au bandajat şi m-au ajutat să ajung la pensiune. Colegii mei de echipă erau deja acolo şi când m-au văzut au izbucnit în urale. Rana mea s-a dovedit superficială, sperietura a fost mai mare!

Nu ştiu nici azi dacă a fost un urs adevărat umbra care ne înspăimântase, dar ştiu că pot avea încredere în oamenii care m-au salvat!

TESTUL 39

Subiectul I

A. 1. *linişte, dispare.*
2. *fiecare, pe.*
3. Virgulele separă un substantiv în vocativ de restul enunţului.
4. *mi-nu-na-tă, i-de-e.*
5. Naraţiunea şi dialogul.
6. Casiera este aceea care găseşte soluţia pregătirii rapide a ospăţului: *Da dac-am găti fiecari ci avem pi acasă?* Limbajul ei moldovenesc e amuzant în context, fiind mai blând decât acela milităros, repezit, al celorlalte personaje. Drăgălăşenia comică este trăsătura vizibilă, subliniată şi de adjectivul *galeş* din precizarea naratorului.

B. Într-o zi extrem de călduroasă, un oraş iese din toropeală la vestea că vor sosi curând un general şi soţia lui. Evenimentul este anunţat de un ofiţer sosit într-o trăsură, care se opreşte apoi la cofetăria unde apar ca prin farmec mai multe doamne.

Ofiţerii regimentului militar sunt anunţaţi de colonel că generalul va sosi în seara zilei respective, fiind însoţit de doamna lui. În plus, colonelul crede că este obligaţia lor să le pregătească o primire specială importanţilor musafiri. Acesta este întrerupt de soţia sa care afirmă că nu e timp de discuţii şi că trebuie să fie pregătită o masă. Ofiţerul care are în grijă popota se plânge că e zi de sărbătoare şi piaţa e închisă, spre deruta celorlalţi care nu văd nicio soluţie.

În cele din urmă, casiera regimentului le propune să pregătească fiecare câte ceva acasă, iar soţia colonelului este încântată de idee. Se decide să se facă un fel de listă cu ceea ce urmează a fi pregătit pentru ospăţul dat în onoarea generalului şi a doamnei sale.

Subiectul al II-lea

A. 1. O regulă referitoare la ţinută este aceea conform căreia nu e plăcut să ţinem coatele pe masă. Nu trebuie să muşcăm din toată pâinea.
2. Expresia *a (nu) avea cei şapte ani de-acasă* se referă la gradul de bună-creştere sau de educaţie a cuiva.
3. *bună* – adjectiv propriu-zis, gradul pozitiv; *orice* – adjectiv nehotărât, nu are grad.
4. *bună* – atribut adjectival exprimat prin adjectiv propriu-zis; *este* – predicat nominal incomplet exprimat prin verb copulativ; *maniere* – subiect exprimat prin substantiv comun; *la...vârstă* – complement circumstanţial de timp exprimat prin substantiv comun cu prepoziţie.
5. *Cei... îşi vor da seama imediat...* – PP; *...care au maniere...* – AT; *...că ceva îţi scapă.* – CI.
6. Casa pe care a construit-o în ultimii zece ani este foarte luminoasă.

B. — Andrei, nu ţine coatele pe masă! Şi stai mai drept! Mai ai puţin şi-ţi odihneşti capul în farfurie.
— De ce, mama? Sunt obosit. M-ai alergat toată ziua.
— Cum adică te-am alergat toată ziua? Ce vrei să spui?
— Păi, hai să derulăm filmul. Întâi, m-ai trezit cu noaptea-n cap ca să mă duci la şcoală.
— Cum poţi să spui aşa ceva? Adică nu e normal să te duci la şcoală?
— Apoi, m-ai luat repede de la şcoală ca nu cumva să ratez masa de prânz.
— Aha, devine interesant. Zi mai departe, dar stai rezemat de scaun, te rog, şi poţi să şi mănânci, când mai faci câte-o pauză.
— Al treilea, nici n-am terminat bine îngheţata cu afine, că a trebuit să alerg în cameră ca să mă odihnesc o jumătate de oră. Nu oricum. Fără calculator, fără televizor, doar eu şi patul sau fotoliul. Momentul de reculegere de la prânz.
— Bine. Şi mai departe ştiu: la dentist, la bazin şi s-a dus ziua. Nu înţeleg ce pofteşti?
— Nimic, doar să ţin coatele pe masă.
— Nu e civilizat.
— Nu înţeleg. De ce nu e civilizat? Stau mai bine aşa.
— Nu te relaxezi la masă, mâncatul e un lucru important. Când înoţi sau când joci fotbal îţi pui coatele pe undeva?

TESTUL 40

Subiectul I

A. 1. *se trântiră* – se aruncară, se culcară, se aşezară; *anevoie* – greu; *răzleţită* – împrăştiată, răspândită, răsfirată, dispersată etc.
2. Cele două puncte marchează grafic începutul vorbirii directe, separând cuvintele naratorului (*Îl fulgeră o idee*) de replica personajului (*Staţi!...*).
3. *Am cumpărat pământ de flori. A mers până la capătul pământului.*

4. *numaidecât* – compunere; *altfel* – compunere.
5. *vinete ca magiunul de prune, vălurită ca obrazul unei bătrâne* (comparaţii); *hoţii de morari, dunga lui albicioasă* (epitete).
6. Secvenţa dată este alcătuită dintr-o imagine vizuală plină de strălucire: *nisipul scânteia* în lumina palidă a lunii, iar drumul pe care pleacă sătenii, pe lângă malul râului secat acum, este o *dungă albicioasă*, comparată cu sideful, care pare să se termine departe, tocmai *în lună*. Secvenţa sugerează o călătorie fără sfârşit sau o iluzie vizuală.

B. Spre seară, lumea adunată pe mal ca să aştepte venirea gârlei începe să-şi piardă răbdarea; femeile aprind focuri, iar bărbaţii se îndreaptă spre Şuşteru pentru a-i cere socoteală. Lui Şuşteru i se păruse că aude mai devreme vuietul apei, aşa că îi îndeamnă pe bărbaţi să-şi lipească urechea de pământ. Şase dintre ei se trântesc pe burtă ca să asculte, ceilalţi aşteaptă încordaţi, însă pământul este uscat şi tăcut.

Lui Şuşteru îi trece prin minte că morarii din satele de sus au oprit apa pentru iazurile lor, săpând şanţuri mari, şi le propune celorlalţi să meargă în aval, spre mori. Oamenii îşi amintesc că morarii le-au făcut probleme cu apa şi altă dată. Se reped spre sat să-şi ia caii, convinşi că dacă nu aduc gârla vor pieri.

Ceata formată din vreo douăzeci de călăreţi este gata într-un sfert de oră. Bărbaţilor li se strigă să ia cu ei topoare şi cazmale, fiindcă îşi închipuie că se va lăsa cu bătaie. De altfel, plecarea lor seamănă cu plecarea unei unităţi de cavalerie care aşteaptă semnalul de atac.

Sub lumina lunii, drumul se deschide în faţa călăreţilor ca o dungă albicioasă nesfârşită.

Subiectul al II-lea

A. 1. Site-ul de unde a fost preluat fragmentul este www.bookaholic.ro. Personajul principal al romanului prezentat se numeşte August Pullman.
2. Din prezentarea romanului *Minunea*, înţelegem că personajului principal, un copil care are o malformaţie a figurii, nu-i este uşor să trăiască ca toţi ceilalţi copii. El învaţă pe parcursul romanului să se accepte pe sine, iar cei din jurul lui învaţă să vadă dincolo de diformitatea fizică, în profunzimea sufletului. De aceea romanul spune *o poveste emoţionantă a curajului şi a acceptării.*
3. *este* – indicativ prezent; *s-a născut* – indicativ perfect compus.
4. *un clasic* = nume predicativ exprimat prin substantiv comun; *pentru copii* = atribut substantival prepoziţional exprimat prin substantiv comun.
5. *că prietenia nu este un dar* = AT; *cum naratorii diverselor fragmente fac trimiteri atât la melodii recente, cât şi la cărţi iubite de tânăra generaţie* = CZ.
6. Se gândea [1]/ când să se întoarcă. [2]/ P2 = CI.

B. Aşa cum se înţelege şi din prezentare, romanul *Wonder (Minunea)* de R.J. Palacio a fost un bestseller. Consider că receptorii cei mai potriviţi cu subiectul şi mesajul romanului sunt în primul rând copiii de vârsta personajului principal, dar şi tinerii sau, de ce nu, părinţii.

Pe de o parte, copiii vor fi interesaţi să vadă peripeţiile unui puşti de vârsta lor care se confruntă cu problema gravă a unei malformaţii a feţei. Vor fi interesaţi să vadă cum a trecut August peste greutăţi şi umilinţe din partea colegilor răutăcioşi, de care nu duce lipsă nicio clasă de elevi. Poate că pe mulţi dintre copii îi interesează cum să înveţe să vadă dincolo de aparenţe. De asemenea, limbajul folosit pare atractiv, fiind cel *al adolescenţilor din zilele noastre*.

Pe de altă parte, părinţii ar putea dori şi ei să citească o carte care le-ar putea oferi dacă nu soluţii pentru a-şi înţelege mai bine copiii, cel puţin momente plăcute împreună cu ei, de vreme ce cartea vorbeşte despre curaj, blândeţe, bunătate, sinceritate şi afecţiune, valori pe care orice părinte doreşte să le transmită copilului său.

În ultimă instanţă, orice categorie de receptor ar putea fi interesată de acest roman.

Specii literare

a) Basmul

TESTUL 41

Subiectul I

A. 1. *poveste* – istorisire, basm; *odată* – cândva, demult; *bătrân* – vârstnic, moşneag.
2. Lacrimile cerului inundă pădurea. Laleaua, domniţa grădinii, zâmbeşte ghioceilor.
3. Prima virgulă marchează raportul de coordonare prin juxtapunere, iar a doua, vocativul.
4. *niciodată* – 9 litere şi 8 sunete; *poveste* – 7 litere şi 7 sunete.

5. *capul fetei cu cosițe de aur*; *barba lui albă*.
6. Povestea (nevoia de poveste) nu va pieri niciodată.
B. Basmul este specia epicii populare sau culte, în proză sau în versuri, în care este înfățișată o acțiune fantastică pusă pe seama unor personaje cu puteri supranaturale. Spre deosebire de alte specii narative, expozițiunea în cazul basmului se caracterizează prin prezența unor formule narative și a unor situații epice particulare, care se regăsesc și în fragmentul citat.

În primul rând, originalitatea textului dat constă în elogiul pe care autorul îl face poveștii, imaginată ca un miracol perpetuu, dincolo de metamorfozele universului: *lumea toată este o poveste, căci ce-a fost odată ca niciodată o fi fost ca și astăzi, și ce este astăzi va fi odată ca niciodată.* După acest preambul, prin formula inițială specifică speciei (*A fost odată*...), se restrânge aria ficțiunii la o întâmplare din vremuri imemoriale, desfășurată, de asemenea, într-un spațiu neprecizat.

În al doilea rând, expozițiunea se cristalizează și sub forma caracterizărilor succinte făcute personajelor tipice basmului: împăratul, împărăteasa, fata lor. Fiecare beneficiază de o schiță de portret adecvată statutului narativ: împăratul este foarte bătrân, cu o barbă albă *până la brâu*, împărăteasa este veselă – *împărăteasa avea haz* –, iar fata *cu cosițe de aur* este mereu pusă pe joacă, mângâind bătrânețile părintelui său. Motivul dragostei părintești, un alt element specific basmului – *Împărăteasa își iubea fata ca luminile ochilor, dar împăratul se prăpădea după ea* – reprezintă punctul de plecare al acțiunii, a cărei realizare epică nu este prezentată în fragment. Intriga este anticipată în ultimul enunț din fragment, care sugerează trecerea timpului și maturizarea fetei: *Așa au petrecut ei mulți ani, până când domnița a început a nu mai fi mică și barba împăratului de până la brâu i-a trecut peste genunchi.*

Așadar, întrucât creionează într-un mod tipic speciei datele generale – timp, spațiu, personaje – ale narațiunii, fragmentul citat reprezintă expozițiunea unui basm.

Subiectul al II-lea

A. 1. Perioada desfășurării Festivalului de Teatru de la Edinburgh este 2-26 august 2013. În realizarea spectacolului menționat au fost implicați unsprezece regizori.
2. Tema articolului o reprezintă *modalitățile prin care teatrul s-a modificat și continuă să se modifice sub presiunea noilor media.*
3. *șanse* - nearticulat; *teatrul* – articulat cu articolul hotărât *-l*.
4. *a internetului* = atribut substantival genitival exprimat prin substantiv comun; *din mers* = complement circumstanțial de mod exprimat prin locuțiune adverbială de mod.
5. *Deschidem în numărul acesta un dosar* in-progress *despre modalitățile* = PP; *prin care teatrul s-a modificat* = AT; *continuă* = AT; *să se modifice sub presiunea noilor media* = CD.
6. Când s-a întors acasă, a băgat de seamă dispariția bicicletei.
B. Teatrul este o artă specială, în interiorul căreia își dau mâna mai multe forme de expresie, dizolvându-se astfel granițele dintre literatură, muzică, dans, pictură etc. Deși timpul nu i-a alterat foarte mult specificul originar, teatrul a cunoscut, totuși, schimbările impuse de însăși evoluția omului și a societății.

Consider că arta spectacolului trebuie să fie veche și nouă în același timp, găsind cele mai bune modalități de a se adapta timpului fără a se nega pe sine.

Pe de o parte, este important ca autorii, regizorii și actorii să fie conectați la realitățile prezentului: dramaturgul să abordeze subiecte inspirate din viața oamenilor de azi, iar regizorul și actorii să accepte spații și limbaje neconvenționale. Un model în acest sens ar putea fi cinematografia, domeniu în care schimbările sunt mult mai pronunțate.

Pe de altă parte, însă, este important să păstrăm datele esențiale specifice unui spectacol: scena, decorul, spectatorul, textul, aplauzele. Cred, de aceea, că „teatrul pe Skype" este o practică experimentală și izolată, care nu ar trebui generalizată, pentru că spectacolele de teatru au rămas, în zilele noastre, unul din puținele lucruri care ne fac să abandonăm ecranul calculatorului.

În concluzie, oricât de mult am prețui tehnologia, ar trebui să o introducem cu măsură în realizarea spectacolelor de teatru.

TESTUL 42

Subiectul I

A. 1. Vaporul mai are de parcurs o *milă* până la țărm. Fetița cu hăinuțe *noi* este foarte veselă.
2. Virgulele izolează o construcție/propoziție incidentă.
3. *Dumnezeu* – majuscula (obligatorie) este folosită în scrierea unui substantiv propriu; *Lui* – majuscula (facultativă) marchează reverența, venerația.
4. *Am avut un vis foarte colorat de dimineață și mă simt bine. Am avut un vis: să pot să ajut foarte multă lume.*
5. *...visă împăratul că daca va aduce cineva pasărea măiastră de pe tărâmul celălalt...*

6. După părerea mea, autorul insistă asupra descrierii frumuseții nemaiîntâlnite a mănăstirii pentru a crea tensiunea epică necesară dezvoltării unei acțiuni fabuloase. Totodată, în felul acesta cititorul devine curios în legătură cu destinul acestei construcții încă neterminate.
B. Expozițiunea unui basm conține multe din caracteristicile generale ale speciei, în sensul că reprezintă punctul de început al unei întâmplări fantastice, puse pe seama unor personaje cu însușiri supranaturale situate de partea binelui și de partea răului.

În opinia mea, fragmentul citat ilustrează trăsăturile tipice unui asemenea moment al subiectului, având, în plus, unele elemente particulare.

În primul rând, prin intermediul formulei narative *A fost odată ca niciodată...* se deschide perspectiva unei lumi ireale în care se va petrece întâmplarea, în vreme ce structura *A fost odată un împărat evlavios și bun* introduce un personaj tradițional, specific basmului, pornind de la care se va țese acțiunea. Adverbul repetat *odată* subliniază vagul temporal. De asemenea, zbuciumul împăratului ce nu-și putea vedea visul împlinit, datorită surpării turnului mănăstirii, reprezintă un element psihologic subtil, esențial pentru derularea faptelor.

În al doilea rând, cadrul narativ este asigurat prin descrierea amănunțită a mănăstirii – ca element de particularitate –, care pare ea însăși o clădire de poveste. Pretextul acțiunii, care va declanșa ulterior intriga, este asigurat de dărâmarea ritmică a turnului – mândria oricărei mănăstiri –, motiv fabulos pe care îl întâlnim și în balada populară *Monastirea Argeșului.*

În concluzie, fragmentul citat reprezintă segmentul narativ inițial al basmului, unul din pilonii construcției acestuia.

Subiectul al II-lea

A. 1. Scopul anunțului este dublu, informativ și persuasiv. Denumirea mărcii pianului pus în vânzare este *Steinway Sons*.
2. Un element care particularizează pianul scos la vânzare este gravura japoneză realizată în foiță de aur.
3. părți de vorbire flexibile: *accept, unele* și *variante*; *și* este neflexibil.
4. *nu a fost umblat* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ; *niciodată* = complement circumstanțial de timp exprimat prin adverb de timp.
5. *foarte rară* – care se găsește foarte rar (atributivă).
6. **Cum** nu a fost atent[1]/, a primit observații de la antrenor[2]/.
B. „Gata, a apărut în sfârșit un cumpărător care, iată, îmi dă și prețul cerut!"

Mihai era foarte bucuros la gândul acesta, pentru că din vânzarea pianului moștenit de la bunici avea să-și cumpere o motocicletă nouă, ultimul tip. Acum aștepta să vină mașina de la firma autorizată care transporta piane, pentru a-l duce personal cumpărătorului. De altfel, luase și un avans frumușel.

Mihai urcă pianul în mașină și, ca să-l supravegheze mai bine, rămâne lângă el. Se sprijină de un colț al acestuia și privește gravura japoneză de care bunica lui era așa de mândră. Își amintește cum l-a învățat să cânte la acest pian, apăsându-i cu blândețe degetele pe clape, cum îl premia cu fursecuri dacă mai învăța o partitură și cum îl însoțea la concertele de la grădiniță și de la școală. Prin fața ochilor îi trece și scena în care bunicul lui a cărat pianul la Brașov cu un TIR închiriat când el avea 12 ani, ca să participe la un concurs pentru debutanți. Și acum... rămâne cu motocicleta.

— Hei, oprește, oprește! strigă Mihai, ca trezit din somn, către șofer.
— Ce e, domnule, ce s-a întâmplat?
— Nimic, nu mai vând pianul. Cât face drumul până aici?

TESTUL 43

Subiectul I

A. 1. *junețe* = tinerețe; *veste* = știre, noutate.
2. *bocal* = pocal; *se apropiă* = se apropie.
3. narațiunea și descrierea.
4. Punctele de suspensie marchează o pauză în vorbire și suspendarea enunțului (neîncheierea lui); din punct de vedere stilistic, în context subliniază emoția naratorului în legătură cu frumusețea întâmplării.
5. *florile, erau, bobocii, se desfăcuseră* etc.
6. Sintagmele *colacul puterii* și *vinul junețți* denumesc obiecte magice, specifice basmului. Este cunoscut motivul elixirului magic, dătător de viață, putere, înțelepciune și tinerețe, în multe dintre basmele lumii. Colacul și vinul par a fi elemente tipic românești, preluate din ritualul religios, dar care apar aici ca elemente fabuloase, care pot reda forța și tinerețea.
B. În opinia mea, fragmentul aparține unui basm și descrie întâlnirea lui Petru cu Zâna Zorilor, în grădina fermecată a acesteia, unde pare să fie tot timpul primăvară.

Lumea de care e înconjurată Zâna Zorilor este plină de frumusețe, dar se află în stare de somnolență. În grădina palatului sunt numai boboci de flori, ca și cum *aici a fost stat lumea locului și era să fie pururea tot primăvară.*

Spaţiul întâlnirii este definit prin trei elemente importante: fântâna, masa şi leagănul în care doarme zâna. Sunt, mai întâi, obiectele magice specifice basmului: fântâna conţine apa vie, iar pe masă stau *colacul puterii* şi *vinul tinereţii*. Zâna doarme într-un leagăn, simbol al copilăriei, aşa cum şi ţinutul ei este încremenit într-o primăvară perpetuă, florile nu sunt înflorite, iar ea se numeşte Zâna Zorilor, adică a începutului, a unei dimineţi eterne.

Naratorul îmbină descrierea cu naraţiunea. Petru pătrunde în această lume şi îndeplineşte un ritual care trezeşte la viaţă grădina: de trei ori gustă din colacul fermecat, *frământat cu lapte de căprioară*, de trei ori bea din vinul dulce *ca visul de dimineaţă* şi de trei ori o sărută pe zână, transmiţându-i forţă şi tinereţe. Iubirea pare a reprezenta „ingredientul" secret care trezeşte la viaţă întreaga lume.

În concluzie, fragmentul pune în valoare lucrurile pe care oamenii le apreciază şi le doresc în propria lor existenţă: putere, tinereţe şi iubire.

Subiectul al II-lea

A. 1. Autorii volumului din care face parte fragmentul citat sunt Jean-Claude Carrière şi Umberto Eco. Suporturile durabile menţionate în text sunt caseta analogică, CD-ul, DVD-ul, e-book-urile.
2. Titlul cărţii îşi găseşte justificarea în fragmentul citat, prin afirmaţiile lui Jean-Claude Carrière: paradoxal, suporturile „durabile" inventate în ultimii ani se dovedesc mult mai perisabile decât o carte. Putem citi o carte de acum cinci sute de ani, bine conservată, dar nu mai putem folosi aparatele pentru casete analogice, CD-uri şi DVD-uri, fiindcă tehnologia este în continuă dezvoltare şi inventează necontenit forme noi de stocare a datelor, desfiinţându-le pe cele anterioare.
3. *mi-* = pronume reflexiv, cazul D.; *al meu* = adjectiv pronominal posesiv, cazul N.; *-şi* = pronume reflexiv, cazul D. (posesiv); *nimic* = pronume negativ, cazul N.
4. *care* = subiect exprimat prin pronume relativ; *problemele* = complement direct exprimat prin substantiv comun.
5. *Aşadar, bătrânele DVD-uri vor dispărea şi ele* = PP; *sau,...va trebui* = PP; *ca să le putem citi* = CS; *să păstrăm vechile aparate* = SB.
6. Exemplu: Merg [1]/ unde spui [2]/ (şi) când doreşti. [3]/ P2 = CL; P3 = CT.
B. După părerea mea, atât cărţile, cât şi internetul sunt prezente în viaţa tinerilor de astăzi, într-un raport care variază de la individ la individ, fiecare având beneficiile sale. Cartea este un obiect cultural pentru că poartă întreg tezaurul spiritual al umanităţii, în evoluţia ei de-a lungul secolelor, dar o sursă importantă de informaţii din cele mai variate domenii ale vieţii reprezintă şi internetul, o reţea de reţele de o vastitate care poate concura cu „biblioteca lumii".

Lectura aduce beneficii cititorilor tineri în măsura în care îi atrage, îi interesează, le oferă plăcere, dar este şi o formă de cunoaştere a vieţii. Adolescentul, ca oricare cititor de altfel, îşi doreşte fie să găsească într-o carte situaţii noi de viaţă şi personaje cât mai reale, pentru a se putea pregăti pentru ce îi oferă viaţa, fie să evadeze din realitatea înconjurătoare, să se refugieze într-o altă „realitate", în care nu există graba de a trăi.

Pe de altă parte, internetul este o sursă de informare rapidă, la îndemână, ieftină, care oferă variate modalităţi de socializare şi delectare (muzică, filme, jocuri etc.). În acelaşi timp însă, multe informaţii sunt neverificate, nepotrivite sau chiar periculoase pentru tineri.

În concluzie, cel mai bine este să existe un echilibru între carte şi internet ca modalităţi de informare şi de relaxare.

TESTUL 44

Subiectul I

A. 1. *a chibzuit* = s-a gândit, a reflectat, a cumpănit; *uluit* = uimit, surprins; *îndeajuns* = destul, suficient.
2. În secvenţa dată, cratima marchează rostirea legată a două cuvinte; prin elidarea vocalei *î* a verbului se evită hiatul, ceea ce uşurează pronunţia.
3. Indici temporali: *apoi, în clipa aceea, pe când vorbeau* etc.; indici spaţiali: *uliţele cetăţii*, [...] *casele şi dughenele, prin văzduh, pe pământ.*
4. Sunt numai vorbe, nu e nimic adevărat. A spus totul în puţine vorbe.
5. Slava îl învinge pe voinic, provocându-i acestuia o mare bucurie. (idee principală)
După risipirea blestemului, vrăjitorul îşi face apariţia călare pe un balaur. (idee principală)
Odată cu biruinţa fetei, uliţele, casele şi dughenele din cetate se umplu de oameni fericiţi. (idee secundară)
6. Secvenţa propusă este punctul final al întrecerii dintre Slava şi voinic, de care atârna soarta cetăţii. La prima vedere, bucuria voinicului, exprimată prin repetarea exclamaţiei *Ai biruit! Ai biruit!* şi prin epitetul *fericit*, este de neînţeles, de vreme ce el pierduse. Naratorul mizează pe surpriza cititorului.
B. Basmul este *specie epică în proză*, în care se narează *întâmplări fantastice*, având la bază un *conflict moral* de tipul bine/rău, rezolvat prin *triumful binelui*, conflict care împarte personajele în *pozitive* (feţi-frumoşi, zâne, oameni cu însuşiri supranaturale, animale năzdrăvane etc.) şi *negative* (zmei, balauri, căpcăuni, vrăjitoare, pitici, forţe nefaste etc.).

Tema basmului este *lupta dintre bine şi rău*, dar şi destinul sau drumul iniţiatic al unui erou. Prezent în toate literaturile lumii, basmul popular are caracter anonim, oral şi tradiţional.

În fragmentul dat sunt prezente câteva trăsături importante ale basmului: conflictul dintre bine şi rău, prezenţa fabulosului, motive specifice (probele, metamorfoza), imprecizia spaţiului şi a timpului.

Deşi se luptă unul cu celălalt, Slava şi voinicul nu sunt antagonişti, ci personaje pozitive. Întrecerea lor este o probă necesară eliberării cetăţii de blestemul *maghiosnicului*, adevăratul antagonist. Dacă Slava este eroina basmului, vrăjitorul este personajul malefic cu puteri supranaturale, stăpân al magiei, care poate transforma oamenii în şopârle, o cetate într-un nor şi poate călări un balaur, ivindu-se ca din neant şi provocând catastrofe (*un tunet înspăimântător zgudui pereţii cetăţii*). Fabulosul se topeşte astfel în ţesătura basmului. Cititorul acceptă existenţa altor legi decât cele naturale: şopârlele redevin oameni, cetatea salvată coboară din văzduh plutind încet, balaurii sunt mijloace de transport pentru cine îi poate stăpâni.

Textul citat are, de asemenea, caracter anonim; numele eroinei şi termenul *maghiosnic* trimit la folclorul bulgar, însă toate celelalte trăsături au caracter universal, pentru că basmul este o specie cu răspândire mondială.

Aşadar, fragmentul propus din *Slava, fiica pământului* aparţine speciei basmului popular.

Subiectul al II-lea

A. 1. Expoziţia prezentată de Muzeul Naţional de Istorie Naturală „Grigore Antipa" se numeşte „Ţesături periculoase". În cadrul ei, sunt prezentate peste 50 de specii de păianjeni şi scorpioni.
2. Arahnofobia reprezintă aversiunea sau frica patologică faţă de păianjeni, reacţie uneori exagerată a oamenilor, alimentată de literatura şi filmele comerciale.
3. *exemplarele* – genul neutru, plural; *această* – genul feminin, singular.
4. *o ... incursiune* = complement direct, exprimat prin substantiv comun; *vieţuitoare* = atribut substantival genitival, exprimat prin substantiv comun.
5. Două propoziţii subordonate diferite:
– *...să ofere o nouă perspectivă asupra comportamentului păianjenilor* – propoziţie subordonată predicativă;
– *...care permit o expunere în condiţii de siguranţă* – propoziţie subordonată atributivă.
6. Povesteşte-mi [1]/ orice întâmplare îţi trece prin minte. [2]/ P1 = PP; P2 = CD.
B.

Fluturi de noapte

În zilele acelea din iunie, oraşul fusese invadat de barbari. Erau mai înspăimântători decât scorpionii, şerpii şi păianjenii de la Muzeul Antipa, unde trebuia să ajung în dimineaţa aceea. Cu hainele lor cenuşii, echipaţi cu căşti metalice şi cu bâte în mâini păreau să fi ieşit din adâncurile pământului ca să pedepsească fiinţele care nu le semănau. Se zvonea că bărbile, ochelarii, blugii şi fustele scurte le trezeau furia mai rău decât orice altceva.

I-am văzut de la distanţă, când mai aveam vreo câţiva metri până la intrarea în muzeu. Am grăbit pasul, dar mi-am dat seama imediat că fusese o greşeală, pentru că au început să alerge spre mine, vociferând. Aveam totuşi timp să intru în clădire şi să mă pierd în ea. Am trecut în goană pe lângă casa de bilete şi pe lângă uriaşul schelet de la intrare, apoi m-am îndreptat spre colecţia de lepidoptere unde întârziasem de multe ori, privind fascinată fluturii de noapte. Era acolo, în apropierea unei vitrine, un spaţiu mic, întunecat, un intrând unde mă puteam cuibări, în speranţa că nu mă va găsi nimeni. Am aşteptat un timp nesfârşit, descifrând zgomotele apropiate şi îndepărtate, până când am auzit tropăitul bocancilor şi înjurăturile celor care mă căutau. S-au oprit în faţa vitrinei cu fluturi şi s-a făcut tăcere. Le auzeam, tremurând, respiraţia grea şi număram în gând secundele ca să-mi stăpânesc frica. Apoi un zgomot de sticlă spartă, de cioburi care se-mprăştie pe pardoseală. Şi tăcere. Într-un târziu am ieşit din ascunzătoare şi-am văzut că fluturii dispăruseră. Preferatul meu, Ochiul de păun, zbura acum, prins în bolduri, spre un copil de barbar.

b) Balada

TESTUL 45

Subiectul I

A. 1. *oa; ie* = diftongi.
2. „Pintea *mi*-l cheamă", „*mi* l-a fost vrăjit" – dativul etic reprezintă o formă stilistică de a exprima participarea afectivă a naratorului la cele povestite, în cazul de faţă subliniind admiraţia faţă de eroul principal.
3. *duşmani* – prieteni; *nimica* – tot.
4. Apostroful marchează căderea vocalei *ă*.
5. Vitejia (*un viteaz nebiruit, el izbânzi tot face nouă* etc.), mila faţă de săraci (*şi la inimă milos, la sărmani de ajutoare*), puterea dată de vrajă (*aşa mi l-a fost vrăjit*).
6. Poezia se caracterizează prin rimă împerecheată, ritm trohaic şi măsură scurtă a versurilor, de 7-8 silabe.

B. Balada populară este o specie epică în versuri, cu elemente descriptive și lirice, în care se prezintă întâmplări eroice, legendare, istorice sau fantastice, în funcție de tematica ei. În literatura populară balada este cunoscută și sub numele de cântec bătrânesc. Balada populară are caracter anonim, tradițional, oral și colectiv.

Fragmentul propus aparține baladei anonime *Pintea Viteazul* și povestește, hiperbolizându-le, faptele vitejești ale unui haiduc vestit.

Din perspectiva narațiunii, fragmentul dat conține situația inițială: prezentarea calităților excepționale ale haiducului Pintea. Curajul, vitejia, generozitatea, spiritul dreptății sunt scoase în evidență prin versuri care exprimă insistent admirația: *un viteaz-afar' din seamă, un viteaz așa fălos/ Și la inimă milos.* Haiducul este un personaj păstrat în sufletul poporului pentru calitatea lui justițiară: Pintea și tovarășii lui îi jefuiesc pe cei bogați și împart banii celor săraci (*oprește negustori/ De-i scapă de gălbiori,* ca să fie *La sărmani de ajutoare.*) Condiția excepțională a eroului este explicată prin intervenția elementului miraculos, care apare deseori în balada populară: ca eroul grec Ahile, Pintea este vrăjit de mic de mama lui și nu pote fi omorât de glonț sau de sabie: *Glonț pe el nu-l vătăma,/ Sabia nu mi-l tăia.* Aceste însușiri sunt demonstrate prin faptul că deși stăpânirea trimite împotriva lui *oaste mare, -mpărătescă,* Pintea este de neînvins.

Și din perspectiva formei, fragmentul propus demonstrează apartenența la folclorul literar: muzicalitatea baladei este obținută prin repetiții și prin versificația tradițională: ritm trohaic, rimă împerecheată și măsura scurtă a versurilor, de 7-8 silabe.

Subiectul al II-lea

A. 1. Site-ul unde se pot posta ideile în legătură cu campania este www.taraluiAndrei.ro.
Suma de 5000 de euro este oferită lunar ideii câștigătoare.
2. *Arată-ne că ești cetățean model!* sau *Vrei să construiești o țară așa cum îți dorești? Implică-te!*
3. *sunt răsplătite* – diateza pasivă, conjugarea a IV-a; *se transformă* – diateza reflexivă, conjugarea I.
4. *a celor* = atribut pronominal genitival exprimat prin pronume demonstrativ de depărtare; *mai bună* = atribut adjectival exprimat prin adjectiv propriu-zis.
5. *Vrei* = PP; *să construiești o țară* = CD; *așa cum îți dorești?* =AT.
6. În caz că plouă, [1]/ adăpostește-te! [2]/ P1 = CDȚ; P2 = PP.

B. **Fiți elevi model!**

Știți cu toții că în cadrul programului „Tineri ambasadori împotriva schimbărilor climatice", unii elevi din școala noastră au urmat un curs opțional, ocazie cu care au aflat amănunte despre efectele climaterice ale încălzirii globale și ce trebuie făcut pentru protejarea mediului.

Am înțeles atunci că elevii de gimnaziu pot participa la concursuri pe această temă și pot organiza campanii de conștientizare. De aceea, clasa a VIII-a B vă propune tuturor să participați la proiectul nostru, aprobat deja de Consiliul de Administrație al școlii și de Consiliul Elevilor: **Reciclăm și salvăm planeta!**

Astfel, s-au strâns fonduri prin donații și am putut cumpăra pentru fiecare clasă câte trei coșuri diferite de gunoi, pe care dorim să le folosim astfel: unul pentru hârtie, altul pentru plastic, al treilea pentru resturi biodegradabile. De la Primăria localității noastre am primit câte trei tomberoane în care vom aduna aceste resturi separat, pentru a fi duse la reciclat. Vă invităm să fiți responsabili și să țineți cont că orice gest, cât de mic, este foarte important în lupta cu încălzirea globală și cu poluarea.

Așteptăm sugestii pe site-ul școlii sau prin scrisori, la *Poșta redacției*!

Alexandru Matei, clasa a VIII-a B

TESTUL 46

Subiectul I

A. 1. *Pe-un* – diftongul *eu*; *plai* – diftongul *ai*.
2. *rai* – paradis, eden; *apus* – asfințit, amurg, crepuscul.
3. Formă neliterară: *se cobor*; formă literară: *(se) coboară.*
4. primul vers: 5 silabe; al doilea vers: 5 silabe.
5. *plai, vale.*
6. Versurile de început fixează, cu ajutorul metaforelor, spațiul acțiunii. Plaiul din *Miorița* este locul acoperit de pajiști dintr-o zonă de munte sau de deal. A doua metaforă – *o gură de rai* – îi surprinde frumusețea.

B. Balada este o *specie epică în versuri,* cultă sau populară, în care se relatează o *acțiune eroică* sau *fapte neobișnuite din trecut* și în care intervin uneori *elemente fabuloase.* Se caracterizează printr-o *intrigă simplă,* un *conflict puternic* și o *acțiune dinamică și tensionată.*

Fragmentul citat din balada *Miorița* include expozițiunea și intriga baladei, prin care se precizează deja câteva din trăsăturile menționate mai sus.

Surprinde din capul locului trecerea bruscă de la frumusețea locului unde trăiesc ciobanii la ideea omorului. Antitezele de orice fel susțin această preferință a creatorilor anonimi pentru conflictele puternice. În plus, intriga conține și cauza conflictului: bogăția, un motiv frecvent în literatura populară (și nu numai). Ciobanul ungurean (din Transilvania) și cel vrâncean îl invidiază pe acela moldovean și plănuiesc să-l omoare. Imaginea inițială a celor trei turme cu trei „ciobănei" sugerează o tovărășie pe care invidia o va distruge.

În simplitatea lor, versurile anunță o întâmplare neobișnuită, care va întrerupe curgerea armonioasă, plină de frumusețe a vieții. Cel mai vrednic dintre cei trei tovarăși va fi ucis „pe l-apus de soare". Imaginea simbolică sugerează că acest paradis inițial (metafora *gura de rai*) ar putea fi înghițit de întuneric.

Subiectul al II-lea

A. 1. Pădurea Baciu se află în România, nu departe de Cluj-Napoca. Ultima filmare a unui presupus OZN deasupra pădurii a avut loc în anul 2002.
2. Pădurea Baciu este faimoasă pentru presupusele fenomene paranormale: apariții de OZN-uri, emisii radioactive, anomalii magnetice, stări de rău ale vizitatorilor etc.
3. *foarte puține* = adj. propriu-zis, variabil cu patru forme, gen feminin, nr. plural, caz nominativ, grad superlativ absolut.
4. *a unui OZN* = atribut substantival genitival exprimat prin substantiv propriu, compus (prin abreviere); *a fost realizată* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ.
5. *după ce tehnicianul militar Emil Barnea a fotografiat aici* = CT; *ceea ce se presupunea a fi fost un OZN* = CD.
6. Locul [1]/ unde am campat [2]/era uscat și foarte potrivit. [1]/ P1 = PP; P2 = AT.

B. La o oră de mers pe jos din satul bunicilor mei, se află controversata pădure Baciu: copaci crescuți în forme bizare, fenomene ciudate, întrebări fără răspuns. Unii spun că pădurea ar fi un portal cu destinație incertă, precum și că lacul din zona pădurii s-a format deasupra unui cimitir. Ce-i drept, se aud multe povești, dintre care și cele cu protagoniști de pe alte planete. Am aflat și noi că evenimente stranii se pot întâmpla atât noaptea, cât și ziua. În expediția la care am participat împreună cu câțiva prieteni din sat, noaptea a fost martora unor enigme care ne-au înspăimântat. În prima zi nu s-a întâmplat nimic. Ne-am întins corturile, am adunat vreascuri, am adus apă de la izvor. Spre seară, am făcut focul, am mâncat bine și stăteam de povești. La căderea nopții, în jurul nostru au început să se audă pași, foșnete ciudate și se vedeau ochi verzi, luminoși, în pădure, mișcându-se în jurul poienii. Licurici? Nimeni nu s-a dus să investigheze. Zâmbetul ne-a pierit de pe buze, deși am încercat să glumim. Am căzut de acord să nu dăm atât de repede bir cu fugiții și să mai stăm. În timpul zilei ne-am mai revenit. Zmeura era dulce, păsările ciripeau vesel și nimic nu părea să ne sperie. La un moment dat, unul dintre noi s-a întâlnit cu un bătrân și ne-a povestit că avea o privire verde, intensă, care te pătrundea. N-a răspuns întrebărilor și și-a continuat tăcut drumul. Câțiva ar fi vrut să plece imediat, dar i-am convins să mai stăm măcar o noapte. În noaptea următoare, s-a petrecut aceeași scenă cu luminițele, însă cu mișcări mai intense. Se auzeau zgomote stranii, ca niște trosnete de vreascuri ori șoapte nedeslușite. Luminițele verzui dansau în jurul poienii, dar, dacă le luminam cu lanternele, dispăreau brusc. Nu era nimeni și totuși o prezență bizară stăruia în jurul nostru. Eram terifiați. Am păstrat focul aprins tot timpul. Spre dimineață, am adormit toți, iar când s-a luminat bine, ne-am făcut repede bagajele, speriați de cele întâmplate.

E cu adevărat un loc care-ți îngheață sângele în vine!

TESTUL 47

Subiectul I

A. 1. *beut, gios, giudecară, agiutor.*
2. Semnul exclamării este folosit în interiorul enunțului după o interjecție afectivă („oliolio"), semnalând intonația exclamativă legată de compasiunea naratorului față de personajul principal.
3. *Am primit de Crăciun un dar minunat.*
4. *băut, țară, jos, judecară.*
5. *Frunză verde de negară, Luptat-a Bujor, luptat* (repetiții); *mândruța drăgăstoasă, codru frunzos, jale-amară* (epitete); *Pe Bujor mi-l duc prin țeară,/ De-l arată ca pe-o fiară!* (comparație); *Floricică rumeoară/ Care-o porți în buzișoară!; Calea neagră-a morților* (metafore) etc.
6. Haiducul va fi condamnat ca orice tâlhar la moarte, chiar dacă fura de la cei bogați ca să-i ajute pe săraci. Cei din urmă sunt îndurerați de soarta tristă a eroului lor.

B. Personajul literar este un tip uman semnificativ, o individualitate cu trăsături fizice şi morale distincte, puse în lumină printr-un şir de întâmplări situate într-un anumit cadru temporal şi social.

În textul dat, o baladă populară culeasă de V. Alecsandri, figura centrală este cea a haiducului Bujor, după cum arată titlul. Personajul principal are însuşirile specifice acestui tip de personaj: vitejia, dorinţa de libertate, generozitatea arătată sărmanilor, statutul de proscris.

Fiind deci o baladă haiducească, nucleul narativ îl constituie confruntarea haiducului cu potera, prinderea, apoi întemniţarea şi uciderea lui. Modalitatea principală de caracterizare a eroului este indirectă, pe baza faptelor, a spuselor şi a relaţiilor cu celelalte personaje. Prin acţiunile sale, haiducul întruchipează setea de libertate şi dorinţa de luptă împotriva abuzurilor din societatea feudală. Astfel, naratorul anonim subliniază într-o frază succintă faptul că Bujor *bate, pradă, nu omoară*, deci el nu este nicidecum un criminal. În antiteză cu haiducul apare *ciocoiul*, termen dispreţuitor la adresa unui parvenit care asupreşte oamenii săraci şi care merită să fie pedepsit. Întrebat de judecători dacă a omorât *mulţi creştini*, Bujor îi contrazice, după ce-şi face cruce, semn al adevărului spuselor sale: — *Mort de om eu n-am făcut,/ Dar ciocoi mulţi am bătut!*. O altă antiteză, mai subtilă, sugerează corupţia morală a judecătorilor, care s-ar fi lăsat mituiţi pentru a-l elibera pe haiduc: — *Ştefane Bujorule,/ Unde-ţi sunt averile,/ Ca să-ţi scapi tu zilele?* Vitejia personajului este dovedită de repetiţia *Luptat-a Bujor, luptat*, iar încrederea în propriile forţe, poate prea mare, apare conturată prin autocaracterizare: — *Las să vie, că nu-mi pasă/ Când mi-e paloşul pe masă/ Şi mândruţa drăgăstoasă.* Reacţia poporului la finalul tragic al haiducului este şi ea semnificativă (*Plâng săraci cu jale-amară*), deoarece prădarea celor bogaţi şi ajutorarea celor săraci era o formă de generozitate şi de compensare a abuzurilor puterii (— *Le-am ascuns pe la copaci,/ De-agiutor la cei săraci,/ Să-şi cumpere boi şi vaci!*). Acest aspect apare şi în discursul naratorului anonim, prin utilizarea dativului etic (*Pe Bujor mi-l duc prin ţeară*; *Şi mi-l pun la închisoare*) în cadrul unor enunţuri exclamative ce transmit pe de o parte admiraţia pentru erou, iar pe de altă parte tristeţea capturării sale.

O imagine specifică pentru cântecul epic haiducesc este legătura eroului cu natura, subliniată de narator printr-o comparaţie amplă între codrul frumos vara şi desfrunzit iarna şi omul altădată măreţ, iar acum întemniţat, aşteptând moartea: *Oliolio! codru frunzos,/ Cât eşti vara de frumos,/ Iarna putrezeşti tu gios!/ Ca tine, Bujor, în gros,/ Stă culcat cu faţa-n gios.*

În concluzie, haiducul Bujor este personajul complex caracterizat al baladei cu acelaşi nume, întruchipând un tip uman semnificativ pentru societatea feudală, un Robin Hood românesc, spre care s-a îndreptat admiraţia poporului care i-a închinat acest cântec.

Subiectul al II-lea

A. 1. Prima expediţie ştiinţifică internaţională în Antarctica s-a numit „Belgica". Savantul care a fondat biospeologia a fost românul Emil Racoviţă.

2. Evenimentul la care se referă Theodor Gh. Negoiţă este stabilirea primei staţii de cercetări ştiinţifice româneşti din Antarctica, Law–Racoviţă.

3. *au primit* – diateza activă, conjugarea a IV-a, modul indicativ, timpul perfect compus.

4. *staţii* = atribut substantival genitival exprimat prin substantiv comun; *în Antarctica* = atribut substantival prepoziţional exprimat prin substantiv propriu.

5. *Dorim* = PP; *să continuăm activitatea lui Emil Racoviţă şi pe cea lui Phillip Law în Antarctica* = CD.

6. *La bordul unui mic vas* ¹/ care avea *trei punţi...*,²/ *19 tineri* au înfruntat *condiţiile aspre ale vânturilor Antarcticii.*¹/ P1 = PP; P2 = AT.

B. Într-o zi caldă de început de iunie, în liniştea sălii de lectură a bibliotecii, răsfoiam o carte despre „Belgica", prima expediţie internaţională din istorie care a iernat în Antarctica. Priveam imaginile cu mica navă cu trei punţi şi mă gândeam cât de curajoşi trebuie să fi fost aceşti 19 oameni, printre care se afla şi savantul român Emil Racoviţă.

Corabia lor pare o coajă de nucă faţă de vapoarele masive de astăzi! Am început să visez cu ochii deschişi: auzeam vânturile aspre, simţeam frigul cuprinzându-mă, vedeam albul halucinant al zăpezilor nesfârşite, strălucirea verzuie a aisbergurilor, oceanul dezlănţuit în vreme de furtună. Ştiam că expediţia a petrecut iarna la Polul Sud fiindcă gheţurile au prins nava ca într-un cleşte şi n-au mai lăsat-o să înainteze. În acelaşi timp însă, mi-am imaginat frumuseţea ireală a ţinutului unde este regină iarna, într-o zi calmă... Ce ar fi văzut Emil Racoviţă de pe puntea „Belgicăi"? O mare netedă, imensă, întunecată, în contrast cu petele albe ale gheţurilor, piscuri înalte şi negre la orizont, cristalele zăpezilor eterne strălucind delicat în razele soarelui polar de vară, care nu apune timp de şase luni. Un gheţar măreţ ca o catedrală plutitoare, de care se sparg necontenit valurile ce îl rod. Pe continent, un cârd de pinguini imperiali şi câteva foci gălăgioase sunt semnul că viaţa îşi face loc chiar şi în cele mai neîmblânzite condiţii.

Chiar dacă fotografiile expediţiei au fost doar în alb şi negru, mi-am putut închipui grandoarea peisajului polar şi farmecul acestor ţinuturi sălbatice. Poate că voi ajunge şi eu să le explorez, cine ştie?!

TESTUL 48

Subiectul I

A. 1. *jăleşte, pin, zbor (zboară), rămâneare-ai* etc.

2. Virgula apare între două propoziţii coordonate disjunctiv, cerută de repetarea conjuncţiei *ori*.

3. *Mort* şi *viu*.

4. Formele pronominale la dativul etic (*mi, ţi*) exprimă implicare afectivă a vorbitorului (în acest caz, a personajului).

5. naraţiunea.

6. În mentalitatea populară, corbul este o pasăre care nu aduce noroc, apariţia ei putând prevesti ceva rău.

B.

Balada populară este o specie epică în versuri, cu elemente descriptive şi lirice, în care se prezintă întâmplări eroice, legendare, istorice sau fantastice, în funcţie de tematica ei. În literatura populară balada este cunoscută şi sub numele de cântec bătrânesc. Balada populară are, ca orice creaţie literară populară, caracter anonim, tradiţional, oral şi colectiv.

Fragmentul citat aparţine unei balade intitulate *Corbac*, titlul unei asemenea opere subliniind adesea faptul că în prim-plan se află isprăvile unui personaj excepţional. Eroul acestei balade se află închis de trei ani într-o închisoare a Imperiului Otoman de altădată. Cititorul este pregătit astfel pentru relatarea unor întâmplări excepţionale, intuind că eroul aparţine acelei categorii umane pentru care libertatea sau echitatea socială sunt valori de mare preţ.

În plus, supranaturalul, prezent adesea în specia discutată, apare în această secvenţă prin personificarea corbului. Pasăre nefastă în mentalitatea populară, corbul îi trezeşte la început eroului gânduri negre şi dorinţa de a-l alunga. Corbul se dovedeşte însă o pasăre prietenoasă, un mesager al mamei care-şi caută fiul pierdut. De altfel, cititorul atent la detalii se poate întreba de ce pe eroul nostru îl cheamă Corbac şi dacă nu cumva între om şi pasăre nu există o legătură mai profundă decât ne-am aştepta. Răspunsul nu poate veni, fără îndoială, decât după o lectură integrală a textului. Cert este faptul că această comunicare fabuloasă între om şi celelalte vieţuitoare ale lumii apare ca motiv important în toată creaţia populară şi marchează puternic imaginarul baladei.

Subiectul al II-lea

A. 1. Comportamentul descris se numeşte „bullying". Este bine să-l cunoaştem ca să nu ne comportăm într-un asemenea mod şi, de asemenea, să învăţăm să ne apărăm dacă suntem supuşi la o asemenea agresiune.

2. Aş cere sfatul şi ajutorul unor oameni mai mari decât mine, în care am multă încredere şi aş evita, păstrându-mi calmul, orice relaţie mai strânsă cu copiii care se comportă agresiv faţă de mine.

3. *exemplele* – nominativ; *fenomenului* – dativ.

4. *este foarte important* = predicat nominal exprimat prin verb copulativ şi adjectiv (numele predicativ); *îi* = complement direct exprimat prin pronume personal.

5. *care reuşesc* = AT; *să îşi înfrunte frica* = CD; *şi cer ajutorul unui adult* = AT.

6. Întrebarea ¹/ dacă plec mâine ²/ nu e potrivită. ¹/ P1 = PP; P2 = AT.

B. Doamna de biologie ne-a zis la sfârşitul clasei a VI-a să facem în vacanţă un insectar. Căutăm insecte, le băgăm în borcane, închidem bine capacul şi le lăsăm acolo până mor. Apoi le prindem cu bolduri pe ceva şi le punem într-o cutie. Eu n-am reuşit să prind decât o muscă – puteam să prind mai multe, dar n-avea rost, muşte sunt peste tot –, un păianjen, un fluture de noapte, din ăla enervant care intră pe fereastra deschisă şi se izbeşte de bec, un fluture mic, alb, de pe câmp, o viespe şi o rădaşcă. Viespea a prins-o tata, a văzut una într-o zi, intrase în casă şi se agăţase-n perdea, a pus borcanul pe ea şi i-a pus repede capacul. Cel mai greu a fost să prind rădaşca, fiindcă apare rar, putea să nu apară, dar am avut noroc. Într-o seară, stăteam pe mal cu copiii şi a venit una-n zbor şi a căzut cu un pocnet chiar lângă noi, n-aveam borcan, da' a luat-o un băiat mai mare în mână şi eu am fugit acasă să iau un borcan. Nu erau prea multe, dar nu mă pricep la prins insecte. M-am dus cam nemulţumită la şcoală, mă gândeam c-o să-mi strice media. Doamna a luat insectarele la rând şi-apoi ni l-a arătat pe cel mai frumos. Ne-a spus că doar el va lua nota zece, iar celelalte nu vor fi notate, este suficient că am încercat să le facem. Am răsuflat uşurată şi m-am dus să văd la catedră cel mai frumos insectar ales de doamna. Era făcut de un băiat şi avea în mijloc zece libelule albastre, verzi, maro şi galbene. Probabil că a alergat toată vara după ele! Erau atât de frumoase!

TESTUL 49

Subiectul I

A. 1. De exemplu: Mama nu mă lasă să port pantofi cu toc.; Ieri am vopsit tocul uşii.

2. Virgula desparte un substantiv în cazul vocativ de restul enunţului. Semnul întrebării marchează încheierea unei propoziţii interogative.

3. Aurul toamnei este pretutindeni, în parcuri, pe alei, oriunde cad frunze.

4. *frunzuliţă*- derivare, *câteva* – compunere.

5. Măsura fiecărui vers este de şapte silabe, iar ritmul este trohaic.
6. Iancu Jianul ilustrează tipologia populară a haiducului, trăsăturile morale ce îl individualizează fiind vitejia şi setea de dreptate. Om de onoare, acesta refuză, în numele libertăţii, „boieriile" oferite de ciocoi, continuând lupta cu stăpânirea pentru apărarea celor oropsiţi.
B. Balada populară sau „cântecul bătrânesc" (Vasile Alecsandri) este o creaţie epică în versuri, în care se prezintă un eveniment eroic – istoric, legendar sau mitic – prin intermediul unei întâmplări cu note fantastice, la care participă un număr redus de personaje.

Textul *Iancu Jianul*, cules de Gh. Dem. Theodorescu, ilustrează pe deplin trăsăturile unei balade haiduceşti, dezvoltând tema dreptăţii sociale şi a libertăţii, proiectate pe fundalul epocii feudale româneşti, în care haiducii se luptau cu ciocoii.

În primul rând, în centrul operei se află un personaj excepţional, Iancu Jianul, imaginea haiducului neînfricat, care intră în conflict cu stăpânirea. Acesta nu se lasă cumpărat de ciocoi, care îi oferă diverse privilegii – *Lasă haiduciile,/ Că-ţi dau boieriile!/ Şi-ai să mi te porţi gătit,/ Numai'n aur şi-n argint/ Din creştet până-n pământ!* –, luptând mai departe, în virtutea principiilor de dreptate şi libertate ce îl definesc. În mod specific baladei populare, eroul este construit în antiteză cu ciocoiul, figură istorică emblematică pentru slujbaşul servil şi parvenit.

În al doilea rând, subiectul – deşi vag conturat în textul de faţă – pune în valoare dimensiunea populară şi legendară a întâmplării, prezentând încercarea stăpânirii de a-l prinde şi a-l supune pe Iancu Jianul, apărătorul celor săraci şi oropsiţi. Spaţiul în care se desfăşoară acţiunea este unul românesc, aflat în preajma râului Jiu – *Iancule, de unde vii?/ Ia, de-aici de peste Jii!* –, ceea ce sugerează legătura omului simplu cu natura în mijlocul căreia s-a născut şi trăieşte. Timpul nu este precizat, în text existând doar structuri specifice care dau ritmicitate discursului epic şi evocă existenţa ritualică a oamenilor: *Sunt trei ani de când te cat!/ Sunt trei ani şi-o săptămână.*

În altă ordine de idei, caracterul baladesc al operei este susţinut la nivelul expresivităţii. Pe lângă antiteză – procedeu compoziţional pe baza căruia sunt construite personajele – se distinge paralelismul sintactic (*Iancule, de unde vii?* (...) *Iancule, ce-ai târguit?*; *Sunt trei ani.../ Sunt trei ani...*), care dă melodicitate şi simetrie operei. De asemenea, structura „câteva oca de plumb" are valoarea unei hiperbole prin care se sugerează deopotrivă ironia la adresa ciocoiului şi curajul eroului. În plus, caracterul tradiţional specific unei balade populare este susţinut prin formula stilistică „frunzuliţă trei lămâi", iar cel sincretic prin ritmul trohaic, rima predominant împerecheată şi versul scurt, de şapte silabe, care facilitează transpunerea pe muzică a operei.

În concluzie, deoarece surprinde o întâmplare din trecut, cu ecouri legendare, pusă pe seama unui erou cu însuşiri hiperbolizate şi transmisă printr-un limbaj cu note arhaice, simplu şi sugestiv (*târguit, numa'n, cat, neslobozită*), se poate considera că *Iancu Jianul* este o baladă populară.

Subiectul al II-lea
A. 1. Palatul Culturii a fost inaugurat în anul 1926. Materialul folosit în premieră la decorarea unor săli este *bois-ciment*, brevetat de Henri Coandă.
2. Arhitectul care a proiectat Palatul Culturii este I.D. Berindei, format la şcoala pariziană, iar stilul în care se încadrează construcţia este cel neogotic, reprezentând una din ultimele expresii ale romantismului în arhitectura oficială.
3. *holul* – articulat cu art. hotărât *-l*; *un mozaic* – articulat cu art. nehotărât *un*.
4. *Iaşi* – atribut substantival apoziţional exprimat prin substantiv propriu; *a fost construit* – predicat verbal exprimat prin verb predicativ.
5. De exemplu: *care porneau toate de la subsol* = AT; *unde se afla centrala maşinilor* = AT.
6. Întrebarea este[1]/ când vom pleca în excursie.[2]/ P1 = PP; P2 = PR.

B. **Armura buclucaşă**

Nimic nu se compară cu o călătorie în trecut!

Pot spune că am trăit „pe viu" acest sentiment în vacanţa de iarnă, când, împreună cu clasa şi cu doamna dirigintă am vizitat Palatul Culturii din Iaşi. Auzisem atâtea lucruri despre această clădire-monument – mai ales de pe Facebook, unde s-a popularizat evenimentul redeschiderii acestuia pentru public –, încât, drept să vă spun, aveam aşteptări contradictorii... Vorba ceea: „La pomul lăudat să nu te duci cu sacul!"

În sfârşit, după fluturări de mâini şi sfaturi nesfârşite de la părinţi, ne-am urcat în autocar şi am pornit spre Iaşi, unde am ajuns în vreo trei ore. După ce am cumpărat bilete, ne-am aşezat la coadă pentru vizitare. Toate bune şi frumoase: tablouri, tapiserii, obiecte vechi frumos restaurate, candelabre, tavane impresionante etc. Ca la muzeu... Pe când ne aflam, însă, în Sala Voievozilor, liniştea a fost dintr-o dată spulberată. Şoaptele au devenit ţipete, iar angajaţii muzeului au început să alerge disperaţi. Ce se întâmplase?! Un coleg glumeţ a vrut să „îmbrace" o armură: s-a strecurat încet în ea şi a dat să păşească, moment în care distracţia s-a încheiat, odată cu prăbuşirea lui pe marmura sălii. A fost scos din „veşmintele" incomode şi apostrofat, în hohotele de râs ale tuturor.

Şi să mai crezi că e plictisitor la muzeu...

c) Fabula

TESTUL 50

Subiectul I
A. 1. *sătul, să limpezeşti.*
2. Substantivul „celui tare" este obţinut prin conversiune din adjectiv (procedeul fiind articularea cu articol demonstrativ), iar „limpezimea" provine din cuvântul de bază „a limpezi" la care s-a ataşat un sufix substantival abstract (*-ime*).
3. *ni-cio-da-tă / nici-o-da-tă, ni-ciu-nul / nici-u-nul.*
4. În primul caz, cele două puncte anunţă vorbirea directă a unui personaj, în al doilea caz ele marchează caracterul explicativ al enunţului următor.
5. Substantivele comune *lup* şi *miel*, scrise cu majusculă, devin substantive proprii, fapt datorat personificării celor două animale.
6. Rima fabulei este împerecheată, primul vers rimează cu al doilea, iar al treilea, cu al patrulea: *Dreptatea celui tare e fără judecată/ cum veţi vedea îndată./ Un Mieluşel venise să s-adape/ în crâng, din limpezimea unei ape...* Măsura primelor patru versuri este de 14, 7 şi 11 silabe.
B. Fabula este o naraţiune alegorică, în care se povesteşte o întâmplare cu personaje din lumea animalelor, de obicei, prin care se satirizează defecte umane. Morala ei este exprimată, de cele mai multe ori, în finalul textului şi presupune un îndemn, mai mult sau mai puţin explicit, la adoptarea unui comportament pozitiv. Alteori, apare la început, aşa cum se întâmplă în fabula lui La Fontaine, sau se poate deduce din ceea ce se întâmplă.

Lupul şi mielul sunt eroii unui dialog comic, care sugerează două comportamente antitetice. Lupul este omul crud, care nu ţine cont de nicio regulă şi de niciun argument, atunci când trebuie să-şi astâmpere foamea. În schimb, mielul întruchipează inocenţa şi vulnerabilitatea. La reproşurile evident neîntemeiate ale lupului, mielul încearcă să aducă argumente raţionale, cum ar fi acela că nu putea să-l bârfească pe lup în urmă cu un an, întrucât nu exista pe lume. Furia continuă a lupului se conturează comic şi hiperbolic, fapt rezumat de comentariul povestitorului în secvenţa finală: *s-a repezit, ca un turbat, la bietul Miel...*

Morala fabulei condamnă violenţa, abuzul pe care cei mai tari îl pot comite asupra celor slabi: *Dreptatea celui tare e fără judecată/ cum veţi vedea îndată.* Comportamentul de acest fel este *fără judecată*, adică iraţional şi, prin urmare, inuman.

Subiectul al II-lea
A. 1. Fragmentul a fost selectat din lucrarea intitulată *Mitologie română.* Este vorba despre daci şi despre romani, popoare din care a luat naştere poporul român.
2. În opinia mea, două sunt informaţiile importante. Este vorba, în primul rând, de faptul că lupul apare în mituri. Mi se pare importantă informaţia, deoarece ne ajută să înţelegem felul în care se raportează omul la celelalte vieţuitoare. Apoi, importantă este şi informaţia despre naşterea poporului român, pentru oricine este interesat de istorie şi, de asemenea, pentru cine vrea să-şi cunoască originile.
3. *fioroşi* = adjectiv propriu-zis; altă valoare morfologică: adverb de mod (mormăiau *fioros*).
4. *lupul* = complement direct exprimat prin substantiv comun, simplu; *întâlnim* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ.
5. *ce ţinea de întemeietorul Romei şi al statului roman* = AT.
6. Exemple: *A pierdut meciul, dar nu este supărat. Eu rămân aici, iar tu pleci acasă. Nu a terminat cartea, însă mai are timp.*
B. Omul împarte lumea în care trăieşte cu nenumărate alte fiinţe, vizibile şi invizibile. Toate ar trebui să fie importante pentru el, din motive diverse. Literatura, filmele şi alte forme care exprimă gândirea omului oferă dovezi în acest sens.

În primul rând, există o importanţă de ordin practic, al traiului zilnic. Oricât ar suna de crud, o parte însemnată din hrana omului provine din sfera animalelor. De multă vreme, animalele domestice sunt sursă de carne, ouă, lapte etc.

În al doilea rând, legătura dintre om şi animale are o dimensiune spirituală. Diversele popoare şi-au imaginat strămoşul mitic sub forma unui animal, visând să aibă forţa lui vitală. Legenda despre întemeierea Romei vorbeşte despre o lupoaică şi despre Romulus şi Remus, lupul este un animal sacru la daci; vaca, tigrul, ursul etc. sunt animale sfinte în diverse culturi. În lumea modernă, grija pentru animale este expresia acestei legături. Existenţa organizaţiilor pentru protecţia animalelor este o dovadă în acest sens.

Prin urmare, o lume mai bună, mai civilizată ar include în atenţia pe care o acordăm celuilalt nu doar oamenii, ci şi alte fiinţe. Omul trebuie să protejeze mediul în care trăieşte.

TESTUL 51

Subiectul I

A. 1. *rătăcită, singură; necopţi, acri.*

2. De exemplu: *vie, struguri, razachie, ciorchini, aguridă.*

3. *pribeagă* – diftongul *ea*; *foame* – diftongul *oa*; *de-o* - diftongul *eo* (în fonetică sintactică); *vie* – hiatul *i-e*.

4. În plan sintactic, virgula realizează coordonarea între trei părţi de propoziţie de acelaşi fel, iar din punct de vedere stilistic separă elementele unei enumeraţii.

5. descrierea şi naraţiunea.

6. Morala fabulei, decurgând logic din întâmplarea prezentată, evidenţiază ipocrizia vulpii, care, în loc să-şi recunoască neputinţa de a ajunge la ţelul propus – strugurii – dă un alt sens acestuia, minimalizându-l.

B. Vulpea din fabula lui La Fontaine este un personaj semnificativ şi memorabil, ilustrând imaginea omului ipocrit şi viclean.

Personaj animalier, vulpea este înzestrată, graţie personificării, cu însuşiri omeneşti, ascunse sub masca alegoriei. În prima parte a fabulei, ea este înfăţişată prin caracterizare directă – *pribeagă şi lihnită de foame* – trăsături ce reprezintă premisa întâmplării prezentate în continuare.

Chinurile vulpii de a ajunge la struguri, care o atrag în mod irezistibil (*Ar fi mâncat cu poftă şi nici n-ar fi ales*) sunt surprinse de autor în detaliu, prin prezentarea gesturilor acesteia: *S-a tot sucit,/ S-a ridicat, se-nţeapă...*, ceea ce evidenţiază un procedeu indirect de caracterizare. De asemenea, vorbele personajului – dispreţuitor în legătură cu strugurii pe care şi-i dorea, de fapt, atât de mult – trădează lipsa de sinceritate a acestuia chiar şi faţă de sine.

Cu uşurinţă se poate sesiza, de altfel, contrastul între cuvintele şi sentimentele vulpii – *Ce struguri verzi şi acri! oftează. Nu-s de teapă* – element care-i pune din nou în lumină proverbiala disimulare.

În concluzie, personajul lui La Fontaine este măiestrit conturat, prin accentuarea caricaturală a trăsăturilor morale, care fac din el un model estetic peren.

Subiectul al II-lea

A. 1. Numele actorului care joacă rolul principal este Marcel Iureş. Filmul este un *road-movie iniţiatic, o comedie dulce-amară, tandră şi nostalgică.*

2. Rolul lui Marcel Iureş este impresionant şi inedit.

3. *cei* = articol demonstrativ; *să* = conjuncţie; *pe, în* = prepoziţii; *al* = articol genitival.

4. *iniţiatic* = atribut adjectival exprimat prin adjectiv propriu-zis; *o comedie* = nume predicativ exprimat prin substantiv comun, simplu.

5. *Întors pe Bătrânul Continent, Robert încearcă* = PP; *să descâlcească misterul* = CD; *ce învăluie originile tatălui şi unchiului său, faimoşii fraţi Traum: Rudolf, un celebru romancier, şi Samuel, odinioară mare gangster la Chicago* = AT.

6. În timp ce mergeam la şcoală,[1]/ m-am întâlnit cu Matei.[2]/

B. Un film pe care l-am vizionat de curând, pentru realizarea unei teme la Cultură civică, şi care m-a impresionat prin realitatea înfăţişată artistic este *Amintiri din epoca de aur.*

Deşi pe afiş era prezentat ca o comedie, eu l-am perceput invers şi am reflectat îndelung asupra lui, iar apoi am discutat la şcoală şi cu colegii. Ce mi-a reţinut atenţia, în primul rând, a fost viziunea foarte realistă a autorului, care a decupat parcă fotografic scene din viaţa oamenilor în timpul regimului comunist, fără a le modifica. De aceea, autenticitatea este o trăsătură deosebită a filmului.

Subiectul dezvoltat reprezintă, apoi, al doilea element semnificativ, care conferă filmului originalitate. În cele două episoade vizionate de mine – pentru că filmul este conceput ca un colaj de scurtmetraje – sunt prezentate două dintre „legendele urbane" din vremea lui Ceauşescu: doi adolescenţi care adună sticle, minţind oamenii, ca să procure bani pentru diverse nevoi, respectiv un şofer de camion care încearcă să-şi rotunjească veniturile păcălindu-i pe cei de la întreprinderea unde lucra. Amândouă poveştile sfârşesc urât, pentru că de fiecare dată apare „Miliţia".

Consider, în încheiere, că un merit important în succesul filmului îl are unul dintre regizori, Cristian Mungiu, care a avut curajul de a aborda, în scenariul pe care l-a scris, într-o manieră nouă, istoria recentă a ţării noastre.

TESTUL 52

Subiectul I

A. 1. *blajin* ≠ crud, nemilos, rău, violent; *îndărăt* ≠ înainte, în faţă.

2. Copacii *s-au îmbrăcat* în dantela albă a zăpezii. Pe câmpul de bătălie era un adevărat *leu*.

3. *glăscior, a glăsui.*

4. *diplomat.*

5. comparaţie: *...se făcură mici, ca nişte căţeluşi*; epitet: *blajine, nătâng* etc.

6. În textul dat, parantezele sunt folosite pentru a adăuga o explicaţie la cele relatate, întregind sensul enunţurilor în care se află: prima paranteză conţine o apoziţie dezvoltată, iar a doua, o construcţie incidentă aparţinând naratorului, inclusă în vorbirea personajului.

B. Fabula este o specie a genului epic, în versuri sau în proză, unde sunt satirizate defecte omeneşti prin intermediul unei naraţiuni alegorice în care personajele aparţin lumii animalelor, a plantelor sau a lucrurilor, cărora li se atribuie prin personificare însuşiri omeneşti. Textul unei fabule este alcătuit, de regulă, din două secvenţe: întâmplarea propriu-zisă şi morala. Consider că textul lui George Topîrceanu are aceste trăsături.

Leul deghizat prezintă o întâmplare scurtă: regele animalelor vrea să verifice comportamentul marilor săi dregători, lupii, faţă de supuşi, aşa că se îmbracă într-o piele de măgar şi este cât pe ce să fie sfâşiat. Personificarea este modalitatea prin care autorul transferă însuşirile omeneşti fiinţelor necuvântătoare. Leul este conducătorul luminat, care îşi manifestă grija pentru supuşi, lupii sunt mai-marii care guvernează abuziv, iar poporul este alcătuit din blândele rumegătoare, simbol al oamenilor simpli, împovăraţi, fără personalitate, la dispoziţia exceselor pe care le fac conducătorii.

Uneori, într-o fabulă, morala nu este formulată explicit, dar poate fi dedusă cu uşurinţă din cuvintele şi acţiunile personajelor. Textul lui George Topîrceanu ironizează, complice cu cititorul, relaţiile dintre conducători şi supuşi: lupii cei cruzi cu rumegătoarele blajine devin nişte mieluşei în faţa puternicului rege, tremurând de frica de a nu fi pedepsiţi pentru ticăloşiile lor.

În consecinţă, *Leul deghizat* este o fabulă, fiindcă prin intermediul unei naraţiuni alegorice satirizează defecte general umane, cu scop moralizator.

Subiectul al II-lea

A. 1. Jocul preferat în copilărie era jocul de-a şcoala, cu toţi copiii din vecini. Mica cititoare află de existenţa autorului atunci când o nelinişteşte faptul că fraţii Grimm au putut scrie împreună aceeaşi carte.

2. Titlul fragmentului citat este metaforic şi mizează pe expresivitatea antitezei: lectura este o închidere în universul cărţii, o evadare a cititorului din lumea reală, dar în acelaşi timp este o deschidere, pentru că în cărţi întâlneşte o altă lume, diversă, bogată, un univers infinit.

3. *autonomă, superioară, primite, împurumutate.*

4. *lor* = atribut pronominal genitival exprimat prin pronume personal; *mai armonic şi mai atrăgător* = nume predicativ multiplu exprimat prin ajective propriu-zise.

5. *Inocentă* [...], *socoteam cărţile un soi de fiinţe cu existenţă autonomă,* = PP; *care mă lăsau* = AT; *să mă apropii* = CI; *şi să le mângâi* = CI; *ca şi cum ar fi fost pisici sau iepuraşi* = CM.

6. *De câte ori vii, / îmi faci probleme.* sau *L-am recunoscut / imediat ce l-am văzut.*

B. Sunt un împătimit al genului *fantasy*, aşa că, atunci când am primit de ziua mea cele trei volume masive ale romanului *Eragon*, am ştiut că pentru o perioadă vor fi uitate jocurile pe calculator şi ieşirile în parc. Mă atrăgea mai ales faptul că autorul lor, Christopher Paolini, a început să scrie cartea pe când avea doar 15 ani.

Întâmplările ciudate prin care trece Eragon, personajul principal, încep şi ele tot la vârsta de 15 ani, când găseşte o piatră albastră, frumos şlefuită, în munţii Şirei. Piatra era de fapt un ou de dragon, printre ultimele din lume, iar Eragon va deveni Cavaler al Dragonilor şi prieten de nedespărţit al Saphirei, cea ieşită din ou. Om şi dragon cresc alături şi descoperă istoria ţinutului, puterile pe care le au, dar mai ales descoperă valoarea prieteniei. Amândoi vor lupta împotriva tiraniei lui Galbatorix, stăpânul Alagaësiei, alături de elfi, pitici şi de oamenii liberi numiţi vardani. Peripeţiile lor te ţin cu sufletul la gură, iar puterea de invenţie a autorului pare nelimitată. Descoperi cât de aproape de natură sunt elfii, care suferă chiar şi pentru o floare smulsă, ce meşteri pricepuţi sunt piticii care fabrică obiecte din metal şi pietre preţioase şi că înşişi urgalii, cei mai sălbatici locuitori, au reguli şi principii în societatea lor. Descoperi de asemenea că libertatea este foarte importantă pentru toate fiinţele şi că instruirea este importantă, oricât de mult talent ai avea.

Aştept cu nerăbdare să citesc şi următorul volum, fiindcă ştiu că forţele răului pot fi învinse, dacă oamenii sunt uniţi. În limba străveche, *Kveta Fricaya* („Prieteni, vă salut!")!

TESTUL 53

Subiectul I

A. 1. *cu coada-ntre picioare* = supărat, decepţionat, dezamăgit etc.

2. *stăpân* ≠ *slugă, supus.*

3. *numaidecât* – compunere prin contopire/sudare; *umilitor* – derivare cu sufix.

4. Ghilimelele încadrează replicile personajelor, înlocuind linia de dialog.

5. *Numai de-atât te plângi?*

6. Secvența citată joacă rol de expozițiune a fabulei, deoarece conține un portret succint al unuia dintre personaje, câinele. Prin intermediul epitetelor *cu urechea pleoștită, câinele, trist și jalnic* și a expresiei figurate *cu coada-ntre-picioare*, autorul evidențiază trăsăturile interioare, morale și afective ale câinelui rămas fără stăpân.

B. Fabula este specia genului epic, în versuri sau în proză, în care, prin intermediul animalelor, plantelor sau obiectelor personificate, se prezintă într-o notă satirică defecte și moravuri omenești, având un mesaj moralizator.

Consider că textul *Câinele și măgarul* de Grigore Alexandrescu respectă pe deplin trăsăturile acestei specii literare.

În primul rând, personajele care dau glas alegoric viziunii autorului asupra defectelor omenești sunt două animale personificate, așa cum reiese și din titlu. Fiecare ilustrează câte un tip uman identificabil și în realitate: câinele este imaginea omului ascultător și robace, dar orgolios și conștient de posibilitățile sale de afirmare. Deși a plecat din slujba leului, îl respectă și este mândru de a-l fi slujit. Măgarul amintește de tipul ignorantului și al naivului. El se oferă repede, fiind credul, să devină stăpânul câinelui, crezând că astfel își va schimba și statutul social.

În al doilea rând, textul este organizat în cele două părți specifice unei fabule: prima surprinde întâlnirea și dialogul dintre cele două animale, iar a doua concentrează morala sau învățătura întâmplării, pusă pe seama intervenției câinelui, care reacționează ironic la propunerea măgarului.

Prin urmare, întrucât creionează cu ajutorul personificării o scenă din viața animalelor semnificativă din punct de vedere moral, textul *Câinele și măgarul* este o fabulă.

Subiectul al II-lea

A. 1. Numele autorilor celor două romane ecranizate sunt Marin Preda și Mihail Sadoveanu. Filmul lui Stere Gulea a avut premiera în 1988, iar al lui Dan Pița, în 1989.

2. Regizorul Stere Gulea creează o *expresie gravă, chiar naturalistă a punerii sub teascul istoriei a societății țărănești ancestrale.*

3. *ecranizate* = cazul Ac.; *două* = cazul N.

4. *în 1989* = complement circumstanțial de timp exprimat prin num. cardinal cu valoare substantivală; *filmul* = subiect exprimat prin subst. comun, simplu.

5. *remarcabile* – care s-au dovedit remarcabile (atributivă).

6. Mă gândesc[1]/ **unde** să-mi las bicicleta.[2]/

B. Literatura și filmul sunt două arte diferite, dar care își pot crea punți interesante de comunicare și valorizare reciprocă.

Consider că este util să vizionăm un film ce reprezintă ecranizarea unui text literar chiar în timpul studierii acestuia la școală, eventual împreună cu profesorul, beneficiile fiind multiple.

În primul rând, citind cartea și apoi vizionând filmul, ne familiarizăm cu limbajul a două arte diferite. Vedem „pe viu" cum cuvintele din text prind viață gestuală, devin decor, muzică etc. În felul acesta, putem dezbate diferențele și asemănările dintre cele două soluții artistice, ceea ce ne dezvoltă gândirea, puterea de observație și de argumentare.

În al doilea rând, vizionarea filmului ne scoate din rutina orelor și ne face să problematizăm mai adânc sensul cărții. Ajungem, dacă suntem bine coordonați, să înțelegem mai bine textul respectiv și ne îmbogățim și cultura generală, vizionând filmul. Desigur, știm cu toții că există destui elevi care caută repede filmul și îl văd în grabă, pentru a „scăpa" de citit cartea, uitând că se păcălesc, de fapt, pe ei înșiși.

În concluzie, studierea unui text literar se poate realiza mai interesant și mai eficient cu ajutorul ecranizării cinematografice.

d) Pastelul

TESTUL 54

Subiectul I

A. 1. *alene* = domol, încet, lin; *iaz* = lac, heleșteu.

2. În text, se accentuează penultima silabă a cuvântului (*murmúre*), pentru a păstra rima (*pădúre*) și ritmul iambic al poeziei, fapt ce constituie o licență poetică.

3. *tăcea* – 5 litere, 4 sunete; *privighetori* – 12 litere, 11 sunete.

4. Cratima este necesară pentru conservarea ritmului și a măsurii poeziei. Ea marchează elidarea vocalei *î*, în scopul evitării hiatului și al reducerii numărului de silabe din vers.

5. Metaforă: *Galbene văpăi de soare/ Peste deal acum se scurg*; epitet (în inversiune): *noptateca răcoare.*

6. Versurile citate au la bază personificarea apelor, poetul asociind curgerea lor cu depănarea unor povești trăite ca martore ale vieții oamenilor. Se creează, totodată, și o sugestivă imagine auditivă care potențează pacea nopții.

B. Pastelul este specia liricii descriptive în care este conturat în mod subiectiv un peisaj, un anotimp sau un moment al zilei, poetul exprimându-și discret sentimentele generate de acesta.

Ilustrativă pentru trăsăturile speciei este poezia *Pace*, aparținând lui George Coșbuc, în care autorul surprinde cu delicatețe și atenție la detaliu momentul crepuscular al trecerii de la zi la noapte, când întreaga natură își estompează sunetele și conturarile, intrând într-o nouă poveste.

În cele șase strofe, Coșbuc se oprește asupra diverselor aspecte specifice peisajului rural, pe care le modelează original grație unui limbaj artistic proaspăt și inedit. Metaforele picturale (*drumul/ Vântului de-amurg*, *Steag de aur pe cununa/ Dealului*) și epitetele (*plopii doinitori, zări senine, albei dimineați*) traduc vibrațiile interioare ale privitorului copleșit de taina amurgului, în vreme ce personificările revarsă o notă umanizantă asupra spațiului contemplat (*Va tăcea cântarea-n grâu./ Și-o s-auzi ca-n vis cum apa/ Pe sub iaz se mai frământă*). În mod tipic pastelului, în text predomină imaginile vizuale (*Stelele, sclipind mărunte*, *Galbene văpăi de soare*) care amintesc de originile picturale specifice acestuia.

Eul liric subiectiv se ipostaziază textual sub forma persoanei a II-a cu valoare generalizatoare, pentru că, vorbind cu sine, poetul se adresează întregii lumi – *Vei privi prin zări senine, Și-o să-ți uiți și tu mâhnirea, Suflete...* – asociind schimbările din natură cu metamorfozele sufletului omenesc.

Prin urmare, întrucât decupează din fluiditatea naturii un tablou redat pictural, prin intermediul descrierii subiective, textul *Pace* de George Coșbuc este un pastel.

Subiectul al II-lea

A. 1. Autorul articolului îl întâlnește pe Eugen Coșeriu pe 24 mai 2001. Criticul literar care face aprecieri asupra omului Eugen Coșeriu este G. Călinescu.

2. Domeniul științific în care s-a manifestat savantul prezentat în fragment este lingvistica.

3. Linia de pauză izolează o construcție incidentă.

4. *de la specializarea* = substantiv comun precedat de prepoziție, atribut substantival prepozițional; *care* = pronume relativ, subiect; *îmi* = pronume personal cu formă neaccentuată, complement indirect; *sa* = adjectiv pronominal posesiv, atribut adjectival.

5. *se pare* = PP; *dintre studenți...că eram singurul* = SB.

6. *că la banchetul vostru de absolvire ar veni Nicolae Iorga sau Mircea Eliade!* = CD – venirea lui Nicolae Iorga sau a lui Mircea Eliade la banchetul vostru de absolvire.

B. Fiind pasionat de geografie, am ales să prezint o personalitate cultural-științifică din acest domeniu, Simion Mehedinți, întrucât contribuția sa la dezvoltarea acestui domeniu în țara noastră este fundamentală.

Trăsăturile fizice ale savantului – păstrate în numeroase fotografii și cataloage pe care le-am văzut în cabinetul de geografie al școlii – mărturisesc rigoarea, tenacitatea și eleganța care-l caracterizau. Dintre toate, cel mai mult m-a impresionat privirea senină și vizionară, care răzbătea, parcă, prin lucruri, spre a ajunge la esența lor. Profesor la Universitatea din București, la prima catedră de geografie din România, Simion Mehedinți a desfășurat și o intensă activitate de popularizare a acestei discipline în rândul tinerilor, prin numeroasele conferințe ținute în mai multe centre universitare din țară, în fața studenților și nu numai, ceea ce face din el un îndrumător cultural veritabil. Deși cunoștințele mele sunt limitate, știu sigur că fără *Geografia României* – una dintre cărțile scrise de el, pe care am consultat-o pentru olimpiadă – această știință ar fi mai săracă în spațiul românesc.

Îmi propun, așadar, să-i urmez exemplul de muncă și devotament pentru o disciplină atât de ramificată și de complexă cum este geografia, transformându-l în modelul meu.

TESTUL 55

Subiectul I

A. 1. *împânzesc (a împânzi)* < pref. *în(m)-* + subst. *pânză* + suf. vb. *-i* (derivare parasintetică);
albastrul (subst.) < *albastru* (adj.) (conversiune prin articulare).

2. *amurg* = asfințit, apus; *ostroave* = insule.

3. Măsura primului vers este de 11 silabe, iar măsura celui de-al doilea este de 10 silabe.

4. În primul vers, virgulele izolează adjectivul *verde*, plasat în inversiune, scoțând astfel în relief culoarea păpurișului, care sugerează vitalitatea naturii deltei.

5. *(noaptea) șoptitoare* – epitet personificator; *(aur) vânăt* – epitet cromatic, oximoron; *vânăt cum e pruna* – comparație.

6. Titlul textului, *Amurg în deltă*, precizează timpul şi spaţiul descrise în acest pastel: un asfinţit în Delta Dunării. Legătura sa cu textul este vizibilă pe de o parte prin imaginile cromatice care surprind momentul amurgului şi al înserării (*Amurgu-mbracă delta toată-n aur, umbrele ostroavelor, noaptea, valul ce se-ntunecă, aur vânăt cum e pruna*), iar pe de altă parte prin câmpul lexical al naturii specifice deltei (*păpurişul, ochi de apă, cocor, stuf, cai tătari, sat lipovenesc* etc.).

B. Din artele plastice, unde desemnează tehnica de a desena peisaje în culori palide, delicate, termenul *pastel* a fost preluat de V. Alecsandri şi folosit pentru o *specie a genului liric* în *versuri* care prezintă *un tablou din natură*. Modul de expunere specific este *descrierea*, fiindcă eul poetic se află într-o *ipostază contemplativă*.

Textul citat aparţine acestei specii mai întâi prin temă: poetul descrie un peisaj din deltă în amurg, fapt relevat de altfel şi de titlu. Aflat la început, verbul *vezi* sugerează privirea încântată a celui care contemplă peisajul. Natura este surprinsă în detalii semnificative, în plan apropiat, dar şi în depărtare, prin imagini artistice vizuale: păpurişul verde, care foşneşte în vânt, cocorul ridicându-se din stuf, caii *tătari* alergând pe grinduri, turlele bisericii ce strălucesc ca aurul în lumina asfinţitului, colinele depărtate ce se întunecă treptat. Atmosfera creată este de vrajă, ca şi cum fiinţa umană s-ar afla în faţa unui vechi mister al lumii: lupta dintre lumină şi întuneric. Ţipătul *sfâşietor de trist* al cocorului sau nechezatul cailor, foşnetul neînţeles al păpurişului, *noaptea şoptitoare* sunt imagini auditive care susţin această idee.

Apoi, modul de expunere este descrierea, fapt sugerat de frecvenţa structurilor care conţin substantive şi adjective (*verde, păpurişul; apă moartă; cai tătari; ...sălbăticiţi; umbrele ostroavelor de plaur* etc.). Limbajul este expresiv, specific unei descrieri artistice: epitete (*păpurişul... foşnitor*), personificări (*amurgu-mbracă delta toată-n aur*), comparaţii (*aur vânăt cum e pruna*).

Nu în ultimul rând, eul liric îşi exprimă sentimentele faţă de peisajul descris într-o manieră discretă: nu întâlnim mărcile specifice ale subiectivităţii (*cât vezi cu ochiul* este de fapt o expresie cu caracter general), dar întregul text exprimă admiraţia privitorului faţă de natura care-l înconjoară. Vaporul în mişcare evocat în final, element al civilizaţiei moderne şi al umanului, sugerează locul unde este el plasat.

Toate aceste trăsături aparţin, fără îndoială, pastelului.

Subiectul al II-lea

A. 1. Turnul Chindiei a fost construit pentru apărarea oraşului, dar avea şi rol de închisoare. Construcţia are 27 de metri înălţime, iar diametrul ei este de 9 metri.
2. Numele turnului provine de la cuvântul *chindie*, care are sensul de „înserare", pentru că din turn anunţau străjerii căderea nopţii şi închiderea oraşului în acest timp.
3. *a fost construit, era interzisă, sunt expuse.*
4. *singura* = atribut adjectival exprimat prin adj. propriu-zis; *atracţie* = nume predicativ exprimat prin substantiv comun, simplu.
5. *După acest moment, ...trebuia* = PP; *în cetate ...să fie linişte* = SB; *iar străjerii anunţau închiderea porţilor şi stingerea focului* = PP.
6. *...locuitorii aveau obligaţia* [1]/ *să nu circule pe străzi.* [2]/ P2 = AT.

B. **În Evul Mediu pentru o zi**

O vizită la Sighişoara în perioada Festivalului Medieval din luna iulie este o experienţă de neuitat, pe care v-o recomand din toată inima.

Ştiam despre Sighişoara de la orele de istorie că este singurul oraş-cetate locuit, că a fost înfiinţat de emigranţi germani în secolul al XII-lea pe locul unei vechi cetăţi dacice, că are turnuri şi mai ştiam că, da, e foarte aglomerat în perioada festivalului. Excursia mi-a dăruit însă culoarea şi parfumul unui oraş magic, rupt de timp.

Tot ce am văzut acolo m-a impresionat: costumele şi decoraţiunile medievale, crainicii cetăţii, trupele de muzică, jocurile şi întrecerile cavalereşti, camera de tortură cu inscripţia „*Morgen wir ich...*" („Mâine eu voi..."), întreg spectacolul pestriţ al străzii. Am putut închiria costume şi am fost „domniţă" pentru o zi. Evident, am vizitat Turnul Tăbăcarilor, Turnul Cositorarilor, am urcat cele 365 de trepte ale scării acoperite, către Dealul Cetăţii, şi am intrat în biserica Mănăstirii Dominicane (ghidul ne-a spus că există o criptă secretă sub altar, unde se află o mână mumificată de călugăr, căreia îi lipseşte degetul mic, tăiat de cine ştie ce vrăjitoare pentru ritualurile ei demonice). Cel mai mult mi-a plăcut Turnul cu Ceas şi statuetele zeităţilor din lemn pictat, una pentru fiecare zi, un mecanism perfect funcţional şi după şase sute de ani!

Ospăţul medieval de la Casa Vlad Dracu (fiindcă Ţepeş a trecut pe aici) a completat o zi minunată pe care am petrecut-o parcă în afara timpului. Mi-a părut rău să las în urmă cetatea, dar ştiam că mă aşteaptă şi alte locuri fermecătoare.

TESTUL 56

Subiectul I

A. 1. *calm* – conversiune (din adjectiv în adverb); *(se)-nfioară* – derivare parasintetică cu prefixul *în-* şi cu sufixul *-a*.
2. *râzi* ≠ *plângi*.
3. *crengi* = 6 litere, 5 sunete; *concert* = 7 litere, 7 sunete.
4. Virgula izolează o circumstanţială de timp antepusă regentei; marchează o inversiune.
5. Transmiterea directă a unor gânduri şi sentimente; prezenţa mărcilor lexico-gramaticale ale subiectivităţii; prezenţa descrierii şi a monologului liric etc.
6. Fiind un pastel, poezia armonizează mai multe tipuri de imagini: vizuale (*stă drept în sus*), auditive (*Un viu concert de râsete-n surdină*) şi cinetice (*străbate/ Încetinel zefiru-n adiere...*); se creează astfel sugestia peisajului contemplat, în centrul căruia se află plopul etc.

B. Orice operă literară îşi constituie mesajul pe baza inefabilei armonii dintre forma expresivă şi substanţa de idei sau de trăiri pe care autorul vrea să o transmită către cititor. Consider că semnificaţiile poeziei *Plopul* sunt intim legate de tema acesteia, natura, susţinută prin motive precum singurătatea, tăcerea şi misterul care învăluie plopul, copacul în jurul căruia este construită poezia.

Se poate remarca, pe de o parte, analogia inedită dintre poet – reprezentat prin vocea eului liric (*plopul eu*) – şi copacul personificat, care capătă atributele unei fiinţe. Acesta pare să preia şi să amplifice stările omeneşti, făcându-le să se risipească în imensitatea naturii. Sugestive în acest sens sunt versurile: *Când râzi, pătrunde-n ramurile sale/ Un viu concert de râsete-n surdină;// Iar dacă plângi, în plop ecoul zboară.../ Şi, frământat de jale, se-nfioară.* Există, fără îndoială, o legătură profundă între om şi copac, exprimată în poezie prin structura afectivă de superlativ absolut *Ce simţitor e plopul meu.*

Pe de altă parte, originalitatea pastelului citat este susţinută la nivelul figurilor de stil, care compun un mozaic artistic revelator pentru viziunea autorului asupra naturii. Sensibil şi atent la mişcările aproape imperceptibile ale acesteia, poetul le redă sub forma epitetelor (*vibrează calm, visătoarea lui singurătate*), a repetiţiilor (*uşor... tot mai uşor, Şi-un freamăt lin, un freamăt de mistere*) şi a metaforelor (*Un viu concert de râsete-n surdină*). Totodată, elogiul adus de Mihai Codreanu plopului – considerat un copac al solitudinii – se conturează şi la nivelul titlului, copacul fiind unicizat prin articolul hotărât. În plus, transmiterea mesajului liric înspre cititor este facilitată de utilizarea monologului şi a descrierii de tip tablou, mod de expunere specific acestui tip de compoziţie literară.

În concluzie, opera *Plopul* de Mihai Codreanu este un pastel atipic, al cărui alfabet tainic este compus din simboluri, imagini, trăiri şi idei poetice semnificative pentru relaţia omului cu natura.

Subiectul al II-lea

A. 1. Tonurile cromatice predominante în ştergurile maramureşene sunt roşul şi negrul. Două tipuri de reprezentări antropomorfe de pe covoare sunt „hora cu cătane" şi „calul şi călăreţul".
2. În Maramureş, ţesăturile sunt vopsite în culori naturale, extrase din plante şi din coaja copacilor.
3. *fiecare* = adjectiv pronominal nehotărât; *fiecăreia* = pronume nehotărât.
4. *puternic* – atribut adjectival exprimat prin adjectiv propriu-zis; *de pe covoare* – atribut substantival prepoziţional exprimat prin substantiv comun, simplu.
5. *peste vară* – complement circumstanţial de timp; CT: *când vine vara.*
6. El îmi vorbeşte[1]/ ca şi cum ar fi supărat pe mine.[2]/ P1 = PP; P2 = CM.

B. A trecut un an de când am fost cu părinţii mei într-o excursie în Maramureş. Cu toate acestea, amintirile sunt atât de puternice, de parcă timpul s-ar fi oprit în loc.

După ce am vizitat Cimitirul Vesel de la Săpânţa, ghidul nostru – adică unchiul meu – ne-a propus să mergem în vizită la unul din bătrânii satului, moş Anghel, care în tinereţe fusese învăţător. Am bătut în poarta înaltă, cu lemnul cioplit parca de o daltă a lui Dumnezeu, şi am intrat apoi într-o cameră mare, pe care „gazda" – ni s-a explicat că înseamnă „om înstărit" – o deschidea numai pentru oaspeţi. De la uşă m-a îmbiat mirosul de gutui coapte, pe care le-am şi văzut strălucind pe o poliţă, alături de buchețelele de salvie şi legăturile de codiţa-şoricelului. Ne-am aşezat pe o laviţă – un fel de bancă fără spătar – şi am început să vorbim despre vremurile de altădată. De afară, cum era o zi de sărbătoare, au început să răsune clopotele, iar ochii mei de copil crescut la oraş s-au oprit asupra icoanelor pictate de moş Anghel şi împodobite cu ştergari – adică un fel de prosoape ornamentale – ţesute de soţia lui, tuşa Ileana. Apropiindu-mă, am zărit modelul în zigzag ce le orna, aflând de la gazda noastră că se numeşte „calul şi călăreţul", pentru că seamănă cu silueta acestora.

Am părăsit casa lui moş Anghel cu o strângere de inimă, gândindu-mă că prea suntem grăbiţi să zburăm pe lună, fără să fi străbătut măcar vreo palmă din pământul de sub picioarele noastre...

TESTUL 57

Subiectul I

A. 1. *se agață* = se prind, se anină; *îndeamnă* = îmbie.
2. *trăsnet* – derivare cu sufixul substantival *-et*; *fulgerată* – conversiunea participiului în adjectiv.
3. *stau* – diftongul *au*; *zburătoare* – diftongul *oa*.
4. Punctul și virgula marchează grafic o pauză mai mare decât cea redată prin virgulă și mai mică decât cea redată prin punct; rolul său este asemănător cu al virgulei, în cazul de față marcând o enumerație și o coordonare sintactică de tip copulativ.
5. 9 silabe; rimă încrucișată.
6. Versurile citate sunt construite pe baza unei imagini auditive, ce reunește mai multe figuri de stil: liniștea care cuprinde natura pe nesimțite (sugestie a metaforei *cu aripi ușoare*) odată cu venirea toamnei, anotimp al declinului. Natura amorțită nu este totuși lipsită de viață. Liniștea, personificată (*respiră*) și hiperbolizată (*prin mii de pori*), conferă măreție unui peisaj ce pare acum adâncit în sine, unui decor care îndeamnă la meditație asupra sensurilor ascunse ale existenței, toamna fiind deseori asociată maturității omului.
B. Titlul reprezintă un cuvânt, o sintagmă sau un enunț care denumește textul literar și rezumă sugestiv conținutul acestuia. În plus, titlul deschide cititorului o poartă către semnificațiile simbolice ale textului.

Titlul poeziei de A.E. Baconsky, *Desen*, este unul sintetic, constând dintr-un substantiv comun, relevant pentru specia din care face parte textul: pastelul. Din artele plastice, unde desemnează tehnica de a desena peisaje în culori palide, delicate, termenul de pastel a fost preluat de V. Alecsandri și folosit pentru o specie a genului liric în versuri care prezintă un tablou din natură. Astfel, poetul „desenează" în cuvinte și imagini un peisaj de toamnă.

În primul rând, legătura dintre titlu și conținut este vizibilă prin modul de expunere utilizat, descrierea artistică. Specific pastelului, eul liric se află într-o ipostază contemplativă: *Îmi place să privesc afară.* Surprins de venirea toamnei (*— Când au căzut aceste frunze?*), eul liric cuprinde cu privirea spații largi (*vizuini adânci*; *peste pădure*; *pe câmpuri*; *plopii mistuiți în zare*), iar transformările naturii îl îndeamnă la visare sau spre alte meleaguri (*Spre depărtare mă îndeamnă*).

În al doilea rând, cromatismul textului: epitetele *vulpi roșcate*, *zburătoare albe*, *negru pământul se arată* conturează un peisaj în culorile toamnei. Tema naturii autumnale se exprimă prin motivul căderii frunzelor (*arborii se scuturară*), al ceturilor (*nori de ceață*), al pământului dezgolit de vegetație (*negru pământul se arată*), al vântului (*Pe câmpuri vântul iar adoarme*). Ritmurile vieții scad (*Și-n vizuini adânci, ascunse/ Stau vulpi roșcate*), iar liniștea cuprinde totul, sfâșiată numai de zgomotul unei arme de vânătoare, ca o presimțire a sfârșitului.

Astfel, titlul acestui text ce exprimă sentimente discrete de melancolie prin intermediul unui tablou de natură schițat în linii delicate este foarte potrivit pentru specia pe care o ilustrează.

Subiectul al II-lea

A. 1. Jocul Pokemon a apărut la sfârșitul anilor '90, în Japonia. Există 151 de specii de pokemoni.
2. Odată cu lansarea jocului Pokemon Go în România, articolul citat explică, pentru toată lumea, regulile acestui joc de succes, prin urmare textul are scop informativ.
3. *să capturezi, să crești* = verbe la modul conjunctiv; *la tot pasul, peste tot* = locuțiuni adverbiale.
4. *Pokemon* = atribut substantival apozițional exprimat prin substantiv propriu; *19* = atribut adjectival exprimat prin numeral cardinal cu valoare adjectivală.
5. *să combine explorarea lumii reale cu vânătoarea de pokemoni din joc*; *să capturezi pokemoni sălbatici – creaturi*; *să captureze toate cele 151 de specii de pokemoni* = propoziții subordonate predicative.
6. Eram atât de concentrată la televizor, [1]/ încât nu am auzit-o pe mama. [2]/ P1 = PP; P2 = CNS.
B. Colegul meu de bancă, Marius, nu e ceea ce se cheamă îndeobște un „gamer": nu se joacă ore în șir la computer sau la consolă, preferă să se plimbe cu bicicleta sau să joace fotbal. Totuși, mania Pokemon l-a cuprins și pe el, fiindcă i-au plăcut desenele animate cu Pikachu. Ne-am instalat amândoi aplicațiile și am pornit vânătoarea de pokemoni prin parcuri. Destul de repede, am ajuns la un nivel care ne permitea să ne folosim pokemonii în luptă.

Într-o seară de iulie, ne aflam în parcul din Piața Unirii, foarte ocupați să prindem câte un Magikarp sau un Charmander. Era destul de aglomerat locul, fiindcă se strânseseră mulți jucători. De fapt, ce spun eu?! Abia te puteai deplasa! La un moment dat, Marius decide să intre într-o luptă cu un jucător dintr-o altă echipă. Avea pokemoni evoluați și s-a ferit destul de bine de atacul celuilalt jucător, dar tot a trebuit să se recunoască învins de monștrii acestuia. Colegul meu era destul de trist, dar dintr-o dată s-a înveselit inexplicabil.

— Ha, ha! Ia te uită!

— ?!

— Tocmai mi-a dat tata un mesaj că a învins un începător la sala din Piața Unirii! Să vezi când o să-i spun cine era începătorul... Hai să vedem unde e!

L-am căutat pe tatăl lui Marius, care se dovedise un jucător mai înfocat decât noi, și am făcut haz împreună de secretul lui!

e) Doina

TESTUL 58

Subiectul I

A. 1. De exemplu: *drumeag, drumușor, drumeț, a îndruma* etc.
2. *nălucă* = fantomă, arătare, nălucire; *deșarte* = amăgitoare, zadarnice.
3. *veacul* – diftongul *ea*; *sărbătoare* – diftongul *oa*.
4. În structura *ochii-mi*, cratima leagă forma neaccentuată a pronumelui personal în D. posesiv de substantiv, iar la nivel prozodic acest fapt contribuie la păstrarea măsurii și a ritmului versurilor.
5. *Copacilor sunt nălucă!/ Ochii-mi nu se mai usucă!*
6. Versurile citate motivează, implicit, continua rătăcire a eului liric și sentimentele profunde ale acestuia; floarea *fermecătoare* invocată poate fi un simbol al iubirii către a cărei împlinire aspiră fiecare om; interjecția repetată *Aolică, lică* arată – într-o manieră specifică literaturii populare – intensitatea trăirilor etc.
B. Doina este specia liricii populare în care sunt exprimate, de obicei pe un fundal muzical, sentimente profunde de dor, de dragoste, de jale, de înstrăinare, de revoltă sau de tristețe, proiectate într-un mediu rural și pastoral.

Consider că textul *Drum la deal...* respectă pe deplin caracteristicile expresive și tematice ale unei doine populare, fiind o operă anonimă care exprimă cu o sublimă simplitate cele mai profunde trăiri ale omului.

Substanța tematică a poeziei trimite, în primul rând, către destinul omenesc, eul liric – ca imagine simbolică a ființei umane din toate timpurile – fiind *ursit* să rătăcească în căutarea fericirii. Acesta își plânge cu tristețe și duioșie menirea în lume (*Îmi fac veacul tot pe cale*), într-un limbaj artistic a cărei expresivitate vine din firescul termenilor populari: *bat-o crucea, ostenit, deșarte, aolică* etc. Ultimele patru versuri atenuează durerea exprimată anterior prin introducerea temei iubirii, prin imaginea florii *fermecătoare* invocate ca o șansă a fericirii efemere, dar intense.

Caracterul de doină populară este susținut, în al doilea rând, la nivel expresiv și imagistic. Autorul anonim găsește în natură (deal, vale, soare, codri, copaci, floare) elemente corelative pentru trăirile omenești. Epitetele (*floare fermecătoare, dragostele deșarte*) au o forță evocatoare deosebită, deoarece „traduc" artistic sentimente intense de dor, de iubire și de tristețe. În egală măsură, structurile metaforice concentrează viziunea omului simplu asupra sorții (*N-am în lume sărbătoare,/ Nici n-am partea mea la soare.*) și a ritmurilor vieții în acord cu mișcările naturii (*Copacilor sunt nălucă*). Ritmul trohaic, rima îmbrățișată și măsura scurtă, de opt silabe, asigură operei o cadență specifică liricii populare românești.

Prin urmare, întrucât se face ecoul sensibil și nuanțat al celor mai profunde trăiri omenești, proiectate sugestiv în lumea arhaică a satului românesc, textul *Drum la deal...* ilustrează toate trăsăturile unei doine.

Subiectul al II-lea

A. 1. Semnele sunt ilustrate în fraza: *A dispărut portul, dispar tradițiile, s-au năruit casele vechi, se răresc animalele din curți și dispar și oamenii.*; Titlul monografiei la care face referire fragmentul este *Fabricat în Runcu Salvei.*
2. De exemplu: secvența citată face aluzie la uniformizarea adusă de civilizația modernă în lumea satului, care își pierde astfel unicitatea tradițională etc.
3. *în care, ceea ce* – pronume relative; *se (răresc)* – pronume reflexiv.
4. *locurile* – subiect exprimat prin subst. comun, simplu; *administrative* – atribut adjectival exprimat prin adj. propriu-zis.
5. *că satul românesc e pe cale de dispariție* – CD; *în care s-a consacrat* – AT.
6. De exemplu: M-am întâlnit cu *acela*[1]/ despre care mi-ai vorbit.[2]/ P1 = PP; P2 = AT.
B. Cel mai bun prieten al meu este Mihai, un băiat de 14 ani dintr-un sat vecin cu al meu. Ne-am cunoscut în clasa a V-a, pe drumul către școala din comună, pe care îl străbăteam pe jos în fiecare zi. De doi ani avem un microbuz care ne duce la școală. Este mai confortabil, e drept, dar nu la fel de interesant, pentru că ocazii de peripeții nu prea mai avem.

Acum doi ani, când eram în clasa a VI-a, eu și Mihai mergeam, ca de obicei, către școală, grăbiți să ajungem la timp la ora de matematică. Cu noi erau și alți copii, mai mari și mai mici. Fiind ora 7:00, soarele răsărise demult, dar, din cauza ceții, nu prea se zărea. Înaintam veseli, vorbind despre filme, despre sport și despre vacanța intersemestrială ce se apropia.

Dintr-odată, mergând în linie pe șoseaua județeană, în fața noastră frânează brusc o mașină cu număr de Germania și din ea coboară un domn destul de speriat, care începe să gesticuleze și să vorbească într-o limbă pe care nu o

cunoşteam. Noroc că rupea un pic de engleză, ca să înţelegem ce s-a întâmplat: venit în vizită la nişte rude din judeţul Sibiu, omul a ratat, din cauza unei cirezi de vaci, drumul către satul căutat şi s-a rătăcit. Sistemul de navigaţie GPS nu i-a mai folosit, desigur, la nimic, pentru că nu toate satele sunt pe hărţile lui. Mihai i-a desenat pe o foaie un fel de schiţă, lămurindu-l cum poate să ajungă la destinaţie, pentru că era vorba chiar de satul lui natal, iar familia căutată era a unchiului său.

Frumoasă coincidenţă!

TESTUL 59

Subiectul I

A. 1. *sulcină, flori, brazi, câmp, apă.*

2. Sunetele *se împart* în consoane, vocale şi semivocale. (= se separă, se diferenţiază); Nouă *se împarte* la trei. (= se divizează); Pământurile *au fost împărţite* între moştenitori. (= au fost distribuite).

3. ***cine-o*** (diftong în fonetică sintactică); ***rămâie, maică, împărţea*** etc.

4. Virgulele încadrează o structură nominală apozitivă: substantivul *apă* cu funcţia de apoziţie + determinantul adjectival cu funcţia de atribut.

5. Exprimarea directă a sentimentului apăsător de tristeţe, a ideii de singurătate (*Rămâie străin ca mine*); prezenţa eului liric, marcată de pronume şi verbe la persoana I (*C-am băut şi eu o dată*); limbajul figurat (repetiţii, inversiuni, personificări: *Mureşule, apă lină*); structurarea în versuri – toate sunt trăsături ale genului liric, prezente în textul citat.

6. Confesându-se Mureşului, eul liric îşi leagă soarta nefericită, singurătatea de gestul de a bea din apa râului sau, ca în versurile date, din rouă (*Şi-am băut apă din flori*). Apa este, de regulă, un element benefic, un element al vieţii, dar în această doină ea pare mai curând blestemată. Versurile transmit şi ideea de fatalitate: omul care nu respectă regulile tainice ale unei naturi cu trăsături magice, bizare, este pedepsit (*N-am nici fraţi, n-am nici surori*).

B. Doina este o specie a liricii populare în care sunt exprimate, de obicei pe un fundal muzical, sentimente profunde de dor, de dragoste, de jale, de înstrăinare, de revoltă sau de tristeţe, proiectate într-un mediu rural şi pastoral. Mesajul doinei, cântecul specific poporului român, are o mare putere de generalizare, deşi pare expresia unor trăiri individuale.

Astfel, în textul citat, sentimentul dominant transmis de vocea lirică este tristeţea apăsătoare. Întreg discursul liric este o tânguire a omului dezamăgit de viaţă, însingurat şi lipsit de speranţă, chiar dacă există un element, totuşi vag, de localizare (*Mureşule, apă lină*) şi aspecte ale unei biografii individuale (*Şi-am rămas fără de tată*; *Şi-am rămas fără de maică*; *N-am nici fraţi, n-am nici surori*).

Un prim argument îl găsim la nivelul conţinutului. Revolta omului singur, martor al fericirii celorlalţi, se exprimă printr-un blestem: *Cine-o bea apă din tine/ Rămâie străin ca mine.* Apa râului, apa *din flori* şi apa *din brazi* (roua) au proprietăţi magice, iar emiţătorul pare să fi încălcat nişte legi nescrise şi misterioase ale naturii: *C-am băut şi eu o dată/ Şi-am rămas fără de tată* etc. Tristeţea eului liric este atât de mare, încât îşi imaginează că singurătatea şi nefericirea sunt rezultate ale destinului sau ale unor interdicţii pe care le-a încălcat fără să ştie.

Un al doilea argument îl reprezintă construcţia textului, bazată pe repetiţii, inversiuni şi antiteze. Suferinţa, soarta nefericită, lipsa de noroc apar, deci, exprimate insistent în a doua parte a textului: *Şi la toţi le-o dat cu carul/ Numai mie cu paharul* (norocul), în timp ce *La toţi le-o dat cu paharul/ Numai mie-mi da cu carul* (necazul). Omul pare pedepsit de soartă din cauza nepotrivirii acţiunilor sale cu ale celorlalţi; ideea este, poate, să te adaptezi la regulile unei comunităţi, să fii unde şi cum sunt ceilalţi şi să faci ce fac şi ei: *Când se împărţea norocul/ Eu eram în câmp cu plugul.* Pelinul, o plantă cu gust amar, sugerează de asemenea suferinţa, amărăciunea existenţei.

Textul citat, fiind o doină, se cântă pe o melodie lentă, tristă, tânguitoare, care ajută la receptarea mesajului versurilor. Muzicalitatea provine din elementele de versificaţie utilizate de creatorul popular (ritm trohaic, rima împerecheată, măsura scurtă), dar şi din folosirea paralelismului sintactic ca procedeu de construcţie.

În opinia mea, poezia exprimă sentimente tulburătoare, general umane, de tristeţe şi revoltă, folosind motive literare şi procedee artistice specifice doinei.

Subiectul al II-lea

A. 1. Primul cutremur din Nepal a avut loc pe data de 25 aprilie 2015. Sloganul campaniei desfăşurate de alpinistul Alex Găvan este „Repornim Vieţi, Reclădim Bucuria".

2. Durata campaniei de strângere de fonduri este de 7 săptămâni şi 9 zile, perioadă care corespunde magnitudinii primului cutremur din Nepal.

3. *a (lansat), a (declarat)* – auxiliar pentru perfect compus; *(se) va (derula), vor (strânge)* – auxiliar pentru viitor.

4. *care* – subiect exprimat prin pronume relativ; *spre viitor* – atribut substantival prepoziţional exprimat prin substantiv comun, simplu.

5. *ca prin această campanie să finanţăm operaţiuni de reconstrucţie a unor comunităţi din Nepal* – propoziţie subordonată completivă directă.

6. Scopul campaniei este [1]/ să ajute la reconstrucţia Nepalului. [2]/ P2 = PR.

B. Am văzut cu toţii sau am auzit la ştiri despre dezastrele pe care le lasă în urma lor cutremurele, uraganele, inundaţiile sau războaiele; am trecut adesea, pe stradă, pe lângă oameni nevoiaşi sau pe lângă animale singure, aflate în suferinţă. Citim apeluri la binefacere pe Facebook şi pe afişe. Ce poate face un copil în faţa atâtor necazuri? Nu mare lucru, şi totuşi...

Participarea la acţiunile de voluntariat m-a învăţat două lucruri foarte importante. Primul este că orice ajutor, cât de mic, face lumea mai bună. Grupul de voluntari din şcoala mea a organizat mai multe acţiuni, dar cea mai impresionantă a fost aceea prin care am strâns jucării, haine şi cărţi pentru copiii orfani, cărora le-am făcut o vizită de Crăciun. Păpuşi şi maşinuţe, pulovere şi fulare, cărţi de colorat şi benzi desenate s-au adunat în cutiile special pregătite şi etichetate cu grijă. Am ales repede din camera mea un urs mare de pluş, care îmi păzea somnul când eram mic şi a cărui datorie era încheiată acum, dar cu cărţile a fost mai greu. Aveam câteva care nu-mi plăcuseră şi iniţial m-am gândit să le ofer pe acelea, în fond erau aproape noi. Dar gândul acesta nu mă mulţumea. Până la urmă, deşi mi-a fost greu, am decis că e mai frumos să ofer o carte care m-a încântat şi că pinguinul Apolodor va fi un bun prieten şi pentru copiii orfani. Al doilea lucru pe care l-am înţeles atunci a fost acesta: plăcerea de a oferi e mai mare decât aceea de a primi. Nu există preţ pentru bucuria pe care am văzut-o în ochii copiilor atunci când ne-am jucat împreună sau atunci când le-am citit versurile: *La circ, în Târgul Moşilor,/ Pe gheaţa unui răcitor,/ Trăia voios şi zâmbitor/ Un pinguin din Labrador./ – Cum se numea? – Apolodor./ – Şi ce făcea? – Cânta la cor.*

De aceea, cuvântul „bucurie", care apare şi în campania alpinistului Alex Găvan pentru Nepal („reclădim bucuria"), este cel mai important: faci o bucurie şi primeşti înapoi înzecit.

TESTUL 60

Subiectul I

A. 1. *noroc* – ghinion, neşansă; *bine* – rău, necaz, suferinţă.

2. S-a oprit chiar pe *buza* prăpastiei. (sens secundar); Floarea sărută lumina cu *buze* de rouă. (sens figurat).

3. duşmănii, străine.

4. În primul vers, virgula izolează structura nominală care are ca bază un substantiv în cazul V.

5. monolog liric adresat.

6. paralelismul sintactic.

B. Doina este o specie a liricii populare în care sunt exprimate, de obicei pe un fundal muzical, sentimente profunde de dor, de dragoste, de jale, de înstrăinare, de revoltă sau de tristeţe, proiectate într-un mediu rural şi pastoral.

În opinia mea, poezia citată exprimă delicate sentimente de dragoste, iar felul în care fata îndrăgostită alege să-şi declare iubirea, cu ajutorul unei flori, este impresionant. Iubitul plecat este rugat, indirect, să revină, fata amintindu-i de sărutările ei din trecut (*Trandafir seara pe nori,/ Du-i bădiţii sărutări.*) şi de soarta nefericită de acum (*Şi-i spune că al meu bine/ A plecat şi nu mai vine,/ A plecat şi nu mai vine.*). Mesajul este simplu, dar profund.

Fiind un text liric, sentimentele – dorul, dragostea, nostalgia, tristeţea, supărarea că iubitul nu se află lângă ea, rugămintea implicită de a reveni – sunt exprimate în mod direct; mărcile eului liric sunt adjectivele pronominale posesive (*mele, al meu*) şi, pentru că textul este un monolog liric adresat, substantivul în vocativ *trandafir* şi verbele la persoana a II-a, modul imperativ sugerând rugămintea fierbinte a fetei.

Apoi, figurile de stil şi imaginile artistice susţin mesajul textului. De exemplu, printr-o personificare, trandafirul, floarea dragostei, este ales de fată pentru a-i duce mesajul de dor, dar şi necazul, către iubitul ei depărtat. Petalele catifelate ale florii, purtate de vânt, vor transmite sărutările fetei şi urările ei de bine, la vreme de seară, timp al îndrăgostiţilor. Repetiţia insistentă exprimă foarte exact puterea şi profunzimea sentimentelor fetei.

Nu în ultimul rând, textul este structurat în versuri scurte, de 7-8 silabe, cu rimă împerecheată şi ritm trohaic, elemente prozodice specifice liricii populare, care oferă muzicalitate şi armonie, alături de triplul paralelism sintactic ce structurează discursul liric.

În concluzie, mesajul doinei poate atinge orice suflet sensibil, fiindcă acest cântec specific poporului român are o mare putere de generalizare, deşi pare a exprima trăiri individuale.

Subiectul al II-lea

A. 1. Zimbrăria Neagra a fost înfiinţată iniţial pentru a adapta specia în zona de câmpie; ulterior, după 1995, zimbrăria a avut scop de înmulţire şi transfer către celelalte zimbrării. Suprafaţa zimbrăriei din Bucşani este de 166 de hectare de pădure.

2. Zimbrul românesc a dispărut în secolul al XIX-lea din cauza vânării excesive şi pentru că a scăzut drastic fondul forestier, adică au dispărut pădurile unde trăia.

3. *zimbrăriei* – nr. singular, cazul G.; *celelalte* – nr. pl., cazul Ac.

4. *Neagra* – atribut subst. apoziţional (apoziţie) exprimat prin substantiv propriu; *s-a înfiinţat* – predicat verbal exprimat prin verb predicativ.
5. *Chiar dacă trăieşte în captivitate* – prop. subord. circumstanţială concesivă; *căruia nu îi place* – prop. subord. atributivă; *să se apropie prea mult de oameni* – prop. subord. subiectivă.
6. Fusese surprins spre dimineaţă [1]/ de cine păzea terenul. [2]/ P1 = PP; P2 = CAg.
B. Într-o duminică, am plecat cu doi prieteni într-o drumeţie. La câţiva kilometri de oraş se întinde o pădure veche şi deasă, pe lângă care trecuserăm de multe ori, dar niciodată nu am intrat să ne plimbăm. Am hotărât că locurile meritau cercetate.

Am pornit la drum dis-de-dimineaţă. Niciunul dintre noi nu şi-a dat seama cât de repede a trecut timpul. La un moment dat, ne-am oprit să ne odihnim într-o poieniţă veselă, înconjurată de trunchiuri groase de copaci. Pe când ne ronţăiam sandviciurile, am auzit nişte zgomote neobişnuite, de animal sălbatic, situate undeva între grohăiturile unui mistreţ, mugetul unui taur şi răcnetele lui Megatron din *Transformers*. Ne-am speriat şi n-am stat mult pe gânduri până să ajungem fiecare pe creanga câte unui copac. Tocmai ne gândeam dacă ar fi potrivit pentru orgoliul nostru să ne folosim mobilele şi să ne anunţăm umili părinţii, să vină să ne culeagă din copaci – tot era toamnă! – când, pe cărarea pe care veniserăm, a apărut un bărbat într-o salopetă verde-închis. Ne-a văzut şi a început să râdă:

— V-aţi speriat de zimbri?

— Zimbri?!

— Sunteţi la marginea rezervaţiei de zimbri. N-aţi ştiut?

Ne-am dat jos, mai greu decât ne-am urcat, iar bărbatul, îngrijitor al rezervaţiei, ne-a dus înăuntru şi ne-a arătat masivele animale. Cred şi eu că trebuia să ne facem griji! Zgomotele pe care le auziserăm aparţineau unor corpuri de două tone! Ei, poate o tonă... Ne-am bucurat, însă, că nu am fost mâncaţi (zimbrii sunt vegetarieni) şi am promis că vom reveni. I-am mulţumit îngrijitorului şi am plecat spre casă.

Unii dintre noi mai aveau teme de făcut.

TESTUL 61

Subiectul I
A. 1. *lung* – scurt; *n-am câştigat* – n-am pierdut.
2. *pământiu, pământean, a împământeni* etc.
3. Diftongul *ie* şi hiatul *i-e*.
4. Cratima marchează forma inversă a verbului la modul condiţional-optativ şi contribuie la conservarea ritmului şi a măsurii versului.
5. De exemplu: frecvenţa formelor verbale şi pronominale la persoana I, numărul singular: *mele, eu, chiteam, -mi, să aleg*; discursul liric este orientat, în mod subiectiv, asupra stărilor sufleteşti ale emiţătorului, care îşi exprimă tristeţea şi revolta etc.
6. Bărbatul doreşte să devină haiduc din cauza sărăciei, dar mai ales din cauza nedreptăţilor suferite.
B. Asociată în genere lirismului subiectiv, doina este specia genului liric în care sunt exprimate, de obicei pe un fundal muzical, sentimente profunde de dor, de jale, de revoltă sau de înstrăinare, proiectate într-un mediu rural şi pastoral.

Consider că textul *Cântecul răzeşului*, cules de Vasile Alecsandri, respectă pe deplin trăsăturile unei doine populare, întrunind, totodată, caracterele specifice folclorului literar: oral, anonim, colectiv, sincretic şi tradiţional.

Un prim argument al apartenenţei la specie este reprezentat de tematica operei, care armonizează condiţia socială, dreptatea şi revolta omului simplu, exprimate prin vocea unui eu liric subiectiv – *mele, eu, mi, m-am judecat, lăsa-m-oi* – aflat în ipostaza răzeşului. Acesta îşi exprimă tristeţea şi disperarea cauzate de sărăcie şi de nedreptate prin intermediul unui limbaj cu note populare (*chiteam*, *ghioagă*, *arz-o focul*), care plasează spaţiul inspiraţiei lirice în lumea satului arhaic. De asemenea, formula stilistică *Frunză verde de cireş* – specifică speciei – îi susţine caracterul tradiţional, în vreme de sincretismul este potenţat, la nivel prozodic, prin ritmul trohaic, rima împerecheată şi măsura scurtă, de şapte silabe.

Un alt argument privind apartenenţa operei la specia doinei îl constituie imaginarul poetic, care poartă amprenta mentalităţii artistice populare. Se disting structurile metaforice la baza cărora se află corelaţii cu lumea satului, precum *Nu-i bătut de car cu boi,/ Ci-i bătut tot de nevoi*, prin care autorul anonim dă glas nemulţumirii şi tristeţii omului copleşit de necazuri. La fel, metafora *Să-mi aleg judecătorі/ Cei stejari nestrâmbători!* exprimă neîncrederea eului poetic în dreptatea stăpânirii şi dorinţa de a transforma natura în confidentul suferinţei sale. Nu în cele din urmă, monologul liric şi descrierea cu valenţe epice (*Eu umblam la judecată,/ Copiii plângeau pe vatră,/ Nevasta-mi zăcea lăsată*) dau continuitate discursului poetic.

În concluzie, deoarece exprimă trăiri omeneşti profunde, corelate cu lumea satului şi redate într-un limbaj artistic cu note populare, al cărei autor nu este cunoscut, iar transmiterea sa de-a lungul timpului s-a realizat prin viu grai, din generaţie în generaţie, se poate afirma că opera *Cântecul răzeşului* este o doină populară.

Subiectul al II-lea
A. 1. Traseul către Groapa Ruginoasa a fost refăcut în anul 2014. Volumul de material erodat de-a lungul timpului se estimează la aproximativ 7 milioane de metri cubi.
2. Folosirea persoanei I plural în cel de-al doilea paragraf al textului este motivată prin scopul acestuia: acela de a explica, pentru publicul interesat, maniera de a ajunge la Groapa Ruginoasa. Autorul textului creează, astfel, o familiaritate cu receptorul, devenind un fel de ghid pentru acesta de-a lungul drumului până la obiectivul turistic.
3. prezentul (*începe, este amplasată* etc.), viitorul (*vom putea*), perfectul compus (*a fost refăcută*).
4. *ajunge* – complement direct exprimat prin verb predicativ; *mai uşor* – complement circumstanţial de mod exprimat prin adverb de mod.
5. *de unde sus, în faţa noastră, se conturează o şa largă* – AT.
6. Este bine[1]/ să te gândeşti la viitor.[2]/ P1 = PP; P2 = SB.
B.

Atenţie la Nord!

Când mă gândesc la vacanţa de vara trecută, primul cuvânt care îmi vine în minte este „aventură". Ştiu că pare banal – pentru că toţi trăim tot felul de aventuri în vacanţe –, dar întâmplarea pe care o voi povesti eu este specială...

Era luna august a anului de graţie 2016, într-o zi de sâmbătă, când, împreună cu Diana, Elena, Matei şi Alin, am hotărât să ne aventurăm într-o expediţie montană, chiar dacă vremea nu se arăta foarte prietenoasă. Am ignorat, desigur, sfaturile părinţilor, care ne-au bătut la cap să ne luăm pelerine, bocanci de munte şi busolă. Auzi! Busolă... Acum, în era telefoanelor cu GPS!!!

Am pornit pe la ora trei după-amiaza către Cascada Vârciorog, dar nu pe traseul marcat, ci de-a dreptul, prin pădure, cu gând să ajungem mai repede şi să ne răcorim cu o baie! Aşa cum vă imaginaţi... ne-am rătăcit: pădurea devenea din ce în ce mai deasă, nu se mai vedeau cărări, iar afară începea să se facă întuneric. Ce-i de făcut?! Internetul!!! El ne va salva! Dar de unde? Nu există semnal nici măcar să dăm un telefon! Matei şi-a amintit, însă, de ora de geografie în care doamna profesoară ne-a prezentat împrejurimile şi ne-a vorbit despre amplasarea cascadei, descriind relieful din preajma ei. Am luat-o din loc, de data aceasta urmărind nordul, nu după busola lăsată acasă, ci după orientarea soarelui şi umiditatea scoarţei copacilor. Mergeam în tăcere, gata să izbucnim în plâns, până când am zărit o poiană, iar, în dreapta ei, marcajul traseului către cascadă.

Gata cu adrenalina în munţi! De azi înainte: echipament, informare, respectarea regulilor! Las altora spiritul de aventură!

Trăsăturile genului dramatic

TESTUL 62

Subiectul I
A. 1. Exemple: *a trece, a i se părea, un cal, care, de, cu, a şti, degeaba.*
2. Sunt băiat mare.
3. *degeaba* – 7 litere, 6 sunete; *cincizeci* – 9 litere, 7 sunete.
4. Cratima marchează rostirea legată a două cuvinte diferite (pronumele reflexiv şi verbul auxiliar).
5. Un cal fără şanse la concurs câştigă cursa, fiind o uriaşă surpriză pentru ceilalţi, cu excepţia lui Chirică./ Stăpânul calului nu înţelege cum a fost posibil ca un asemenea animal să câştige cursa.
6. Replica finală prezintă uimirea spectatorilor şi a celor care au pariat, când constată că învingător este calul cu cele mai puţine şanse. Tăcerea mormântală exprimă această surpriză. Reacţia următoare, uralele, exprimă, însă, altceva: admiraţia faţă de două fiinţe (calul şi actualul stăpân, Chirică) în stare să creadă în ceva şi să lupte pentru ceea ce cred.
B. Genul dramatic include texte construite cu ajutorul dialogului, al monologului şi al indicaţiilor scenice, destinate reprezentaţiei teatrale. Personajele, conflictul sau conflictele, acţiunea sunt, de asemenea, elemente specifice (comune cu ale textelor epice). Fragmentul dat face parte dintr-o piesă a lui G. Ciprian şi este semnificativ pentru genul amintit.

În primul rând, textul este constituit dintr-o succesiune de replici ale celor trei personaje, Stăpânul calului, Chirică şi Varlam. Cu ajutorul acestor replici se conturează nişte întâmplări şi un univers existenţial. Personajele discută despre succesul surprinzător al unui cal la o cursă importantă. Dialogul pune în lumină o întâmplare excepţională şi o motivează din punct de vedere moral. Calul lui Chirică nu mai este o mârţoagă pentru că omul a crezut în el şi l-a tratat ca pe un prieten.

În al doilea rând, cu ajutorul singurei indicații scenice din acest fragment, *cu fața luminată*, referitoare la Chirică, se subliniază starea de spirit a personajului. Chirică este un om deosebit care crede că a descoperit, ca-n basme, dincolo de aspectul jalnic al calului, un exemplar de rasă. Dragostea cu care l-a îngrijit a fost însă mai importantă decât presupușii strămoși nobili ai calului. Acest detaliu de indicație scenică sugerează puterea personajului de a iubi și de a crede într-o idee. Prin toate aceste caracteristici, fragmentul dat aparține unei piese de teatru interesante prin pledoaria pentru dragoste și pentru speranță.

Subiectul al II-lea

A. 1. Postul de televiziune care difuzează spectacolul este TVR 2. Liviu Ciulei este regizorul spectacolului preluat de la Teatrul „Bulandra".

2. Aș vrea să văd acest spectacol, deoarece este realizat de o echipă excepțională: un mare regizor ca Liviu Ciulei și mari actori ca Victor Rebengiuc, Mariana Mihuț sau Octavian Cotescu.

3. Pronume relative: *care* – cazul N., *a cărui* – cazul G.

4. *comediei* = atribut substantival genitival exprimat prin substantiv comun, simplu; *alți* = atribut adjectival exprimat prin adjectiv pronominal nehotărât.

5. a. *TVR 2 îl aniversează pe maestrul Victor Rebengiuc, ..., prin difuzarea unui spectacol din Arhiva de Aur a Televiziunii Române, realizat după textul celebrei piese a marelui dramaturg I.L. Caragiale și preluat de la Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra".* P1 – propoziție principală regentă.

b. ...*care împlinește 81 de ani*... P2 – propoziție subordonată atributivă.

6. Dacă plouă, [1]/ nu mai mergem la mare.[2]/ P1 = CDȚ.

B. Un spectacol de teatru ne poate atrage în multe feluri, fie în forma lui originară, fie televizat sau produs chiar în studiourile de televiziune. În ce mă privește, prefer spectacolul care se desfășoară chiar la teatru, la matineu sau seara, când actorii apar în fața ta pe o scenă, iar sala este plină de oameni care se bucură împreună de jocul celor dintâi și de povestea sau poveștile din piesele jucate.

În primul rând, plăcerea seamănă cu aceea pe care o trăiești citind o carte sau urmărind un film. Participi la viața unor personaje imaginare, ca și cum ar fi reale, aștepți odată cu ele, încerci să înțelegi, suferi sau te bucuri, după norocul lor (și al tău!). Unele îți plac, altele nu, te gândești cum ar fi să fii în locul lor, te întrebi care îți seamănă sau cu care ai vrea să semeni. E un mod de a trăi nu doar propria viață, ci mai multe.

Apoi, mersul la teatru, seara mai ales, are ceva sărbătoresc. Ziua s-a terminat, e timpul unui răgaz când ai voie să uiți de grijile imediate și să vezi altceva, să te gândești nu doar la ziua de mâine, ci și la viață, în general, a ta și a altora. Când merg la teatru, oamenii sunt, de obicei, mai atenți la felul în care se îmbracă și se comportă, un mod de a-i onora pe actori, pe regizori și pe toți cei care construiesc spectacolul.

Nu întâmplător un spectacol ca acela cu *O scrisoare pierdută* în regia lui Liviu Ciulei se păstrează în Arhiva de Aur a Televiziunii Române. Un spectacol teatral poate fi un eveniment de care se bucură nu doar spectatorii care au avut șansa să fie în sală, ci și cei de mai târziu.

TESTUL 63

Subiectul I

A. 1. Din *mine* se extrage cărbune. Am terminat a *noua* concursul de șah.

2. De exemplu: *a șutit-o, a curățat-o.*

3. ar-hi-pe-la-gu-lui, dif-te-ri-e.

4. Izolează un substantiv în cazul vocativ de restul enunțului.

5. Două idei principale din textul dat sunt:

Doamna Higgins și Liza vorbesc despre vreme. Freddy râde de exprimarea Lizei.

6. Caracterizare directă, de către autor, în didascalii: *posomorâtă*; *cu același ton tragic*; caracterizare indirectă, prin vorbe: din exprimarea Lizei (*Da-a-a! Așa să fii mătăluță sănătoasă*; *părerea mea este că i-au făcut de petrecanie bătrânei*) reiese că este o fată simplă, puțin educată și sinceră în relațiile cu cei din jur etc.

B. Opera dramatică este textul literar organizat în acte și scene, scris sub formă de dialog sau de monolog și destinat reprezentării în fața publicului, în care personajele evoluează într-un cadru susținut prin decor și lumini, iar intervenția autorului se realizează în didascalii.

Fără îndoială, fragmentul citat din opera *Pygmalion* de George Bernard Shaw respectă pe deplin trăsăturile de formă și de conținut ale unei opere dramatice.

În primul rând, se remarcă structurarea operei în acte, în fragment fiind redată o scenă din Actul III, constând într-o discuție mondenă despre vreme (*în sfârșit, spre a face conversație*). Modul de expunere pe baza căruia este compus textul e dialogul dramatic, fiecare replică fiind precedată de numele personajului-emițător: *FREDDY: Ha, ha! Ce caraghios!*

În al doilea rând, autorul își face simțită prezența prin intervențiile din paranteză – *cu același ton tragic*; *mirată* –, care sunt adresate regizorului și actorilor implicați în spectacol, dar și cititorului, care-și poate imagina astfel reprezentația. Conflictul este vizibil la nivelul schimbului de replici dintre Liza și Freddy, cel din urmă arătându-se ironic față de limbajul fetei. În plus, caracterizarea personajului principal, Liza, se realizează mai ales indirect, prin vorbe și prin relațiile cu interlocutorii. Aceasta ilustrează imaginea omului simplu și deschis în raporturile cu ceilalți.

În concluzie, deoarece surprinde o întâmplare redată prin dialog și destinată reprezentării scenice, se poate afirma că fragmentul citat aparține unei opere dramatice.

Subiectul al II-lea

A. 1. Numărul de locuitori ai Deltei Dunării este de aproximativ 15.000. Ocupațiile tradiționale ale locuitorilor sunt pescuitul, agricultura, creșterea animalelor, tăierea stufului și agroturismul.

2. Etniile cel mai bine reprezentate, în afara celei majoritare, sunt rușii-lipoveni, ucrainienii, turcii și tătarii.

3. *nu a fost (declarată)* = verb auxiliar pentru diateza pasivă; *este* (existența), *sunt* (majoritari) = verb copulativ.

4. *ei* = atribut pronominal genitival exprimat prin pronume personal; *însumând* = atribut verbal exprimat prin verb predicativ.

5. *de pe glob* – atribut substantival; *care se află pe glob* – AT.

6. De exemplu: L-am iertat din nou,/[1] cu toate că m-a supărat.[2]/ P1 = PP; P2 = CV.

B. A venit vacanța de primăvară, atât de mult așteptată! Mă aflu, împreună cu familia, într-o binemeritată excursie în Delta Dunării, despre care știu o mulțime de lucruri din manuale și din emisiunile TV. Realitatea Deltei depășește, însă, cu mult tot ce s-a scris despre ea.

Este dimineață devreme, iar noi suntem într-o luntre condusă dibaci de unul din oamenii apelor, bărbos și neguros, care știe să ne ducă în cele mai îndepărtate cotloane, spre a înțelege vraja acestui colț de lume. Văd în stânga bâtlani și cormorani care scormonesc apa după pește, cu ciocurile lor lungi, scoțând sunete necunoscute mie până astăzi. Sălcii cu plete bătrâne ascund vederii scorburi uitate de lume, iar stuful foșnește tainic, chemându-ne să-l atingem. Pe ape plutesc nuferi albi și galbeni, pe care ne grăbim să-i fotografiem.

Minut după minut, Delta ni se arată tot mai luminoasă, razele soarelui de aprilie transformând-o într-o grădină a raiului. Cele câteva case pe lângă care trecem par să facă parte din acest tablou, ca și cum omul și apele nu s-au despărțit vreo clipă de la facerea lumii până astăzi.

TESTUL 64

Subiectul I

A. 1. Copiii iubesc clovnii, de aceea se bucură când apare vreunul pe scenă, la teatru.; Nu-mi place să fiu un clovn, adică să te distrez doar pentru că ești plictisită, găsește singură o soluție.

2. Sensul expresiei este: *s-a pierdut, s-a distrus, s-a prăpădit.*

3. diftongul *au*, diftongul *ie*.

4. Cele două puncte anunță replicile personajelor.

5. Nicollo crede că tinerii clovni sunt niște amatori, adică nu-și cunosc meseria.

6. Nicollo crede că el și Filippo, deși sunt bătrâni și nu mai au de lucru, ar putea face numere de circ mult mai bune decât tinerii angajați. Pretinde că sunt foarte talentați, că sunt adevărați artiști, de aceea ar trebui plătiți foarte bine. Realitatea pare să-l contrazică însă, pentru că nu e sigur că vor fi angajați.

B. Cele două personaje sunt în aceeași situație: doi clovni bătrâni care așteaptă să fie angajați la un circ. Din fragmentul dat reiese că văd diferit situația în care se află, de aceea relația dintre ei este una de contrast. Nicollo este încrezător în talentul lor până la orgoliu, în schimb Filippo se așteaptă mai degrabă la un eșec.

Nicollo este cel care vorbește mult și cu convingere. Crede că e nevoie de arta lor, pentru că circul a decăzut, iar clovnii tineri sunt niște amatori iresponsabili la spectacolele cărora lumea se plictisește (în loc să râdă, mestecă gumă). Cititorul intuiește că lucrurile nu pot să stea exact așa, pentru că Nicollo crede că orice alt clovn în afara lui și a lui Filippo este un nepriceput, situația fiind neverosimilă. Replicile lui subliniază mai degrabă o înfumurare comică a lăudărosului pentru care singurul adevăr posibil este faptul că el este o ființă excepțională, iar restul lumii este alcătuit

din ființe inferioare. Limbajul lui este colocvial și violent la adresa celorlalți: tinerii sunt *niște zălțați, scârboși, grosolani...*

În schimb, Filippo este cumpătat și temător. Cuvintele lui contrastează cu elanul comic al celuilalt. Se gândește la ce e mai rău: *Și dacă au nevoie d-un grăjdar?* O asemenea afirmație duce elanul lui Nicollo într-o zonă a ridicolului. Pentru Nicollo destinul lor e arta, unul ales, prin urmare. Pentru Filippo ceea ce spune tovarășul lui pare rupt de realitate: *canci* („nimic, deloc" în limbaj argotic) îi spune de la bun început, considerând ceea ce gândește Nicollo un fel de moft copilăros. În plus, situația în care se află cei doi, căutarea unei slujbe la bătrânețe, nu este o ocazie potrivită pentru exaltarea lui Nicollo.

Prin cele două personaje, textul subliniază, poate, distanța dintre ceea ce visăm și ceea ce trăim. Nicollo și Filippo creează împreună imaginea cunoscută a clovnului cu o jumătate de față veselă și cu cealaltă jumătate tristă.

Subiectul al II-lea

A. 1. În reclamă este vorba despre Circul Globus. Spectacolul include numere de comedie, de dresură și de acrobație.
2. Nu aș merge să văd un asemenea spectacol, pentru că nu-mi place circul.
3. *cămilele, cățeii, tigrii; elementele [...] și momentele.*
4. la care = complement circumstanțial de loc exprimat prin pronume relativ, fiecare = atribut adjectival exprimat prin adjectiv pronominal nehotărât.
5. *Un spectacol extraordinar ... – în fiecare sâmbătă și duminică de la ora 15!* – propoziție principală; ... *la care trebuie...* – propoziție atributivă; ... *să prindeți un loc, pentru una dintre reprezentații ...* – propoziție circumstanțială de scop.
6. Mă gândesc [1]/ să vin mai devreme acasă.[2]/ P2 = CI.

B. Primul meu spectacol de teatru a avut loc pe când aveam vreo cinci ani, la grădiniță. Aș fi vrut să fiu, evident, prințesa, dar doamna a crezut de cuviință că trebuie să fiu o albinuță, alături de alte câteva fete care cântau și zumzăiau pe scenă.

Eram, de fapt, cam tristă, dar mi-am făcut datoria și m-am pregătit cum trebuia pentru serbarea de sfârșit de an. Repetițiile mergeau bine și de fiecare dată strălucea prințesa dintr-un castel cu o grădină plină de flori. În plus, ea alegea un prinț dintr-o mulțime de pretendenți la mâna ei serenisimă, sărbătoare la care asistau toate ființele din jur, ca să-i slăvească frumusețea și norocul. Bineînțeles, și albinele. Mai mult sau mai puțin vesele, după tonalitatea zumzetului.

În ziua serbării, am îmbrăcat o rochie vaporoasă alb-gălbuie și, înainte de a pleca, mă tot fâțâiam pe aleea umbrită de bolta din viță-de-vie, ca să mă obișnuiesc cu costumația. Era soare de iunie, iar din grădina noastră venea un miros puternic de crini și de trandafiri. N-am avut timp să fug între zumzăitul cunoscut și înțepătura din ceafă. Când am simțit usturimea, am țipat de spaimă și-ntr-o clipă, din ungherele casei, a apărut toată familia. Mama, meșteră în tratat înțepăturile de albină, a frecat locul dureros cu sare. Durerea a dispărut destul de repede și-am mers, apoi, cu toții la serbare.

Iar acolo a venit fericirea. La vestea nemaipomenită că o albinuță de poveste fusese înțepată de o albină reală, toți copiii au căzut pe spate. Nu și-au uitat rolurile, dar nu se mai uitau la prințesă, ci la mine. Așteptau cu nerăbdare ca veninul să-și facă efectul și să mă transforme într-o ființă bizară, caraghioasă, ori rotundă ca un balon, ori lungă, ori lată, ori pătrată, ori cine știe cum. În plus, am aflat de la tata, la întoarcere, că nu i-a plăcut prințesa, pentru că era cam nesărată. Ceea ce nu se mai putea spune despre mine.

TESTUL 65

Subiectul I

A. 1. *suntem* [...] *la cheremul Omului* – suntem la bunul plac/la dispoziția/la discreția Omului; *e la cuțite cu toată lumea* – e dușman/e certat cu toată lumea.
2. *mușchi* – 6 litere, 4 sunete; *picioare* – 8 litere, 7 sunete.
3. În secvența dată, virgula izolează formula de salut de restul enunțului, alcătuit dintr-un grup nominal în cazul vocativ, iar semnul exclamării marchează finalul propoziției exclamative.
4. Pisica anunță copacii din pădure că fiul tăietorului de lemne vine să le răpească Pasărea Albastră. Pisica îndeamnă copacii să-i ucidă pe copii. Pisica îl minte pe Tyltyl că e sigură că vor obține Pasărea Albastră. – *idei principale*; Tyltyl, la sfatul Pisicii, încearcă să scape de Câine. – *idee secundară*.

5. Genul dramatic cuprinde operele destinate reprezentării pe scenă, fapt din care decurg mai multe consecințe: autorul își exprimă în mod indirect sentimentele, gândurile, atitudinile, doar prin intermediul acțiunii și al personajelor, renunțând la o instanță narativă (în textul dat, copiii tăietorului de lemne, Tyltyl și Mytyl, însoțiți de Pisică și de Câine, merg în pădure în căutarea Păsării Albastre); modul de expunere caracteristic este *dialogul dramatic*, concretizat în schimburile de replici ale personajelor, dar și *monologul dramatic* (Pisica, în prima parte a scenei) ori *aparté*-ul (când Pisica îi șoptește lui Tyltyl); textul este împărțit în acte și scene sau tablouri (fragmentul este extras din tabloul 5, actul III); așezarea în pagină este specifică: numele personajelor sunt scrise cu litere mari atât la începutul fiecărei scene, cât și la începutul fiecărei replici, iar indicațiile scenice sunt scrise între paranteze cu litere italice.
6. Într-o piesă de teatru, indicațiile scenice (numite și didascalii) de pe parcursul textului sunt notații ale autorului cu privire la jocul actorilor, la mimică, la gesturi, la decoruri, iluminația scenică etc. Secvența dată reprezintă o indicație scenică referitoare la fondul sonor; ea este reacția copacilor la replicile Pisicii. Cum murmurul lor nu poate fi înțeles de spectatori, autorul apelează la o strategie, punând Pisica să „repete" cuvintele acestora: (Murmur de frunze) *Poftim? Ah! vorbește Plopul. Da, așa e, are un Diamant* [...]; (Murmur de frunze) *Poftim?... da, e cu soră-sa*, [...].

B. În fragmentul din piesa *Pasărea albastră* de Maurice Maeterlinck se conturează o antiteză între Natură și Om: pe de o parte, lumea vietăților (copacii din pădure, animalele chemate: *vaci, porci, cai, măgari* și Pisica), pe de altă parte, Tyltyl și Mytyl, copiii tăietorului de lemne, plecați în căutarea misterioasei Păsări Albastre, însoțiți de singurul animal rămas fidel, Câinele. Înțelegem că piesa este o alegorie, iar figura de stil pe baza căreia sunt construite personajele „necuvântătoare" este personificarea.

Pisica este agentul principal al acțiunii în fragment: ea vine în pădure înaintea lui Tyltyl și Mytyl pentru a avertiza copacii în legătură cu vizita Omului și pentru a le întinde copiilor o capcană (caracterizare indirectă prin comportament și acțiuni). Monologul Pisicii este tulburător, pentru că observăm cât de puțină apreciere au elementele naturii pentru Om, stăpân al unui univers pe care nu îl înțelege întotdeauna și nu îl respectă. Cu vorbe meșteșugite, ea trezește spiritele copacilor: *Dușmanul nostru vine să vă răpească forțele și să se dea pe mâinile voastre.*; *fiul tăietorului de lemne, care v-a făcut atâta rău*; *Poate să ne silească să-i dăm Pasărea Albastră și atunci suntem pentru totdeauna la cheremul Omului.* Este inteligentă și capabilă să manipuleze prin discurs (caracterizare indirectă prin limbaj): își presară vorbele cu glume (*Crede-mă, e din pricina mușchiului, prea îți pui mult mușchi pe picioare*), dar transmite mesajul teribil: *trebuie să profităm de acest prilej... trebuie să dispară....*

În a doua parte a fragmentului, când intră în scenă copiii, Pisica se transformă complet, autorul caracterizând-o în mod direct într-o indicație scenică: *(slugarnică, mieroasă...)*. Vicleană, îl lingușește pe Tyltyl (*Ce bine arăți și ce frumușel ești astă-seară!...*) și încearcă să se asigure că băiatul îl va îndepărta pe Câine, știind bine că acesta îi este credincios Omului și că i-ar putea strica planurile sângeroase. Îi spune că a chemat animalele *cele mai de seamă* pentru a-l întâmpina, deși de fapt le chemase pentru o judecată (caracterizare indirectă prin comportament).

Am putea spune că mesajul textului este să fim atenți la lumea din jurul nostru, să încercăm să nu facem rău Naturii, fiindcă răul se întoarce împotriva noastră, iar călăul nemilos ar putea fi nici mai mult, nici mai puțin decât pisicuța care stă acum și toarce liniștită în brațele noastre.

Subiectul al II-lea

A. 1. Pisicile fac parte din familia felinelor. Față de alte mamifere, pisicile nu mai au nevoie să facă diferența dintre fructele coapte și crude, așa că nu mai posedă această abilitate.
2. Pisica domestică și leul se aseamănă prin faptul că sunt feline sociale./Ochii unei pisici domestice sunt imenși în raport cu craniul, pentru a recepta mai multă lumină când vânează noaptea, ca majoritatea felinelor sălbatice.
3. *s-a separat, se joacă.*
4. *la fel de mari* – nume predicativ exprimat prin adj. propriu-zis; *ca ai noștri* – complement circumstanțial de mod (comparativ) exprimat prin pronume posesiv.
5. *Modul ... demonstrează perfect acest lucru* = PP; *în care se joacă* =AT.
6. Inițial, pisicile au fost domesticite [1]/ ca să țină șoarecii și șobolanii departe de fermele, casele și depozitele de grâne. [2]/ P1 = PP; P2 = CS.

B. Când mă uit uneori la pisica mea – încremenită ca un Sfinx, misterioasă, cu ochii ei verzi mijiți într-un fel oarecum disprețuitor – mă gândesc că vechii egipteni aveau dreptate să creadă că pisicile sunt încarnările unor zeițe. Acum mă privește Bastet, mă gândesc, și mi se face puțin frică. O las în pace în aceste momente, fiindcă știu cât de independente sunt pisicile, chiar dacă noi, oamenii, avem impresia că le-am domesticit.

Spirite libere, pisicile au ales să fie în preajma noastră ca şi cum ne-ar face o favoare. Şi chiar o fac, fiindcă ce poate fi mai dulce decât o pisică torcând sau mângâindu-ne cu capul? Ce poate fi mai delicat decât lăbuţa unei pisici încercând să ne trezească dimineaţa? Ce poate fi mai graţios decât mersul unei pisici printre obiectele din apartament? Ce poate fi mai amuzant decât joaca unei pisici? Ce poate fi mai frumos şi fascinant decât această zeiţă cu trup perfect, mlădios, cu blană moale? Cel mai bine au înţeles acest lucru scriitorii: foarte mulţi au iubit pisicile, au avut pisici şi au şi scris despre ele. Sunt celebre pisicile lui Hemingway (pentru că aveau şase degete), ale lui Mark Twain, ale lui Ion Creangă sau „pisicile poznaşe" ale lui T.S. Eliot.

Ştiu că lumea se împarte între iubitorii de pisici şi iubitorii de câini; eu fac parte, definitiv, din prima categorie. Iar pentru pisica mea, năzuroasă şi leneşă, tandră şi fermecătoare, nu am decât o cale ca să-i intru în graţii: să o iubesc şi să am grijă de ea.

Partea a III-a
EVALUARE FINALĂ
(teste nerezolvate)

TESTUL 1 (D.S.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Aveam vreo şase ani când am fost îmbrâncit între coperţile unui cărţoi mai mare decât mine. Era într-o luni; cred că plănuisem să o dau gata până la sfârşitul săptămânii, doar era o carte cât toate zilele. Auzisem despre povestea lui Pinocchio câte ceva, nu mai ţin minte precis ce, dar ştiam că era grozavă.

M-am aşezat tacticos pe pat, gata să-mi înfulec prima carte. Mirosea promiţător, a nou, cum miros cărţile, caietele, penarele, cerneala şi gumele în septembrie, la începutul şcolii. Am deschis-o; pe prima pagină, o ilustraţie în care un bătrân tocmai luase în mână o bucată de lemn, din care ieşea un ciot ca un nas – şi se pregătea să o ciopleascǎ. Am frunzărit întâi cărţoiul. Ei, nu chiar tot, doar câteva pagini, poate vreo cincisprezece. Slavă Domnului, era plin de desene! [...] Şi, maaamă, câte litere erau acolo! Un şuvoi, că nu se mai opreau. Ba nu: o falangă[1] macedoneană, compactă, cu scuturi pe toate părţile şi cu suliţe lungi care ieşeau printre ele. Aşa îmi păreau ţ-urile şi N-urile. Ba chiar şi A-urile, chit că pe ele le ştiam mai demult. Cel mai tare m-a înţepat V-ul, cu care mi-am dat seama pe dată, că eram tare perspicace, începea numele vulpoiului cel rău. Ăsta chiar că era periculos. Mi-a venit să mă apăr şi de falangă, şi de vulpoi închizând cartea. Dar nu mai era drum de întoarcere: odată ce intrasem, trebuia să trec prin ea ca printr-un tunel.

(Călin-Andrei Mihăilescu, „Pinocchio 1",
în volumul *Care-i faza cu cititul*)

[1] *falangă* – formaţie de luptă

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Transcrie patru termeni din fondul principal lexical. *(4p)*

2. Explică modul de formare a unui cuvânt obţinut prin compunere şi a unui cuvânt obţinut prin derivare din primul alineat al textului dat. *(4p)*

3. Transcrie grupurile de sunete din secvenţa: *plănuisem să o dau gata.* *(4p)*

4. Menţionează rolul semnelor de punctuaţie din propoziţia: *Şi, maaamă, câte litere erau acolo!* *(4p)*

5. Selectează două fragmente de câte două-trei cuvinte care arată atitudinea personajului faţă de carte. *(4p)*

6. Prezintă, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), semnificaţia finalului: *Dar nu mai era drum de întoarcere: odată ce intrasem, trebuia să trec prin ea ca printr-un tunel.* *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să-ţi exprimi opinia despre *lectura unor cărţi de ficţiune.* *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să formulezi o opinie despre tema dată;
- să-ţi susţii opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
- să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte cerut.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textele:

a) Asistent manager, formez pentru companie multinaţională domeniul Wellness. Formare şi instruire incluse. Recunoaştere europeană. Venit imediat.

b) Agenţi securitate. DAB Security selecţionează agenţi securitate, şef tură, şef obiectiv, agenţi intervenţie cu atestat pentru spaţii comerciale din localităţile: Bucureşti, Ilfov, Prahova, Argeş, Călăraşi, Dâmboviţa, Giurgiu, Ialomiţa, Teleorman.

(http://www.anunturi.ro/)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textele date: *(4p)*
- site-ul de unde au fost preluate;
- ce servicii se oferă.

2. Precizează, pe baza informaţiilor din text, care serviciu ţi se pare mai atractiv. *(4p)*

3. Menţionează genul şi cazul cuvintelor subliniate în textul dat. *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate, menţionând partea de vorbire prin care se exprimă: *DAB Security selecţionează agenţi securitate.* *(4p)*

5. Indică propoziţiile din primul text, în ordine numerică. *(4p)*

6. Construieşte o frază în care să existe o subordonată circumstanţială de scop, introdusă de conjuncţia *ca să.* *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care să-ţi exprimi opinia despre *limbajul specific anunţurilor.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi patru trăsături specifice limbajului folosit în textele nonliterare;
- să prezinţi detaliat două trăsături, valorificând fragmentele date;
- să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte cerut.

TESTUL 2 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Se urcară în sus și văzură palatul strălucind astfel, de la soare te puteai uita, dar la dânsul ba. Trecură pe deasupra pădurii și, tocmai când erau să se lase în jos la scara palatului, d-abia, d-abia atinse cu piciorul vârful unui copac și dodată toată pădurea se puse în mișcare; urlau dobitoacele, de ți se făcea părul măciucă pe cap. Se grăbiră de se lăsară în jos; și de nu era doamna palatului afară, dând de mâncare puilor ei (căci așa numea ea lighioanele din pădure), îi prăpădea negreșit.

Mai mult de bucurie că au venit îi scăpă ea; căci nu mai văzuse până atunci suflet de om pe la dânsa. Opri pe dobitoace, le îmblânzi și le trimise la locul lor. Stăpâna era o zână naltă, subțirică și drăgălașă și frumoasă, nevoie mare! Cum o văzu Făt-Frumos, rămase încremenit. Dară ea, uitându-se cu milă la dânsul, îi zise:

— Bine ai venit, Făt-Frumos! Ce cauți pe aici?

— Căutăm, zise el, *Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte.*

— Dacă căutați ceea ce ziseși, aci este.

Atunci descălică și intră în palat. Acolo găsi încă două femei, una ca alta de tinere; erau surorile cele mai mari. El începu să mulțumească zânei pentru că l-a scăpat de primejdie; iară ele, de bucurie, gătiră o cină plăcută și numai în vase de aur. Calului îi dete drumul să pască pe unde va voi dânsul; pe urmă îi făcură cunoscuți tuturor lighioanelor, de puteau umbla în tihnă prin pădure.

(*Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Transcrie două forme neliterare din textul dat. *(4p)*
2. Explică modul de formare a unui cuvânt obținut prin compunere și a unui cuvânt obținut prin derivare din primul alineat al textului dat. *(4p)*
3. Construiește un enunț cu omonimul substantivului *păr* din text. *(4p)*
4. Menționează rolul cratimei în secvența: *d-abia, d-abia atinse cu piciorul vârful unui copac.* *(4p)*
5. Transcrie un fragment de caracterizare directă a unui personaj. *(4p)*
6. Motivează, cu ajutorul unui argument, încadrarea textului în categoria basmului. *(4p)*

B. Dezvoltă, într-o compunere de minimum 150 de cuvinte, două argumente pentru care consideri că *textul propus aparține genului epic.* *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi patru trăsături ale genului epic;
- să prezinți detaliat două dintre aceste trăsături, cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Citeam de stingeam cu creierul și corpul totodată. Citeam pe burtă, cu botu' pe labe, la masă, aplecată peste pagini, până înțepeneam. Citeam cu picioarele sub mine până le simțeam reci, umflate, amorțite și atunci mă descolăceam ca un șarpe, îmi dezlipeam privirea de paginile poroase, alergam până la bucătărie cu senzația de ace

în picioare și reveneam cu bucăți de pâine smulsă și mere. Înfulecam rupând cu dinții, când din pâine, când din măr, mestecam de mă dureau maxilarele și absorbeam prin piele parcă, prin pielea frunții, turbioane[1] de cuvinte, asociații, imagini.

Citeam pe spate, cu cartea deasupra și cu dureri în brațe, tolănită pe perne adânci, cartea se legăna deasupra mea, un soare întunecat mă orbea. Citeam cocoțată în copaci, la bunici, în diverse cotloane răcoroase, legănându-mă în balansoare [...] Și uneori nici nu citeam. Stăteam așa cu cartea în mână, uitându-mă în gol. Se întâmplau multe lucruri în acest timp cu mine. Un fel de creșteri, de suprapuneri de vârste și timpuri.

(Simona Popescu, *Exuvii*)

[1] *turbioane* – vârtejuri

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
- tema fragmentului;
- două locuri ale lecturii, evocate în text.

2. Explică rolul repetării verbului *a citi* (*citeam...*). *(4p)*
3. Menționează modul și diateza verbelor subliniate în textul dat. *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Se întâmplau multe lucruri în acest timp cu mine.* *(4p)*
5. Precizează numărul propozițiilor din enunțul: *Citeam cocoțată în copaci, la bunici, în diverse cotloane răcoroase, legănându-mă în balansoare....* *(4p)*
6. Construiește o frază în care să apară o propoziție atributivă, introdusă de pronumele relativ *care.* *(4p)*

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia în legătură cu *semnificația următorului fragment*: *Se întâmplau multe lucruri în acest timp cu mine. Un fel de creșteri, de suprapuneri de vârste și timpuri.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să formulezi clar și logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
- să susții cu citate sau idei/imagini ale textului argumentele prezentate;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 3 (D.S.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Apoi Dumnezeu pornește cu sfântul Petre și, cât ici, cât colé, ajung pe Ivan, care-o ducea tot într-un cântec, de parcă era toată lumea a lui.

— Bună calea, Ivane, zise Dumnezeu. Dar cânți, cânți, nu te-ncurci!

— Mulțămesc d-voastră, zise Ivan, tresărind. Dar de unde știi așa de bine că mă cheamă Ivan?

— D-apoi, dacă n-oiu ști eu, cine altul are să știe? răspunse Dumnezeu.

— Dar cine ești tu, zise Ivan cam zborșit, de te lauzi că știi toate?

— Eu sunt cerșitorul pe care l-ai miluit colo la pod, Ivane. Și cine dă săracilor împrumută pe Dumnezeu, zice Scriptura. Na-ți împrumutul înapoi, căci noi nu avem trebuință de bani. Ia, numai am vrut să dovedesc lui Petre cât ești tu de milostiv. Află acum, Ivane, că eu sunt Dumnezeu și pot să-ți dau orice-i cere de la mine; pentru că și tu ești om cu dreptate și darnic.

Ivan atunci, cuprins de fiori, pe loc s-a dezmețit, a căzut în genunchi dinaintea lui Dumnezeu și a zis:

— Doamne, dacă ești tu cu adevărat Dumnezeu, cum zici, rogu-te, blagoslovește-mi turbinca[1] asta, ca, ori pe cine-oiu vrea eu, să-l vâr într-însa; și apoi să nu poată ieși de aici fără învoirea mea.

(Ion Creangă, *Ivan Turbincă*)

[1] *turbincă* – sac soldățesc

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Selectează două forme neliterare din textul dat. *(4p)*
2. Explică modul de formare a două cuvinte obținute prin conversiune din ultima replică a textului dat. *(4p)*
3. Precizează numărul de litere și numărul de sunete din cuvintele: *ducea, cheamă.* *(4p)*
4. Explică întrebuințarea virgulei în propoziția: *Află acum, Ivane,* [...]. *(4p)*
5. Transcrie două fragmente de caracterizare directă a unui personaj. *(4p)*
6. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, o trăsătură morală a unuia dintre personaje. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi *apartenența textului citat la genul epic.* *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi patru trăsături ale genului epic;
- să prezinți detaliat două dintre aceste trăsături, cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

13. Amabilitatea și bunul-simț deschid multe uși. Nu trebuie să fii amabil doar de formă, să creezi o falsă impresie plăcută despre tine, ci e bine să fii educat în a urma niște reguli bine definite. Învață să vorbești cu „mulțumesc", „vă rog", „îmi cer scuze" sau „îmi permiteți două secunde?" și o să vezi că lumea nu e chiar așa de

neagră. Oricine apreciază bunul-simț și o gramatică bună, dar foarte puțini acceptă impertinența. Nimeni nu îmi datorează nimic... Am învățat să fiu bun. Lumea e un mic oraș.

(Rareș M. Cojocaru, „18 lucruri pe care le-am învățat până la 18 ani", în revista *LiteraTa*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
- revista în care a fost publicat;
- titlul articolului.

2. Explică sensul expresiei: *o gramatică bună.* *(4p)*
3. Menționează modul și timpul verbelor subliniate în textul dat. *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Nimeni nu îmi datorează nimic...* *(4p)*
5. Transcrie propozițiile din fraza următoare și precizează felul lor: *Nu trebuie să fii amabil doar de formă, să creezi o falsă impresie plăcută despre tine, ci e bine să fii educat în a urma niște reguli bine definite.* *(4p)*
6. Construiește o frază în care să existe o subordonată subiectivă, introdusă de conjuncția *dacă.* *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia despre *importanța amabilității.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să formulezi o opinie despre importanța amabilității;
- să-ți susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 4 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

— E raiu pe pământ aicea la voi… zice lăsându-se să cadă pe scaunul din bucătărie.

Căldura i-a înfierbântat fața și i-a înmuiat încheieturile, de nici nu-i mai vine să se miște. Se uită la ceștile de ceai, nespălate, puse-n chiuvetă, la masa acoperită de mușama, plină de firimituri, și la bucata de brânză, cu coaja îngălbenită, de pe farfurie.

— Da mă-ta unde-i?

— La servici – săptămâna asta lucrează de dimineață… Nu știi? răspunse alene Gelu.

Stă, rezemat într-o rână, de ușă. E înalt și slab, trăsăturile feței, neașezate încă, par umflate de fierberea dinăuntru pe care se străduiește s-o ascundă. Se uită țintă la ea și un zâmbet îi întinde buzele groase. Pantalonii de casă, fără curea, îi atârnă pe trupul îngust; deasupra, bluza verde, decolorată.

— Dacă știam, nu mai băteam drumu pân-aici de pomană…

Dar se scoală, își scoate basca, se-apleacă după țoașcă[1] și așază pe masă borcănelul cu murături, sticluța, usturoiul și ceapa. Îi e necaz c-a venit până aici și n-a găsit-o, dacă te lași pe ei, nu vine unu, da nici așa, numa ea, numa ea, d-atâția ani, pe la ușile altora! Mai are și omu ei dreptate… Ee, să fi trăit mămica, alta i-ar fi fost viața! Terminase patru clase și vroia s-o dea la liceu, îi făcuse și uniformă, cu beretă, parc-o vede ș-acu, în iulie a fost asta și-n august s-a decretat mobilizarea… Tăticu a plecat pe front, p-ormă a murit mămica, coșcogea[2] femeia zăcea și aiura, îi crăpase buzele, săraca, de ce fierbințeli avea… Și ea, ce să știe ea, copil de unșpe ani? Ea se juca pe maidan[3], nu se îndura să vie acasă…

(Gabriela Adameșteanu, *Dimineața pierdută*)

---

[1] *țoașcă, țoaște*, s.f. – (reg.) sacoșă, traistă, geantă
[2] *coșcogeá*, adj. invar. – (fam.) foarte mare; coșcogeamite
[3] *maidán, maidane*, s.n. – teren deschis, loc viran situat în interiorul sau la marginea unei localități

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Transcrie două cuvinte cu formă neliterară din textul dat și indică forma lor literară. *(4p)*
2. Scrie două expresii care să conțină substantivul *față*. *(4p)*
3. Precizează numărul de silabe din secvența: *Da mă-ta unde-i?* *(4p)*
4. Menționează rolul virgulei în secvența: *Dacă știam, nu mai băteam drumu pân-aici de pomană.* *(4p)*
5. Precizează două moduri de expunere prezente în fragment. *(4p)*
6. Explică în 3-4 rânduri secvența: *E raiu pe pământ aicea la voi*, din fragmentul dat. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să evidențiezi *trăsăturile unui personaj* din fragmentul citat. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi patru trăsături ale personajului;
- să prezinți detaliat două trăsături, cu exemple din fragmentul citat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Olăneștii erau boieri vechi din valea Oltului, care pot fi urmăriți documentar până la mijlocul veacului al XV-lea, dar nu s-au urcat la dregătoriile[1] mari, înrudindu-se totuși cu neamuri de rangul întâi, ca Otetelișenii, Măneștii, Bujorenii sau Pârșcovenii. Personajul cel mai de seamă pe care l-au dat e Goran din Olănești, născut probabil puțin înainte de 1600, dar care a trăit bătrân și a avut un rol interesant cu prilejul urcării în scaun a lui Constantin Șerban în 1654, îndată după moartea lui Matei Basarab. Într-adevăr, el apare ca simplu logofăt[2], singurul alături de trei mari boieri (Gheorghe Băleanu, Drăghici Cantacuzino și Ghinea din Mănești), care au făcut parte din cele două „ambasade" trimise de Constantin Șerban la Constantinopol pentru a cere confirmarea de către Poartă a alegerii făcute grabnic de boieri în persoana lui.

(Neagu Djuvara, *Ce au fost boierii mari în Țara Românească?*)

---

[1] *dregătorie*, s.f. – demnitate, poziție, rang, treaptă
[2] *logofăt, logofeți*, s.m. – titlu de mare dregător în ierarhia boierilor români, membru al sfatului domnesc

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
   – perioada până la care pot fi urmăriți documentar Olăneștii;
   – numele celui mai de seamă boier pe care l-a dat familia boierească prezentată.
2. Precizează scopul trimiterii „ambasadelor" la Poartă de către Constantin Șerban. *(4p)*
3. Menționează felul și valoarea morfologică a numeralelor subliniate în textul dat. *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *...dar care a trăit bătrân și a avut un rol interesant cu prilejul urcării în scaun a lui Constantin Șerban în 1654, îndată după moartea lui Matei Basarab.* *(4p)*
5. Realizează expansiunea părții de propoziție subliniate, precizând rezultatul obținut: *care au făcut parte din cele două „ambasade" trimise de Constantin Șerban la Constantinopol pentru a cere confirmarea de către Poartă a alegerii făcute grabnic de boieri în persoana lui.* *(4p)*
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o propoziție subordonată subiectivă introdusă prin pronumele relativ compus *ceea ce*. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care să relatezi o *întâmplare care s-ar fi putut petrece în timpul deplasării boierilor la Poartă.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a faptelor;
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 5 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Pe Bunica nu mi-o amintesc decât muncind. Era evident că muncea de mult când ne trezeam noi dimineața și nu dădea niciun semn că se va opri când, la căderea întunericului, noi eram băgați în pat după ce fuseserăm spălați cu forța într-un lighean mare așezat în fața bucătăriei. [...] Bunicii, pe care o chema Ana, toată lumea îi spunea Mamana și cred că era o adevărată personalitate a cartierului, în orice caz era vestită pentru felul în care *știa să tragă*, un fel de masaj dureros pe care ni-l făcea și nouă de câte ori eram bolnavi, pe ceafă, pe brațe și pe picioare, zdrobind grăuntele de *sânge rău* care se strânsese acolo. Cei pe care îi durea ceva se strângeau spre seară și așteptau pe niște scaune așezate în curte lângă gard ca bunica să termine mulsul și să împartă laptele în cănile mălțuite cu capac, pe care vecinii cumpărători le așezau din timp la intrarea grajdului, apoi, în timp ce-i trăgea, bunica vorbea cu fiecare în limba lui, în românește, nemțește, sârbește sau ungurește și țin minte că îmi plăcea să asist fascinată nu numai la activitatea mâinilor ei mișcându-se rapid și savant, ci și la sunetul subțire ca de fetiță al glasului ei trecând misterios, cu ușurință, de la o limbă la alta. Cred că îmi plăcea să ascult și pentru că – acum îmi dau seama – cu noi vorbea foarte puțin și în grabă, numai strictul necesar, chemându-ne la masă, băgându-ne în pat, rugându-ne să nu mai țipăm că o doare capul.

(Ana Blandiana, „Un sens aproape exotic", în volumul *Cartea cu bunici*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *evident*, *vestită*. *(4p)*
2. Explică procedeul prin care s-au format următoarele cuvinte din textul dat: *mulsul*, *sârbește*. *(4p)*
3. Subliniază silaba accentuată din cuvintele: *întunericului*, *dimineața*. *(4p)*
4. Menționează rolul liniilor de pauză folosite în fragmentul citat. *(4p)*
5. Numește un procedeu de caracterizare a personajului principal din fragment și justifică printr-un citat. *(4p)*
6. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, motivul/motivele pentru care autoarea scrie cu majusculă cuvântul *Bunica*. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care *să caracterizezi un personaj feminin* dintr-o operă studiată la școală sau citită de tine. *(16p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi patru trăsături ale personajului;
- să prezinți detaliat două trăsături, cu exemple din fragmentul citat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Există o anumită aură de geniu în jurul celor care vorbesc limbi străine. Dar calitatea de poliglot nu aparține doar academicienilor sau lingviștilor, sunt foarte multe celebrități europene poliglote. Fotbalul, de exemplu, un sport care nu este asociat în mod normal cu îndemânarea lingvistică, este plin de jucători care vorbesc fluent sau se pot exprima bine în mai multe limbi străine. De exemplu, fostul căpitan francez și erou național, Zinedine Zidane, vorbește franceza, italiana, spaniola, araba și berbera. Ruud van Nistelrooy, celebrul atacant olandez, vorbește patru limbi, iar compatriotul său „Lucky" Guus Hiddink, apreciatul antrenor de fotbal, vorbește cinci limbi. Cunoscutul atacant englez, devenit comentator TV, Gary Lineker, pe când juca la Barcelona, a făcut comentarii sportive în spaniolă. „Chiar m-am distrat învățând spaniola și japoneza. Învățarea unei noi limbi poate fi o activitate foarte distractivă și înveți foarte mult despre alți oameni și despre ceea ce-i face să vibreze", a spus el. Învățarea unei noi limbi – ca și învățarea muzicii – necesită unele eforturi, dar este și plină de satisfacții, iar călătoria poate fi la fel de plăcută ca și sosirea, după cum vă poate spune cineva care a pornit pe acest drum.

(*Cum poți învăța limbi străine*, www.ec.europa.eu)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
- limbile pe care le vorbește fotbalistul Zinedine Zidane;
- numele atacantului englez care a devenit comentator sportiv.

2. Precizează ce înseamnă calitatea de poliglot. *(4p)*
3. Menționează genul și cazul cuvintelor subliniate în textul dat. *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Învățarea unei noi limbi poate fi o activitate foarte distractivă...* *(4p)*
5. Transcrie din ultima frază a fragmentului citat cele două propoziții subordonate și precizează felul lor. *(4p)*
6. Construiește o frază în care să ai două propoziții principale legate printr-o conjuncție coordonatoare concluzivă. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia despre *importanța învățării limbilor străine.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să formulezi clar și logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
- să valorifici idei din fragmentul citat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 6 (D.S.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Zombi sunt
cel mai deștept dintre toți
subtil și mișto și plin de poante
îi fac pe toți să râdă
și râd și eu cu ei
să vezi cum behăie ca niște miei
am gagici ce-mi dau pupici
totul e foarte distractiv
(era să spun – ce prost! – distructiv)
rătăcesc desuet sub cerul cu lună
car după mine o tipă zurlie nebună
mă duc pe la alimentara prin târg prin talcioc
prin patiserii îmi fac haine colorate
și-alte prostii
mă soresc vara și merg cu hidrobicicleta
la bâlci mă dau peste cap cu racheta
mă veselesc și m-alint
de ce nu m-aș alinta dacă trece vremea mea
(visez noaptea că sunt o rădașcă printre coleoptere banale
un discus[1] albastru, regal
visez cum mă pulverizez cu durere
visez cum mă duc spre o altă planetă
superb cu ochii mei uriași de insectă
sunt totul sunt nimic sunt mereu altceva
sunt un nimeni perfect liniștit în sfârșit
dar cui să spun? cine m-ar asculta fără să râdă?
mai bine așa: sunt băiatul trăznit
o hahaleră și un aiurit)
de ce nu m-aș alinta
dacă trece vremea mea și
n-ar fi păcat ca să se lepede
clipa cea repede repede?
Deci bucurați-vă bucurați-vă bucurați-vă
(așa cum puteți).

(Simona Popescu, *Bucurați-vă! Bucurați-vă!*)

[1] *discus* – o specie de pești

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim contextual pentru cuvintele subliniate în textul dat: *distractiv*, *desuet*. (4p)
2. Explică modul de formare a cuvintelor subliniate în versul: *sunt un nimeni perfect liniștit în sfârșit.* (4p)
3. Transcrie diftongii din secvența: *și-alte prostii.* (4p)
4. Menționează rolul cratimei în structura: *mă veselesc și m-alint.* (4p)

5. Transcrie un fragment de autoportret. (4p)
6. Comentează în 40-50 de cuvinte (4-5 rânduri) îndemnul din finalul poeziei. (4p)

B. Argumentează, într-o compunere de minimum 150 de cuvinte, *apartenența textului propus la genul liric.* În compunerea ta, trebuie: (16p)
- să precizezi patru trăsături ale genului liric;
- să prezinți detaliat două dintre aceste trăsături, cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Pamfile[1] menționează *deschiderea cerului* în anumite zile din an considerate sfinte, la solstiții[2] și echinoxuri[3]. Minunea avea loc uneori noaptea, alteori ziua: noaptea de Anul Nou, Paști, Sân George și Ajunul Crăciunului și ziua de Bobotează. Deschiderea cerului era însoțită de unele întâmplări miraculoase. De Anul Nou vorbeau animalele domestice despre viața lor cu oamenii și mai ales cu stăpânii lor. Animalele, căpătând darul de a vorbi pe înțelesul oamenilor, divulgau unele aspecte ale destinului celui ce ascultă, stabilit de altfel la naștere de urse[4]. Deschiderea cerului de Sân George da putere pomilor tineri sau firavi să înflorească mai devreme primăvara. Atunci, „copacii se închinau", plecându-și crestele uneori până la pământ. Cine surprindea acest moment se putea agăța de vârful unui copac și putea fi zvârlit în înaltul cerului, unde ajungea în primul cer.[5] Se putea plimba în cer până la marginile lui și coborî de pe poalele lui pentru a reveni pe pământ.

(Romulus Vulcănescu, *Mitologie română*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1985)

[1] Tudor Pamfile (1883-1921) – folclorist și scriitor român
[2] *solstițiu* – moment în care Soarele atinge cea mai mare înălțime (vara) sau cea mai mică (iarna), în mișcarea sa aparentă pe bolta cerească
[3] *echinocțiu* – moment în care Soarele trece printr-un punct echinocțial, primăvara și toamna, când ziua este egală cu noaptea
[4] *urse* – ursitoare
[5] Legendele populare românești vorbesc de mai multe ceruri.

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat: (4p)
   – titlul cărții din care este selectat fragmentul;
   – două sărbători creștine menționate în fragment.
2. Prezintă concis o minune posibilă la deschiderea cerului, conform credinței populare. (4p)
3. Menționează modul și timpul verbelor subliniate în textul dat. (4p)
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Atunci, „copacii se închinau", plecându-și crestele uneori până la pământ.* (4p)
5. Explică întrebuințarea majusculei la unele cuvinte din interiorul enunțurilor. (4p)
6. Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Animalele, căpătând darul de a vorbi pe înțelesul oamenilor, divulgau unele aspecte ale destinului celui ce ascultă, stabilit de altfel la naștere de urse.* (4p)

B. Redactează, în 150-300 de cuvinte, o narațiune în care să prezinți *o întâmplare reală sau imaginară petrecută într-o zi de sărbătoare.* (12p)
În compunerea ta, trebuie:
- să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a faptelor;
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 7 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

O creangă de aur în curte avea
Şi Prinţul, vai, Prinţul nimic nu ştia.

Dar omul cu ochii şireţi într-o zi
Trecu prin grădină pe-ascuns şi-o zări.

A doua zi iată-l la prinţul tăcut.
„— O creangă de aur îţi cer împrumut."

„— O creangă de aur? De unde să-ţi dau?
Aşa ceva n-am eu. Nici zeii nu au.

Aşa ceva nu e decât uneori
În vrăjile goale şi-n visul din zori."

Dar omul răspunse: „— De-o aflu cumva
Mi-o dai mie?" „— Bine, să fie a ta!"

Nici nu sfârşi bine vorba pe tron
Că omul ţâşni dintr-odată spre pom,

Urcă şerpuind până-n vârful bătrân
Şi vesel se-ntoarse cu creanga în sân.

O creangă de aur cu sunet vrăjit!
Stă prinţul sub pajură[1] nedumerit,

Se uită la omul ce trece prin gard,
Sprânceana-i se-ntunecă, braţele-i ard.

Dar totu-i zadarnic, totu-i în van,
Totu-i de-acum nemernic alean[2].

O creangă de aur în curte avea
Şi el, Prinţ nătâng, nu ştia, nu ştia...

(Radu Stanca, *Comoara târzie*)

[1] *pajură* – aici, stemă
[2] *alean* – suferinţă sufletească; melancolie, dor

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Transcrie din text două cuvinte cu sens figurat. *(4p)*
2. Scrie câte un antonim pentru fiecare dintre cuvintele: *bătrân*, *vesel.* *(4p)*
3. Precizează numărul de silabe din versul: *Trecu prin grădină pe-ascuns şi-o zări.* *(4p)*
4. Explică folosirea semnelor de punctuaţie din al doilea vers. *(4p)*
5. Selectează două figuri de stil diferite din textul propus. *(4p)*
6. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificaţia titlului acestui text. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să-ţi prezinţi opinia despre *semnificaţia/ mesajul* baladei *Comoara târzie* de Radu Stanca. *(16p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să formulezi o opinie despre semnificaţia/mesajul textului dat;
– să-ţi susţii opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
– să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Muzeul Naţional de Istorie Naturală „Grigore Antipa" continuă seria întâlnirilor „La Antipa, în spatele uşilor închise!" cu specialiştii muzeului.

Sâmbătă, 9 februarie 2013, începând cu orele 11:00, drd. Ana-Maria Krapal vă aşteaptă să deschideţi împreună cufărul plin de comori al Mării Negre.

Când spunem „comori" ne gândim la minunăţii şi frumuseţi nemaivăzute. Totuşi, comorile pot face referire şi la moluştele marine, care joacă un rol foarte important în ecosistemul Mării Negre, dar şi în viaţa omului, ele reprezentând mult mai mult decât cochiliile pe care le culegem cu bucurie de pe plajă. Interesant este că speciile de scoici şi melci, care astăzi sunt obişnuite şi le găsim peste tot pe plajă, nu existau acum 50 de ani în Marea Neagră. Aceşti nou-veniţi au adus modificări în structura ecosistemului Mării Negre, producând schimbări însemnate.

Astfel, pe parcursul acestei întâlniri, veţi descoperi care sunt cele mai comune specii de moluşte pe care le găsim în Marea Neagră la litoralul românesc, dar şi pe cele mai interesante şi mai bizare. De asemenea, veţi afla cât de importante sunt ele atât pentru societatea umană, cât şi pentru rolul lor în complexul ecosistem marin.

Pentru al doilea an consecutiv, Muzeul „Antipa" va acorda premii la sfârşitul acestui ciclu de conferinţe. Trei dintre cei mai isteţi, dar şi cei mai fideli participanţi la conferinţe vor putea intra în posesia telescoapelor oferite de către sponsorul nostru, DaVinci Learning, dacă vor răspunde corect la toate întrebările concursului ce se va desfăşura în ianuarie 2014.

(www.antipa.ro)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
– denumirea seriei de întâlniri publice cu specialiştii muzeului;
– numele firmei care sponsorizează această activitate.
2. Scrie, într-un enunţ, care este tema întâlnirii anunţate şi numele specialistului care o susţine. *(4p)*
3. Menţionează genul şi cazul cuvintelor subliniate în primul alineat al textului dat. *(4p)*
4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate, menţionând partea de vorbire prin care se exprimă: *Muzeul „Antipa" va acorda premii la sfârşitul acestui ciclu de conferinţe.* *(4p)*
5. Transcrie fiecare propoziţie din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Interesant este că speciile de scoici şi melci, care astăzi sunt obişnuite, nu existau acum 50 de ani în Marea Neagră.* *(4p)*
6. Alcătuieşte o propoziţie circumstanţială concesivă în raport de subordonare faţă de verbul *a răspunde.* *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care să demonstrezi cu argumente că textul propus reprezintă o *ştire.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să precizezi patru dintre trăsăturile acestui tip de text;
– să prezinţi detaliat două dintre trăsături, valorificând textul dat;
– să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 8 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Când, primăvara, vine-n cârduri
Poporul blând de rândunele,
Eu parcă-aştept să se re-ntoarcă
Şi visurile mele.

Când viaţa pare mai frumoasă
Şi mai lipsită de suspine,
Eu tot aştept să se re-ntoarcă
Şi visele-mi senine...

Se duce vara... şi se duce
Poporul blând de rândunele, –
Iar eu mă simt tot mai departe
De visurile mele...

(Traian Demetrescu, *Melancolie*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:
1. Notează două cuvinte derivate de la adjectivul *blând.* *(4p)*
2. Scrie două enunţuri prin care să evidenţiezi sensurile celor două forme de plural ale substantivului *vis.* *(4p)*
3. Transcrie diftongii din versul: *Când viaţa pare mai frumoasă.* *(4p)*
4. Menţionează rolul punctelor de suspensie în versul: *Se duce vara... şi se duce.* *(4p)*
5. Precizează modul de expunere din textul citat. *(4p)*
6. Prezintă, în 50-60 de cuvinte, două argumente privind încadrarea textului într-un gen literar. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinţi *semnificaţia titlului* poeziei *Melancolie* de Traian Demetrescu, prin raportare la conţinutul textului propus. *(16p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să ilustrezi relaţia dintre titlu şi conţinutul textului liric;
- să evidenţiezi două mijloace artistice prin care este susţinută ideea sugerată în titlu;
- să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenţie, textul:

Gogu Boltanski mi-a fost cel mai bun prieten de la grădiniţă până la sfârşitul liceului. Relaţia mea cu Gogu Boltanski a fost una profundă, formatoare. Nu numai că am crescut împreună, dar am descoperit împreună literatura şi magia creaţiei. Şi eu, şi el, eram buni la română şi încă din clasa a patra am început să scriem poezii. Cum eram aproape vecini, Gogu locuia la doar două străzi de mine, ne vedeam în fiecare zi după şcoală şi după

ce ne făceam lecţiile. Cu Gogu discutam mult, despre orice. Sigur, copii fiind, ne mai şi jucam, ne duelam cu săbii de lemn, construiam toamna cazemate din frunze moarte şi alergam pe cai imaginari prin grădini (cartierul nostru era unul de case cu imense grădini de zarzavat şi de pomi fructiferi în spatele lor). O altă bucurie comună era să mergem împreună la film, duminica la desene animate, iar în timpul săptămânii la toate filmele care nu erau interzise copiilor sub 16 ani.

(Matei Vişniec, *Sindromul de panică în Oraşul Luminilor*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:
1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
   - disciplina/obiectul de studiu la care erau talentaţi cei doi copii;
   - două jocuri preferate de cei doi copii.
2. Evidenţiază, pe baza unui citat din text, rolul pe care l-a avut prietenia în evoluţia celor doi copii. *(4p)*
3. Menţionează modul şi diateza verbelor subliniate în textul dat. *(4p)*
4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate, menţionând partea de vorbire prin care se exprimă: *Cu Gogu discutam mult, despre orice.* *(4p)*
5. Transcrie fiecare propoziţie din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *O altă bucurie comună era să mergem împreună la film, duminica la desene animate, iar în timpul săptămânii la toate filmele care nu erau interzise copiilor sub 16 ani.* *(4p)*
6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii, în care să existe o atributivă al cărei termen regent să fie un numeral. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care să-ţi exprimi opinia despre *importanţa preocupărilor comune într-o prietenie durabilă.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
- să valorifici ideile din fragmentul citat;
- să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 9 (D.S.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Și-a pus, se vede, Domnul pământul în cuptor
De coace ca o pită sub cer dogorâtor.

Prin iarba arsă greieri cu țârâit prelung
Tăcerea nesfârșită a zilei o împung,

Iar apele luminii se joacă pe zăvoi,
La iazul scurs dorm bivoli cu botul în noroi, [...]

În casa răcoroasă și cu obloane trase,
În vechea mea odaie vrea visul să mă lase –

Încet îmi deschid ochii, să nu mă-nșele parcă;
Trecutul și-amintirea tot gândul mi-l încarcă.

Pe valuri de lumină las vara să mă poarte –
Dă-mi tu, bibliotecă din vremuri dragi, o carte

Vrăjită cum e cartea ce o citești întâi
Să-i pun iar talismanul deschis la căpătâi.

Din rafturi iau volumul, și Robinson Crusoe
Cu papagalu-i verde îmi intră iar în voie.

O, Doamne, ca tovarăș de viață ține-mi-l,
Păstrează-mi pân' la moarte un suflet de copil.

(Ion Pillat, *Cuptor*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Precizează câte un antonim pentru următorii termeni: *tăcere*, *păstrează*. (4p)
2. Notează sensul expresiei *îmi intră... în voie.* (4p)
3. Transcrie diftongii din cuvintele: *greieri*, *noroi*. (4p)
4. Explică întrebuințarea cratimei în versul: *Trecutul și-amintirea tot gândul mi-l încarcă.* (4p)
5. Exemplifică două aspecte specifice descrierii literare. (4p)
6. Comentează, în 30-50 de cuvinte, expresivitatea unei figuri de stil. (4p)

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi *apartenența textului la genul liric.* (16p)

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi patru trăsături ale genului liric;
- să prezinți detaliat două dintre aceste trăsături, valorificând textul dat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Cea mai veche adevărată lectură a mea (așezat pe burtă, în pat, cu capul în jos, și cartea pusă pe parchet!) sunt *Poveștile* lui Creangă. Le citeam într-o ediție de format mare, cu ilustrațiile lui Th. Kiriakoff. Pot spune că Ion Creangă a fost prima mea întâlnire cu metafizicul[1]. Mă apropiam de lumea aceea, repetat, cu simțăminte amestecate de plăcere și angoasă. Plăcerea era zborul fanteziei, descoperirea altor lumi, altor „tărâmuri", a unor spații cu însușiri nemaiîntâlnite. Angoasa, aceea de-a descoperi, în lumea noastră, entitățile supranaturale: Dracul, Moartea. Mi se făcea frică citind, singurătatea pe care mi-o pregătisem, izolându-mă în compania cărții, se făcea mai groasă. Mi-era frică, spun: în același timp dobândeam încredere în mine; îmi spuneam, umblând pe căile lui Dănilă, ale lui Stan Pățitul, că Dracul poate fi păcălit, sau, cu Ivan, că poți să te joci cu moartea, chiar dacă riști nemurirea. [...] Și câte cuvinte noi învățam, câte obiecte inaccesibile în domolitul meu univers orășenesc ajungeau, prin povești, la mine!

Pe Creangă l-am citit toată viața, am fost mereu împreună.

(Ion Vianu, „Zece cărți prin care am început să devin om",
în volumul *Cărțile care ne-au făcut oameni*)

[1] *metafizic* – care nu poate fi perceput cu simțurile

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: (4p)
   - tema textului;
   - autorul textului și titlul volumului.
2. Precizează motivul pentru care este foarte importantă descoperirea poveștilor lui Creangă, pentru autorul textului dat. (4p)
3. Selectează adverbele din ultimul enunț al textului și notează felul lor. (4p)
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din propoziția următoare, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Mi se făcea frică citind.* (4p)
5. Transcrie propozițiile din fraza următoare și precizează felul lor: *Mi se făcea frică citind, singurătatea pe care mi-o pregătisem, izolându-mă în compania cărții, se făcea mai groasă.* (4p)
6. Construiește o frază în care să existe o subordonată circumstanțială de cauză, introdusă de conjuncția *fiindcă.* (4p)

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia despre *plăcerea cititului.*
În compunerea ta, trebuie: (12p)
- să formulezi o opinie despre plăcerea cititului;
- să-ți susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 10 (D.S.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

De câtva timp, în miezul nopții-n gară,
Sosește-un tren, dar nimenea nu știe
De unde și din ce călătorie
Firească, nefirească, se coboară.

Apare-ncet, prin cețuri sublunare,
Și intră, râmă leneșă, în stație.
Spre ce necunoscută destinație
Se-ndreaptă, e un semn de întrebare. [...]

Și niciun călător de prin vagoane
Nu se dă jos vreodată-n gara noastră.
Pare adus de-o negură albastră
Ce-i învelește coșuri, uși, tampoane.

Iar când urnit din marea lui tăcere,
Se pune iarăși tainic în mișcare
Nu uruie, scrâșnind din roți sau fiare,
Ci cântă – lent, o muzică de sfere. [...]

(Radu Stanca, *Trenul fantomă*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Selectează o pereche de antonime din prima strofă. *(4p)*
2. Construiește un enunț în care substantivul *tăcere* să aibă sens figurat. *(4p)*
3. Desparte în silabe cuvântul *vreodată*. *(4p)*
4. Explică întrebuințarea cratimei în structura: *sosește-un tren*. *(4p)*
5. Formulează o idee principală din textul citat. *(4p)*
6. Comentează, în 30-50 de cuvinte, expresivitatea unei imagini. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia despre o *posibilă semnificație a textului.* *(16p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să formulezi opinia în legătură cu semnificația textului;
- să o susții prin două argumente, valorificând textul dat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Prima linie de cale ferată pentru călători din lume a fost inaugurată pe 27 septembrie 1825. Ea făcea legătura între Stockton și Darlington, în nordul Angliei. O locomotivă cu abur, numită „The Locomotion", trăgea 34 de vagoane, unele încărcate cu cărbune, iar celelalte adaptate pentru transportarea călătorilor. Atât locomotiva, cât și vagoanele erau construite după proiectele lui George Stephenson (1781-1848). Acesta lucrase în prealabil ca specialist în utilaj minier. În minele de cărbuni erau de mult folosiți vagoneții împinși pe șine, iar primele încercări au fost făcute de Stephenson folosind tocmai acești vagoneți, tractați de o mașină cu abur.

(http://www.copilasul.com/curiozitati)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
- când a fost inaugurată prima linie de cale ferată pentru călători din lume;
- cine a proiectat locomotiva și vagoanele.

2. Menționează care a fost sursa de inspirație pentru construirea acestui tren. *(4p)*
3. Selectează, din text, o pereche de termeni corelativi copulativi. *(4p)*
4. Indică funcția sintactică a cuvintelor subliniate din enunțul următor, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Prima linie de cale ferată <u>pentru călători</u> din lume <u>a fost inaugurată</u> pe 27 septembrie 1825.* *(4p)*
5. Transcrie propozițiile din fraza următoare și precizează felul lor: *În minele de cărbuni erau de mult folosiți vagoneții împinși pe șine, iar primele încercări au fost făcute de Stephenson folosind tocmai acești vagoneți, tractați de o mașină cu abur.* *(4p)*
6. Construiește o frază după schema: PP + PP + CI. *(4p)*

B. Redactează un *dialog imaginar* de 150-300 de cuvinte, *între doi călători care se află într-un tren.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să valorifici idei, imagini sau fragmente din textul dat;
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 11 (D.S.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

S-a dus zăpada albă de pe întinsul țării,
S-au dus zilele Babei și nopțile vegherii.
Câmpia scoate aburi; pe umedul pământ
Se-ntind cărări uscate de-al primăverii vânt.

Lumina e mai caldă și-n inimă pătrunde;
Prin râpi adânci zăpada de soare se ascunde.
Pâraiele umflate curg iute șopotind
Și mugurii pe creangă se văd îmbobocind.

O, Doamne! iată-un flutur ce prin văzduh se perde!
În câmpul veșted iată un fir de iarbă verde
Pe care-ncet se urcă un galbin gândăcel
Și sub a lui povară îl pleacă-ncetinel.

Un fir de iarbă verde, o rază-ncălzitoare,
Un gândăcel, un flutur, un clopoțel în floare,
După o iarnă lungă ș-un dor nemărginit
Aprind un soare dulce în sufletul uimit.

(Vasile Alecsandri, *Sfârșitul iernei*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Indică doi termeni din câmpul semantic al *primăverii*. *(4p)*
2. Explică sensul sintagmei *s-au dus zilele Babei*. *(4p)*
3. Notează cuvintele care conțin diftongi din ultimul vers al poeziei. *(4p)*
4. Transcrie un fragment în care virgula este folosită pentru a marca o enumerație. *(4p)*
5. Selectează o imagine artistică vizuală și o imagine artistică auditivă. *(4p)*
6. Precizează rima și măsura versurilor din prima strofă. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi *apartenența textului citat la specia pastelului*. *(16p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să numești patru dintre trăsăturile speciei;
– să prezinți detaliat două dintre aceste trăsături, valorificând textul dat;
– să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Balcic (în bulgară *Балчик*) este un oraș la țărmul Mării Negre, în nord-estul Bulgariei, regiunea Dobrici, la o distanță de 42 km de Varna. În prezent este una dintre atracțiile turistice ale Bulgariei la Marea Neagră. În perioada 1913-1940 a aparținut de Regatul României, împreună cu restul Dobrogei de Sud, în urma celui de-al Doilea Război Balcanic (iunie-august 1913). În 1940, Cadrilaterul, inclusiv Balcicul, a fost redobândit de Bulgaria. Aici se află Castelul din Balcic, [care a fost] reședința de vară preferată a Reginei Maria, înconjurat de o la fel de celebră grădină botanică, unicat în Europa Centrală și de Est, în special datorită colecției de cactuși.

(http://ro.wikipedia.org/wiki/Balcic)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
– stațiunea turistică prezentată;
– numele personalității istorice care a ridicat un castel în stațiune.
2. Selectează informațiile din text prin care ai putea să convingi un prieten să viziteze Balcicul. *(4p)*
3. Transcrie, din text, un substantiv nearticulat și un substantiv articulat hotărât. *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *<u>În prezent</u> este <u>una</u> dintre atracțiile turistice ale Bulgariei la Marea Neagră.* *(4p)*
5. Transcrie propoziția subordonată din text și precizează-i felul. *(4p)*
6. Construiește o frază în care să existe o propoziție subordonată al cărei termen regent să fie verb la gerunziu. *(4p)*

B. Redactează un text de 150-300 de rânduri, în care *să prezinți o stațiune turistică reală sau imaginară*, ca să convingi că merită vizitată. *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să întrebuințezi procedee specifice descrierii și argumentației;
– să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
– să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 12 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

La casa fără lacăt
Doar luna de mai vine
S-o cerceteze-n treacăt
În nopțile senine.

Perdele-nvechite
Atârnă într-o parte
Ca aripi ostenite
La geamurile sparte.

Doar șoareci țin soborul[1]
Ungherelor uitate,
Păienjeni țes covorul
Uitării-ntunecate.

Și-aceeași armonie
De greieri trist răsună
În casa cea pustie
Sub farmecul de lună...

(Șt. O. Iosif, *Nopți de vară*)

[1] *sobór, soboare,* s.n. – (înv.) adunare, întrunire, consfătuire; sfat

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *întunecate, pustie.* *(4p)*
2. Menționează doi termeni din familia lexicală a cuvântului *noapte.* *(4p)*
3. Notează accentele cuvintelor: *ungherelor, armonie.* *(4p)*
4. Explică rolul cratimei în secvența: *perdele-nvechite.* *(4p)*
5. Selectează o comparație și o metaforă din textul propus. *(4p)*
6. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, semnificația versurilor: *Doar șoareci țin soborul/ Ungherelor uitate,/ Păienjeni țes covorul/ Uitării-ntunecate.* *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi că *textul citat reprezintă o descriere artistică.* *(16p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să numești patru dintre trăsăturile descrierii artistice;
– să prezinți detaliat două dintre aceste trăsături, valorificând textul dat;
– să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

DE CE ASCULTAȚI MUZICĂ CLASICĂ?
• Andrei Manolescu
redactor-șef adjunct, *Dilema veche*

Pentru că, din fericire, am avut niște părinți care au știut să-mi deschidă la timp orizontul către acest gen de muzică, în ciuda opoziției mele inițiale de copil neascultător. Pentru că mi s-a recomandat să ascult o piesă de mai multe ori, până când mă obișnuiesc cu ea și îi percep linia melodică și structura mai profundă. Când începi să știi aproape pe dinafară și poți chiar să fredonezi o simfonie, un concert sau o sonată, le-ai tot asculta (asemeni hiturilor din muzica pop) și ai vrea să distingi și diferențele dintre interpretări.

Când am ajuns în armata Republicii Socialiste România și trăiam sub opresiunea corvezilor zilnice și în condiții cât se poate de mizerabile, am perceput câteva fragmente dintr-o simfonie de Beethoven răzbătând de la radioul din biroul unui ofițer. Muzica clasică suna de-a dreptul divin în acea împrejurare, era ca un semnal că lumea civilizată încă mai există pe undeva. Astăzi, când ascult muzică clasică, mă simt, uneori, privilegiat, amintindu-mi că există oameni care, dintr-un motiv sau altul, nu au acces la bucuria asta.

Pe de altă parte, într-o epocă a agitației, muzica clasică îmi pare o insulă verde, o vacanță auditivă. Sigur, ea poate fi, așa cum bine știm, dramatică, tumultuoasă, dacă nu bubuitoare de-a dreptul. Și, de cele mai multe ori, cere concentrare. Însă ideea de muzică clasică în general, așa cum mulți o percep astăzi, se poate încadra în tipul de viață *slow.* Pentru unii specialiști, comparația asta poate părea simplistă. Eu, însă, dincolo de chestiunile tehnice, o asociez mereu cu viața bună, cu tihna, cultura și civilizația.

(*Dilema veche*, nr. 496, 15-21 august 2013)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
– două tipuri de lucrări muzicale clasice;
– numele unui compozitor celebru.
2. Precizează ce înseamnă muzica clasică pentru persoana intervievată. *(4p)*
3. Transcrie două verbe copulative diferite din textul dat. *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *...am perceput câteva fragmente dintr-o simfonie de Beethoven răzbătând de la radioul din biroul unui ofițer.* *(4p)*
5. Transcrie două propoziții subordonate diferite din fraza următoare, precizând felul acestora: *Astăzi, când ascult muzică clasică, mă simt, uneori, privilegiat, amintindu-mi că există oameni care, dintr-un motiv sau altul, nu au acces la bucuria asta.* *(4p)*
6. Realizează expansiunea termenului subliniat în propoziția subordonată corespunzătoare și precizează felul acesteia: *Pentru unii specialiști, comparația asta poate părea simplistă.* *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia despre *rolul muzicii în viața unui adolescent.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să formulezi clar și logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să valorifici ideile din fragmentul citat;
– să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 13 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

[...] Când se făcu ora prânzului, numai ce văzură pe-o cracă o păsărică albă și frumoasă, care cânta atât de duios, că se opriră vrăjiți s-o asculte. După ce-și sfârși cântul, păsărica își întinse aripile și zbură, zvârrr! pe dinaintea copiilor. Dacă văzură ei asta, începură a se lua după ea până când se făcu de ajunseră la o căsuță. Cât ai clipi, păsărica se lăsă pe acoperiș și, când veniră mai aproape de căsuță, copiii rămaseră cu gurile căscate. Pasămite, toată căscioara era făcută din pâine și acoperită cu cozonac, iar geamurile erau din zahăr curat.

— Hai să-ncepem să îmbucăm! zise Hänsel. Și să ne fie de bine! Eu o să mănânc o bucată din acoperiș, iar tu, Gretel, ia de gustă din fereastra asta, că e tare dulce!

Hänsel n-așteptă și, înălțându-se pe vârfurile picioarelor, rupse o bucățică din acoperiș, să-și dea seama ce gust are. În acest timp, Gretel ronțăia de zor o spărtură de geam. Și numai ce se auzi deodată o voce subțirică, ce venea dinăuntrul căsuței:

— Cronț, cronț, cronț, da' cine tot ronțăie a mea căscioară? Cine, cine e afară?

Și copiii răspunseră pe dată:

— Vântul, vântul! Azi înconjură pământul!

Și, fără să se sinchisească defel, continuară să mănânce și mai cu poftă. Cum îi plăcuse grozav acoperișul, Hänsel mai rupse din el o bucată bună, iar Gretel nu se lăsă nici ea mai prejos și, desprinzând un ochete de geam, se așeză jos și începu a-l ronțăi cu poftă.

Și când nici nu se așteptau, odată se deschise ușa și o femeie bătrână de tot, ce se sprijinea într-o cârjă, ieși din casă târșâindu-și picioarele. [...]

(Frații Grimm, *Hänsel și Gretel*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Scrie câte un sinonim pentru fiecare dintre cuvintele: *fără să se sinchisească, grozav.* *(4p)*
2. Transcrie, din fragmentul dat, trei termeni din câmpul lexico-semantic al *alimentelor.* *(4p)*
3. Notează numărul de litere și de sunete pentru fiecare dintre cuvintele: *căscioară, sinchisească.* *(4p)*
4. Prezintă rolul timpurilor verbale utilizate în primul alineat al fragmentului dat. *(4p)*
5. Formulează o idee principală/secundară din fragmentul citat. *(4p)*
6. Motivează, într-un enunț, răspunsul copiilor la întrebarea bătrânei. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi faptul că *fragmentul citat aparține unui basm.* *(16p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să numești patru dintre caracteristicile basmului, ca specie literară;
- să prezinți detaliat două dintre aceste trăsături, valorificând textul dat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Zahărul a fost petrolul vremurilor sale. Cu cât gustai mai mult, cu atât voiai mai mult. În 1700, un englez obișnuit consuma 1,8 kg pe an. În 1800, un om obișnuit mânca 8,2 kg de zahăr. În 1870, același amator de dulciuri mânca 21 de kg anual. Era sătul? Sigur că nu! În 1900, ajunsese la 45 de kg pe an. În acel interval de 30 de ani, producția mondială de zahăr din trestie și sfeclă a explodat de la 2,5 milioane de tone pe an la aproximativ 12 milioane. Astăzi americanul mediu consumă anual 35 kg de zahăr adăugat. [...]

„Se pare că de fiecare dată când studiez o boală și o urmăresc până la cauza inițială, ajung înapoi la zahăr.", spune Richard Johnson, nefrolog[1] la Universitatea din Colorado, Denver. „De ce o treime dintre adulți în întreaga lume au hipertensiune, când în 1900 numai 5% aveau așa ceva? De ce 153 de milioane de oameni aveau diabet în 1980, iar acum sunt 347 de milioane? De ce există mulți americani obezi? Zahărul, credem noi, este unul dintre vinovați, dacă nu chiar principalul vinovat." [...]

Recent, Asociația Americană a Inimii s-a alăturat avertismentelor privind o cantitate prea mare de zahăr adăugat în alimentație. Dar argumentul său este că zahărul furnizează calorii fără niciun beneficiu nutritiv. Potrivit lui Johnson și colegilor săi, aceasta omite esențialul. Zahărul excesiv nu înseamnă doar calorii goale; el este toxic. [...]

(după Rich Cohen, „O poveste nu chiar atât de dulce",
National Geographic România, nr. 124/august 2013)

[1] *nefrológ, -ă*, s.m. și f. – medic specialist în nefrologie; urolog

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
- cât zahăr consuma un om obișnuit în 1870;
- numele specialistului citat în articol și calitatea sa.

2. Explică titlul articolului din care a fost preluat fragmentul, folosind informații din text. *(4p)*
3. Selectează, din text, un verb la un mod nepredicativ și un verb la un mod predicativ. *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Zahărul a fost petrolul vremurilor sale.* *(4p)*
5. Transcrie propozițiile din fraza următoare, precizând felul acestora: *Se pare că de fiecare dată când studiez o boală și o urmăresc până la cauza inițială, ajung înapoi la zahăr.* *(4p)*
6. Construiește o frază în care să existe două propoziții subordonate atributive, coordonate prin conjuncția *dar.* *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia despre *importanța unei alimentații sănătoase.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să formulezi clar și logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
- să valorifici idei din fragmentul citat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 14 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Cine trece-n Valea Seacă
Cu hamgerul[1] fără teacă
Și cu pieptul dezvălit?
Andrii-Popa cel vestit!

Șapte ani cu voinicie
Și-au bătut joc de domnie
Și tot pradă nencetat,
Andrii-Popa, hoț bărbat!

Zi și noapte, de călare,
Trage bir din drumul mare,
Și din țară peste tot!
Fug neferii[2] cât ce pot,

Căci el are-o pușcă plină
Cu trei glonți la rădăcină,
Și-are-un murg de patru ani,
Care mușcă din dușmani,

Și-are frați de cruce șapte,
Care-au supt sânge cu lapte.
Și nu-i pasă de nimic,
Andrii-Popa cel voinic!

Căpitane, frățioare,
Ce se vede despre soare?
Se zăresc vreo patru cai!...
N-auziși tu de-un Mihai?

Căpitane, te gătește,
Mihai mândrul te gonește.
Iată-l, vine ca un zmeu!
Fă trei cruci la Dumnezeu.

Cum îi vede-n depărtare,
Popa strigă-n gura mare:
„Hai la goană de neferi!
Hai la horă de muieri!"

Au zis! țipă, se aruncă,
Trece șes, pâraie, luncă
Cu fugarul sprintenel
Și cu hoții după el.

Mihai mândrul vine iară
Falnic ca un stâlp de pară,
Pe-un cal alb ce n-are loc
Și din ochi aruncă foc. [...]

Pept în pept!... Câmpul răsună,
Toți de tot dau împreună.
Toți la luptă-s încleștați
Toți în sânge încruntați. [...]

Zi de vară păn-în seară
Dau voinicii să se peară,
Și cu ferul ascuțit,
Și cu pumnul amorțit.

Sângele-n răni gâlgâiește,
Glasu-n gură se sfârșește.
Zece-s morți! doi încă vii,
Mihai mândrul și Andrii.

Andrii fuge făr' de-o mână,
Prinde murgul la fântână,
Dă pieptiș, sare pe șa
Și din gură zice-așa:

„Zbori, copile sprintinele,
Să mă scapi de chinuri grele,
Că mă jur, de mă-i scăpa,
Ca pe-un frate te-oi căta."

Murgul sprinten se răpede
În zadar! Mihai mi-l vede!
„Stăi, hoț-popă, dragul meu,
Să-ți arăt cine sunt eu!"

Și cum zice, mi-l chitește[3],
Drept în frunte mi-l lovește!
„Ura!" Vulturul din nori
Răcni falnic de trei ori.

(Vasile Alecsandri, *Andrii-Popa*)

[1] *hamger* (lit. hanger) – pumnal mare, încovoiat
[2] *nefer* – arnăut, soldat care făcea parte din poteră
[3] *chitește* (pop.) – țintește, ochește

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Extrage, din text, două forme neliterare și precizează echivalentul lor actual. *(4p)*
2. Explică sensul sintagmei *frați de cruce.* *(4p)*
3. Transcrie diftongii din cuvintele: *frățioare, muieri.* *(4p)*
4. Explică folosirea virgulei în secvența: *Căpitane, te gătește...* *(4p)*
5. Formulează două idei principale/secundare din text. *(4p)*
6. Numește personajele care iau parte la acțiune și statutul lor social. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi *apartenența textului citat la specia baladei.* *(16p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să numești patru dintre trăsăturile speciei;
– să prezinți detaliat două dintre aceste trăsături, valorificând textul dat;
– să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Caravana Metropolis – Cinema în aer liber revine vara aceasta cu cele mai bune 11 filme europene și de autor, în 4 orașe din România! Fiecare vară cu poveștile ei!

Caravana Metropolis revine în 2015, după trei sezoane în care a strâns peste 200.000 spectatori, în toată țara, dintre care peste 90.000 doar în 2014. Evenimentul se va desfășura în perioada **7 iulie 2015 – 23 august 2015, la Arad (7 – 12 iulie 2015), Timișoara (14 – 19 iulie 2015), Brașov (28 iulie 2015 – 2 august 2015)** și **Sibiu (18 – 23 august 2015)** în piețe centrale sau parcuri, iar intrarea la toate proiecțiile este liberă.

Caravana Metropolis își propune să aducă filmul european mai aproape de publicul larg, în lipsa cinematografelor de artă care aproape au dispărut din România. **11 filme de autor** vor fi proiectate de marți până duminică, de la orele 21:30, utilizând cel mai performant echipament de proiecție în aer liber din România [...].

Iată cele 11 filme din selecția oficială a Caravanei Metropolis: [...]

Bătrânul de 100 de ani care a ieșit pe fereastră și a dispărut, r. Felix Herngren, nominalizat la Audience Award la European Film Awards, este cel mai apreciat și vândut blockbuster suedez din ultimii ani. *Neașteptata poveste a unui bărbat în vârstă de 100 de ani care decide că nu-i prea târziu s-o ia de la capăt. [...]*

Orășelul Alandala, r. Veit Helmer – o comedie pentru întreaga familie, dublată în limba română, pentru spectatorii de-o șchioapă, laureată a Premiului Publicului la Zurich Film Festival, în competiție la Cinekid ICFF. *Copiii și bunicii reușesc să transforme un orășel din Europa într-un loc al invențiilor și al recordurilor. Mașina de gunoi devine fabrică de biciclete, o macara devine rollercoaster și totul pare posibil atunci când imaginația nu mai are limite.*

(*Caravana Metropolis revine cu cele mai bune filme ale verii!*, comunicat de presă, www.agendaliternet.ro, iulie 2015)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
– numărul total al spectatorilor care au participat la proiecțiile Caravanei Metropolis;
– site-ul de unde a fost preluată informația.
2. Precizează, pe baza textului, scopul acestei inițiative. *(4p)*
3. Caracterizează propoziția *Fiecare vară cu poveștile ei!* după scopul comunicării și după structură. *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Neașteptata poveste a unui bărbat [...] care decide că nu-i prea târziu s-o ia de la capăt.* *(4p)*
5. Transcrie propoziția subordonată din fraza următoare, precizând felul ei: *Mașina de gunoi devine fabrică de biciclete, o macara devine rollercoaster și totul pare posibil atunci când imaginația nu mai are limite.* *(4p)*
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată circumstanțială de cauză introdusă printr-o conjuncție. *(4p)*

B. Alcătuiește o compunere de 150-300 de cuvinte, în care *să povestești un film pe care l-ai văzut.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să relatezi întâmplarea din film, respectând succesiunea evenimentelor;
– să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
– să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 15 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Foarte de dimineaţă, într-o mahala depărtată, bat la uşa amicului meu Pricupescu, profesor de cursul secundar – predă istoria în clasele inferioare la un liceu.

Deşi foarte buni prieteni, n-am fost niciodată la el acasă; aşa, nu mă mir că i se pare ciudat a mă vedea la dânsul.

— Ei! ce cauţi tu prin mahalaua noastră aşa de dimineaţă?

— Am trecut pe aici – zic eu – şi am intrat să-ţi dau bună ziua... Ştiu că pe la ceasul ăsta pleci de-acasă... şi... zic: haide să văz... o fi plecat Pricupescu? dacă o fi plecat, bine; dacă nu, merg cu el până-n târg... Azi o să fie o căldură... mai teribilă ca ieri... S-a pus pe călduri... O să ne topim în vara asta...

Pricupescu este un om bănuitor; zice:

— Fac prinsoare pe ce vrei că şi tu ai venit să mă rogi pentru vreun măgar, pentru vreun leneş, pentru vreun ticălos...

— Aş! zic eu...

— Măi! adaugă el... mai am doi ani până să ies la pensie... douăzeci o să mi se pară... Uf! să mă văz odată scăpat de canonul ăsta, care a ajuns de la o vreme nesuferit... [...]

— Uite, frate Pricupescule, de ce venisem eu la tine, zic eu şi înghit în sec... apoi, îmi iau inima-n dinţi.

— De ce?

— Venisem să te rog să-mi faci un mare hatâr.

— Am înţeles... Nu ţi-am spus eu?... ghicisem... [...]

— Zău, nu... Uite ce e: un băiat... timid... şi a fost cam bolnăvior iarna asta... a trebuit să-i scoaţă o măsea...

— Când îţi spun eu...

— Pe ochii mei!... şi în sfârşit, ce mai una-alta?... ce să mai umblu cu mofturi?... De colea ar fi pentru tine, un dăscălaş pârlit, pe timp de vară cinci sute de lei?

Am aruncat vorba cea mare... Pricupescu e nebun!... a început să zbiere la mine... să-mi spuie că: nu mi-e ruşine! prieten vechi! Dar eu, cuminte, zic:

— Nu-ţi cunoşti interesul! de ce să te pui cu nişte oameni mari, cari au atâta influenţă?... De-aia v-a ieşit vorba la toţi dascălii că sunteţi mojici şi brutali, mai ales cu copiii de familie bună!

— A! strigă Pricupescu... Iar?

— Secule! am strigat eu... Dacă e vorba de zbierete, apoi zbier şi eu... Un băiat cu atâtea rude, cari ţi-ar fi de mare sprijin...

— Eşti un prost! strigă Pricupescu.

— Ba tu eşti prost!... Mă-sa e văduvă, bogată, frumoasă şi de familie mare... în loc să te iei cu binele, să te ia meditator!...

Am strigat degeaba; a fost peste putinţă să-l scot pe pedant din ale lui.

Mare dobitoc d. Pricupescu!...

(I.L. Caragiale, *Dascăl prost*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Extrage din text doi termeni neliterari şi notează echivalentul lor corect din limba actuală. *(4p)*
2. Notează câte un sinonim pentru cuvintele: *prinsoare*, *mojici*. *(4p)*
3. Transcrie diftongii din cuvintele *copiii*, *zbierete*. *(4p)*
4. Explică utilizarea virgulelor în secvenţa subliniată din text. *(4p)*
5. Formulează două idei principale/secundare din fragmentul citat. *(4p)*
6. Explică, în 30-50 de cuvinte, secvenţa finală a textului: *Mare dobitoc d. Pricupescu!...* *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte în care să argumentezi *apartenenţa textului citat la genul epic.* *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
– să numeşti patru dintre trăsăturile genului epic;
– să prezinţi detaliat două dintre aceste trăsături, valorificând textul dat;
– să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

România a fost reprezentată la „Art Monaco 2015” de către sculptorul Giulian Dumitriu. Evenimentul, desfăşurat în perioada 9-12 iulie, a reunit celebre galerii de artă din toată lumea, critici recunoscuţi, colecţionari, precum şi artişti din Australia, SUA, Mexic, dar şi România.

„Impresiile au fost foarte bune, din partea organizatorilor, dar şi a reprezentanţilor unor galerii internaţionale, din Italia sau Elveţia, interesaţi de o eventuală colaborare. Am muncit foarte mult pentru lucrările pe care le-am expus [...]. Fiecare sculptură spune o poveste despre interiorul altei lumi, revelate. Este ca şi cum ai arăta concomitent forma şi miezul lucrurilor. Apropiindu-te de obiect, poţi vedea labirintul: ceea ce se ascunde înăuntru. Am expus însă, în acelaşi spaţiu, şi alte piese pe care le consider valoroase”, a declarat Giulian Dumitriu. [...]

Născut în 1971, la Bacău, într-o familie de artişti, absolvent al Academiei de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu”, având-l ca mentor pe Mihai Buculei, Giulian Dumitriu este prezent în expoziţii personale şi de grup la Bucureşti, Milano, Amsterdam, Paris şi Toronto, iar lucrările sale se regăsesc în colecţii particulare din România, Italia, Franţa, Canada, Statele Unite şi Elveţia. Artistul se poate mândri, printre altele, şi cu realizarea unor sculpturi monumentale din bronz, printre care cele ale lui Tristan Tzara şi Ion Ghica şi a contribuit, în 1996, la restaurarea celebrului Palat Ghica.

(Florin Ghioca, *Sculptorul Giulian Dumitriu a reprezentat România la „Art Monaco”*, 17 iulie 2015, www.adevarul.ro)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
– numele evenimentului internaţional evocat în fragment;
– alte oraşe unde îşi expune lucrările artistul român.
2. Scrie într-un enunţ două realizări ale sculptorului, amintite în fragmentul citat. *(4p)*
3. Selectează, din text, un substantiv cu articol nehotărât şi unul cu articol hotărât. *(4p)*
4. Precizează funcţiile sintactice ale cuvintelor subliniate, menţionând partea de vorbire prin care se exprimă: *România a fost reprezentată la „Art Monaco 2015” de către sculptorul Giulian Dumitriu.* *(4p)*
5. Transcrie din fraza următoare propoziţia principală şi propoziţia subordonată, precizând felul subordonatei: *Am muncit foarte mult pentru lucrările pe care le-am expus.* *(4p)*
6. Construieşte o frază în care să ai o propoziţie subordonată introdusă prin locuţiunea conjuncţională *ca şi cum*, diferită de cea din text. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte în care *să descrii impresiile pe care ţi le-a lăsat participarea la un eveniment cultural.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
– să întrebuinţezi procedee specifice descrierii;
– să precizezi două elemente ale contextului spaţio-temporal;
– să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 16 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Un bărbat la 40 de ani, cu nasul drept și bărbie voluntară, asta arăta poza. Din semiprofil. În mână ține un pahar de șampanie. E ziua cuiva, are gura întredeschisă. Poate vrea să spună „La mulți ani!" sau poate pur și simplu face conversație. O figură de funcționar la ziua unui coleg. *Posibilul criminal al Ilincăi Stănescu*, citi sub fotografie. De ce să fi ucis acest om în vârstă de 40 de ani? Dincolo de bărbia voluntară, i se păru blând, chiar bleg. Ce motive putea să aibă un funcționar pentru a ucide?

***

Simți o smucitură și brațele îi fură imobilizate cu brutalitate. Un ins înalt, corpolent îl privi satisfăcut.

— Țineți-l bine, se răsti insul, căci e periculos.

Ofițerul se legitimă și-l întrebă dacă e cutare.

— Da.

Dacă locuiește pe strada cutare.

— Da.

Dacă recunoaște că e vinovat.

— Da.

— Eh, oricum aveam mandat.

Mai confruntă o dată realitatea cu fotografia și se declară mulțumit.

— Sunt vinovat, dar nu am ucis eu.

Corpolentul și cei doi râseră, primul mai cu poftă, iar cei doi mai timid.

— Dar cine a ucis-o, mă rog, tata-mare?

Cei doi hohotiră din toată inima.

(Dan Lungu, *Norii*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Transcrie două neologisme din textul dat. *(4p)*
2. Scrie două enunțuri în care verbul *a râde* să intre în structura a două figuri de stil diferite, pe care le vei preciza. *(4p)*
3. Desparte în silabe cuvintele: *șampanie, funcționar.* *(4p)*
4. Motivează utilizarea virgulei în secvența: *—Țineți-l bine, se răsti insul, căci e periculos.* *(4p)*
5. Menționează rolul secvenței inițiale în compoziția fragmentului citat. *(4p)*
6. Evidențiază, în 50-60 rânduri, rolul dialogului în fragmentul citat. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi că *fragmentul citat aparține genului epic.* *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să numești două dintre trăsăturile genului epic;
- să prezinți detaliat două dintre aceste trăsături, valorificând textul dat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Evocare Mihai Eminescu în inima Lisabonei

Joi, 20 iunie 2013, 19:00

Aflat într-un turneu european, actorul Dorel Vișan va poposi la Lisabona, unde, în organizarea ICR Lisabona, va fi pivotul[1] unui amplu spectacol comemorativ, dedicat memoriei lui Mihai Eminescu. Evenimentul va fi găzduit, în data de 20 iunie, orele 19:00, de sala auditoriu a somptuosului Palat al Independenței aflat sub tutela Sociedade Histórica da Independência de Portugal. Recitalul lui Dorel Vișan din lirica poetului național va avea drept preambul un montaj de secvențe din cele mai importante creații cinematografice ale maestrului (*Un bulgăre de humă, Cel mai iubit dintre pământeni, Senatorul melcilor* și *Iacob*) și va fi acompaniat de o expoziție de fotografii și facsimile[2] eminesciene, puse la dispoziția ICR Lisabona de către Muzeul Național al Literaturii Române.

(http://www.icr.ro)

[1] *pivót, pivoturi*, s.n. – (fig.) element, punct de sprijin esențial care asigură desfășurarea unei activități sau a unui proces

[2] *facsimil, facsimile*, s.n. – reproducere exactă a unui text, a unei semnături, a unui desen sau a unei picturi

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
   - instituția care organizează evenimentul prezentat;
   - personalitatea căreia îi este dedicat evenimentul.
2. Precizează momentele (structura) evenimentului anunțat în fragmentul dat. *(4p)*
3. Numește modul și timpul verbelor utilizate în text. *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Evenimentul va fi găzduit, în data de 20 iunie, orele 19:00, de sala auditoriu a somptuosului Palat al Independenței aflat sub tutela Sociedade Histórica da Independência de Portugal.* *(4p)*
5. Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Aflat într-un turneu european, actorul Dorel Vișan va poposi la Lisabona, unde, în organizarea ICR Lisabona, va fi pivotul unui amplu spectacol comemorativ, dedicat memoriei lui Mihai Eminescu.* *(4p)*
6. Construiește o frază alcătuită din trei propoziții, în care să existe o propoziție subordonată subiectivă introdusă prin pronumele relativ *cine* și o propoziție subordonată predicativă introdusă prin pronumele relativ *ce.* *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care să evidențiezi *caracterul de știre al textului dat.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să numești patru dintre trăsăturile știrii;
- să prezinți detaliat două dintre aceste trăsături, valorificând textul dat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 17 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

— Gaz!... Hai la gaz!... Am sosit cu gaz! mormăi Șulăm intrând, cu cobilița pe umăr, în curtea avocatului Miliță Dogaru.

Portița de fier se închise singură în urma lui. Duzii bătrâni, străjerii porții, își întindeau umbrele pe prundișul curat, care scârțâia umed subt bocancii scorojiți. [...]

Peste câteva clipe îi răspunse din bucătărie un glas jovial:

— Bine că veniși, jupâne... prea bine... Stai nițel... numai cinci minute...

— Stau... iacă stau, murmură Șulăm cu o resemnare firească, ridicând ochii spre casa avocatului și privind-o ca și cum s-ar fi întrebat cât o fi costat reparația, și mai ales coperișul cel nou.

Așteptă așa vreun sfert de ceas. Era om trecut de șasezeci de ani, deșirat și puțin adus de spinare, cu hainele îmbâcsite de pete și miros de gaz... De subt pălăria soioasă i se zbârlea părul lung, amestecându-se cu barba <u>lățoasă</u>, <u>cafenie</u>, în care firele argintii se puteau număra pe degete. Ochii negri, mici, împrejmuiți cu mii de zbârcituri, se ascundeau în fața păroasă ca două mărgele de sticlă...

Bucătăreasa se ivi în sfârșit în prag, voioasă, suflecată, roșcovană și zâmbitoare, răspândind în răcoarea curții o undă de ceapă tocată și de aburi... Șulăm o cântări puțin din ochi și, înainte de-a apuca ea să deschidă gura, îi zise bănuitor:

— Ai spus că azi îmi plătiți?...

— Am spus, jupâne, făcu bucătăreasa, pierzându-și brusc zâmbetul, vezi bine c-am spus, dar acum boierul nostru doarme, și n-avem voie să-l sculăm pentru nimica-n lume... Eu și aseară i-am spus că iar o să vii azi după bani și că ni s-a isprăvit gazul... Cine să se înțeleagă cu dumnealui? Zice să-ți spun să mai aștepți, că săptămâna viitoare o să-ți plătească tot...

— Ce săptămâna viitoare?... Ce să aștepți? se miră Șulăm. Ce?... Asta-i vorbă?... Apoi eu nu mai vreau săptămâna viitoare, auzi?... Mie-mi trebuie gologani, că eu n-am capital să aștept iar săptămâna viitoare!... De trei săptămâni, mereu săptămâna viitoare...

— Lasă, jupâne, că doar n-o să înșele boierul pe unul ca dumneata, ce Dumnezeu! îl întrerupse bucătăreasa cu o mândrie aproape disprețuitoare.

Glasul și fața femeii umplură deodată de mânie pe Șulăm, care începu să răcnească, scos din fire și bălăbănind cu amândouă mâinele, ca și cum ar fi vrut să se ferească de un vrăjmaș:

—Apoi atunci de ce umblă să mă înșele?... N-are de unde să-mi plătească?... De ce nu vrea să-mi plătească?... Că eu acuma nu vreau să mai aștept, auzi? Nu vreau și nu vreau!... Mie să-mi dai banii, că eu n-am furat gazul! Eu am plătit de la mine trei vedre de gaz și vi l-am dat pe datorie... Eu nu pot, nu pot, nu pot...

Se făcu vânăt la față strigând, barba creață îi juca înfrigurată, iar ochii i se umflară, stând parcă să sară din orbite. [...]

Șulăm, între tinichelele cu gaz, părea un par mâncat de carii, gata să se prăvălească la o suflare de vânt. Respira greu. Buzele îi țicăiau. Mâinile, lăsate moarte în jos, i se zvârcoleau nervos în răstimpuri.

— Acu eu ce să fac? șopti într-un târziu, umil, rugător. Că mie-mi trebuie bani, că eu trebuie să plătesc, că pe mine nu mă așteaptă, că eu...

Începu să se legene pe picioare ca la rugăciune și înălță privirile spre cerul alburiu...

(Liviu Rebreanu, *Cumpăna dreptății*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un antonim pentru cuvintele/structurile: *în urma, umed.* *(4p)*
2. Explică modul de formare a cuvintelor subliniate din text. *(4p)*
3. Transcrie diftongii din ultimul enunț al textului citat. *(4p)*
4. Explică rolul virgulei în secvența: *Eu nu pot, nu pot, nu pot...* *(4p)*
5. Formulează două idei principale/secundare din textul dat. *(4p)*
6. Precizează, într-un enunț, motivul pentru care se supără Șulăm. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care *să caracterizezi un personaj* din fragmentul epic citat. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale personajului;
- să ilustrezi aceste trăsături cu exemplele adecvate, selectate din fragmentul citat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul următor:

În centrul publicității culinare se află incontestabil fotografia alimentară, care a devenit între timp un sector specializat al fotografiei artistice. Faptul că în zilele noastre fotografii au ajuns să fie menționați frecvent drept coautori pe coperta cărților de rețete culinare reprezintă rezultatul unui proces care a durat decenii în șir. Astfel, istoricii vieții cotidiene au evidențiat faptul că ilustrarea cărților de bucate, la început prin desene sau acuarele, apoi exclusiv prin fotografii, a devenit curentă în Marea Britanie abia după 1950. Tehnoredactarea vizuală a avut un rol semnificativ în transformarea acceptanței sociale a obligațiilor culinare dintr-o povară a casnicelor într-un hobby semi-artistic, asociat timpului liber și practicat cu egală plăcere de ambele sexe. Fotografilor li se datorează înscenări pline de gust, deseori false și idealizate ale operațiilor de pregătire a hranei: curățenia strălucitoare din bucătărie, coloristica vie a ingredientelor și armonia cromatică a rezultatelor au devenit între timp clișee publicitare nelipsite.

(Mădălina Diaconu, *De gustibus. Breviar de gastrosofie*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
   - trei modalități de ilustrare a cărților de bucate;
   - în ce s-au transformat „obligațiile culinare".
2. Precizează domeniul în care se încadrează fotografia alimentară. *(4p)*
3. Transcrie, din text, două adverbe diferite și numește felul lor. *(4p)*
4. Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: <u>*care*</u> *a devenit între timp* <u>*un sector*</u> *specializat al fotografiei artistice.* *(4p)*
5. Transcrie două propoziții subordonate din fraza următoare, precizând felul lor: *Faptul că în zilele noastre fotografii au ajuns să fie menționați frecvent drept coautori pe coperta cărților de rețete culinare reprezintă rezultatul unui proces care a durat decenii în șir.* *(4p)*
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată concesivă al cărei termen regent să fie o locuțiune verbală. *(4p)*

B. Redactează, în 150-300 de cuvinte, o narațiune în care să prezinți *o întâmplare legată de o fotografie.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să povestești o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 18 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Luiza Textoris era o fată cu nasul cârn și ochi exoftalmici. Îi plăcea să doarmă, fiindcă în fiecare noapte în interiorul capului, pe spatele pleoapelor închise, i se deschidea o sală de cinematograf. Flashuri scurte și puternice, filme lungi și pline de peripeții, visele ei desenau o altă lume, unde nu pătrundea lumina cenușie de afară. Ori de câte ori i se întâmpla să nu viseze, Luiza se simțea fragilă și neajutorată. În ziua aceea nu își găsea locul între oameni și avea impresia că îi lipsește ceva important, că viața nu merită trăită. Mama ei, Regine Textoris, o femeie înaltă, rece, cu obraji de marmură portocalie străbătută de firișoare roșii, o lua în derâdere de fiecare dată când, neatentă, neajutorată, navigând încă printre imaginile din vis, Luiza se împiedica de cum ieșea din cameră.

— Iarăși ai visat?!

— Nu, dar astăzi nu mă duc la școală...

Michael Textoris, tatăl Luizei, un bărbat căruia ochii mobili și distrați păreau să-i fi încrețit pielea pe frunte și la tâmple, se uita cruciș la cele două femei:

— Cineva e îmbufnat în dimineața asta?

— Eu nu, spuse Luiza, eu sunt o extraterestră. Nu știu de ce m-ați mai înfiat...

— A, acum începe povestea cu romanul familial..., se lămuri Michael Textoris, aruncând cât colo cravata, al cărei nod nu îi izbutea nicicum.

— Seamănă cu Emma, comentă Regine.

— Nu semăn cu nimeni, eu sunt Peter Pan, bombăni Luiza, împleticindu-se în cămașa de noapte către sala de baie.

— Ești fată, nu poți fi Peter Pan, eventual doar Wendy, aruncă în urma ei Michael Textoris.

Luiza îi scotea din minți pe ai ei prin schimbările ei bruște de dispoziție. Uneori părea greoaie, picioarele i se împleticeau, obiectele îi scăpau din mâini, nasturii i se descoseau între degete, becurile se ardeau când le aprindea, jaluzelele și perdelele se smulgeau când le trăgea. Zile întregi se scufunda în muțenie, nimeni nemaireușind să smulgă o vorbă din gura ei. Apoi, brusc, fără niciun motiv, începea să sporovăiască și să danseze prin casă, să mute ghivecele din ferestre, să trântească ușile de la camere și dulapuri ca un curent de aer.

(Corin Braga, *Luiza Textoris*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Scrie câte un sinonim pentru cuvintele/expresiile subliniate în enunțul: *Luiza îi <u>scotea din minți</u> pe ai ei prin <u>schimbările</u> ei <u>bruște</u> de dispoziție.* (4p)

2. Evidențiază, prin câte un enunț, sensul figurat al cuvântului *noapte* și sensul propriu al cuvântului *navigând* din textul citat. (4p)

3. Transcrie hiaturile din cuvintele: *neajutorată, familial.* (4p)

4. Menționează rolul virgulei din secvența: *— Seamănă cu Emma, comentă Regine.* (4p)

5. Precizează modalitatea/procedeul de legare a secvențelor narative în fragmentul citat. (4p)

6. Explică, în 50-60 de cuvinte, secvența: *Îi plăcea să doarmă, fiindcă în fiecare noapte în interiorul capului, pe spatele pleoapelor închise, i se deschidea o sală de cinematograf. Flashuri scurte și puternice, filme lungi și pline de peripeții, visele ei desenau o altă lume, unde nu pătrundea lumina cenușie de afară.* (4p)

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care *să caracterizezi personajul principal* din fragmentul citat. (16p)

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale personajului;
- să ilustrezi aceste trăsături cu exemplele adecvate, selectate din fragmentul citat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Funcțiile visului

Visul este la fel de necesar în echilibrul biologic și mental ca și somnul, oxigenul sau o alimentație sănătoasă. Fiind alternativ relaxare și tensiune a psihismului, visul îndeplinește o funcție vitală: moartea sau nebunia pot fi consecința unei absențe totale a viselor. El funcționează ca o supapă pentru impulsurile reprimate în cursul zilei și face să iasă la lumină problemele ce trebuie rezolvate și ne sugerează soluții, interpretându-le. Funcția lui selectivă, precum și aceea a memoriei ușurează viața conștientă. Dar el mai joacă un rol, situat la un alt nivel de profunzime.

Visul este cel mai bun agent de informare privitor la starea psihică a celui ce visează. [...] În vis, procesele de identificare se înfăptuiesc în mod necontrolat. Subiectul se proiectează pe sine în imaginea altei ființe; el se alienează prin identificarea cu celălalt. Poate fi reprezentat prin trăsături care nu au, în aparență, nimic comun cu el, fie acestea de bărbat sau femeie, de animal sau de plantă, de vehicul sau planetă etc.

(Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *Dicționar de simboluri*, vol. 3)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: (4p)
- două funcții ale visului în menținerea echilibrului biologic și mental al omului;
- cum se înfăptuiesc procesele de identificare în vis.

2. Prezintă printr-un citat relația dintre vis și starea psihică a celui ce visează. (4p)

3. Transcrie două pronume diferite din text și notează cazul lor. (4p)

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Funcția <u>lui</u> selectivă, precum și aceea a memoriei <u>ușurează</u> viața conștientă.* (4p)

5. Realizează expansiunea părților de propoziție subliniate în următoarea secvență, precizând rezultatul obținut: *Visul este la fel de necesar <u>în echilibrul</u> biologic și mental <u>ca și somnul</u>, oxigenul sau o alimentație sănătoasă.* (4p)

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o circumstanțială condițională al cărei termen regent să fie o locuțiune verbală. (4p)

B. Redactează o compunere narativă de 150-300 de cuvinte, în care *să relatezi o întâmplare petrecută într-un vis real sau imaginar* legat de una din pasiunile tale. (12p)

În compunerea ta, trebuie:
- să relatezi întâmplarea, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 19 (D.S.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

În liniștea desăvârșită a casei se auziră scările scârțâind sub pașii cumpăniți ai unui om greoi și nezorit și, după vreo douăzeci de scârțâituri, însoțite de suspine și mormăieli, kir Iacomachi se ivi în ușă, cu papuci de atlas verzui, încovoiați la vârf, cu giubeaua de duminică, neagră, bătută cu fir gălbui și împodobită pe margini cu blană de samur, cu tichie albastră în cap, cu un șirag de mătănii[1] într-o mână, iar în alta cu ciubucul[2] lung, de abanos, pe care Anton Lupan îl cunoștea de rândul trecut.

— Să mă ierți, kir Iacomachi, dacă ți-am stricat tabietul, începu acesta, uitându-se la ciubuc și la mătănii. Cred că mă mai ții minte; am fost la dumneata în noiembrie, anul trecut. Nu cumva s-a auzit ceva, între timp, despre Pierre Vaillant sau despre corabia lui? Kir Iacomachi se uită la el mirat, sau poate chiar altfel, cum te uiți la un nebun, apoi ridică brațele spre cer, cu mătănii și cu ciubuc, în timp ce mustățile stufoase i se zburleau pe obrazul plin, bine bărbierit, trădând sâcâiala pe care altminteri stăpânul lor și-o ascundea, ca omul obișnuit prin negustorie să fie răbdător și bine-crescut, adică politicos, după un cuvânt tras din limba lui.

— Țe mai vrei dumneata să afli despre un barcazu care a pieritu acum ținți ani, pe timpu de război? Pune-i cruțe, cum i-am pusu si eu! Cu aceste cuvinte, negustorul trase din raft un catastif vechi, îl deschise într-un anumit loc și bătu cu dosul palmei în foaia îngălbenită de timp.

— Uite-aiți! zise, citind în catastif. Marfă pornită de la Stambul, la trei aprilie o mie optu sute saptezeți si șapte... Măsline, untdelemnu, orezu, cafea, portocale, limonia – șapte vagoane... Noroc că n-a fostu plătită, altfel mă ruinamu!...Și arătând cele două linii încrucișate, trase peste lista mărfurilor neprimite, kir Iacomachi încheie, ridicând încă o dată ciubucul și mătăniile spre cer:

— Pune-i cruce, fraticule, cum i-am pus și eu!

Anton Lupan nu se aștepta la o altă veste, totuși, nu i se părea la fel de ușor să pună cruce peste viața unui om, cum punea kir Iacomachi pe lista celor șapte vagoane cu mărfuri scufundate undeva în Marea Neagră sau aruncate pe cine știe ce țărm al ei.

(Radu Tudoran, *Toate pânzele sus!*)

[1] *mătanie, mătănii*, subst. – șirag de mărgele
[2] *ciubuc, ciubuce, ciubucuri*, subst. – pipă

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim pentru cuvintele: *desăvârșită, cumpăniți.* *(4p)*
2. Scrie două expresii care să conțină cuvântul *om.* *(4p)*
3. Precizează care sunt vocalele din cuvintele: *ciubuc*, *încheie*. *(4p)*
4. Motivează folosirea semnului exclamării din ultima replică a textului. *(4p)*
5. Indică o trăsătură a unui personaj, subliniată de ultima frază. *(4p)*
6. Explică, în maximum cinci rânduri, ce moment al subiectului dezvoltă fragmentul dat. *(4p)*

B. Realizează, într-o compunere de maximum 150 de cuvinte, *rezumatul* fragmentului citat. *(16p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să extragi din text informația esențială;
- să respecți succesiunea secvențelor epice;
- să respecți structura și limbajul specifice tipului de compunere cerut;
- să respecți limita de spațiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

La evenimentul de ieri au participat sute de curioși, atrași în special de perspectiva unei plimbări gratuite cu vapoarele de agrement. Vasul Kaptan M a luat la bord câteva zeci de constănțeni, pe care i-a plimbat până în portul Tomis și înapoi. De altfel, toată săptămâna aceasta croazierele care vor fi făcute de pe pasarela din stațiunea Mamaia vor fi gratuite, pe traseul Mamaia – portul Tomis și retur, o croazieră durând aproximativ o oră și jumătate. Astfel, zilnic vor fi făcute 6-7 curse, gratuite, pentru doritori, mai multe ambarcațiuni stând la dispoziția turiștilor în acest sens. După această perioadă, o cursă va costa 35 de lei, iar copiii ar putea călători în continuare gratuit. Reprezentanții municipalității constănțene au precizat că încă două astfel de pasarele vor fi realizate în stațiunea Mamaia și altele în sudul litoralului.

(„Croaziere gratuite pe Marea Neagră", în *România liberă*, 4 iunie 2012)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
- care este traseul croazierelor;
- cine organizează aceste croaziere.

2. Explică dacă te-ar atrage sau nu o asemenea plimbare pe mare. *(4p)*
3. Transcrie, din text, două adverbe diferite și menționează-le felul. *(4p)*
4. Precizează funcțiile sintactice ale cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *După această perioadă, o cursă va costa 35 de lei...* *(4p)*
5. Transcrie subordonata din fraza următoare și precizează felul ei: *Vasul Kaptan M a luat la bord câteva zeci de constănțeni, pe care i-a plimbat până în portul Tomis și înapoi.* *(4p)*
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții principale în raport de coordonare conclusivă. *(4p)*

B. Redactează, în 150-300 de cuvinte, o narațiune în care să prezinți *o întâmplare reală sau imaginară, petrecută în timpul unei croaziere.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 20 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Lihnit și cu o poftă regească, într-o zi,
Un maimuțoi c-o blană de tigru se-nvăli.
Fusese tigrul rău, el însă fu năpraznic.
Se înțolise-n dreptul și voia de-a fi groaznic.
Scrâșnind din dinți purcese-a răcni: „Eu sunt, prin lege
Cuceritorul tufei, noptosul nopții rege!"
Pândi, tâlhar de codru, prin spini și pe de lături
Îngrămădind omoruri și jafuri și prăpăduri;
Drumeții sugrumându-i și pustiind pădurea,
Făcu tot ce făcuse și blana lui pe-aiurea.
Trăia-ntr-un covru[1]-n juru-i cu resturi de masacru.
Văzându-i pielea, insul credea în simulacru[2].
Zbiera cu mare muget și groaznice cuvinte:
„Priviți, bârlogul meu e plin de oseminte;
Toți tremură și fug din fața mea cu spaimă
Mă admirați! sunt tigru și am tigrească faimă!"
Prostimea-n admirare fugea mâncând pământul.
Veni îmblânzitorul și-n brațe înhățându-l
Ca pe o zdreanță pielea-i rupând-o, zise-apoi
Pleoștitei javre: „Nu ești decât un maimuțoi!"

(Victor Hugo, *Fabulă sau istorie*, trad. de Romulus Vulpescu)

[1] *cóvru, covruri*, s.n. – (reg.) vizuină, bârlog, cotlon
[2] *simulácru, simulacre*, s.n. – aparență înșelătoare; acțiune simulată; obiect care dă o falsă impresie a realității

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim pentru termenii: *bârlogul, faimă*. *(4p)*
2. Explică modul de formare a două cuvinte derivate din text. *(4p)*
3. Transcrie două cuvinte bisilabice din text. *(4p)*
4. Motivează utilizarea ghilimelelor în interiorul textului dat. *(4p)*
5. Scrie două cuvinte/structuri din text care indică timpul și spațiul desfășurării întâmplării. *(4p)*
6. Exprimă-ți opinia, în 50-60 de cuvinte, despre titlul textului dat. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi faptul că *textul citat este o fabulă*. În compunerea ta, trebuie: *(16p)*

– să numești patru trăsături ale fabulei, ca specie literară;
– să prezinți detaliat două dintre aceste trăsături, valorificând textul dat;
– să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

I. CREAREA LIMBII LITERARE

Cel dintâi capitol dintr-o istorie a literaturii românești înțeleasă în felul acesta sintetic trebuie să fie numit, are dreptul de a fi numit „capitolul creării instrumentului însuși de exprimare", care este limba literară.

Cum s-a creat deci această limbă literară românească și când s-a creat?

Nu mai trăim în vremea în care lumea își închipuia că întrebuințarea limbii naționale rezultă dintr-o concepție clară, dintr-un act de voință: se dezvoltă sentimentul național și, dezvoltându-se, el intră în luptă cu formele străine, ceea ce duce la o impunere a limbii vorbite de toată lumea. Trebuie să ne gândim că, în timpurile mai vechi, nimeni nu avea respectul limbii vorbite de toată lumea. Este un fel de snobism[1] înnăscut în această mizerabilă și admirabilă ființă umană, care ne face să disprețuim un lucru care este al tuturora, pe când, dimpotrivă, lucrul care este al tuturora ar trebui iubit mai presus de oricare, pentru că el este mijlocul de frăție omenească; dar sufletul omenesc suferă de acest defect.

(Nicolae Iorga, *Istoria literaturii românești. Introducere sintetică*)

[1] *snobism*, s.n. – atitudine, conduită de snob; admirație nefirească și fără discernământ pentru tot ceea ce este la modă

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
   – tema fragmentului;
   – două tipuri de limbă menționate de autor.
2. Precizează rolul interogației (*Cum s-a creat deci această limbă literară românească și când s-a creat?*) în fragmentul citat. *(4p)*
3. Menționează cazul pronumelor subliniate din text. *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Nu mai trăim în vremea în care lumea își închipuia că întrebuințarea limbii naționale rezultă dintr-o concepție clară, dintr-un act de voință...* *(4p)*
5. Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Trebuie să ne gândim că, în timpurile mai vechi, nimeni nu avea respectul limbii vorbite de toată lumea.* *(4p)*
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o circumstanțială de mod introdusă printr-o locuțiune conjuncțională. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia despre *importanța cunoașterii și a utilizării, în comunicare, a limbii literare.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar și logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să valorifici ideile din fragmentul citat;
– să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 21 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Primind în zilele lui albe
Stoluri de plângeri şi de jalbe,
Care priveau pe cei mai mari,
Judecători, bogaţi şi demnitari,
Leul pierdu de tot răbdarea.
Se povesteşte întâmplarea
Că vru cu ochii lui să vadă
Cum se trăieşte şi se pradă.
Pe ţărmul unui râu zăreşte
Că un sutaş[1] prinsese peşte
Şi că-l pusese viu pe un grătar
Şi se zbătea de moarte peştele pe jar.
De milă, leul se răsti cumplit
La insul speriat şi-ncremenit:
— Cine eşti tu, ce faci, smintit călău,
Vai şi amar de capul tău,
De chinuieşti sărmana lor făptură?
— Mărite ţar[2], te-nşeli cu ce-ţi văzură
Privirile, de sus şi de departe.
Că nu se zbat, cum bănuieşti, de moarte,
Ci bucuria îi însufleţeşte.
Sunt starostele[3] peste peşte,
Şi-aci ne-am adunat, când ai venit,
Să îţi urăm cu toţii bun sosit.
— E-adevărat? Şi cum o duc încai?
— Trăiesc, Mărite Doamne, ca în Rai
Şi ne rugăm ca Domnul să te ţie
Veacuri întregi stăpân pe-mpărăţie.
Dar totuş peştii pe grătar se zbat
Deasupra jarului cel blestemat.
— Spune, de ce tot dau din cap şi coadă
Şi se zmuncesc să iasă din grămadă?
— Sunt fericiţi... De bucurie
Că te-au văzut, îţi joacă o chindie[4].
— Prea bine – zise leul – şi l-a lins pe ceafă.
Să ştii că te sporesc la leafă.

S-a mai uitat la danţul pe grătar o dată
Şi a plecat Măria Sa înseninată.

(I.A. Krâlov, *Danţul peştilor*, trad. Tudor Arghezi)

[1] *sutaş* – membru al unei bresle fiscale din Ţara Românească, plătitor al unei dări anuale de o sută de galbeni
[2] *ţar* – titlu purtat de monarhii slavi
[3] *staroste* (arh.) – conducător al unui ţinut, al unei cetăţi sau al unei bresle
[4] *chindie* – dans popular asemănător cu sârba

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Menţionează câte un sinonim pentru cuvintele: *veacuri, înseninat.* *(4p)*
2. Precizează sensul expresiei *zilele lui albe.* *(4p)*
3. Numeşte grupurile vocalice din următoarele cuvinte şi sintagme: *(se) trăieşte, te-au.* *(4p)*
4. Explică folosirea liniilor de pauză în versul: — *Prea bine – zise leul – şi l-a lins pe ceafă.* *(4p)*
5. Numeşte câte o trăsătură a fiecăruia dintre cele două personaje din textul citat. *(4p)*
6. Explică, într-un enunţ, motivul pentru care leul vizitează ţărmul râului. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte în care să-ţi prezinţi *opinia despre semnificaţia/mesajul fabulei* citate. *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să formulezi o opinie despre semnificaţia/mesajul textului citat;
- să-ţi susţii opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
- să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

NASA a confirmat marţi seară succesul misiunii sondei New Horizons, care a reuşit să se apropie de Pluto, strângând numeroase date ce vor ajuta la o mai bună cunoaştere a acestei planete pitice. [...]

Sonda, lansată la începutul anului 2006, care a trecut la doar 12.400 de kilometri de Pluto, după o călătorie de nouă ani şi 5 miliarde de kilometri străbătuţi, a trimis un mesaj în care confirmă că a putut trece fără probleme pe lângă Pluto. Tehnicienii de la Agenţia Spaţială Americană, care se temeau de o eventuală problemă, au primit cu uşurare transmisia de la 20:55 (00:55 GMT), din 14 iulie. „Am primit datele telemetrice trimise de sondă", a declarat de la centrul de comandă din Laurel (statul Maryland) Alice Bowman, şef al proiectului, declanşând o explozie de bucurie printre colegi. [...]

New Horizons este cea mai rapidă sondă trimisă de om în spaţiu: ea a trecut pe lângă Pluto cu peste 49.000 de kilometri pe oră, la această viteză o coliziune fie şi cu un corp de mărimea unui bob de orez putându-se dovedi catastrofală. De la Voyager 2, care a survolat planeta Neptun în 1989, nicio misiune nu s-a mai apropiat atât de mult de o altă planetă.

Astrofizicianul britanic Stephen Hawking a transmis un mesaj video de felicitare: „Datele trimise de New Horizons ar trebui să ne ajute să înţelegem mai bine cum s-a format sistemul nostru solar. Este cu adevărat un moment important pentru istoria omenirii."

New Horizons, sondă de mărimea unui pian, dispune de şapte instrumente de măsurare, cu ajutorul cărora a analizat compoziţia atmosferei lui Pluto, geologia sa, a măsurat temperatura la suprafaţa planetei pitice şi a făcut fotografii. [...]

(Lelia Bretan, *NASA confirmă succesul survolării planetei pitice Pluto de către sonda New Horizons*, 15 iulie 2015, www.agerpres.ro)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
   – anul în care a fost lansată sonda New Horizons;
   – ce viteză a avut sonda în momentul trecerii pe lângă Pluto.
2. Scrie un enunţ în care să precizezi misiunea sondei spaţiale, aşa cum reiese din fragmentul dat. *(4p)*
3. Selectează, din text, o prepoziţie compusă cu regim de acuzativ. *(4p)*
4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate, menţionând partea de vorbire prin care se exprimă: *...Stephen Hawking <u>a transmis</u> un mesaj <u>video</u> de felicitare.* *(4p)*
5. Transcrie propoziţia principală şi una dintre propoziţiile subordonate din fraza următoare, precizând felul subordonatei alese: *Datele trimise de New Horizons ar trebui să ne ajute să înţelegem mai bine cum s-a format sistemul nostru solar.* *(4p)*
6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată completivă indirectă introdusă prin conjuncţia *dacă*. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care să relatezi *o întâmplare imaginară petrecută în spaţiu*, valorificând creativ textul dat. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să relatezi întâmplarea, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- să precizezi două elemente ale contextului spaţio-temporal;
- să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 22 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Aerul e viu şi proaspăt!... el trezeşte şi învie
Peptul, inima şi ochii peste care lin adie.
Balta-n aburi se ascunde sub un văl misterios,
Aşteptând voiosul soare ca pe-un mire luminos.

Ceru-n zare se roşeşte; mii de vrăbii deşteptate
Ciripesc şi se alungă pe girezi[1] netrierate.
Balta vesel clocoteşte de-un concert asurzitor,
Şi din ochiuri se înalţă când de raţe ca un nor.

Printre stuhul ce se mişcă iată-o luntre vânătoare!
Şerpii lungi se-ncolăcează sub a nufărilor floare;
Raţele prin moşunoaie[2] după trestii se ascund,
Şi pe sus nagâţii ţipă, lişiţele dau în fund.

Răspândind fiori de moarte, luntrea cea de arme plină
Când la umbră se doseşte, când s-arată la lumină;
Iar pe mal, în linişte, un bâtlan, păşind încet,
Zice: „Nu-i peirea lumei... vânătorul e poet!"

(Vasile Alecsandri, *Balta*)

[1] *gireadă, girezi* (înv, reg.) – şiră, stog de fân, de paie
[2] *moşunoi, moşunoaie* – muşuroi

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Scrie câte un sinonim adecvat (contextual) pentru cuvintele: *proaspăt*, *clocoteşte*. *(4p)*
2. Selectează doi termeni neliterari din text, precizând forma lor actuală. *(4p)*
3. Numeşte grupurile vocalice din cuvintele: *misterios*, *vrăbii*. *(4p)*
4. Explică utilizarea cratimei în secvenţa: *...iată-o luntre*, din strofa a treia. *(4p)*
5. Transcrie, din text, o imagine artistică vizuală şi o imagine artistică auditivă. *(4p)*
6. Explică, într-un enunţ, replica bâtlanului. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi *apartenenţa textului citat la specia pastelului.* *(16p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să numeşti patru dintre trăsăturile speciei;
- să prezinţi detaliat două dintre aceste trăsături, valorificând textul dat;
- să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Câteva capitale din lume au construit rezervaţii urbane, locuri din oraş unde natura, izgonită cu secole în urmă, înfloreşte din nou. În unele cazuri, a fost decizia cetăţenilor, care, cu costuri mari, au adus sălbăticia în mijlocul oamenilor. Dar alteori sălbăticia a venit neinvitată, fără cheltuieli de instalare, ocupând un spaţiu ce nu-i fusese de fapt repartizat. Rezervaţiile naturale urbane sunt atracţii turistice, locuri de recreere şi ne dau speranţa că o reconciliere între comunităţile umane şi vieţuitoarele sălbatice este posibilă. Bucureştiul are şansa de a constitui o remarcabilă rezervaţie urbană. Un concurs excepţional de împrejurări face ca în inima capitalei noastre, sufocate deja de clădiri, să fi rămas o oază de natură, cu un ecosistem complex şi variat. O demonstraţie a forţei pe care o are biodiversitatea României, care mai este încă un fel de Arcă a lui Noe pentru vieţuitoarele continentului. O mică Deltă, dar cel mai mare parc din Bucureşti, cu o suprafaţă de 190 de hectare, adică un metru pătrat de natură pentru fiecare bucureştean.

Este posibil ca interesele dezvoltatorilor imobiliari să se opună ideii de a înfiinţa Parcul Naţional Văcăreşti. De cealaltă parte a baricadei se află în prezent echipa National Geographic, cercetători şi fotografi pasionaţi, iubitori de natură şi, sperăm noi, mii de alţi bucureşteni.

(Cristian Lascu, „Groapa ce devine Deltă", *Banchiza urbană*, ziarul festivalului Urban Fest 2015, nr. 3/iunie 2015)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
   - suprafaţa parcului natural care a luat naştere în Bucureşti;
   - susţinătorii ideii de înfiinţare a Parcului Naţional Văcăreşti.
2. Scrie numele autorului şi titlul articolului citat. *(4p)*
3. Transcrie două verbe auxiliare din textul dat. *(4p)*
4. Precizează subiectul şi predicatul din secvenţa următoare, menţionând partea de vorbire prin care se exprimă: *Rezervaţiile naturale urbane sunt atracţii turistice, locuri de recreere...* *(4p)*
5. Transcrie propoziţia principală şi propoziţia subordonată din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Este posibil ca interesele dezvoltatorilor imobiliari să se opună ideii de a înfiinţa Parcul Naţional Văcăreşti.* *(4p)*
6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o subordonată circumstanţială condiţională având ca regent verbul *a înfiinţa*. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care *să descrii un oraş* pe care l-ai vizitat sau ţi-l imaginezi. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinţi două caracteristici ale oraşului vizitat/imaginat;
- să utilizezi două imagini artistice diferite în descrierea oraşului vizitat/imaginat;
- să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 23 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Frunză verde de alună
Mă dusei noaptea pe lună,
Să găsesc o floricică
Care mult inima-mi strică,
Şi s-o-ntreb de ce-n grădină
Pleacă fruntea şi suspină?
„Eu mă plec, floarea-mi răspunde,
Căci o jale mă pătrunde,
Arde sufletu-mi şi geme
Căci mă trec fără de vreme.
Trei zile sunt înflorită
Ş-apoi cad de vânt pălită.
De-abia cresc şi mă fac floare,
Abia mă-ncălzesc la soare
Şi pe mine cade-ndată
Umbră neagră-ntunecată,
Încât nime nu mă vede,
Floare sunt ori iarbă verde."

(Doină populară)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Explică modul de formare a unui cuvânt derivat şi a unuia obţinut prin conversiune. *(4p)*
2. Extrage, din text, doi termeni folosiţi cu sens figurat. *(4p)*
3. Motivează rolul virgulei în versurile: *Eu mă plec, floarea-mi răspunde,/ Căci o jale mă pătrunde.* *(4p)*
4. Prezintă valoarea expresivă a perfectului simplu din versul: *Mă dusei noaptea pe lună.* *(4p)*
5. Precizează figura de stil care stă la baza textului. *(4p)*
6. Explică, în 50-60 de cuvinte, versurile: *De-abia cresc şi mă fac floare,/ Abia mă-ncălzesc la soare/ Şi pe mine cade-ndată/ Umbră neagră-ntunecată.* *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care *să argumentezi apartenenţa textului citat la specia doinei.* *(16p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să numeşti patru dintre trăsăturile speciei;
- să prezinţi detaliat două dintre aceste trăsături, valorificând textul dat;
- să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

La fel ca oricare *musical* consacrat, *Sunetul muzicii* provine din piesa omonimă prezentată în 1959, pe Broadway, cu un libret semnat de Howard Lindsay şi Russel Crouse şi bazat chiar pe romanul eroinei principale – Maria Augusta von Trapp – scris în 1949 şi intitulat *The Story of the Trapp Family Singers.* De frumoasa poveste au fost atraşi şi producătorul Studioului 20th Century Fox, Richard D. Zanuck, alături de scriitorul Ernest Lehman şi regizorul Robert Wise, transformând titlul într-o adevărată capodoperă cinematografică ai cărei protagonişti, Julie Andrews şi Christopher Plummer, au rămas pentru totdeauna în conştiinţa publicului.

Subiectul scoate în prim-plan simbioza perfectă între puterea muzicii şi dragostea născută din bunătatea oferită necondiţionat, care reuşeşte să înduplece chiar şi cele mai exigente caractere umane.

(http://www.operaiasi.ro/sunetul-muzicii/)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
- titlul romanului care stă la baza musicalului;
- protagoniştii filmului.

2. Prezintă pe scurt subiectul operei muzicale menţionate. *(4p)*
3. Notează genul şi cazul cuvintelor: *principale*, *titlul.* *(4p)*
4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate, menţionând partea de vorbire prin care se exprimă: *De frumoasa poveste au fost atraşi şi producătorul Studioului 20th Century Fox…* *(4p)*
5. Transcrie propoziţiile subordonate din fraza următoare, precizând felul lor: *Subiectul scoate în prim-plan simbioza perfectă între puterea muzicii şi dragostea născută din bunătatea oferită necondiţionat, care reuşeşte să înduplece chiar şi cele mai exigente caractere umane.* *(4p)*
6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii, în care să existe o subordonată concesivă introdusă printr-o locuţiune conjuncţională. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care *să relatezi o întâmplare neprevăzută petrecută pe scenă, în timpul unui spectacol.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să relatezi întâmplarea, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- să precizezi două elemente ale contextului spaţio-temporal;
- să respecţi structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 24 (M.D.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

ZIȚA (*repede*): Ei! L-ai găsit? I-ai vorbit? I-ai dat? I-ai spus?
SPIRIDON: Da, cocoană.
ZIȚA: Ce-a zis?
SPIRIDON: „Mersi!"
ZIȚA: Și tu ce i-ai spus?
SPIRIDON: „Pentru puțin."
ZIȚA: Nu i-ai spus cum ți-am zis eu?
SPIRIDON: Ba da, l-am luat să-i arăt casa.
ZIȚA: Nu mai trebuia să-i arăți nimic, că-i scrisesem eu în bilet unde să vie.
SPIRIDON: Așa mi-a zis, să-i arăt casa, ca să meargă la sigur... Dar când să ies de pă maidan cu dumnealui, tocmai trecea jupânul de la vale; am lăsat pe persoana în chestie să m-aștepte pe maidan și eu am sărit peste uluci prin fundul curții, că mi-era frică să nu dea jupânul cu ochii de mine, ori să vie acasă și să nu mă găsească.
ZIȚA: Prostule! Nu știi că nenea e de rond la noapte? Nu mai dă pe-acasă până la ziuă.
SPIRIDON: Dar dacă mă găsea pe uliță, plăteai dumneata pielea mea?
ZIȚA: Ei! Și zi, persoana în chestiune așteaptă pe maidan?
SPIRIDON: Da, și mi-a dat și biletul ăsta ca să ți-l aduc.
ZIȚA (*luând biletul*): Și nu mi-l dai mai curând! Adu să văz. (*Merge la o parte și citește.*) „Angel radios! De când te-am văzut întâiași dată pentru prima oară, mi-am pierdut uzul rațiunii... (*își comprimă palpitațiile.*) Te iubesc la nemurire, *Je vous aime et vous adore: que prétendez-vous encore?*[1]"

(I.L. Caragiale, *O noapte furtunoasă*)

[1] (fr.) Te iubesc și te ador: ce vrei mai mult?

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Transcrie două cuvinte neliterare din fragment, menționând forma lor actuală. *(4p)*
2. Construiește un enunț cu omonimul cuvântului *mai* din ultima replică. *(4p)*
3. Transcrie grupurile vocalice din cuvintele: *plăteai, dumneata.* *(4p)*
4. Explică întrebuințarea ghilimelelor din ultima replică. *(4p)*
5. Comentează succint un procedeu al comicului de limbaj. *(4p)*
6. Explică, într-un enunț, motivul pentru care Zița este nerăbdătoare. *(4p)*

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte în care *să argumentezi că fragmentul dat aparține unei piese de teatru (genului dramatic).* *(16p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să precizezi patru aspecte caracteristice genului dramatic;
– să prezinți detaliat două dintre aceste trăsături, valorificând textul dat;
– să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Adi Afteni a absolvit Universitatea de Arte ieșeană în urmă cu câțiva ani, dar n-a avut un angajament ferm, cu carte de muncă, la vreun teatru profesionist. A preferat să trăiască din salariul, mult mai consistent, pe care l-a obținut comercializând piese pentru autoturisme. Dar cum prima dragoste nu se uită, Afteni s-a întors la arta scenică, propunând Teatrului Național „Vasile Alecsandri" un proiect la care visa de multă vreme: pantomimă cu *O noapte furtunoasă* de I.L. Caragiale. Așa încât, la sfârșitul lui aprilie, cu foarte puțin timp înainte ca sala mare a celei mai vechi instituții teatrale a țării să se închidă pentru lucrări de restaurare, publicului i s-a oferit acest spectacol. Un *promotion* ca la carte a anunțat evenimentul pe toate canalele de difuzare posibile, iar curiozitatea de a vedea un Caragiale fără cuvinte a dat roade: sala a fost arhiplină.

(http://agenda.liternet.ro/articol/3487/Oltita-Cintec/Cu-piesa-stiuta-de-acasa-O-noapte-furtunoasa.html)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
   – teatrul unde are loc spectacolul de pantomimă;
   – piesa de teatru reprezentată sub forma unei pantomime.
2. Notează câte un argument pentru care ai vrea să vezi/nu ai vrea să vezi acest spectacol, pe baza informațiilor din fragment. *(4p)*
3. Precizează cazul și genul substantivelor din sintagma: *la sfârșitul lui aprilie.* *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *...n-a avut <u>un angajament</u> ferm, cu carte de muncă, la <u>vreun</u> teatru profesionist.* *(4p)*
5. Transcrie propozițiile din a treia frază a textului, precizându-le felul. *(4p)*
6. Construiește o frază în care să apară o propoziție consecutivă care să aibă ca regent verbul *a învăța* (la orice formă). *(4p)*

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte, în care să îți exprimi *opinia despre alegerea unei profesii.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să dezvolți o opinie în legătură cu tema dată;
– să incluzi fragmente sau idei din textul dat;
– să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
– să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

TESTUL 25 (A.D.-R.)

■ Subiectul I (40 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

SCENA X
Aceiași, ZMEUL

ZMEUL (*iese încet din palat, armat cu buzduganul, tainic*): Doarme! (*Încet.*) Frate, frățioare... Nu răspunde... a adormit... acu-i vremea să-i turtesc tidva[1] cu buzduganul. (*Se apropie de Pepelea pe vârful picioarelor și lovește în trunchi cu buzduganul.*) Na, una; l-am amețit... să-i mai dau vreo câteva (*lovește*), două, trei, patru; tare căpățână!...
LĂCUSTĂ: Ce face zmeul dracului?... în cine bate cu buzduganul?
PÂRLEA: În bietul Pepelea.
LĂCUSTĂ: L-o fi ucis hoțul.
PÂRLEA: Cel puțin i-a făcut scăfârlia numai țăndări.
ZMEUL: De-acum cred că-i ajunge... nu mișcă... L-am ucis!... m-am dezbărat de el. (*Pleacă și iar se întoarce.*) Dar tot să-i mai trag una, drept adălmaș[2]. (*Mai lovește încă o dată; buzduganul se sfărâmă.*) Na! mi-am frânt buzduganul, arma mea cea mai puternică!... ce fac eu acum fără ea, dar fie! încalte l-am ucis... Ce chef!, ce chef!... Hai de-acum la culcare. (*Intră în palat.*)
LĂCUSTĂ: Sărmanul Pepelea! [...]
LĂCUSTĂ: Ba iaca învie, învie!... mare minune!
(*Pepelea se mișcă și se ridică.*)
LĂCUSTĂ: Pepeleo...
PEPELEA: Cine mă cheamă?...
LĂCUSTĂ: N-ai pierit?...
PEPELEA: Nu cred... am dormit dus.
LĂCUSTĂ: Dar n-ai simțit nimic prin somn?
PEPELEA: Ba, parcă m-au pișcat niște țânțari.
LĂCUSTĂ-PÂRLEA: Breee! breee! bree! bree!
(*A înnoptat; cer cu stele.*)
PEPELEA (*sculându-se*): Groaznic m-a ciomăgit fratele meu de cruce! noroc c-a lovit în fluier... dar încalte și-a frânt buzduganul... minunat!... o armă mai puțin în mâinile lui... oare ce face el acum?... s-a culcat?... a adormit?... (*Se apropie de poarta palatului și ascultă. Se aude un horăit[3] grozav înăuntru.*) Doarme butuc... și horăiește ca o moară stricată... acu-i vremea de scăpat pe Sânziana și pe bieții voievozi, să le dau semn.

(Vasile Alecsandri, *Sânziana și Pepelea*)

[1] *tidvă* – (fam.) cap
[2] *adălmaș* (lit. *aldămaș*) – băutură (și gustare) oferită cuiva la încheierea unei tranzacții
[3] *horăit* (reg.) – sforăit

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim pentru cuvintele subliniate în text: *cea mai puternică, (m)-a ciomăgit.* (4p)
2. Precizează sensul cu care este folosit cuvântul *fluier* în text. (4p)
3. Transcrie grupurile vocalice din cuvintele: *Sânziana, voievozi.* (4p)
4. Explică folosirea semnului exclamării în enunțul: *L-am ucis!...* (4p)
5. Formulează o idee principală/secundară din fragmentul citat. (4p)
6. Ilustrează, pe baza fragmentului citat, un mijloc de caracterizare a personajului Zmeul. (4p)

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să motivezi *apartenența textului dat la genul dramatic.* (16p)
În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi patru trăsături ale genului dramatic;
- să prezinți detaliat două dintre aceste trăsături, valorificând textul dat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Zmeul zmeilor. Exemplar foarte rar, mai masiv și mai feroce decât zmeii comuni. Odinioară răspândit din Carpați în Tibet, supraviețuiește azi doar în câteva grădini zoologice particulare americane. Are un craniu masiv, din cristal deosebit de limpede și de dur, pentru care a fost vânat din cele mai vechi timpuri. Mărgica de după măseaua de minte este și ea foarte râvnită datorită puterii sale de a concentra gândirea. Purtată-ntre sprâncene, se crede că asigură succesul la orice examen. Zmeul zmeilor se naște numai dintr-un alt zmeu al zmeilor și dintr-o cosânzeană, subspecie a prințeselor. De aceea, în loc de solzi are pe spinare o coamă blondă, pe care și-o unge bine cu seu. Vine pe lume deja împlătoșat și cu buzduganul în mână. În cursul vieții năpârlește de câteva ori, lepădând, în ordine, o platoșă roz, una verde, una bleu și rămânând cu cea finală, transparentă ca și craniul, din același cristal foarte dur. Totuși, cum se mânjește cu noroi și frunze moarte din motive de camuflaj, rareori se pot zări prin crustele sale exterioare organele interne. Trăiește cu un veac mai mult decât zmeul comun și este cu un cot mai înalt, de aceea i se acordă întâietate înfricoșată în orice habitat[1] locuit de zmei. E recunoscut de la distanță datorită coifului cu clești de homar pe care-l poartă pe cap. Flacăra pe care-o scoate pe nări are cam 15 metri lungime și e verde pal, cu turbioane[2] mai curând estetice[3] decât eficiente. De fapt, în luptă se bizuie mai mult pe clești și buzdugan.

(Mircea Cărtărescu, *Enciclopedia zmeilor*)

[1] *habitat* – suprafață locuită de o populație, de o specie de plante sau de animale
[2] *turbioane* – vârtejuri
[3] *estetice* – aici, frumoase

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: (4p)
   - habitatul natural al zmeului zmeilor;
   - părinții rasei de zmeu descrise.
2. Scrie într-un enunț două elemente specifice ale anatomiei zmeului zmeilor. (4p)
3. Stabilește cazul substantivelor subliniate din text: *decât zmeii, datorită puterii, vieții, flacăra.* (4p)
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Are un craniu masiv, din cristal deosebit de limpede și de dur, pentru care a fost vânat* [...]. (4p)
5. Stabilește felul următoarelor propoziții din text: *cum se mânjește cu noroi și frunze moarte din motive de camuflaj; de aceea i se acordă întâietate înfricoșată în orice habitat locuit de zmei.* (4p)
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, care să conțină și o propoziție principală incidentă. (4p)

B. Redactează o compunere de 150-300 de cuvinte în care *să argumentezi încadrarea fragmentului citat într-o categorie de texte (ficțional, literar/nonficțional, informativ).* (12p)
În compunerea ta trebuie:
- să numești patru dintre caracteristicile tipului de text ales;
- să prezinți detaliat două dintre aceste trăsături, valorificând textul dat;
- să respecți structura specifică tipului de compunere cerut;
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat.

CUPRINS